

Avrupa'da Eğitim ve Öğretimde Okul Terkiyle Mücadele

*Stratejiler,
Politikalar ve Önlemler*

Eurydice Report

Eurydice ve Cedefop Raporu

Education
and Training

Avrupa'da Eğitim ve Öğretimde Okul Terkiyle Mücadele:

Stratejiler,
Politikalar ve
Önlemler

Eurydice ve Cedefop Raporu

Bu belge, Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı (EACEA, Eğitim ve Gençlik Politika Analizi) tarafından yayınlanmıştır.

Lütfen bu yayını şu şekilde alıntılaysın:

Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice/Cedefop, 2014. *Avrupa'da Eğitim ve Öğretimde Okul Teriyle Mücadele: Stratejiler, Politikalar ve Önlemler*. Eurydice ve Cedefop Raporu. Lüksemburg: Avrupa Birliği Yayınlar Ofisi.

ISBN 978-92-9492-054-6 (basılı versiyon)

ISBN 978-92-9492-055-3 (pdf)

doi:10.2797/891245 (basılı versiyon)

doi:10.2797/216138 (pdf)

Bu belge aynı zamanda internette de mevcuttur
(<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>).

Metin, Kasım 2014 yılında tamamlanmıştır.

© Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı, 2014.

Kaynağın belirtilmesi gerekmektedir ve çoğaltma yetkilendirilmiştir.

Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı
Eğitim ve Gençlik Politika Analizi
Avenue du Bourget 1 (BOU2 – Unit A7)
B-1049 Brussels
Tel. +32 2 299 50 58
Fax +32 2 292 19 71
E-posta: eacea-eurydice@ec.europa.eu
İnternet sitesi: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/>

İÇİNDEKİLER

Şekiller Tablosu	4
Kodlar, Kısaltmalar ve Kısa adlar	5
Temel Bulgular	7
Giriş	17
Bölüm 1: Eğitim ve Öğretimde Okul Terkini Tanımlama ve Önlem Alma	17
Bölüm 2: Eğitim ve Öğretimde Öğrencilerin Okul Terkine Sebep olan Faktörler	21
Bölüm 3: Okul Terkine İlişkin Stratejiler, Politikalar ve Önlemler	35
Bölüm 4: Okul Terki Alanında Yönetim ve Sektörler-arası İşbirliği	67
Bölüm 5: Okul Terkiyle Mücadelede Eğitim ve Kariyer Rehberliğinin Rolü	81
Bölüm 6: Mesleki Eğitim ve Öğretimde Okul Terki	81
Referanslar	127
Sözlükçe	137
Ulusal Bilgi Sayfaları	143
Teşekkür	143

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekil 1.1:	Eğitim ve öğretimde okulu terkedenlerin yüzdesi, 2009-2013, ve AB ortalama hedefleriyle karşılaştırıldığında ulusal hedefler	24
Şekil 1.2:	Okulu terkedenlerin ulusal tanımları, 2013/14	27
Şekil 1.3:	Okul terkine ilişkin ulusal verilerin hazırlanmasında kullanılan kaynaklar (Eurostat LFS dışında), 2013/14	28
Şekil 1.4:	ELET veri birleştirme düzeyi, 2013/14	30
Şekil 1.5:	ELET veri kapsamı, 2013/14	32
Şekil 1.6:	ELET veri analizi sıklığı, 2013/14	33
Şekil 1.7:	ELET verilerinin yayınlanması, 2013/14	34
Şekil 2.1:	Ailelerinin en yüksek eğitim düzeyleriyle yoksulluk ya da toplumsal dışlanma riski altında olan çocukların yüzdesi (1997 ISCED 0-2, 3-4 ve 5-6), 2013	37
Şekil 2.2:	Doğum yerine (yurt dışında ya da yerli) göre eğitim ve öğretimde okulu terk edenlerin yüzdesi, 2013	39
Şekil 2.3:	Cinsiyete göre eğitim ve öğretimde okulu terk edenlerin yüzdesi, 2013	41
Şekil 2.4:	İlköğretimde, orta öğretim birinci kademe ve lisede en az bir kere olmak üzere sınıf tekrarı yaptıklarını bildiren öğrencilerin yüzdesi, PISA 2012	44
Şekil 2.5:	Bir yıldan fazla ECEC'e (ilköğretim-öncesi, ISCED 0) katıldıklarını bildiren öğrencilerin yüzdesi, PISA 2012	47
Şekil 2.6:	Eğitim düzeyine göre 15-24 yaşları arasındakilerin istihdam oranları (2011 ISCED 0-2, 3-4 ve 5-8), 2013	49
Şekil 3.1:	Eğitim ve öğretimde okul terkine ilişkin stratejiler, 2013/14	53
Şekil 3.2:	ELET'i azaltmaya mücadele ya da katkıda bulunmaya ilişkin politikalar ve önlemler, 2013/14	57
Şekil 3.3:	Okul terkine ilişkin yüksek risk altında olan hedef grupları, 2013/14	64
Şekil 4.1:	ELET'e ilişkin hükümetler arası işbirliği: merkezi/yüksek düzeyde eğitimle çalışan politika alanları, 2013/14	68
Şekil 4.2:	ELET'le mücadele için merkezi/üst düzey bir koordine edici organın oluşturulması, 2013/14	71
Şekil 4.3:	Okul ve toplum düzeyinde ELET'le mücadelede dahil olan profesyoneller, 2013/14	73
Şekil 4.4:	ELET'le mücadelede işbirliğinin etkililiğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, 2013/14	76
Şekil 5.1:	İlköğretim ve genel ortaöğretimde ELET'i işaret eden bir tedbir ve/veya müdahale önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, 2013/14	83
Şekil 5.2:	İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) eğitim ve kariyer rehberliği imkanı, 2013/14	86
Şekil 5.3:	İlköğretim ve genel ortaöğretimde eğitim ve kariyer rehberliğinin ana hedefleri, 2013/14	88
Şekil 5.4:	İlköğretim ve genel ortaöğretime ilişkin üst-düzye yönlendirici belgelere ve yaşa göre zorunlu bir konu olarak öğretilen eğitim ve kariyer rehberliği, 2013/14	91
Şekil 5.5:	İlköğretim (ISCED 1), genel ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) ve genel lise (ISCED 3) düzeylerinde eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu okul personeli, 2013/14	96
Şekil 5.6:	ELET'le mücadele için bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, 2013/14	101
Şekil 6.1:	Seçili ülkelerdeki ELVET'i anlamak için kullanılan alternatif göstergelerin özeti	105
Şekil 6.2:	Belirli bir genç nüfusta okulu terk edenlerin alt kümesi olarak görülebilen okulu bitirmeden ayrılmalar	107
Şekil 6.3:	Gençler arasında okulu terk etme ve bitirmeden ayrılma oranları (16-29), 2012	107
Şekil 6.4:	Yeterli bir eğitim kazanımı elde etmeye devam eden okulu bitirmeden ayrılan gençler, 2012 (%)	108
Şekil 6.5:	Tüm lise mezunlarının bir payı olarak lise VET mezunları, 2012	111
Şekil 6.6:	ELET'ten sakınmak için VET'in rolünün küme analizi	112
Şekil 6.7:	Seçili ülkelerdeki göçmen (ve etnik azınlık) öğrencilerin VET'e katılımı (batılı olmayan) ve okulu bitirmeden ayrılma ihtimalleri	113
Şekil 6.8:	VET'i terk etmeyi işaret eden önelmelerin haritası	119

KODLAR, KISALTMALAR VE KISA ADLAR

Ülke kodları

EU/EU-28	Avrupa Birliği	NL	Hollanda
BE	Belçika	AT	Avusturya
BE fr	Belçika – Fransız Topluluğu	PL	Polonya
BE de	Belçika – Almanca-konuşan Topluluğu	PT	Portekiz
BE nl	Belçika – Flaman Topluluğu	RO	Romanya
BG	Bulgaristan	SI	Slovenya
CZ	Çek Cumhuriyeti	SK	Slovakya
DK	Danimarka	FI	Finlandiya
DE	Almanya	SE	İsveç
EE	Estonya	UK	Birleşik Krallık
IE	İrlanda	UK-ENG	İngiltere
EL	Yunanistan	UK-WLS	Galler
ES	İspanya	UK-NIR	Kuzey İrlanda
FR	Fransa	UK-SCT	İskoçya
HR	Hırvatistan	CH	İsviçre
IT	İtalya	IS	İzlanda
CY	Kıbrıs	LI	Lihtenştayn
LV	Letonya	ME	Karadağ
LT	Litvanya	MK*	Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti
LU	Lüksemburg	NO	Norveç
HU	Macaristan	RS	Sırbistan
MT	Malta	TR	Türkiye

* ISO kod 3166. Bu ülke için herhangi bir şekilde belirleyici terimlendirme için önyargıda bulunmayan geçici kod, Birleşmiş Milletler'in himayesi altında halihazırda yer alan görüşmeler sonucunda karar verilecektir (http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists.htm).

İstatistiksel kodlar

:	Veri mevcut değil	(-)	Uygulanamaz
---	-------------------	-----	-------------

Kısaltmalar ve kısa adlar

AES	Yetişkin Eğitimi Araştırması (Eurostat)
BIBB	Federal Mesleki Eğitim ve Öğretim Enstitüsü (<i>Bundesinstitut für Berufsbildung</i>)
Cedefop	Avrupa Mesleki Eğitim Geliştirme Merkezi
CVET	Devam eden mesleki eğitim ve öğretim
ELET	Eğitim ve öğretimde okul terki
ELVET	Mesleki eğitim ve öğretimde okul terki
Eurostat	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
EU-LFS	Avrupa İşgücü Araştırması (Eurostat)
EU-SILC	Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam Koşulları İstatistikleri (Eurostat)
IEA	Uluslararası Eğitim Başarısı Değerlendirme Derneği
ISCED	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması
IVET	Başlangıç mesleki eğitim ve öğretimi
LLP	Hayat boyu Öğrenme Programı
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Organizasyonu
PIAAC	Uluslararası Yetişkin Yetkinlikleri Değerlendirme Programı (OECD)
PIRLS	Uluslararası Okuryazarlık Çalışması İlerlemesi (IEA)
PISA	Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (OECD)
PUM	Genç yetişkinler için eğitim projesi
TALIS	Uluslararası Eğitim ve Öğretim Araştırması (OECD)
UOE	Unesco/OECD/Eurostat
VET	Mesleki eğitim ve öğretim

TEMEL BULGULAR

Bu rapor, ilgili temel sorunlardan bazılarında bir bakış açısı sağlayarak, farklı açılardan eğitim ve öğretimde okul terki (ELET) konusuna odaklanır. Eğitim ve öğretimde öğrencilerin okul terkinin hem bireysel olarak hem de toplum içindeki yüksek maliyeti vurgulanmaktadır. Yüksek eğitim düzeyi, diğer taraftan, istihdam, yüksek maaş, daha iyi sağlık, daha az suç, daha yüksek sosyal uyum, düşük kamu ve sosyal maliyetler ve daha yüksek verimlilik ve büyüme için hem birey hem de toplum için bir dizi olumlu sonuca yol açabilir.

AB ülkeleri, 2020 yılına kadar, okul terki yüzdesini %10'un altına düşürmeye kendilerini adanmıştır ⁽¹⁾. 2011 yılı Haziran ayında, eğitim bakanları, okul terkiyle mücadele için, "tutarlı, kapsamlı ve kanıta dayalı politikalara ilişkin bir çerçeve"yi kabul etmiştir ⁽²⁾. Ve o zamandan bu yana, Avrupa'daki politika yapıcılarının ve uygulayıcılarının bir araya getiren bir çalışma grubu, Avrupa'daki iyi uygulama örnekleri bakmış ve bu konuya ilişkin deneyim alışverişini teşvik etmiştir ⁽³⁾. Sonuncu fakat son derece önemli olarak, Avrupa Dönem bağlamında, bazı Üye Devletlere verilen ülkeye özgü öneriler, okul terkini azaltmayı öncelikli bir politika alanı olarak belirlemiştir ⁽⁴⁾.

Rapor, bu politika bağlamında görülmelidir. Üye Devletlerin bireysel çabalarına artan bir değer yanısıra okul terkiyle mücadele etmek ve öğrenci eğitimini desteklemek için tasarladıkları gelişmeleri izleyerek ve kanıta-dayalı ve kapsamlı stratejileri uygulayarak bu alanda Avrupa Komisyonu'nun çabalarını arttırmayı hedeflemektedir. Bu rapor, ortak bir Eurydice/Cedefop yayını olduğundan, ilk beş bölüm, genel eğitime odaklanırken son bölüm, mesleki eğitim ve öğretim (ELVET) perspektifindeki okul terkini daha ayrıntılı olarak ele alır. Bu özet bölüm, ana bulguların bir değerlendirmesini sunar.

Analiz, okul terkiyle ilgili faktörlerin diğer eğitim ve sosyal sorunlarla iç içe olduğunu göstermektedir ve bunların hepsini tek raporda tartışmak pek mümkün değildir. Bu yayında incelenen tüm konuların daha fazla genişletilebileceği ve bu nedenle bu raporun okul terkiyle ilişkin ulusal çabalarındaki durumun sadece bir bakış açısını sağladığını söylemek adil olur.

Rapor, okul terkinin bireysel, ulusal ve Avrupa düzeyinde karmaşık bir mücadeleyi temsil ettiğini onaylar. Eğitim ve öğretimde okulu terk eden gençler, eğitimine devam eden ve hayatta başarılı olabilecekleri yeterlilikleri kazananlara göre hem toplumsal hem de ekonomik açıdan daha dezavantajlı haldedir. Bu durumu ele almak için, okul terki, yüzeyde, eğitim ve öğretim sistemleri için bir sorun olurken, bunun altında yatan nedenlerin daha geniş toplumsal ve politik bağlamlarda gömülü olduğunu kabul etmek çok önemlidir. Okul terki, temelde ekonomi, istihdam, sosyal ilişkiler, sağlık vb. için ülkelerin daha geniş politikalarını şekillendirir. Bu nedenle, eğitim kazanımında ve gençlerin istihdam düzeylerindeki gelişmeler sosyo-ekonomik gelişmelere – yüksek ekonomik büyümeye, yoksullukla mücadele ve sağlığı iyileştirmeye ve göçmenlerin ve azınlıkların topluma etkili entegrasyonları için gerekli olan tedbirlere güvenmektedir. Sadece okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir yaklaşım, bu nedenle, etkili olabilir ve sürdürülebilir.

Eğitim ve öğretimde okul terkinin izleme

Okulu terk edenler hakkındaki geçerli ve güncel verilerin odaklı politikalar geliştirilmesine yardımcı olabileceğine ilişkin genel bir görüş birliği vardır. Bölüm 1'de sunulan en son Eurostat verileri, Avrupa ülkelerinin çoğunda okulu terk edenlerin oranının son yıllarda azaldığı ve mevcut eğilim devam ederse AB ülkelerinin topluca 2020 kriterlerine göre ilerlediklerini göstermektedir. İncelenen ülkelerin

---

⁽¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN)

⁽²⁾ Okul terkinin azaltmaya ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:en:PDF>).

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups_en.htm#schools

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

yarısından daha fazlası, hedeflenen %10'dan daha az okul terkine ulaşmış ve tüm ülkelerin yaklaşık üçte biri, AB hedefinden daha iddialı düzeylere kendilerini ayarlayarak kendi ulusal hedeflerine ulaşmıştır. %10'un üzerinde olan oranlarına rağmen İspanya, Malta ve Portekiz gibi bazı ülkeler, son yıllarda önemli ilerlemeler göstermiştir. Hedefe ulaşmak için, halen nispeten yüksek oranda okul terk oranları olan ülkelerin önümüzdeki yıllarda değişimin hızını koruması gerekmekte ve oranlarında artış görülen bu eğilimi tersine çevirmek için çabalarını iki katına çıkarmaları gerekmektedir.

Pek çok ülke, AB tanımına ek olarak, bu alanda ülkenin politika tartışmalarını çerçeveleyen ve özel ulusal veri toplama temelini oluşturan, okulu terk edenlerin kendi ulusal tanımlarını geliştirmiştir. Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs, Letonya, Macaristan, Malta, Romanya ve Slovakya, AB tanımının ELET'i tanımlamak için kullanan tek ülkelerdir.

Bölüm 1'deki bulgular, Belçika (Almanca-konuşan Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Kıbrıs, Macaristan, Romanya, Slovakya ve Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda) dışındaki tüm ülkeler/bölgelerin, AB işgücü anketinden elde edilen verilere ek olarak, okul terkine ilişkin ulusal veri toplamaları olduğunu göstermektedir. Çoğunda, veri toplamaları, öğrenci kayıtlarına ya da veritabanlarına dayanmaktadır. Bunlar, okul terki önleme hedefiyle geliştirilmemiş olmasına rağmen, devamsızlığı izlemek ve bu sayede okulu terk etme riski altında olanları uyarılarına yardımcı olmak için okulları ve yetkilileri uyararak üzere erken bir uyarı sistemi sağlamak için kullanılabilir. Ayrıca okul terkiyle mücadeleye işaret eden politikaların etkililiğini değerlendirmek için de kullanılabilir. Ancak, rapor, çoğu Avrupa ülkesinde, okul terki analizlerinin üst/ulusal düzeyde toplanan verilere dayandığını ve bunların sadece yarısında yerel ve okul düzeyinde toplanan verilere dayandığını gösterir ki bu da yerel topluluklar ve okullardaki özel durumun resmini ortaya çıkarmayı zorlaştırır. Ayrıca, ülkelerin büyük çoğunluğu, yılda sadece bir kere veri analizi yapar, bu da mevcut durumu ve/veya devam eden önlemlerin etkilerini izlemek için yeterli olmayabilir.

Son olarak, pek çok ülke, okulu terk edenlere ilişkin istatistiksel veri üretmesine rağmen, nispeten çok azı, öğrencilerin neden eğitim ve öğretimi terk ettiğini ve sonrasında ne yapacakları hakkındaki sebeplerin anlaşılmasına yardımcı olabilecek nitel bilgi toplar. Fransa, Malta ve Birleşik Krallık (İskoçya), zamanından önce eğitim ve öğretimi terk ettikten sonra rutin öğrenci anketleri yürüten o birkaç ülke arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, etkilenen öğrencilerin ya da ilgili diğer paydaşların görüşlerini duyma, devam eden önlemler ya da okul terkiyle ilgili gelecekteki politika tartışmaları için önemli bir bilgi kaynağı sağlayabilir.

Okul terkine sebep olan faktörler

Eğitim ve öğretim terki, karmaşık bir süreçtir ve nedenleri öğrenciden öğrenciye değişir. Raporun ikinci bölümü, aile ve/veya göçmen geçmişi, cinsiyet ve sosyo-ekonomik koşulların yanı sıra eğitim ve öğretim sistemiyle ilgili faktörlerin öğrencilerin eğitim ve öğretimi terk etmelerine yol açan süreçte büyük ölçüde ya da küçük ölçüde kapsayan bazı unsurların olduğunu gösterir.

İstatistiksel olarak, yurt dışında doğmuş öğrenciler, dezavantajlı geçmişleri olanlar ve erkekler diğer gruplara göre okulu terk etmeye daha yatkındır. Cinsiyet söz konusu olduğunda, rakamlar, genel eğitimde okul terkine ilişkin erkeklerin aşırı derecede temsil edildiğini göstermektedir. Ancak, öğrencilerin sosyo-ekonomik statüleri ne kadar yüksekse, cinsiyetler arasındaki okul terk oranları arasındaki fark daha az belirgindir.

İstatistikler de yabancı uyruklu öğrencilerin, eğitim ve öğretimi terk etmelerinin daha olası olduğunu göstermektedir. Nitekim, göçmen kökenli öğrenciler, genellikle ikamet ettiği ülkede doğmuş olanlara göre eğitim ve öğretime erişmeleri ve katılmalarında daha büyük sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bunun nedeni, dil ve/veya kültürel engeller, sosyo-ekonomik ayrımcılık, yeterli öğrenme desteğine

sınırlı erişim, vb. olabilir. Ancak göçmen nüfusa ilişkin verilerin doğal sınırlamaları olduğunu da akılda tutmak önemlidir. Ulusal istatistik yetkilileri tarafından Eurostat'a verilen yabancı uyruklu olup okulu terk edenlere ilişkin verilerin, on iki ülke için düşük güvenilirlik vardır ve diğer on bir ülke için en güncel veri, çok küçük bir örnekleme sahip olduklarından dolayı mevcut değildir. Bu nedenle, yabancı uyruklu olup okulu terk edenlerin sayısı, bu ülkelerde doğru değildir ve bu hatta hesaba katması imkansız olan kayıtlı olmayan/düzensiz göç söz konusu olduğunda bile mevzubahis değildir. Son olarak, AB düzeyinde ikinci kuşak göçmenler için uygun olan karşılaştırılabilir herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Bu raporda gösterildiği gibi, bir göçmen/azınlık kökenli ya da bir erkek olma, okul terki bakımından belirleyici bir faktör olarak görülmemelidir. Öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları, eğitim ve öğretim terki olasılığına diğer faktörlerden daha güçlü etki bıraktığı görülmektedir. İşsizlik, düşük hane geliri ve düşük düzeyde aile eğitimi gibi farklı aile durumlarının, öğrencilerin okul kariyeri, öğrenme tutumları, eğitim başarılarına doğrudan ve kalıcı bir etkisi olabilir ve bu da sonuç olarak eğitim ve öğretim terki üzerine olan kararlarına yol açabilir. Bu aynı zamanda dezavantajlı ailelerin birden fazla ihtiyacını destekleyen farklı hizmetlerin işbirliğini sağlamak için hükümetler ve sektörler arası işbirliğinin ana nedenlerinden biridir (bakınız Bölüm 4).

Erken terk oranlarını etkileyen eğitim sistemine ilişkin bir dizi faktör de 2. bölümde ele alınmıştır. Olumsuz yönler, sınıf tekrarını, okulların sosyo-ekonomik olarak ayrılmasını ve akademik seçime dayalı erken terki içerir. Ancak, erken çocukluk eğitimi ve bakımda ve ilköğretimden ortaöğretim birinci kademe düzeyine ve birinci kademedeki lise düzeyine olmak üzere iyi yönetilmiş geçiş süreçlerine katılım gibi erken terk riskini azaltan olumlu faktörler de vardır. Lisedeki esnek yolların da erken terki önlemede ya da azaltmada olumlu bir etkisi olabilir. Son olarak, yerel işgücü piyasası koşulları gibi faktörler, erken terk olgusuyla istihdam arasındaki karmaşık ilişkiyi yansıtan erken terk sürecindeki "çekme" ya da "itme" gibi faktörler olarak hareket edebilir. Ayrıca, öğrencilerin kendileri için uygun seçimler yapmalarında öğrencileri destekleyen eğitim ve kariyer rehberliğinin önemli rolünün altını da çizmektedir (bakınız Bölüm 5).

Okul terki ile ilgili stratejiler, politikalar ve önlemler

Bölüm 3'te gösterildiği gibi, Avrupa genelinde, ülkeler/bölgelerin yaklaşık üçte birinin⁽⁵⁾, eğitim ve öğretimde okul terki azaltmak için bir hedefi olan ya da kabul etme sürecinde olan yürürlükte ulusal bir stratejisi vardır. Altı ülkede/bölgede – Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, İspanya, Malta, Hollanda ve Avusturya – Eğitim Konseyi Önerisi tarafından tanımlanan kapsamlı bir strateji kavramıyla yakından uyumludur. Diğer ülkelerde de bundan bağımsız olarak geliştirilmiştir. Yine de, erken terki izlemeye ilişkin bir odak, önleme, müdahale ve telafi önlemlerinin yanı sıra sektörler-arası işbirliği gibi kapsamlı bir stratejinin en önemli özelliklerinden bir kısmını karşılayabilir.

Yaklaşımın genişliği, erken terkle etkili bir mücadelede çok önemlidir. Rapor, öğrencilerin eğitim ve öğretimi erken terk etmelerine yol açan öğrenci kopmasına yol açan çoklu ve birbirleriyle ilişkili faktörleri işaret ederek stratejilerin tamamen kapsayıcı olması gerektiğini gösterir. Aynı zamanda, kapsamlı stratejilerin önleme eylemlerine güçlü bir şekilde odaklanıldığı Belçika (Flaman Topluluğu), Malta ve Hollanda'da ve telafi eylemlerinin merkezi bir unsur olduğu Avusturya'da, ülkeler, en acil ve önemli ulusal endişelere büyük önem vermektedir.

Etkili bir strateji oluşturmada ülkeler tarafından rapor edilen bazı zorluklar da bulunmaktadır: farklı politika alanlarıyla paydaşlar arasındaki işbirliğini sağlama ve özellikle, okulları dış organlar ya da ajanslara bağlanmaları için teşvik etme (İrlanda); farklı sosyo-ekonomik koşullara ya da ülkedeki

⁽⁵⁾ Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, Almanya, İrlanda, İspanya, Malta, Hollanda, Avusturya, Polonya, Romanya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve Norveç

bölgeler ya da yerleşim alanlarındaki erken terk oranları arasındaki eşitsizliğe ilişkin stratejileri kabul etme (İspanya) ve strateji dönemi sona geldiğinde eylemlerin sürekliliğini garanti eden sürdürülebilir yapılar oluşturma (Norveç).

Son olarak, erken terki azaltmaya ilişkin kapsamlı politikalar hakkındaki Eğitim Konseyi'nin Önerisi, ilerlemeyi bilgilendirmek ve gelecekteki gelişmeleri değerlendirmek için her türdeki stratejik eylemin etkililiğini vurgulamaktadır. Bunun bir örneği, değerlendirmenin tüm strateji boyunca önemli bir eylem olduğu Belçika'da (Flaman Topluluğu) bulunabilir.

Tüm Avrupa ülkelerinin ulusal bir stratejisi olmasa da, hepsinin erken terkle mücadele etmek için politikaları ve önlemleri vardır ki birçok durumda, Öneri'de bahsedilen her üç önlem türüne de ağırlık verir; tedbir, müdahale ve önlem. Bu rapor, erken terkle mücadele için özellikle geliştirilmiş mevcut politikalar/önlemler arasında ve genel olarak, kapsamlı bir stratejinin parçası olmayan süregelen politikalar/önlemler ya da özellikle bu konuyu ele almak için tanıtılmış fakat yine de ortadan kaldırmaya katkıda bulunmayan politikalar/önlemler arasında bir ayırım yapar. Bu ayırım, erken terk konusunu etkileyen hangi reformların yeni olduğunu ve uzun sürdüğünü belirtmek için kullanılır. Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovenya ve Slovakya gibi ülkelerin, örneğin, uzun süreli genel politikalar/önlemleri vardır, bu yüzden, bu durum, bu ülkelerin neden geleneksel olarak düşük oranda öğrenci okul terk oranları olduğunu kısmen açıklayabilir.

Çoğu ülkenin erken terki azaltmaya katkıda bulunan ve yürürlükte olan politikalar/önlemlerin olduğu alanlar şunlardır: ECEC'e erişim ve kalitesini artırma ve eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma. Erken terke ilişkin faktörlerin analizinin etkisinin gösterdiği gibi, her iki alandaki eylemler, erken terkle mücadelede önemlidir. Erken terkle mücadele için önemli bir önlem olarak çoğu ülke tarafından rapor edilen bir başka alan, eğitim ve kariyer rehberliğidir (bakınız Bölüm 5). Buna karşılık, birkaç ülke/bölgenin, sınıf tekrarını⁽⁶⁾ azaltmak ya da okullardaki sosyo-ekonomik ayrımcılığı sınırlamak⁽⁷⁾ için yürürlükte olan yeni ya da süregelen politikaları bulunmaktadır. Avrupa ülkelerinin hepsi bu konulara ilişkin eşit derecede endişe etmez. Sınıf tekrarı ile ilgili olarak, örneğin, Bölüm 2'de sunulan bulgular, en azından bir okul yılını tekrarlayan öğrencilerin oranları açısından ülkeler arasında çok fazla değişkenlik olduğunu ortaya koymaktadır. Raporun analizi göstermiştir Ancak, raporun analizinin gösterdiği gibi, hem sınıf tekrarı hem de okul ayrımcılığı, erken terkle mücadelede ilerleme yapmaya ilişkin başlıca temel engellerin bazılarını temsil eder ve bu nedenle sorun teşkil edebilecek tüm ülkelerde yeterli ilgiyi çekmesi gerekmektedir. Benzer şekilde, tüm ülkelerin/bölgelerin üçte birinden daha azı, erken terk konusunun başlangıç öğretmen eğitimi ya da sürekli mesleki gelişim⁽⁸⁾ ile ilgili güncel ya da devam eden politikaların bir parçası olduğunu belirtmektedir. Ancak, erken terkin azaltılmasındaki belirleyici faktörlerden biri, öğretmenlerin, bireysel öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını tespit etme, olumlu bir öğrenme ortamı oluşturma ve katılımı teşvik etme yeteneğini geliştirmek. Aynı şekilde, erken terk sorununa ilişkin okul müdürlerinin farkındalığı ve yükümlülüğü, bu alanda iyileştirmeler yapmak için esastır.

Ayrıca, rapor, tüm ülkelerin, dezavantajlı öğrenciler, bir göçmen ya da azınlık (özellikle Roman) geçmişli olan ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler gibi yüksek erken terk riski altında olan grupları hedefleyen politikalar/önlemlere sahip olduklarını göstermektedir. Bu gruplara yönelik politikaların/önlemlerin hepsinin, özellikle erken terkle mücadele için geliştirilmiş olmamalarına rağmen, fakat bu öğrenciler arasındaki genel başarı düzeylerini arttırmak amacıyla olsa bile, hala erken terke ilişkin Eğitim Konseyi'nin Önerileri'yle uyum içerisindedir.

⁽⁶⁾ Belçika (Flaman ve Fransız Toplulukları), Çek Cumhuriyeti, Fransa, Letonya, Avusturya, Portekiz, Romanya ve Slovenya

⁽⁷⁾ Belçika (Fransız Topluluğu), Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Malta ve Romanya

⁽⁸⁾ Belçika (Flaman ve Fransız Toplulukları), İspanya, Lüksemburg, Macaristan, Portekiz, Romanya, İsviçre ve Norveç

Okul terkine ilişkin temel bir önlem olarak eğitim ve kariyer rehberliği

Öğrencilerin eğitim seçimini ve kariyer yolunu destekleyecek bir uygulama olarak bu raporun 5. bölümünde ele alınan eğitim ve kariyer rehberliği, erken terki işaret eden önemli önlemlerden biri olarak Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğu tarafından tespit edilmiştir. Bunların çoğunda, rehberlik, tedbir, müdahale ve telafi faaliyetlerinde önemli bir unsurdur.

Rehberliğin, erken terkle mücadele için bir önlem olarak görülmediği zaman bile, rehberliği, eğitim sürecinin genel bir amacı ve ilkesi olarak içermek eğitim sistemleri için yaygın bir uygulamadır ve okulların rehberliği sağlamasında birincil rolü bulunmaktadır. Rehberliğin temel hedefleri, öğrencilere destek sağlamayı, öğrencilere açık olan seçenekler hakkında öğrencileri bilgilendirmeyi ve gelecekteki eğitim ve iş hayatları hakkında karar almaları için ihtiyaç duydukları becerileri geliştirmeyi içerir.

Analiz, çoğu ülkede, eğitim ve kariyer rehberliğinin genelde ortaöğretim öğrencilerine hitap edildiğini gösterir; 16 ülke/bölgede, ilköğretim düzeyindeki okullar tarafından sunulmamaktadır⁽⁹⁾. Yine de, çocukların isteklerini geliştirebilmeleri ve eğitim seçimlerinde desteklenebilmeleri için erken yaşlardan itibaren rehberlik yönlendirilmeleri ve desteklenmeleri önemlidir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, geleneksel olarak desteğe ihtiyacı olan ya da hali hazırda eğitim ve öğretimi terk etme riski altında olan bireyleri ele alan okul tabanlı rehberlik hizmetleri aracılığıyla sunulur. Ancak, çok sayıda ülke, artık müfredatlarına rehberliği dâhil etmektedir. Bu düzenleme, tüm öğrenciler için erişilebilirdir ve bir önlem tedbiri olarak kullanımını desteklemektedir. Her iki imkânın bu nedenle erken terki ele almada rehberliği daha etkili bir araç yapmak için önemli işlevleri vardır.

Eğitim ve kariyer rehberliğinin müfredatta yer alması halinde, sınıfta üç ana yaklaşım kullanılır: ayrı bir ders olarak öğretilir; bir ya da daha fazla dersin içine entegre edilebilir (sosyal bilimler, girişimcilik ya da vatandaşlık eğitimi); ya da müfredatlar arası bir ders olarak müfredat boyunca dağıtılır. Avrupa ülkeleri, farklı imkân türlerini birbirine bağlayan ve geniş çapta bir dizi yöntem kullanan eğitim ve kariyer rehberliğine ilişkin geniş bir yaklaşımı önerdiklerini bildirmektedir. Bu açıdan, çoğu ülkedeki okullar, rehberliği müfredat dışı faaliyetler yoluyla da düzenler.

Rehberliğin sağlanmasından sorumlu personel türü, doğrudan okullarda düzenlenen rehberlikle ilişkilidir. Rehberlik müfredatın ayrılmaz bir parçası olduğunda, genellikle öğretmenler tarafından verilir. Okul-tabanlı hizmetler tarafından sağlandığında, rehberlik danışmanları, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanları gibi rehberlik uzmanları genelde sorumludur. Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğu, kendi şekliyle bağımsız olarak, rehberliğin sağlanmasında en önemli rolü oynayanların uzman olmayan öğretmenler olduğunu bildirmektedir. Buna göre, bir dizi ülke/bölge, yüksek kalitede rehberlik eksikliğini bildirmiştir⁽¹⁰⁾. Bu durum, Avrupa öğretmenlerinin yaklaşık %42'sinin öğrenci kariyer rehberliği ve danışmanlığında profesyonel gelişime ihtiyaçları olduğunu gösteren OECD'nin TALIS anketindeki bulgularla doğrulanmıştır. Üstelik ülkelerin sadece üçte biri, rehberlikten sorumlu personelin erken terki riski altında olan gruplarla ilgilenmek için gereken becerilerde öğretmenlerin başlangıç eğitimleri sırasında eğitim aldıklarını bildirmektedir⁽¹¹⁾. Bu özel risk grubu ile ilgili yüksek kalite rehberlik hizmetlerini garanti altına almak için, okullar, uygun mesleki eğitim fırsatları ihtiyacını daha fazla araştırabilirler.

⁽⁹⁾ Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, İrlanda, Yunanistan, Fransa, Hırvatistan, Kıbrıs, Hollanda, Avusturya, Polonya, İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler), Norveç, İsviçre ve Türkiye

⁽¹⁰⁾ Bulgaristan, Letonya, Portekiz, Romanya, Birleşik Krallık (İngiltere) ve Türkiye

⁽¹¹⁾ Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Almanya, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Malta, Romanya, Slovakya, İsveç, Finlandiya, İsviçre ve İzlanda

Son olarak, eğitim ve kariyer rehberliği, hali hazırda eğitimi terk etmiş ve sisteme yeniden girmek isteyenler için önemli bir rol oynamaktadır. Rapor, çoğu Avrupa ülkesinin, rehberliğin bir telafi önlemi ve erken terk edenlere ilişkin fırsat sağlamak için politikaların önemli bir kısmı olduğunu düşünmektedir. Böylece, rehberlik, genellikle ikinci-şans eğitim programlarıyla ya da öğrencilerin tekrar genel eğitime girdiklerinde sunulur. Aynı zamanda gençlik garantileri yoluyla ve bazı durumlarda proje-tabanlı olarak, uzman rehberlik hizmetleri tarafından da sunulur.

Neden hükümetler-arası ve sektörler-arası işbirliği önemlidir

Erken terki azaltma, ilgili politika alanları arasındaki ilişkilerin ("yatay işbirliği") yanı sıra ulusal, bölgesel, yerel ve okul düzeyleri ("dikey işbirliği") arasındaki ilişkileri yönetmek için güçlü bir yönetim düzenlemeleri gerektirir.

Bölüm 4, çeşitli bakanlıklar/bölümler ya da farklı politika alanları arasındaki erken terkle ilgili politikalar/önlemler hakkındaki işbirliğinin hali hazırda birçok ülkede kurumsal düzenlemenin bir parçası olduğunu göstermektedir. Diğerlerinde, işbirliği daha az sistematiktir. Bu tür işbirliğinin düzeyi ve kapsamı, ülkelerin siyasi ve kurumsal yapılarına çok bağlıdır. Merkezi/üst düzeydeki ve çeşitli politika alanları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi, erken terkle mücadele için başarılı önlemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlamak için anahtardır.

Örneğin, işbirliğini oluşturma, bir koordinasyon organının aracılığıyla, devlet daireleri ve farklı makam, okullar ve diğer paydaşlar arasındaki sinerjiyi geliştirmek için bir yoldur. Koordinatör organları, erken terki azaltma çabalarını güçlendirebilir, izleme ve değerlendirme sürecini geliştirebilir ve daha fazla çalışma alanlarını tespit edebilir. Sadece dört ülke/bölgenin (Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Malta ve Hollanda) erken terkle mücadele için kendi kapsamlı stratejilerinin bir parçası olarak resmi bir koordinasyon organı oluşturmalarına rağmen, çalışmalarının bildirilen ilk olumlu sonuçları, diğer ülkeler için bir örnek teşkil edebilir.

Çok-ajanslı ortaklıklar, erken terk riski taşıyan bireysel öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılamak için birlikte çalışan yerel paydaşlar arasındaki etkili koordinasyonu kolaylaştırabilir; bu nedenle, bu gençlere bütünsel destek sağlayabilirler. Birçok ülkede, okul ve toplum düzeyine çeşitli profesyoneller katılmaktadır. Cevaplanması gereken soru, bu ajanslar gerçekten ne kadar birlikte çalışıyor; eğer kendi uzmanlık alanına girerse, sadece öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermek için profesyonellerle birlikte ortak bir hizmet mi yoksa parçalı bir yaklaşım mı sağdıklarıdır. Belçika (Almanca-konuşan Topluluk), İrlanda, Malta ve Hollanda deneyimleri, örneğin, ortak durum yönetimine kendini adan çok-disiplinli takımların oluşumunun, öğrencilerin tüm ihtiyaçlarını karşılamada etkili olabileceklerini göstermektedir.

Etkili hükümetler-arası ve sektörler-arası işbirliği, çeşitli paydaşlar için açıkça tanımlanmış rol ve sorumluluk gerektirir. İşbirliğinin etkililiğini izleme ve değerlendirme, bu konuları açıklığa kavuşturmaya ve işbirliğini desteklemeye yardımcı olabilmesine rağmen, bu durum şu anda sadece Hollanda, Finlandiya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve İsviçre'de sistemli bir şekilde olur. Bu ülkeler/bölgelerdeki bulgular, diğer ortakların bilgi ve anlayışını geliştirmenin yanı sıra işbirliğine ilişkin engelleri ortadan kaldırmak için (kurumsal kültür, dil, uygulamalar vb.) güven inşa etmek için çok fazla zaman ve çabaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Eğer paylaşılacak bir ortaklık duygusu geliştirilecekse, bu işlem bir ön koşuldur.

Farklı politika alanları ve paydaşlar arasında işbirliği de gençlik garanti programları ve benzer programların bir unsurudur. Finlandiya'da, örneğin, erken terkle mücadele için ana eylemleri bir araya getirerek, gençlik garanti uygulamasının bir değerlendirmesi, çoklu-uzman bir yaklaşım ve çoklu-sektör işbirliğinin gençlerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılayacak hizmetlerin planlamasını geliştirmeye yardımcı

olduğunu göstermektedir. Bu anlamda, gençlik garantileri, erke terke mücadele için stratejiler, politikalar ve önlemlere dâhil olan paydaşlar arasındaki işbirliğini güçlendirmek için bir örnek teşkil edebilir.

Okul terkiyle mücadelede VET'in rolü

Bu raporun 6. bölümünde, erken terk konusu, mesleki eğitim ve öğretimde okul terkinin (ELVET) özel durumuyla da araştırılmıştır. Erken terkin azaltılmasında VET'in rolünü anlama, hem okulu bitirmeden ayrılma olgusunu hem de gençleri eğitim ve öğretime çekme, tutma ve tekrar bütünleştirmede VET'in potansiyelini analiz etme anlamına gelir. Her iki açı da, yenilikçi ve zorlu soruşturma alanlarını temsil etmektedir.

Avrupa'da şu anda ELVET için mevcut herhangi bir ortak önlem yoktur. Erken terke ilişkin AB göstergesinin arkasındaki mevcut temel veri, VET tarafından olsun ya da olmasın, gençlerin çok erken bırakılmış oldukları program türüne göre ayrıştırılmasına izin vermez. Bu olguyu daha iyi anlamak için, pek çok Avrupa ülkesi, erken terki önlemek ve çare bulmak için veri toplamaya ilişkin bir dizi diğer yaklaşım uygular. İki ana alternatif gösterge kullanılmaktadır: İlk olarak, öğrencilerin kalıcı olmama (ya da tamamlamama) önlemleri, ELVET'in düzeyi ve oranına ilişkin bilgi elde etmek için kullanılır. İkincisi, nitelikli işgücüne sahip iş piyasası endişelerini yansıtmaya, belli bir yeterlilik kazanımı olmayan göstergeler, ilgili VET sertifikası almak için başarısız olan öğrenci nüfusunun oranını yakalamak için birçok ülkede/bölgede kabul edilmektedir.

Mevcut verilerden elde edilen bir parça kanıt, nispeten zayıf bir VET sistemi olan ülkelerin yeterince cazip olmayan akademik programların eksikliği nedeniyle yüksek bir erken terk sorunlarının olmasıdır. Buna ek olarak, ulusal önlemlerin analizi, dersleri ya da okulu değiştirmek için bırakanlarla tamamen eğitim ve öğretimi bırakanlar arasındaki olası eşitsizlikleri göstermektedir. OECD-PIAAC veri kümesine dayanan Cedefop tahminleri, VET'in alternatif yollar ve eğitim ve öğretime yeniden girişi kolaylaştıran önemli bir rol oynayabilir görüşünü desteklemektedir. Nitekim liseyi bitirmemiş gençlerin %49'u erken terk edenler olarak sınıflandırılmaz çünkü ya (a) hali hazırda bir lise yeterliliği kazanmışlardır ya da (b) bir lise yeterliliği kazanmak için devam etmişlerdir. Lise eğitimini (ya da üstü) elde etmek için devam eden gençlerden, kabaca üçte ikisi (%60), bunu bir VET odaklı programla yaparlar.

Politikalara gelince, analiz, VET'i terk etmeye ilişkin ülkelerin büyük sayıda farklı yaklaşımlar ve stiller kabul ettiğini göstermektedir. Birleştirici özelliklerinden biri, VET öğrencileri için bireyselleştirilmiş yollar sağlama ihtiyacının her geçen gün büyüyen tanınmasıdır. Öğrenci-merkezli, öğrenmeye ilişkin bireyselleştirilmiş bir yaklaşım, örneğin, rehberlik, danışmanlık, bireysel öğrenme planları ya da vaka yönetimi yoluyla, her zaman ELVET önlemlerinin telafi edici bir temel özelliği olmuştur – fakat aynı zamanda gittikçe VET programlarının bir özelliği de olmuş ve aynı zamanda ELVET olayını engelleyen bir yol olarak kullanılmıştır. Yetkinlik-tabanlı bir yaklaşım, ELVET politikaları tarafından onaylanan bir başka özelliktir. Öğrencilerin almış oldukları dersler/saatlerin sayısından (girdi) ziyade eğitim sonucu (çıkıtı) olarak öğrencilerin ne yapabileceklerine ilişkin vurgu, VET'teki erken terk eylemleri için özellikle önemlidir.

Kendi içinde VET, ELET arenasında bir önlem olarak kabul edilir, özellikle, çünkü erken terk edenler eğitime döndüklerinde/dönerlerse, hem genel eğitimden hem de mesleki eğitimden ayrılanlar, VET'i seçer. Böylece VET sistemleri, ya okulu bitirmeden ayrılmış ya da bir ders, sağlayıcı ya da eğitim türünden diğerine doğru eğitimlerini değiştirmeye karar veren çok fazla sayıda öğrenciyi barındırır. Tabii ki, VET, tipik olarak iş-tabanlı öğrenme ve diğer kinetik ve işgücü piyasası odaklı pedagojiler gibi öğrenmenin bir yolu olarak VET belirli pedagojileri tercih eden gençler tarafından seçilir. Böylece, VET

kendi içinde ulusal/bölgesel erken terk stratejilerinde ihtiyacı olan dikkati hak etmese bile VET pedagojileri gerçekten erken terk alanında merkezi bir role sahiptir.

EVET politikaları için bir dizi başarı faktörü ve zorluk, bu bağlamda tespit edilmiştir. Birincisi, ELVET hem erken terk özel önlemleri hem de geniş VET iyileştirme politikalarını gerektiren birey, okul ve sisteme özel eylemlerin bir kombinasyonu yoluyla ele alınmalıdır. Organlar, okullar ve ilgili kurumlar arasında daha büyük bir koordinasyon ve işbirliği büyük ölçüde, faaliyetlerin tekrarını, çakışan ya da rekabet eden politikaları ve parçalanmış sorumluluğu azaltarak ELVET politikalarının maliyet verimliliğini arttırabilir.

İkincisi, erken terk, mümkün olduğu kadar erken aşamalarda ayrılmayı işaret etme başarılı politikalar için önemliyken, uzun zamandır "ikinci şans" ve "telafi" programlarının merkezi olmuştur. Özellikle, en etkili önleyici yaklaşım, erken müdahaleden başlayarak, eğitim boyunca devam eden ve okuldan kaçma, okulu bitirmeden ayrılma ve geçiş durumlarında takibi içererek sürekli bir destek kavramına dayalı yaklaşımdır. Bir VET okulunu terk etme ya da bir çırpıklık/stajyerliği bırakma riski altında olan öğrenciler söz konusu olduğunda, hedeflenen vaka yönetimi özellikle başarılıdır.

Çoğu ülkede VET sektörü, dezavantajlı geçmişe sahip öğrenciler için çok daha büyük bir pay barındırır bile özellikle genel eğitim sektörüne kıyasla ELVET politikalarına yetersiz yatırım olduğun ilişkin kanıt vardır. Özellikle, kanıtlar, (i) risk altındaki öğrencileri belirlemek için VET öğretmenleri ve eğitmenlerin beceri ve yeteneklerini geliştirmeye ve (ii) yerleştirilmeden önce VET öğrencilerin istihdam becerilerini arttırmaya ilişkin yatırımın önemini önerir.

Son olarak, farklı VET önlemlerinin etkililiği hakkındaki veri ve uzun süreli takip eksikliği, ne tür ELVET önlemlerinin diğerlerinden "daha iyi" işleyeceğini değerlendirmenin çok zor olduğu anlamına gelir. Kapasite geliştirme, "neyin işe yaradığını" bilme ve böylece kapasite seçmek ve önlemleri öncelik sırasına dizmek, başarılı ELVET politikalarının üç stratejik özelliğidir.

Sonuç ve keşfedilecek daha fazla konu

Bu raporda yer alan tüm konular, eğitim ve öğretimde okul terki sorununun son derece karmaşık olduğunu doğrular. Aslında, ülkelerin okul terki oranları arasındaki farklılıkları açıklayabilen herhangi bir tek faktör yoktur.

Erken terk oranlarının azaltılması için tüm Avrupa ülkelerinde yapılan ilerlemelerdeki olumlu gelişmeler de kaydedilmiştir. Yüksek oranda okul terki olan İspanya, İtalya, Malta, Portekiz ve Romanya gibi ülkeler (hedefin üzerinde), son yıllarda erken terkle mücadele için bir strateji ve/veya koordinasyon organı geliştirmiştir. Paralel olarak, bu ülkelerin üçünde son zamanlarda önemli iyileştirmeler olmuştur.

Ayrıca, tüm ülkelerde, okul terkiyle mücadeleye ilişkin bir dizi mevcut devam eden politikalar ve önlemler yürürlükte, hatta çok düşük okul terk oranları olan ülkelerde bile. Yine de, bazı şeylerin daha da ilerletebileceği bellidir. Bazı ülkelerde, hem göçmen geçmişi hem de cinsiyet okul terki için belirleyici faktörler olmasa da fakat sosyo-ekonomik durum daha etkili olsa da, hala hem göçmen geçmişi olan hem de olmayanların yanı sıra erkek öğrencilerle kız öğrenciler arasında okul terk oranları açısından büyük eşitsizlikler bulunmaktadır. Ayrıca, yüksek okul terki oranları olan İspanya, Portekiz ve Türkiye gibi birkaç ülkede yüksek düzeyde sınıf tekrarı ve ECEC'ye düşük katılım oranları bulunmaktadır ve bu, bu konuların neden önemli bir endişe kaynağı olduğunun bir sebebidir.

Bu raporda tespit ve analiz edilen sorunların yanı sıra, ülkeler, ortaöğretim okullarında VET programlarının uygulanması ve genelleştirilmesi, öncelikli müdahale gerektiren okulların belirlenmesi, zorunlu eğitimin uzatılması ve gençlerin okulu bitirmeleri için ulusal bir beklentinin oluşturulması gibi

okul terki oranlarına ilişkin diğerk birkaç faktör olduğunu bildirmiştir. Bu sorunlar bu raporda ayrıntılı olarak analiz edilememiştir, ancak, daha fazla araştırma hak etmektedirler.

Okul özerkliği, okul terkiyle ilgili daha fazla araştırma yapılması gereken bir başka konudur. Yeni öğretmen seçiminde okul özerkliğine ilişkin Eurydice verilerine bakıldığında (2012), düşük okul terki oranlarının olduğu ülkelerin aksine, yüksek orana sahip ülkelerin bu alanda özerkliklerinin bulunmadığı görülmektedir. Okul terkiyle mücadele de dâhil olmak üzere, okulların amaç ve hedeflerine kendilerini adayın yüksek nitelikli öğretmenlerin seçiminde bu durum onları engelleyebilir. Ancak, aynı zamanda örneğin, ortaöğretimde öğrencilerin ilgilerini çekebilecek seçmeli derslerin yanı sıra seçmeli derslerin müfredat içeriğini belirlemeye ilişkin okulların özgürlüğü gibi özerklikle ilgili diğerk başka faktörler de bulunmaktadır. Tabi ki okul özerkliği sadece öğrencilerin ihtiyaçlarına göre eğitim içeriği ve süreçlerin daha iyi adapte edilmesine olanak sağlıyorsa okul terki için yararlı olabilir.

Son fakat son derece önemli olarak, okul terkiyle mücadeleye ilişkin politika ve önlemlerin finansmanı burada sadece çok kısa bir şekilde ele alınmıştır. Raporun gösterdiği şey, ek finansman kaynaklarının kullanılabilirliği, okul terkini işaret eden stratejik eylem için bir ön koşul olmadığıdır. Yine de, okulların erken terkin azaltılması için katkıda bulunmaya ilişkin performans-ilişkili finansman aldıkları Hollanda durumunda olduğu gibi bir manivela gibi kullanılabilir. Bu nedenle de, bu konu da Avrupa'da okul terkiyle mücadeleye ilişkin stratejiler, politikalar ve önlemler hakkında gelecek tartışmalarda keşfedilmesi gereken bir konudur.

GİRİŞ

Eğitim ve öğretimde okul terki (ELET), pek çok AB ülkesinde ciddi bir konudur ve birçok araştırmacı, politika yapıcısı ve eğitimcinin dikkatini çekmiştir. Durum, ülkeden ülkeye değişmesine ve öğrencilerin okul terkinin altında yatan sebeplerin büyük ölçüde bireysel olmasına rağmen, buna neden olan süreç, bir dizi ortak unsuru içerir: öğrenme güçlükleri, sosyo-ekonomik sorunlar ya da motivasyon, rehberlik ya da destek eksikliği.

Okul terki, sadece gençler için değil, aynı zamanda toplumlar için de son derece zordur. Birçoğu için, okul terki, işgücü piyasasında azalmış fırsatlara ve artan bir istihdam, yoksulluk, sağlık problemlerine ve siyasi, toplumsal ve kültürel faaliyetlere azalmış bir katılıma yol açacaktır. Ayrıca, bu olumsuz sonuçların bir sonraki nesil üzerinde de etkisi olur ve okul terkinin oluşumunu sürdürür.

Eğitim ve öğretim sistemleri, eğitim ve öğretimde okul terkini işaret etmede önemli bir rol oynamaktadır. Bugünün gençlerinin farklı ihtiyaçlarına hitap etmek için çalışmalıdır. Okul terkinin altında yatan nedenlerle başa çıkma, bu nedenle Avrupa'da merkezi bir konu haline gelmiştir. AB ülkeleri, 2020 yılına kadar, okul terki yüzdesini %10'un altına düşürmeye kendilerini adanmıştır⁽¹²⁾. 2011 yılı Haziran ayında, eğitim bakanları, okul terkiyle mücadele için, "tutarlı, kapsamlı ve kanıta dayalı politikalara ilişkin bir çerçeve"yi kabul etmiştir⁽¹³⁾. Ve o zamandan bu yana, Avrupa'daki politika yapıcıların ve uygulayıcıların bir araya getiren bir çalışma grubu, Avrupa'daki iyi uygulama örnekleri bakmış ve bu konuya ilişkin deneyim alışverişini teşvik etmiştir⁽¹⁴⁾. Sonuncu fakat son derece önemli olarak, Avrupa Dönem bağlamında, bazı Üye Devletlere verilen ülkeye özgü öneriler, okul terkini azaltmayı öncelikli bir politika alanı olarak belirlemiştir⁽¹⁵⁾.

Rapor, bu politika bağlamında görülmelidir. Eğitimde okul terkini azaltmaya ilişkin Avrupa 2020 gündemini destekler ve okul terkini azaltmak için politikalar konusunda Konsey önerisini doğrudan takip eder. Üye Devletlerin bireysel çabalarına artan bir değer yanı sıra okul terkiyle mücadele etmek ve öğrenci eğitimini desteklemek için tasarıdaki gelişmeleri izleyerek ve kanıta-dayalı ve kapsamlı stratejileri uygulayarak bu alanda Avrupa Komisyonu'nun çabalarını arttırmayı hedeflemektedir. Ulusal ve alt-ulusal düzeylerdeki en son girişimler de raporda vurgulanacaktır. Rapor, özellikle Komisyonun çalışma grubu tarafından hali hazırda hazırlanan "okul terkini azaltma" adlı nihai raporunun üzerine inşa edilmiştir⁽¹⁶⁾.

Raporun hedefleri ve kapsamı

Rapor, eğitim ve öğretimde okul terkini azaltmayla ilgili olarak Avrupa ülkelerinde uygulanan son politika ve önlemlerin güncellenmiş bir resmini sağlar. Bu raporda, eğitim ve öğretimde okul terki tanımı, şu anda Eurostat tarafından kullanılan terminoloji çerçevesinde, okul terki yerine kullanılmaktadır. Lise düzeyinin bitmesinden önce sadece okulları değil, aynı zamanda mesleki eğitim ve öğretimdeki her türlü okul terki anlamına gelir.

Raporda bazı önemli alanlar ele alınmaktadır: veri toplama ve izleme, önleme, müdahale ve telafiye odaklanarak okul terkiyle ilişkin stratejiler ve politikalar ve artan okul terki riski altında olan grupları hedefleyen uygun önlemler ve yönetim ve sektörler arası işbirliği. Okul terkiyle mücadele için önemli bir önlem olarak Avrupa ülkelerinin çoğu tarafından tespit edilmiş yüksek kalitede eğitim ve kariyer rehberliğinin uygunluğu doğrultusunda, rapor ilköğretim ve ortaöğretim müfredatlarında kendi

---

⁽¹²⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN)

⁽¹³⁾ Okul terkiyle ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:en:PDF>).

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups_en.htm#schools

⁽¹⁵⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

durumunun kapsamlı bir haritasını sağlar. Ayrıca önleme, müdahale ve telafiye ilişkin eğitim ve kariyer rehberliğinin rolünü vurgulamaktadır.

Bu rapor, ortak bir Eurydice/Cedefop yayınıdır. 1-5 arası bölümler, genel eğitime odaklanırken bölüm 6, mesleki eğitim ve öğretim (ELVET) perspektifindeki okul terkini daha ayrıntılı olarak ele alır. VET'te okulu bitirmeden ayrılmanın yanı sıra VET'in gençleri tekrar eğitim ve öğretime çekme, tutma ve tekrar bütünleşme olasılığını analiz eder. Okul terkiyle ilgili çoğu temel sorun hem genel eğitimde hem de VET'te birbirine benzerken, bu konuların skalası, iki sektör arasında değişebilir ve mesleki programlara özgü bazı zorlukları da vardır.

Yapı

Rapor, altı bölümden oluşmaktadır:

Bölüm 1: Eğitim ve Öğretimde Okul Terkini Tanımlama ve Önlem Alma

Bölüm 2: Eğitim ve Öğretimde Öğrencilerin Okul Terkine Sebep olan Faktörler

Bölüm 3: Okul Terkine İlişkin Stratejiler, Politikalar ve Önlemler

Bölüm 4: Okul Terki Alanında Yönetim ve Sektörler-arası İşbirliği

Bölüm 5: Okul Terkiyle Mücadelede Eğitim ve Kariyer Rehberliğinin Rolü

Bölüm 6: Mesleki Eğitim ve Öğretimde Okul Terki

Sonraki ulusal Bilgi Sayfaları, genel eğitimde ve mesleki eğitim ve öğretimde okul terkiyle ilgili bazı önemli alanların kapsamlı bir bakış açısını inceler. Bilgiler, altı konu etrafında yapılandırılmıştır:

- ELET oranı ve ulusal hedef
- Tanım (lar)
- Ulusal veri toplama
- Strateji, politikalar ve önlemler
- Sektörler-arası işbirliği
- Eğitim ve kariyer rehberliği

Raporun sonundaki sözlükçe, raporda kullanılan tüm özel terimleri tanımlamaktadır.

Yöntem

Eurydice bölümleri

Raporun 1-5 bölümleri, Eurydice tarafından hazırlanmıştır ve tüm ülkelerdeki devlet okullarını kapsamaktadır. Hibe-destekli özel okulların büyük sayıda öğrenci kaydettiği okullar olduğu Belçika, İrlanda, Hollanda ve Birleşik Krallık (İngiltere) gibi az sayıda ülkedeki bu tür okullar dışındaki özel okullar rapora dâhil edilmemiştir.

Bilgi için referans yılı 2013/14'tür. Tüm AB Üye Devletlerinin yanı sıra İzlanda, Norveç, İsviçre ve Türkiye de kapsamaktadır.

1-5 bölümlerini derlemek için üç tür bilgi kaynağı kullanılmıştır: Eurydice ağı, araştırma edebiyatı ve istatistik veriler aracılığıyla yürütülmüş anketler.

1. Avrupa ülkelerindeki okul terkine ilişkin stratejiler, politikalar ve önlemler hakkındaki anketler, ulusal uzmanlar ve/veya Eurydice ağıının ulusal temsilcisi tarafından tamamlanmıştır. Cevaplar, büyük ölçüde merkezi/üst düzey eğitim yetkilileri tarafından yayınlanan resmi belgelere dayanmaktadır.

Konunun doğası göz önüne alındığında, zorunlu ve zorunlu eğitim sonrası okul sistemlerine (ISCED 1, 2 ve 3) ilişkin politikalar ve önlemler dikkate alınmıştır. Bazı önlemlerin "tedbir" doğasını dikkate alarak, erken çocukluk eğitimi ve bakımı (ISCED 0) politikaları da gerekli yerlerde göz önünde bulundurulmuştur.

2. Araştırma edebiyatı, okul terkinin nedenlerine, etkilerine ve olası çarelere bir bakış açısı sağlamak için analiz edilmiştir. Literatür taraması, çok ayrıntılı değildir, ancak tam olarak değil fakat büyük ölçüde, İngilizce olarak, en yaygın atıfta bulunulan araştırmalardan bazılarını sunar. Komisyonun çalışma grubunun raporu, okul terkiyle mücadele için en etkili stratejiler ve yaklaşımlara ilişkin bir çerçeve oluşturulmasında etkili olmuştur.

3. Eğitim ve öğretimde okul terki hakkındaki istatistiklerin yanı sıra diğer ilgili konular da genellikle Eurostat İşgücü Anketi (LFS) ve Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam Koşulları İstatistiğinin (AB-SILC) yanı sıra OECD Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA, 2012) verilerine dayanmaktadır.

Cedefop bölümü

Cedefop bölümü (Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi), 2013 yılında Cedefop tarafından başlatılan "Eğitim ve öğretimde okul terki azaltmada VET'in rolü" adlı devam eden çalışmasının ilk sonuçlarına dayanmaktadır⁽¹⁷⁾. Tam çalışma, 2016 yılında yayınlanacaktır. Yöntem, aşağıdaki unsurları birleştirmektedir:

1. Eurostat Yetişkin Eğitimi Araştırması'nın (AES) ve OECD Uluslararası Yetişkin Yeterlilikler Değerlendirme Programı (PIAAC) mikro-verilerinin ikincil analizi.

AES ve PIAAC uluslararası araştırmaları, eğitim ve öğretimde okulu bitirmeden ayrılmaya ilişkin değişkenleri içerir. Bu değişkenler, İşgücü Anketi dayalı AB göstergesinde ziyade okul terki olgusu hakkında daha detaylı göstergeleri oluşturmak için kullanılmıştır.

PIAAC veri kümesi, lise eğitimine başlamamış olup okulu terk edenlerle başlamış olup fakat ISCED 3a, b ya da c eğitimlerini tamamlamamış öğrenciler arasında bir ayırım yapılmasına olanak sağlamaktadır.

AES veri kümesi, VET'te okul terkiyle genel eğitimdeki okul terki arasında bir ayırım yapılmasına olanak sağlar. Ancak, örneklem büyüklükleri, bir ülkenin düzeyinin analizinin yalnızca az sayıda ülkede mümkün olduğunu göstermektedir.

2. Sekiz ülkeyi (Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Danimarka, Almanya, Fransa, Hırvatistan, İtalya, Avusturya ve Portekiz) kapsayan bir birincil veri toplama.

Birincil veri toplama, AB okul terk oranında ya da üzerinde olan ülkelerde gerçekleştirilmiştir (AB ortalaması oranının altında olan Hırvatistan ve Avusturya dışında). Ülkeler, çeşitli VET sistemlerini temsil etmesinin yanı sıra coğrafi çeşitliliği sağlayarak temsil edilmek üzere seçilmiştir. Örneklem, ayrıca okul terkine ilişkin özel ulusal izleme sistemleri olan çeşitli ülkeleri şekilde de oluşturulmuştur.

Seçilen ülkelerde, 402 kişiyle, okul terki, yürürlükteki politika önlemleri ve veri toplama sistemlerinin uygulanması ve uygulamayı bilgilendirmek için veri kullanımına ilişkin faktörler üzerinde görüşmeler

⁽¹⁷⁾ Bu bölüm, Cedefop'un hizmet sözleşmesi No 2013-FWC25/AO/ECVL/IPS-ARANI/Okul Terki/005/13 altında ICF GHK tarafından yürütülen analiz bulgularından yararlanmaktadır.

yapılmıştır. Görüşülen kişilerin profilleri şu şekildeydi: ulusal ve bölgesel/yerel politika yapıcıları ve eğitim yetkilileri, ulusal paydaşlar, okul müdürleri ve eğitim merkezleri, VET öğretmenleri ve eğitimcileri, çıraklık/stajyerlik sunan şirketler, rehberlik personeli, ikinci şans programları, uzmanlar ve diğer kamu yetkilileri (kamu istihdam hizmeti, sosyal hizmetler, vb.).

3. Masa başı araştırması ve literatür taraması.

Literatür taraması, okul terkiyle ilişkili faktörlerin analizi konusunda bilgi vermiştir. 70'ten fazla, makale, rapor ve değerlendirme gözden geçirilmiştir. Masa başı araştırması ve literatür taraması, ayrıca önlem, müdahale ya da telafi ile ilgili 300'den fazla VET politikasının ilk haritası konusunda bilgi vermiştir. Bunlar, kategorize edilmiş ve bir örneklem üzerinde masa başı araştırması yoluyla daha fazla bilgi toplanmıştır. Literatür taraması ve masa başı araştırması, AB-28 Üye Devletinin yanı sıra İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Karadağ, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Norveç, Sırbistan ve Türkiye'yi kapsamaktadır.

BÖLÜM 1: EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE OKUL TERKİNİ TANIMLAMA VE ÖNLEM ALMA

Bu bölüm, genel eğitime odaklanarak, eğitim ve öğretimde (ELET) okul terki⁽¹⁸⁾ konusunu tanıtmaktadır. Birinci kısım, yüksek istihdam riski, toplumsal dışlanma ve kötü sağlık ve örneğin, sosyal yardım ve eğitim ve sosyo-ekonomik kazanımın nesiller arası aktarımına ilişkin arttırılmış kamu harcaması aracılığıyla toplum ve birey için okul terkinin maliyetini ve sonuçlarını göstermektedir.

İkinci kısımda, Avrupa ülkelerindeki okul terki oranları, erken terki azaltmaya ilişkin ulusal nicel hedeflerin yanı sıra bilgi de sağlar. Son yıllarda erken terk edenlerin oranını azaltmak için çoğu Avrupa ülkesinde kayda değer gelişmeler başarılmış ve pek çok ülke daha iddialı düzeylere ulaşmak için kendi ulusal hedeflerini revize etmiştir. Ancak, hala AB'nin önemli hedefinin yanı sıra bir bütün olarak AB-28'den uzak olan ülkeler için bir dizi iyileştirme yapılması gerekmektedir.

Bu bölümün üçüncü kısmı, ulusal düzeyde genel eğitimde okul terkinin farklı tanımlarını gösterir (VET'te okul terkine ilişkin göstergeler için, bakınız Bölüm 6). Çoğu Avrupa ülkesinin, ELET hakkında işgücü anketi veri toplama bağlamında Eurostat tarafından kullanılan tanıma ek olarak kullanılan kendi özel ulusal tanımları vardır. Genellikle bir ülkede eğitim ve öğretimde okul terkinin skalasını ölçmek için kullanılan veri toplama araçları ile bağlantılı olarak bu ulusal tanımlar önemlidir.

Üçüncü kısım ayrıca, genel eğitimde okul terkine ilişkin ülkelerin ulusal veri toplama sistemleri hakkında da bilgi sağlar: Avrupa ülkelerinde kullanılan farklı veri toplama araçları, sorumlu yetkililer, veri toplama ve veri analizinin içeriği ve sıklığı. Okul terkinin skalası ve nedenlerini anlamının yanı sıra okul terkiyle mücadele için etkili önlemler sağlamak için gerekli olan önkoşullardan biri olarak, bu konuya ilişkin ulusal veri toplama sistemleri, birçok Avrupa ülkesinde halen geliştirilmekte ve sürekli iyileştirilmektedir.

1.1. Eğitim ve öğretimde okul terkine ilişkin sorunlar

Araştırmanın hatırı sayılır bir kısmı, eğitimde genişletilmiş katılımın faydalarını vurgulamaktadır. Daha fazla ya da daha iyi eğitim, istihdam, daha yüksek maaş, daha iyi sağlık, daha az suç, daha yüksek sosyal uyum, düşük kamu ve sosyal maliyetler ve daha yüksek verimlilik ve büyümeye ilişkin bir dizi olumlu sonuçlara yol açabilir. Bunun tersine, okul terkinin sonucu olarak yetersiz eğitimin, birey, toplum ve ekonomi için yüksek maliyetleri vardır (Psacharopoulos, 2007; Belfield, 2008; Nevala et al., 2011).

Bu konunun önemine rağmen, okul terki yüzünden toplum ve/veya birey için sonuçlarına ilişkin maliyetler açısından Avrupa'da sadece sınırlı bir miktarda araştırma yapılmıştır⁽¹⁹⁾. Bu ulusal raporlar bağlamında, okul terki, ya zorunlu eğitimi tamamlamamış olma ya da liseyi tamamlamamış olma anlamına gelmektedir (ELET'in tüm ulusal tanımlarına genel bir bakış için, bakınız Bölüm 1.3 ve Ulusal Bilgi Sayfaları).

⁽¹⁸⁾ Bu raporda, "eğitim ve öğretimde okul terki" ve "okul terki" terimleri birbirlerinin yerine kullanılmaktadır ve lise düzeyinin sonundan önce tüm eğitim ve öğretim okul terkinden bahseder.

⁽¹⁹⁾ Bu konu üzerine mevcut ulusal araştırma hakkında rapor veren ülkeler/bölgeler, Belçika (Flaman Topluluğu), Almanya, Estonya, Fransa, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Hollanda, Avusturya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık ve Norveç'i içerir.

Birey için sonuçlar

Avrupa raporları, birey düzeyinde, eğitim ve öğretimde okul terkinin daha yüksek bir işsizlik riski, daha az istihdam güvenliği olan işler, daha fazla yar-zamanlı çalışma ve daha düşük kazanç ortaya çıkardığını göstermiştir (Nesse 2010; Avrupa Komisyonu, 2011a). 2013 yılında, AB genelinde okulu terk edenler arasında işsizlik oranı, %23,5'lik genel genç işsizlik oranıyla karşılaştırıldığında %41 idi (Avrupa Komisyonu, 2014) ⁽²⁰⁾. Eğitim ve öğretimde okulu erken terk eden gençlerin ileriye yönelik beceri gereksinimleri verilse bile iş piyasasındaki fırsatlara ilişkin kendilerini kısıtlayacak şekilde hayat boyu öğrenmeye katılım olasılıkları daha az olacaktır (Avrupa Komisyonu, 2011a). Sonuç olarak, okulu erken terk edenlerin sosyal yardım programlarına daha sık bağlı olma eğilimleri bulunmakta ve yoksulluk ve sosyal dışlanma için yüksek risk altındadırlar (Belfield, 2008).

Avusturya'da Steiner (2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, eğitim ve öğretimi erken terk edenler, lise mezunlarının iki katı kadar işsizlik riskiyle karşı karşıya kalır. Ayrıca, okulu terk edenler iş bulduklarında, düşük-düzeydeki işlerde olma riskleri de dört kat fazladır. Okulu erken terk edenleri takip eden Gasquet ve Roux (2006) tarafından yapılan bir Fransız çalışmada, bu kişilerin üçte birinin okuldan ayrıldıktan sonra yedi yıl içinde bir iş bulamadıkları görülmüştür. Fransa'da yürütülen bir başka çalışma, okul terkenden sonra üç yıl boyunca okulu terk edenlerin işsizlik riskinin kadınlar ve göçmenler için gittikçe arttığı da görülmüştür (Bernard ve Michaut, 2013).

Belçika'da (Flaman Topluluğu) yürütülmüş bir çalışma, eğitim düzeyiyle bireylerin kazanma gücü arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Düşük yeterliliklere sahip kişiler, daha yüksek yeterliliklere sahip olanlarla karşılaştırıldığında, kariyerleri boyunca daha az kazanırlar ve gelirleri daha az artar. Düşük eğitim düzeyi olanlar, istihdam, sahip olunan yeterlilik düzeyiyle yakından ilişkili olduğundan genellikle daha az güvenli işlere girerler (Elchardus, 2012). Eğitim kazanımıyla istihdam arasındaki bağlantı, bir Yunan çalışmada da vurgulanmıştır (Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006).

Diğer rapor edilmiş sonuçlar, okulu terk edenlerin seçimlerde ve diğer demokratik süreçlere daha az katılmaları anlamında olan "aktif vatandaş" olma olasılıklarının daha az olduğunu bildirmiştir (Nesse, 2010; Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006). Ayrıca, okul terki, kişilerin sosyal ve kültürel faaliyetlere aktif olarak katılma fırsatlarını da azaltır (Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006).

Son olarak, okulu terk edenler, zayıf bedensel ve ruhsal sağlığa daha eğilimli olabilir (Belfield, 2008) ve anti-sosyal davranış ve suç faaliyetlerine ilişkin daha yüksek bir risk altındadırlar (age.; Nevala ve ark., 2011). Birleşik Krallık'ta (İngiltere), Denetim Komisyonu'nun 2010 raporuna göre "Tuhafliklara Karşı", eğitim, istihdam ya da öğretimde (NEET) olmayan genç erkeklerin depresif olma olasılıkları üç kat ve gençliklerinin son yıllarında eğitim, istihdam ya da öğretimde olan akranlarına göre bir suç kayıtlarının olma ihtimali de beş kat fazladır. Bir İsveç resmi devlet raporu (*Utbildningsdepartementet*, 2013), işsizlik ve kötü sağlığı da dahil ederek, bir lise eğitimine sahip olmamanın hem kısa hem de uzun vadeli olumsuz etkilerinden bahsetmektedir. Eğitim düzeyiyle sağlık sorunları arasındaki ilişki de Belçika'da (Flaman Topluluğu) Elchardus (2012) tarafından yürütülen bir çalışmada da belirtilmiştir; buna göre, daha düşük yeterlilik düzeylerine sahip kişiler, daha kötü sağlığa sahip olma ve kronik hastalıklardan daha çok acı çekme eğilimindedir. Bu da, daha yüksek eğitim düzeyine sahip kişilere göre, daha kısa yaşam beklentisine neden olabilir.

⁽²⁰⁾ Eurostat, EU-LFS [une_rt_a], (veriler, Ağustos 2014 yılında alınmıştır).

Toplum ve ekonomi için sonuçlar

Bu bireysel sonuçlarla ilgili olarak eğitim ve öğretimde okul terkinin sosyal ve ekonomik etkisi de vardır. Yetersiz eğitim, üretimin bilgi-yoğun yollarına dayanan bugünün ekonomilerinde gençlerden talep edilen beceri düzeyinin olmaması demektir (Nevala ve ark., 2011). Daha yüksek işsizlik oluşumu, bir yandan daha düşük ekonomik büyüme ve vergi geliri anlamına gelirken diğer yandan da yüksek işsizlik ve refah ödemeleri anlamına gelir. Bu amaçla, sağlık ve sosyal hizmetler gibi kamu hizmetlerinin daha yüksek maliyetleri eklenir (Nesse, 2010).

Eğitim ve öğretimi erken terk etmenin etkisi kuşaklar boyunca devam edebilir. Eğitim düzeyi düşük aileler, çocukları için gereken kaliteli eğitim hizmetlerini karşılayamayabilir ve dolayısıyla çocuklarını okulu terk etmeleri riskiyle karşı karşıya bırakabilirler (Psacharopoulos, 2007; Nesse, 2010). Eğitim Bakanlığı tarafından yaptırılan bir İspanyol çalışması, kendi eğitim düzeylerine göre aileleri tarafından geçmişte yapılan seçimlerin, büyük ölçüde, çocukları tarafından daha sonra yapılan seçimleri belirlediği saptanmıştır. Bu bağlamda, okul terki, nesiller boyunca aktarılan bir kısır döngü olma eğilimindedir (Calero Martínez, J & al., 2011).

Bireylerin istihdam ve gelirlerine etkisinin yanı sıra sosyal refah, sağlık ve cezai adalet gibi diğer unsurlara etkisini de dikkate alarak, okul terkinin maliyetini hesaplamak üzere çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Ancak, sonuçlar büyük farklılıklar göstermektedir ve farklı hesaplama metodolojileri yüzünden karşılaştırılabilir değildir.

Örneğin, Eğitim Bakanlığı'nın Genel Teftişi tarafından yürütülmüş bir Fransız rapor (Armand, Bisson-Vaivre & Lhermet, 2013), eğitim ve öğretimi terk etmenin her öğrenci için maliyetinin tüm yaşamları boyunca EUR 220 000 ile EUR 230 000 arasında olduğunu tahmin etmektedir.

Finlandiya'da yürütülen bir çalışma, eğitim, istihdam ya da öğretimde olmayan bir bireyin topluma maliyetinin yılda kabaca EUR 40 000'nun üzerinde olduğunu tahmin etmiştir. Yaşam ve barınma masraflarını kapsayan sosyal sübvansiyonlar EUR 10 000 olarak ve iş ve gelirlerden dolayı ekonomiye net kaybının yaklaşık EUR 33 000 olduğu tahmin edilmektedir. Eğer eğitim ve öğretimden uzak durma uzarsa, bu tutarlar kümülatif olacaktır (Leinonen, 2012).

İngiltere'de York Üniversitesi tarafından yürütülen bir araştırmaya dayanarak (Coles ve ark., 2010), İskoçya Hükümeti, İskoçya bağlamında tek bir genç topluluğun düzenli istihdama geçiş yapmada başarısız olmalarının maliyetinin yaklaşık GBP 2 milyar olduğu tahmin edilmektedir (fırsat maliyetleri dikkate alınmadan yaklaşık EUR 2.5 milyar).

NEET'in maliyeti için, Avrupa çapındaki bir çalışma, istihdam, eğitim ve öğretimde olmayan gençler, 2011 yılında, gençlerin işgücü piyasasından çekilmelerinin Üye Devletlere yıllık kaybının, Avrupa'da GDP'nin %1.2'sine karşılık gelerek, EUR 153 milyar olduğunu tahmin etmektedir (Eurofound, 2012).

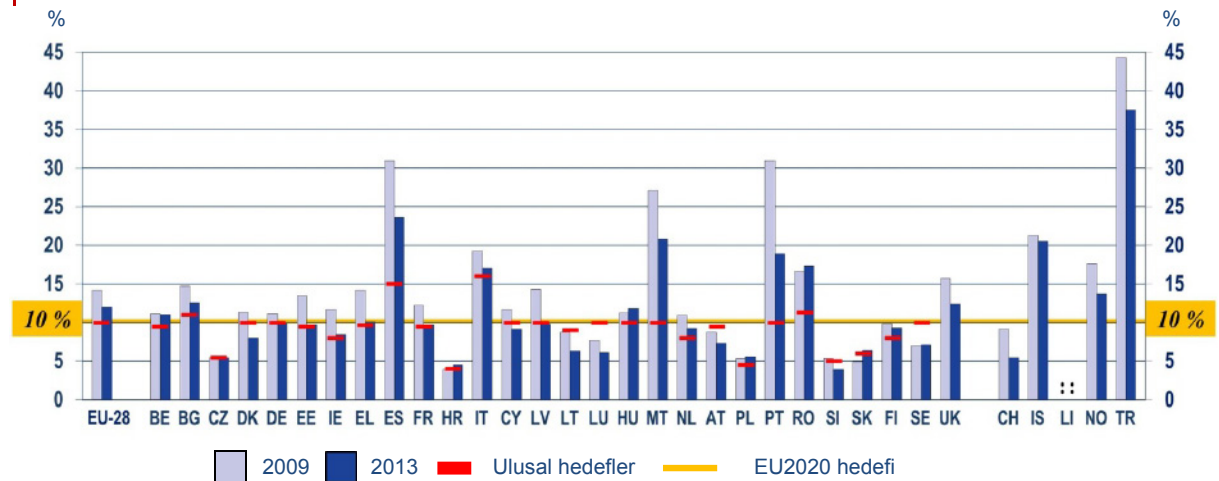
Mevcut araştırma, böylece okul terkinin azaltmak için sorunun daha iyi anlaşılmasına ilişkin aciliyeti vurgulamaktadır. Tedbirin eğitim sistemlerindeki değişikliği içermesinden dolayı, kendi içinde bile maliyetli olmasına rağmen, sosyal ve ekonomik faydalar, topluma olan maliyetten daha az olacaktır, kişisel ve ekonomik refah bakımından bireyler için yararlarından söz etmeye gerek bile yok (Avrupa Komisyonu, 2011a; Nevala ark 2011).

1.2. Avrupa'da ELET oranları ve ulusal hedefler

En son ELET oranlarına bakıldığında (Eurostat, 2013; bakınız Şekil 1.1), Avrupa ülkelerinde büyük eşitsizlikler olduğu görünmektedir. AB-28'de, AB ortalaması %12 iken, Slovenya'da %3.9'dan İspanya'da %23.6 arasında değişmektedir. %20.0'ın üzerinde oran olan diğer Avrupa ülkeleri Malta ve İzlanda ile Türkiye'de 2013 yılında %37.5'lik bir ELET oranı kaydedilmiştir (PIAAC verilerine dayalı olarak okulu bitirmeden ayrılma oranlarına ilişkin bakınız Bölüm 6).

2009 rakamlarına göre, ELET oranları birçok ülkede azalmıştır. Avrupa ülkelerinin yarısından fazlasında, ELET oranları, şu anda %10 olan Avrupa 2020 hedefinin altındadır. Hırvatistan, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovakya ve İsveç'te ise, ELET oranları 2009 yılından bu yana az da olsa artmıştır; fakat 2013 yılında, Hırvatistan, Polonya, Slovakya ve İsveç'te oranlar %10'un altında kalmıştır. Diğer bir 15 ülkenin ⁽²¹⁾ ELET oranları %10'un altındadır. Bazı ülkeler, %10'un üzerinde oranlara sahip olmalarına rağmen, 2009 yılından bu yana önemli gelişmeler göstermiştir. ELET oranlarında %6 puanlık bir düşüşün olduğu İspanya, Malta ve Portekiz'de durum bu şekildedir.

Şekil 1.1: Eğitim ve öğretimde okulu terkedendenlerin yüzdesi, 2009-2013, ve AB ortalama hedefleriyle karşılaştırıldığında ulusal hedefler

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
2009	14.2	11.1	14.7	5.4	11.3	11.1	13.5	11.7	14.2	30.9	12.2	3.9	19.2	11.7	14.3	8.7	7.7
2013	12.0	11.0	12.5	5.4	8.0	9.9	9.7	8.4	10.1	23.6	9.7	4.5	17	9.1	9.8	6.3	6.1
Hedefler	<10.0	9.5	11	5.5	10	10	9.5	8	9.7	15	9.5	4	16	10	10	9	10
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	CH	IS	LI	NO	TR
2009	11.2	27.1	10.9	8.7	5.3	30.9	16.6	5.3	4.9	9.9	7	15.7	9.1	21.3	:	17.6	44.3
2013	11.8	20.8	9.2	7.3	5.6	18.9	17.3	3.9	6.4	9.3	7.1	12.4	5.4	20.5	:	13.7	37.5
Hedefler	10	10	<8	9.5	4.5	10	11.3	5	6	8	<10	:	:	:	:	:	:

Kaynak: Eurostat, EU-LFS [edat_lfse_14], (veriler Ekim 2014'te alınmıştır).

⁽²¹⁾ Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, Estonya, İrlanda, Fransa, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Slovenya, Finlandiya ve İsveç

Acıklayıcı not

Gösterge, en fazla ortaöğretim birinci kademe eğitimindeki (ISCED 0, 1, 2 ya da 3c kısa) 18-24 yaşları arasındaki nüfusun yüzdesine ve araştırmadan önceki dört hafta boyunca daha ileri eğitim ve öğretimde olmayanlara dayanmaktadır.

AB hedefi: Avrupa 2020 hedefi, eğitim ve öğretimde okul terki oranını %10'un altına çekmektir.

Ulusal hedefler: Bunlar, Ulusal Reform Programlarında (NRPS) ya da AB-28 ülkelerinin mevcut politika gelişmelerinde tanımlanmıştır (3/3/2014 tarihinde güncellenmiştir)

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/documents/Europe_2020_Targets.pdf

Ülkeye özel notlar

Fransa: 2013 yılında zaman serilerinde kırılmalar.

Lüksemburg: Zaman serilerinde kırılmalar.

Birleşik Krallık: Tek başına ulusal politikayla uyum içerisinde olan Ulusal Reform Programında herhangi bir belirlenen hedef yoktur. Bakınız

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/298427/Balance_Of_Competence_-_Consultation_Document.pdf

İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve Türkiye: AB üyesi olmayan ülkeler olarak, bu ülkelerin, NRP'lerini sunmaları ve/veya ELET'e ilişkin ulusal hedef belirlemeleri gerekmemektedir.

ELET oranlarının azaltılması Avrupa 2020 Stratejisi'nin temel amacıdır. Bu Stratejinin hedeflerinden biri 2020 yılı itibarıyla AB ortalamasının %10'un altına düşürmektir⁽²²⁾. Bu ve diğer AB hedefleri, her bir Üye Devletin farklı sosyal ve ekonomik koşullarını yansıtan ulusal hedeflere dönüştürülmüştür. Her yıl Avrupa Komisyonuna Üye Devletler tarafından sunulan Ulusal Reform Programları (NRPS)⁽²³⁾, bu ulusal hedeflere ulaşmada kaydedilen ilerlemeyi göstermektedir.

Birleşik Krallık dışındaki tüm ülkeler, Ulusal Reform Programları'nda ELET'i azaltmak için kendi ulusal nicel hedeflerini belirlemiştir. Çoğu ülke okul terki %10'un altında hedeflemektedir ve bazılarının ise biraz daha iddialı hedefleri vardır. Çek Cumhuriyeti, İrlanda, Hollanda, Slovakya ve Finlandiya, ulusal hedeflerini %8 ya da altında olarak hedeflemektedir. ELET oranlarının düşük olduğu Hırvatistan, Polonya ve Slovenya, hedeflerini %5 ve altı olarak belirlemiştir. Bulgaristan, İspanya, İtalya ve Romanya gibi yüksek orana sahip ülkelerin de ulusal hedefler %10'un üzerindedir.

Bazı durumlarda, ülkelerin, gerçek ELET oranlarından daha yüksek olan ulusal hedefleri vardır. Avusturya'da örneğin, ulusal hedefler ilk tanıtıldığı zaman olan Nisan 2011'de bu şekildeydi⁽²⁴⁾; ve nedeni ise 2006 ve 2009 yılları arasındaki ELET oranının dalgalı olmasıydı (artı/eksi %10). İsveç'te, genel kayıt tabanlı istatistikler, araştırma-tabanlı İsveç İşgücü Araştırması ve böylece de Eurostat'ın verilerini dayandırdığı İşgücü Araştırması, belli bir ölçüde, liseyi tamamlamamış gençlerin oranını tahmin eder. Bu, muhtemelen lise eğitimini tamamlamamış olanların, tamamlamış olanlara göre ankete verdikleri biraz daha düşük yanıt oranına sahip olmasıyla bağlantılıdır. Sonuç olarak, liseyi tamamlamamış 18-24 yaşındakilerin ve şu an eğitimde olmayanların gerçek oranının biraz daha yüksek olması muhtemeldir⁽²⁵⁾.

Letonya ve Malta gibi bazı ülkeler, 2011 yılında, belirlenen hedeflerini revize etmiştir ya da revize etmektedir. Bunun nedeni, ELET oranlarını azaltmadaki başarı ve/veya başlangıç nicel hedeflere ulaşmaktan kaynaklanmaktadır. Sonuç olarak, Avrupa 2020'nin hedeflerini karşılamak için bu ülkeler tarafından daha iddialı hedefler belirlenmiştir. Diğer ülkeler, başlangıç ulusal hedeflerinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır. Danimarka'da, örneğin, yeni bir ELET hedefi belirlenmemiştir, ancak daha fazla gencin ISCED 3 eğitim ya da öğretime ulaşmalarını sağlamak üzere çabada bulunmaktadır.

Birleşik Krallık, kendi NRP'sinin parçası olarak ELET'in azaltılması için hedef belirlememesine rağmen, İngiltere, Galler ve İskoçya, "eğitim, istihdam ya da öğretim"de (NEET'ler) olmayan gençlerin oranını azaltmak için belirli taahhütler yapmıştır. İngiltere, 2015 yılına kadar 16-17 yaşındakilerin tam

⁽²²⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_en.htm

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-your-country/index_en.htm

⁽²⁴⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_en.pdf

⁽²⁵⁾ <http://www.government.se/content/1/c6/23/92/30/08801d23.pdf>

katılımını sağlamayı amaçlamaktadır. Galler'de, 16-18 yaşlarındaki NEETS'lerin sayısı 2017 itibarıyla %9'a düşmelidir. İskoçya, kendini okul terk oranını %10'a düşürmeye adanmıştır. Kuzey İrlanda'da, gençlerin eğitim fırsatlarına erişimleri olması ve yararlanmaları için temennisi bulunmaktadır.

Benzer şekilde, diğer bazı ülkeler eğitim ve öğretimden erken ayrılanlara ilişkin kendi ulusal veri toplamlarıyla ilgili kendi ulusal ya da bölgesel hedeflerini belirlemiştir. Örneğin, Belçika'nın Flaman Topluluğu, ELET oranını 2016 yılında %5.7 bir ara hedefle 2020 yılına kadar %4.3'e düşürmek için bölgesel bir hedef belirlemiştir. Litvanya, son zamanlarda onaylanan Milli Eğitim Stratejisi 2013-2022, ELET oranını 2022 itibarıyla %8'in altına çekmek üzere ulusal bir hedef belirlemiştir.

1.3. Ulusal tanımlar ve ELET veri toplama sistemleri

Eğitim ve öğretimi terkin yaygın bir sorun olmasına rağmen, nasıl tanımlandığı konusunda genel bir fikir birliği yoktur. Okul terki, bazı ülkelerde liseyi tamamlamadan eğitimden ayrılma anlamına gelirken diğerlerinde, zorunlu eğitimi tamamlamadan önce ya da bir diploma gibi herhangi bir yeterlilik almadan okulu terk etme anlamına gelmektedir.

Eğitim ve Öğretimde okul terki (ELET), AB düzeyinde terimlendirilmiştir. Erken terk edenler, sadece ortaöğretim birinci kademe eğitimi ya da artık eğitim ya da öğretimde olmayan 18-24 yaşları arasındakiler için tanımlanmaktadır⁽²⁶⁾. Okul terki, bu nedenle sürekli bir derse, örneğin okul döneminin ortasında dersi bitirmeden ayrılma gibi, artık devam etmeme anlamına gelen "okulu bitirmeden ayrılma"dan farklıdır (Avrupa Komisyonu, 2011a; VET okul terkine ilişkin göstergeler için, bakınız Bölüm 6).

Okul terkinin ülkelerde tanımlanma şekilleri, genellikle veri toplama süreci ile bağlantılıdır ve bunun, okul terkinin önlemek ya da azaltmak için geliştirilen politikalar üzerinde bir etkiye sahip olabileceğini dikkate almak önemlidir. Okulu bitirmeden ayrılmaya odaklanma, bu nedenle, bunu önlemeye ve mümkün olduğunca erken müdahale etmeye etkisi olabilir. Diğer yandan, lise eğitimini tamamlamamış gençlerin sayısı üzerinde yoğunlaşma, bu öğrencilere, tekrar eğitime dönmelerine ya da eğitimlerini tamamlamalarına yardımcı olmayı amaçlayan önlemleri tetikleyebilir (Avrupa Komisyonu, 2013a). Hollanda ve Portekiz dışında tüm Avrupa ülkelerinde tam-zamanlı zorunlu eğitim lise eğitiminin sonunda bittiğinden bu aşamada okul terkiyle mücadele daha zor olabilir (Eurydice, 2013).

Gençlerin neden eğitim ve öğretimi terk ettiklerini anlamak için, okul terkinin sadece bir statü ya da eğitim sonucu olarak değil aynı zamanda zamanla ortaya çıkabilecek bir geri çekilme süreci olarak görmek de önemlidir (Lyche, 2010). Kronik devamsızlık ve okuldan dışlama, belirtiler arasında olabilir, hatta erken terkin nedenleri bile olabilir (Neild ve ark., 2007). Ancak, risk altında olan öğrencileri işaret eden belirli durumlar da vardır. Uyarı işaretleri, ilköğretim gibi erken zamanda da ortaya çıkabilir. Bireysel faktörler (örneğin, eğitim performansı, davranış, tutum) ya da bireylerin aileleri, okulları ve topluluklarındaki faktörlerle de ilgili olabilir (Rumberger ve Lim, 2008; bakınız Bölüm 2). Okul terkinin anlamak karmaşık bir süreçtir, erken sinyalleri tespit etme ve eğitim ve öğretimi terk etme riski altında olan öğrencilerin mümkün olduğu kadar çabuk saptama, bunu önlemek için hedeflenmiş ve etkili önlemlerin geliştirilmesi için bir ön koşuldur.

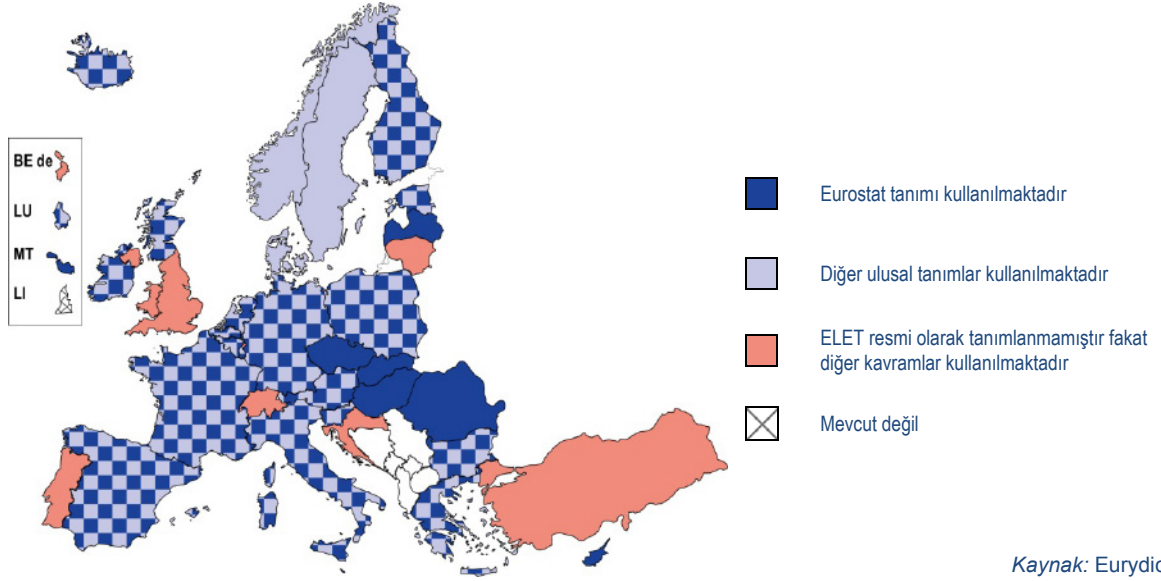

⁽²⁶⁾ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:Early_school_leaver

Okulu terk edenlerin ulusal tanımları

Okul terki olgusunu anlama çabası ve bununla mücadele etmeye ilişkin politika ve önlemler geliştirmek için, çoğu Avrupa ülkesi/bölgesi politika sürecinde kullanabilecekleri tanımlar geliştirmiştir (tüm ulusal tanımların genel bir bakışı için, bakınız Şekil 1.2 ve Ulusal Bilgi Sayfaları). Bunların büyük çoğunluğu, sadece ortaöğretim birinci kademedeki ya da artık eğitim ve öğretimde olmayan 18-24 yaşları arasındakilerin yüzdelere ele alan Eurostat tanımını kullanmaktadır. Aslında, Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs, Letonya, Macaristan, Malta, Romanya ve Slovakya'da, Eurostat tanımı, eğitim ve öğretimi terk etmeyi açıklamak için kullanılan temel bir tanımdır.

Şekil 1.2: Okulu terkedenlerin ulusal tanımları, 2013/14

Açıklayıcı not

Eurostat tanımı, sadece ortaöğretim birinci kademedeki olan ya da artık eğitim ve öğretimde olmayan 18-24 yaşları arasındakileri okulu erken terk edenler olarak tanımlamaktadır. Ulusal tanımlar, ülkeden ülkeye değişmektedir.

On sekiz diğer ülke/bölge de Eurostat tarafından verilen tanıma paralel olan diğer ulusal tanımları kullanır ve Danimarka, İsveç ve Norveç'te sadece ulusal tanımlar kullanılmaktadır. Estonya, Fransa, Avusturya, Slovenya ve Finlandiya gibi bazı ülkelerde çeşitli ulusal tanımlar bulunabilir.

Bu kategorideki pek çok ülke/bölge⁽²⁷⁾, okul terki büyük ölçüde, temel eğitim olarak ulusal bağlamda kabul edilen eğitimi tamamlamadan okulu terk eden gençler olarak tanımlar. Bu durum, Almanya, Estonya, Yunanistan, Avusturya ve Slovenya'da ortaöğretim birinci kademenin sonuna denk gelir; ancak, Hollanda'da, lisenin sonuna denk gelir. İrlanda ve Birleşik Krallık (İskoçya) gibi ülkelerde, öğrencilerin eğitimi terk ettikleri yaşa bağlıdır.

Bu kategorideki diğer ülkeler/bölgeler⁽²⁸⁾, okulu terk edenleri büyük ölçüde, lise diploması alamadan okulu terk eden gençler olarak tanımlamaktadır. Ancak, Bulgaristan'da, bu tanım, 18 yaşın altındaki öğrencilerle sınırlıdır ve Norveç'te, lise düzeyinin tamamlanmaması, başladıktan sonraki beş yıl ile ölçülür. Diğer bir deyişle, beş yıl sonra hala lise eğitimine devam eden öğrenciler de okulu terk edenler olarak kabul edilecektir.

⁽²⁷⁾ Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, Estonya, İrlanda, Yunanistan, İtalya, Hollanda, Avusturya, Polonya, Slovenya ve Birleşik Krallık (İskoçya)

⁽²⁸⁾ Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, Danimarka, Estonya, İspanya, Fransa, Lüksemburg, Avusturya, Slovenya, Finlandiya, İsveç, İzlanda ve Norveç

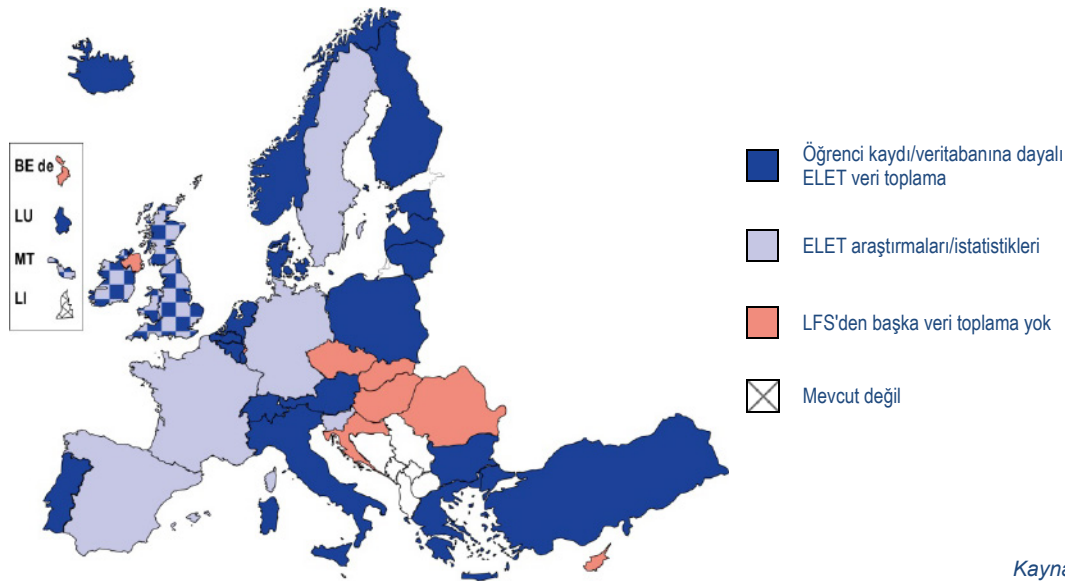
Dokuz farklı ülkede/bölgede ⁽²⁹⁾, okul terki resmi olarak tanımlanmamıştır, ancak devamsızlık, okulu bitirmeden ayrılma ve "eğitimde, istihdamda ya da öğretimde" olmama gibi diğer benzer kavramlar kullanılmaktadır.

Ulusal veri toplama araçları – türler, amaçlar ve güvenilirlik

Okul terkinin ulusal tanımları, bir ülkedeki sorunun skalasını ölçmek için kullanılan veri toplama araçlarıyla yakından bağlantılıdır (bakınız Şekil 1.3). Bu nedenle, ya Eurostat tanımına dayanan ya da okul terkiyle ilgili herhangi bir resmi ulusal tanımı olmayan çoğu Avrupa ülkesi/bölgesi (bakınız Şekil 1.2), İşgücü Araştırmasında (LFS) toplanan verilerden başka okul terkinin oranına ilişkin veri toplamaz. Bu durum, Belçika (Almanca-konuşan Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Kıbrıs, Macaristan, Romanya, Slovakya ve Birleşik Krallık'ı (Kuzey İrlanda) ilgilendirmektedir.

Geri kalan ülkeler/bölgeler, LFS için toplanan verilere ek olarak farklı veri toplama araçları ile okul terkiyle ilgili bilgi toplar. Belçika (Fransız Topluluğu), İrlanda, İspanya, Fransa, Portekiz, İsveç ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve İskoçya), okul terkiyle ilgili veri toplamak için farklı veri toplama araçları bulunmaktadır. Bu araçlar arasında, sorunun kapsamının merkezi/üst düzeyde bir değerlendirmesi için kullanılacak ulusal öğrenci kayıtları ya da öğrenci veritabanları bulunmaktadır. Nicel ve nitel araştırmalar ya da anketler, okul terkinin nedenlerinin ve korelasyonlarının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunabilecek üzere kullanılan diğer araçlardır.

Şekil 1.3: Okul terkiyle ilgili ulusal verilerin hazırlanmasında kullanılan kaynaklar (Eurostat LFS dışında), 2013/14

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Öğrenci kayıtlarından ya da öğrenci veritabanlarından gelen ELET verileri, öğrencilerin kişisel verilerine dayalı okul idaresi sistemlerinden otomatik olarak elde edilir ve farklı kamu yetkili düzeylerinde ELET kapsamının değerlendirilmesi için kullanılabilir. Nicel ve nitel araştırmalar ve anketler, okul terkinin nedenlerinin ve korelasyonlarının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunabilecek üzere kullanılan diğer araçlardır.

Ülkeye özel not

Çek Cumhuriyeti: LFS'den başka herhangi bir düzenli veri toplama bulunmamasına rağmen, Ulusal Eğitim Enstitüsü (NÚV), önceden, diğer veriler içinden, eğitimi (özellikle VET'ten) bitirmeden ayrılma hakkında gerçekler ve bağlamsal bilgiler sunan anketler yürütmüştür.

⁽²⁹⁾ Belçika (Almanca-konuşan Topluluk), Hırvatistan, Litvanya, Portekiz, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda), İsviçre ve Türkiye

Avrupa'da birçok ülke/bölge⁽³⁰⁾, okulu terk edenlere hakkında veri toplamak için öğrenci kaydını ya da öğrenci veritabanını kullanır.

Örneğin, **Hollanda'da**, devlet tarafından finanse edilen ortaöğretim ya da mesleki eğitim okullarındaki tüm öğrenciler, benzersiz bir sayı ve diğer kişisel ve okulla ilgili bilgiyle BRON'a (Eğitim Temel Kayıtları Veritabanı) kayıtlıdır. Artık BRON'a kayıtlı olmayan bir genç, okulu erken terk eden olarak sınıflandırılır. Ayrıca, 2009 yılından bu yana, tüm okulların Dijital Devamsızlık Portalı'yla (*Digitaal verzuimloket*) kanunen okul devamsızlığına kaydolmaları gerekmektedir. Okuldan kaçma, bir öğrencinin okulu bırakma riski altında olduğunu genellikle işaret eder ve okullar, aileler ve katılan diğer aktörlerin hızlı yanıt vermesi önemlidir. Portaldan gelen veriler, devamsızlık yapan öğrenciler ya da temel yeterliliğe sahip olmadan kaydı silinenlere ilişkin aylık raporlar düzenlemeyi mümkün kılar.

Ayrıca, 10 ülke/bölge⁽³¹⁾, okul terkine ilişkin yürütülmüş ya da yürütülmekte olan anketler ya da istatistiklerden bahseder:

Malta ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya), örneğin, zorunlu eğitimden sonra eğitim ve öğretimi bırakan ya da eğitim sisteminden ayrıldıktan sonra okulu terk edenlere ilişkin veri toplamak için anketler yürütülmektedir.

Son olarak, Çek Cumhuriyeti, Portekiz ve Romanya'da, okul terki ve/veya okulu bitirmeden ayrılma nedenlerine ilişkin bağlamsal bilgi sağlayan anketler, bu amaç için yürütülmektedir.

Portekiz'de, örneğin, Eğitim Genel Müdürlüğü, bu amaç için, öğrencilerin okulu bitirmeden ayrılmalarının nedenleri ve bu öğrencileri desteklemek için okullar tarafından alınması gereken önlemler hakkında bilgi sağlayan dezavantajlı bağlamlardaki okullardaki anketleri yürütür.

Avrupa ülkelerinin çoğu, veri toplamanın temel amacının ELET oranlarını izlemek ve/veya toplanan verilere dayalı politika kararları almak olduğunu bildirmektedir. Ülkelerin/bölgelerin veri toplamasının diğer bildirilen amaçları şunlardır: okulu erken terk edenleri bireysel olarak tespit etme ve daha sonraki eğitim ve öğretimlerinde destekleme (Fransa ve Lüksemburg); okulu terk etme riski altında olan öğrenciler hakkında öğretmenleri ve okul müdürlerini bilgilendirme (Türkiye); bir bütün olarak eğitim sistemini izleme ve değerlendirme (Litvanya, Polonya, İsveç ve Norveç); mali kaynaklar (Belçika'nın Flaman Topluluğu, Almanya ve Polonya) ve okulları izleme de (Hollanda ve Polonya) dahil olmak üzere, idari bilgi toplama.

Sorumlu Yetkililer

Okul terkine ilişkin veri toplamaktan sorumlu makamlar ya da kurumlar Avrupa ülkelerinin çoğunda benzerdir. LFS veri toplama, genellikle ulusal istatistik ofisleri tarafından yürütülmektedir. Yukarıda açıklanan tüm diğer veri toplama için, çoğu ülkede, toplanacak verilerin belirlenmesi, yürütülecek analizler ve nihai istatistik ve göstergelerin yayınlanmasından üst-düzey eğitim yetkili makamı sorumludur. Ancak, ulusal istatistik ofisi ya da bir araştırma merkezi, verileri işler ve analiz eder ve okullar temel bilgileri toplar. Bazı durumlarda, bilgi, üst düzeye ulaşmadan önce, yerel ya da bölgesel makamlar olan orta düzeylere aktarılır.

Bazı ülkeler/bölgeler, ELET veri toplama sorumluluğunun dağılımında biraz farklılık gösterebilir. İsveç ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere ve İskoçya), (bazı) veri toplamadan yerel yönetimler sorumludur.

Diğer ülkeler, şu anda belirli veri toplamaya ilişkin kendi çalışma yöntemlerini geliştirmeye ilişkin çalışmalar yapmaktadır:

Polonya'da, örneğin, Eğitim Bilgi Sistemi (EIS), okullardan ve diğer eğitim kurumlarından gelen verilerin, yerel düzeydeki bölgesel hükümetler aracılığıyla ve daha sonra bölgesel yetkili makama transfer edilmesinin yerine, Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen

⁽³⁰⁾ Belçika (Fransız ve Flaman Topluluğu), Bulgaristan, Danimarka, Estonya, İrlanda, Yunanistan, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Avusturya, Polonya, Portekiz, Finlandiya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve İskoçya), İsviçre, İzlanda, Norveç ve Türkiye

⁽³¹⁾ Almanya, İrlanda, İspanya, Fransa, Malta, Slovenya, İsveç ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve İskoçya)

merkezi veritabanına doğrudan transfer edilmesi için ELET'e ilişkin veri toplamasını değiştirmektedir (2017 yılında kullanılabilir olması için). Yeni sistemin düzenlenmesi, daha geçerli ve güvenilir veriler için, veri toplama sürecine katılan kurumların sayısını azaltacaktır.

"Yeni Olanaklar" projesi kapsamında, **Norveç** Eğitim ve Öğretim Müdürlüğü, proje dönemi boyunca yılda iki kere "Barometreyi Tamamlama"yı yayınlıyor. Başarıyla tamamlama ve okulu bitirmeden ayrılma her ilçe ve belediyede aynı yolla kaydolabiliyor diye proje, bir dizi ortak gösterge geliştirmiştir. Proje, lise eğitim ve öğretimindeki zorlukları ortaya çıkaran güvenilir istatistiklere sahip olmak için göstergeler geliştirmeye devam edecektir.

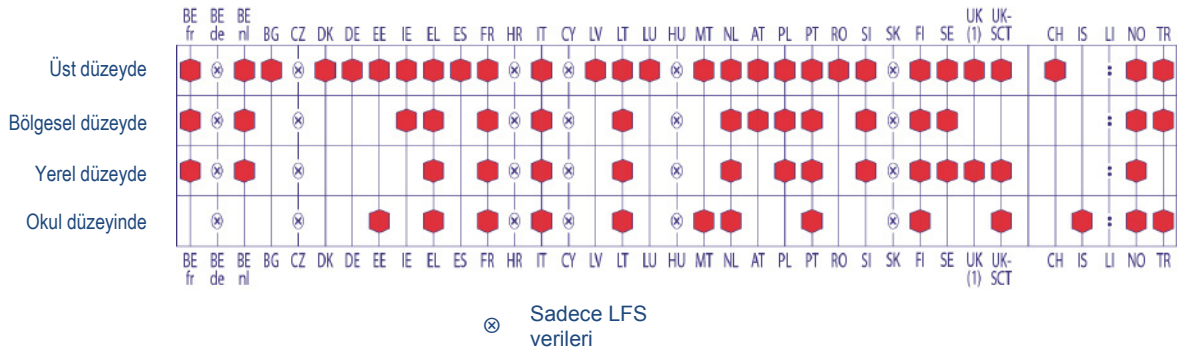
Son olarak, sorumlu makamlar (başlıca eğitim bakanlıkları ya da istatistik ofisleri) da aynı zamanda resmi yönergeler, uygulamalar ve kalite kontrollerine göre hareket ederek toplanan ELET verilerinin güvenilirliğini sağlamakla sorumludur. Bir öğrenci kaydı ya da öğrenci veritabanı kullanan ülkelerde, okulu erken terk edenlere ilişkin veriler, öğrencilerin kişisel verilerine dayanarak okul idaresi sistemlerinden otomatik olarak alınır. Bu veritabanılarını işleten kurumların çoğu, daha sonra eğitim yetkilileri tarafından gözden geçirilen, verilerin tamamlanmasını, doğruluğunu ve güvenilirliğini denetlemekle yükümlüdürler.

Veri toplama

Tüm paydaşlar tarafından eğitim ve öğretimde okul terkinin skalasını anlama, bununla mücadele için etkili politikalar geliştirmek için önemli bir koşuldur. Okullar, yerel yetkililer ve/veya bölgeler arasında karşılaştırma yapılmasına olanak sağlayan veriler, eğitim ve öğretimde okul terkine ilişkin önlem almak için farklı düzeyler arasındaki işbirliğini pekiştirebilir (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Şekil 1.4, Avrupa ülkeleri arasında toplu bir formatta bulunan verilerin düzeylerini göstermektedir. Birkaç veri toplama aracı olan ülkelerde, veri toplamanın tüm mevcut düzeyleri de görülmektedir.

Şekil 1.4: ELET veri birleştirme düzeyi, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Açıklayıcı not

Üst düzey eğitim, birçok ülkede merkezi hükümettir. Bazı durumlarda ise, karar verme, farklı bir düzeyde olur; Belçika'da Topluluklar, Almanya'da *Länder*, İspanya'da merkezi hükümetin yanı sıra Özerk Toplulukların hükümetleri, Birleşik Krallık'ta devredilmiş yönetimler ve İsviçre'de kantonlar.

Ülkeye özel notlar

İspanya: Toplu veriler, hem ulusal düzeyde hem de Özerk Topluluk düzeyinde mevcuttur.

Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda): Sadece LFS verileri toplanır.

İsviçre: Bu şekilde, üst-düzyen, ulusal düzeyi ifade eder.

On beş ülke/bölgede, LFS için olanın dışında, ELET'e ilişkin veri toplamada, veriler üç ya da dört düzeyde (üst, bölgesel, yerel ve okul düzeyinde) toplanır⁽³²⁾. Ancak, diğer dokuz ülke/bölgede⁽³³⁾, ELET verileri sadece tek bir düzeyde toplu bir biçimde mevcuttur. Verilerin sadece okul düzeyinde olduğu İzlanda dışındaki çoğu durumda üst düzeydir. Almanya'da, toplu veriler üst düzey eğitim yetkili makamı olan her *Land* düzeyinde mevcuttur; ayrıca, birleşmiş *Länder'lar-arası*/ulusal veriler, Daimi Konferans ve Federal İstatistik Ofisi'nden elde edilir.

Belçika'da (Flaman Topluluğu), okul düzeyinde veri toplanmasını genişletmek için planlar bulunmaktadır. Benzer şekilde, Romanya'da veriler de yakın gelecekte bölgesel düzeyde toplanacaktır.

Veri kapsamı

Veri toplamanın farklı düzeylerine ek olarak, hem okul terkinin hem de politika hedeflerini anlamak için geniş çapta bir dizi veri gereklidir. ELET'e ilişkin veri toplamanın temel unsurları şunlardır: erken terk edenlerin yaşları; ELET'le devamsızlık arasındaki bağlantı; öğrencilerin cinsiyet, okul yolları ve başarılarına göre ELET oluşumundaki farklılıklar; sosyo-ekonomik, göçmenlik ve dil geçmişi, vb. kişisel bilgiler (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Şekil 1.5, yukarıda sunulan veri toplama yoluyla veri kapsamını göstermektedir (LFS çerçevesinde yer alanlar dışında). Birden fazla ELET veri toplaması olan ülkelerde, tüm unsurlar dikkate alınır.

Okul terkinin ilişkin verileri analiz etme amacı için öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin bilgi, tüm ülkelerde toplanır; öğrencilerin yaşı, İrlanda dışında her yerde kaydedilir. Ancak, öğrencilerin sosyo-ekonomik geçmişi, ailelerin eğitim düzeyleri ve anadil hakkındaki bilgiler, az sayıda ülkedeki (9 ya da 10) ELET veri toplamasında kullanılan unsurlardır. Bunu, "yerli/yerli olmayan" (13) ve "öğrenci başarısı" (13) takip eder.

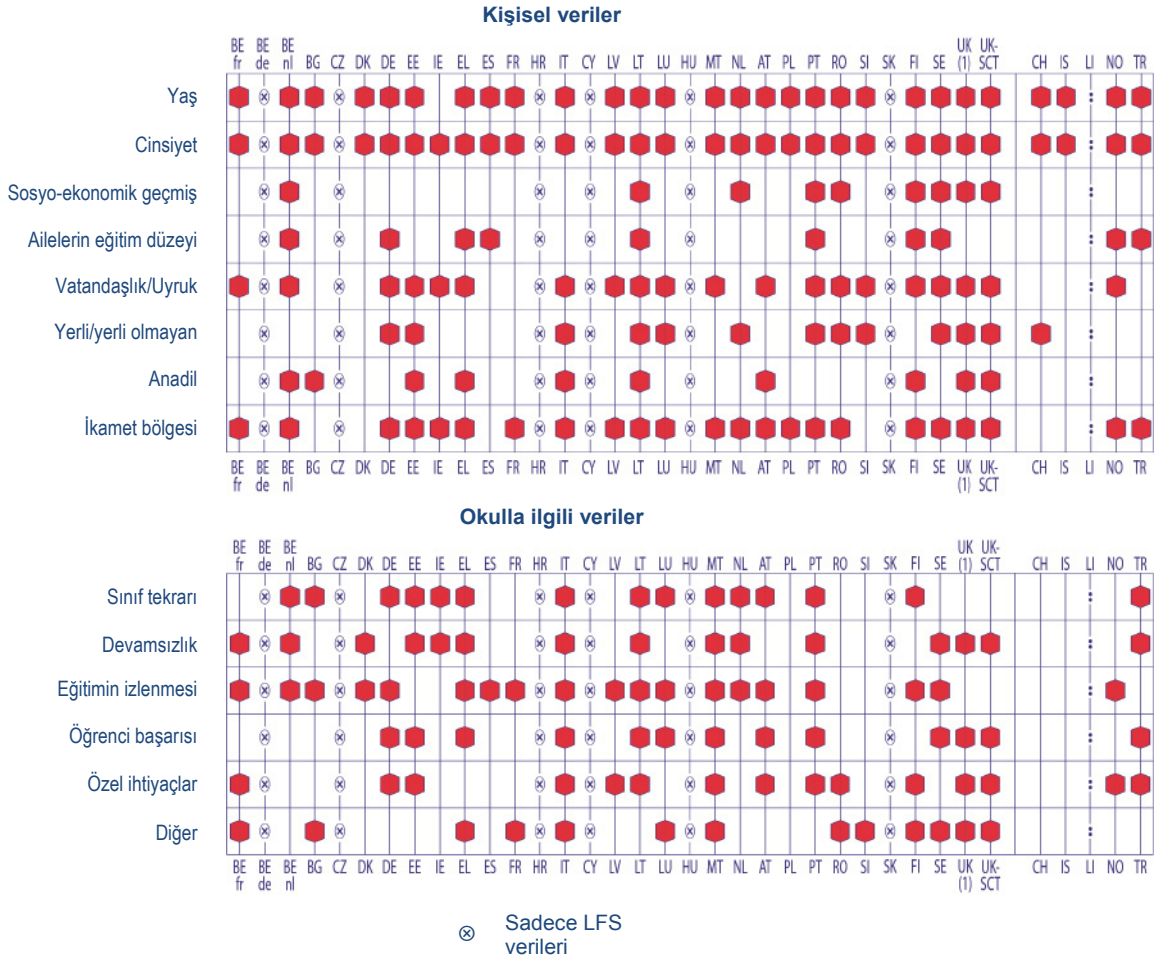
Kendi veri toplamaları ve ELET analizleri için, on beş ülke/bölge⁽³⁴⁾, Şekil 1.5'teki çoğu unsur (dokuz ya da daha fazla) hakkındaki bilgiyi kullanırken; diğerleri (Danimarka, İrlanda, İspanya, Fransa, Polonya, Slovenya, İsviçre ve İzlanda) ise sınırlı sayıda (beş ya da daha az) unsur kullanır. Bir dizi ülke, şekilde sunulandan farklı konular için veri toplar ve kullanır:

Çoğu zaman, bu, en yüksek derece ya da diploma elde etmeyi (BG, FR, IT, RO ve UK-SCT) ya da **İsveç'te** olduğu gibi, lise düzeyinde yeterlilik kazanmayı içermektedir. **Birleşik Krallık'ta (İskoçya)**, bakımı (yerel yetkililer tarafından), ücretsiz okul yemeği ve mahrumiyet gibi öğrencilere ek desteğe ilişkin bilgiler, ELET veri toplamasına dahil edilir. **Finlandiya'da**, ELET veri toplamasının diğer unsurları öğrencilerin ders seçimleri hakkında bilgi içerir; **Yunanistan'da**, öğrencilerin ders ve sınıflarıyla ilgilidir; **Bulgaristan ve Malta'da**, okulun coğrafi konumu hakkında bilgi toplanır. **Malta'da**, öğrencilerin katıldıkları eğitim sektörleri (devlet, kilise ya da bağımsız okullar) ve mevcut okul ulaşım kullanımları hakkında ek bilgiler de vardır.

⁽³²⁾ Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları, Yunanistan, Fransa, İtalya, Litvanya, Hollanda, Polonya, Portekiz, Slovenya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya), Türkiye ve Norveç

⁽³³⁾ Belçika (Fransız Topluluğu), Bulgaristan, Danimarka, İspanya, Letonya, Lüksemburg, Romanya, İzlanda ve İsviçre

⁽³⁴⁾ Belçika (Flaman Topluluğu), Almanya, Estonya, Yunanistan, İtalya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Portekiz, Finlandiya, İsveç ve Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve İskoçya)

Şekil 1.5: ELET veri kapsamı, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Açıklayıcı not

Devamsızlık, okula ya da eğitime katılmayan gençler anlamına gelmektedir. Kronik devamsızlık, okul reddi ve okuldan kaçmayı içeren bir dizi davranış kapsar. Eğitim takibi, bir öğrencinin yeteneğine göre yerleştirildiği eğitim ya da okul türü demektir. Bu ihtiyaç, mutlaka akademik/genel ve mesleki takip içinde bir bölünmeyi içermese de, uygulamada, bu durum olma eğilimindedir. Yerli/yerli olmayan, eğitimin olduğu ülkede doğmuş öğrencilerle yurtdışında doğmuş öğrenciler anlamına gelmektedir.

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): Doğum yeri ve tarihi hakkında bilgilerin yanı sıra öğrencinin katıldığı okul türü hakkındaki bilgiler de toplanır.

Almanya: Ailelerin eğitim düzeyi ile ilgili veriler, sadece aileleri ile aynı evde yaşayan öğrenciler için kullanılabilir.

Yunanistan: Anadille ilgili veriler ailelerin anadilini ifade eder.

İtalya: Sosyo-ekonomik geçmiş ve ailelerin eğitim düzeyi, öğrenci kaydına dahil olmayan verilerdir. Bu veriler, kayıt sırasında okullar tarafından toplanır, ancak gizlilik kısıtlamalarına tabi olduklarından ELET veri toplaması için kullanılmaz.

Romanya: Kişisel veriler de etnik azınlık statüsü (Romen) hakkında toplanmaktadır. Yaşam alanı ile ilgili veriler, ikamet edilen kentsel/kırsal alana karşılık gelir.

Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda): Sadece LFS verileri toplanmaktadır.

Yerel ya da okul düzeyi dahil olmak üzere (bakınız Şekil 1.4)⁽³⁵⁾, farklı düzeylerdeki toplu formatın olduğu ülkeler/bölgelerde, ELET'e ilişkin geniş çaptaki verilerin ELET veri toplamasının üst düzeyle sınırlı olduğu çoğu ülkeden daha fazla ELET veri analizlerinde toplanma ve kullanıma eğilimi vardır.

⁽³⁵⁾ Örneğin, Belçika (Flaman Topluluğu), Yunanistan, İtalya, Litvanya, Hollanda, Portekiz, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Türkiye'de durum bu şekildedir.

Son olarak, veri güvenliği ve veri koruma ile ilgili konular, ülkelerin ELET'e ilişkin veri toplanmasında bazı kısıtlamalara yol açmıştır:

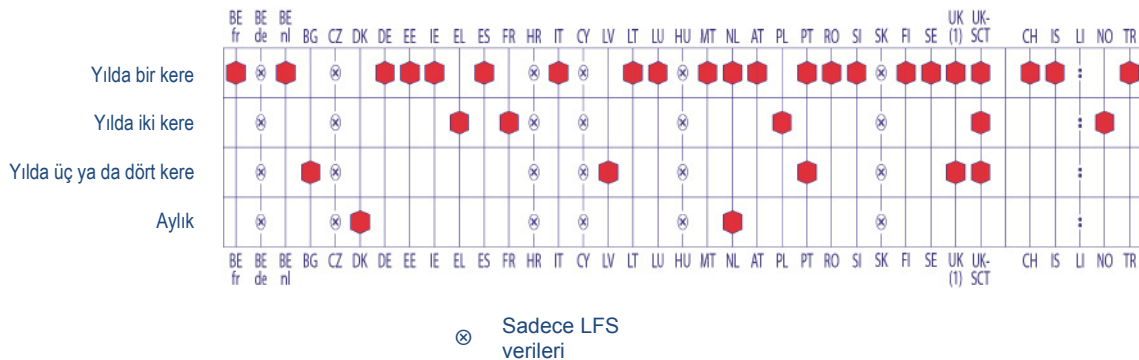
Avusturya'da, verilerin korunma kaygısı yüzünden cinsiyet ve anadilin yanı sıra öğrenci kayıtları olarak toplumsal geçmiş değişkenleri toplanmaz. **Almanya'da**, öğrencilerin sosyo-ekonomik geçmişleri ve yaşam alanı verileri, ilgili *Land* düzeyinin üzerinde mevcut değildir. **Polonya'da**, şu anda yürürlükte olan Eğitim Bilgi Sistemi her kategorideki toplam öğrenci sayısını yansıtarak sadece toplu biçimde verilerin toplanmasına izin verir. Yakın gelecekte, bir öğrencinin tam bir eğitim kariyerinin kayıt edilmesi ve izlenmesi mümkün olabilsin diye Şekil 1.5'te sunulan veriler tek tek her öğrenci için toplanacaktır.

Veri analizi sıklığı

Erken terk edenlerin sayısı ve erken terk etme riski altındakilere ilişkin verilerin doğru olması için, bunların güncellenmesi gerekmektedir. Yılda bir kereden fazla olmayan veri toplama, mevcut durumu izlemek ve devam eden önlemlerin etkisini değerlendirmek için yeterli bilgi sağlamayabilir. Farklı zaman aralıklarında farklı veri toplamanın kullanılması, bu nedenle bir ülkedeki okul terki sorununun daha iyi bir şekilde görüntülenmesine yardımcı olabilir (Avrupa Komisyonu, 2013a).

LFS bağlamında toplanan ELET verileri (Şekil 1.6'da yer almamaktadır), genellikle yılda dört kere toplanır ve analiz edilir. Diğer tüm veri toplama için, bazı farklılıklar bulunmaktadır (ELET veri toplama ve analiz sıklığına ilişkin daha fazla bilgi için bakınız aşağı ve aynı zamanda Ulusal Bilgi Sayfaları).

Şekil 1.6: ELET veri analizi sıklığı, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Ülkeye özel notlar

Belçika (BE fr): Öğrenci devamsızlığına ilişkin veriler, yönetimi bilgilendiren okullar tarafından yıl boyunca Belçika'nın Fransız Topluluğu'nda izlenir.

Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda): Sadece LFS verileri toplanmaktadır.

18 ülke/bölgede ⁽³⁶⁾, toplu ELET verileri yalnızca yılda bir kere mevcuttur. Ancak, bu ülkeler arasında Estonya Eğitim Bilgi Sistemi'nin eğitim istatistiklerini toplamak için yılda bir kere ELET verilerinin analiz edildiği Estonya bulunmaktadır, fakat okullar, verilerin bu amaç için çekimine izin veren bir aylık tabana dayanarak verileri onaylar. Benzer şekilde, Malta'da, ELET verileri, merkezi düzeyde yıllık olarak analiz edilirken okul düzeyinde verilerin düzenli izlenmesi yürütülmektedir. Devamsızlık, hatta günlük olarak izlenir.

Yunanistan, Fransa, Polonya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç'te, ELET veri analizi, yılda iki kez gerçekleşir.

Diğer tüm ülkelerde/bölgelerde, yılda üç ya da dört kere ya da hatta aylık olarak, toplu ELET verilerinde sonuçlanan en az bir veri toplama bulunmaktadır. İkincisi, Danimarka ve Hollanda'da vardır. Bulgaristan, Letonya, Portekiz, Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve İskoçya), ELET verilerinin

⁽³⁶⁾ Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Almanya, Estonya, İrlanda, İspanya, İtalya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Romanya, Slovenya, Finlandiya, İsveç, İsviçre, İzlanda ve Türkiye

bazı kısımları üç ayda bir analiz edilir. Yılda iki kereden daha fazla toplanan ELET verileri, genellikle bir öğrenci kaydı ya da öğrenci veritabanı gibi veri toplama araçlarına dayanmaktadır (bakınız Şekil 1.3) ⁽³⁷⁾.

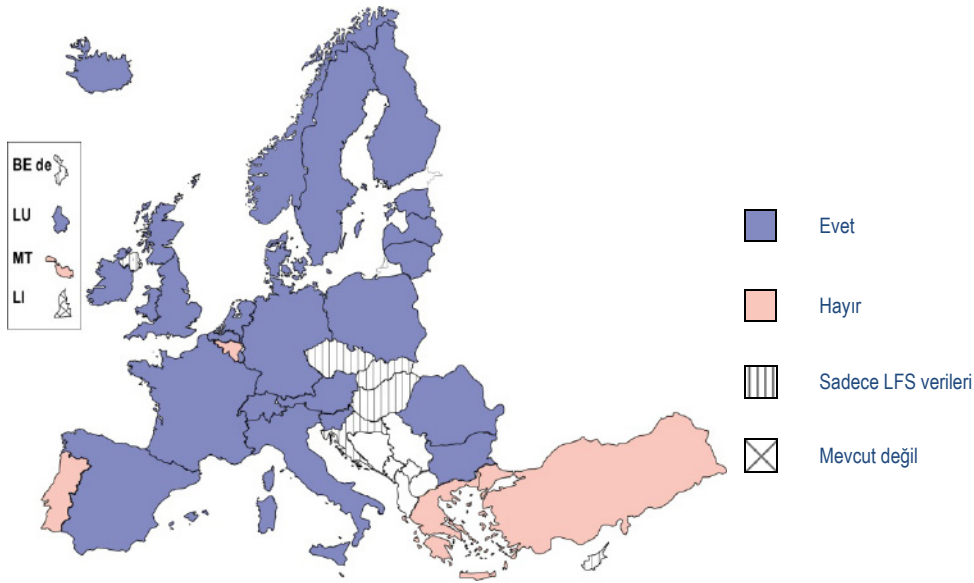
Verilerin yayınlanması

Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunda, ELET amacı için toplanan veriler, kamuya açıktır (yayınlarla ilişkin referanslar/bağlantılar için bakınız Şekil 1.7 ve Ulusal Bilgi Sayfaları). Toplu ve anonim bireysel verilerin talep üzerine elverişli olduğu Çek Cumhuriyeti ve verilerin büyük ölçüde sadece istatistik bürosu için uygun olduğu Estonya dışında, LFS bağlamında toplanan toplu veriler (Şekil 1,7'de dâhil edilmemiştir) için de aynısı geçerlidir.

Tüm gençlerin kimlik ve kişisel bilgilerini korumak önemli olduğundan (Avrupa Komisyonu, 2013a), Litvanya, Lüksemburg, Hollanda ve Avusturya gibi bazı ülkeler, kendi diğer ELET verilerinin kullanılabilirliği için kısıtlamalar getirmişlerdir.

Son olarak, beş ülkede/bölgede – Belçika (Fransız Topluluğu), Yunanistan, Malta, Portekiz ve Türkiye -toplanan ELET verileri kamuya açık değildir.

Şekil 1.7: ELET verilerinin yayınlanması, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

Ülkeye özel not

Belçika (BE fr): Veriler yayınlanmaz; ancak, anonim bir formatta talep üzerine kullanılabilir.

⁽³⁷⁾ Örneğin, Bulgaristan, Danimarka, Letonya, Hollanda, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere, Galler ve İskoçya) durum bu şekildedir.

BÖLÜM 2: EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ÖĞRENCİLERİN OKUL TERKİNE SEBEP OLAN FAKTÖRLER

İkinci bölüm, genel eğitim ve öğretimi terk eden öğrencilerin oranına ilişkin bir etki yapan en sık değinilen faktörler hakkında araştırma literatürü, ulusal anketler ve istatistiksel verilere ilişkin kısa tematik bakış açıları sunar. Literatür taraması, ayrıntılı değildir, fakat İngilizce dilinde, büyük ölçüde değil ancak en yaygın atıflardan bazılarını sunar. VET'te okul terkine ilişkin literatür Bölüm 6'da sunulmaktadır.

Bu bölümün ilk kısmı, bireysel ve ailevi koşullar ile ilgili faktörler üzerinde durur – sosyo-ekonomik statü (SES), göçmen ya da azınlık geçmiş ve cinsiyet. Yurtdışında doğmuş öğrenciler, ikamet edilen ülkede doğmuş öğrencilere kıyasla daha yüksek ELET oranlarına sahip olma eğilimini gösterir. Ancak, bu durum, yurtdışında doğmuş öğrencilerin eğitime erişim ve katılmalarında (örneğin, dil ve/veya kültürel engeller, sosyo-ekonomik ayrışma, vb.) akranlarına göre daha büyük sorunlarla karşı karşıya olması nedeniyle olabilir. Cinsiyet söz konusu olduğunda, erkek öğrencilerin düşük ya da herhangi bir yeterliliğe sahip olmadan genel eğitimi terk etmeleri neredeyse iki kat muhtemeldir. Cinsiyetin etkisi, ancak öğrencilerin sosyo-ekonomik geçmişleri aynı zamanda bunu etkiliyor gibi görünmesi o kadar da açık değildir. SES ne kadar yüksekse, erkek ve kız öğrenciler arasında okul terki oranlarındaki farklılıklar o kadar azdır. Hem göçmen/azınlık geçmişleri hem de cinsiyet, bu nedenle öğrencilerin okul terkine ilişkin faktörler açısından belirleyici değildir.

İkinci kısım, ELET oranlarına etkisi olan eğitim sistemiyle ilgili bazı faktörleri inceler. Sınıf tekrarı, sosyo-ekonomik ayrımcılık ya da erken izleme gibi eğitim sistemlerinin bazı yönlerinin, okul terki oranlarına ilişkin olumsuz bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Sınıf tekrarı, eğitim eşitsizliklerini arttırabilir ve okulların sosyo-ekonomik olarak ayrıştırılması, sosyo-ekonomik statünün ve öğrenci başarısının düşük düzeyleri ile karakterize edilen coğrafi bölgelerde düşük başarıları olanların durumunu kötüleştirebilir. Öğrencileri, başarılarına dayalı olarak ya akademik ya da meslek programlarına çok erken bir zamanda farklı eğitim yollarına yöneltme, motivasyonlarını kaybedip eğitime olan ilgilerini kaybedeceklerinden eğitim sonuçları için zararlı olabilir.

Buna karşılık, yüksek kalitede erken çocukluk eğitimi ve bakımının (ECEC) yanı sıra liseye yumuşak bir geçiş, okulu terk eden öğrenci sayısını azaltmaya yardımcı olabilir. Bununla birlikte, her iki alanda da bir zorluk vardır. Daha ilgili müfredatlar, farklı eğitim yollarının daha iyi kullanılması ve erişilebilmesi ve genellikle daha fazla esneklik, bu düzeyde eğitimlerini tamamlamak için öğrencileri teşvik etmek için gereklidir.

Son olarak, okul terki yerel işgücü piyasası koşullarından da etkilenebileceğinden, bu bölümün son kısmı işgücü piyasasına ilişkin faktörlere kısaca göz atar. Bağlama bağlı olarak, işgücü piyasası, okul terki sürecinde "çekme" ya da "itme" faktörü olarak hareket edebilir. Düşük vasıflı işçiler için iyi istihdam olanakları, mali açıdan bağımsız olmak için okulu erken terk eden öğrencileri teşvik edebilir. Ancak, işsizlik eğilimleri, okul terki oranlarına bir etki de yapabilir ve bazı durumlarda okul terkine yol açabilir (VET'in rolü için, bakınız Bölüm 6).

2.1. Aile, cinsiyet, göçmenlik ve sosyo-ekonomik faktörler

Eğitim ve öğretim terki, birbirleriyle etkileşen iki ana kategoriye ait olan faktörlerin sonuçları olarak kabul edilir: okul-temelli faktörler ve birey, aile ve sosyal geçmişle ilgili faktörler (Thibert, 2013). Okul terki genellikle bireyin kararına dayalı olmasına rağmen, öğrencilerin eğitim sonuçları üzerinde ve dolayısıyla okulu erken terk etme kararları üzerinde bir etkisi olabilen bazı ortak faktörleri belirlemek yine de mümkündür. Sosyo-ekonomik durum, göçmen geçmişinin olmasının yanı sıra cinsiyet de çoğu zaman okul terkinin etkileyen faktörler olarak düşünülmüştür. Bu kısım, eğitim ve öğretim terkinin çok yönlü sürecine bakarak bu değişkenleri tartışacaktır

Sosyo-ekonomik durum

Avrupa Komisyonu'na göre, eğitim ve öğretim terki, sosyal dezavantaj ve düşük düzeyde aile eğitimi arasında çok güçlü bir bağlantı vardır (2011b). Birçok çalışma, düşük sosyo-ekonomik durumun okul terki riskini arttırabilen önemli faktörlerden biri olduğunu teyit etmektedir. Genel olarak, okulu terk edenlerin, düşük sosyo-ekonomik duruma sahip ailelerden gelme olasılığı bulunmaktadır. Örneğin, işsiz ebeveynler, düşük hane geliri, ebeveynlerin eğitim düzeyinin düşük olması ya da göçmenler gibi hassas sosyal gruplara ait olma (Avrupa Parlamentosu ait, 2011).

Okul terki oranının azaltmaya ilişkin **Bulgar** hükümetinin stratejisinin bir parçası olarak yapılan bir analizde (bakınız Bölüm 3 ve Ulusal Bilgi Sayfaları), sosyo-ekonomik nedenler, okul terkinin başlıca nedenleri arasında gösterilmiştir. İşsizlik, düşük gelir, düşük yaşam standartları ve yoksulluk, çok fazla sayıda öğrenciyi okul terki riskiyle baş başa bırakmıştır. Mali ve ekonomik zorluklar sonucunda, çok sayıda öğrenci, öğrenme sürecine katılımlarını etkileyen, aile gelirine katkıda bulunmak için ailelerine yardım etmek zorunda kalmıştır.

Benzer şekilde, okuldan erken ayrılma nedenleri üzerine bir **Hollanda** anketi, ailelerinin eğitim düzeyi düşük olan yoksul, sosyal açıdan dezavantajlı kökenden gelen ve aile gelirine katkıda bulunan ya da yetişkin sorumlulukları almak zorunda olan öğrencilerin olduğunu göstermektedir. Kişisel sorunlar da (örneğin, ebeveynlerin boşanması) sık sık okulu terk etme kararının ana nedenleri arasında söz edilmiştir (ROA, 2013).

Avusturya'da, Steiner tarafından yürütülen bir çalışma (2009), ebeveynleri okulu erken terk eden öğrencilerin iyi eğitilmiş ebeveynli öğrencilere göre okulu erken terk etme risklerinin yedi kat daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ebeveynleri işsiz olan öğrenciler için olduğu gibi, bu risk ebeveynleri çalışan öğrencilerden beş kat daha fazladır.

Aile istikrarsızlığı ve yaşam tarzı, tek ebeveynlik, kötü yaşam koşulları, fiziksel ve ruhsal sağlık ve aile içi şiddet gibi aile ile ilgili bir dizi faktör, gençlerin eğitim ve öğretimi terk etme olasılığını arttırabilir. Ebeveyn-çocuk ilişkileri ve çocuğun eğitimine ebeveynlerin katılımı gibi diğer aile ile ilgili faktörler de rol oynayabilir (Avrupa Parlamentosu, 2011).

Polonya'da, eğitim ve öğretimi erken terk eden öğrenciler için tespit edilen ana nedenlerden bazıları, aile koşullarıyla ailelerin işleyiş şekillerinin (örneğin, çocuk ihmali, ailedeki patolojiler, alkolizm, ebeveynlik becerilerinin eksikliği) yanı sıra düşük düzeyde aile eğitimiyle aile içindeki olumlu eğitsel rol modellerinin eksikliğiyle de ilgilidir (Fatyga ve ark., 2001).

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), yerel yetkili bakımındaki çocukların, akrabalarına göre, eğitim, istihdam ya da öğretimde olmama olasılıkları yüksektir (House of Commons, 2009).

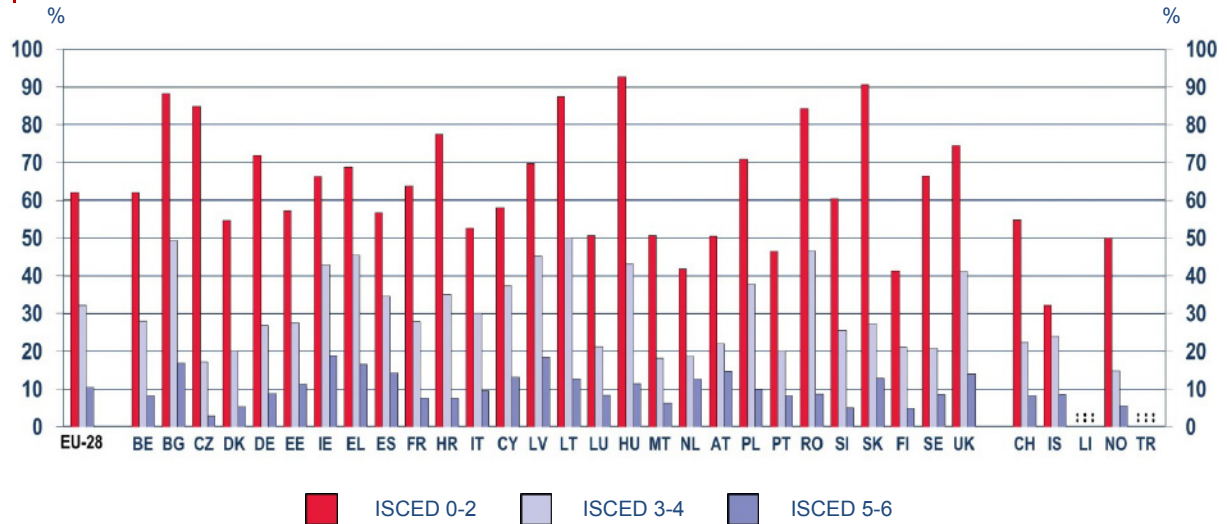
Okul terkine ilişkin yaygın olarak kabul edilen risk faktörlerinden, ailelerin istihdam durumu ve geliriyle ilgili olarak, düşük düzeydeki ebeveyn eğitim de aynı zamanda önemli bir risk faktörüdür (OECD, 2012). Annenin eğitim düzeyi, özellikle yüksek risk ile ilişkilidir (Nevala ve ark., 2011). Bu bulgu, Hırvatistan'da gerçekleştirilen bir çalışma tarafından onaylanmıştır (Feric ve ark., 2010). Daha genel olarak, düşük eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin çocuklarının kültürel sermayesinin geliştirilmesinde daha az etkili olduğu tespit edilmiştir (Flouri ve Ereky-Stevens, 2008).

Belçika'da (Flaman Topluluğu) yürütülen bir çalışma, ebeveyn eğitiminin düzeyi, çocuklarının bir ortaöğretim yeterliliği elde etme olasılığını etkilediğini ortaya koymaktadır. Düşük-eğitilmiş ebeveynli çocuklar arasında, okul terki riski, ebeveynleri ortaöğretim yeterliliğine sahip çocuklara oranla yaklaşık beş kat ve ebeveynleri yükseköğretim yeterliliğine sahip çocuklara oranla ise on kat daha yüksektir (Lavrijsen ve Nicaise, 2013).

Sosyo-ekonomik dezavantaj ve eğitim dezavantajı bu nedenle yakından ilişkilidir (Eurofound, 2012). Düşük çalışma yoğunluğu olan evlerde yaşama ya da yoksulluk ya da aileler arasında eğitim düzeyi düşük düzeylerle birleştiğinde ciddi maddi yoksunluktan etkilenen çocukların eğitimleri üzerinde olumsuz bir etkisi olması muhtemeldir. Şekil 2.1, bu sosyo-ekonomik dezavantajdan etkilenme riski altında kaç çocuk olduğunun bir resmini sunmaktadır; eğitim düzeyi en fazla ISCED 0-2 olan ebeveyni çocukların oranıyla yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski çocukların oranını (0-17 yaş arası) gösterir. Bu oranlar, ebeveynleri lise ya da lise sonrası üniversite olmayan eğitime (ISCED 3-4) sahip olan

çocukların oranıyla ebeveynlerinin eğitim düzeyi ISCED 5-6'da (yükseköğretimin birinci ve ikinci aşamaları) olan çocukların oranını karşılaştırır.

Şekil 2.1: Ailelerinin en yüksek eğitim düzeyleriyle yoksulluk ya da toplumsal dışlanma riski altında olan çocukların yüzdesi (1997 ISCED 0-2, 3-4 ve 5-6), 2013

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
ISCED 0-2	62.2	62.1	88.3	84.9	54.7	71.9	57.3	66.4	68.9	56.7	63.9	77.6	52.6	58.1	69.8	87.4	50.7
ISCED 3-4	32.2	28.0	49.5	17.3	20.2	26.9	27.6	43.0	45.5	34.6	27.9	35.1	30.1	37.3	45.3	50.2	21.3
ISCED 5-6	10.5	8.4	16.9	3.0	5.3	8.9	11.4	18.9	16.7	14.3	7.7	7.7	9.5	13.2	18.4	12.9	8.5
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	CH	IS	LI	NO	TR
ISCED 0-2	92.7	50.7	41.9	50.6	71.0	46.5	84.3	60.4	90.7	41.5	66.5	74.5	54.9	32.2	:	50.2	:
ISCED 3-4	43.2	18.2	18.7	22.1	37.9	20.1	46.6	25.7	27.5	21.2	20.9	41.3	22.5	24.0	:	14.8	:
ISCED 5-6	11.5	6.4	12.7	14.7	10.0	8.4	8.7	5.1	13.0	4.9	8.6	14.0	8.4	8.6	:	5.6	:

Kaynak: Eurostat, EU-SILC [ilc_peps60] (veriler Haziran 2014'te alınmıştır).

Acıklayıcı notlar

Bu gösterge, yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altında olan ve ebeveynlerin eğitim düzeyi ya okul-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim birinci kademe eğitime (1997 ISCED düzeyleri 0-2) ya da lise ve lise sonrası yükseköğretim olmayan eğitime (1997 ISCED düzeyleri 3-4) ya da yükseköğretimin birinci ve ikinci aşamasına (1997 ISCED düzeyleri 5-6) eşdeğer eğitim düzeyine sahip 18 yaşın altındaki çocukların yüzdesini dikkate alır.

"Yoksulluk ve sosyal dışlanma riski" göstergesi, insanların ya yoksulluk riskini ya da maddi açıdan yoksun; ya da çok düşük iş yoğunluğu olan bir ede yaşama durumlarını ifade eder. **"Yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski"** göstergesinin tam tanımı için, bakınız Sözlükçe.

Ülkeye özel notlar

AB-28: Tahmini.

İrlanda, Hırvatistan ve İsviçre: Veriler, 2012 yılındadır.

Ortalama olarak, AB-28 Üye Devletlerde ebeveynlerinin eğitim düzeyi düşük olan on çocuktan altısı, yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altındadır ve bu nedenle eğitim dezavantajı riskinde olabilirler. Ebeveynlerin eğitim düzeyinin düşük olduğu ve yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olan 18 yaşın altındaki çocukların büyük bölümü, (Estonya, Letonya, Polonya ve Slovenya dışında) orta ve doğu Avrupa ülkelerinde yaşar. Bütün bu ülkeler, %75'i aşan yüzdeleri gösterir. Bu durum, bu şartlar altındaki çocukların, sosyo-ekonomik ve aile durumlarının risk altında olabilmesine rağmen mutlaka,

eğitim ve öğretimi terk edecekleri anlamına gelmez. Hollanda, Portekiz, Finlandiya ve İzlanda gibi ülkelerdeki oranlar, %50'nin altındadır.

Bir karşılaştırma olarak, eğitim düzeyi ISCED 3-4 olan ebeveynlerin çocukların %32.2'si, yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altındadır, ancak sadece ebeveynleri ISCED 5-6 düzeylerine ulaşan çocukların %10.5'i. Tüm ülkelerde, bu yaş grubundaki yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altında olan çocukların oranı, ebeveynlerinin eğitim düzeyi yükseldikçe azalır.

Genelde "dezavantajlı alanlar" olarak adlandırılan eğitim ve öğretimi terk eden gençlere ilişkin daha yüksek bir yoğunlaşma vardır. Yüksek işsizlik ya da uzak bölgelerde ve küçük şehirlerin olduğu bir coğrafi alanda yaşama (orta büyüklükte ya da büyük şehirlerde yaşamaya kıyasla) okulu erken terk etme olasılığını artırır (Eurofound, 2012). Dale (2009), aynı tespiti öne sürmüştür. Okul terkine ilişkin artırılmış risk ve sonuçlarla beraber belirli bir sınıf ve etnik "gettolaşma" ortaya çıkaran belirli meslek grupları, göçmen/azınlık orijin, düşük düzeyde eğitim yeterliliği ve düşük gelirle birlikte belirli aile geçmişleri ve topluluklar oluşturan gençlerin kümelenmesini ifade eder.

Yunanistan'da, ortaöğretim birinci kademe eğitimindeki (*Gymnasio*) ELET oranları, kentsel alanlarda, banliyö ve kırsal alanlardan daha düşüktür. Genel olarak, en yüksek ELET oranları (ilköğretim ve ortaöğretim), özel sosyo-ekonomik özellikleri olan bölgelerde görülür; örneğin, Roman öğrenciler, göçmen öğrenciler ve kırsal kesimden gelen öğrenciler gibi okulu bitirmeden ayrılma olaylarını muhtemelen sunan büyük nüfuslu gruplar (Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006).

Fransa'da, başka bir örnek olarak, ELET oranlarındaki büyük farklar, sadece bölgeler arasında değil, aynı zamanda, aynı bölge içinde de mevcuttur. Bu farklar, düşük aile geliri ve ebeveyn eğitimi, yüksek düzeyde işsizlik, sosyal konutta yaşayan ailelerin oranı, çok sayıda çocuk olan ailelerle tek ebeveynli ailelerle ölçülen yaşam koşullarındaki bölgesel eşitsizlikleri yansıtmaktadır (Boudesseul ve diğ., 2012).

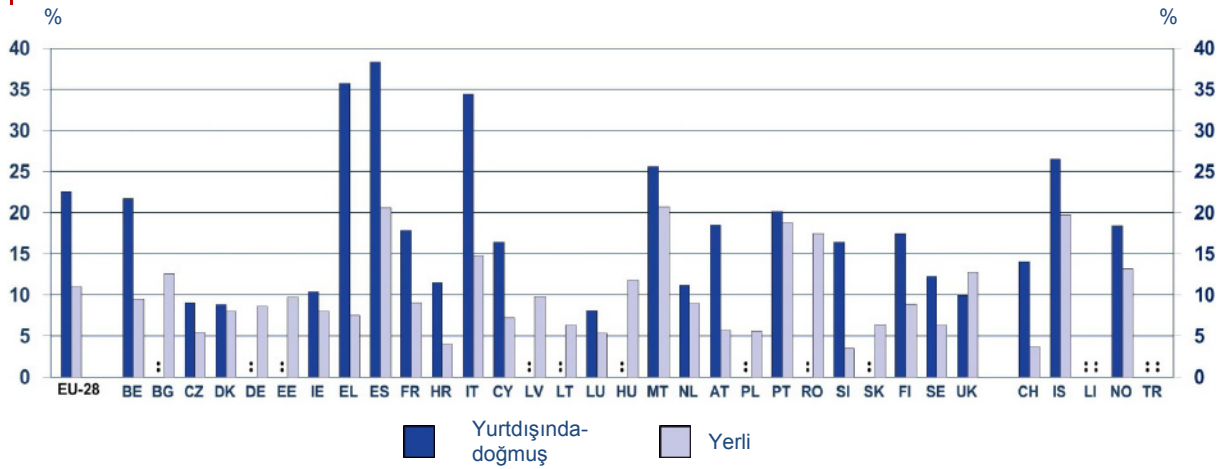
Malta'da, bir araştırma çalışması, okul terkine, belirli bölgelerde yoğunlaşan çeşitli birbiriyle ilişkili sosyo-ekonomik eşitsizliklerin bir sonucu olabileceğini doğrular. Bu eşitsizlikler, genç bireylerin okulda kalmalarını ya da okulu terk etmelerini belirlemez, ancak birbirleriyle korelasyona girdiklerinde, muhtemelen okul terkine sonuçlanır (Gatt, 2012).

Göçmen ve azınlık köken

Göç akımları, Avrupa nüfusunun giderek artan çeşitliliğine katkıda bulunmuş ve son yıllarda dinamiğini önemli ölçüde değiştirmiştir. Farklı ülkelerin "yabancı köken" in ne anlama geldiğine dair farklı kavramları vardır; aynı şekilde tüm ülkelerin bilgi toplamak için kendi yolları vardır ve bu da karşılaştırılabilir veriler toplanmasını zorlaştırır (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2014). Şekil 2.2'deki veriler, okulu terk eden öğrencilerin doğdukları ülkeyle ilgilidir: dışarıda doğanlar (yurt dışında doğma) ve ikamet edilen ülkede doğmuş olanlar (yerli). Ancak, bazı yazarlar, birinci ve ikinci kuşak göçmenler arasında ayırım yapsa da burada tartışılan literatür, doğduğu ülke yerine daha ziyade öğrencilerin etnik kökenini ifade eder.

Ampirik yurtdışında doğmuş gençler, büyük ölçüde birçok Avrupa ülkesinde eğitim ve öğretimi erken terk edenler arasında aşırı olarak temsil edilmektedir. Yunanistan, İspanya ve İtalya'da oranlar oldukça yüksektir (bakınız Şekil 2.2).

Şekil 2.2: Doğum yerine (yurt dışında ya da yerli) göre eğitim ve öğretimde okulu terk edenlerin yüzdesi, 2013

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
Yurtdışında doğmuş	22.6	21.7	:	9.1	8.8	:	:	10.4	35.7	38.3	17.8	11.5	34.4	16.4	:	:	8.1
Yerli	11.0	9.5	12.6	5.4	8.0	8.6	9.7	8.0	7.5	20.6	9.1	4.0	14.8	7.2	9.8	6.3	5.3
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	CH	IS	LI	NO	TR
Yurtdışında doğmuş	:	25.6	11.2	18.5	:	20.1	:	16.4	:	17.4	12.2	9.9	14.0	26.5	:	18.4	:
Yerli	11.8	20.7	9.0	5.7	5.6	18.8	17.4	3.5	6.4	8.9	6.3	12.8	3.7	19.7	:	13.2	:

Kaynak: Eurostat. EU-LFS [edat_lfse_02] (veriler Ekim 2014'te alınmıştır).

Acıklayıcı not

Yurtdışında doğmuş ⁽³⁸⁾, doğum yeri (ya da doğduğu anda annesinin ikamet yeri) ikamet ettiği ülke dışında olan bir kişidir. **Yerli**, doğum yeri (ya da doğduğu anda annesinin ikamet yeri) ikamet ettiği ülke olan kişidir.

Ülkeye özel not

Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Hırvatistan, Letonya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Slovenya, Slovakya ve Finlandiya: Yurtdışında doğmaya ilişkin düşük güvenilirdir.

Yurtdışında doğma oranı, bildiren ülkede doğmuş olanlara kıyasla, Yunanistan, Slovenya, Hırvatistan, Avusturya ve İsviçre'de yaklaşık üç ila beş kat daha fazladır. Belçika, İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Finlandiya ve İsveç'te, yurtdışında doğmuş öğrenciler arasında okul terk oranı hala yaklaşık iki kat daha yüksektir. İkincisi, %22.6'lık AB-28 ortalamasıyla %11.0'lık yurtdışında doğmuş öğrencilerle karşılaştırılabilir. Danimarka, İrlanda, Malta, Hollanda ve Portekiz'de, iki grup arasındaki farklılıklar, bu ülkelerin bazılarında yüksek oranda göçmen olmasına rağmen, nispeten daha düşüktür. Son olarak, bir ülke, istisna olarak öne çıkar: Birleşik Krallık, okulu terk eden öğrencilerin oranı, o ülkede doğmuş öğrencilerin oranından çok az daha yüksektir.

İspanya'da gerçekleştirilen bir araştırmaya göre, yabancı kökenli olma, okul terk olasılığını %16 arttırmaktadır (IVIE, 2013). 2013 yılında, yabancı uyruklu öğrencilerin ELET oranı, İspanyol öğrencilerin oranının neredeyse iki katı olmuştur. Ancak, göçmen öğrencilerin yüzdesi, tek başına Özerk Topluluklar arasındaki ELET oranlarındaki farklılıkları tek başına hesaba katmadığından, bu durum, İspanya'daki okul terkini tümüyle açıklar gibi görülmemektedir (Eğitim Bakanlığı, Sosyal Politika ve Spor 2008). Ayrıca, Fransa'da Afsa tarafından yürütülen çalışma (2002), göçmen çocukların başka hiçbir (göçmen olmayan) çocuğa oranla okul terkine daha eğilimli olduğunu ortaya koymaktadır.

Hollanda'da bir çalışma yürütmüş olan Traag ve van der Velden (2011), etnik azınlıklardan gelen öğrencilerin öğrenci nüfusunun geri kalanından daha fazla olarak okul terk riski altında olduğunu göstermektedir, çünkü çocuğun geliştiği bilişsel olarak teşvik edici öğrenme ortamı sunan "insan sermayesi" anlamına gelen şeyden eksik kalmaktadırlar. Bu "insan sermayesi", ebeveyn eğitim

⁽³⁸⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf

düzeyle ölçülmektedir; ebeveynlerin eğitim düzeyi ne kadar yüksekse, çocuğun okulu terk etme olasılığı da o kadar az olur (ayrıca bakınız sosyo-ekonomik geçmişe ilişkin önceki kısım). Hollanda bağlamında, ikinci kuşak göçmenler genellikle öğrenci nüfusunun geri kalanından daha düşük eğitim düzeyine sahiptir ve bu durumun, onların istihdam beklentileri üzerinde bir etkisi olabilir. Ayrıca, göçmen kökenli çocukların, buldukları ülkenin dil becerilerini geliştirmelerine önemli ölçüde etki eden ve okulda öğrencilerin başarılarında önemli bir faktör olan erken çocukluk eğitimine katılma olasılıkları daha azdır.

ECEC'e katılmama, yüksek kalitede eğitime erişim zorlukları, sosyo-ekonomik ayrıştırma (sonraki bölümde açıklandığı gibi), ebeveyn desteğinin eksikliği ve eğitim dilinde becerilerin eksikliğinin hepsinin göçmen öğrencilerin kazanımlarına etkisi vardır (Avrupa Komisyonu, 2013b). Göçmen öğrencilerin ihtiyaçlarına yeteri kadar ilgi göstermeyen eğitim yaklaşımları ve öğretim yöntemlerinin yanı sıra bazı eğitim kurumlarındaki etnik ayrımcılık da öğrencilerin okuldaki başarılarına engel olabilir (Luciak, 2004).

Etno-kültürel azınlık grupları açısından, Roman ve İrlandalılar, eğitimde en dezavantajlı gruplar arasında görülür ve dolayısıyla okul terki riski altındadırlar (Luciak, 2006; Jugović ve Doolan, 2013). Kertesi-Kézdi (2010) tarafından yapılan bir Macar çalışmasında sunulan araştırma sonuçlarına göre, örneğin, toplam Roman nüfusunun yaklaşık %50'si liseyi bitirir ve %85'lik Roman olmayan nüfus oranına göre çok düşüktür. Roman ve gezgin topluluklar, eğitime katılım ve başarıya ulaşma açısından özellikle savunmasız bir grup oldukları için okulu terk etme riskleri de bu nedenle daha fazladır. Bazı ülkeler⁽³⁹⁾, bu gruplardaki ELET oranlarını azaltmak için hedeflenen politikalar ve önlemler hayata geçirmiştir (bakınız Bölüm 3, Kısım 3.3).

Dil ve kültürel engeller gibi göçmen/azınlık kökenli öğrenciler arasındaki bazı ortak sorunların eğitim dezavantajlığına ve potansiyel okul terki riskine yol açmasına rağmen, oldukça kolay tespit edilip mücadele edilebilir. Göçmen kökenli öğrenciler oldukça heterojen bir grup oluşturur ve çeşitlilik ortak özelliklere daha baskındır. Örneğin, yeni gelen göçmen çocuklarla ikinci kuşak göçmenler arasındaki farklılıklar olması gibi. İkinci grup, genellikle son gelenlerden okulda daha başarılı olur (Luciak, 2004). Ayrıca, etnik azınlık grupların içindeki ve arasındaki farklılıkları izlemek zor olsa da, Birleşik Krallık'taki (İngiltere) okul tamamlama oranları verileri, örneğin, Çin ve Hint kökenli olanların Afrika Karayıp, Pakistan ve Bangladeş kökenli ya da Roman ve Gezgin öğrenciler gibi belirli etnik kökenleri olan öğrencilerin daha iyi performans gösterdiklerini sunmuştur (Luciak, 2006). Birleşik Krallık istatistiki verileri, eğer bu gruplara uygun destek verilirse, ortalama öğrenci kazanımından daha yüksek başarı düzeylerine ulaşabileceklerini göstermektedir⁽⁴⁰⁾.

Aslında, sosyo-ekonomik/aile geçmişi ve yeterli eğitim desteği almanın, başarılı bir eğitim çıktısı açısından, "göçmen" ya da "göçmen olmama" kökeninden daha kritik bir rol oynadığı görülmektedir (Avrupa Komisyonu, 2013b). Bu anlamda, "yabancı" kökenlilik, öğrencileri okul terki riski altında bırakmaz. Bununla birlikte, göçmen nüfusunun nispeten bir bütün olarak nüfustan daha fazla sosyo-ekonomik dezavantajlılıktan etkilendiği gerçeği dikkate alınmalıdır ve bu da, göçmen çocukların okulda daha az performans ve başarı göstermelerini açıklayabilir (Avrupa Komisyonu, 2013b).

⁽³⁹⁾ Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Almanya (bazı *Länder*), İrlanda, Yunanistan, İspanya, Hırvatistan, İtalya, Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Macaristan, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovenya, Slovakya ve Finlandiya

⁽⁴⁰⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/29_early_school_leaving.pdf

Cinsiyet

Traag ve van der Velden'e (2011) göre, kızlarla karşılaştırıldığında, erkeklerin düşük düzeyde ya da herhangi bir yeterliliğe sahip olmadan okulu terk etme riskleri iki kat daha fazladır. Uluslararası ve ulusal araştırma, erkek öğrencilerin kız öğrencilere kıyasla okulu terk etme olasılıkları daha fazladır (Avrupa Komisyonu, 2009; EACEA/Eurydice, 2009; ROA 2013; de Witte et al., 2013; ELVET'e ilişkin cinsiyetin etkisi hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Bölüm 6).

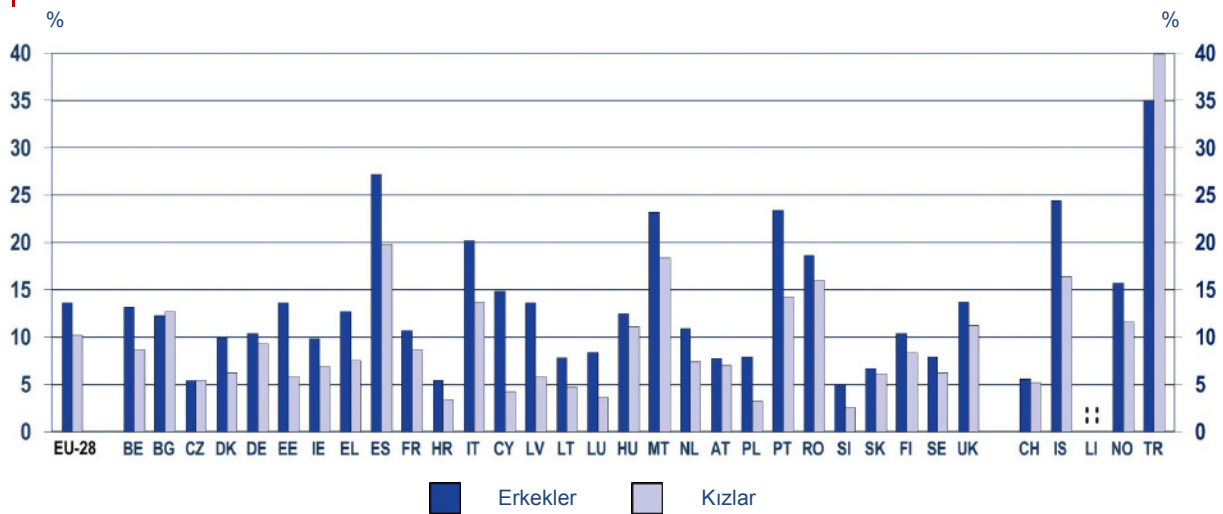
Yunanistan'da, ortaöğretim birinci kademe, genel lise ve teknik mesleki eğitimdeki erkekler, tüm coğrafi bölgelerde (kentsel, banliyö, kırsal), kızlarla karşılaştırıldığında daha yüksek ELET oranları sergiler. Bu fark, kırsal alanlarda daha yüksektir (Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006).

İtalya'da, 2013 yılında, öğrenci kayıtlarıyla Eğitim Bakanlığı tarafından toplanan veriler de erkeklerin kız öğrencilere göre okulu terk etme risklerinin daha fazla olduğunu doğruladı.

Avrupa'da eğitim ve öğretimi erken terk eden mevcut erkek ve kız oranları, tutarlı bir cinsiyet deseni gösterdiğinden bu bulguyu doğrulamaktadır (Şekil 2.3). En fazla ortaöğretim birinci kademeye sahip ve eğitim ve öğretimde artık olmayan 18-24 yaşları arasındaki erkeklerin AB-28 ortalaması %13.6 iken kızlarda bu oran %10.2'dir. Avrupa ülkeleri arasında bazı tutarsızlıklar olmasına rağmen, Hemen hemen tüm ülkelerde, okul terki erkek oranı kızlara göre daha yüksektir. Kıbrıs'ta, fark 10 puandan fazladır. Erkek ve kız oranları arasındaki yüksek eşitsizliklerin olduğu diğer ülkeler ise, farklılıklar 6.5 ila 9.1 puan arasında değişen Estonya, İspanya, İtalya, Letonya, Portekiz ve İzlanda'dır. Sadece birkaç ülkede (Slovakya, Avusturya ve İsviçre), okul terki erkek ve kız arasındaki oranlar %1.0'ın altındadır.

İki ülke (Bulgaristan ve Türkiye) karşıt eğilim göstermektedir. Rakamlar, Bulgaristan için 0.4 ve Türkiye için 4.9 farklılıkla, erkek öğrencilere göre kızların okul terkinin biraz daha yüksek oranlarını göstermektedir. Cemalcılar ve Göksen (2012), Türkiye'de kızların ya okula gitmediklerini ya da çok erken ayrıldıklarını açıklar. Bu yazarlara göre, Türkiye'de eğitim çıktılarındaki ısrarcı cinsiyet farklılıkları, makro yapıların (örneğin, kadınların sınırlı işgücü piyasasına katılımı), aile faktörleri ve kızlara yönelik kültürel beklentilerin birbiriyle etkilerine bağlıdır.

Şekil 2.3: Cinsiyete göre eğitim ve öğretimde okulu terk edenlerin yüzdesi, 2013

Kaynak: Eurostat, EU_LFS [edat_lfse_14] (veriler Ekim 2014'te alınmıştır).

Veri (Şekil 2.3)

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
Erkekler	13.6	13.2	12.3	5.4	9.9	10.4	13.6	9.8	12.7	27.2	10.7	5.5	20.2	14.8	13.6	7.8	8.4
Kızlar	10.2	8.7	12.7	5.5	6.2	9.3	5.8	6.9	7.5	19.8	8.7	3.4	13.7	4.2	5.8	4.7	3.7
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	CH	IS	LI	NO	TR
Erkekler	12.5	23.2	10.9	7.7	7.9	23.4	18.6	5.0	6.7	10.4	7.9	13.7	5.6	24.4	:	15.7	35.0
Kızlar	11.1	18.4	7.4	7.0	3.2	14.3	16.0	2.6	6.1	8.3	6.2	11.2	5.2	16.4	:	11.6	39.9

Kaynak: Eurostat, EU_LFS [edat_lfse_14] (veriler Ekim 2014'te alınmıştır).

Ülkeye özel notlar

Hırvatistan: Düşük güvenilirlikte veri.

Litvanya, Lüksemburg ve Slovenya: Okulu terk eden kızlara ilişkin düşük güvenilirlikte veri.

Eğitim ve öğretimi terk eden öğrenciler arasında erkeklerin çok fazla olması, cinsiyetle eğitim başarısı arasında güçlü bir bağ olduğunu önerir. Nitekim kızlar okulda erkeklerden daha iyi performans gösterir ve kızlar erkeklerden daha fazla lise eğitimi alır (OECD, 2012). Bu, genellikle zorunlu eğitimde kız ve erkeklerin farklı deneyimlerden ortaya çıkabilir. Erkeklerin okul ortamına adapte olmalarının kızlardan daha zor olduğuna inanılır (Nevala ve ark., 2011).

Öğrenci başarısının uluslararası değerlendirmeleri, kızların erkeklere göre okumada gözle görülür bir avantaja sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan, erkekler de kızlara göre matematik ve fende daha iyi performans gösterir. Ancak, hem kızlar hem de erkekler, daha sonra düşük başarıya neden olan sosyo-ekonomik dezavantajdan etkilenebilir. Cinsiyet, bu nedenle, yalnızca farklı derslerde eğitim başarısındaki değişkenlere ilişkin sayısız faktörlerin sadece birini oluşturmaktadır. Aslında, sosyo-ekonomik geçmiş ve durum, yalnızca cinsiyetten daha fazla eğitim başarısı güçlü bir belirleyici olarak görünmektedir (EACEA/Eurydice, 2010).

Dumais (2002), daha yüksek bir sosyo-ekonomik duruma sahip olan öğrencilerin okulda daha iyi performans gösterdiklerini düşünmektedir ve bir bireyin sosyo-ekonomik durumu ne kadar yüksekse, cinsiyet farkı o derece az işin içine girer. Benzer doğrultuda, Flouri ve Ereky-Stevens (2008), "yoksul" ya da "ortalama" mahallelerden gelen erkeklerin aynı bölgelerde yaşayan kızlardan daha fazla zorunlu eğitimden sonra okulu terk etmelerine rağmen, "varlıklı" mahallelerdeki cinsiyet farkının önemsiz olduğu görünmektedir.

Beekhoven ve Dekkers'ın analizlerinde (2005), daha yüksek sosyo-ekonomik kesimlerden gelen çocukların ebeveynleri, sınırlı kültürel, sosyal ve ekonomik sermayeye sahip olan ebeveynlere göre eğitimleri boyunca çocuklarına daha iyi yardım etmek amacıyla bilgi ve finansal kaynaklara sahiplerdir. Ayrıca, bazı kaynakların eksikliği (örneğin, kültürel ve sosyal sermaye), erkekler söz konusu olunca, okul terikini açıklamada daha önemli gibi görünmektedir. Beekhoven ve Dekkers (2005), analizleri için kullandıkları örneklemin nispeten küçük ve diğer değişkenlerin bu sonuçları daha fazla etkileyebileceğinden bu bulguların dikkatle incelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Son olarak, erkekler ve kızlar arasındaki motivasyon farklılıklarının ve tutumlarının eğitim performansı üzerinde bir etkisi olabilir ve bu nedenle okul terkine yol açan başka bir risk faktörü olarak temsil edilebilir (EACEA/Eurydice, 2010). Göçmenlik durumunda olduğu gibi, bu nedenle, cinsiyet de tek başına bir belirleyici değildir.

2.2. Eğitim sistemiyle ilgili faktörler

Tüm öğrenciler için, özellikle bireysel koşullar ve/veya aile geçmişinin sonucu olarak okulda sıkıntı çekenler için teşvik edici bir eğitim ortamı öneren eğitim politikaları, okul terkinin önlenmesine katkıda bulunabilir. Eğer öğrenciler eğitim sürecinin merkezine yerleştirilirse ve eğer eğitim, öğretim ve destek öğrenci ihtiyaçlarını ve yeteneklerini karşılamak için bireyselleştirilirse, eğitim ve öğretim sistemleri bu türde bir eğitim ortamı oluşturabilir.

Okul terkinin etkisine ilişkin bazı okul ile ilgili faktörler, burada ayrıntılı olarak ele alınmamıştır. Bunlar, öğretmenlerle çatışma, okulda şiddet, zorbalık vb. içeren okul iklimiyle ilgili endişelerdir. Ayrıca, bireylerin okulla ilgili problemleri de burada ayrıntılı olarak ele alınmamıştır; ancak, genellikle öğrencilerin okul terkine ilişkin kararlarında önemli bir rol oynamaktadır. Hırvatistan'da, örneğin, okul terkine ilişkin en yaygın olarak rapor edilen nedenlerden bazıları şunlardır: düşük eğitim başarısı, motivasyon eksikliği ve disiplin problemleri (Feric ve ark., 2010). Benzer şekilde, Fransa'da, öğrenci başarısı, sosyo-ekonomik geçmiş ve sınıf tekrarını kontrol ettikten sonra okul terkinin ana öngörü faktörlerinden biri olarak rapor edilmiştir (Afsa, 2012).

ELET oranları üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilen aşağıda ele alınan eğitim sistemlerinin özellikleri, sınıf tekrarını, okulların sosyo-ekonomik olarak ayrıştırılması ve erken takibi içermektedir. Buna karşılık, okul terkinin önlenmesi ya da azaltılması üzerinde olumlu bir etkiye sahip diğer özellikler ise, yüksek kalitede erken çocukluk eğitimi ve bakımı ve iyi tasarlanmış ilköğretim ve ortaöğretimdir.

Sınıf tekrarı

Sınıf tekrarı, yeterli ilerleme kaydedilmediği göz önüne alındığında, öğrencilerin bir yılı tekrarlama sürecini açıklamaktadır. Varsayım, bir yılı tekrar etmenin öğrencilere okullarına başarılı bir şekilde devam etmeleri için gereken bilgiyi kazanmalarına fırsat vermesidir. Avrupa'da, sınıf tekrarı pek çok ülkede nadiren uygulanmış olsa bile, eğitim sistemlerinin çoğunda mevcut düzenlemelere göre mümkündür (EACEA/Eurydice, 2011).

Ancak, sınıf tekrarı mutlaka akademik performansı arttırmaz. Aksine, araştırma sonuçları, sınıf tekrarının olumsuz etkilerini vurgulamıştır. Özellikle, daha sonra kötü performans riskini arttıran ve çoğu durumda öğrencilerin okulu terk etmelerine yol açan öğrencilerin akademik, sosyo-duygusal ve davranışsal sonuçlarına ilişkin sınıf tekrarının zararlı etkilerinin kanıtını sunmuştur (örneğin, Thompson ve Cunningham, 2000; Jimerson, 2001; Silbergliitt et al., 2006; Jacob ve Lefgren, 2009). İspanya'da, bir sınıfı tekrar eden öğrencilerin, sınıf tekrarını önlemek için ek ücret ve destek verilen öğrencilerden daha fazla okul terk oranlarına sahip olduklarını göstermektedir. Okulu terk eden 856 kişinin deneyimlerine dayanarak yapılan bir araştırma, bu öğrencilerin %88'inin sınıf tekrarı deneyimleri yüzünden okulu bıraktıklarını ortaya koymuştur (Mena Martínez ve ark., 2010).

Mezuniyet öncesi ortaöğretime terk etmeyle ilişkili faktörleri inceleyen yedi çalışmanın sistematik olarak analizi, sınıf tekrarının, aslında, okul terkinin önemli bir belirleyicisi olduğunu doğrulamıştır (Jimerson, Anderson ve Whipple, 2002). Öğrencilerin öz-güvenlerini olumsuz şekilde etkileyen (Anderson, Jimerson ve Whipple, 2005) ve bu yüzden okul başarısızlığını, yüksek riskli davranışı ve okul terki olasılığını arttırdığından öğrenciler tarafından son derece stresli bir yaşam durumu olarak algılanmaktadır (Field, Kuczera ve Pont, 2007; Rumberger ve Lim, 2008).

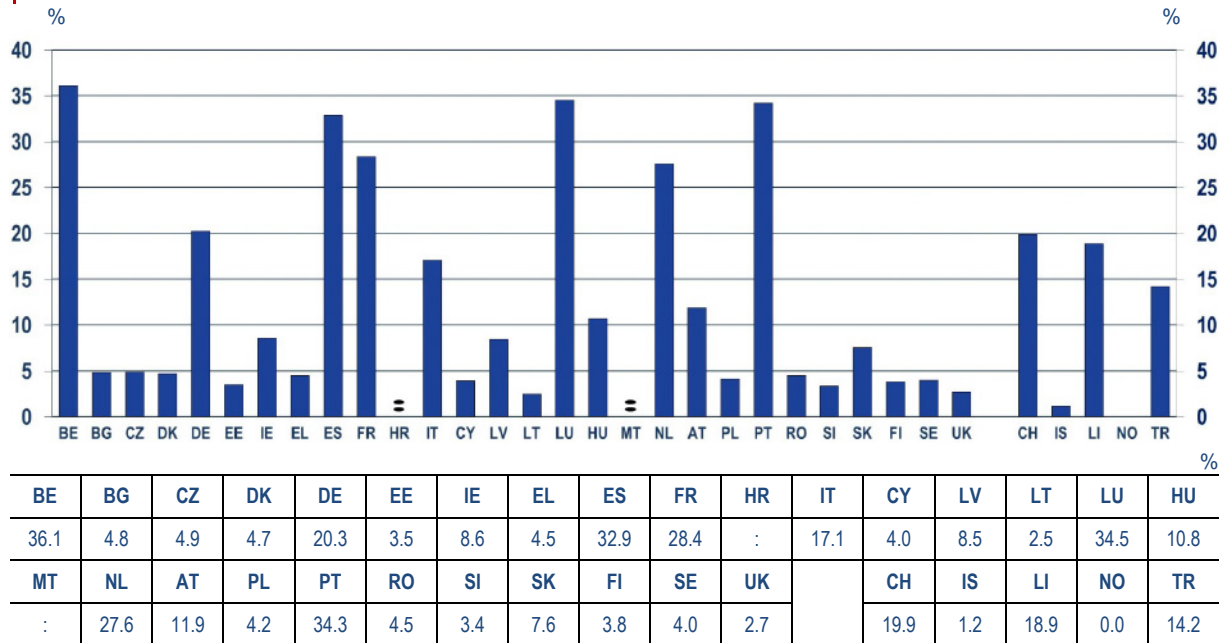
Benzer şekilde, uzun çalışmalar, düşük öz-güven, sorunlu davranışlar, düşük akademik başarı gibi öğrenci değişkenlerinin yanı sıra annenin düşük eğitim kazanımı ve annenin düşük eğitim değeri gibi aile düzeyi değişkenlerle birlikte (Jimerson et al., 2002), sınıf tekrarının okulu terk etme için artan bir riskle bağlantılı olduğunu (Jimerson et al., 2002; Allensworth, 2005) ortaya çıkarmıştır. Bir başka

deyişle, sınıf tekrarı, hali hazırda en fazla başarısızlık riski altında olan düşük başarılı öğrencilere zarar verebilir (Jacob ve Lefgren, 2009). Sınıf tekrarı sonucunda geride kalan öğrencilerin oranı, dezavantajlı kökenden gelenlerden daha yüksek olduğundan, bu nedenle sınıf tekrarı toplumsal eşitsizlikleri de büyütür (OECD, 2012).

OECD'nin 2012 Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) verilerine göre (bakınız Şekil 2.4), ilköğretim, ortaöğretim ya da lisede sınıf tekrarı yaptığını bildiren öğrencilerin en büyük oranı Belçika'da bulunabilir (%36.1), bunu İspanya, Lüksemburg ve Portekiz (hepsi de %30'u aşar) yakından takip eder. Bu ülkelerden ikisinde (İspanya ve Portekiz) ayrıca, Avrupa'da da okul terkinin en üst düzeylerinin bazıları da bulunmaktadır. Fransa ve Hollanda'da, sınıf tekrarı yapan öğrencilerin oranı %30'a yakındır. Almanya ve İsviçre'de oranlar, %20 civarındadır.

Sınıf tekrarının en düşük oranlarının (%3'ün altında) olduğu, yelpazenin diğer ucunda ise, Hırvatistan, Litvanya, İngiltere ve İzlanda vardır. Norveç'te sınıf tekrarı oranı sıfırdır. Okul yılının sonundaki "yakalama" fırsatlarının varlığı (Litvanya) ya da zorunlu eğitimle otomatik ilerleme (geleneksel ya da yasal-tabanlı) (Birleşik Krallık, İzlanda ve Norveç), bu ülkelerdeki düşük düzeydeki sınıf tekrarı kısmen açıklayabilir (EACEA/Eurydice, 2011). Ancak, Avrupa ülkeleri arasındaki tekrarlama oranlarının büyük farklılıkları, sadece yürürlükteki farklı düzenlemelerle ilişkili değildir. Öğrencilere bir yıl tekrarlamak için izin verme uygulaması, sınıf tekrarı "kültür"ü içinde ve bir yıl tekrar etmenin öğrencilerin eğitimine yararlı olduğu inancı da var gibi görünmektedir (age.).

Şekil 2.4: İlköğretimde, orta öğretim birinci kademede ve lisede en az bir kere olmak üzere sınıf tekrarı yaptıklarını bildiren öğrencilerin yüzdesi, PISA 2012

Kaynak: OECD, PISA 2012 veritabanı.

Açıklayıcı not

OECD'nin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), okuma, matematik ve fende 15 yaşındaki öğrencilerin bilgi ve becerilerini ölçer. Çoğu ülkede, bu yaşta öğrenciler zorunlu eğitimin sonuna yaklaşmaktadır.

Son olarak, sınıf tekrarının finansal maliyeti hem öğrenciler hem de toplum için yüksektir. Okul sistemleri, öğrencilere ek bir yıl sunmalı ve işgücü piyasasına girişleri geciktirmektedir. Ayrıca, bir öğrencinin tüm ilişkili sonuçlarıyla birlikte okulu terk etme olasılığının artması sonucunda, sağlık ve sosyal hizmetler gibi diğer kamu hizmetleri de artabilmektedir (Jimerson, Pletcher ve Graydon, 2006).

Okulların sosyo-ekonomik açıdan ayrıştırılması

Okullarda farklı kesimlerden gelen öğrencilerin bir karışımı, özellikle dezavantajlı kökenden gelenler ya da ebeveynleri düşük eğitim düzeyine sahip olanlar için, tüm öğrenciler için yararlı olabilir. Ancak, sosyo-ekonomik sorunlar genellikle eğitimde ayrımcılığın ana nedenidir ve sık sık ırk ya da etnik köken (göçmenlik ya da azınlık durumu) gibi diğer faktörlerle etkileşime girebilir (Avrupa Komisyonu, 2011a).

Eğitimde ayrıştırma farklı nedenlerle oluşabilir. Bir yandan, eğitim sisteminin seçimine bağlı olabilir. Dezavantajlılığı ya da göçmenlik kökenini yeteri kadar hesaba katmayan öğrenci değerlendirmesi, bu öğrencilerin "dezavantajlı" okullarda ya da özel eğitim ihtiyaçlarında aşırı temsilciliğe yol açabilir (Özel İhtiyaç Eğitiminde Kalkınma Avrupa Ajansı 2009). Diğer yandan, okulların toplumsal olarak ayrıştırılması, farklı toplumsal gruplara eğilimden farklı alanlarda yaşamaya kadar sonuçlanabilir (OECD, 2007).

Nedeni ne olursa olsun, sosyo-ekonomik ayrıştırma, birçok yönden problem teşkil edici olarak görülmektedir. Yüksek düzeyde ayrımcılığı olan okul sistemlerinin daha kötü eğitim başarı sonuçları ortaya çıkmaktadır (age.). Ayrıca, sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin olduğu okullarda daha fazla davranış problemi bulunabilir (Hugh 2010). Sonuç olarak, öğrencilerin okulu erken terk etme riski, bu okullarda oldukça yüksektir (Lyche, 2010; Traag ve van der Velden, 2011; Nevala ve ark 2013). Bir okulda öğrenci nüfusunun oluşumuna ilişkin sosyo-ekonomik ayrımcılığın etkisi o kadar güçlüdür ki, aslında ortalama bir öğrencinin yüksek ELET düzeyleri olan bir okulu bırakması, ortalama ELET oranlarına sahip bir okulu bırakmasından daha olasıdır (Audas ve Willms, 2001).

Erken takip

Öğrencileri başarıları doğrultusunda farklı eğitim yollarına göre ayırma, birçok Avrupa ülkesinde yaygın olarak kullanılan başka bir uygulamadır. Bu genellikle, öğrencilerin sonuçta farklı eğitim ve kariyer fırsatlarına yol açan akademik ya da mesleki programlara doğru yönlendirilmeleriyle sonuçlanır.

Takibi destekleyenler, öğrencilerin, yeteneklerine uygun olan bir müfredatı ve öğretimi izleyen homojen sınıflarda daha iyi öğrendiklerini göstermektedir. Ancak, araştırmalar, öğrencileri erken ayrılmanın potansiyel ve/veya ihtiyaçlarını karşılamayan yerlere yerleştirilmelerinde güçlü bir olumsuz etki yaratacağını önermektedir (Hattie, 2009). Öğrenci başarısındaki farklılıkları ve eşitsizlikleri arttırdığı görülmektedir (Hanuschek ve Wößmann, 2006; OECD, 2012).

Göçmen ya da azınlık kökene sahip öğrenciler gibi dezavantajlı öğrenciler, potansiyellerine ulaşmak için dilsel, sosyal ve kültürel becerilerini geliştirmeden önce, erken bir aşamada akademik olarak en az doğrultuda olan yerlere sık sık yerleştirildiklerinden okul terkenden özellikle etkilenmektedirler (Spinath ve Spinath, 2005; OECD, 2010). Eğitim yolların sınırlı geçirgenliğini sunan katı eğitim sistemi ile birlikte, düşük akademik performansa sahip öğrenciler, dolayısıyla, eğitim ve öğretime olan motivasyonlarını kaybedebilir (Avrupa Komisyonu, 2011a).

Erken takip, öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentilerinin bir kısır döngüsünü tetikleyebilir. Öğretmenlerin, düşük performans gösteren öğrenciler için düşük beklentileri olabilir ve öğrenciler dolayısıyla kendi beklenti ve çabalarını ayarlar (OECD, 2010). Ayrıca, öğrenciler daha ileri düzeyde olan akranlarının etrafında olmanın olumlu etkisinden faydalanmayı bırakabilir (Hanuschek ve

Wössmann, 2006; Rumberger ve Lim, 2008). Son olarak, daha deneyimli ve yetkin öğretmenlerin, daha akademik eğitim kurumlarında ders verme eğilimleri bulunmaktadır (OECD, 2010). Sonuç olarak, kendilerini yanlış bir yönde bulan öğrenciler, sık sık olumsuz bir öğrenme deneyimi yaşar; ayrıca damgalanma deneyimine de sahip olabilirler, öz-güven ve motivasyonlarında bir düşüş olabilir ve bu yüzden de eğitim ve öğretimi terk etme riskiyle karşı karşıya gelirler (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Erken çocukluk eğitimi ve bakımı

Yüksek kalitede erken çocukluk eğitimi ve bakımına ilişkin önem ve ihtiyaç (ECEC) – doğumla zorunlu okul çağı arasındaki çocuklar için imkan – çeşitli AB girişimlerinin tarafından şiddetle vurgulanmıştır. ECEC'e ilişkin 2011 Konsey Kararları⁽⁴¹⁾, hem bireyler hem de toplum için geniş çapta bir dizi kısa ve uzun vadeli faydalar vurgulanmıştır. Yüksek kalitede ECECE'e maruz kalmanın, çocuğun gelecekteki eğitiminde başarıyı getireceği kabul edilmektedir (Mullis ve diğ., 2012;. OECD, 2011). Hayat boyu öğrenme uzun süreci içinde temel bir ilk adımı oluşturmaktadır ve okul terki ve düşük başarıyı önlemede önemli bir unsurdur (Avrupa Komisyonu, 2012). Yüksek kalitede ECEC, bu nedenle sadece tüm çocukları potansiyellerinin farkında olmalarına ve güçlendirmelerine yardımcı olmaz aynı zamanda başarılı bir hayat boyu öğrenme için güçlü temeller sağlayarak okul terki oranını %10'un altına çekmek için AB 2020'nin hedefini başarmasına da yardımcı olur.

Yüksek kalitede ECEC. Özellikle sosyal dezavantajlı çevrelerden gelen çocuklar için yararlıdır ve adil eğitim sistemleri oluşturmak için gerekli bir başlangıç noktası olarak hizmet vermektedir. Çok genç yaşta ECECE'e katılım, örneğin, ana dili eğitim dili olmayan göçmen çocukların dil becerilerini geliştirebilir. Aynı zamanda, bu çocukların eğitimde başarılı olma olasılığını artırır ve sosyal olarak dışlanma riskini azaltır (Avrupa Konseyi, 2011; Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2014). ECEC'e artırılmış katılım, özellikle savunmasız çocuklar tarafından, aynı zamanda daha ileriki hayatlarında yüksek istihdam ve yüksek kazanç açısından faydalar getirebilir (Devlet Hizmetler Komisyonu, 2012).

2012 yılındaki son PISA araştırma sonuçları, Macaristan, Hollanda ve İzlanda'daki 15 yaşındaki öğrencilerin yaklaşık %95'inin ECEC'e bir yıldan daha fazla katıldıklarını bildirmiştir (bakınız Şekil 2.5). bu ülkeleri, %90'ın üzerinde olan Belçika, Fransa ve Lihtenştayn takip etmektedir. Ancak, Hırvatistan, Litvanya, Polonya'da katılım oranı %60'tan daha azdır ve İrlanda'da %42.8'dir. ECECE'e en düşük öğrenci katılımı, Türkiye'de (%8.6) kaydedilmiştir.

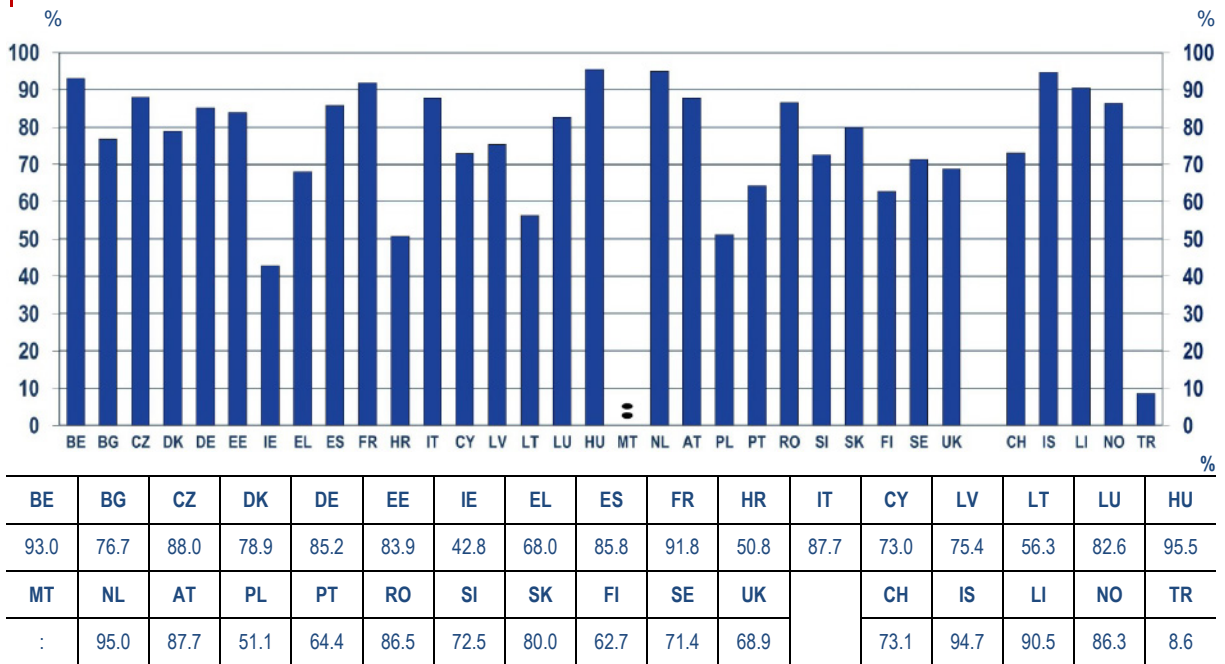
Hırvatistan, Litvanya ve Türkiye gibi ülkelerdeki daha düşük katılım oranları, kısmen ECEC için bir yer garantisi olmayacağı gerçeği ile açıklanabilir. Ancak, İtalya, Romanya, Slovakya ve İzlanda gibi okul-öncesi katılıma ilişkin benzer düzenlemeler olan diğer ülkeler nispeten %80'in üzerinde yüksek katılım oranlarına sahiptir. Ekonomiklik, ECEC imkânına erişilebilirlik, kültürel konular, zorunlu ilköğretim çağına başlangıç yaşının yanı sıra aile SES'inin de ECEC'e çocuk katılımında güçlü bir etkisi vardır (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2014) üzerinde güçlü bir etkisi vardır.

⁽⁴¹⁾ Erken çocukluk eğitimi ve bakımına ilişkin Konsey Kararları: yarının dünyası için tüm çocuklarımıza en iyi başlangıcı sunma, OJ C 175, 15.6.2011.

Şekil 2.5: Bir yıldan fazla ECEC'e (ilköğretim-öncesi, ISCED 0) katıldıklarını bildiren öğrencilerin yüzdesi, PISA 2012

Kaynak: OECD, PISA 2012 veritabanı.

Açıklayıcı not

OECD'nin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA), okuma, matematik ve fende 15 yaşındaki öğrencilerin bilgi ve becerilerini ölçer. Çoğu ülkede, bu yaştaki öğrenciler zorunlu eğitimin sonuna yaklaşmaktadır.

Uluslararası öğrenci başarıları anketlerinden elde edilen veriler (PISA ve PIRLS), açıkça ECEC'e katılımın faydalarını göstermektedir. Katılımcı Avrupa ülkelerinde, çocukluğunda ECEC'e katılan öğrenciler, ortalama olarak, neredeyse örgün eğitimin bir yılına karşılık gelerek, katılmayanlardan 35 puan daha iyi performans göstermiştir. PIRLS 2011'den elde edilen kanıtlar, ECEC'e uzun dönem geçiren çocukların ilköğretime girmek için daha iyi hazırlandıklarını ve başarılı olduklarını göstermektedir. PIRLS 2011'e katılan pek çok Avrupa ülkesinde, veriler, bir çocuğun ECEC'de geçirdiği zaman ne kadar fazlaysa, okuma sonuçlarının da o kadar iyi olduğunu göstermektedir (Mullis ve diğ., 2012; Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2014).

Tabii ki, ECEC'e erişimin genişletilmesi ve kalitesinin iyileştirilmesi ve sürdürülmesi, özellikle hassas geçmişe sahip çocuklar olmak üzere çocukların eğitim sistemine başarılı bir şekilde entegre olmaları ve okul terkini önlemek için bir ön şarttır (Avrupa Komisyonu/EACEA/Eurydice, 2013).

Liseye geçiş

Araştırma, genel lise eğitiminin öğrencilerinin ihtiyaçlarına yeterince cevap vermediğini göstermektedir. Bazı öğrenciler, geleneksel olan akademik öğretimin yeterince çekici olmadığını belirterek lise eğitimlerini tamamlamadan bırakmaktadır (Field ve ark., 2007). Mücadele, o zaman, gençlerin eğitim ve öğretimde kalmalarını ve lise yeterliliğine hak kazanmalarını teşvik etmek için çekici ve ilgili eğitim yolları sunmaktır (OECD, 2012).

Müfredatın, öğrencileri eğitime çekmede önemli bir rolü olduğu kabul edilmektedir (Lamb 2008'den alıntı Dale 2009; Cedefop, 2012). Yapısal olarak esnek olması için, bazı araştırmacılar, değişen işgücü piyasa taleplerini yansıtanın yanı sıra işverenlerin taleplerine de cevap vererek müfredat reformunun gençler için daha ilgili yapılmasını önermektedir (Cedefop, 2011; Dale, 2009; Lamb, 2008; OECD, 2012). Malta'da yürütülen bir araştırma, müfredatın ilgisiz ve çekici olmamasının gençlerin

çoğunun bir yeterliliğe ulaşmadan eğitimi neden terk ettiklerini açıklayan bir algıyı doğrulamaktadır (Eğitim ve İstihdam Bakanlığı (MT), 2012).

Yunanistan'da yürütülen bir çalışma (Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006), öğrenme gücünü olan öğrencileri desteklemek için ya da işgücü piyasası ihtiyaçlarını karşılamak için eğitim programlarının başarısızlığını vurgulamaktadır. Eğitim ve öğretim sistemlerinin, risk altındaki öğrencilere eğitim, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için yeteri kadar hedeflenmiş destek sağlamadığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, eğitim ve öğretime devam etmekten rahatsızlık hissederler. Ayrıca, eğitim ve öğretimi terk etme, okuldan ve eğitimden "çekilme"nin uzun bir sürecidir. Çoğu zaman, bu süreç, okul başarısızlığının ilk deneyimlerini takip ederek ve okuldan yabancılaşmayı büyütür, ilköğretim kadar erken başlar. Eğitimin bir sonraki düzeyine geçiş, özellikle okulla mücadele eden öğrenciler için zordur. En sonunda iş bulmaları gerektiğinde eğitimlerinin kendi yararına az olacağına ilişkin güvenleri olduğunda eğitim programları ve iş piyasası ihtiyaçları arasındaki kopukluk, öğrencinin çekilme riskini artırır.

Zorunlu ve zorunlu-eğitim sonrası arasındaki geçişteki esnekliğin eksikliği, özellikle zor olabilir ve bu nedenle öğrencilerin eğitim ve öğretimi terk etme olasılığını artırabilir. Çoğu ülkede, ortaöğretim birinci kademe yeterliliğine sahip olma, zorunlu-eğitim düzeyi sonrasına devam etme için ön şarttır (Field ve ark, 2007). Zorunlu eğitim kapsamında öğrenciler için mevcut fırsatların yelpazesini çeşitlendirmenin yanı sıra zorunlu eğitimden sonra bir dizi geniş ders seçimi sağlama da öğrencileri motive edeceğinden ve öğrencilere geleneksel yollardan daha fazla eğitim yolu sunacağından okul terki riskini azaltabilir (GHK, 2005; Lamb, 2008; ayrıca bakınız VET ile ilgili Bölüm 6).

Bir diğer önemli yapısal konu, eğitim sistemlerinin öğrencilere eğitim yolları arasında (akademik, teknik ya da mesleki) geçiş izni vermemesidir. Eğitim seçimlerinde bir hata yapan ya da ilgi alanlarını daha sonra değiştiren öğrencilerin bunu yapabilmeleri için eşdeğer yolun eksikliği ve aralarında geçişin olmaması yüzünden başka bir eğitim yoluna başlayabilme fırsatları yoktur. Bu öğrenciler, kendilerini "kilitlenmiş" olarak bulabilir ve ya başladıkları programı bitirmek ya da zorunlu eğitim sonrasında eğitimlerine devam etmeleri için motivasyonlarını kaybedebilirler. Sınırlı bir eğitim seçiminin olması ve aynı zamanda uygun olmayan programlarda "kilitli" olma, Fransa'da yürütülen bir araştırmada da ortaya çıkmıştır (Antonmattei ve Fouquet, 2011). Eğitim sistemindeki bu esneklik eksikliği ve sınırlı eğitim yolu seçimi, okulu bitirmeden ayrılmayla son bulabilir (OECD, 2012; Avrupa Komisyonu, 2013a).

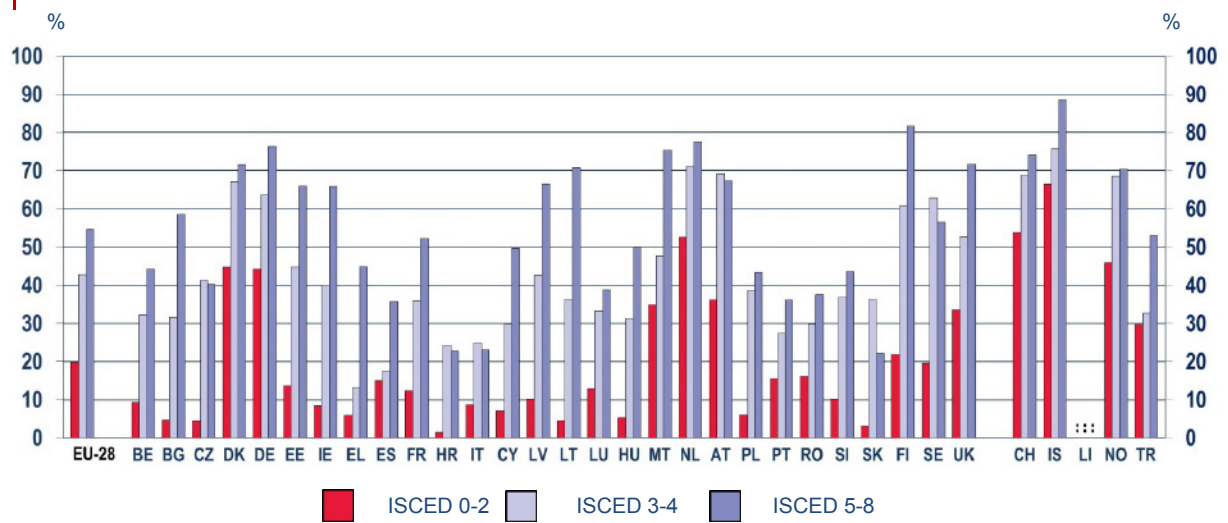
Bazı ülkelerde esnek yollar olsa da, eğitim ve kariyer danışmanlığı ve rehberlik hizmetleri her zaman akademik öğrenmeye alternatif yollar seçmek isteyen öğrenciler için yeteri kadar destek olmayabilir (Field ve ark, 2007). Danışmanlık ve rehberlik (Bölüm 5'te ayrıntılı olarak ele alınmıştır), öğrencilere doğru eğitim ve kariyer yolu seçmelerine yardımcı olmada hayati bir öneme sahip olduğunu kanıtlarken bunu yaparken de, doğru eğitim seçmede hata yapan öğrencilerin okul terki riskini azaltır (Avrupa Komisyonu, 2011a; Cedefop 2010).

2.3. İş piyasası faktörleri

Ekonomik kurama göre, iş piyasası şartlarının, öğrencilerin okulda kalma ya da bırakma kararlarında etkisi vardır (Tumino & Taylor, 2013). Yaptıkları seçimler, ancak, kendi kariyerleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir.

Şekil 2.6, 15-24 yaşları arasındakilerin eğitim düzeylerine göre istihdamlarına ilişkin, düşük eğitim düzeyine ISCED 0-2 sahip gençlerin, ISCED düzeyleri 3-4 ya da 5-8'de eğitimlerini tamamlamış olanlara göre iş bulmaları daha az olası olduğunu göstermektedir. AB-28'de, ortalama olarak, en fazla ortaöğretim birinci kademe eğitime sahip gençlerin %19.7'si istihdamdayken, lise ve lise sonrası yükseköğretim olmayan eğitime sahip olanların oranı %42.7 ve yükseköğretime sahip olanların oranı ise %54.6'dır. Bir öğrencinin eğitim düzeyi ne kadar yüksekse, bu nedenle, iş bulma şansı o derecede yüksektir.

Şekil 2.6: Eğitim düzeyine göre 15-24 yaşları arasındakilerin istihdam oranları (2011 ISCED 0-2, 3-4 ve 5-8), 2013

%	EU-28	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU
ISCED 0-2	19.7	9.3	4.7	4.5	44.8	44.2	13.7	8.4	5.8	15.0	12.3	1.4	8.7	7.0	10.3	4.6	12.9
ISCED 3-4	42.7	32.2	31.6	41.4	67.1	63.7	44.8	40.0	13.2	17.6	35.9	24.2	24.8	29.6	42.5	36.3	33.1
ISCED 5-8	54.6	44.2	58.5	40.2	71.5	76.3	65.9	65.8	44.9	35.8	52.2	22.7	23.1	49.7	66.5	70.8	38.8
	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	CH	IS	LI	NO	TR
ISCED 0-2	5.3	34.9	52.5	36.2	6.0	15.5	16.1	10.3	3.1	21.9	19.5	33.6	53.9	66.4	:	45.9	29.6
ISCED 3-4	31.3	47.6	71.1	69.2	38.6	27.5	29.8	36.8	36.3	60.7	62.8	52.7	68.8	75.7	:	68.5	32.8
ISCED 5-8	50.0	75.3	77.7	67.4	43.3	36.1	37.5	43.6	22.1	81.7	56.5	71.6	74.1	88.6	:	70.3	53.0

Kaynak: Eurostat, EU-LFS [lfsa_ergaed] (veriler Ekim 2014'te alınmıştır).

Acıklayıcı not

İstihdam oranı, aynı yaş toplam nüfusun yüzdesi olarak çalışan/aktif kişileri temsil eder.

Çalışan kişiler, 15 yaşın üzerindeki ve iş yapan kişilerdir, hatta referans haftasında kar ya da aile kazancı için haftada bir saat ücret ödense bile ya da çalışmayıp fakat hastalık, tatil, endüstriyel anlaşmazlık ya da eğitim ve öğretim gibi durumlar yüzünden geçici olarak devam etmeyip bir işe sahip olan kişilerdir.

2011 ISCED 0-2: İlköğretimden düşük, ilköğretim ve ortaöğretim (0-2 düzeyleri).

2011 ISCED 3-4: Lise ve lise-sonrası yükseköğretim olmayan eğitim (3 ve 4 düzeyleri).

2011 ISCED 5-8: Kısa-döngü yükseköğretim, lisans ya da eşdeğeri, yüksek lisans ya da eşdeğeri ve doktora ya da eşdeğeri (5-8 düzeyleri).

Ülkeye özel not

Hırvatistan: ISCED 0-2 ve 5-8 için düşük güvenilirlikli veriler.

İşgücü piyasası koşulları, gençlerin okulu erken terk etme kararlarını etkileyebilir. Ekonomik bağlama bağlı olarak, işgücü piyasası, ELET sürecinde "çekme" ya da "itme" faktörü olarak hareket edebilir (Nevala ve ark., 2011). Örneğin, yüksek düzeyde istihdam olanakları ya da (örneğin turizm ya da inşaat gibi) bölgesel ve mevsimsel işgücü piyasaları, ailelerinin ekonomik durumunu iyileştirmek ya da daha fazla bağımsız olmalarını sağlamak amacıyla gençleri okulu terk etmelerini teşvik edebilir (Avrupa Komisyonu, 2011b). Yunanistan'da, örneğin, gençlerin mevsimsel olarak istihdam edildiği turistik bölgelerde okul terkinin en yüksek oranlarına rastlanır (Rousseas ve Vretakou/Hellenic Pedagoji Enstitüsü, 2006).

Yüksek düzeyde işsizlik, ancak, benzer bir şekilde, öğrencilerin kararlarını etkileyebilir: eğer yeterliliğe bakılmaksızın işsizlik olasılığının yüksek olduğunu gözlemlerse, okulda kalmaya daha az eğilimli olabilirler. Eğer diğer yandan, yeterliliğe sahip öğrencilerin işgücü piyasasında daha az problemlerle karşılaştıklarını öğrenirlerse, büyük olasılıkla eğitimlerine devam ederler ve insan sermayesine eklenirler (De Witte ve ark., 2013).

Bazı ulusal araştırmalar bu teoriyi desteklemektedir. Birleşik Krallık'ın yanı sıra İspanya'dan elde edilen kanıtlar, eğitimde kalma olasılığına ilişkin işsizliğin olumlu ve istatistiksel olarak anlamlı etkilerini bulmuştur (Petrongolo ve San Segundo, 2002; Clark, 2011; Meschi, Swaffield ve Vignoles, 2011; Tumino ve Taylor, 2013). Ayrıca, bu ilişkinin, kadınlara göre erkeklerde daha güçlü olduğu saptanmıştır. Aynı araştırma kanıtları, gençleri istihdamı, özellikle, bu ülkelerde düşük oranlarda okul terkine yol açarken yüksek yetişkin işsizliği de okulu bitirmeden ayrılma oranlarını arttırmaktadır.

Son olarak, iyi gelişmiş bir mesleki eğitim sektörü, öğrencilerin sistemi erken terk etmelerini önlemeye yardımcı olabilir. Mesleki eğitim mezunlarına ilişkin cazip işgücü piyasası fırsatlarının varlığında, öğrenciler lise düzeyindeki eğitime kalmaya ve mezun olmaya daha meyilli olabilirler (Shavit ve Muller, 2000; Lavrijsen, 2012; ayrıca bakınız VET' le ilgili Bölüm 6).

BÖLÜM 3: OKUL TERKİNE İLİŞKİN STRATEJİLER, POLİTİKALAR VE ÖNLEMLER

2011 yılı Haziran ayında, Eğitim Konseyi, eğitim ve öğretimi terk eden öğrenci sayısını azaltmaya ilişkin politikalar üzerine bir karar kabul etmiştir⁽⁴²⁾. Ulusal koşullara dayalı olarak hedeflenmiş ve etkili kanıta dayalı politikalar ihtiyaç olduğunu vurgulamış ve Üye Devletlerin sorunu çözmek için kapsamlı bir strateji tanıtmaları gerektiğini önermiştir. Strateji, tüm eğitim düzeylerini kapsamalı ve ilgili tüm politika alanlarını ve paydaşları içermelidir. Tedbir, müdahale ve telafiye yönelik dengeli bir yaklaşım aramalı ve yüksek risk gruplarının ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli önlemleri içermelidir.

Avrupa'da, altı ülke/bölge (Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, İspanya, Malta, Hollanda ve Avusturya), bugüne kadar, bu türde kapsamlı bir strateji geliştirmiştir. Dört ülke, Eğitim Konseyi tarafından 2011 Önerisinin takiben strateji geliştirmiştir, ancak İspanya ve Hollanda daha erken tanıtmıştır. Diğer iki ülke (Macaristan ve Romanya) kapsamlı bir stratejiyi kabul etme sürecindedir. Yukarıda açıklandığı gibi kapsamlı bir strateji olmamasına rağmen, diğer birçok ülkede (Almanya, İrlanda, Polonya, Portekiz, Birleşik Krallık ve Norveç), gençlerin ve yetişkinlerin eğitimlerini tamamlamaları ve işyerinde başarılı olmak için ihtiyaç duydukları yeterlilikleri kazanmaları için fırsata sahip olmalarını temin etmeye ilişkin diğer geniş stratejileri ya da eylem planları vardır. Birinci kısım, mevcut tüm stratejilerin doğasını araştırmaktadır.

Bütün ülkeler, yine de, ya okul terkine ilişkin ya da okul terki oranlarını azaltmaya katkıda bulunabilecek devam eden girişimlerin bir parçası olarak özellikle geliştirilmiş politikaları ve önlemleri tanıtmıştır. İkinci kısım, bu nedenle, bunları çevreleyen çerçeve ne olursa olsun, bu politika ve önlemlerin hepsini inceler. Konseyin Önerisi tarafından kabul edilen temel başlıklar altında kategorize edilmiştir – tedbir, müdahale ve telafi (bakınız aşağıdaki tanımlar). Analiz, okul terkini önleme çabası için çoğu ülkenin erken çocukluk eğitimi ve bakımından başlayarak eğitim ve öğretimi ilerletmeyi amaçlar ve eğitim ve kariyer rehberliği sağlar; ülkelerin müdahale politikaları ve önlemleri esas olarak öğrencilere bireysel destek sağlama, özellikle düşük başarı gösterenlere ve telafi önlemleri alanında, çoğu girişim, eğitim ve öğretimi terk edenleri tespit etmeyi ve tekrar eğitim ve öğretime döndürmeyi amaçlar.

Son olarak, bu bölümün son kısmı, okul terkine ilişkin yüksek risk altında olan belirli grupları hedef alan politikalara ve önlemlere bakar. Bunlar, çoğu durumda, dezavantajlı geçmişe sahip öğrencilere, göçmen ve Roman öğrencilere ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere odaklanır.

3.1. Okul terkiyle mücadeleye ilişkin stratejiler

Etkili olabilmesi için, Konsey Önerisi, okul terkiyle mücadele etmesi için kapsamlı stratejilerin üç önlem türü içermesi gerektiğini önerir:

- Okul terkiyle sonuçlanabilen problemlerin köküne mücadele etmeyi amaçlayan tedbir önlemleri.
- Eğitim ve öğretimin kalitesini artırarak ve hedeflenmiş destek sağlayarak, öğrenciler tarafından tecrübe edilen her türlü zorlukla mücadele etmeyi amaçlayan müdahale önlemleri.
- Yeterliliklerin kazandırılması için eğitim ve öğretimi terk edenler için yeni fırsatlar yaratan telafi önlemleri.

⁽⁴²⁾ Okul terkine ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:191:0001:0006:en:PDF>).

Ayrıca, okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı stratejiler, tüm genel eğitim düzeylerini ve mesleki eğitimi işaret etmeli (bakınız ELVET'le mücadeleye için Bölüm 6) ve gençlik, sosyal/refah, istihdam ve sağlık gibi farklı politika alanlarının ve kuruluşların faaliyetlerini koordine etmelidir. Bir başka deyişle, öneri, parça parça çabalardan daha bütün ve kapsamlı bir yaklaşıma geçişi teşvik etmektedir.

Okul terkiyle mücadele için kapsamlı bir strateji kabul etmiş altı ülkede (Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, İspanya, Malta, Hollanda ve Avusturya – bakınız Şekil 3.1), bir dizi geniş yeni politikaların yanı sıra devam eden politikalar da tüm üç eylem alanını kapsar: tedbir, müdahale ve telafi. Bununla birlikte, aynı zamanda, bazı stratejilerin de özel bir odak noktası vardır. Belçika (Flaman Topluluğu), Malta ve Hollanda stratejileri, tedbir önlemlerine ağırlık verirken, Avusturya stratejisi ise iyi gelişmiş bir bileşim unsuruna sahiptir (bütün stratejilerin tam açıklaması için bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları).

Belçika'da (Flaman Topluluğu), (2013 yılında başlatılan) "Okul Terkine İlişkin Flaman Eylem Planı"nın çoğu eylemleri, tedbir alanında bulunmaktadır. Okullara erken terkle ilgili bilgi temin etmeyi, okul terkine ilişkin internette bilgi sunmayı, ortaöğretimde esnek eğitim yolları teşvik etmeyi, mesleki ortaöğretili iyileştirmeyi ve okul terkine ilişkin işgücü piyasasının etkisini içerir. Buna ek olarak, stratejinin belli bir bölümü de, ELET veri toplamasının yanı sıra hizmet-içi eğitim yoluyla okul müdürlerinin ve personelin arasında sorunun niteliği ve ölçeğinin izlenmesi, raporlanması ve bilinçlendirilmesine odaklanır.

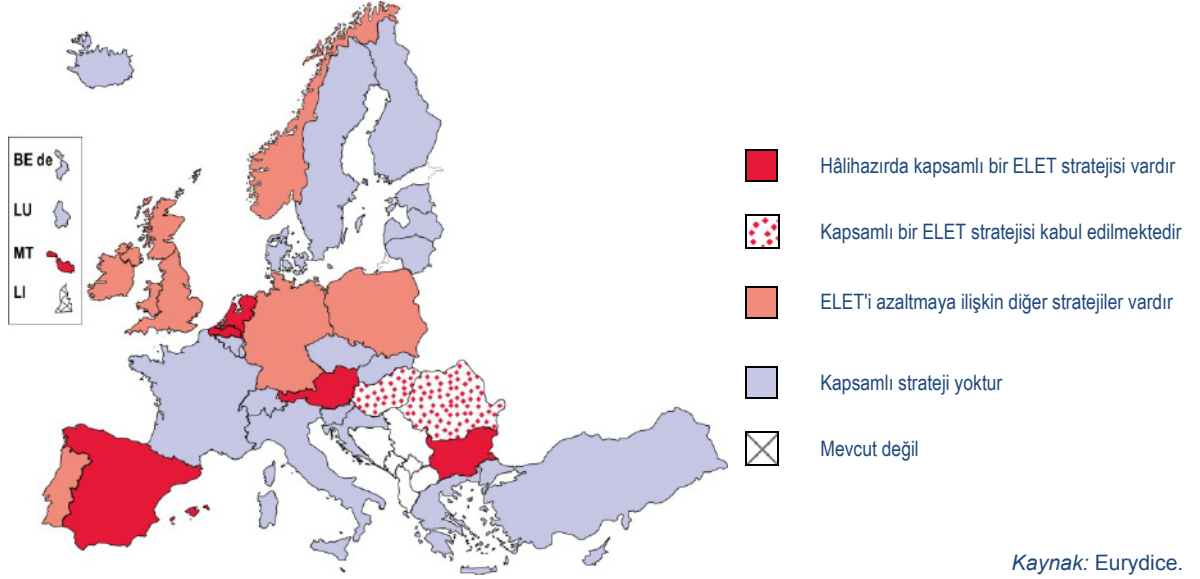
(2014 yılında kabul edilen) **Malta** "Okul Terkinin Önlenmesine İlişkin Stratejik Plan", erken çocukluktan başlayarak zorunlu eğitimin sonuna ve ötesine kadar, kendi okul yıllarında öğrencilerin ellerinden gelenin en iyisini yapmaları için destekleyen eylemleri kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamlı stratejinin eylemlerinin çoğu, ücretsiz çocuk bakımı sağlama, mümkün olduğu kadar çok bakım topluluk okulları kurma, öğrenci ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için e-öğrenme içeriği geliştirme, okul terkinin azaltmak için okul-tabanlı bir yaklaşımı finanse etme, eğitim yolları arasındaki geçişi güçlendirme, düzeyler arasında kariyer rehberliğini inceleme ve sağlamlaştırma, okul terkiyle mücadele etmek için aile desteğini güçlendirme ve okul terkiyle mücadele için öğretmenleri desteklemeye odaklanmaktadır.

Benzer şekilde, **Hollanda'da** (2002 yılından bu yana yürürlükte olan) "Okulu Bitirmeden Ayrılma Oranlarını Azaltma" programının politik önceliği, okulu terk eden öğrencileri önlemektir. Ana ulusal önlemler, her öğrencinin izlenme olasılığını arttırmak ve ulusal, bölgesel, belediye ve okul düzeyinde ELET'e ilişkin istatistik elde etmek için her öğrenciye kişisel bir eğitim numarası vererek, okul devamsızlığına kaydolmayı mümkün kılabilecek bir "Dijital Devam Portalı" oluşturarak, ortaöğretim mesleki programlara geçişi kolaylaştırmaya ilişkin bir "Kariyer oryantasyon ve rehberlik eylem planı" (2009-2012) ile önlemler uygulayarak zorunlu eğitimden ayrılma yaşını 16'da 18'e çıkarmayı içermektedir.

Avusturya'da, (2012 yılında başlatılan) Okul Terkiyle Mücadele için Ulusal Strateji", tedbir, müdahale ve telafinin her üçünden, tüm eğitim düzeylerinden ve tüm hedef gruplarından bahseder. Risk altındaki öğrencileri tespit eden ve destekleyen "Gençlik Koçluğu" önlemini uygulayarak, Avusturya, tedbir ve müdahale kısımlarını güçlendirmiştir. Ancak, telafi önlemleri de stratejinin temel direği olarak görülebilir. Eksik yeterlilikleri olan kişileri telafi etmeyi amaçlayan önemli bir tedbir de "Yetişkin Eğitimi Girişimi"dir. Bu girişimin bir parçası olarak, zorunlu eğitimi bitirmeye yol açan temel kurslar ücretsiz olarak sunulmaktadır. Diğer önlemler, "şirket-üst tabanlı çıraklık eğitimi" gibi lise düzeyinde ikinci bir şans eğitimini sunar.

Bulgar "Okulu Terk Edenlerin Oranını Azaltma Stratejisi 2013-2020", öğrencilerin farklı eğitim düzeyleri arasında başarılı geçişlerini sağlamak, eğitimi bırakmış kişilerin temel yetkinlikleri kazanmaları ya da çeşitli eğitim türlerine katılmaları için esnek ve etkili fırsatlar sunmak ve örgün ve yaygın eğitim ve öğretim sonuçlarının tanınmasına ve geçerli olmasına olanak sağlamak için gereken kapsamlı politikaları ve önlemleri tanıır. Stratejinin hedefleri, okul terkinin altında yatan nedenleri önlemeyi; zorluk yaşayan öğrencilere müdahale etmeyi ve okulu terk etmiş kişilerin tekrar eğitime dönmelerine ya da becerileri kazanmalarına yardımcı olacak telafi önlemlerinin sunmayı amaçlayan hedeflenen önlemlerle başarılı olacaktır.

İspanya'da okul terkinin azaltmaya ilişkin devlet yasal çerçevesi, 2006 Eğitim Anayasası ve yeni Eğitimde Kalitenin Geliştirilmesi Anayasasıdır (LOMCE, 9 Aralık 2013). 2008 yılında, Eğitim Bakanlığı ve Özerk Toplulukların eğitim yöneticileri, İspanya'da sorunun çözümüne yönelik genel bir stratejiyi belirleyen "Okul Terkinin Azaltma Planı"nı hazırlamıştır. Bunu, "Eğitim ve Öğretimde Okul Terkinin Azaltma Programı" takip etmiştir. Bu program çerçevesinde yürütülen önlemler ve daha yeni olarak LOMCE çerçevesinde, şu anda yürürlükte ve tedbir, müdahale ve telafi önlemleri olarak kategorize edilebilir. Ancak, bu program, bu alanda, Bakanlıkla Özerk Topluluklar arasındaki işbirliğinin tüm faaliyetlerini ve türlerini kapsamaz. Merkezileştirme olmadığından dolayı, her Özerk Topluluktaki önlemlerin farklı olmasına rağmen, bu önlemler etkili olmuş ve yaygınlaşmıştır. Her Özerk Topluluk, kendi sınırları içinde ELET oranlarında en büyük etkiye sahip olan eğitim, sosyal ve ekonomik durumları ele almak için önlemler vurgulamıştır.

Şekil 3.1: Eğitim ve öğretimde okul terkiyle mücadeleye ilişkin stratejiler, 2013/14**Acıklayıcı not**

Eğitim ve öğretimi terk eden öğrencilerin problemiyle mücadele etmeye ilişkin kapsamlı bir strateji, kanıta dayalı olmalıdır ve genel ve mesleki eğitim gibi eğitimin her düzeyini kapsamalıdır. Tedbir, müdahale ve telafi önlemlerini dengelemelidir. Yüksek risk gruplarının ihtiyaçlarını karşılamak için uygun önlemler dâhil edilmelidir.

Kapsamlı bir ELET stratejisi kabul edilen ülkeler, kısa zamanda yayınlanacak bir taslak üretmişlerdir. "ELET'i azaltmaya katkıda bulunan diğer stratejiler vardır" kategorisindeki ülkelerde, Avrupa düzeyinde tanımlanan ELET sorununu çözmek için tek, kapsamlı bir strateji yoktur, ancak bu ülkeler, gençlerin ve yetişkinlerin eğitimini tamamlamaları ve işyerinde başarılı olmaları için gereken nitelikleri kazanmaya ilişkin fırsatları sağlamak üzere stratejiler ve eylem planları geliştirmişlerdir.

Ülkeye özel not

İtalya: Eğitim, Üniversite ve Araştırma Bakanlığı, şu anda tüm yapısal önlemlerin şimdiden ELET'le mücadele için uygulanan tek bir çerçevede birleştirilmesi üzerinde çalışmaktadır. Bu planın 2014 yılında hazır olması beklenmektedir.

Ulusal, bölgesel, yerel ve okul düzeyinde önemli ajansların aktif katılımı ve işbirliği şeklindeki sektörler-arası işbirliği, eğitim ve öğretimde okul terki azaltmak için çok önemlidir (bakınız ayrıca yönetim ve sektörler-arası işbirliği Bölüm 4). Her politika alanındaki ajansın, okul terkiyle ilgili sorunlara çözüm bulmaya önemli bir katkısı vardır (Avrupa Komisyonu, 2013). Sektörler-arası işbirliği, kapsamlı bir okul terki stratejisi ile altı ülkede/bölgede farklı şekillerde sağlanır. Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Malta ve Hollanda'da, belirli bir koordinasyon organı, ya hâlihazırda kurulmuştur ya da kurulma sürecindedir (bakınız okul terkiyle mücadele için düzenleme organları Bölüm 4.2). Bulgaristan'da, bir "koordinasyon mekanizmasının" geliştirilmesi öngörülmektedir; Avusturya'da, Eğitim ve Kadın İşleri Bakanlığı ve Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı, okul terkiyle mücadeleye ilişkin stratejinin uygulanması konusunda yakın bir işbirliği içindedir.

Okul terki oranını azaltmak için yapılan tüm çabaların sürekli ve sistematik izleme ve değerlendirmesi, politika gelişimini bilgilendirmek, bölgeler ya da yerel makamlar arasında yapılacak karşılaştırmalara olanak sağlamak ve iyi uygulamaların alışverişine izin vermek için önemlidir (Avrupa Komisyonu, 2013). Kapsamlı bir okul terki stratejisi olan tüm ülkeler/bölgeler, izleme ve değerlendirmenin rutin bir uygulama olduğunu bildirir.

Belçika'da (Flaman Topluluğu), izleme ve değerlendirme, stratejinin içine dâhil edilen bir şemsiye eylemdir. Sektörler-arası tematik çalışma grubu, tüm eylemleri değerlendirmek üzere yılda üç kere toplanır. Flaman Hükümeti, planının genel izlenmesinden sorumludur.

Bulgar ELET stratejisinin izlenmesi, fonların kullanımı konusundaki raporlamayı içeren yıllık ilerleme raporlarını, karşılaşılan zorlukların analizini, iyileştirme önlemlerinin tespit edilmesini, mevcut eylem planlarının güncellenmesini ve/veya yeni eylem planlarının geliştirilmesini ulaşılan sonuçlar hakkında kurumların ve ilgililerin bilgilendirilmesini içerir. Nihai değerlendirme, stratejinin genel performansının bir inceleme ve analizine dayalı olacak ve 2020 sonrasında gerekli olacak politikalar konusunda rehberlik etmelidir.

Okul terkinin azaltmayla ilgili olarak **İspanya** programının çerçevesinde, Özerk Topluluklar, devam eden tüm faaliyetler hakkında rapor verir ve Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı ile birlikte programın izlenmesini ve değerlendirilmesini yapar. "Eğitim Sektörü Komitesi" ve İspanya "ET 2020" Çalışma Grubu, okul terkinine ilişkin eylemleri izlemekle görevlidir.

Malta'da, stratejik plan, Eğitim ve İstihdam Bakanlığı bünyesindeki Araştırma ve Geliştirme Bölümü'ne yetki vererek ilgili tüm veri toplama sistemlerini enine boyuna tartmasını ve okul terkinin azaltmaya ilişkin etkili politikalar oluşturmasını ve okul terkinin gerçek skalasını izleme üzere sağlam ve yapılandırılmış veri toplama çerçevesini oluşturmasını önerir.

Hollanda'da, harcanan paranın kullanımı, Eğitim Bakanlığı tarafından izlenir ve buna ek olarak, bir araştırma organizasyonu da bütçenin kullanımını ve etkililiğini izler.

Avusturya'da, bir bütün olarak stratejisinin uygulanmasına ilişkin herhangi bir izleme yoktur, ancak yürürlüğe konan bazı bireysel önlemler incelemeye tabi tutulur.

Son olarak, Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan ve Avusturya'da, stratejinin kendisi için herhangi bir ek finansman tahsis edilmemişken İspanya, Malta ve Hollanda'da ise, okul terkiyle mücadele için özel ELET bütçe tahsis edilmiştir.

2007 yılından 2012 yılına kadar, **İspanya** stratejisinin toplam bütçesi EUR 375 236 401 idi. Strateji, 2010 yılına kadar Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı'yla Özerk Topluluklar Bakanlığı tarafından ortaklaşa finanse edilmekteydi ve 2011 ve 2012 yılında, finansman %100 Bakanlıktan geldi. 2012 finansmanı, 31 Aralık 2013 yılına kadar yürütülen eylemleri kapsamaktaydı.

Malta'da, kapsamlı strateji, ilgili departmanı tarafından uygulanacak ve finanse edilecek bir dizi eylem planını içerir. Bütçe, bu nedenle bölüm düzeyinde tahsis edilir.

Hollanda'da, ELET bütçesi her bölgeye göre tahsis edilir ve toplamda yılda yaklaşık EUR 56 milyondur. Bu bütçeye ek olarak, okullar, okul terkinin azaltılmasına katkıda bulunmak için yıllık performansla ilgili finansman alır. Ek teşvik olarak, "artı ihtiyaçlar" denilen durumlar için finansman mevcuttur; özellikle çoklu problemlere sahip olan gençler; mali, sosyal ve maddi sorunların bir araya gelmesi yüzünden bir yeterlilik alamayanlar ve başı kanunla deritte olabilenler.

Diğer iki ülkede – Macaristan ve Romanya – okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı stratejiler şu anda ilk aşamalarında.

Macaristan'da, okul terkinine ilişkin kapsamlı bir stratejinin kabulü üzerine "Hükümet Yasa tasarısı 1603/2014 (XI.4)", 4 Kasım'da yayınlanmıştır; ancak, strateji metni bu raporun yayınlandığı anda henüz mevcut değildi. Stratejiye dâhil önlemler, öğrencilerin beceri ve yeteneklerini geliştirerek, okul başarı oranını artırarak, istihdam teşvik ederek ve işgücü piyasasına yumuşak bir geçiş sağlayarak okul terkiyle mücadeleyi hedeflemektedir. En önemli önlemlerden biri de ELET veri toplamasının ve erken uyarı sisteminin tanıtımıdır. Önlemler, hem genel eğitim hem de mesleki eğitim ve öğretimde, erken çocukluktan lise eğitim düzeyine kadar tüm düzeyler için uygundur ve ayrıca özel eğitim ihtiyaçlarını ve ders dışı ve okul dışı programları hedeflemektedir.

Şu an onay aşamasında olan **Romanya** stratejisi, bölgedeki tüm politikaların koordinasyonunu sağlamayı temin edecek ve okul terkinin azaltmayı hedefleyen projeler için daha fazla Avrupa fonunu içerecektir. Stratejinin aynı zamanda okul katılımına ilişkin verilerin ve bilgilerin toplanması ve analiz edilmesi için verimli bir sistem oluşturması da beklenmektedir. Orta vadede, amaç, okulu terk eden öğrencilerin oranını sabit bir şekilde azaltmayı garanti altına almaktır.

Almanya, İrlanda, Polonya, Portekiz ve Birleşik Krallık'ta, Avrupa düzeyinde tanımlandığı üzere, eğitim ve öğretimde okul terkiyle mücadele sorununu çözmek için tek, kapsamlı bir strateji olmamasına rağmen, bu ülkeler, gençlerin ve yetişkinlerin eğitimlerini tamamlamak ve işyerinde başarılı olmak için gereken yeterlilikleri kazanmalarını sağlamak üzere stratejileri ve eylem planları geliştirmiştir.

Almanya'da var olan farklı girişimler, birlikte ele alındığında, okulu terk edenlerin sayısını azaltma çabalarında geniş çaptadır. 2007 yılında uygulanan "Eğitimle Yola Koyulma" girişimi aracılığıyla, Federal Hükümet ve *Länder*, yeterliliği olmadan okulu bırakan gençlerin oranını ulusal ortalama olan %8'den %4'e düşürerek yarıya düşürmeyi ve mesleki yeterlilikleri olmayan fakat eğitime devam

etmeye yeterli olan genç yetişkinlerin oranını da 2015 yılı itibarıyla %17'den %8.5'e düşürmeyi amaçlamaktadır. Ekim 2017'de, Eğitim ve Kültür İşleri Bakanları Daimi Konferansı, aynı zamanda ilk genel eğitim yeterliliği olmadan okulu terk eden öğrenci sayısını azaltmak için bir eylem planı kabul etmiştir. Amaç, gençlerin ortaöğretim birinci kademedeki bir sonraki aşamaya – ikili bir sistemde ya liseye ya da mesleki eğitim ve öğretime – geçişlerini kolaylaştırmaktır. Eylem planı aynı zamanda sistemden ayrılan öğrencilerin de sayısını azaltmayı hedeflemektedir. Son olarak, 2010 yılının Mart ayında uygulanan Daimi Konferansın "Kötü performans gösteren Öğrenciler için Hedeflenen Destek Stratejisi", eğitimlerinin sonunda asgari yeterlilik düzeyini elde edemeyen öğrenci sayısını azaltmayı ve yeterlilikleri olmadan okulu terk eden gençlerin sayısını yarıya düşürmeyi hedeflemektedir.

DEIS (Okullarda Fırsat Eşitliği Sağlanması), **İrlanda** Eğitimi Dâhil Etme Eylem Planı, Mayıs 2005'te Eğitim ve Bilim Bakanı tarafından başlatılmıştır ve eğitim dezavantajlılığını ele almak Bakanlığın ana politika girişimi olmuştur. Bu eylem planının amacı, eğitim ihtiyacı olan çocuklarla dezavantajlı topluluklardan gelen gençlerin eğitim ihtiyaçlarına öncelik vermek ve etkin olarak ele alınmasını sağlamaktır. Temel unsurları, dezavantajlılık düzeyine yoğunlaşarak okullar ve okul topluluklarına ilişkin mevcut müdahaleleri bir araya getirip üzerine inşa eden entegre bir Okul Destek Programını (SSP) içerir. DEIS'e katılan tüm ilköğretim ve ilköğretim sonrası okullar, ek personel, finansman, okuryazarlık ve aritmetik programlarına erişim ve okul planlaması gibi faaliyetlere yardım da dâhil olmak üzere bir dizi ek kaynak alır. SSP'nin bir parçası olarak, Ev Okul Toplumu İrtibat Programı ve Okul Tamamlama Programı gibi müdahaleler, DEIS kentsel ilköğretim okulları ve DEIS ilköğretim sonrası okullar için mevcuttur. Şu anda DEIS Okul Destek Programına katılan 852 okul (658 ilköğretim ve 194 ilköğretim sonrası) bulunmaktadır. DEIS, bir dizi güncel rapor hazırlayan Eğitim Araştırma Merkezi ve Bakanlığın Müfettişliği tarafından devam eden değerlendirilmenin konusudur.

Polonya'da, 2013 yılında kabul edilen iki strateji, açıkça 2020 yılı itibarıyla ulusal ELET hedefine ulaşmak için katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. "İnsan Sermayesini Geliştirme Stratejisi 2013-2020", özellikle kırsal bölgelerde, erken okul eğitiminin kalitesini geliştirmeyi ve erişilebilirliği; öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmek için ek ders sağlamayı; her düzeyde eğitim ve öğretimin kalitesini iyileştirmeyi; eğitim ve öğretimin sosyo-ekonomik ve işgücü piyasasının ihtiyaçlarına daha uygun olmasını sağlamayı; mesleki eğitim modeli geliştirmeyi; Ulusal Yeterlilik ve Geçerlilik Sistemini geliştirmeyi ve okullarda eğitim ve mesleki danışmanlığı güçlendirmeyi hedeflemektedir. Buna ek olarak, stratejik belge "Hayat boyu öğrenme perspektifi", okul terkini önlemeye ilişkin önlemleri içererek öğrencilerin beceri ve yeterliliklerini geliştirmeye yönelik eylemleri ifade eder. Strateji, birçok farklı paydaşlar arasındaki işbirliğini gerektirir: merkezi hükümet, yerel yönetim ve meslek kuruluşları, işverenler, NGO'lar ve eğitim ve öğretim sağlayıcıları.

Okulda öğrenme ve başarının teşvik edilmesine ilişkin **Portekiz** Hükümetinin stratejisi, açıkça beklenen sonuçlardan biri olarak okul terkini azaltan kapsamlı bir dizi politika önlemini içerir. Ayrıca, 21 Haziran 2012 Bakanlar Kurulu, temel ve ortaöğretime ilişkin "Okul başarısızlığı ve okul terkini önlemeye ilişkin önlemler" adlı özel bir bölümü olan bir kararname-yasa (No 176/2012) onaylamıştır. Bu bölüm, risk altındaki öğrencileri ve ailelerini hedefleyen temel politika tedbirlerini içermektedir. Portekiz stratejisinin amacı, uzun ve başarılı bir eğitim kariyeri için temel olarak öğrenme fırsatları ve öğrenci başarısını arttırmaktır.

Birleşik Krallık genelindeki dört yargının her birinin kendi stratejisi vardır. **İngiltere'de**, "Yükümlülük İnşa Etme, Gelecek İnşa Etme" (2011), eğitim, öğretim ve işe 16-24 yaşları arasındakilerin katılımını en üst düzeye çıkarmak için bir strateji ortaya koymaktadır. "Başarıya giden yol: Dışlanmayı Önleme ve Katılımı Teşvik Etme" (2012), eğitim, öğretim ve istihdamda (NEET) olmayan gençlerin sorunlarını gidermek için tasarlanmış bir **Kuzey İrlanda** stratejisidir. **Galler'de**, "Gençlik Yükümlülüğü ve İlerleme Çerçevesi" (2013), uygulanması için net iki yıllık takvimle NEET'in azaltılmasına ilişkin (11 ila 25 yaşındakiler için) kritik unsurları bir araya getirir. **İskoçya** bağlamında, Birleşik Krallık'ın geri kalanında olduğu gibi, ELET terimi, açıkça kullanılmaz. Ancak, 16+ gençlerin eğitim, öğretim ve işgücü piyasasına girmelerine yoğunlaşan stratejiler ve politikalar vardır. Bunlar, hâlihazırda eğitim, öğretim ve istihdam ve İskoçya'nın gençlik istihdam stratejisi "İstihdam Eylemleri"ne (2012) dâhil olmamış tüm 16-19 yaşındakiler için eğitim ya da öğretimde bir yer sunmak için İskoçya Hükümeti'nin "Herkes için Fırsatlar"dır (2012).

Son olarak, Norveç, okul terkini azaltmak için 2010 yılında geniş kapsamlı bir proje tanıtmıştır. Proje, şu anda sona yaklaşmaktadır, ancak sektörler-arası ve çoklu-düzey işbirliğinin güçlendirilmesini içermektedir. Bazı önlemler hala devam etmektedir ve bu hedeflere ulaşmak için yeni eylemler uygulanmaktadır.

Norveç'te, lise eğitim ve öğretimin tamamlanması son yıllarda siyasi gündemin konusu olmuştur. Üç yıllık "Yeni Olasılıklar" projesi, lise eğitim ve öğretimlerini tamamlamaları için daha fazla genci almak için merkezi hükümet, bölgesel ilçe yetkilileri ve belediyeler arasında kalıcı işbirliği kurmak için 2010 yılında Eğitim ve Araştırma Bakanlığı tarafından tanıtılmıştır. Projenin amacı, tamamlama oranını 69'dan 75'e yükseltmektir.

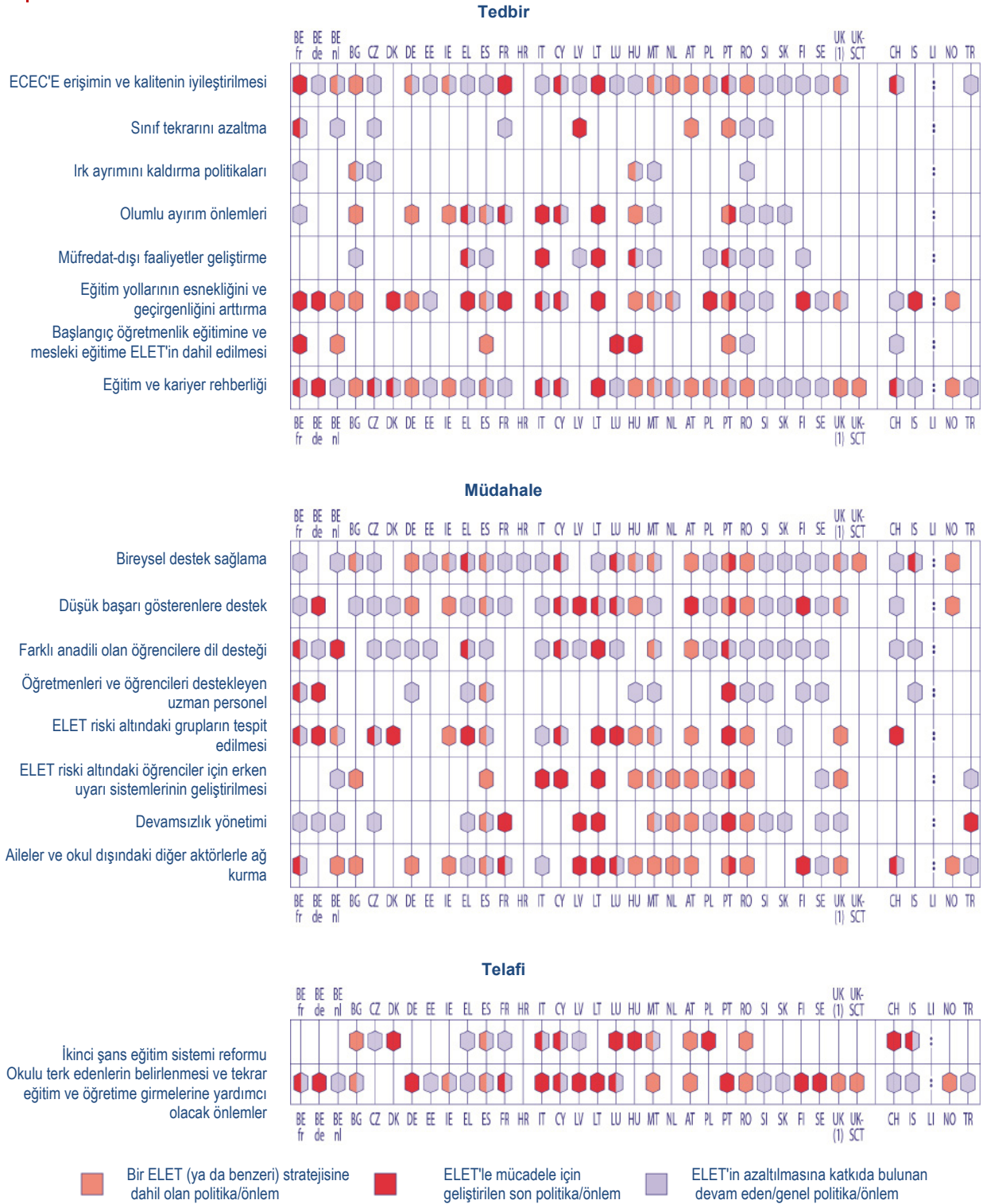
Yukarıda bahsedilen çoğu ülke/bölgede, yeterli niteliklere sahip olmadan eğitim ve öğretimi terk eden gençlerle mücadele için stratejiler ve girişimler Almanya (2007), İspanya (2006), İrlanda (2005) ve Hollanda (2002) dışında 2011 tarihli Konsey Önerisinden bu yana geliştirilmiştir. Okul terkine ilişkin stratejileri olan ülkeler, hedeflerini 2020 itibarıyla gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır.

Strateji geliştirirken ülkelerin karşılaştığı başlıca engellerden bazıları, farklı politika sektörleriyle paydaşlar arasındaki işbirliğini sağlamak ve özellikle İrlanda'da olduğu gibi, okulları dış organlar ya da ajanslarla bağlantı kurmaları için teşvik etmektir (yönetim ve sektörler-arası işbirliği için bakınız Bölüm 4). Benzer şekilde, Avusturya stratejisi, sağlık, barınma, gelir ya da refah gibi alanları kapsamaz ve bu nedenle sektörler arasındaki ulaşımını daha kapsamlı bir hale getirmelidir. İspanya'da, okul terkinin azaltmaya ilişkin ulusal bir çerçeve olmasına rağmen, Özerk Topluluklarda uygulanan eylemlerle politikalar arasındaki farkların yanı sıra ELET oranları üzerinde etkisi olan ve karşılaşılan sosyo-ekonomik zorluklar arasında da farklılıklar vardır. Son olarak, Norveç'te, ana zorluklardan biri, tanıtılan eylemlerde sürekliliğin sağlanması için sürdürülebilir yapılar oluşturmaktır.

3.2. Okul terkiyle mücadele için politikalar ve önlemler

Bütün Avrupa ülkeleri/bölgelerinin, kapsamlı bir stratejinin parçası olmamasına ya da özellikle bu sorunu ele almak için tanıtılmış olmasına rağmen, okul terkinin azaltmaya ilişkin yürürlükte olan politikaları ve önlemleri bulunmaktadır (Tüm ülkelerin mevcut ELET politika ve önlemleri hakkında genel bir bilgi için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları). Şekil 3.2, okul terkinin her türüne (tedbir, müdahale ya da telafi) ilişkin tüm ulusal girişimleri kategorilendirir ve buldukları politika çerçevesini ve zaman çizelgesini gösterir (kapsamlı/geniş bir strateji, yeni özel bir girişim ya da devam eden politika).

Şekil 3.2'de listelenen tüm politika ve önlemler, mevcut olduğu Avrupa ülkelerinin sayısına göre azalan sırada sunulmaktadır. Bu şeklin, okul terkiyle mücadelede (tedbir, müdahale ya da telafi) bu girişimlerin rolleri arasında bir ayırım yapmasa da bu sınıflandırmanın her zaman apaçık olmadığı da hatırlatılmalıdır. Örneğin, eğitim ve kariyer rehberliğinin birçok yararı olabilir: öğrencilerin okul terkinin önlemeye yardımcı olabilir; risk altındaki öğrencilere destek sağlayabilir ya da okulu terk edenlerin sisteme geri dönmeleri için yol gösterici olabilir (eğitim ve kariyer rehberliği için, bakınız Bölüm 5).

Şekil 3.2: ELET'i azaltmaya mücadele ya da katkıda bulunmaya ilişkin politikalar ve önlemler, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Şekil, kapsamlı bir ELET stratejisinin içinde ya da dışında, ELET'le mücadele için son yıllarda (2009 yılından bu yana, AB hedefinin tanıtımı ve Konsey Önerisinin yayınlanmasından kısa süre önce) geliştirilen politika ve önlem türlerini gösterir. ELET'le mücadele için özellikle geliştirilmemiş olan politika ve önlemleri içerir, ancak yine de eğitim ve öğretimi terk eden öğrencilerin oranının azaltılmasına katkıda bulunabilir.

Ülkeye özel notlar (Şekil 3.2)

Birleşik Krallık (ENG/WLS/NIR): Sınıf tekrarına ilişkin herhangi bir özel düzenleme yoktur; çocukların normalde kendi yıl grupları içinde okulda ilerlemeleri beklenir.

Birleşik Krallık (Galler): ECEC'e erişim ve kalitenin iyileştirilmesi, okul teriyle mücadele için stratejinin bir parçası olmaktan çok bunu azaltmaya yardımcı olacak bir devam eden/genel politika/önlemdir.

Tedbir politikaları ve önlemleri

Birçok Avrupa ülkesi, kendi **eğitim ve kariyer rehberlik** sistemlerinin özellikle okulu terk edenlerin oranını azaltmak için geliştirilmediğini rapor etmiştir; ancak, özellikle risk altında olan öğrenciler için okul terkinin azaltılmasına katkıda bulunacak önemli bir destek önlemi olarak görür.

Örneğin, **Finlandiya** ve **İzlanda'da**, rehberlik ve danışmanlık, özellikle öğrenme güçlüğü olan, düşük başarıya sahip ya da okulu bitirmeden bırakanlar olmak üzere tüm öğrencilere yöneliktir. **Lüksemburg'da**, en düşük başarıya sahip öğrencilere bireysel rehberlik ve destek sunan Yerel Gençlik Eylem Merkezlerine (*Action locale pour jeunes*) ek olarak, yeni gelen göçmen öğrenciler ve aileleri için özel bir rehberlik hizmeti de (*Cellule d'accueil scolaire pour élèves nouveaux arrivants*) vardır.

Diğer ülkeler, öğrencilere güçlerini, yeteneklerini, eğitim seçeneklerini ve istihdam olasılıklarını anlamalarına yardımcı olarak okul terkini önleme anlayışıyla son zamanlarda eğitim ve kariyer rehberliği hizmetlerini (genellikle okul terki stratejilerinin bir parçası olarak) revize etmiş ya da genişletmiştir (ELET'le mücadelede eğitim ve kariyer rehberliğinin rolü için, bakınız Bölüm 5).

Girişimler, mevcut eğitim ve kariyer rehberliği hizmetlerini geliştirmek ve genişletmekten (**ES, CY, LT**); bireysel gelişim ve kariyer planları tanıtarak (**HU, RO**); okulu bırakma riski altında olan öğrenciler için özel rehberlik ve danışmanlık sağlayarak (**NO, AT**); bir "Kariyer Seçimi Hazırlama ve Kariyer Rehberliği Beceri Kılavuzu" geliştirerek (**BE de**); kariyer rehberliğinin kalitesinin artırılması ve kariyer rehberliği danışmanlarının becerilerinin artırılmasına kadar çok geniştir (**CZ**).

Avrupa'daki çoğu ülkenin, ayrıca, okul terkini önlemeye katkıda bulunan doğal yapıda politikaları ve önlemleri vardır. Bunlar, yüksek kaliteli **erken çocukluk eğitimi ve bakımına (ECEC)** erişimin teşvik edilmesini ve genel olarak okullardaki eğitim ve öğretimi iyileştirmeyi içerir. Çoğu ülkede, bu tür politikalar ne okul terki stratejisinin bir parçasıdır ne de özellikle okul terkini ele alan son politikalar olarak sınıflandırılabilir. Ancak, eğitim ve öğretim standartları yükseltme ve kaliteli ECEC'e erişimi geliştirmek için eğitim sisteminin genel amaçlarını takip eder.

Bir ya da daha fazla yıl ücretsiz ECEC sağlama, örneğin, **Malta** ve **İrlanda'da** katılımı artırma ve erişimi kolaylaştırma için çalışılan bir yoldur. **İspanya**, ECEC yerlerinin arzını arttırmıştır. **Almanya'da**, ECEC yasal hakkı, son zamanlarda tüm bir yaşındakiler için genişletilmiştir. Ve **Macaristan'da**, ECEC'e katılma, Eylül 2015'ten itibaren üç ila beş yaşındakiler için zorunlu olacaktır. Diğer ülkeler, sosyal açıdan dezavantajlı çocuklar için hazırlık sınıfları (**CZ**) ve okul-öncesi eğitim planları (**FI**) gibi savunmasız çocukları desteklemeye ilişkin önlemler tanıtmıştır.

Eğitimin zorunlu aşamalarında eğitim ve öğretimi geliştirmek için çeşitli ülkelerde reformlar tanıtılmıştır. Örneğin, **Kıbrıs'ta**, yeni beceriler ve temel yeterliklerinin geliştirilmesine odaklanarak okul-öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde yeni bir müfredat uygulamaya konmuştur. **Portekiz**, okul yönetiminde eğitim ve öğretimi ve özerkliği arttırmak için müfredat revizyonu yapmıştır. Okullar artık, müfredatı öğrenciler ve okulun misyonu için daha ilgili yaparak müfredatı yerel olarak yönetme ve uyarlama fırsatına sahip olacaktır. **Belçika'da (Almanca-konuşan Topluluğu)**, reformlar, her öğrencinin kendi gelişim düzeylerine, becerilerine ve hedeflerine göre kendi potansiyellerine ulaşmaları için teşvik edildiğini sağlamayı arayarak özellikle ortaöğretime odaklanacaktır.

Eğitim ve öğretimi terk eden gençlerin oranını azaltmak amacıyla ile özellikle tanıtılan son ECEC politika ve önlemleri arasında şunlar bulunmaktadır:

Genel ECEC bütçesinde bir artış (**BE fr**); sosyal dezavantajlı bölgelerden gelen çocuklara öncelik vererek okul-öncesi okullarda iki yaşından itibaren çocukların kaydının alınması (**FR**); sosyal dışlanma riski taşıyan ailelerin çocukları için erken çocukluk eğitim ve bakım hizmetlerine garantili erişim (**LT**); okul-öncesi eğitim için yeni bir ulusal müfredat ve okul-öncesi yerler sağlamak için yerel idareye görev verilmesi (**PL**); üç yaşına altındakiler için pedagojik yönergeler oluşturmak için bir temel olarak ECEC kalitesinin ulusal bir dış değerlendirmesi ve üç ila altı yaşındakiler için mevcut müfredat yönergelerini revize etmek (**PT**).

Avrupa ülkelerinin yarısından çoğunda, çoğu durumda okul terki stratejisinin bir parçası olarak, okul terkinin azaltmaya ilişkin diğer yeni politika ve önlemler, **eğitim yollarının esnekliğini ve**

geçirgenliğini arttırmayı amaçlamaktadır. Erken bir yaşta, eğitim yolları arasında önceden seçim yapma, iyi yönlendirilmemiş kişilerin motivasyonlarını kırabilir. Çok sert olan eğitim yolları da ayrıca liseyi tamamlamak için engeller çıkarabilir (Avrupa Komisyonu, 2013; liseye geçiş konusunda ayrıca bakınız Bölüm 2.2). Diğer durumlarda, eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma, eğitim düzeyleri ve farklı eğitim türleri arasında yumuşak bir geçişi sağlama anlamına gelebilir ki bu da okul terki riskini en aza indirmeye yardımcı olur.

Örneğin, **Belçika (Fransız ve Flaman Topluluğu), Kıbrıs, Polonya ve Finlandiya** gibi ülkeler/bölgeler, kendi VET sistemlerinin kalitesini, çekiciliğini ve esnekliğini arttırmak için reformlar gerçekleştirmiştir. Bu, becerilerin tanınması ve geçerliliğini iyileştirmeye yönelik yeterlilik sistemlerindeki değişiklikleri içerir. Bununla ilgili olarak, **İtalya'da**, eğitim sisteminde yaygın eğitimin tam entegre olmasını ve tanınmasını teşvik eden kanun hükmündeki bir kararname şu anda yayınlanmıştır ki bu da öğrencinin kişisel dosyasına dahil edilecektir.

Belçika (Almanca-konuşan Topluluğu), Almanya, Litvanya ve Portekiz'de, genel eğitimle mesleki yolların farklı türleri ya da mesleki programların farklı türleri (NL) arasındaki geçişi geliştirerek ELET'i azaltmaya ilişkin projeler son zamanlarda hayata geçirilmiştir (VET'te ELET'le mücadele etmeye ilişkin önlemler hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Bölüm 6).

İzlanda'daki bir proje, öğrencilerin zorunlu eğitimden lise eğitimine geçmeleri için yumuşak bir geçiş sağlamayı amaçlamaktadır.

Son yıllarda, ELET oranlarını azaltmak için **pozitif ayrımcılık önlemleri** uygulanmaktadır; altı ülkede bunlar, okul terki stratejilerinin çerçevesinde tanıtılmıştır. Bu önlemlerin hepsi, sosyo-ekonomik sorunlar, düşük eğitim başarısı ve katılımın yanı sıra yüksek ELET oranlarından muzdarip okullar ve bölgeler için kaynak ve destek artırımını sağlar.

Yunanistan ve Kıbrıs'ta, bu, "Eğitim Öncelikli Bölgeler" denilen yerlerde oluşur. Benzer şekilde, **Portekiz'de**, "Öncelikli Müdahale Eğitimi Bölgeleri" programı kapsamında, okulu bırakma riski bulunan öğrenciler ve halihazırda bırakmış öğrencileri hedefleyen özel eylemler vardır. **Litvanya'da**, "Evrensel Çoklu İşlev Merkezleri"nin amacı, kırsal alanlarda iyileştirilmiş eğitim ve sosyal hizmetler sunmaktır.

Diğer birçok ülkede, pozitif ayrımcılık önlemleri, eğitim ve öğretimi terk edenlerin sayısını azaltmaya katkıda bulunabilen eğitim politikalarının bir parçasıdır.

Fransa'da, örneğin, "Öncelikli Eğitim Politikası" (*Éducation prioritaire*), en büyük sosyal zorluklarla karşı karşıya kalan okul ve kurumlardaki eğitim ve öğretim faaliyetlerini güçlendirerek eğitim başarısındaki sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin etkisini düzeltmeyi amaçlamaktadır.

Slovenya'da, Roman toplumunun üyeleri, hakları yasal hükümler tarafından düzenlenen özel bir grup olarak tanımlanır. Bu haklar, Roman öğrencilerin başarı düzeylerinin artmasına ve eğitim sistemine başarılı entegrasyonları için ek önlemler belirler.

Birkaç Avrupa ülkesinin, **müfredat-dışı faaliyetlerle** öğrenme deneyimini zenginleştirmeye ilişkin politika ve önlemleri vardır. Bu önlemler, aynı zamanda eğitim ve öğretimi terk eden öğrencilerin sayısını azaltmaya olumlu etkisi olduğunu bildirmektedir.

Örneğin, **Macaristan'da**, çeşitli müfredat-dışı faaliyetler derslerden sonra sağlanarak okul günleri saat 4'e kadar devam eder. **Polonya'da**, her okul, öğrencilerine bilgi, yetenekleri, ilgi alanlarını ve bağımsızlıklarını geliştirmeye yardımcı olmak için tasarlanan müfredat-dışı sınıfların bir planını oluşturmakla yükümlüdür.

Litvanya ve Portekiz'de, okul terkine ilişkin son girişimler, okullara, kültürel, sanatsal, çevre ve sağlık eğitim programları, kültürlerarası eğitim ya da iyileştirici öğretim gibi öğrencilerin mevcut ihtiyaçlarını karşılamak için faaliyet ve program oluşturmalarına olanak sağlar.

Okul terki, nedenleri, erken uyarı işaretlerinin yanı sıra bunu önlemede öğretmenlerin rolüne ilişkin nedenleri anlamak için öğretmenlerin anlayışının geliştirilmesi, **başlangıç ve devam eden öğretmenlik eğitiminin** odak noktası olmalıdır (Avrupa Komisyonu, 2013). Altı ülke/bölge, son zamanlarda bu alanda, bazen okul terki stratejilerinin bir parçası olarak önlemler geliştirmiştir.

Örneğin, **Belçika'da (Fransız ve Flaman Topluluğu)** ve **Lüksemburg'da** okulu bitirmeden ayrılma ve okul terki konuları, artık başlangıç öğretmen eğitimi ve/veya devam eden mesleki gelişim programlarına dâhil edilmektedir. Ayrıca, **İspanya'da**, öğretmenlere eğitim ve kariyer rehberliğinde eğitim verme okul terkini önlemek için bir önlem olarak önem kazanmaktadır.

Buna karşılık, çok az sayıda Avrupa ülkesi, son zamanlarda **sınıf tekrarı uygulamasını kısıtlamak** için politikalar ve önlemler hayata geçirmiştir. Çoğunda, bu nitelikteki reformlar, okul terkini önlemeye ilişkin özel bir önlem olmaktan ziyade genel politikanın bir parçası olarak tanıtılmıştır.

Gönüllülük esasına göre katılan okulların sınıf tekrarı yerine alternatif uygulamalar bulmaya yardımcı olduğu örneğin **Belçika'da (Fransız Topluluğu)** yeni bir pilot proje başlatılmıştır. **Letonya ve Portekiz'de**, son zamanlarda tanıtılan mevzuat, öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için zorunlu destek önlemlerinin yanı sıra sadece belirli durumlarda bir yıl tekrarlayabilecekleri için sınavları tekrar almaları için öğrencilere fırsat sunmayı öngörmektedir.

Sosyal olarak ayrılmış okullarda okulların sosyal birleşimini genişletmeyi ve eğitim düzeyini yükseltmeyi hedefleyen **ırk ayırımına son verme politikaları**, son zamanlarda sadece iki Avrupa ülkesinin okul terkiyle ilişkili stratejisi bağlamında geliştirilmiştir ve diğer dördünde, bu alanda genel, devam eden girişimler bulunmaktadır.

Macaristan'da, yönetmelikler, o bölgede yaşayan ailelerin sosyal statülerini dikkate alarak tanımlanması gereken okul havzaları için izin verir.

Bu alanda devam eden bir politika örneği, bakanlık emri ile belirli okullara ayrılmış Roman çocukları engellemek için 2007 yılından bu yana yürürlükte olan **Romanya'da** bulunabilir. Ulusal Ayrımcılıkla Mücadele Konseyi, bu durumu izler.

Müdahale politikaları ve önlemler

Müdahale politikaları, erken bir aşamada zorluklar yaşayan öğrencileri belirlemek ve bu sayede öğrenmeden kopmayı eğitim ve öğretimi terk etmesinler diye tasarlanmıştır. Çoğu ülke, özellikle öğrenme güçlüğü olan kişiler için, **öğrencilere bireysel destek sağlamaya** odaklanarak kendi okul terki stratejilerinin bir parçası olarak müdahale önlemleri uygulamıştır (Okul terki riski altında olan gruplar için hedeflenen politika ve önlemler hakkında, bakınız Kısım 3.3). Bu alanda geliştirilen farklı politika ve önlem örnekleri şunlardır:

Öğrenme güçlüğünün erken tespit edilmesi ve hedeflenen desteğin sağlanması, örneğin, **DE, CY, AT, IS** ve **NO'da** ortaya çıkar. Ek öğrenme desteğe gereksinim duyan öğrenciler için özel sınıflar ve/veya ek öğretim elemanı, **LU** ve **PT'de** mevcuttur.

Ek desteğin sadece yeni değil aynı zamanda devam eden bir önlem olduğu **Malta, Polonya** ve **Slovenya** gibi ülkelerde, odak öğrencilerin bireysel gelişim ve eğitim ihtiyaçlarını karşılama üzerinedir. **Slovenya'da**, bu, hastanede tedavi gören öğrencilerle yetenekli öğrencileri de kapsamaktadır.

Belçika'nın Fransız Topluluğu'nda, bireysel öğrenme planları (*PIA-Plan individuel d'apprentissage*), farklı paydaşlar arasındaki öğrencileri desteklemeye ilişkin tutarlı bir yaklaşım kurmaya yardımcı olur. Bu planlar, öğrencilerin gerekli yeterlilikleri kazanmaları ve eğitime yetişebilmelerine olanak sağlayan özel sınıflarla ek bir okul yılına devam ettikleri durumlarda okullar tarafından kullanılmalıdır.

Danimarka'da, tüm okullar, uzman kadrosu ile düşük başarı gösterenlere destek sağlar. Benzer şekilde **İspanya'da**, öğrencilerin her zaman normal okul saatleri içinde, öğretim personeli tarafından düzenli sınıfın içinde ya da dışında eğitim desteği alır. Amaç, eğitim ve okul performansını artırmaktır, böylece öğrencilerin sosyal bütünleşmesi gelişir.

On bir ülke (**IE, EL, ES, LT, LU, HU, MT, SI, FI, IS, CH**), ayrıca özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin entegrasyonu sağlamak ve bu sayede okul terki azaltmaya katkıda bulunacak devam eden politika ve önlemlerinin olduğunu da bildirmiştir.

Son olarak, sekiz ülkede, öğrenci destek önlemleri, mali yardımın sağlanmasına odaklanmaktadır. Öğrencilere, örneğin, ücretsiz ders kitapları, ücretsiz okul taşımacılığı ve/veya burs (**BG, EL, ES, HR, MT, RO**), ücretsiz okul yemekleri (**IE, SI**) ya da eğer okula gitmeye devam ederlerse öğrencilere ya da ailelerine mali teşvikler (**ES, MT**) sağlanarak mali açıdan yardım edilir.

Eğitim dili dışında bir anadili olan öğrenciler için **dil desteği sağlanması**, birçok Avrupa ülkesinde özellikle devam eden, genel çabaların bir parçasıdır. Çoğunda, odak, daha çok eğitim dilini

öğrenmelerine, daha az olarak ise göçmen öğrencinin anadilinde ders sunmayadır (**Danimarka, Lüksemburg, Slovenya, İsveç ve İsviçre'de** olduğu gibi).

Danimarka, İsveç, Slovenya ve İsviçre'de, öğrenciler, eğitim dilinde iyileştirici derslere ek olarak kendi anadillerinde derslere katılabilirler. **Lüksemburg'da**, bu tür imkân, anadilleri Portekizce olan öğrenciler için bazı ilköğretim okullarında bulunmaktadır. Bu sınıfların amacı, başka dilleri öğrenmeleri için öğrencilerin daha iyi bir temele sahip olmalarını sağlamak amacıyla anadilde dil becerilerini korumak ve geliştirmektir.

14 Alman Länder'da, diğer taraftan, ilköğretim ve ortaöğretim giden tüm öğrenciler eğitim dilinde değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonuçlarına dayanarak, öğrencilerin özel ihtiyaçlarına uyarlanmış dil programları geliştirilir.

Daha çeşitli ülkeler/bölgeler, ELET oranlarını azaltmanın bir aracı olarak dil desteğini arttırmak için yeni politikalar ya da önlemler tanıtmıştır ve **Malta ve Avusturya'da** bu, özel ELET stratejisinin bir parçasıdır. **Belçika (Fransız Topluluğu), Yunanistan ve Kıbrıs** gibi ülkelerde, bu, yeni gelen öğrencilerin giriş sınıflarında daha uzun bir zaman harcamaları anlamına gelir.

Ebeveyn katılımı, gençlere daha fazla eğitim isteği vererek onları eğitime teşvik ve motive edebilir. Ayrıca, ebeveyn farkındalığını artırma, öğrenme zorluklarının belirlenmesine ve zamanında müdahale edilmesine olanak sağlayarak ayrılmanın erken işaretleri olarak da yardımcı olabilir (Avrupa Komisyonu, 2013). Avrupa ülkelerinin/bölgelerinin nispeten büyük çoğunluğu, son zamanlarda **ailelerle ve okul dışındaki diğer ortaklarla işbirliğine** odaklanarak okul terkiyle mücadeleye ilişkin politika ve önlemler uygulamaya koymuştur. Her durumda, amaç, eğer bir öğrenci okula devamsızlık yapmışsa aileyi bilgilendirmek ve sosyal ve sağlık hizmetleri dâhil olmak üzere sektörler-arası destek mekanizmaları sağlamak, bireysel öğrenme ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak ve genel refahı desteklemektir (çok-ajanslı ortaklıklar için, bakınız ayrıca Kısım 4.3).

Avrupa ülkelerinin yarısından biraz fazlasında, müdahale politikaları ve önlemleri, **eğitim ve öğretimi terk etme riski altındaki grupları tespit etmeye** odaklanılır.

Bu alanda son politika ve önlemler örnekleri, okula devam veritabanlarının okul terki riski olanları tespit etmek için uygulandığı **Danimarka, Litvanya ve Macaristan'da** bulunabilir. **Belçika (Fransız Topluluğu)** ve **Yunanistan'da**, bu tür veriler, okul şiddeti ve terkinin önlenmesi için yeni kurulan gözlemleri ile toplanır ve/veya analiz edilir. **Kıbrıs'ta** ve **Lüksemburg'da** bazı okullarda, okul terki riski altında olan öğrenciler, beceri değerlendirmesi, rehberlik ya da diğer destek hizmetlerini içeren çeşitli önlemler aracılığıyla tespit edilir.

Bazı ülkeler/bölgeler, aynı zamanda risk altındaki öğrencilerin belirlenmesine de yardımcı olarak okulda şiddetle mücadele için müdahale politikaları ve önlemleri uygulamaya koyduklarını bildirmektedir.

Belçika'da (Fransız Topluluğu), örneğin, "mobil ekipleri", ilköğretim okullarında şiddet ve okul terkinin önlenmesine katkıda bulunur. Ortaöğretim okullarda, bir "arabuluculuk hizmeti", talep üzerine şiddet ve okul terkinin engellenmesine yardımcı olmak için müdahale edebilir. Ayrıca çocukları okulda şiddet, çatışma, zorbalık ya da ayrımcılığa maruz kalan aileler için ücretsiz bir telefon numarası da bulunmaktadır. **İspanya'da** da okulda şiddeti ele almak, güvenliği arttırmak, madde kullanımıyla mücadele etmek ve genellikle okul terkinin azaltılmasına katkıda bulunabilecek iyi bir öğrenme ortamı oluşturmak için özel bir vurgu yapılır.

Avrupa ülkelerinin yarısından fazlası, **devamsızlığı izlemek ve okul terki riski altında olan öğrencilere ilişkin erken uyarı işaretlerini** almak için tedbirler geliştirmiş ya da iyileştirmiştir.

Letonya'da, zorunlu eğitim çağındaki öğrenciler için devam sistemi son yıllarda geliştirilmiştir. Yeni sistem, yerel yetkililere kendi okullarında kayıtlı tüm öğrencileri takip etmelerine olanak sağlar. **Litvanya'da**, elektronik bir okul günlüğü, genel eğitim ve mesleki eğitim okullarında tanıtılmıştır. Ebeveynlerin çocuklarının son başarılarını ve ilerleme bilgilerini görmelerine, çeşitli konular hakkında doğrudan öğretmenlerle iletişim kurmalarına ve forumlara katılmalarına olanak sağlar. Bazı elektronik günlükler, okullara, eğer çocukları okula gelmemişse ya da geç kalmışsa, aileleri SMS ya da e-posta yoluyla bilgilendirmelerine olanak sağlar. Aynı şekilde, **Malta'da**, her okuldaki öğrenci veritabanı, eğer çocukları devamsızsa ya da bilgi vermemişse ailelere otomatik olarak SMS gönderir.

Litvanya, erken ELET belirtilerini tespit edip yanıt vermek için erken uyarı sistemleri geliştiren ülkeler arasında yer alır. Zorunlu müfredat tarafından öngörülen derslerin yarısından fazlasını bir aydan fazla kaçıran öğrenciler, "Çocuk Devamsızlığı ve Öğrencilerin Okuldan Kaçması Ulusal Bilgi Sistemi"ne kayıt edilir. Bu veriler, daha sonra sosyal refah, iç işleri ya da sağlık gibi diğer kurumların

bilgi sistemlerine iletilir. **Hollanda'da**, 2009 yılından bu yana, okullar, devamsızları Dijital Devamsızlık Portalı üzerinden kayıt eder. Amaç, devamsızlık yapanları belirlemek ve tekrar okula dönmelerini sağlamak için basitleştirilmiş, bilgisayarlaştırılmış bir raporlama veritabanı kullanmaktır.

Türkiye'de, "İlköğretime Katılımın Artırılması" olarak adlandırılan bir proje, Ekim 2013'te Milli Eğitim Bakanlığı'nın Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından teşvik edilmiştir. Amaç, zorunlu eğitimin ilk sekiz yılı içinde okullaşma oranını arttırmak ve devamsızlığı azaltmak için: okul terkini önlemeye ilişkin politika önerileri ve önlemlerine yol açan ayrıntılı bir durum analizi; risk faktörleri olarak tanımlanan sorunları çözmeye ilişkin önlemler için yasal taban sağlayan mevzuatın revize edilmesi; risk altındaki farklı gruplar arasındaki devamsızlık sorununun ele alınması ve devamsızlığın önlenmesi ile ilgili tüm Bakanlık personeli ve sorumlu makamlar arasında farkındalığı artırma yoludur.

Bazı ülkeler/bölgeler, özellikle okul terki sorununu çözmek için değil de okul terki oranlarını azaltmaya katkıda bulunabilecek yürürlükteki devamsızlık izleme ve erken uyarı sistemlerini de rapor eder.

Bu, örneğin, **Malta'da**, erken aşamada öğrencilerin Maltaca ve İngilizce sorunlarını belirlemeye ve ele almaya yardımcı olan değerlendirmeleri ifade eder.

Diğer bazı ülkelerde, erken uyarı sistemi, örneğin devamsızlıkları elektronik olarak kaydederek, okullara (**BE de, BE fr**) ya da öğretmenlere (**EL, PL, SI**) verilen devamsızlığı yönetmeleri yükümlülüğü yoluyla uygulanmaktadır.

Uzman personel, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılayan bir öğrenme ortamı oluşturmada son derece önemli olabilir (Avrupa Komisyonu, 2013). Bu, bazı ülkelerde genel bir politika iken, dört ülke/bölge, okul terkini azaltmaya ilişkin çabalarda uzman katılımını sağlamak üzere son zamanlarda müdahale politikaları hayata geçirmiştir.

Örneğin, **Portekiz'de**, uzman personel, ders ya da danışmanlık, psikolojik destek ve eğitim ve kariyer danışmanlığı yoluyla risk altındaki öğrencileri desteklemek için görevlendirilirler. **Belçika'da (Almanca-konuşan Topluluk)**, uzman danışma grupları, okul ve öğretimin kalitesini artırmak için son yıllarda oluşturulmuştur. Okul gelişim danışmanlarının oluşturulmasına ilişkin yeni bir kararname, eğitim ve öğretim koşullarının nasıl iyileştirileceğine ilişkin pratik öneriler sağlamak için tasarlanmıştır.

Birçok ülke, geleneksel olarak, öğrencilere eğitim, sağlık, kişisel ve sosyal hayatları gibi çeşitli yönleriyle destek olmaları için uzman personelden faydalanır.

Slovenya'da, örneğin, okul ya da anaokulu rehberlik uzmanları öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere destek verir. Çocukların karmaşık, eğitsel, psikolojik ve sosyal zorluklarını çözmeye yardımcı olurlar. **Finlandiya'da**, öğrenci refah memurları, öğrencilere gelişimle ya da okuldaki zorluklarla ilgili yardımcı olur. Bir öğrenci refah memurunun dikkatini gerektiren tipik durumlar, okuldan kaçma, zorbalık ve okul ya da sınıf değiştirmekten kaynaklanan sorunlar olarak sayılabilir. Okul psikologları, okuldaki öğrenme ve uyum sorunları ile uğraşır. **İsveç'te** de, uzman destek personeli, okul-öncesi sınıflar, zorunlu okullar ve liselerdeki küçük çocukların ve öğrencilerin sağlığından sorumludur. Bu, tıbbi, psikolojik, psiko-sosyal desteğin yanı sıra özel ihtiyaç desteğini de içerir.

Telafi politikaları ve önlemleri

Avrupa ülkeleri/bölgelerinin çoğunun, **eğitim ve öğretimi terk eden kişileri tespit etmek ve tekrar sisteme geri dönmelerine yardımcı olmak** için girişimleri bulunmaktadır. Çoğu durumda, bu girişimler oldukça yenidir ya da okul terki stratejilerinin bir parçası olarak tanıtılmıştır. Çoğunlukla, okulu terk edenler ya da temel eğitimlerini tamamlama ve temel yeterlilikleri kazanma riski altında olanlar için özel programlar ya da okullardır.

Bu tür girişimlerin örnekleri, **Belçika'da (Almanca-konuşan Topluluk)** "Zaman-aşımı" projesi, **İspanya'da** "Yeni Fırsatlar" programı, **Litvanya'da** "Eğitim Sisteminde Alternatif Eğitim" projesi, **Avusturya'da** "Eğitime Uyuma" pilot projesi, **Portekiz'de** "Eğitim ve Öğretim Entegre Programı", **Slovenya'da** "Genç Yetişkinler için Öğrenme Projesi" ve **İsveç'te** "Halk Lisesi Girişimi"dir.

Ayrıca, bazı ülkeler/bölgeler, yeterlilikleri olmadan okulu terk eden öğrenciler için alternatif yollar sunar.

Bulgaristan'da, bu, gündüz ya da akşam eğitimini içermektedir. **Belçika (Fransız Topluluğu)**, **İspanya** ve **İzlanda'da**, uzaktan eğitim, genel eğitime katılmayan ya da etkileşimli iletişim araçları yardımı ile bireysel olarak ya da gruplar halinde kırsal kesimde yaşayıp eğitime katılmayan öğrenciler için bir fırsat sunar.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), 16-19 yaşındakiler için mesleki program eğitimi, Genel Ortaöğretim Belgeleri elde edememiş gençler için temel eğitim ve iş deneyimi sunar. **Birleşik Krallık'ta (İskoçya)**, "Herkes için Fırsat", hali hazırda eğitim, istihdam ya da öğretimde olmayan tüm 16-19 yaşındakiler için eğitim ya da öğretim sunmayı hedeflemektedir.

Son olarak, bir düzineden fazla ülke/bölge, son zamanlarda telafi imkânını tanıtmak ya da geliştirmek için **ikinci bir şans eğitimine ilişkin reformlar yapmıştır**. Bu reformlar, bu ülkelerin yaklaşık yarısında okul terki stratejisinin bir parçasını oluşturur.

Danimarka, Kıbrıs, Polonya ve İsviçre'de, örneğin, özellikle eğitim sistemini önceden bırakanlar için, mesleki eğitim ve öğretim programlarının kalitesini ve çekiciliğini iyileştirmek için bir dizi geniş önlem alınmıştır (VET'te okul terkiyle mücadeleye ilişkin önlemler hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Bölüm6).

Malta ve Romanya'da, hedeflenen gruplar için, özellikle, engeli olanlar (MT) ve kırsal kesimlerde ve büyük bir Roman nüfusunun olduğu yerlerde yaşayan gençler (RO) için kaliteli bir ikinci şans eğitimine ilişkin çabalarda bulunmaktadır.

İtalya'da, bir süre önce yayınlanan yönetmelik yetişkin eğitim sistemini yeniden düzenledi. Eski merkezler ve akşam sınıfları, yetişkinlerin yeterlilikleri ve becerilerini geliştirmek kişiselleştirilmiş öğrenme yolları sunan Yetişkin Eğitimi Merkezleri'nin (CPIA) içine karışacaktır. Yeni merkezler, gençlere, ortaöğretim birinci kademe ve lise yeterliliği almalarına ya da lisenin ilk iki yılına katılım belgesi (zorunlu eğitimin tamamlanması belgesi) almaları için fırsatlar sunacak. Bu Merkezler ayrıca ikinci ya da ek dil olarak İtalyanca öğrenen yetişkinler için okuma yazma kursları ve İtalyanca dil kursları da vermektedir.

Lüksemburg'un ilk ikinci şans okulu (*École de la deuxième chance*, E2C), son yıllarda kuruldu. 16-24 yaşları arasında eğitim ve öğretimi terk edenlere açık olup genel ve mesleki eğitim, müfredat-dışı faaliyetler ve kapsamlı sosyo-pedagojik destek sağlar. **İzlanda** "Eğitim Çalışabilir" projesi, yeterlilik olmadan mesleki ya da lise eğitiminden mezun olma fırsatını öğrencilere sunarak okul terkiyle mücadele için bir önlemdir.

Diğer birçok ülke/bölge, özellikle okul terkiyle mücadele için geliştirilmemiş, ancak bunu azaltmaya katkıda bulunabilecek ikinci şans eğitimi ile ilgili telafi politikalarını ve önlemleri vurgular. Bunlar şunları içerir:

Mesleki eğitim reformları (CY); ikinci şans okullarının oluşturulması ve/veya genişletilmesi (EL, FR, ES) ya da lise düzeyine ya da yükseköğrenime giden olarak tanınan dersler için **İzlanda'daki** "Yetişkin Eğitimi Yasası" gibi yasal çerçeveleri tanıttı.

3.3. Okul terki riski altında olan gruplar için hedeflenen politikalar ve önlemler

Ulusal ve uluslararası araştırmalar, belli öğrenci gruplarının diğerlerine göre daha fazla okul terki riskiyle karşı karşıya olduğunu gösterir (bireysel ve aile geçmişi ile ilgili ELET faktörleri için bakınız Kısım 2.1). Bulgular, okulu terk edenlerin genellikle sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı, göçmen ya da Roman kökenli gruplardan ya da özel eğitime muhtaç olanlardan geldiğini göstermektedir. Okul terkine ilişkin Konsey Önerisi⁽⁴³⁾, özellikle bunlardan kapsamlı politika müdahaleleri için önemli hedef grupları olarak bahseder.

Aslında, Avrupa'da her yerde, politikalar ve önlemler daha yüksek risk gruplarını hedef alır (bakınız Şekil 3.3). Bu politikalar, bir okul terki stratejisi içine yerleştirilebilir, biri olduğunda, okul terkinin ele almak için diğer belirli politikalara ya da önlemlere ya da okul terkinin azaltılmasına katkıda bulunabilecek genel devam eden politikalara yerleştirilebilir (bakınız önceki Kısım 3.2). Bu nedenle, burada sunulan hedeflenen politikalar ve önlemler, bazen önceki bölümlerde belirtilenlerle yer değiştirebilir. Bu kısmın amacı, ancak bu girişimlerin odağında olan okul terkine ilişkin risk altındaki belirli grupları vurgulamaktır. Aşağıda sunulan sıra, her hedef gruba (en yüksekten en düşüğe) odaklanan Avrupa ülkelerinin sayısını yansıtır.

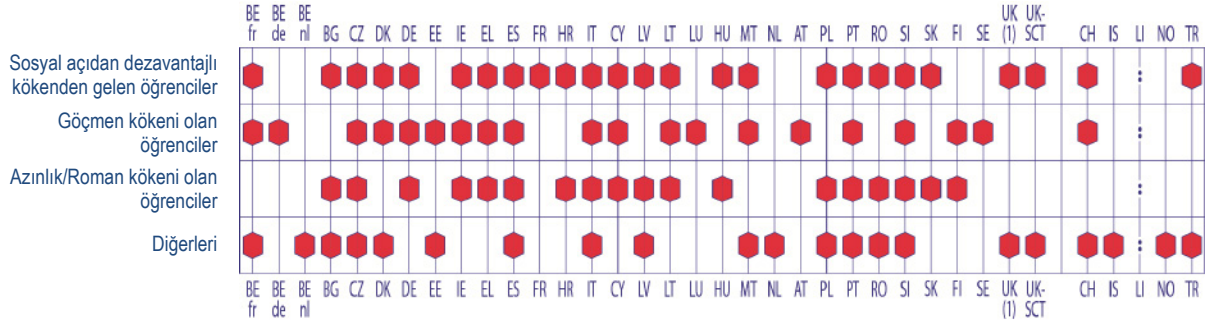
⁽⁴³⁾ Okul terkine ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011.

Çoğu durumda, okul terkiyle mücadeleye ilişkin hedeflenen politikalar ve önlemler, özellikle **dezavantajlı çevrelerden gelen öğrencilere** odaklanmaktadır.

Bu girişimlerden bazıları, tüm dezavantajlı öğrencileri hedef alır, örneğin, zorunlu eğitim başlamadan önceki yıl boyunca sosyal açıdan dezavantajlı çocuklara yönelik hazırlık sınıfları durumunda (**CZ**); diğerleri coğrafi açıdan odaklanır, Eğitim Öncelikli Bölgeler (**CY, EL**) ya da Öncelikli Müdahale Eğitim Bölgeleri (**PT**) örneklerinde olduğu gibi. Bir ülke, çabalarını, okulların ırk ayırımını ortadan kaldırmasına ilişkin dezavantajlı öğrencileri desteklemeye ayırmıştır (**HU**).

Dezavantajlı kökenden gelen öğrencileri hedef alarak okul terkini azaltmaya ilişkin bir diğer girişim örneği, **İspanya** "Ortaöğretimde Pekiştirici ve Destek Programı"dır. Sosyo-kültürel çevrelerinden dolayı eğitim açısından dezavantajlı öğrencilerin önemli bir oranıyla ortaöğretim okullarını hedeflemektedir. Program, öğrenciler, aileler ve yerel toplum ile eş zamanlı çalışarak, okul yönetimi ve eğitim çıktılarını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Okullar, kendi özel ihtiyaçları doğrultusunda bir eylem planı hazırlar ve eğitim yetkilileri projenin uygulanması için finansman sağlar.

Şekil 3.3: Okul terkiyle ilişkili yüksek risk altında olan hedef gruplar, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Acıklayıcı not

Bu şekil, eğitim ve öğretimi terk etmesi yüksek olarak düşünülen grupları göstermektedir ve bu nedenle bu grupların ihtiyaçlarına göre özellikle geliştirilen politika ve önlemlere odaklanmaktadır. "Diğerleri", çoğu durumda özel eğitime muhtaç öğrencilerden bahsetmektedir.

Almanya, İrlanda, Fransa, Malta, Slovenya ve Polonya gibi bazı ülkelerde, eğitim ve öğretimi terk etme riski altında olup dezavantajlı kökene sahip olan öğrencileri desteklemeye ilişkin politikalar ve önlemler, bireysel eğitim ihtiyaçları doğrultusunda ek destek sağlamayı aramaktadır. Bu da, ek öğretim, artan rehberlik ya da ailelerle daha iyi işbirliği yoluyla olabilir.

Buna bağlı olarak, İtalya ve Letonya dahil olmak üzere diğer bazı ülkeler, dezavantajlı öğrenciler için kişi-merkezli ve ihtiyaç-merkezli bir öğrenme yolu sağlamak için öğretmenlerin yeterliklerini güçlendirmeye odaklanan politikaları hedef aldılar.

Okul terkiyle ilişkili yüksek risk altında olan dezavantajlı gruplar için hedeflenen destek, özellikle ders kitapları, okul yemekleri ve ulaşım başta olmak üzere, mali yardım şeklinde gelir (örneğin, BG, HR, PL, RO ve SI).

Polonya'da, sosyal açıdan dezavantajlı kökene sahip gençleri desteklemek ve okul terki riskini azaltmak için, bir okul ödeneği aracılığıyla maddi destek kullanılabilir. Bu, geçici olarak zorluk çeken öğrencilere (bir ebeveyn ölümü, yangın, vb.) verilebilir. Ödenek, eğitim ya da malzemelere ilişkin masrafları karşılamak için para şeklinde olabilir.

Son olarak, Litvanya'da, okul terki riski altında olan dezavantajlı öğrenciler için çok yoğun destek sağlamak amacıyla özel merkezler bulunmaktadır.

Litvanya'daki gençlik okulları, öğrenme ve sosyal beceriler açısından motivasyonunu kaybetmiş ve öğrenme güçlüğü çeken 12-16 yaşları arasındakiler içindir. Aynı zamanda sosyal rehabilitasyon alırken temel eğitim müfredatıyla bağlantılı uygulamalı faaliyetler içindedir. Gençlik evleri, psikoaktif maddeler ve alkol bağımlılığının yanı sıra davranışla ilgili ve duygusal gelişim bozuklukları olan ve temel eğitim müfredatıyla bağlantılı olarak akıl sağlıkları ve motivasyonlarını iyileştirme ihtiyacında olanlar için bir tedavi ve rehabilitasyon kursunu tamamlamış 12-17 yaşları arasındaki öğrenciler içindir.

Yirmi bir ülkede/bölgede, **okul terki riski altında olan diğer gruplara** odaklanan politikalar ve önlemler bulunmaktadır. Bu büyük ölçüde özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerle ilgilidir. Amaç, ağırlıklı olarak, kapsayıcı eğitimi teşvik etmektir; destekleyici bir ortam ve eğitime eşit erişim, öğretmen ek desteği ve ek rehberlik ve okuldan işe geçişte destek.

Bazı ülkeler/bölgelerde, ELET oranlarını azaltmaya ilişkin politika ve önlemler sadece özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için değil, aynı zamanda diğer risk gruplarına da yöneliktir:

ortaöğretim meslek okulunu geçtikten sonra ilk yıllarındaki öğrenciler (**NL**); ortaöğretim birinci kademenin son sınıfında %10 en düşük başarı gösteren öğrenciler (**NO**); hamile gençler/genç ebeveynler ve ıslah evlerindeki gençler (**MT**); davranış problemleri, duygusal bozukluklar, motivasyon eksikliği ya da eğitim sistemine uyumda zorluklar yaşayan öğrenciler (**ES**); risk altında olarak tanımlanan diğer öğrenciler; yerel yetkililer tarafından bakılan çocuklar ve gençler, sağlık sorunları olan gençler, genç bakıcılar, davranışsal sorunları olan gençler, madde bağımlıları, bakımdan ayrılanlar ya da evsizler (**UK-ENG, UK-NIR ve UK-SCT**).

Ülkeler/bölgelerin yarısında, **göçmen kökenli gençler** arasında okul terkini azaltmaya ilişkin politikalar ve önlemler bulunmaktadır. Burada girişimler çoğunlukla, bu öğrencilere dil desteği sağlamaya odaklanmıştır. Ayrıca, bazı ülkeler, farklı göçmen öğrenci gruplarının eğitim, öğretim ve entegrasyonu için çeşitli programlar ve projelere sahip olduklarını rapor etmektedir.

Yunanistan'da, örneğin, 2010 yılından bu yana, bazı üniversitelerle işbirliği içinde, Eğitim Bakanlığı, "Göçmen ve Ülkesine Geri Gönderilen Öğrencilerin Eğitimi" ve "Trakya'daki Müslüman Azınlık Çocuklarının Eğitimi" olarak bir takım projeler hayata geçirmiştir. Bu projelerin genel amacı, eşit eğitim ve tüm öğrencilerin sosyal entegrasyonunu sağlamak amacıyla okul başarısızlığıyla ve okulu bitirmeden ayrılmayla mücadele etmektir.

Son olarak, ülkeler/bölgelerin yarısından biraz daha azında, ELET oranlarını düşürme hedefiyle, **azınlık kökene sahip gençleri** hedef alan politika ve önlemler bulunmaktadır. Çoğu durumda, bu, Roman öğrencilere ilgiliyken; İrlanda'da ise, ayrıştırılmış gezgin eğitim imkânının aşamalı olarak bitirilmesini ve etnik ya da kültürel kökenden ziyade bireysel eğitim ihtiyacı temelinde tahsis edilen ek eğitim kaynaklarının imkânını teşvik eden "Gezgin Eğitim Stratejisi" vardır.

Diğer ülkelerde, özellikle Roman öğrenciler arasında okul terkini azaltmaya ilişkin politikalar ve önlemler bulunmaktadır. Bu girişimler, Roman çocukları tespit etmeye ve okula kayıtlarını ve devamlarını kolaylaştırmaya ve ek yardım sağlamaya ilişkin önlemleri içerir.

Polonya'da, örneğin, Romanlar için 2004 yılından bu yana işleyen bir hükümet programı (*Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce*), genişletilmiş ve şimdi 2014-2020 yıllarında da devam edecektir. Başlıca amacı şunları gerçekleştirerek Roman nüfusunun eğitimini geliştirmektir: Roman yardımcıları ve asistan öğretmenlerin istihdamını destekleme; Roman öğrenciler için mali yardım sağlama (ders kitapları, ulaşım, okul yemekleri ve müfredat-dışı sınıflar); Roman kültürü ve geleneği için iyileştirici sınıflar ve özel sınıflar sağlanması; Roman dili, tarihi ve kültürü ile ilgili ders kitapları ve müfredat tasarlama; vb.

Romanlara sağlanan diğer yardım türleri, ek eğitim danışmanlarını (Schleswig-Holstein'da 2014 yılından itibaren geçerli, **DE**), ortaöğretim okullarındaki Roman öğrenciler için özel yerler (**RO**) ya da sınıfta en az üç Roman öğrencinin olduğu daha küçük sınıflar (**SI**).

Roman öğrenciler için bazı hedeflenen politikalar ve önlemler farkındalık arttırmaya da odaklanır.

İspanya'da, *Fundación Secretariado Gitano*, "Ben büyüyünce, ... olmak istiyorum" adlı bir program uygulamaktadır. Roman öğrenciler ve aileleri arasında eğitim değerinin bilinçlendirilmesi amaçlanmaktadır ve eğitimde eşitsizliğe karşı mücadelede kamu makamlarını içerir. Kampanya için, bir foto-minibüsü İspanya'yı dolaşarak Roman kız ve erkeklerin (örneğin, bir doktor ya da bir öğretmen olma) ve ailelerinin rüyalarının fotoğraflarını çekti. Kampanyanın mesajı, "rüyan ne olursa olsun, ortaöğrenimini tamamlama"

ve "Romanlı Eğitim, Romanlı gelecek" idi. Fotoğraf minibüs kampanyasına 2010 yılında 1100 aile katıldı ve 14 farklı şehirde 1083 fotoğraf çekildi.

Litvanya'da, Litvanya Cumhuriyeti Kültür Bakanı, "Litvanya Toplumuna Roman Entegrasyonu için Eylem Planı 2012-2014"ü onayladı. Amacı, toplumda Roman katılımını teşvik etmek, sosyal dışlanmayı azaltmak, Roman toplumu farkındalığını arttırmak ve toplumu Roman insanları ve kültürü hakkında daha hoşgörülü hale getirmektir.

BÖLÜM 4: OKUL TERKİ ALANINDA YÖNETİM VE SEKTÖRLER-ARASI İŞBİRLİĞİ

Bu bölüm, eğitim ve öğretimi terk eden öğrencilerin sorununun çözümü için yönetim ve sektörler-arası işbirliği konusuna bakar (ELET).

Okul terkinin azaltılması, tüm önemli paydaşların sürekli siyasi ve mali taahhüdü ile uzun vadeli bir politika yaklaşımını gerektirir. İlgili politika alanlarıyla ajansların ("yatay işbirliği") yanı sıra çeşitli devlet düzeyleri ("dikey işbirliği") – ulusal, bölgesel, yerel ve okul düzeyi – arasındaki ilişkileri yönetmek için güçlü yönetim düzenlemelerine ihtiyaç duyulur (Avrupa Komisyonu, 2013a). İşverenler ve sendikalar (sektörler-arası işbirliği) gibi özel ve sivil toplum kuruluşları ile çalışma yeteneği de önemlidir.

İlk kısım, çeşitli bakanlıklar/bölümler arasındaki ya da aynı bakanlık bünyesinde faaliyet gösteren farklı politika alanları arasındaki hükümetler-arası işbirliğine bakar. Odak, Avrupa ülkelerindeki okul terkinin ele almaya yönelik girişimler hakkında hükümetin merkezi/üst düzeyindeki eğitim sektörüyle işbirliği yapan diğer politika alanlarını belirlemektir.

İkinci kısım, okul terkiyle mücadeleye ilişkin girişimleri koordine etmek için oluşturulan organlara bakar. Belirli organların sadece birkaç ülkede mevcut olmasına rağmen, diğer yerlerde, işbirliği mekanizmaları geliştirilmekte ya da güçlendirilmektedir.

Özellikle yerel ve okul düzeyinde, işbirliği, okul personeli, psikologlar, sosyal hizmet çalışanları ve rehberlik uzmanları gibi farklı meslek ve paydaşları kapsayan çok-ajanslı ortaklıkların geliştirilmesini gerektirmektedir. Üçüncü kısım, birçok ülkede, bu türdeki çok-ajanslı çalışmanın oldukça yeni olduğunu gösterir ve güçlendirilmesi de gerekmektedir.

Eğer işbirliği genişletilecekse, etkili olması gerekmektedir, bu sayede dördüncü kısım, paydaşlar arasındaki işbirliğini izlemeye ilişkin mekanizmalara daha yakından bakar ve bu türdeki izlemenin gerçekleştiği ülkelere gelen ön değerlendirme sonuçlarını inceler.

Son olarak, son kısım, gençlik teminat ve benzeri programların geliştirilmesi ile ilgili olarak sektörler-arası işbirliğine bakar. Okul terki sorununu çözmek için tanıtılan telafi önlemlerinin bazı önemli unsurlarını içerir. Eğitim ve istihdamın arasında olduğundan, bu alanda etkin bir işbirliği başarısının anahtarıdır.

4.1. ELET'le mücadeleye ilişkin hükümetler-arası işbirliği

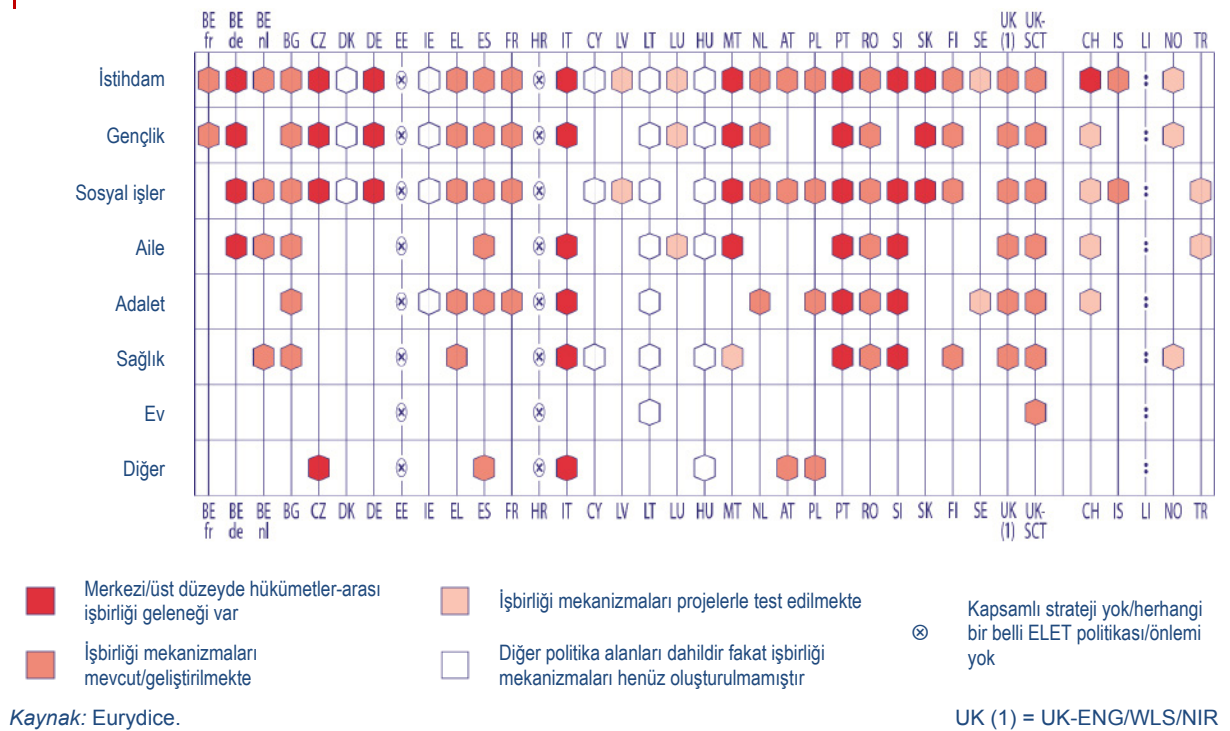
Her düzeyde artırılmış işbirliği, okul terkiyle mücadeleye ilişkin etkili ulusal stratejiler, politikalar ve önlemler için temel bir koşuldur. 2011 Konsey önerisinin de⁽⁴⁴⁾ belirttiği gibi, okul terkinin ilişkin kapsamlı stratejilerin, farklı politika sektörlerine yakın olma ihtiyacında olan tedbir, müdahale ve telafi girişimlerinin bir karışımını içermesi gerekmektedir. Bu önlemler, çocuklara ve gençlere yönelik ilgili tüm politikalara entegre edilmelidir; bu nedenle hükümetler-arası işbirliği esastır.

Okul terkiyle mücadele için kapsamlı bir stratejinin geliştirildiği Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, İspanya, Malta, Hollanda ve Avusturya'da, işbirliğinin güçlendirilme ihtiyacı temel amaçlar arasında yer almaktadır. Benzer şekilde, geçerli belirli bir stratejisi olmayan fakat spesifik politikalar ve önlemlerle eğitim ve öğretim terkiyle mücadele eden tüm ülkelerde, sektörler-arası işbirliği, başarılı bir şekilde buna yol açan çok-boyutlu faktörleri işaret eden koordineli bir yaklaşımın sağlanması için belirtilen unsurlardan biridir. Bundan dolayı, soru, bu politik beyanların Avrupa ülkelerinde pratikte nasıl uygulandıklarıdır.

⁽⁴⁴⁾ Okul terkinin ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011.

Merkezi/üst düzeyde, hemen hemen tüm ülkelerde okul terkini azaltmaya ilişkin politikalar üzerine eğitimle ilgili olarak çalışan politika alanı, istihdamdır (bakınız Şekil 4.1). Sorumluluğunun beceri ve nitelikler üzerinde doğrudan etkisi olduğu göz önüne alındığında, bu nedenle işgücü piyasasına girişte, gençlere yönelik izlediği politikaların da okulu terk edenler üzerinde doğrudan etkisi vardır. Tabii ki, bu iki yönlü bir süreçtir, bu nedenle yeterli nitelikleri olmadan, eğitim ya da öğretimi terk eden gençlerin oranı da, politika gelişimini etkiler. Sonuç olarak, istihdamdan sorumlu bakanlık/bölüm neredeyse tüm ülkelerde eğitimden sorumlu bakanlık/bölümle yakın işbirliği içindedir. Burada temel amaç, okuldan işe yumuşak bir geçiş olmasını sağlamaktır, ancak gençlerin niteliklerini arttırmak için sisteme yeniden girmelerine yardımcı olan telafi önlemleri de önemlidir.

Şekil 4.1: ELET'e ilişkin hükümetler arası işbirliği: merkezi/yüksek düzeyde eğitimle çalışan politika alanları, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Ülkeye özel notlar

Eğitime dahil olan diğer politika alanları şunlardır:

CZ: Spor ve İçsel (ikincisi, göçmen öğrencilerin eğitimiyle ilgilidir)

ES: Kadınlar ve göçmenlik (bazı Özerk Topluluklarda) ve Kamu Güvenliği (bazı topluluklarda, devamsızlığı önlemede polis memurlarının dahil olması)

IT: Devlet/Bölgeler konferansı

HU: Halkla İlişkiler ve İçişleri

AT: Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığı

PL: Bölgesel Kalkınma Bakanlığı

Belçika (BE fr): Eğitim ve öğretimle ilgili konular söz konusu olduğunda, Belçika'nın Fransız Topluluğu, Walloon Bölgesi'nin yanı sıra Brüksel-Başkent Bölgesi'yle de işbirliği yapar.

İspanya: Bakanlık düzeyinde sadece istihdam ve sosyal işler bulunduğundan, Özerk Topluluk düzeyinde (üst düzey), adalet bakanlığı, gençlik ve aile gibi organlarla işbirliği yapabilir; uygulamalar, her Özerk Toplulukta yürürlükte olan önlemlere ve anlaşmalara göre değişebilir.

Sosyal işler sektörü, ikinci en aktif ortaktır. Rolü, düşük aile geliri, yoksun bölgede yaşama gibi sosyal dezavantajla ilişkilendirilen okul terki sebeplerini azaltmayla bağlantılıdır. Üçüncü en önemli ortak, örneğin, gençlere yaygın eğitim fırsatlarını sunmaya katkıda bulunan gençliktir. Önem sırasına göre önemli olan diğer ortaklar, aile, adalet ve sağlıktır.

Birlikte çalışan politika alanları, farklı politik ve kurumsal yapıların yanı sıra geleneksel bağlantılarla işbirliği yöntemleri açısından ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Bazı ülkelerde, örneğin, eğitim ve gençlik aynı bakanlığın parçası iken bazı ülkelerde eğitim ve istihdamla birleştirilmiştir.

Ülkelerin yarısından fazlasında, bir dizi geniş politika alanı (eğitimin yanı sıra en az dört) bulunmaktadır. Danimarka, İrlanda, Kıbrıs, Litvanya ve Macaristan'da durum bu şekilde olmasına rağmen, farklı politika alanları arasındaki spesifik işbirliği mekanizmaları henüz tespit edilmemiştir (politika alanı işbirliğinin tam bir bakış açısı için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları).

Okul terkiyle mücadele, politika gündeminde önemli olduğunda, artan işbirliği yönündeki dürtünün, sadece politika alanlarında değil aynı zamanda aralarındaki ilişkileri değiştirmeye ilişkin önemli değişiklikler getirerek yeni bir işbirliği alanı oluşturacağı beklenebilir. Ancak, konuların ortak bir anlayışını yaratmak için gereken süreç, birbirlerinin kültür ve motivasyon dürtülerini tanıma ve ortak çalışma yöntemlerinin oluşturulması, birçok ülkede çok yenidir herkes için bir zorluk olmaya devam etmektedir.

Alanlar arasında işbirliği hâlihazırda bir gelenek olduğunda, okul terki problemini ele almaya ve yeni düzenlemelerin kurumsallaştırılmasına ilişkin girişimlerle işbirliği çok daha kolaydır:

Almanya'da, örneğin, mesleki eğitim ve öğretimdeki ikili sistem iyi kurulmuştur ve işverenler, eğitim ve öğretim yetkilileri ile yakinen çalışmaya alışkınlardır. Kötü-performans gösteren öğrenciler için bireysel destek planları, yerel düzeyde gençlik refah hizmetinin (mesleki) rehberlik elemanı ile işbirliği içinde uygulanmaktadır. Federal İstihdam Ajansı, kariyer hizmetlerinin geliştirilmesi için okulları destekler ve geçiş yönetimini iyileştirmek amacıyla bölgesel paydaşların işbirliğine katılmalarını önerir.

Portekiz'de, başlangıçta ELET sorunlarını koordine etmekle görevlendirilmemiş olmasına rağmen, Çocuk ve Gençlik Esirgeme Ulusal Komisyonu, artık sorumluluk almıştır. Merkezi/üst düzeyde politika alanları ile olan köklü işbirliğinden yararlanır. Üyeleri, Dayanışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik (Aile dahil); Eğitim ve Bilim; Adalet; Gençlik Spor ve Sağlık Bakanlıklarındandır.

Birçok ülke⁽⁴⁵⁾, okul terkiyle mücadeleye ilişkin kendi mevcut stratejik eylemlerinin parçası olarak ya işbirliği mekanizmaları oluşturmuştur ya da geliştirmektedir. Bazılarında, okul terki koordine organı şeklini almıştır (ELET'le mücadele organlarının koordinesi için, bakınız Kısım 4.2).

Diğer bazı ülkelerde, okul terkiyle mücadeleye ilişkin yeni ya da güçlendirilmiş işbirliği türleri, proje-tabanlı önlemler kapsamında test edilmektedir.

Letonya'da, örneğin, "İnsan Kaynakları ve İstihdam" programı; **Lüksemburg'da**, "Gençlik" ve "Gönüllü Rehberlik Hizmeti" (*Service Volontaire d'Orientation – SVO*); **İsveç'te**, Avrupa Sosyal Fonu'yla desteklenen girişimler, *Unga In*⁽⁴⁶⁾ ve *Plug In*⁽⁴⁷⁾ projeleri; **Norveç'te**, "Yeni Olanaklar" projesi – ilçe eğitim makamları, Norveç Yerel ve Bölgesel Yetkililer Derneği, Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı ve Çocuklar, Eşitlik ve Sosyal İşler Bakanlığı arasında bir ortaklık düzenlemesi ve **Türkiye'de**, "koşullu nakit transferi" ile eğitimlerine devam eden öğrencilere mali destek sağlamayan bir program.

Bu ülkelerin, okul terkiyle ilişkin hükümetler-arası işbirliği için bir öğrenme süreci başlatmaları için potansiyelleri vardır. Ancak, projeler bitmeden da takip olarak bu işbirliğinin sürdürülebilmesi için bir yapı oluşturmak zorluk olarak kalır.

Çoğu diğer ülke, okul terkiyle ilişkin resmi işbirliği mekanizmaları ve kendi açılarından yaklaşım için farklı politika alanları geliştirmemiştir. Bu nedenle, işbirliğinin mevcut uzantısı, okul terkiyle özel olmayabilen hükümetler-arası işbirliğinin mevcut türleriyle sınırlandırılıyor gibi görülmektedir.

Son olarak, dikey işbirliğine ilişkin düzenlemeler bir dizi ülkede vardır; ulusal ya da merkezi politika-yapma düzeyi ve bölgesel ve yerel politika-uygulama düzeyinde arasındaki boşluk için gereklidir.

⁽⁴⁵⁾ Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Bulgaristan, Yunanistan, İspanya, Fransa, Hollanda, Avusturya, Polonya, Romanya, Finlandiya, Birleşik Krallık (tüm dört yönetim) ve İzlanda

⁽⁴⁶⁾ <http://www.arbetsformedlingen.se/ungain>

⁽⁴⁷⁾ <http://www.skl.se/skolakulturfritud/skolaforskola/sklssatsningarutvecklingskolan/pluginfarregymnasieavhopp.2132.html>

Malta'da örneğin, ELET stratejisinin etkin bir şekilde uygulanması, ulusal düzeyde okul düzeyi arasında bir dikey işbirliği gerektirir. Ayrıca, üniversite ve okul liderlerinin yanı sıra öğretmenlerin de aktif katılımı esastır. Okul hayatına ailelerin aktif katılımı da aynı zamanda kritik bir başarı faktörü olarak aktif biçimde teşvik edilir.

Hollanda'da, sorumlu bölgesel müdürler, hükümetler-arası işbirliğine yardım ve müdahale etmesi için Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermektedir. Ayrıca, bölgelerle temsil edilen belediyeler; ortaöğretim ve mesleki ortaöğretim okulları ve ulusal hükümet arasında anlaşmalar yapılmıştır (bakınız Kısım 4.2).

İsviçre'de, *Tripartite Agglomerationskonferenz* (TAK) siyasi platformuyla, Konfederasyon, kantonlar ve topluluklar, hükümet düzeyleri arasındaki kurumsal engelleri azaltmayı amaçlamaktadır. TAK ayrıca, eğitim alanı için çeşitli öneriler yayınlamıştır, bunlardan bazıları aynı zamanda ELET'le mücadele etmeye ilişkindir.

4.2. ELET'le mücadeleye ilişkin koordine organları

Bir koordinasyon organı, ulusal düzeyde Bakanlıklarla diğer ilgili kurumlar arasında eğitim ve öğretimi terk etmeyle mücadeleye ilişkin işbirliğini destekleyebilir ve tüm paydaşlar arasında koordinasyonu kolaylaştırabilir. Aynı zamanda okul terkiyle çevreleyen sorunlar hakkında farkındalık uyandırıp uzun-vadeli bir politik taahhüdünü sağlayabilir (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Avrupa'da, Eğitim Bakanlığı, okul terkiyle ilgili konularda diğer politika alanları ve paydaşların çalışmalarını koordine etmekten genellikle sorumludur. Ancak, bu koordinasyon rolü, diğerlerine göre bazı ülkelerde daha gelişmiştir.

Bir okul terki stratejisinin kabul edildiği dört ülkede belirli koordinasyon organları kurulmuştur – Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Malta ve Hollanda'da (bakınız Şekil 4.2).

Belçika'da (Flaman Topluluğu), politika-yapıcıları, sosyal ortaklar, eğitim örgütleri, işgücü piyasası örgütleri gibi birçok paydaşın dahil olduğu eylem planının geliştirilmesi için bir tematik çalışma grubu kurulmuştur. Ayrıca, sektörler-arası bir yönlendirme grubu, "Okul Terki Eylem Planı"nı uygulamak için yılda en az bir kere toplanır.

İspanya ELET stratejisinde yer alan paydaşlar, Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı'nın yanı sıra Özerk Toplulukların (her ikisi de üst düzey yetkilileri) eğitim yönetimlerinin temsil edildiği "Eğitim Sektörü Komitesi"nin bir parçasıdır. Diğer paydaşlar, diğer yönetimlerin yanı sıra işverenler, sendikalar ve yerel şirketleri içermektedir. Buna ek olarak, İspanya "ET 2020" çalışma grubu, ELET'i azaltmak için bütün eğitim sisteminde uygulanan eylemler izler ve revize eder. Sonuç olarak, çalışma grubu, "Eğitim Sektörü Komitesi" tarafından kabul edilen bir rapor hazırlamıştır.

Malta'daki stratejik plan, Eğitim ve İstihdam Bakanlığı (MEDE), ELET'le mücadelede öncü kurum olarak hareket ederken, bir Bakanlıklar-arası Komitenin de Bakanlıklar arasında ELET'i işaret etmek için 2014 yılı sonuna kadar kurulması gerektiğini önerir. Ayrıca, bir "Okul Terki Birimi" de, ELET'in azaltılmasına doğrudan katkıda bulunabilecek MEDE içinde farklı bölümlerin temsilcilerinden oluşarak 2014 yılı sonuna kadar oluşturulacaktır. Son olarak, aynı zamanda 2014 yılı sonuna kadar, bir "Okul Terki Çalışma Grubu", çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarının belirlenmesinde ve yerel koşullara özel tedbirlerin geliştirilmesine yardımcı olmak için yerel düzeyde okullar ve diğer organlarla birlikte çalışacaktır.

Hollanda'da, ELET stratejisinin hedeflerine ulaşması amacıyla, bölgelerle temsil edilen ilçe belediyeleri, genel ortaöğretim ve mesleki ortaöğretim kurumları ve ulusal hükümet arasında anlaşmalar sonuçlanmıştır. Bu "uzlaşmalar", uzun-vadeli performans anlaşmalarını oluşturur.

Avusturya'da bir bütün olarak kapsamlı ELET stratejisi için herhangi bir koordine organı olmamasına rağmen, "Gençlik Koçluğu" – okul terkiyle mücadeledeki önemli önlemlerden biri – için bakanlıklar-arası bir koordine organı ve ayrıca okul terkiyle mücadele ihtiyacına cevap veren ve yeni tanıtılmış "18 yaşına kadar zorunlu eğitim" politika girişiminin uygulanmasıyla ilgili tüm faaliyetleri koordine eden bir bakanlıklar-arası yönlendirme grubu bulunmaktadır.

Bulgaristan ve Romanya'da, işbirliği mekanizmaları, yeni ya da gelişmekte olan stratejinin parçası olarak oluşturulmaktadır.

Bulgaristan'da, eğitim, bilim ve kültür, tarım ve gıda, gençlik ve spor, bölgesel kalkınma, işçileri ve adalet bakanlıklarının yanı sıra yerel yönetimler, NGO'lar ve vatandaşları bir araya getirmek için bir "Koordinasyon Mekanizması"nın oluşturulması planlanmaktadır.

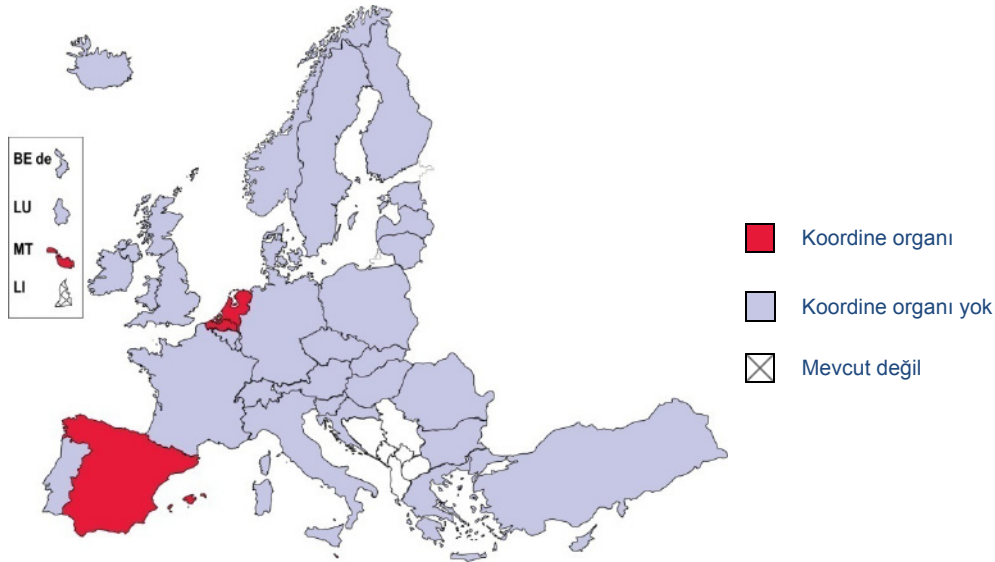
Bu Koordinasyon Mekanizması'nın altında, bu stratejiyi uygulamak üzere ulusal yetkililerle diğer ELET paydaşlar arasında bir "Çerçeve Anlaşması" geliştirilecektir.

Romanya'da, gençleri hedefleyen hükümetler-arası politikaları denetlemek üzere bakanlıklar-arası bir organ oluşturulmuştur. Üyeleri, Sağlık Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Anti-İlaç Ajansı ve Bölgesel Kalkınma Bakanlığı'nı temsil etmektedir.

İtalya'da, okul terkiyle mücadeleye ilişkin politikalar, henüz kapsamlı bir strateji içine dâhil edilmemiştir, ancak hükümetler-arası işbirliğini güçlendirmek için son zamanlarda bazı adımlar atılmıştır.

Okulu bitirmeden ayrılma sorunuyla mücadeleye ilişkin bir Hayatboyu Rehberlik forumu, **İtalya** Üniversiteler ve Araştırma Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Bu Forum'un diğer üyeleri şunlardır: Sağlık Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Devlet/Bölge konferansı, işçilerin mesleki gelişim kurumu (ISFOL), İtalyan Sanayiciler Derneği (*Confindustria*), Ticaret Odaları Birliği (*Unioncamere*) ve üniversitelerden bazı uzmanlar. Bu forum, çeşitli paydaşlar arasında hayatboyu rehberlik için koordinasyon ve işbirliği mekanizmalarını kuran Devlet/Bölge Konferansı kapsamında kurulmuş bir yönlendirme komitesinin içine birleştirilmiştir.

Şekil 4.2: ELET'le mücadele için merkezi/üst düzey bir koordine edici organın oluşturulması, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Bir koordinasyon organı, bakanlıklar/kurumlar arasında ulusal düzeyde ELET'e ilişkin işbirliğini destekleyebilir ve tüm paydaşların koordinasyonunu kolaylaştırabilir. Aynı zamanda okul terki sorunu hakkında farkındalık yaratıp uzun-vadeli siyasi taahhüdü sağlayabilir.

Ülkeye özel not

Belçika (BE fr): Zorunlu eğitimden sorumlu organlarla gençlerin okuldaki durumlarının iyi olmasını, okulun yeniden bütünleşmesini, şiddetin önlenmesini ve mesleki eğitimi teşvik eden gençlik hizmeti arasındaki politika işbirliğine yönelik 21 Kasım 2013 kararname, 2014/15 öğretim yılında bir koordinasyon komitesinin kurulmasını öngörmektedir.

Ayrıca, okul terki politikalarını koordine etmeye ilişkin resmi olmayan mekanizmalar bazen olabilir, ancak politika öncelikleri değiştiği zaman devam edemeyebileceklerinden getirdiği faydalar sınırlı olabilir.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), örneğin, yerel yönetimler, kendi bölgelerindeki eğitim ya da öğretim içinde gençleri desteklemekten ve bu imkânın devam etmesinden sorumludur. Merkezi düzeyde, Kabine Dairesi (tüm devlet daireleri arasındaki politika ve faaliyetlerin etkili bir şekilde gelişimini, işbirliğini ve uygulanmasının sağlayarak Başbakan ve Bakanlar Kurulunu destekleyen), gençlere yönelik fırsatların artırılması ve potansiyellerini geliştirmelerine yardımcı olmak için hükümetler-arası eylemleri koordine etmede Eğitim Bakanlığı ile çalışır. Benzer şekilde **Birleşik Krallık'ta (İskoçya)**, "Herkes için Fırsatlar"ın kapsayıcı taahhüdü altında ELET koordinasyonu, her duruma doğru desteği sunmak için birlikte çalışan, yerel ortakların ortak sorumluluğu olmuştur.

İsviçre'de de herhangi bir resmi koordine organı bulunmamaktadır, ancak pratikte, "İsviçre Kantonlar Topluğu Eğitim Bakanları" (EDK), ELET'i işaret etmede çok önemli bir rol oynamaktadır. Üstelik "Kurumlar-arası İşbirliği" programı, dâhil olan kurumlarla (sosyal işler, eğitim, istihdam, sağlık ve göçmenlerin entegrasyonuna ilişkin hizmetler, vb.) koordine edilen eylemlerle iş piyasasına ya da eğitim ve öğretime yeniden hızlı ve sürdürülebilir bir şekilde girmelerini destekleyen bir araçtır.

Uygulamada – gereksinimler, kısıtlamalar, engeller vb. koordinasyon ve işbirliği mekanizmasının nasıl çalışacağını gösteren belirli deneyime ya da kanıta sahip hala az sayıda ülke bulunmaktadır. Bu bölümün hükümetler-arası işbirliği ve çok-ajanslı ortaklıkları kısımlarında da tartışıldığı gibi (4.1 ve 4.3), sürdürülebilir ve kurumsallaşmış işbirliği önündeki engellerin bazıları, sınırlı finansman ya da zaman kısıtlamaları olabilir.

4.3. ELET'le mücadeleye ilişkin çok-ajanslı ortaklıklar

Öğrencilerin eğitim ve öğretimi terk etmeleri, eğitim ve öğretim sistemlerinin organizasyonu ya da kişisel, sosyal, sağlık ya da gençlerin karşılaşabileceği diğer zorluklarla ilgili olabilen "kopmanın kümülatif süreci" yüzündendir (Avrupa Komisyonu, 2013a). Bu bağlamda, çok-ajanslı ortaklıklar, farklı politika alanları ve mesleklerin ara yüzünde olan bu sorunlarla mücadele etmeye yardımcı olabilir. Ayrıca, gençlerin farklı eğitim ve yaşam evreleri arasındaki geçişlerini kolaylaştırabilir ve öğrenme tercihlerini ya da bilgi, tavsiye ve rehberliğe erişimlerini sınırlayabilen engelleri ortadan kaldırabilir.

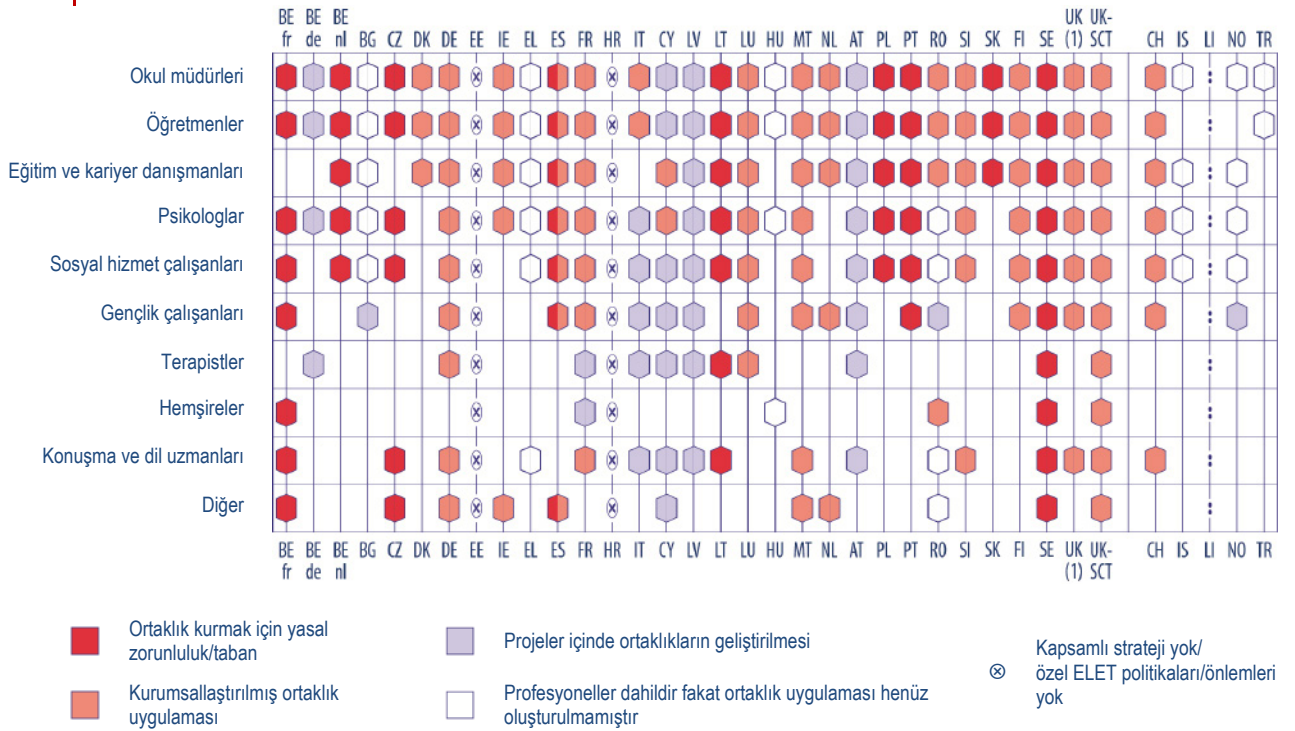
İdeal olarak, gençlerin, okul terkinin önlemeye yardımcı olacak her türdeki ortakla temas kurarak bireyselleştirilmiş desteğe erişimleri mümkün olmalıdır. Okul personeli ya da okul ya da eğitim kurumu dışındaki diğer profesyonellerin de durum bazında öğrenci için en uygun desteği belirlemek için birlikte çalışmaları gerekir (age.).

Şekil 4.3, okul ve toplum düzeyinde erken terk sorununu çözmek için işbirliği içinde çalışan profesyonellerin başlıca kategorilerini ve mevcut olan yerlerdeki profesyonel ortaklıkların durumunu gösterir. Okul müdürleri ve öğretmenler tüm Avrupa ülkelerinde okul terkiyle mücadeleden sorumlu anahtar uzmanlardır ve Türkiye, ELET'le mücadelede yer alan tek kişilerin öğretmenler ve müdürler olduğunu bildirmektedir. ELET'e ilişkin çok-ajanslı çalışmalara katılan farklı profesyonellerin rolleri aşağıda özetlenmiştir:

- Genelde, **okul müdürlerinin** okul içinde ve dışındaki farklı profesyoneller arasında ortaklık ve takım çalışmasını koordine etmede öncü bir rolü bulunmaktadır. Çoğu durumda, öğrencilerine ilişkin destekleyici önlemler hakkında karar alma ya da en azından uygulama ya da kendi sorumluluklarındadır ya da dış ortaklarla istişare şeklidir.
- Okul terki riski altındaki öğrencilerin saptanması gelince, **öğretmenler** ön planda bulunmaktadır. Devamsızlık ya da ortaya çıkan öğrenme güçlüğü gibi erken uyarı işaretlerini tespit edebilirler ve bireysel ihtiyaçlar ve aile durumları hakkında bilgi edinme konusunda bulunmaktadırlar. Öğretmenlerin, bu nedenle ihtiyacı olan öğrencilere gerekli desteğin sağlandığından emin olmak için ilgili taraflarla bu bilgileri paylaşma sorumlulukları vardır. Aynı zamanda ailelerin arayacakları ilk kişiler olduklarından, etkili ev-okul işbirliğini oluşturmada önemlidirler.
- Okul müdürleri ve öğretmenler gibi, birçok Avrupa ülkesinde, **psikologların** okul terki riski altında olan öğrencileri destekleme sorumlulukları vardır. Genellikle okullarda olurlar, ancak okullara doğrudan bağlantıları olan dış örgütlerin bir parçası da olabilirler. Öğretmenlere destek, öğrencilere ve ailelere de danışmanlık ve rehberlik sağlamaya yardımcı olurlar.

- **Eğitim ve kariyer danışmanları**, çoğu Avrupa ülkesinde temel ortaklardır. Ülkeye bağlı olarak, okul içinde ya da dışında çalışırlar ve böylece iç ya da dış ortaklar olabilir (eğitim ve kariyer rehberliği için, bakınız Bölüm 5).
- **Sosyal hizmet çalışanları ya da eğitim refah memurları**, zor durumdaki öğrencilere ve ailelere destek olduklarından, bazen de mali yardım ya da kriz müdahalesinde bulduklarından birçok Avrupa ülkesinde önemli ortaklardır. Bazı Avrupa ülkelerinde üyeleri okul-tabanlı olsa bile, genellikle dış hizmetlere aittir.
- **Gençlik çalışanları**, gençler için genel desteğin yanı sıra yaygın-eğitim fırsatları sunarak tüm ülkelerin yarısından fazlasında bulunmaktadır. Gençlik politikası alanı genellikle eğitim bakanlığından ayrı olarak yer alsa da, eğitim uzmanları ile işbirliği önünde engeller olabilir.
- **Konuşma ve dil uzmanları, terapistler ve hemşireler**, okul terkiyle mücadele etmeye en az dahil olan kişilerdir fakat özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere destek sağlayabilirler.

Şekil 4.3: Okul ve toplum düzeyinde ELET'le mücadeleye dahil olan profesyoneller, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Ülkeye özel notlar (Şekil 4.3)

Dahil olan diğer profesyoneller şunlardır:

BE fr: Arabulucular

CZ: İstihdam memurları

DE: Özel ihtiyaç öğretmenleri ve ders öğretmenleri

IE: Pastoral bakım personeli

ES: Sosyal arabulucular ve sosyal

eğitimciler **CY:** Özel problemleri olan

bireysel öğrencilere yardım eden uzman profesyoneller

MT: Bireysel öğrenci koşulları ve ihtiyaçlarına göre diğer uzman profesyoneller, yüksekokul müdürleri, merkezi kurumlardaki kıdemli memurlar ve müfredat liderlerinin yanı sıra duygusal ve davranışsal zorluklar profesyonelleri

NL: Polis

RO: Arabulucular ve yerel yetkili temsilcileri

SE: Doktorlar ve özel ihtiyaç eğitim uzmanları

UK-SCT: Toplum eğitimi ve gelişimi ve üçüncü sektör personel

Belçika (BE fr): Bu profesyonellerin işbirliğine ilişkin yasal dayanak, zorunlu eğitimle gençlerin okuldaki durumlarının iyi olmasını, okulun yeniden bütünleşmesini, şiddetin önlenmesini ve mesleki eğitimi teşvik eden gençlik hizmeti arasındaki politika işbirliğini düzenleyen 2013 kararnamevidir. İşbirliği, 2014/15 öğretim yılından itibaren uygulanacaktır.

Çek Cumhuriyeti: Okul düzeyinde eğitim, kariyer rehberliği, özellikle eğitim ve kariyer rehberliği için eğitilmiş öğretmenler tarafından sağlanmaktadır (daha fazla bilgi için, bakınız Şekil 5.5). Konuşma terapistlerinin katılımı, başlıca ISCED 1'i ilgilendirmektedir.

Malta: Sosyal hizmet çalışanları, sosyal destek çalışanları yanı sıra konuşma ve dil terapistleri de okullardaki psiko-sosyal hizmetlerin bir parçasıdır.

İzlanda: Çok-ajanslı ortaklıklar, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde yer alır, ancak lise düzeyinde yer almaz.

Şekil, bundan dolayı ülkelerin çoğunda okul terkiyle mücadeleye çok fazla sayıda uzmanın dahil olduğunu göstermektedir. Çoğunda (⁴⁸), bu uzman grupların yedi ya da daha fazlasının birlikte çalıştığı bildirilmektedir.

Bu ortaklıkların kurulduğu temel, ülkeden ülkeye değişir. Genellikle, ortaklıklar her zaman okul terkiyle mücadele için özel olarak kurulmamıştır, ancak olan yerlerde, hatta daha geniş bir eylem çerçevesinde, okul terkiyle mücadele etmede ve önlemede önemli katkı sağlarlar (çok-ajanslı ortaklık uygulamalarına genel bir bakış açısı için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları).

Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Çek Cumhuriyeti, İspanya, Litvanya, Polonya, Portekiz ve İsveç'te, bazı durumlarda ortaklık kurma ve birbirleri ile işbirliği yapmaları için yasal bir zorunluluk olduğu yasal bir çerçeve vardır. İspanya'da, farklı uzmanların katılımı da iyi belirlenmiştir. Ancak genellikle yasal bir çerçeve etkili ortaklıkları garanti etmez, ancak meşruiyet, finansman ve kaynaklar için bir temel oluşturur.

Bir örnek olarak, **Litvanya'daki** okulların okul çocuk esirgeme komisyonu vardır. Okullarda bulunan öğretim personeli ve uzmanların dışında, okul, sosyal pedagojik hizmetler, sivil toplum örgütleri (NGO'lar), sağlık profesyonelleri, yasal temsilciler ve diğer uzmanlar gibi dış kuruluşlarla çalışır. Mevzuat, çocuk bakım sürecine dahil olan tüm kişilerin işbirliği ve karşılıklı yardımını gerektirir: yerel topluluklar, NGO'lar ve devlet ve belediye kurumları, ajanslar, işletmeler ve diğer örgütler.

Danimarka, Almanya, İrlanda, Fransa (bazı profesyoneller için), İtalya, (bazı profesyoneller için) Malta, Romanya (bazı profesyoneller için), Slovenya ve Birleşik Krallık gibi ikinci bir grup ülkede ise, ortaklık uygulaması iyi oluşturulmuştur; takımlar yapılandırılmış ve kurumsallaşmış bir şekilde birlikte çalışır. Lüksemburg ve Hollanda'da, ortaklık daha spesifik olarak rehberlikle ilgilidir (rehberlik için, bakınız Bölüm 5) ve Finlandiya'da gençlik garantisiyle bağlantılıdır (bakınız ayrıca Kısım 4.5).

Kurumsallaştırılmış ortaklık uygulamasının bir örneği olarak, tüm-okul rehberlik planının özel eğitim ihtiyaçları ve ruh sağlığı da dahil olmak üzere, öğrenci desteği için kapsayıcı bir çerçeve sağladığı **İrlanda'dan** söz edilebilir. Ayrıca, roller, sorumluluklar ve uygulamaların açık bir tanımını sunar. Öğrenci destek ekibi, bir okulda öğrenci destek sisteminin temel ögesidir ve endişeleri tartışmak ve her endişe ile başa çıkmak için bir plan geliştirmek için haftalık olarak ya da iki haftada bir araya gelebilir. Gençlere ilişkin okul-içi destek sağlamayı ya da dış yardıma ihtiyaç olduğunu içerebilir (⁴⁹).

Bazı ülkeler, projeler içinde ortaklıkların oluşturulması ve güçlendirilmesi sürecindedir. Avusturya'da, bu proje-tabanlı ortaklık geliştirme, okul terkiyle ilişkili mevcut stratejik eylemlerin içinde yer alır.

Proje-tabanlı ortaklık geliştirme bir başka örneği, durum yönetimine dayalı olarak, "zaman aşımı" projeleri kapsamında yer alan **Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu'nda** bulunabilir.

Letonya'da, neredeyse 50 ESF tarafından finanse edilen proje, ELET'le mücadele için destek önlemleri uygular ve uzmanlar arasındaki işbirliği bu projelerin ana değerlendirme kriterleri arasında yer alır.

(⁴⁸) Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya, İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Avusturya, Romanya, İsveç and across Birleşik Krallık

(⁴⁹) http://www.education.ie/en/Publications/Education-reports/Well_Being_PP_Schools_Guidelines_Summary.pdf

Bu gibi durumlarda, ortaklıkların oluşturulması, proje-bazlı fon almak için bir koşul olabilir. Ancak, finansman genellikle projenin süresi ile sınırlı olduğundan bu ortaklıklar sürdürülemezdir. Aynı zamanda, finansman, henüz yaygın bir uygulama olmasa da ortaklıkları geliştirmek için güçlü bir teşvik olabilir.

Son bir grup ülke, profesyoneller arasında işbirliği oluşturmaya başlayan ülkeleri kapsar. Bulgaristan, Yunanistan, Macaristan, Romanya (bazı profesyoneller için), İzlanda, Norveç ve Türkiye'de durum bu şekildedir. Bu ülkelerde, ilgili ortaklar ve hizmetler tespit edilmiş ve okul terkiye karşı girişimlerle işbirliği yapmaya davet edilmiştir. Ancak, bazı durumlarda, ortaklıklar aday taraflarla sınırlı değildir ancak belirli durumlara ve gençlerin bireysel ihtiyaçlarına göre adapte edilebilir diye açık ve esnek bırakılmıştır.

Merkezi olmayan eğitim sistemlerinde, okul terkiyle mücadele için önlem geliştirilmesi ve uygulanması sorumluluğu, aynı ülke içinde farklı ortaklık türleri olabileceği anlamına gelen üst-düzyer eğitim yetkili makamı dışında makamlarla da aittir.

İspanya'da, örneğin, her Özerk Topluluk kendi toprakları içinde belirli ELET önlemleri geliştirir ve bunlar topluluklar arasında değişebilir. Katılan profesyoneller, genellikle tüm topluluklarda aynı olmakla birlikte, özel önlemlere bağlı olarak farklı şekillerde ortaklık kurabilirler. Okul dışından gelen profesyonellerle olan ortaklıklar her ilgili eğitim yetkili makamı ile yapılan sözleşmelere bağlıdır.

İsveç'te, belediyeler eğitimi sağlamak için yasa gereği zorunlu tutulurken ve bundan dolayı yerel düzeyde farklı önlemler ve politikaların nasıl yürütüleceğinden sorumlu olduklarından, çok-ajanslı ortaklıkların uygulanmasında belediyeler arasında çok fark vardır.

4.4. ELET'e dahil olan taraflar arasındaki işbirliğinin etkililiğini izleme ve değerlendirme

Ulusal, bölgesel, yerel ve okul düzeyinde paydaşların aktif katılımı ve işbirliği, ELET oranlarını azaltmak için çok önemlidir. Ancak, tüm bu farklı taraflar arasında etkin ve sürdürülebilir işbirliği kurmak zor olabilir ve gelişmesi de zaman alabilir (Avrupa Komisyonu, 2013a). Aralarındaki işbirliğinin etkililiğini izleme ve değerlendirme, rol ve sorumluluklarını netleştirmek ve işbirliğini geliştirmek için yardımcı olabilir.

Çok az Avrupa ülkesinin, okul terkiyle mücadelede taraflar arasındaki işbirliğinin etkililiğini izlemek ve değerlendirmek için mekanizmaları bulunmaktadır. Hollanda ve Birleşik Krallık'ta (İskoçya), paydaş işbirliği sistematik olarak izlenir ve değerlendirilirken Finlandiya ve İsviçre'de ise, okul terki azaltmaya ilişkin politikalarda açık bir gerekliliktir (bakınız Şekil 4.4).

Hollanda'da, bölgesel işbirliği, değerlendirilen unsurlardan biridir. Bu değerlendirme, çoğunlukla görevlerin, rollerin ve sorumlulukların yapısı ve dağılımı ile ilgilidir. Üç kategoriye ayrılabilen değerlendirme sonuçları, bölgesel işbirliği değişikliklerine yol açmıştır: bazı bölgeler, bir ya da birden fazla paydaşın işbirliği yapısında eksik olduğu sonucuna varmıştır; birçok bölge, bölgesel işbirliğinin kapsamını ayarlama ihtiyacındadır; bölgelerin dörtte birinden fazlası, işbirliğinin yapısında değişiklik istemiştir.

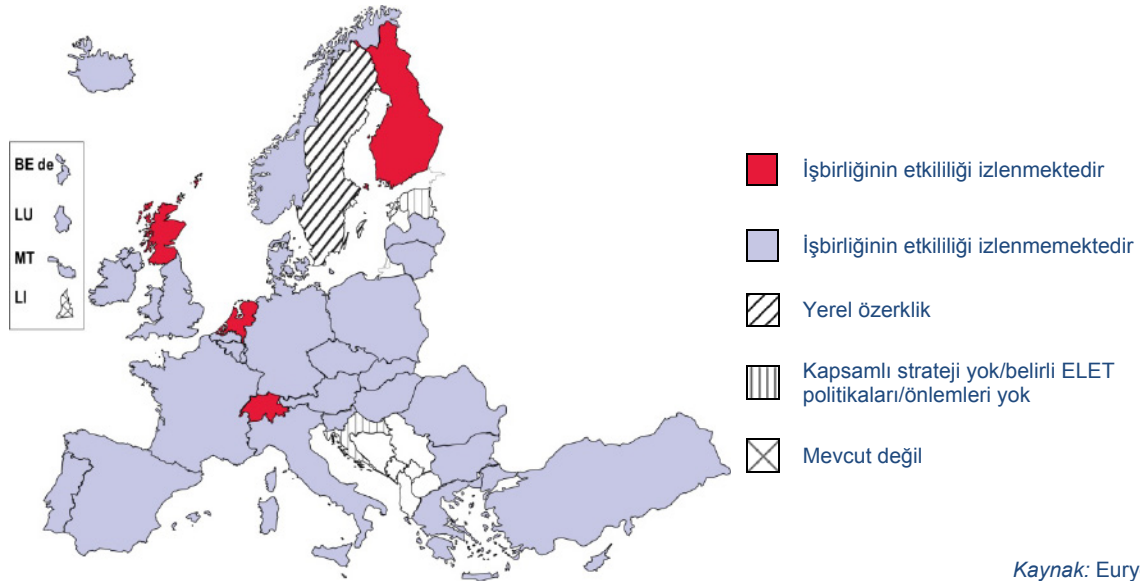
Finlandiya'da, ELET'le mücadelenin ana eylemlerini bir araya getiren gençlik garanti uygulaması, izlenmektedir. Çalışma Bakanlığı tarafından ilk değerlendirme, Mart 2014 yılından bu yana mevcut olmuştur. Paydaşlar arasındaki işbirliğini ilgilendiren başlıca sonuçlardan bazıları şu şekildedir: gençlik garantisi altında eylemler gençlerin mevcut durumu ve hizmetler için ihtiyaçlarının farkındalığını arttırmış ve ayrıca farklı kuruluşlar arasındaki işbirliğini de arttırmıştır; katılan organların yarısından fazlası (istihdam büroları, belediyeler, işverenler, eğitim kurumları ve diğerleri), gençlere daha iyi hizmet vermek için kendi prosedürlerini değiştirmiştir ve hizmetler gençlerin ihtiyaçlarına daha iyi karşılık verebilir diye gençlere ilişkin istatistiklerin izlenmesi geliştirilmekte ve birleştirilmektedir. Değerlendirme raporu, diğer şeylerin yanı sıra, aşağıdakilerin geliştirilme ihtiyacını önerir: hizmet ve yetkili

makamlar arasında daha fazla sektörler-arası işbirliği için çoklu-uzman bir yaklaşım ve elektronik bilgi paylaşımını kullanmaya olanak sağlayan veri sistemlerinin uyumluluğu⁽⁵⁰⁾.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), Toplum Planlama Ortaklığı (CPP) düzenli olarak denetlenmektedir. Denetleme raporu "İskoçya'da Toplum Planlamanın Geliştirilmesi"nin sonuçları, CPP kurullarının "ortakları eylem almaya taahhüt etmeleri için yetkiye sahip olmadıkları"nı belirtmiştir. (...) Ne de davranışları değiştirmek için teşviklerin yeterli olduğunu (Denetim İskoçya, 2013, s. 11-13). Ve işbirliği engelleri hakkında daha spesifik olarak şunu belirtmektedir; "kamu hizmetlerini iyileştirmenin bu nedenle maliyet ve faydaların ortaklar arasında paylaşıldığı bir "tüm sistem yaklaşımına" ihtiyacı vardır. Ancak örgütsel sınırlar ve mali düzenlemeler bu türde bir değişikliğin yoluna çıkabilir".

İsviçre'de, "VET Durum Yönetimi"nin uygulanmasına ilişkin değerlendirme raporu, bölgeler (kantonlar), dış paydaşlar ve Konfederasyonun işbirliğinin bir değerlendirmesini açıkça içerir. Belirlenen ana başarı faktörleri şunlardır: uygulamadan sorumlu organ, idari hiyerarşinin daha yüksek düzeylerinde yer almalıdır, aynı zamanda aktif bir şekilde yönlendirme girişimleri olarak görülmeli ve kurumsal engeller üzerine çalışabilmelidir. Farklı alanlardan gelen ve işbirliği yapan uzmanların gençlerle çalışma deneyimleri yüksek düzeyde olmalıdır ve durum yönetimi ile ilgili neredeyse tam zamanlı çalışmaları gerekir. Yönetim ve koordinasyonun temel zorlukları, desteğin sağlanmasında tekrarı önleyerek ve boşlukları yöneterek rollerin açık bir tanımını verir. Ortak ve koordineli bir eylem hala nadirdir. Her özerk bölümünün kendi işi, kendi kendini yönetmek ve diğerleriyle paralel olarak çalışır. Başarı hala dahil olan bireylere çok bağlı iken gerekli organizasyonel değişikliklerin başlaması zordur ve güçlü izleme gerektirir.

Şekil 4.4: ELET'le mücadelede işbirliğinin etkililiğinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, 2013/14

Diğer ülkelerde, ilgili taraflar arasında işbirliğini değerlendirmek için açık bir gereklilik olmamasına rağmen, okul terkini azaltmaya ilişkin mevcut strateji, politika ve/veya önlemler raporlama yükümlülüklerini içerebilir. Hatta işbirliği göstergelerinin yokluğunda, ancak okul terki politikalarının değerlendirilmesi, örneğin, işbirliği, bir başarı faktörü ya da bir politikanın ya da önlemin başarısızlık faktörü olarak tespit edildiğinde, işbirliğinin ne kadar başarılı olduğunun bir göstergesini verebilir.

Fransa'da, örneğin, ELET'i kapsamlı bir şekilde işaret etmek için farklı kurum ve uzmanlardan oluşan yerel bir paydaş ağı oluşturan "Sosyal deneyler" pilot projelerinin değerlendirilmesi, yeni bir proje üzerinde birlikte çalışan ortakların ilk başta birbirlerini tanımaları gerektiğini gösterir, rollerini tanımlamalıdır, ELET için ortak bir yaklaşım üzerinde anlaşmalı ve bir "ortak kültür" oluşturmaları. Bazı unsurlar önemli olarak ele alınmaktadır: bilgi ve fikirlerin değişimini/akışını resmileştirme ve ideal olarak tüm ortaklara görünür şekilde olan, yetkiye sahip ve hem resmi hem de gayri resmi toplantılar düzenleyen bir dış koordinatör olması. Ortakların ayrıca kendi kurumsal geçmişi ile bağlantılı olan başlangıç engellerini aşmaları gerekir. Okul liderleri, projeye katılımları başarı için bir önkoşul

⁽⁵⁰⁾ http://www.tem.fi/files/39775/TEMjul_15_2014_web_14052014.pdf

olduğundan önemli bir role sahiptirler; takımın sürekliliği de öğrenmeyi, fikirlerin değişimini ve eylemin sürekliliğini kolaylaştırdığından önemlidir ⁽⁵¹⁾.

Avusturya'da, "Gençlik Koçluğu" girişiminin ilk aşamasına ilişkin nihai rapor, iletişim ve işbirliği süreçlerinde iyileştirme ihtiyacı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Gerekli değişiklikler tüm illerde girişimin uygulanmasını takiben yürürlüğe konulmuştur. Aileleri katılımı sürekli bir zorluktur fakat aynı zamanda temel başarı faktörlerinin biridir. Okullarla Gençlik Koçluğu arasındaki güvenin inşa edilmesi gerekmektedir ancak bu zaman alır. Prosedürlerin şeffaflığı önemli bir unsurdur. Özellikle, yeni prosedürlerle bağlantılı olan yeni görevler, eğer sadece sonuçları göstermezse iş yükünü artırma olarak hissedilecektir. Okullar, ayrıca eğer Gençlik Koçluğu hizmetlerinin kendi çabalarını başarısız duruma düşürdüğü anlamına gelir gibi düşünürlerse işbirliği konusunda isteksiz olabilir. Genel sonuç, işbirliğinden gelen karşılıklı yararın gerekli olduğu ve ortakların kendi sistemlerini geliştirmeleri için girişimlerin yardımcı olduğunu hissettiklerinde işbirliği için açık olmasıdır.

Son olarak, İsveç'te olduğu gibi, izleme ve değerlendirmenin sadece yerel düzeyde yürütüldüğü yerlerde, ulusal düzeyde bilgi mevcut değildir.

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin paydaş işbirliğinin etkililiğinin izlendiği ve değerlendirildiği ülkelerde, bulgular, ilgili ortakların tespit edildikten sonra katılmaya davet edildiklerini ve rolleri tahsis edilip açıklandığını ve bir eğitim süreci başlatılması gerektiğini göstermektedir. Bu şekilde, işbirliği engelleri aşamalı olarak aşılabılır ve ortak bir mülkiyet geliştirilebilir. Ortakların birbirlerine bilgi (kurumsal kültür, dil, uygulamalar, vb.) ve güven inşa etmeleri gerekir. Başarılı işbirliği ve ortaklık kurma, okul terki sorununun nasıl ele alınacağına ilişkin ortak bir anlayışı kapsar. Paylaşılan sahiplik için bir başka ifade edilmiş önkoşul, farklı sektörlerin ve uzmanların hedeflerini ve yaklaşımlarını uyumlu hale getirmektir.

Profesyoneller arasında etkili bir işbirliğinin kurulmasında karşılaşılan engellerin bazıları, paydaşların, diğerlerinin kendi bölgelerine (özellikle okullar) girmelerine izin vermede ve kendi zorlukları ve almış oldukları eylemlere isteksizlerinde açık olmadaki dirençleridir. Bir başka önemli engel, eğer bu görev için tahsis edilmişse genellikle fon miktarına karşılık gelmeyen işbirliği için gereken süre ve yatırım kaynaklarıyla bağlantılıdır. Paydaşların, ortaklıkların kendi iş yüklerini arttırmaktan ziyade sonuçlara olumlu bir şekilde katkıda bulunmayı ve çalışmayı tecrübe etmelerine ihtiyaçları vardır.

Ortaklıkların henüz tam olarak etkililiklerin belirlenmediği durumlarda, bunun, dahil olan tarafların taahhüdüne bağlı olduğu görülmektedir. Sektörler-arası işbirliği ve çok-ajanslı ortaklıkları geliştirme başarısı, dolayısıyla uzmanlara etkili bir işbirliğinin nasıl olacağını öğrenmelerine olanak sağlar.

4.5. Gençlik garanti planlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında sektörler-arası ve hükümetler-arası işbirliği

Bir Gençlik Garantisi oluşturma konusunda 22 Nisan 2013 tarihli Konsey Önerisi ⁽⁵²⁾, Avrupa 2020 stratejisi hedeflerinin üçüne katkıda bulunmayı hedeflemektedir; istihdam (20-64 yaş aralığının %75'i istihdam edilmelidir), okul terki (oranlar %10'un altında olmalı) ve yoksulluk ve sosyal dışlanma (20 milyon kişi çekip çıkarılmalı). Bu durumda, gençlik garanti, işgücü piyasasına gençlerin geçişi kolaylaştırarak eğitim ve öğretimi terk etmeyi azaltmak için Avrupa düzeyinde önerilen araçlardan biridir. Gençlik garantiler, ağırlıklı olarak istihdam politikaları içinde bulunur. Ancak, genç işsizliğin ana nedenlerinden biri yetersiz ya da eksik eğitim ve öğretim olduğundan, okul terki önleyerek ya da nitelikleri ve becerileri kazandırmak için gençleri eğitim ve öğretime yeniden girmeleri için teşvik ederek istihdam edilebilirliklerini artırma önlemleri bu nedenle gençlik garantisinin önemli unsurlardır.

Okul terki azaltmaya ilişkin politikaları hakkındaki 28 Haziran 2011 tarihli Konsey Önerisinin, eğitim ve öğretim sistemleriyle istihdam sektörü arasındaki bağlantıyı güçlendirmek gibi bir odağı

⁽⁵¹⁾ http://www.experimentation.jeunes.gouv.fr/IMG/pdf/Rapport_Final_Evaluation_AP1_267.pdf

⁽⁵²⁾ Gençlik Garantisi kurmaya ilişkin Konsey yasa tasarısı 22 Nisan 2013, OJ C 120, 26.4.2013.

bulunmaktadır⁽⁵³⁾. Gençlik Garantisine ilişkin Konsey Önerisi, ayrıca, ortaklık-temelli yaklaşımların kurulmasının uygulanması gerektiğini ve etkili sektörler-arası işbirliğinin çok önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle Komisyon, örneğin, kamu istihdam hizmetlerinin diğer paydaşlarla yakın işbirliği içinde çalışmalarına olanak sağlamak ve eğitime artan katılımı teşvik etmek amacıyla ortaklıkların sendikalar, işveren örgütleri, eğitim kurumları ve kamu yetkilileri arasında kurulmasına izin veren yapısal reformlar önerir⁽⁵⁴⁾. Ancak, Avrupa Komisyonu'nun Tematik Çalışma Okul Terki tarafından üstlenilen ülke politikası analizi, pek çok Avrupa ülkesinde, sektörler-arası işbirliğinin okul terkiyle mücadelede zayıf unsurlarından biri olduğu sonucuna varmıştır (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Tüm AB Üyesi Devletler, kendi Gençlik Garanti Uygulama Planlarını göndermiş ve şu anda kendi Gençlik Garanti Planlarını kurmanın ilk adımlarını atmaktadırlar⁽⁵⁵⁾.

Birçok ülke/bölge, bir gençlik garantisi oluşturma konusunda 2013 Konsey Önerisi'nden önce genç işsizliği önlemek ve eğitime geçişi artırmak için politikalar geliştirmişti. Yürürlüğe konan planların Konsey tarafından önerilenlere çok benzer amaç ve ilkeleri vardır. Kanıtlar, bunların uygulanmasında ortaklık yaklaşımlarının çok önemli olduğunu göstermektedir.

Avusturya'da, örneğin, gençlik garanti programı ikili mesleki eğitim sisteminde yönlendirilir. Bir çıraklık yeri bulamayan gençler için bir "güvenlik ağı" olarak 1998 yılında ilk defa tanıtılmıştır ve 2008 yılında, Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığı, Eğitim ve Kadın İşleri Bakanlığı ve bunu finanse eden sosyal ortaklarla Kamu İstihdam Servisi tarafından geliştirilen "eğitim garantisi" oldu. Kendi işbirliği mekanizmaları da dâhil olmak üzere şirket-üstü IVET planı, birkaç defa değerlendirilmiştir⁽⁵⁶⁾.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), 2012 yılında tanıtılan Genç İstihdamı stratejisi, İskoçya hükümetinin "Herkes için Fırsatlar"⁽⁵⁷⁾ taahhüdünü içerir ve yerel yetkililer, özel, kamu ve üçüncü sektör işverenleri, İskoçya Beceri Geliştirme (SDG), yüksekokullar, Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı (DWP) ve gönüllü sektörler arasındaki ortaklıklarla sunulur.

Bir dizi AB Üye Devletinde, Konsey Önerisi'ne yanıt olarak bir gençlik garanti programı son zamanlarda tanıtılmıştır. Farklı politika sektörleri ve paydaşlar arasındaki işbirliğinin kurulması bu planların önemli bir unsurudur.

İspanya, örneğin, genç işsizliği azaltmak için 2013-2016 Girişimcilik ve Gençlerin İstihdamı Stratejisini son zamanlarda onaylamıştır⁽⁵⁸⁾. Bu stratejiye dâhil olan önlemler, tüm gençlerin mevcut hizmet ve desteklerden haberdar olabilmesi için istihdam hizmetleri, mesleki rehberlik sağlayıcıları, eğitim ve öğretim merkezleri ve destek hizmetleri arasında daha güçlü bir işbirliğini teşvik eder.

Portekiz'de, gençlik garanti programı, 2014 yılından başlayarak dereceli olarak uygulanmaktadır. Uygulanması, kamu yetkilileri ve kamu istihdam hizmetleriyle koordine edilmekte ve NGO'lar, sosyal sektör kuruluşları, işletmeler ve iş dernekleri de dahil olmak üzere birçok ortağı içermektedir. İş, bir ortaklık yaklaşımıyla geliştirilecek ve bir komite Gençlik Garantisini koordine edip izleyecektir. Bu ortakların, kendi uzmanlık alanlarına göre katılacağı ve sadece kuruluşları ve kaynakları değil, aynı zamanda kimle işbirliği yapacak yerel ve bölgesel paydaşları harekete geçireceği ve bu sayede gençler için fırsat sağlamak ve ihtiyaçlarını ele almak için ağlarını yeniden kurup güçlendireceği düşünülmektedir.

Finlandiya'da, Gençlik Garanti programı⁽⁵⁹⁾, İstihdam Bakanlığı ve Ekonomi ve Eğitim ve Kültür Bakanlığı'nın yanı sıra bu hizmetlerin uygulanmasını izleyen ve gelişimini değerlendiren diğer bakanlıklar, ulusal yetkililer ve yerel yetkililer arasındaki işbirliğine dayanmaktadır. Gençlerin kendi geleceklerini şekillendirmede aktif katılımcılar olması görüşüyle bir "kamu-özel-insan-ortaklık yaklaşımı" üzerine kurulmuştur. En üstteki genel program, sistematik ulusal koordinasyonu ve ağı sağlar.

⁽⁵³⁾ Okul terkiyle ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011.

⁽⁵⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-13_en.htm

⁽⁵⁵⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1094&langId=en>

⁽⁵⁶⁾ http://www.lrsocialresearch.at/files/Endbericht_UeBA_Evaluierung_final_LR.pdf

⁽⁵⁷⁾ <http://www.iskoçya.gov.uk/Resource/0040/00408815.pdf>

⁽⁵⁸⁾ http://www.empleo.gob.es/ficheros/garantiajuvenil/documentos/EEEJ_Documento.pdf

⁽⁵⁹⁾ http://www.nuorisotakuu.fi/en/youth_guarantee

Son olarak, bir gençlik garanti programının geliştirilmesinin hala erken aşamalarında olduğu bazı ülkelerde, politika alanlarıyla diğer paydaşlar arasındaki işbirliği hali hazırda başlatılmıştır.

İrlanda'da, Gençlik Garanti Uygulama Planı ⁽⁶⁰⁾, Eğitim ve Beceri Bakanlığı, Çocuk ve Gençlik İşleri Bakanlığı, Meslek, Girişim ve Yenilik Bakanlığı ve Kamu Harcamaları ve Reform Bakanlığı'nın katılımıyla Sosyal Koruma Bakanlığı tarafından Aralık 2013 yılında tamamlanmıştır.

Slovenya'da, iş piyasası ve eğitim sistemi arasında bir bağ kurmak için gençlik garantinin geliştirilmesi ⁽⁶¹⁾, gençlerin temsilcileri ve gençlik örgütleri, eğitim, işgücü, ekonomik kalkınmadan sorumlu bakanlıkları ve kamu idaresini içermektedir. Tüm sorumlu bakanlıkların temsilcileriyle gençlerin ve sosyal ortakların temsilcilerini içeren Özel Çalışma Grubu, gençlik garanti uygulamasını izleyecek ve Slovenya Cumhuriyeti Hükümetine sunulmak üzere 2014-2015 dönemi için bir nihai rapor hazırlayacaktır.

Yukarıdaki örnekler, hükümetler-arası ve sektörler-arası işbirliğinin, gençlik garanti ve benzeri programların uygulanmasında temel bir unsur olduğunu göstermektedir. ELET'le mücadeleye ilişkin stratejiler, politikalar ve önlemlere dâhil olan paydaşlar arasındaki işbirliğini güçlendirmek için bir örnek teşkil edebilir.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.welfare.ie/en/downloads/Youth-Guarantee-Implementation-Plan.pdf>

⁽⁶¹⁾ <http://www.mddsz.gov.si/en/newsroom/news/article/1939/7340/0055456df1c1e241449fb5209624ad68>

BÖLÜM 5: OKUL TERKİYLE MÜCADELEDE EĞİTİM VE KARIYER REHBERLİĞİNİN ROLÜ

Önceki bölümlerde eğitim ve öğretimi terk eden (ELET) öğrencilerin sayısını azaltmaya yönelik politikalar ve önlemlere geniş bir bakış açısı sunulduktan sonra, bu bölüm, belirli bir önlem üzerinde duracaktır; okul düzeyinde eğitim ve kariyer rehberliği. Bu rapor, eğitim ve kariyer yolu seçimlerinde öğrencileri desteklemek için kullanılan uygulama olarak eğitim ve kariyer rehberliğini ifade eder. Avrupa ülkelerinin büyük bir çoğunluğu tarafından rehberlik okul terkinin işaret etmede yararlı olduğundan bu belgede özel ilgi alır (bakınız Şekil 3.2). Bu nedenle bu bölüm, okul terkiyle mücadeleye ilişkin tedbir, müdahale ve telafi önlemleri açısından rehberliğin genel eğitimde oynadığı rol ele alınacaktır. Bölüm 6, mesleki eğitim ve öğretim (VET) alanında benzer önlemleri inceleyecektir.

Bu bölüm, beş kısma ayrılmıştır. Birincisi, eğitim ve kariyer rehberliğinin okul terkinin nasıl işaret ettiğini inceler. Avrupa'da okul terkinin azaltmak için ne ölçüde politikaların rehberlik-odaklı olduğunu sorgular ve rehberliğin çoğu ülkede bir önlem ve/veya müdahale önlemi olarak algılanıp algılanmadığını gösterir. Hem ilköğretim hem de ortaöğretimde rehberlik incelenmiştir.

İkinci kısım, okullardaki eğitim ve kariyer rehberliği düzenlemeleri üzerinde durur. Rehberliğin çoğu ülkede eğitimin en az bir düzeyinde zorunlu programın bir parçası olduğunu ve dolayısıyla sınıfta sağlandığını gösterir. Kısım, ayrıca, öğrencilere destek sağlamayı, öğrencileri onlara açık olan seçenekleri hakkında bilgilendirmeyi ve gelecekteki eğitim ve çalışmaları hakkındaki kararları için gereken becerileri geliştirmeyi içeren rehberlik imkânının sunulmasının başlıca hedeflerini belirtir. Bu kısım ayrıca, rehberliğin bir bütünleşik mi, ayrı mı yoksa müfredat-dışı bir ders olup olmadığını göstererek ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki rehberlik yaklaşımlarını içerir. Son olarak, bu kısım, örneğin, müfredat-dışı faaliyetler aracılığıyla, sınıf dışında verilen rehberliğe de bakar.

Üçüncü kısım, okulda eğitim ve kariyer rehberliği sağlamaktan sorumlu personel türlerine genel bir bakış açısı sunar. Personel rollerini tartışır ve özellikle okulu terk etme riski olan gruplara rehberlik sağlarken karşılaşılan zorlukların olduğu almış oldukları eğitimi açıklar. Bu kısım, rehberlik danışmanlarının, rehberlikte yeterliliğe sahip öğretmenlerin yanı sıra diğer öğretmenlerin de genellikle bu imkândan sorumlu olduğunu göstermektedir. Katılan personel türü, okulda verilen rehberlikle doğrudan ilişkilidir.

Dördüncü kısımda, rapor, başlıca dış-tabanlı rehberlik hizmetleri olan fakat okullarla yakından çalışan dış sağlayıcılara verilen rolleri ve görevleri inceler. Bu hizmetlerin rehberlik görevleri okuldakilerden daha geniştir. Okul personeline önemli destek sağlarlar, öğrenciler için etkinlikler düzenlerler ve ayrıca büyük ölçekli rehberlik girişimleri ve projeleri koordine ederler.

Son olarak, bu bölümün son kısmı, hali hazırda eğitim ve öğretimi terk etmiş ve sisteme yeniden girmek isteyen gençler için bir telafi önlemi olarak rehberliği inceler. Analiz, çoğu ülkenin rehberliği bir telafi önlemi ve okulu terk edenler için fırsat sağlamak üzere ülkelerin üstlendiği eylemlerin önemli bir parçası olarak rehberliği düşündüklerini göstermektedir. Bu nedenle, rehberlik çoğunlukla ikinci-şans eğitim programları aracılığıyla ya da öğrenciler eğitime yeniden girmek istediklerinde sunulur; rehberlik, ayrıca gençlik garantileri yoluyla, uzman rehberlik hizmetleri tarafından da sunulur ve bazı durumlarda proje-tabanlıdır.

5.1. Bir tedbir ya da müdahale önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, öğrencileri motive etmede ve eğitimde tutmada önemli bir rol oynar. Sadece öğrencilere eğitim seçenekleri ve mevcut işler hakkında bilgi vermez, aynı zamanda kendilerini ilgilendiren kariyerleri belirlemelerine yardımcı olur. Rehberlik personeli de öğrencilerin iyi kararlar vermesi için gereken becerileri geliştirmelerinde onları destekler ve gençlerin daha iyi seçimler yapabilmesine ve kendi kişisel büyüme ve gelişimleri için sorumluluk almalarına olanak sağlar. Bu bağlamda, yüksek kalitede rehberlik, yeterli nitelikleri olmadan okulu terk eden öğrencilerin riskini azaltmaya katkıda bulunur. Nitekim araştırma, "kariyer bilgisi ve rehberliğin işsizlik ve sosyal dışlanma gibi olumsuz sonuçlara yol açan seçimler yapma belirsizliğini azaltma yolları olarak giderek daha önemli hale gelmiş olduğunu" göstermektedir (Lundahl, Nilsson, 2009, s. 27).

Dezavantajlı gençlerle uğraşırken eğitim ve kariyer rehberliği özellikle önemlidir. Kendilerine güvenlerini yeniden kazanmaları ve başarılı bir kariyer için gerekli nitelikleri elde etmek için okulda kalmalarına ilişkin motivasyon sağlamada yardımcı olabilir. Belirli sorunları olduğunda, rehberlik danışmanları, öğrencileri uygun profesyonel desteğe yönlendirebilir. Bazı ülkeler, rehberliğin rolünün, sosyal, cinsiyet ve etnik eşitsizlikleri azaltmak için de olduğunu vurgulamaktadır. Bu durum okul terkiyle mücadelede önemlidir çünkü ailenin sosyo-ekonomik durumu, gençlerin kültürel ve dilsel geçmişlerinin yanı sıra cinsiyetleri de eğitim ve öğretimi terk etmeleri için neden olabilecek temel faktörlerden bazılarıdır (bakınız Bölüm 2).

Okul terkinin önlemede ve eğitimden kopma belirtileri gösterenlere yardım etmede rehberliğin artan önemi, Avrupa ülkelerindeki eğitim yetkilileri için giderek daha açık hale gelmektedir. Avrupa Komisyonu da, okul terkiyle mücadeleye ilişkin bir önlem olarak eğitim ve kariyer rehberliğine özellikle dikkat edilmesi gerektiğini ve ülkelerin güçlü ve iyi gelişmiş rehberlik sistemlerine ihtiyaçları olduğunu önermektedir (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Bazı Avrupa ülkeleri, zorunlu eğitimin erken aşamalarından itibaren eğitim ve kariyer rehberliğini tanıtmanın açık bir ihtiyaç olduğunu ve öğrencilerin okulda geçirdikleri süre boyunca bu rehberliğe erişimlerinin gerektiğini vurgular. Bu durum, örneğin, İspanya ve Romanya'da olduğu gibi, ELET oranlarının oldukça yüksek olduğu ülkeler için özellikle doğrudur (bakınız Şekil 1.1).

İspanya, rehberliğin akademik performansın iyileştirilmesi ve okul terkinin önlenmesinde önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Ayrıca, sosyal bütünleşme sürecinde, iş piyasasında başarı şanslarını arttırmada ve yetişkin hayatına rahat geçişte öğrencilere yardım edebilir.

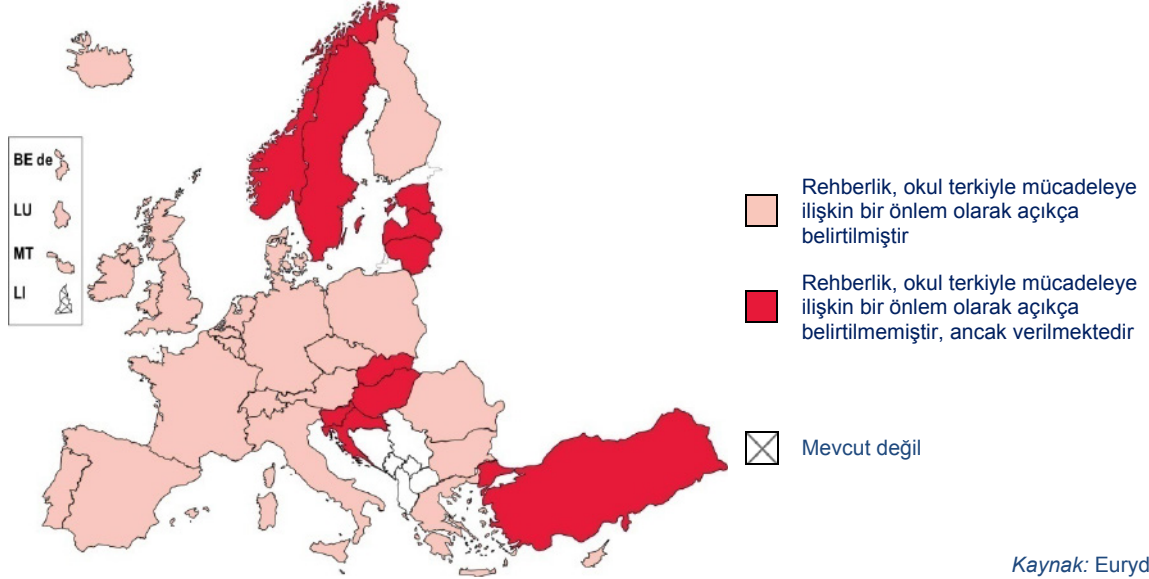
Romanya, eğitim ve kariyer rehberliğini, kişisel büyüme ve gelişme açısından, ilköğretim ve ortaöğretimde ELET'i önlemek için önemli bir önlem olarak görür. Temel amaç, küçük yaştan itibaren, sağlıklı seçimler yapmaları ve eğitim seçeneklerini ve kariyerlerini etkili bir şekilde yönetmeleri için bireylerin ihtiyaç duyduğu beceri, tutum ve bilgiyi belirlemek ve geliştirmektir.

Bu bölümde, eğitim ve kariyer rehberliği, yönlendirme belgelerinin okul başarısızlığını önlemede ya da kendi rehberlik hizmetleri/personelin sorumluluğunda okul terki riski altındaki öğrencilere müdahale etmede ve/veya yönlendirme belgeleri, okul terkinin eğitim ve kariyer rehberliğiyle işaret edilebileceğini belirttiğinde ülkelerde okul terkiyle mücadeleye ilişkin bir önlem olarak düşünülebilir. Örneğin, eğitim ve öğretimi terk etmeyle mücadeleye ilişkin ulusal stratejiler ve/veya planlar çerçevesinde durum bu şekildedir (Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Hollanda ve Avusturya'da).

Şekil 5.1, Avrupa ülkelerinin büyük bir çoğunluğunun eğitim ve kariyer rehberliğinin, ilköğretim ve ortaöğretimde okul terkiyle mücadeleye ilişkin tedbir ve/veya müdahale önlemleri arasında olduğunu göz önünde bulundurduğunu göstermektedir. On eğitim sisteminde, rehberlik, okul terkiyle mücadeleye ilişkin özel bir önlem olarak görülmektedir. Bu ülkelerin bazıları, Hırvatistan, Litvanya, Slovenya, Slovakya ve İsveç'te, bu durum kısmen, ELET oranlarının çok yüksek olmaması (bakınız Şekil 1.1) ve bu nedenle de okul terkinin işaret edilmesinin bir eğitim önceliği olarak

görülmemesiyle açıklanabilir. Ayrıca, tüm bu ülkelerde, Hırvatistan dışında, eğitim ve kariyer rehberliği, müfredatı dahil edilmiştir ve sınıfta verilmekte iken İsveç'te ise, rehberlik, eğitimin genel hedefleri arasında yer almaktadır ve okullarda verilmesi önemli bir görevdir (bakınız Şekil 5.2). Hırvatistan'da, mevcut müfredat çerçevesi (2010 yılında kabul edilmiş, ancak henüz tamamlanmamış), rehberliği ortaöğretim programlarına zorunlu bir ders olarak dâhil etmiştir.

Şekil 5.1: İlköğretim ve genel ortaöğretimde ELET'i işaret eden bir tedbir ve/veya müdahale önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, 2013/14

Ülkeye özel not

Belçika (BE fr): Eylül 2014 yılında yürürlüğe giren yönlendirme belgelerindeki imkanlara göre, eğitim ve kariyer rehberliği, ELET'le mücadeleye ilişkin bir tedbir ve müdahale önlemi olarak açıkça göz önünde bulundurulmaktadır.

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin bir önlem olarak eğitim ve kariyer rehberliği geliştirme, eylem planları, programlar ve girişimlerle birçok Avrupa ülkesinde desteklenmektedir. Bazı durumlarda, bunlar, okul düzeyinde rehberlik hizmetlerini iyileştirmek için tasarlanmıştır. Önerilen değişiklikler, zorunlu müfredat ve öğretmen eğitim ve öğretiminin yanı sıra okullardaki rehberlik hizmetlerinin genişletilmesi ve yeni rehberlik yöntemlerinin geliştirilmesine yönelik reformları içermektedir.

Örneğin, **Bulgaristan'da** ("Okul Eğitiminde Kariyer Rehberlik Sistemi" projesi), **Çek Cumhuriyeti'nde** ("VIP Kariéra II" projesi) ve **Almanya'da** (kariyer rehberliği tasarımı üzerine yapılan bir deklarasyonda belirtilen eylemler) durum budur. **Kıbrıs'ta** (Ulusal Hayatboyu Rehberlik Forumu) ve **Lüksemburg'da** (Rehberlik Merkezi (*Maison de l'Orientation*)) olduğu gibi birkaç ülke rehberlik imkanını genişletmek için özel organlar oluşturmuştur – daha fazla detay için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları).

Birçok ülkedeki girişimler, geçişleri kolaylaştırmak için bir önlem olarak eğitim ve kariyer rehberliğine odaklanır. Eğitim Konseyi 2001 yılında⁽⁶²⁾, rehberlik ve danışmanlığın güçlendirilmesinin, öğrencileri kendi kariyer seçimlerinde ve eğitim içindeki karmaşık geçişlerinde ya da eğitimden istihdama geçişlerinde desteklediğini vurgulamıştır. Öğrencilerin bir eğitim aşamasından diğerine geçmek zorunda olduğu ve bu değişikliklere bağlı olan sorunlarla yüzleşmek zorunda olduğunda bazı ülkelerde rehberliğe özel önem verilir.

⁽⁶²⁾ Okul terkiyle ilgili politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011.

Rehberliğin sağlanması yoluyla geçişlerin desteklenmesi, öğrencileri ilköğretimin sonunda farklı eğitim yollarına götürdüğünde, eğitim sistemlerinde okul terki⁽⁶³⁾ için özellikle önemlidir. Bu gibi durumlarda, öğrenciler kendilerini, kendileri için uygun olmayan eğitim yollarında/programlarında bulabilir çünkü doğru seçimi yapacak kadar olgun değillerdir ya da uygun eğitim ve kariyer rehberliği almamışlardır. Uygun olmayan bir yolun seçilmesi, öğrencinin motivasyonunun kaybolmasına ve neticesinde bir sonraki aşamaya ilerleme için gerekli olan yeterlilikleri almadan eğitim ve öğretimi terk etmesiyle sonuçlanabilir (bakınız Kısım 2.2). Bu nedenle, en uygun yolun takip edilmesini önerme, "okul terki riskini önemli ölçüde azaltan" faktörler arasındadır (Traag, Van der Velden 2011, s. 52). Bu, aynı zamanda Hollanda'nın neden ilköğretimin sonunda rehberlik prosedürlerini güçlendirdiğinin ve Avusturya'nın öğrenciler farklı bir eğitim yoluna transfer olurken ailelere destek verildiğinin sebepleridir. Lüksemburg'da, bu konu, devam-eden reformların bir parçası olarak görüşülmektedir.

Hollanda'da ELET'in ana nedenlerinden biri, yanlış meslek ya da eğitim seçimidir, okul hayatı boyunca kariyer rehberliği sağlayarak ve işgücü piyasası ile yakın ilişkiler kurarak yanlış seçim yaptığından dolayı okulu terk eden gençlerin sayısının azaltılabileceği beklenmektedir. Bir "Kariyer Yönlendirme ve Rehberlik Eylem Planı" uygulamaya konmuştur.

Ayrıca, rehberlik, ortaöğretim birinci kademedен liseye geçişte ya da zorunlu aşamanın sonrasına geçmeleri için öğrencileri teşvik etmek ve motive etmek için zorunlu eğitimin sonundaki geçişleri sırasında takviye edilmiştir (örneğin İspanya, Danimarka, Malta, Romanya, Finlandiya ve İsviçre'de). Yoğun rehberlik, ayrıca zorunlu eğitimin sonundan iş piyasasına başarılı bir geçiş yapmak isteyen gençleri de desteklemek açısından çok önemlidir (örneğin, Almanya'da "Eğitim Zincirleri" girişimi ve Lüksemburg'da Rehberlik Merkezi (*Maison de l'Orientation*), – daha fazla detay için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları). Son olarak, bazı ülkeler (örneğin Almanya, İspanya, Finlandiya, Avusturya ve Norveç), öğrenme güçlüğü yaşayan ve yeterli eğitim danışmanlığı ya da aile çevresinden tavsiye ya da destek almayan dezavantajlı gençler için yetişkin hayata geçişte rehberlik ve desteğe özel önem verir.

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin bir önlem olarak rehberliğin uygulanmasında bazı önemli engellere çeşitli Avrupa ülkeleri tarafından değinilmiştir. Örneğin, Letonya, yerel hükümetle okul liderleri arasında rehberlik ve eğitim başarısı arasındaki ilişkinin farkındalığının eksikliğine dikkat çeker. Bu yüzden, rehberlik faaliyetleri öncelikli değildir. Bir kaç ülke, okullarda eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu personel eksikliği ile ilgili zorluklar yaşamıştır (bakınız Kısım 5.3). İrlanda, mevcut öğretmen tahsisi altında, okulların rehberlik sağlanmasına ilişkin saat konusuna yerel olarak karar verildiğini bildirmektedir. Okul içinde az rehberlik imkânının sağlanmasının, uzun vadede okul terkine etkisi olabilir.

Son olarak, uygulamanın izlenmesi söz konusu olduğunda, çoğu durumda, eğitim yetkilileri, ilköğretim ve ortaöğretimdeki rehberlik süreçlerini denetler. İspanya'da, örneğin, okullardaki bu eylemlerin denetiminden sorumlu makam, Eğitim Sektör Komitesidir.

⁽⁶³⁾ Erken izleme, Almanya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya ve İsviçre'de vardır.

5.2. Okulda eğitim ve kariyer rehberliği

Okullara eğitim ve kariyer rehberliğini uygulamaları için temel sorumluluk verilmiştir. Çoğu eğitim sisteminin, eğitim ve kariyer rehberliği imkânını öncelikli görev ve eğitim sürecinin genel hedeflerinden biri olarak gördüğünü belirtmek önemlidir. Okullardan, öğrencileri, isteklerini geliştirmeleri, seçimlerini yönetmeleri ve gelecekteki kariyerleri hakkında kararlar almalarını teşvik eden bir öğrenme ortamı oluşturması beklenir. Bazı sistemler (örneğin İspanya, İtalya, Finlandiya, İsveç ve Norveç), rehberlik sağlamanın, öğrencileri karar vermelerinde desteklemenin ve gerçek dünyanın zorluklarıyla başa çıkabilmelerinin tüm okul personelinin başlıca görevleri arasında olduğunu belirtir. Birleşik Krallık'ta (İngiltere), okulların kariyer tavsiyesine erişim sağlamak için yasal görevleri bulunmaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği, geleneksel olarak okul-tabanlı rehberlikle ya da öğrenciler (özellikle bireysel bazda) için mevcut olan danışmanlık hizmetleri aracılığıyla sağlanır. Ancak, rehberlikle ilgili hedefleri içeren ve bu yüzden sınıfta yeri olması gereken çekirdek müfredatı içinde bir alan olarak giderek daha popüler hale gelmektedir. "Müfredat" terimi burada, eğitim programlarını ya da şunlardan bazılarını içeren her türlü resmi yönlendirici belgeye atıfta bulunmak için kullanılmaktadır: eğitim içeriği, kazanım hedefleri, öğrenci değerlendirme yönergesi ve izlenceler⁽⁶⁴⁾.

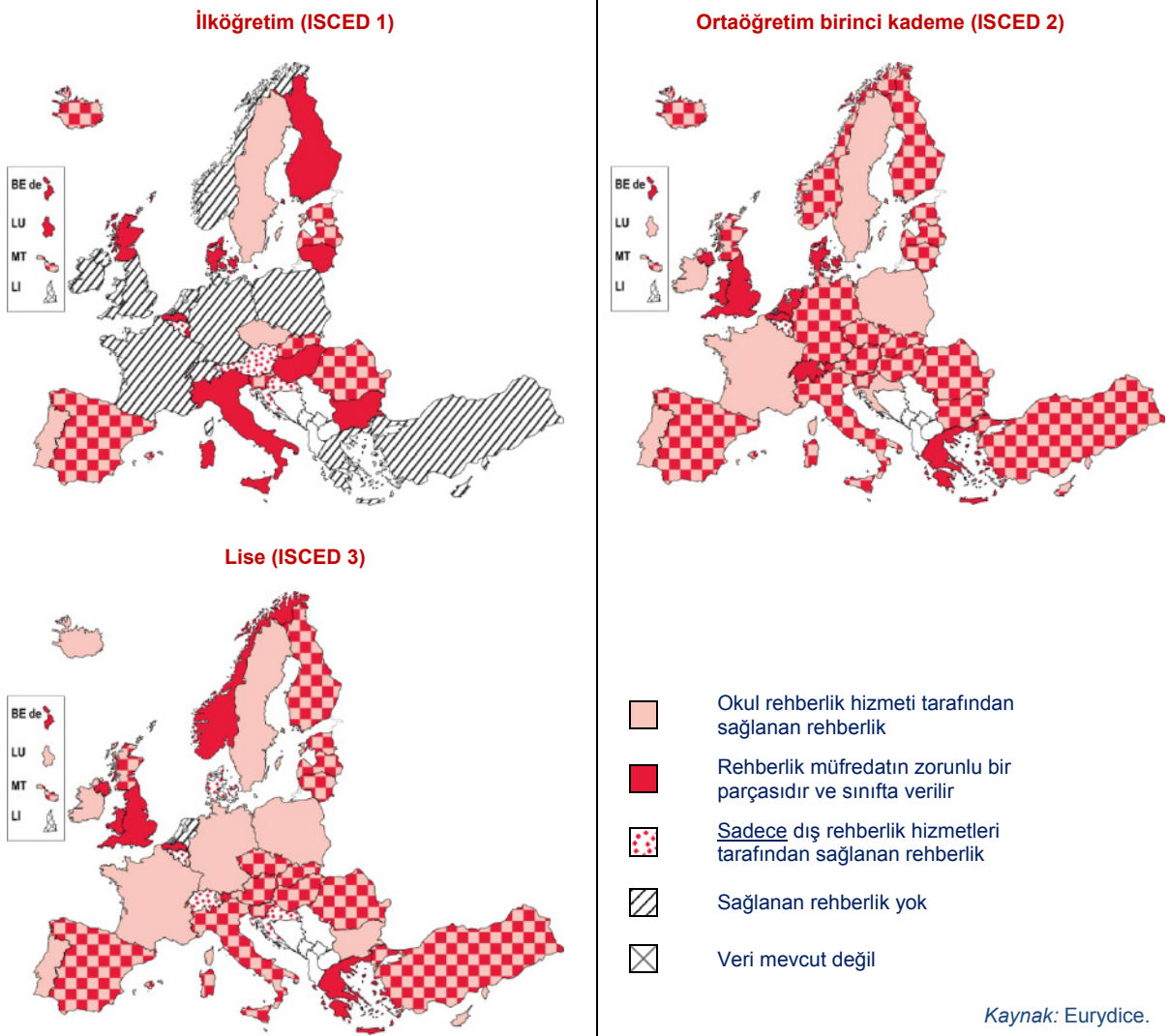
Rehberliğe ilişkin geleneksel teke-teke yaklaşım yerine müfredat-tabanlı bir yaklaşım eğilimi, Cedefop tarafından 2004 yılında vurgulanmıştı (Cedefop, Sultana, 2004). Aslında, eğitim ve kariyer rehberliği zorunlu müfredat dersi yapıldığı zaman, sistematik olarak tüm öğrencilere verilir, eğer rehberlik hizmetlerine bırakılırsa, sadece özel ihtiyacı olanlar ulaşabilir. Bu nedenle, rehberlik müfredatla sağlandığı zaman, okul terkinin işaret etmede bir tedbir eylemi olarak düşünülebilir; bunun tersine, rehberlik hizmetleri yoluyla bireysel bazda sağlandığında ise, hali hazırda risk altında olanlar için yardım sağlamak üzere bir müdahale eylemidir.

Şekil 5.2, okullardaki eğitim ve kariyer rehberliğine ilişkin bu iki ana yaklaşımı temsil eder (müfredat yoluyla tüm öğrencilere ya da okul temelli rehberlik ya da danışmanlık hizmetleri aracılığıyla bireylere); aynı zamanda dış uzman rehberlik organları tarafından sağlanan imkanları da gösterir. Bu üç imkan türü, farklı öğretim yöntemleri kullanarak ve farklı katılımcıları dahil ederek bir arada bulunabilir ya da birbirlerini tamamlayabilir. Haritalar, tüm Avrupa ülkelerinin eğitim en az bir düzeyinde öğrencilere eğitim ve kariyer rehberliğini mevcut hale getirmek için bazı düzenlemeler yapmış olduklarını göstermektedir. Ancak, şekil, 13 ülkede/bölgede⁽⁶⁵⁾, rehberliğin ortaöğretimde öğrencilere yönelik olduğunu ve ilköğretim düzeyinde olanlar için sağlanmadığını göstermektedir.

⁽⁶⁴⁾ "Yönlendirme belgeleri" ve "müfredatlar" terimleri, bu bölümde birbirlerinin yerine kullanılmaktadır.

⁽⁶⁵⁾ Almanya, İrlanda, Yunanistan, Fransa, Kıbrıs, Hollanda, Polonya, İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler), Norveç, İsviçre ve Türkiye

Şekil 5.2: İlköğretim ve genel ortaöğretimde (ISCED 1, 2 ve 3) eğitim ve kariyer rehberliği imkanı, 2013/14

Ülkeye özel notlar

Hırvatistan: Ulusal Müfredat Çerçevesi'ne göre (2010), eğitim ve kariyer rehberliğinin müfredata dahil edilmesi gerekmektedir. Kanunda kabul edilmiş olmasına rağmen, bu çerçeve henüz uygulanmamıştır.

İsviçre: Her kantonun eğitim ve kariyer rehberliği için kendi düzenlemeleri bulunmaktadır. ISCED 3 düzeyinde, dış hizmetlerin çoğu Fransızca-konuşan İsviçre'deki okullarda daimi ofisi vardır.

Eğitim ve kariyer rehberliğinin eğitiminin üç düzeyi arasında sağlanan yollarını analiz ederken (bakınız Şekil 5.2), çoğu Avrupa ülkesinde, okulların bunu okul-içi rehberlik hizmeti aracılığıyla öğrencilere destek verdiğini garantisi ettikleri açıktır. Bazı ülkelerde, okullarda rehberlik sağlamanın tek yolu budur ya da eğitimin belirli düzeylerindeki rehberlik imkanının tek şeklidir. Çek Cumhuriyeti'nde ilköğretim düzeyinde, Fransa, İrlanda, Lüksemburg ve Polonya'da ortaöğretim birinci kademe ve lise düzeyinde ve Almanya, Kıbrıs ve İzlanda'da lise düzeyinde ve Portekiz ve İsveç'te eğitimin her üç düzeyinde durum bu şekildedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, eğitimin bir ya da birkaç düzeyi için üst-düzyer müfredatın ayrılmaz bir parçası olabilir. Tüm eğitim sistemlerinin yaklaşık yarısı, ilköğretim düzeyinden başlayarak müfredatına rehberliği dahil etmiştir, ancak ülkelerin büyük çoğunluğu bunu ortaöğretim birinci kademe ve/veya lise için yapmıştır. Rehberlik, müfredatta zorunlu bir ders olduğunda, genellikle sınıfta verilir (öğretim yaklaşımları Kısım 5.2.2'de ele alınmaktadır).

Ayrıca, eğitim ve kariyer rehberliğinin sağlanması, çoğu Avrupa ülkesinde mevcut olan, dış uzman rehberlik hizmetleri aracılığıyla dışarıdan organize edilebilir (bakınız Kısım 5.4). Rehberliğin zorunlu müfredata dahil olmadığı ya da okul rehberlik hizmeti tarafından verildiği yerlerde rolleri çok önemlidir; Belçika'nın Fransız Topluluğu'nda (her üç düzeyde), Avusturya'da (ilköğretim düzeyinde), Hırvatistan'da (ilköğretim ve lisede), Danimarka ve İsviçre'de (lisede).

Avrupa ülkeleri, imkanın farklı şekillerini bağlayan ve bir dizi geniş yöntem kullanan eğitim ve kariyer rehberliğine ilişkin geniş bir yaklaşımı önerdiklerini bildirmektedir. Okul özerkliği nedeniyle, okulların bir çok durumda rehberlikle ilgili çeşitli aktiviteler planlama ve organize etmede serbest olduklarını da belirtmek gerekir. Çoğu ülkede (rehberlik üst-düzey müfredatlarına dahil olsun ya da olmasın), okullar kendi çalışma belgelerinde bu imkanı açıklamak zorundadır. Örneğin, bunu, okul gelişim ya da eylem planlarına, okul-düzeyi müfredatlarına ya da daha spesifik rehberlik planına dahil edebilirler. Rehberliğin sağlanması için bir gereklilik İrlanda, İspanya, Hollanda, Polonya, Portekiz, İzlanda ve Norveç'te bulunmaktadır.

İrlanda'da, rehberlik bir müfredat dersi olarak kabul edilirse de, bütün okul rehberlik planına dahil edilmesi gereken evrensel bir haktır. Kariyer ziyaretleri ve eğitim sergilerinin yanı sıra bire bir rehberlik seanslarıyla kariyer rehberlik derslerinde verilmektedir. Bütün okul rehberlik programı, diğer zorunlu derslerle bağlantılıdır ve tüm öğrencilerin rehberlik ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamalıdır.

Polonya'da, okul müdürü, eğitim ve kariyer rehberliğinin düzenlenmesinden sorumludur. Okulların, farklı eğitim yollarına adanmış ayrı sınıfları içeren bir iç profesyonel rehberlik sistemi vardır. Sistem, rehberlikle ilgili görevlerin sorumlu personel tarafından uygulanma ve tasarlanma yolunu tanımlar. Rehberlik için ayrılan öğretim süresi, okul müdürü tarafından ayarlanır.

İzlanda'da, lise müfredatı kılavuzu, okulun eğitim ve mesleki rehberlik ve danışmanlık politikasını ve hedeflerinin bir açıklamasını içermelidir ve okulun bu konuda rolünü ve görevlerini nasıl yerine getirdiğini de tanımlamalıdır.

Diğer durumlarda, okul-düzeyinde müfredat, rehberlik, hedefler ve kullanılan yöntemler (hem sınıfta hem de rehberlik hizmetleri tarafından) ve bu konuya ayrılan süre açısından okul ihtiyaçlarını belirlemelidir. Ayrıca, okullar, aileler ve dış ortaklarla her türlü işbirliğinden bahsetmesinin yanı sıra sürekli mesleki gelişime (CPD) ilişkin personel ihtiyaçlarını da vurgulamalıdır.

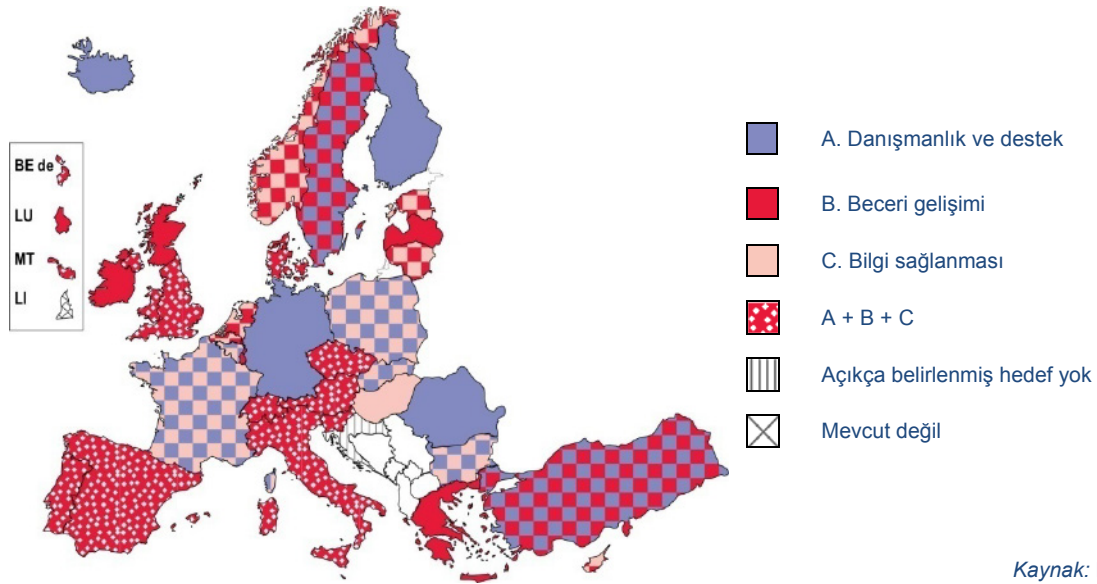
5.2.1. Okuldaki eğitim ve kariyer rehberliğinin hedefleri

Eğitim ve kariyer rehberliğinin hedefleri, büyük ölçüde farklı ülkelerde yapılan rehberlik tanımlarına bağlıdır (Cedefop, Sultana, 2004). "Rehberlik" teriminin anlaşıldığı iki ana yol vardır: öğrencilere alacakları eğitim ve kariyer seçeneğini seçmelerinde destek verilmesi anlamında anlaşılabilir; ya da özellikle okulu terk etme riski altında olan öğrencilerle ilgili bazı ülkelerin gerekli gördüğü psikolojik danışmanlık ve ek öğrenme desteğinin sağlanması anlamına gelebilir. Bunu ayırtmak bazen zor olsa da, bu rapor esas olarak rehberliği, bir eğitim ve kariyer yolu seçen öğrencileri desteklemek için kullanılan bir uygulama olarak görmektedir.

Avrupa ülkeleri, okul düzeyinde eğitim ve kariyer rehberliği için üç ana hedef belirler. Öğrencilere danışmanlık ve destek sağlama, bireysel beceri ve yeterliliklerini geliştirme ve kariyer tercihleri hakkında öğrencileri bilgilendirme (bakınız Şekil 5.3). Bir düzineden fazla sistem⁽⁶⁶⁾, her üç hedefin rehberlik personeli için atanmış olduğunu vurgulamaktadır. Öğrenciler okul terkiyle ilişkili olan zorlukların işaretlerini gösterdiklerinde, bu hedefler, öğrencilerin ayrılmasının önlenmesine katkıda bulduklarından ve erken müdahale için fırsatlar sağladığından, ELET oranlarını azaltmada önemli bir rol oynar.

⁽⁶⁶⁾ Belçika (Almanca-konuşan Topluluk), Çek Cumhuriyeti, Danimarka, İspanya, İtalya, Malta, Avusturya, Portekiz, Slovenya, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda) ve İsviçre

Şekil 5.3: İlköğretim ve genel ortaöğretimde eğitim ve kariyer rehberliğinin ana hedefleri, 2013/14

Açıklayıcı not

Şekildeki bilgi, okullardaki rehberlik imkanına ilişkin ulusal müfredatlara ya da diğer yönlendirici belgelere dayanmaktadır.

Ülkeye özel notlar

Hırvatistan: Ulusal Müfredat Çerçevesi'ne göre (2010), becerilerin geliştirilmesi, eğitim ve kariyer rehberliğinin temel hedeflerinden birisidir. Kanunda kabul edilmiş olmasına rağmen, bu çerçeve henüz uygulanmamıştır.

Hollanda: Bilgi sağlanmasına ilişkin hedefler, genellikle ilköğretimi hedef alırken beceriler ise ortaöğretim içindir.

Rehberlik uzmanlarının ilk ve en yaygın, amacı, öğrencilere, eğitim ve iş fırsatlarına ilişkin doğru seçimler yapmalarını sağlayacak tavsiye ve destek sağlamak ve onları yetişkin hayatlarında da karşı karşıya gelecekleri zorlukları karşılamalarına yardımcı olmaktır. Bazı ülkeler (örneğin, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Fransa, Romanya, Finlandiya, İzlanda ve Türkiye), rehberliğin okulu terk etme riski altında olan öğrencilere özel bir önem vermesi gerektiğini belirtir. Bunlar, az-başarı gösteren öğrencileri, okula sık sık devamsızlık yapanları ya da davranışsal zorlukları olanları içerebilir. Bu gibi durumlarda, rehberlik, öğrenme problemi ya da motivasyon eksikliğinin erkenden teşhis edilmesine ve bireyleri desteklemede bütüncül bir yaklaşım sağlamada yardımcı olabilir (Avrupa Komisyonu, 2010). Rehberliğin rolü, bu nedenle, öğrenme için öğrencilerin öz güvenlerini ve motivasyonlarını arttırmak ve eğitimlerine yardımcı olmak için devam eden ve uzun vadeli destek sağlamak ve eğitimde kalmalarına yardımcı olmaktır.

İkinci rehberlik amacı, öğrencilere bireysel beceri ve yeteneklerini geliştirmede yardımcı olmak ve böylece gelecekteki eğitim ve kariyer seçimlerini yönetmelerine olanak sağlamaktır. Ülkelerin üçte biri, öz-bilgi geliştirme, öz-farkındalık, öz-değerlendirme, problem çözme ve karar verme becerileri gibi becerilerin gelişimine özel önem verir. Rehberlik, öğrenciler kendilerine ilgi çekici neyin geldiğini anlayabilsinler ve daha ileri öğrenme ve/veya iş için çok sayıda fırsatlarla iyi kararlar vermelerine ve kendi yollarını bulmalarına yardımcı olur. Yalnızca rehberlik uzmanlarına güvenmek yerine, öğrencilere kendi çıkarlarını, güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeleri için yardımcı olunmalıdır; kendi bilgilerini aramaları ve kendi kararlarını vermeleri öğretilmelidir. Rehberlik personeli, öğrencileri zorluklarla ve seçimlerle ve yetişkinlerin sorumluluklarıyla yüzleşmeye hazırlamalarına yardımcı olmalıdır. Bazı ulusal örnekler vermek gerekirse:

Çek Cumhuriyeti'nin müfredatı, öğrencilerin çeşitli öğrenme becerileri kazanmaları ve kişisel çalışma ve gelişimde etkinliklerini değerlendirme gereğini vurgular; ayrıca eğitim ve iş sırasında akıl sağlığı sorunları ile ilgilenmeyi de içerir.

Yunanistan'da, ortaöğretimde rehberlik ve danışmanlık, öğrenciler gelecekteki eğitim ve mesleki yollarına karar verirken doğru seçimler yapabilsinler diye, kişiliklerini keşfetmede onları desteklemek için tasarlanmıştır. Öz-farkındalık, karar-verme becerileri ve

bilgilerin kritik değerlendirmesi ile ilgili becerilerin geliştirilmesi, rehberlik ve danışmanlığın tasarımı ve geliştirilmesi için temel oluşturur.

Letonya, rehberliğin, öğrencilere, eğitim ve kariyer seçimleri konusunda bilinçli kararlar vermelerine ilişkin beceri, yetenek ve ilgilerini ve kendi kariyer yollarını belirlemede bu beceri ve deneyimlerini kullanmalarına olanak sağladığından bahseder.

Norveç, eğitim ve kariyer rehberliğinin, öğrencilere kendi değerleri, ilgi ve yeteneklerinin farkında olmalarına yardımcı olduğunu; öz-farkındalığı ve öz-bilgiyi güçlendirdiğini, eğitim ve iş konusunda kendi seçimlerini yapabilmelerine yardımcı olduğunu ve kendi seçimlerinin sonuçlarını değerlendirebildiklerini ya da yanlış yapılan bir seçimi önlediğini bildirir.

Bu kişisel beceriler, Belçika (Almanca-konuşan Topluluğu) ve Birleşik Krallık'taki (İskoçya) bilgi becerileri ile tamamlanmaktadır. Bu da, öğrencilerin bilgiyi kendi başlarına aramaya ve işlemeye yeterli olmaları gerektiğini ima eder. İskoçya durumunda, öğrencilerin, okullardan, kendi seçimlerini bilgilendirmek için kaynaklara erişmelerine yardımcı olmalarını bekledikleri belirtilmiştir.

İskoçya Mükemmellik Müfredatı (2011), gençlerin (...) eğitim ve mesleki bilgilerini toplamak ve organize etmek için öz-farkındalık ve güven geliştirmeleri için kişisel öğrenme planlamaya bu becerileri inşa etmelerini ve bunun da gelecekteki öğrenmeyi iş yollarını daha iyi yönetmelerine olanak sağladığını belirtmektedir.

Son olarak, eğitim ve kariyer rehberliğinin üçüncü hedefi, öğrencilere, bilinçli seçimler yapmaları için eğitim ve kariyer yolları hakkında yeterli bilgi vermektir. Öğrencilere eğitim ve öğretimin önemini ve hayatboyu öğrenmenin gerekliliğini anlamalarına yardımcı olma ve iş dünyası hakkındaki bilgilerini artırma esastır. Rehberlik sağlayıcılarının, kariyer bilgilerinin anlaşıldığından, gençlerin bunu nasıl kullanmaları gerektiğini bildiğinden, güvenilir olarak kabul edildiğinden ve kişinin kariyer gelişim ve olgunluk düzeyine karşılık geldiğinden emin olmaları gerekmektedir (OECD, 2003).

Örneğin, **Macaristan** Ulusal Çekirdek Müfredatı, okulların iş dünyası hakkında kapsamlı bir bakış açısı sağlaması ve öğrencilerin yaş, ilgi alanları ve kazanım düzeylerine göre uygun bilgi vermesi gerektiğini vurgular.

Eğitim ve kariyer desenlerinin hızla değiştiği ve gençlerin sürekli olarak dinamik bir iş piyasasına uymak zorunda oldukları ve hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, ilerisi için eğitim ve çalışma fırsatlarını kavramak zorunda oldukları bu tür bilgiler bugünün dünyasında özellikle önemlidir.

Norveç'te, örneğin, rehberlik, eğitim ve kariyer, Norveç'teki ve diğer ülkelerdeki eğitim fırsatları, ulusal ve uluslararası iş piyasası ve çeşitli danışmanlık araçları kullanarak eğitim hakkında bilgi içermektedir.

5.2.2. Müfredattaki öğretim yaklaşımları

Avrupa ülkelerinde okul müfredatında eğitim ve kariyer rehberliği için ayrılan yer, bu alana verilen önemi yansıtmaya eğilimindedir. Şekil 5.2, okullarda her üç eğitim düzeyindeki yerine genel bir bakış açısı sunmaktadır: ilköğretim, ortaöğretim birinci kademe ve lise.

Eğitim ve kariyer rehberliğinin, zorunlu çekirdek müfredata dahil edildiği yerlerde, sınıflarda ayrı bir ders olarak, diğer derslerin içine entegre edilen bir ders ya da zorunlu müfredatlar-arası bir ders olarak verilebilir. Şekil 5.4, rehberliğe ilişkin hangi yaklaşımların ülkeler tarafından tercih edildiğini ve hangi yaşlara uygulandıklarını gösterir.

Dokuz eğitim sisteminde, merkezi düzey müfredatı, eğitim ve kariyer rehberliğini ayrı (ya da tek başına) bir zorunlu ders⁽⁶⁷⁾ olarak en azından bahsedilen üç düzeyden birinin içine yerleştirir. Ayrı dersin adı, ülkeler arasında değişir, örneğin, okul kariyer rehberliği (Yunanistan) ve danışmanlık ve kariyer planlaması/danışmanlık ve rehberlik (Türkiye) olarak adlandırılır. Tek başına derslerin uzunluğu, ülkeye bağlı olarak değişir. Bir yıldan (Kıbrıs) on bir yıla (Romanya) kadar değişebilir.

⁽⁶⁷⁾ "Ayrı ders" ve "Tek-başına ders" terimleri, bu metinde birbirlerinin yerine kullanılmaktadır.

Bir düzineden fazla ülkede, eğitim ve kariyer rehberliği, ayrı bir zorunlu ders olarak öğretilse de öğretilmese de, çeşitli derslerle ya da eğitim/öğrenme alanlarıyla bütünleşir. Bir öğrenme alanı, yakından ilgili çeşitli disiplinlerin ya da derslerin içerik ve hedeflerini ayrı bir öğretim bloğu içinde bir araya getirir. Eğitim ve kariyer rehberliği yönlerini içeren dersler şunlardır: sosyal bilimler (örneğin, Çek Cumhuriyeti, Letonya, Malta ve İzlanda), ev ekonomisi ve teknolojileri (örneğin, Bulgaristan, Letonya ve Malta), girişimcilik (örneğin, Bulgaristan) ve vatandaşlık eğitimi (örneğin, Çek Cumhuriyeti), kişisel ve sosyal gelişim (örneğin, Malta), yaşam tarzı ve pratik beceriler (örneğin, Macaristan). Çek Cumhuriyeti'nde, çalışma hayatına hazırlık da lisedeki "Kişiler ve İş Dünyası" eğitim alanının içinde yürütülür. Almanya'da, eğitim ve kariyer rehberliğinin içinde öğretildiği derslere, her *Land* düzeyinde karar verilir. Konu genellikle birkaç yıl öğretilir.

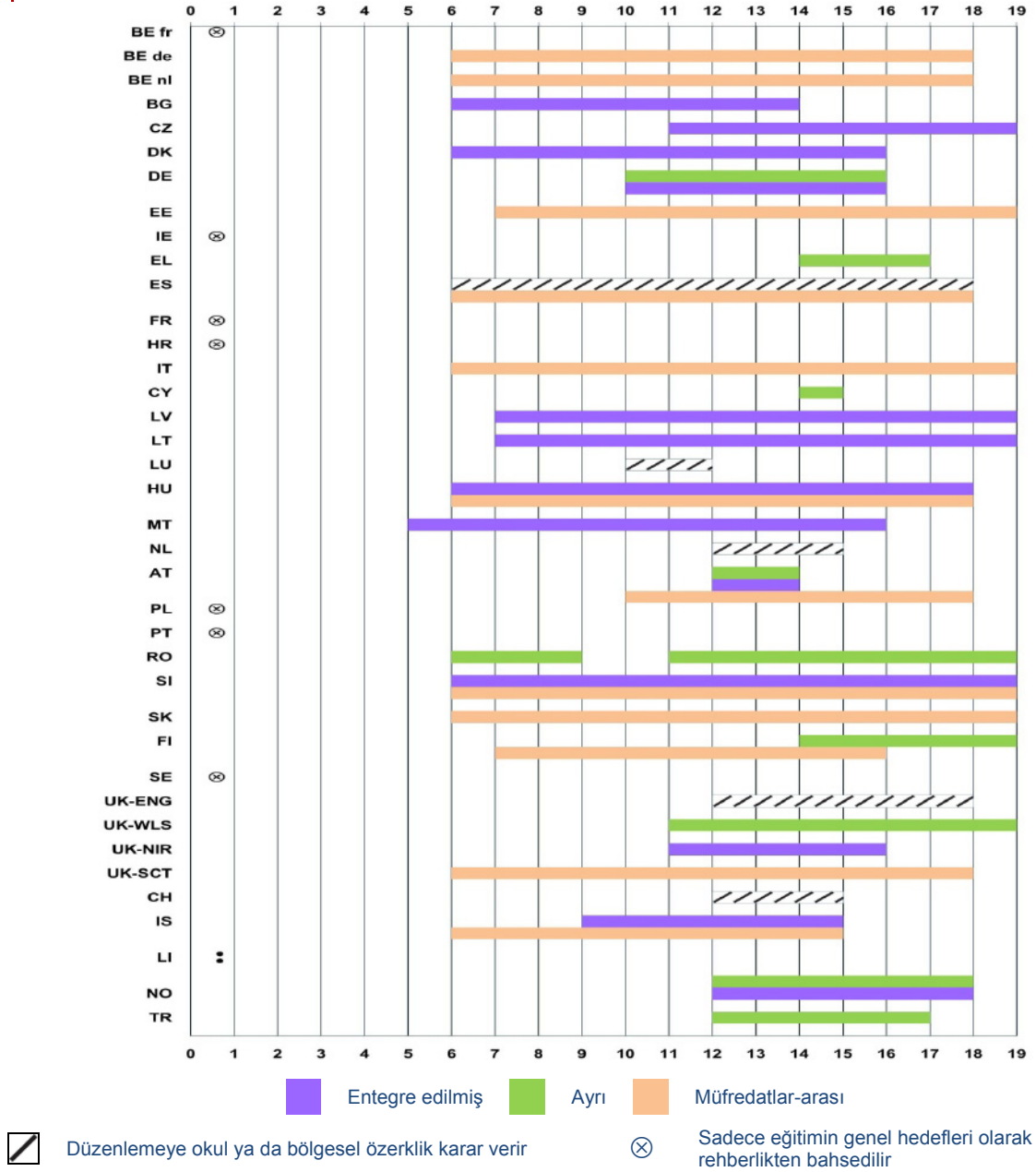
Bazı ülkelerde (örneğin, İspanya, Lüksemburg, Hollanda, Birleşik Krallık (İngiltere) ve İsviçre'de), eğitim ve kariyer rehberliği, bir noktada, müfredat içinde zorunlu bir derstir, fakat okullar (Lüksemburg, Hollanda ve Birleşik Krallık (İngiltere) durumunda) ya da bölgeler (İspanya ve İsviçre durumunda), okul ya da bölgesel özerklik düzenlemeleri çerçevesinde nasıl verileceğine karar vermede özgürdürler. Örneğin, okullar, bu dersi kapsayan özel bir modül düzenleyebilir ya da ayrı bir ders olarak tanıtabilir. Almanya ve Avusturya'da, rehberlikle ilgili dersin organizasyonu, eğitim yoluna bağlıdır.

Almanya'da, ortaöğretim birinci kademe düzeyinde, iş dünyasına giriş, her eğitim dersinin zorunlu bir bileşenidir ve ya *Arbeitslehre* (meslek-öncesi eğitim) ya da diğer derslerin bir kısmı ya da ders alanı olarak sunulur. Eğer *Arbeitslehre* ayrı bir ders ise, *Land*'a bağlı olarak zorunlu ya da seçmeli olabilir. Benzer şekilde, **Avusturya'da**, mesleki rehberlik (*Berufsorientierung*), ayrı bir ders olarak verilmektedir ya da bir grup derse entegre edilmiştir.

Ayrıca, seçmeli olan tek-başına dersler ya da rehberlik için ayrılan dersler (Şekil 5.4'te gösterilmemiştir), ayrıca, örneğin, Bulgaristan, Estonya, İspanya, Litvanya, Macaristan, Hollanda, Romanya ve Portekiz'de olduğu gibi, okula ve öğrencilerin ihtiyaçlarına bağlı olarak ilköğretim ve/veya ortaöğretimde bulunabilir.

Litvanya'da, entegre bir ders olarak öğretilen rehberliğin yanı sıra, belirli bir kariyer modülü, bilişsel, yaratıcı, sanatsal, sosyal ve diğer türdeki faaliyetlerin bir parçası olarak zorunlu (ve/veya seçmeli) ders şeklinde ortaöğretimde organize edilebilir.

Şekil 5.4: İlköğretim ve genel ortaöğretime ilişkin üst-düzye yönlendirici belgelere ve yaşa göre zorunlu bir konu olarak öğretilen eğitim ve kariyer rehberliği, 2013/14

Açıklayıcı not

Sadece eğitim ve kariyer rehberliğinin zorunlu öğretimi bu şekilde gösterilir. Şekil, şirketlerdeki zorunlu iş deneyimini kapsamaz (bakınız Kısım 5.2.3).

Ülkeye özel notlar

Almanya: Eğitim ve kariyer rehberliği (*Berufsorientierungsprogramm*), okul türü ve *Land'a* bağlı olarak ya zorunlu ya da ayrı bir ders olarak sağlanır.

İspanya: Okullar, bir ölçüye kadar, üst-düzye yönlendirme belgelerinde ifade edilen yönergeleri takip ederek dersin düzenlenmesine karar vermede özgürdür.

Hırvatistan: Ulusal Müfredat Çerçevesi'ne göre (2010), eğitim ve kariyer rehberliğinin müfredatta içerilmesi gerekmektedir. Kanunda kabul edilmiş olmasına rağmen, bu çerçeve henüz uygulanmamıştır.

Malta: Eylül 2014 yılından itibaren, Kişisel, Sosyal ve Kariyer Gelişimi, ilköğretim ve ortaöğretimdeki tüm öğrenciler için çekirdek müfredatın parçası olarak tanıtılacaktır.

Hollanda: Bazı okullarda, eğitim ve kariyer rehberliği, entegre bir ders olarak öğretilir. Okullar bu dersin nasıl verileceği konusunda genellikle özgürdür.

Avusturya: Eğitim ve kariyer rehberliği, okula bağlı olarak ya entegre bir ders ya da ayrı bir ders olarak sunulur.

İsviçre: Her kantonun okullardaki eğitim ve kariyer rehberliği için kendine özgü düzenlemeleri vardır. Çoğu kantonda, ISCED 2 düzeyinde ya zorunlu entegre ya da müfredatlar-arası ders olarak öğretilir.

Ayrı dersle entegre ders arasındaki ayırım, eğitim ve kariyer rehberliğinin hedefleri ve içeriğinde önemli farklılıklar olduğu anlamına gelmez (bakınız Kısım 5.2.1). Bazı ülkeler, sergi ziyaretleri, geziler ve gerçek hayat durumlarıyla bağlantılı proje-tabanlı öğrenme gibi müfredat-dışı faaliyetler yapılabilen uygulamalı eğitimle teorik içeriği tamamlamanın önemli olduğunu vurgular (bakınız Kısım 5.2).

Macaristan, rehberliğin sadece uzun bir süre boyunca uygulanması halinde ve çeşitli derslerde ve müfredat-dışı alanlarda ve faaliyetlerde yoğun bir şekilde olan olasılıkları ortaya çıkarırsa etkili olabileceğini vurgular.

Eğitim ve kariyer rehberliği, bazen müfredatın müfredatlar-arası bir boyutudur. Bunun meydana geldiği durumlarda, daha önce belirtilen ders-dayalı yaklaşımlarla birleştirilebilir. Ders, müfredatlar-arası bir boyuta alındığında, müfredatta tanımlandığı üzere, tüm öğretmenler hedeflerin uygulanmasına katkıda bulunması gerekir. Bir ölçüye kadar, tüm ülkeler müfredatlarında bu konuyla ilgili genel hedefleri içerdiğinden eğitim ve kariyer rehberliğinin müfredatlar-arası bir boyutu vardır. Bu genel hedeflerin yanı sıra, çeşitli ülkelerin müfredatları, eğitim ve kariyer rehberliğinin, müfredatlar-arası konulara ilişkin kısımlarda, temel yeterliliklerde ya da tüm eğitim ve öğretim sürecine ya da okul hayatının diğer yönlerine uyarlanan eğitim içeriği alanında olduğunu vurgular. Müfredatlar-arası bir yaklaşımı benimsemiş ülkelerin çoğunda durum bu şekildedir, ancak diğerlerinde (örneğin, İspanya ve İtalya'da), eğitim ve kariyer rehberliğine ilişkin yönergeler, genel yönlendirici belgelerde ya da rehberliğe ilişkin özel kararname/belgelerde yayınlanmaktadır.

Bir düzine eğitim sistemi, eğitim ve kariyer rehberliğinin müfredatlar-arası bir ders olduğunu bildirmektedir. Çoğu durumda, bu durum, her üç eğitim düzeyine de uygulanır (Belçika (Almanca-konuşan ve Flaman Toplulukları, Estonya, İspanya, İtalya, Macaristan, Slovenya, Slovakya ve Birleşik Krallık (İskoçya)). Diğer üç ülkede (Avusturya, Finlandiya ve İzlanda), rehberlik, eğitiminin bir ya da iki düzeyinde müfredatlar-arası bir derstir.

Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu tarafından kabul edilen bir beceri kılavuzu (2011), ilköğretim ve ortaöğretim boyunca bilinçli kariyer seçimleri yapmaları için öğrencileri hazırlamak üzere tasarlanmıştır. Bu kılavuza göre, okulların, öğrencileri ve koruyucularını eğitim ve öğretim, eğitim ve kariyer seçenekleri hakkında bilgilendirip önerilerde bulunması gerekmektedir. Kariyer rehberliği, okul eğitiminin bir parçasıdır ve okulla iş dünyası arasında önemli bir bağlantıdır.

Estonya'daki (2011) Ulusal Müfredat, "öğrencilerin iş piyasasında en iyi faydayı bulmaları için hazır olmaları yönünde onları şekillendirmek, bağımsız olarak karar vermeleri, hayatta farklı rolleri doldurmaları ve hayatboyu öğrenme yer almaları için çabalayan" müfredatlar-arası ders olan "Hayatboyu Öğrenme ve Kariyer Planlaması"nı içerir. Öğrenciler, bir yaşam biçimi olarak ve kariyerlerini geliştirmeleri için bir aracı olarak hayatboyu öğrenmeye değer vermeleri için yönlendirilir, iş ve eğitim fırsatlarına ilişkin beceri, ilgi alanları ve bilgilerini nasıl değerlendireceklerini öğrenmek için ve sürekli karar-alma sürecine bu bilgiyi uyarlamaları için teşvik edilirler.

Macaristan Çekirdek Müfredatı (2012 yılında güncellendi), kariyer eğitimi, okul yılları boyunca tüm derslerin içine inşa edilecek müfredatlar-arası bir ders olarak tanımlamaktadır. Öğrencilerin yaş ve yeteneklerine uygun olarak, okulların iş dünyasının kapsamlı bir resmini sunmaları gerekir. Bu hedefe ulaşmak için, okullar, öğrencilerine, kendi yeteneklerini test etmelerine, onların ilgilerini çekebilecek alanlardaki bilgilerini derinleştirmelerine, kendilerine uygun bir kariyer seçip ona göre çalışabilmelerine olanak sağlayan faaliyetler sağlamak zorundadırlar. Bu nedenle, işbirliği, liderlik ve rekabet gibi iyi işle ilgili davranışların geliştirilmesi ve yönetilmesi gerekir.

Slovakya'da, eğitim ve kariyer rehberliği, müfredatlar-arası zorunlu bir ders olan "Kişisel ve Sosyal Gelişim"e dahil edilir.

Birleşik Krallık'ta (İskoçya), "kişisel öğrenme planlaması ve kariyer yönetimi" becerileri, "Mükemmellik için Müfredat"a (2009) yerleştirilmiş öğrenme, yaşam ve işe ilişkin ana becerileri kapsamaktadır. Kariyer yönetimi becerilerinin, öğrenme, beceri geliştirme ve kişisel gelişime ilişkin daha geniş bir yaklaşım içinde ayarlanmış olması gerektiğini belirtir.

5.2.3. Sınıf dışında eğitim ve kariyer rehberliği

Sınıfta sunulan eğitim ve kariyer rehberliği, müfredat-dışı faaliyetler biçiminde, örneğin, dersler dışındaki faaliyetlerle tamamlanabilir. Ülke raporlarının analizi, bir dizi geniş rehberlik yöntemlerinin kullanıldığını göstermektedir; en değerli yöntemler, interaktif etkinliklere dahil olan öğrencilerdir. Avrupa Komisyonu da, rehberliğin interaktif yöntemlerle (danışmanlık, koçluk, bire-bir rehberlik ve iş yerleştirmeleri) ve çevrimiçi hizmetlerle sağlandığını vurgulamaktadır (Avrupa Komisyonu, 2013a).

Rehberliğin sunulma yolları, bireysel ve grup yöntemleri olarak ayrılabilir. Pek çok Avrupa ülkesi, "grup rehberliğinin, hizmetlere daha geniş erişim sağlanmasının yanı sıra, karar-alma sürecinde kişiyle toplum arasındaki bağlantıyı sağladığından" grup yöntemleri üzerine özel bir odak koymaktadır (Cedefop, Sultana 2004, s. 44). Grup faaliyetlerinin bazıları, okul düzeyinde düzenlenirken, diğerleri, dış rehberlik ve danışmanlık hizmetleri gibi başkalarının yardımına ihtiyaç duyar. Okullar, sınıf ya da okul düzeyinde projeler işletir ve bazen rehberlik uzmanları ya da müstakbel işverenler olarak konuk-konuşmacılarla bilgilendirme toplantıları yapar (örneğin, Yunanistan, Lüksemburg, Malta, Slovenya ve İzlanda). Ayrıca, öğrencilerin mülakat becerilerini öğrenmeleri ya da özgeçmişlerini nasıl yazacaklarını (Kıbrıs ve Malta gibi) öğrendikleri sırada çalıştaylar ve seminerler düzenlerler. Okul düzeyinde etkinlikler düzenlemenin avantajı, öğrencilerin yanı sıra davet edilen ailelerle gerçekleşecek olmasıdır.

Okul dışındaki organizasyonlar, kariyer fuarlarını (örneğin, İspanya, Letonya, Malta, Macaristan, Polonya, Romanya ve Slovenya), yükseköğretim kurumlarında açık günleri (örneğin, İspanya ve Litvanya) ve iş yerlerini (örneğin, İspanya, Letonya, Macaristan, Polonya, İzlanda ve Norveç) içerebilir. Bu organizasyonlar, öğrencilere iş dünyasını ve yükseköğretimi tanıma fırsatı verir.

Şirketlerdeki iş deneyimi ya da iş yerleşimi, bir dizi ülkede genel eğitimde kullanılan popüler bir uygulamadır (örneğin, Almanya, Malta, Hollanda, Finlandiya ve İsviçre). Bunlar, öğrencilerin, iş piyasası gerçeğiyle tanışmalarına, iş hayatında kişisel deneyimler ve otantik bir çevrede farklı meslek deneyimleri kazanmalarına olanak sağlar. Avrupa Komisyonu, işyeri deneyiminin, eğitim ve öğretime devam etmeleri için öğrencileri motive edebilir ve gelecekteki kariyer seçimlerine daha fazla odaklanmalarını sağlayabilir ve bu nedenle okul terkini önlemede önemli bir önlem olduğunu vurgulamaktadır (Avrupa Komisyonu, 2013).

Bazı ülkelerde, iş deneyimi, öğrencilerin eğitiminde belirli noktalarda gerçekleşir. Diğerlerinde, örneğin Finlandiya'da olduğu gibi, müfredatın zorunlu bir parçasıdır.

Almanya'da, 2008 yılından bu yana, Federasyon, şirketler-arası ve benzeri mesleki eğitim ve öğretim merkezlerindeki kariyer rehberliği önlemlerini teşvik edilmiştir. Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı'nın kariyer rehberlik programı (*Berufsorientierungsprogramm*), 2010 yılında kalıcı hale gelmiştir. Destek, en yüksek yeterlilik olarak bir ortaöğretim birinci kademe bitirme sertifikası isteyen öğrenciler içindir. Öğrencilerin potansiyellerinin bir değerlendirmesini içerir (normalde 7. yılın sonunda) ve atölye günlerinin sonunda (8 yıl). Öğrencilerin potansiyellerinin değerlendirilmesi, öğrencilerin ilk tercihleri ve becerilerini oluşturma yollarını arar. Atölye günlerinde, daha sonra iki haftalık bir süre içinde en az üç meslek alanı hakkında bilgi edinme fırsatları olur.

Malta'da, 10. yıl öğrencileri, kendi seçtikleri işyerinde bir hafta staj yaptıkları bir kariyer-tasarımına girişe katılırlar. Bu hafta boyunca, rehberlik öğretmeni tarafından ziyaret edilir ve işyeri tarafından atanan bir danışman tarafından denetlenirler. Ayrıca, işyerindeki öğrenme deneyimleri ve hedeflerinin günlüğünü tutarlar.

Finlandiya'da, iş deneyimi dönemlerinin amacı, öğrencilere, ileri eğitim ya da meslek seçimlerinde yardım etmek ve iş hayatının getirdiği fırsatları takdir edip değerini tanımaktır. Öğrencilerin, ayrıca öğrenme ve iş deneyimlerini değerlendirmeleri için fırsatları olmalıdır. İş deneyimi dönemleri şu şekilde uygulanabilir: 1-2 gün okul personelinin işine alışma (7. yıl); 1-3 gün okul dışında, örneğin, bir ebeveynin işyerinde (8. yıl); 10 gün okul dışında, günde azami 6 saat (9. yıl).

Ülkeler tarafından bildirilen en yaygın bireysel rehberlik yöntemi, bire-bir danışma ve görüşmedir. Bu türde bir oturumun avantajı, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş ve gizli ve tarafsız olmasıdır. Bireysel oturumlar, psikolojik testleri ve yetkinlik oluşturma portfolyolarını içerebilir (örneğin, Almanya ve Lüksemburg). Bazı durumlarda, bu nitelikteki oturumlar, gelecekteki eğitim olanakları üzerine

öğrencilere tavsiyelerde bulunmak amacıyla geçiş öncesinde öğrenciler için düzenlenmiştir (Malta'daki "İçeri-gir Hizmeti" – daha fazla bilgi için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları).

Almanya'da, örneğin, sistematik beceri ayrıştırma prosedürleri (örneğin, yetkinlik analizi, kariyer seçim pasaportu (*Berufswahlpass*), beceri pasaportu, yetkinlik portföyü, Profilpass, vb.), tüm *Länder*'da öğrencilere bireysel destek sağlamak için bir arada ya da geniş kapsamlı olarak kullanılmaktadır.

Ayrıca, bireysel seanslar, sadece eğitim ve kariyer rehberliğine değil aynı zamanda eğer gerekirse psikolojik danışmanlığa da odaklanabilir; öğrenme ve davranış güçlükleri ile ilgili tartışmalar için de zaman ayırabilir. Bazı ülkeler rehberlik işlemlerinin bir parçası olarak öğrenme güçlüğü olan öğrencilere ek desteği de göz önünde bulundurur (bakınız Kısım 3.3'teki örnekler). Bunlar, özellikle okulu terk etme riski altında olanlar için yararlıdır. Bazen diğer öğretmenler ya da öğrencilerin ebeveynleri de oturumlara katılmaya davet edilebilir.

Bireysel görüşme ve istişarelerin önemli bir dezavantajı, tüm öğrencilerin bunlara erişimi olmaması gerçeğidir, desteğe ihtiyacı olan ya da kendi istekleri doğrultusunda rehberlik hizmetleriyle iletişime geçen öğrenciler olarak özellikle belirlenmiş (örneğin, okul personeli tarafından) öğrencilerle sınırlıdır. Bu nedenle, bazı ülkeler, giderek danışmanlık ya da koçluk olarak anılan başka bireysel rehberlik yaklaşımlarına dönmektedir. Bu yöntemin ana ilkesi, öğrenci ve danışmanı (öğretmen ya da uzman) arasında sürekli bir diyalog şeklinde olan ve her öğrenci için kişiselleştirilmiş bir yaklaşımdır. Bu yöntemden, İspanya, Lüksemburg ve Hollanda'da söz edilmektedir. Ayrıca, Lüksemburg, öğrenci danışmanlığı için bir reform planlamaktadır:

Öğrencilerin akademik ve kariyer kararları almalarına yardımcı olmak amacıyla, **Lüksemburg'daki** ortaöğretim okullarına ilişkin bir reform, ortaöğretim birinci kademenin ilk iki yılı boyunca, kişisel danışmanlık sistemi sağlar. Öğrenciler, ortaöğretimin başından itibaren kendi beceri, ilgi ve hedeflerini yansıtmaları için davet edilecektir. Bir öğrenci ile temas eden tüm pedagojik personel, rehberlik sürecine dahil olacaktır.

Bireysel rehberliğin çevrimiçi olarak sağlanması nihayet daha popüler hale gelmektedir. Örneğin, Lüksemburg ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere) durum bu şekildedir.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), rehberlik imkanı, web-tabanlı ve telefon hizmetlerini ve/veya yüz-yüze rehberliği içerebilir. Gençler, bir web sitesi ya da telefon hattı üzerinden kariyer tavsiyesine erişebilir.

5.3. Rehberlikten sorumlu okul personeli

Rehberliğin ana hedeflerine ve sağlanması için okul düzeyinde kullanılan yöntemlere baktıktan sonra, raporun bu kısmı, ilköğretim ve genel ortaöğretimde rehberliğin sağlanmasından sorumlu okul personeli üzerinde durulmaktadır. Nitekim, rehberlik çalışmaları için nitelikli personel mevcudiyeti, okullarda başarılı bir rehberliğin sağlanması için önemli bir faktördür.

Bu alanda başarı sağlamak amacıyla, (okul müdürü, öğretmenler ve meslek uzmanları dahil olmak üzere) tüm okul topluluğunun rehberliğin sağlanması için bir sorumluluğu vardır. Gerçekten de, ülkelerin büyük çoğunluğunda, rehberlik imkanı, farklı uzmanlardan oluşan bir çok-disiplinli ekip işidir. Çeşitli uzmanların katılımı, sadece eğitim ve kariyer rehberliği açısından değil, aynı zamanda öğrenme zorluklarını aşmak için psikolojik destek ve danışmanlık gerektiren öğrenciler için de özelleştirilmiş destek sağlayan bütünsel ve farklılaştırılmış bir yaklaşımı garanti eder.

Eğitim ve kariyer rehberliğinin kullanılabilirliğini sağlamak için, okullar, bu imkandan sorumlu personeli açıkça tanımlar. Şekil 5.5, geniş bir dizi eğitim personelinin ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki öğrencilere rehberlik sunulduğunu göstermektedir. Ancak, dahil olan farklı personel türleri incelendiğinde, sınıfta rehberlik öğretenlerle, sınıf dışında olup, okulda öğrencilere destek verenler arasında bir ayırım yapılmalıdır. Bu, büyük ölçüde müfredattaki rehberlik durumuna ve bunu vermek için yapılan düzenlemelere bağlıdır (bakınız Kısım 5.2). Bu nedenle, eğer rehberlik, müfredatın zorunlu

bir parçası ise, sınıftaki öğretmenler tarafından sağlanmalıdır. Rehberlik okul dışında, okul-içi rehberlik hizmetleri tarafından sağlandığında, genellikle rehberlik eğitimine sahip danışmanlar ya da öğretmenler katılmaktadır.

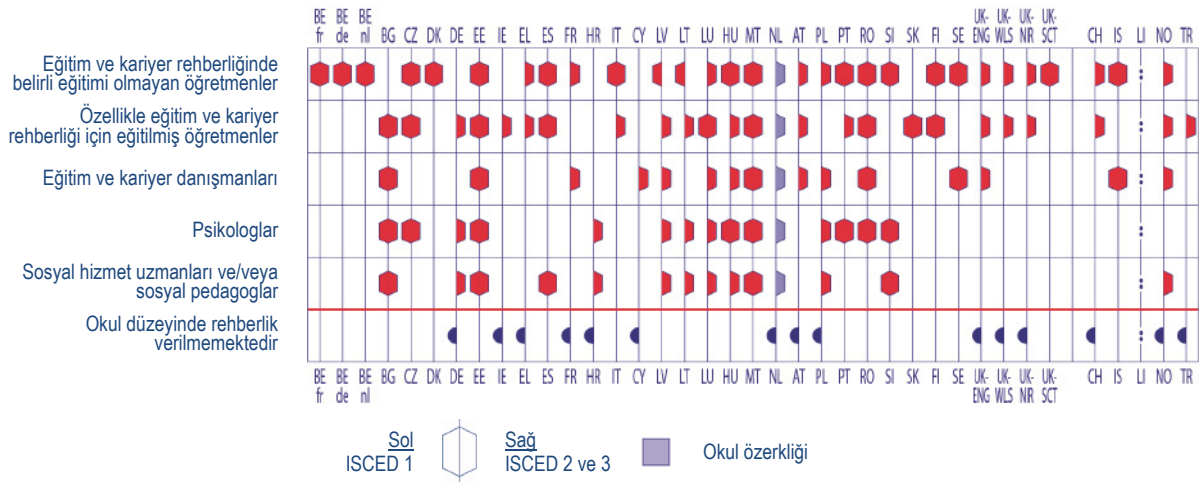
Kısım 5.2.3'te açıklanan görevlere ek olarak, okul rehberlik hizmeti personeli, öğrencilerin eğitim ve mesleki ilgilerini çekebilecek alanlar ya da anketler yürütebilip rehberlik planları geliştirebilirler (örneğin, Slovenya). Okul rehberlik hizmeti ayrıca, eğitim ve kariyer fırsatları konusunda öğrenci ve öğretmenlere bilgi toplar ve dağıtır. Bunlar, basılı ve web tabanlı bilgiyi içerebilir. Özellikle ek ihtiyaçları olan çocuklarla ilgili olarak, rehberlik çalışmalarında öğretmen ve okul müdürlerinin desteklenmesi, okul rehberlik hizmetinin diğer önemli görevidir (örneğin, Lüksemburg). Son olarak, okul rehberlik hizmeti, danışmanlık ve refah merkezleri ve kamu istihdam hizmetleri gibi dış kuruluşlarla olan ortaklıkları koordine eder (ELET politikalarına ilişkin hükümetler-arası ve sektörler-arası işbirliği hakkında daha fazla bilgi için, bakınız Bölümler 4 ve 6).

Rehberlikten sorumlu personelin eğitim ve öğretimi, öğretmenler ve rehberlik uzmanlarına yönelik bir dizi geniş üniversite kursları nedeniyle ülkeden ülkeye önemli ölçüde değişmektedir. Bununla birlikte, bazı genel benzerlikler de gözlemlenebilir. Örneğin, çoğu ülke, rehberliğe dahil olan tüm personelin okulda bir pozisyona erişmek için üniversite mezunu olması gerektiğinden bahseder (Lisans ya da yüksek lisans). Ayrıca, rehberlik için bazı sorumlulukları olan personele, her türlü becerilerini geliştirmek için CPD programları sunulmaktadır. Bu durum, halihazırda yeterli olanlarla beceri portföyüne rehberliği eklemek isteyen uzman olmayan öğretmenler için geçerlidir. Personel için CPD programları ve kurslarının düzenlenmesi, genellikle dış rehberlik hizmetlerinin sorumluluğundadır (bakınız Kısım 5.4), ancak okullar kendi öğrenci ihtiyaçlarına bağlı olarak CPD ihtiyacını tanımlamalarında genellikle özgürdürler (örneğin, Belçika (Flaman Topluluğu) ve İrlanda'da). TALIS araştırmasına göre (OECD, 2014 TALIS verilerinin ikincil analizi), Avrupa öğretmenlerinin yaklaşık %42'sinin öğrenci kariyer rehberliği ve danışmanlığında yüksek ya da orta derecede mesleki gelişime ihtiyaçları vardır. Ancak, son zamanlarda CPD aldığını bildiren öğretmenlerin⁽⁶⁸⁾ sadece %18'i, rehberlik unsurlarını içerdiğini bildirdi. Bu katılımcıların büyük çoğunluğu (yaklaşık %82), bu eğitimin, öğretim uygulamalarına orta ya da büyük derecede olumlu etkisi olduğunu bildirmiştir.

Eğitim ve rehberliğe dahil olan personel türlerinin ayrıntılı incelemesi (bakınız Şekil 5.5), rehberlikte uzman olmayan öğretmenlerin, ilköğretim ve/veya ortaöğretim düzeyinde yaklaşık 30 sistemde bu imkandan sorumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Ders, resmi müfredatın bir parçası olduğunda özellikle önemli bir rol oynar (bakınız Şekil 5.4). Müfredatlar-arası bir ders olarak verilen yerlerde, tüm öğretmenlerin dahil olması beklenir. Bu durum, Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Slovakya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve İzlanda'da vurgulanmaktadır. Ayrıca, rehberliğin zorunlu müfredatın parçası olmadığı ülkelerde, eğitimin genel hedeflerine entegre edilmiştir (örneğin, Belçika (Fransız Topluluğu), Fransa ve İsveç). Ayrıca, bazı ülkeler (örneğin, Bulgaristan, İspanya, Letonya, Malta, Slovakya ve Slovenya), belirli bir yaş grup öğrencilerinden sorumlu olan öğretmenlere (sınıf öğretmenleri) rehberlik sorumlulukları verir.

⁽⁶⁸⁾ TALIS anketi, araştırmadan 12 ay önce yer almış CPD faaliyetlerinden bahsetmektedir.

Şekil 5.5: İlköğretim (ISCED 1), genel ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) ve genel lise (ISCED 3) düzeylerinde eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu okul personeli, 2013/14

Kaynak: Eurydice.

Açıklayıcı not

Şekil, yalnızca daimi okul personelini kapsar. Dış rehberlik hizmetlerden gelen uzmanları ya da okulda konuşma yapan misafir konuşmacıları dikkate almaz.

Ülkeye özel notlar

Hrvatistan: Psikologlar, sosyal hizmet çalışanları ve/veya pedagoglar, yalnızca ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) eğitim ve kariyer rehberliği sağlamaktan sorumludur. Eğitim ve kariyer rehberliği, lisede (ISCED 3) dışarıdan sağlanmaktadır.

Macaristan: Özellikle rehberlik ve eğitimde ve kariyer danışmanlığında eğitim almış olan öğretmenler, yalnızca lisede (ISCED 3) bunu sağlamaktan sorumludur.

Malta: İlköğretim okullarında, rehberlik, aynı okula bağlı bulunan ortaöğretim öğretmenleri tarafından sağlanmaktadır.

Portekiz: Her okul grubunun (genellikle bir ortaöğretim okulu, bir ya da daha fazla temel eğitim okulu ve anaokulundan oluşan) rehberlikten sorumlu bir okul psikologu vardır.

İsviçre: Özel bir eğitim almamış öğretmenler ya da özellikle eğitim ve kariyer rehberliği eğitim almamış kişiler, yalnızca ortaöğretim birinci kademe (ISCED 2) bu dersi sağlamaktan sorumludur. Eğitim ve kariyer rehberliği, lisede (ISCED 3) dışarıdan sağlanmaktadır.

İzlanda: Eğitim ve kariyer rehberliğinde özel eğitime sahip olmayan öğretmenler, dersi lisede (ISCED 3) sağlamaktan sorumludur.

Özellikle rehberlik konusunda eğitim almış öğretmenler, dokuz ülkede ilköğretim düzeyinde ve sistemlerin üçte ikisinde ortaöğretim düzeyinde sağlanmasından sorumludur. Genellikle, rehberliği sınıfta bir ders olarak öğretirler (bakınız Şekil 5.4), aynı zamanda uzman rehberlik personelinin görevlerini de yürütebilirler. Başlangıç yeterlilikleri, öğretimdir, ancak rehberlikte ek bir yeterlilikleri de bulunmaktadır.

Çek Cumhuriyeti'nde, rehber öğretmenler (*výchovný poradce*), bir okul danışmanı olmak için bir yükseköğretim kursunu (en az 250 saat) tamamlamış nitelikli öğretmenlerdir. Bu da, onlara okullarda uzman rehberlik ve danışmanlık görevlerini yerine getirmelerine olanak sağlar.

Almanya'da, danışman öğretmenler (*Beratungslehrer*), eğitim bilimleri ve psikolojide ek eğitim almış okul personeli üyeleridir. Okul kariyerinin seçimine ilişkin rehberlik sağlamaktan ayrı olarak, öğrenme ya da davranışsal zorluklar ortaya çıktığında ve öğrenciler ve öğretmenler için genel bir danışmanlık hizmeti sürdürdüklerinde bireysel olarak öğrencilerle konuşurlar. Bir danışman öğretmenden aynı zamanda kendi bilgi ve deneyimlerini okul personeliyle paylaşması beklenir. Bir danışman öğretmen, yerel gençlik refah daireleri (*Jugendamt*) gibi diğer organlarla da birlikte çalışır.

İspanya'da, rehberlik danışmanları (*orientadores*), okullardaki rehberlikten sorumludur. Ortaöğretim öğretmenleri grubuna aittirler, ancak eğitim rehberliği konusunda uzmanlaşmışlardır. İşlevleri, öğrencilere danışmanlık ve rehberlik sağlamayı, faaliyet düzenlemede okul ve öğretmenlerle işbirliğini, eğitim ve kariyer rehberliği oturumlarını içerir. Ayrıca, öğrencilerin psiko-pedagojik değerlendirmelerinden de sorumludurlar. Rehberlik danışmanlarının bir lisans derecesine (genellikle pedagoji, psikoloji ya da psiko-pedagoji üzerine) sahip olmaları gerekir ve aynı zamanda bir başlangıç öğretmen eğitimi kursu (yüksek lisans) almış olmaları gerekmektedir.

Avusturya'da, okul ya da eğitim danışmanları (*Schüler- bzw. Bildungsberater/innen*), öğrenciler ve öğretmenler için bilgi ve bireysel danışmanlık (ISCED 2 ve 3 düzeylerinde) sağlarlar. Danışmanlar, biraz azalmakla birlikte kendi düzenli öğretim faaliyetlerine ek olarak rehberlik hizmetleri sunan öğretmenlerdir. Bir başlangıç eğitimi programı (12 ECTS), öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ya da kişisel gelişim konuları ve kriz yönetimi için danışmanlık (bilgi, problemlerin üstesinden gelme, düzenli danışmanlık sağlama) ve rehberlikten oluşan öğretmen eğitimi üniversite yüksekokullarında (*Pädagogische Hochschulen*) sunulmaktadır.

Finlandiya'da, bir kural olarak, rehberlikten sorumlu personel için ortak gereksinim (*opino-ohjaaja*), danışmanlık çalışmaları tarafından desteklenen bir öğretmen yeterliliğidir (60ECTS).

Öğretmen eğitimi programları sunan **İsviçre** üniversiteleri, ortaöğretim birinci kademe için eğitim ve kariyer rehberliğinde özel ek eğitimler organize eder (*Fachlehrerin/Fachlehrer Berufswahlunterricht/enseignant(e) spécialiste en information scolaire et professionnelle*)⁽⁶⁹⁾. Bu eğitim (20 ECTS), öğretmenleri, öğrencileri hayat ve kariyer becerilerini desteklemeleri ve rehberlik konularında okul personelini desteklemeleri için hazırlar. Katılımcılar, gelişim psikolojisi, ergenliğin sosyolojik yönleri, rol modellerinde yansıma, cinsiyet ve göçmenlik konularında eğitim alır. Rehberlik yöntemlerini, risk altındaki bireylerin ya da grupların nasıl tespit edileceği, öğrencilerin ne zaman diğer destek ve rehberlik uzmanlarına transfer edileceği ve çıraklık ve işgücü piyasası hakkında derinlemesine bilgi kazandırmayı öğrenirler. Katılımcılar, dış partilerle ağ kurmak için beceri geliştirirler ve işgücü piyasasına ilişkin pratik deneyim ve kalite güvence yöntemleri kazanırlar.

Uzman danışmanlar, altı ülkede ya da bölgede ilköğretim düzeyinden, 15 ülkede ise ortaöğretim düzeyinden sorumludur. Genellikle, bu uzmanların, çoğu ülkede üniversite düzeyinde sunulan eğitim ve kariyer rehberliğinde bir başlangıç yeterlilikleri bulunmaktadır (örneğin, İskandinav ülkeleri ve İsviçre). Rehberlik ve psikolojik danışma yöntemleri ve araçları hakkında öğrenme, normalde bu programlara yerleştirilmiştir. Pedagoji, psikoloji, psiko-pedagoji, sosyo-pedagoji, sosyal çalışma, vb. üniversite dereceleri de aynı zamanda okulda bir danışman konumuna erişim sağlar.

Rehberlik ayrıca psikologlar tarafından da sağlanabilir. Bu uzmanlar, sekiz ülkede ilköğretim düzeyinde ve neredeyse iki katı ülkede ortaöğretim düzeyinde bulunmaktadır. Genellikle, çocuklara ve ailelerine bireysel psikolojik destek sağlamaktadırlar. Çoğu durumda, bu alanda bir üniversite diplomasına sahiptirler.

Rehberlik, beş ülkede ilköğretimde ve bir düzineden fazla ülkede ortaöğretimde sosyal hizmet çalışanları ya da sosyal pedagoglar tarafından sağlanmaktadır. Psikologlar gibi, normalde öğrenciler ve aileleri ile bireysel bazda çalışırlar. Rollerini, düşük katılım ve düşük başarı gösteren çocukların belirlenmesi ve aileleri ile iletişime geçerek okula dönmelerini garanti ederek bunun nedenlerini tespit etmeye çalışırlar.

Şekil 5.5'te gösterilen personel türlerine ek olarak, ülkeler, müfredat-dışı faaliyetler için gençlik çalışanlarından (örneğin, Bulgaristan ve Malta) ve koordinatörlerden (örneğin, Lüksemburg) bahsetmiştir. Belçika (Flaman Topluluğu), "bakım koordinatörleri"ni eklemiştir:

Belçika'da (Flaman Topluluğu), her ilköğretim okulunda bir bakım koordinatörü mevcuttur. Öğretmen ve öğrencileri destekler ve okulda bir bakım politikasının hazırlanmasından ve uygulanmasından sorumludur. İlköğretim okullarının aksine, ortaöğretim okullarında olmaları mecbur olmasa da neredeyse tüm ortaöğretim okullarında bakım koordinatörü mevcuttur.

Rehberlik danışmanları, psikologlar, sosyal ve gençlik çalışanları gibi öğretmenler ve uzmanlar, halihazırda okulu terk etme riski altında olan öğrencileri desteklemeye katılan başlıca profesyoneller olarak söz edilmiştir (bakınız Şekil 4.3). Aslında, rehberlik uzmanları, hem eğitim ve kariyer rehberliğinin sağlanmasından hem de bir düzineden fazla ülkede okul terkiyle mücadeleden sorumludur.

Rehberlik sağlanması için hedef gruplardan biri okul terki riski altında olan gençler olduğundan, bu özel grupla nasıl başa çıkılması konusunda eğitilen eğitim personelinin araştırılması önemlidir. Avrupa

⁽⁶⁹⁾ http://edudoc.ch/record/38151/files/ProfilBerufsw_d.pdf

ülkelerinin yaklaşık üçte biri ⁽⁷⁰⁾, rehberlikten sorumlu eğitim personelinin, başlangıç eğitimlerinde okul terki riski altında olan gruplarla başa çıkmak için gerekli becerilerin eğitimini almalarını bildirmiştir. Diğer durumlarda, personel, CPD programı aracılığıyla bu iş için ek eğitim alır (örneğin, Çek Cumhuriyeti (rehberlik eğitimi almış öğretmenler), Avusturya, Kıbrıs, Polonya, Romanya ve İzlanda).

Uzmanları, dezavantajlı gruplar ve okul terki riski altında olan öğrencilerle başa çıkmak için hazırlayan üniversite programları, ülkeler içinde bile farklılık göstermektedir. Bazı örnekler, bu konuların rehberlikten sorumlu olanlar için başlangıç eğitimine nasıl entegre edildiğini gösterebilir. İspanya, çeşitlilik, sosyal risk altındaki gruplar ya da okuldaki dışlanmaya ilişkin belirli kurs içeriğinin, tüm ortaöğretim öğretmenleri için başlangıç öğretmen eğitiminin (yüksek lisans) bir parçası olduğundan söz eder.

Eğitim ve Kariyer Rehberliği Lisans derecesi almak için, **İsveç'teki** öğrencilerin özel zorluğu olan kişilerin eğitim programlarına ve iş piyasasına girmelerini kolaylaştırmaya ilişkin destek önlemleri planlamak ve geliştirmek için başkaları ile işbirliği yeteneğini göstermeleri gerekecektir.

İspanya'da, öğretmen eğitimindeki yüksek lisans programı içinde eğitim ve kariyer rehberliği dalı (normalde sonrasında potansiyel rehberlik danışmanları gelir), "Eğitim rehberliği ve psiko-pedagojik danışmanlık süreçleri" ya da "Çeşitlilik için kapsamlı eğitim" gibi modüllerdeki ders içeriği ile gerekli becerileri geliştirir.

Almanya'da, Daimi Konferansı, kapsamlı eğitimin gereksinimlerine yönelik, farklı eğitim kariyer türleri (2012) için çerçeve düzenlemelerini benimsemiştir. Amaç, öğretmen adaylarını, çok kökenlilikle başa çıkmaları ve ek destek sağlanması için daha iyi hazırlamaktır. Üniversiteler ve dengi yükseköğretim kurumlarında özel eğitime ilişkin derslerin her türdeki okul için kapsamlı eğitim gereksinimlerine göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu raporda daha önce gösterildiği gibi (bakınız Bölüm 2 ve 3), azınlık ya da göçmen kökenli çocuklar, okul terki riski altında olan gruplardan biridir. Bu nedenle, ülkelerin bunu ele almak için kullandığı önlemlerden biri, benzer kökenlerden gelen eğitim personelinin istihdamını teşvik etmektir. Örneğin, Bulgaristan ve Almanya'da durum bu şekildedir. Nitekim, bu eğitim personeli, okullar ve ailelerle genelde göçmen/azınlık topluluğu arasındaki irtibata yardımcı olabilir.

Bazı ülkeler, okul düzeyinde yüksek kalitede rehberliğin sağlanması için iki ana engel olduğunu bildirmiştir. Birincisi, örneğin, Bulgaristan, Portekiz, Romanya ve Türkiye'de olduğu gibi, okullardaki uzman personelin eksikliğidir. İkinci engel ise, örneğin, Letonya ve Birleşik Krallık'ta (İngiltere) olduğu gibi, rehberlikten sorumlu personelin her zaman bu alanda yeterli eğitimden yoksun olmasıdır.

Letonya'da, eğitim mevzuatı ve okul düzenlemelerindeki son değişiklikler, rehberlik personelinin belirli niteliklerde eğitimli olması gerektiğinden bahseder; ancak, değişikliklerin kurumsallaşmış olması gerekmektedir.

Birleşik Krallık'ta (İngiltere), 2013 yılında, "Ofsted, Eğitim, Çocuk Hizmetleri ve Beceriler Standartlar Bürosu" ⁽⁷¹⁾, okulların bağımsız ve tarafsız kariyer rehberliği sağlamalarına ilişkin sorumlulukla nasıl ilgilendiklerine bakmıştır. Öğrencilerin kariyerler hakkında aldıkları bilginin çok dar olduğunu vurgulamıştır. Çok sayıda öğrenci, düşünebilecekleri çok fazla sayıda meslek ve kariyere habersizdir. Okulların yaklaşık yarısı, kariyer hakkında öğrencileri bilgilendirmek için kendi personelinin kullandığıdır, ancak bu personelin genellikle yetersiz eğitimleri vardı ve öğrencilere güncel bilgileri sunamamışlardı.

Bu gibi durumlarda, öğrencilere destek ve öğretmenlere de CPD sağlamak için okullarla dış rehberlik hizmetleri arasındaki yakın işbirliği özellikle önemlidir.

⁽⁷⁰⁾ Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti (özellikle rehberlik eğitimi olmayan öğretmenler için), Almanya, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Malta, Romanya, Slovakya, İsveç, Finlandiya, İsviçre ve İzlanda.

⁽⁷¹⁾ <http://www.ofsted.gov.uk/resources/going-right-direction-careers-guidance-schools-september-2012>

5.4. Dış rehber sağlayıcıları: roller ve faaliyetler

Rehberlik sunma sorumluluğu, sadece okullara değil, aynı zamanda dış ortaklara da verilmiştir. Bunlar, ağırlıklı olarak kamu rehberlik hizmetleri olmasının yanı sıra kamu istihdam hizmetleri, NGO'lar ve özel işletmelerdir. Birçok farklı hizmet, aynı ülke içinde eğitim ve rehberlik sağlanması açısından işbirliği yapmaya davet edilebilir. Bu, başarılı bir eğitim imkanını temin eden ve bu nedenle eğitim ve öğretimi terk etmeyle mücadeleye yardımcı olan sektörler-arası bir yaklaşımı arttırır (bakınız Bölüm 4).

Bu kısım, okullar ve diğer partiler ile yakın işbirliği içinde çalışan Avrupa ülkelerindeki dış rehberlik hizmetlerinin sorumlulukları ve faaliyetleri üzerinde durur. Görevleri, genellikle okul hizmetlerindekiyle daha geniştir ve rehberlik sürecindeki rolleri, özellikle çalışanları öğrenciler için uygun olan nitelikli rehberlik desteğinin ana kaynağı olan ülkelerde esastır. Örneğin, Belçika'da (bütün topluluklar) ve Danimarka'daki gençlik merkezlerinde durum bu şekildedir.

Okul rehberlik hizmetlerinde olduğu gibi, dış hizmetlerin ana rollerden biri, bireysel ve grup desteği sağlamaktır. Bazı durumlarda, Belçika, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'da olduğu gibi, eğitim, psikoloji, pedagoji, vb. ilgili tüm konularda genel destek sağlar. Rehberlik hizmetleri, ayrıca müfredat-dışı faaliyetleri düzenlemekten de sorumlu olabilir (bakınız Kısım 5.2.3). Ancak, diğer ülkelerde, Belçika (Flaman Topluluğu) ve Danimarka'da olduğu gibi, bu görevler, okul ve dış rehberlik hizmetleri arasında paylaşılır.

Belçika'da (Flaman Topluluğu), rehberlik prosedürleri, okulun, ailenin ya da öğrencinin kendi isteği üzerine rehberlik hizmetleri tarafından başlatılır. Prosedüre başlamadan önce, 12 yaşın altındakiler için aile rızası ve 12 yaşın üstündekiler için öğrenci rızası istenir. Okuldan kaçma durumunda rehberlik zorunludur.

Danimarka'da, öğretmenler, genel kariyer eğitiminin sağlanmasından sorumludur (1-9 yıllar), ancak gençlik rehberlik merkezleri, bu alanda destek, koordinasyon ve daha fazla gelişimi sağlar. Özellikle zorunlu eğitimden liseye geçişle ilgili rehberlik, gençlik rehberlik merkezlerinin sorumluluğundadır, ancak okullarda verilmektedir.

Öğretmenlere eğitim ve destek sağlanması, rehberlik merkezlerinin ana görevlerinden bir başkasıdır (örneğin, Belçika (Flaman Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Lüksemburg ya da Macaristan'da). Öğretmenlerin rehberlik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için seminerler, çalıştaylar ve CPD programları düzenlerler. Lüksemburg'da, ayrıca psiko-sosyo-eğitim personelinin alımına katılırlar.

Belçika'da (Flaman Topluluğu), rehberlik hizmetleri, özellikle öğretmenlerin erken bir aşamada problemleri tespit etmedeki uzmanlıklarını geliştirerek, öğretmenlere okul rehberlik hizmetlerini güçlendirmeleri için destek sunar. Öncelikli hedef gruplarına ilişkin okul projelerinde yer alırlar; örneğin, sosyal geçmişleri ya da yaşam koşulları nedeniyle okulu terk etme riski olan öğrenciler.

Dış rehberlik hizmetleri, ayrıca programların ve diğer girişimlerin uygulanmasına (örneğin, Yunanistan) ve rehberlik ve bilgilendirme faaliyetleri için yöntem ve içerik geliştirmeye de katılır. Bazı ülkelerde, rehberliğe ilişkin planlama ve müfredat gelişimine yardımcı olurlar, daha sonra okullarda verilen rehberlik faaliyetlerinin uygulanmasını koordine edip değerlendirirler.

İspanya'da, rehberlik hizmetleri, rehberlik ve öğretici eylemleri içeren okul planlarının hazırlanmasına katılıp işbirliği yapar. Bazı topluluklarda, ELET'le ilgili olanlar gibi belirli müdahalelere ilişkin programların tasarlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesine katılır.

Rehberlik hizmetleri, ayrıca rehberlikle ilgili broşür ve sunumların hazırlanmasını içererek öğrenciler ve öğretmenler için bilgi malzemesi ve araçların geliştirilmesinden sorumludur (örneğin, İspanya, Yunanistan, Letonya ve Lüksemburg'da); ayrıca web-tabanlı araçlar da oluşturur (örneğin, İrlanda, Letonya, Lüksemburg, Macaristan ve İsviçre).

İrlanda'da Ulusal Eğitim Rehberliği Merkezi (NCGE), rehberlik imkanı için bilgi ve destek sağlamak üzere çevrimiçi bir kaynak olarak okul rehberlik el kitabını sunar. NCGE, okullar için makaleler ve yönergeler geliştirmek ve farklı ihtiyaçlara sahip öğrencilerin yanı sıra genel öğrenci nüfusunu da desteklemek için ilgili uzmanlarla birlikte çalışır.

Rehberlik hizmetlerinin bir başka ortak görevi, farklı taraflar arasındaki ortaklıklarda liderlik ve koordinasyon rolünü üstlenmektir. Öğrencileri bilgilendiren ve yönlendiren okullarla diğer paydaşlar arasında ortaklık kurmaya katkıda bulunur (örneğin, Lüksemburg). Rehberlik deneyimi olan sektörlerle farklı kurum türleri arasındaki işbirliği, rehberliğe ilişkin tutarlı bir yaklaşım sağlamanın yanı sıra deneyimlerini, bilgi ve en iyi uygulamaların düzenli alışverişini sağlamak amacıyla teşvik edilmektedir.

Danimarka'daki Gençlik merkezleri, ilköğretim ve ortaöğretim birinci kademe okulları, yerel işletmeler ve kamu istihdam hizmetleri ile yakından işbirliği yapmakla yükümlüdür. **Yunanistan'da**, rehberlik ve danışmanlık merkezleri (KESYP), yerel yönetimler, medya, kariyer rehberlik kuruluşları ve yüksek eğitim kurumları ile işbirliği kurar. **Letonya'da**, okul müdürleri, öğretmenler, uzman personel, gençlik merkezleri, kamu istihdam hizmetleri, işverenler ve NGO'lar rehberlik sürecine dahil edilmektedir.

Son olarak, rehberlik hizmetleri ayrıca, eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgili uzun-sürelili girişimlere katılıp koordine eder (bakınız Kısım 5.1'deki Bulgaristan, Almanya, Kıbrıs, Litvanya ve Lüksemburg örnekleri ve Ulusal Bilgi Sayfaları).

5.5. ELET'le mücadeleye ilişkin bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliğini, bir tedbir ve müdahale önlemi olarak inceledikten sonra, bu kısım, eğitim ve kariyer rehberliğine bir telafi önlemi olarak bakar; örneğin, okulu terk eden ve ihtiyaç duydukları yeterlilikleri kazanmak için eğitim ve öğretim sistemine yeniden girmek isteyen öğrenciler.

Avrupa Komisyonu, 2001 yılından bu yana, rehberliği, hayatboyu öğrenmeye ilişkin altı önceliklerinden biri olarak tanımıştır (Avrupa Komisyonu, 2001). Rehberliğin, hem öğrenmeye erişimi kolaylaştırması hem de potansiyel öğrencileri motive etmede bir rol oynaması gerektiğini kabul etmiştir. Ayrıca, Komisyon, rehberliğin, özellikle sosyal dışlanma riski altında olan bireylere yönelik olması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca, Konsey, 2004 yılında, rehberliğin, okulu terk ettikten sonra yeniden eğitim ya da öğretime girmek isteyen bireylere destek sağlayabileceğinin altını çizmiştir⁽⁷²⁾. Daha sonra, 2011 yılında, Konsey, hedeflenen bireysel desteğin okulu terk edenler için telafi politikalarına dahil edilmesini önermiştir⁽⁷³⁾.

Rehberliğin bir tedbir, müdahale ya da telafi önlemi olarak kullanılmasına bakılmaksızın, rehberliğe yüklenen genel amaçlar benzerdir: becerilerini geliştirmeleri için gençlere destek, bilgi ve fırsat sağlaması amaçlanmaktadır (bakınız Kısım 5.2.1). Ülkeler, telafi önlemi açısından rehberliğin rolündeki temel farklılığın hali hazırda eğitimi terk etmiş kişilere rehberliğin yöneltilmesinin onlara eğitimin olumlu bir görüntüsünü vererek dönmeleri teşvik etmenin önemini vurgulamışlardır. Ayrıca, önceki başarısızlıkları ne olursa olsun, öğrencilerin bireysel becerileri ve deneyimlerinden yararlanır ve daha ilerisi için kişisel gelişim potansiyellerini gösterir. Bu nedenle, rehberlik personelinin sadece istihdam hakkında bilgi vermekten daha fazlasını yaptığını belirtmek önemlidir; bireylerin özel ihtiyaçları ve koşullarını dikkate alarak bireylere odaklanma eğilimindedirler (Ecorys, 2012).

Eğitim ve kariyer rehberliği, okulu erken terk eden gençleri topluma yeniden kazandırmak için tasarlanmış politikalarda önemli bir unsurdur. Çoğu Avrupa ülkesi, kendi okul terki stratejileri ya da politikalarında rehberliği bir telafi önlemi olarak görür (bakınız Şekil 5.6). Bu raporda, rehberlik, yetişkin eğitimi müfredatına, ikinci şans eğitimi programlarına yerleştirilmiş ya da uzun vadeli ya da büyük

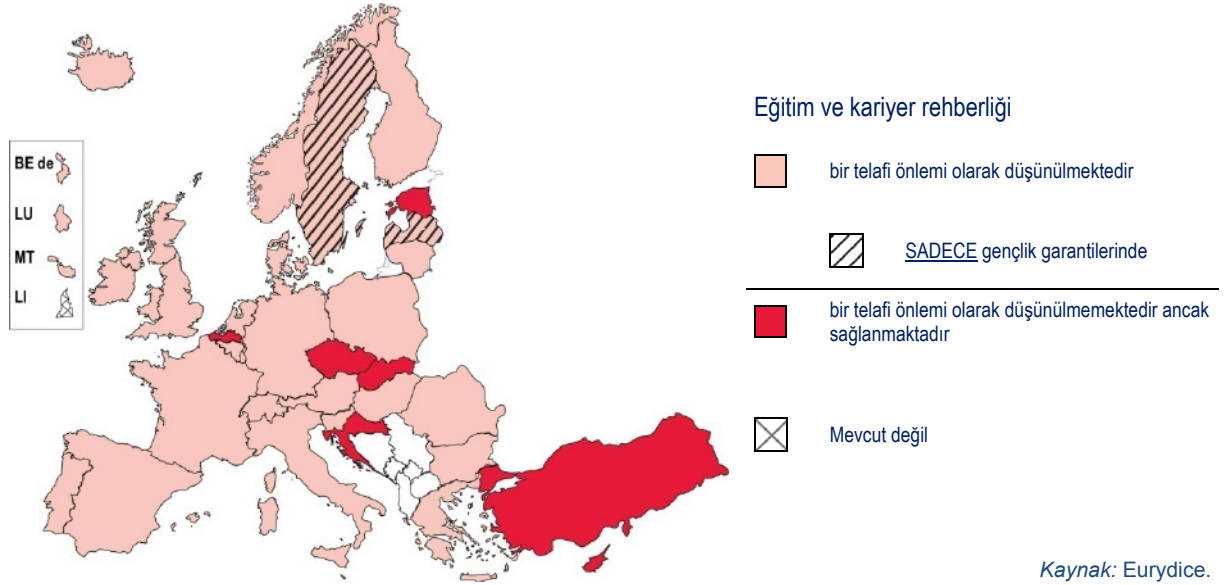
⁽⁷²⁾ Avrupa'da hayatboyu rehberlik politikalarını sistemlerini ve uygulamalarını güçlendirme konseyi içinde konseyin ve üye devletlerin temsilcilerinin kararı, 9286/04, 18.05.2004.

⁽⁷³⁾ Okul terkine ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011.

ölçekli girişimlerin parçası olarak bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir. Sadece İspanya, yönlendirme belgelerinde, rehberliğin amaçlarından birinin yeterlilikleri olmadan eğitim ya da öğretimi terk etmiş olanlara destek ve danışmanlık sağlamak olduğunu belirtir.

"ELET'i Azaltma Planı" (İspanya'nın ELET'e ilişkin kapsamlı stratejinin bir parçası), yeterlilikleri olmadan eğitim sistemini bırakmış gençlere rehberlik ve izleme hizmetlerini tanıtmak gerektiğini gösterir. Bu tür hizmetlerin amacı, gençlere, eğitim ve öğretim imkanları ve eğitim sistemine yeniden girmenin yolları hakkında bilgi sağlamaktır. Mevcut strateji dahilinde, bölgesel eğitim yetkilileri, yeniden eğitim sistemine girmek isteyen 16-24 yaşları arasındaki gençlere yönelik rehberlik birimleri oluşturmaktadır.

Şekil 5.6: ELET'le mücadele için bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, 2013/14

Araştırma literatüründe de vurgulandığı gibi, bir kere kişiler eğitimden ayrıldıktan sonra tespit edilip iletişime geçildiğinde, yeniden eğitim ya da öğretime girmeleri için, rehberlik uzmanları da dahil olmak üzere, uzman profesyonellerin desteğine ihtiyaçları vardır (Ecorys, 2012). Birçok Avrupa ülkesi (Belçika (Fransız Topluluğu), Danimarka, Lüksemburg, Avusturya, Polonya, Portekiz, Slovenya, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç), bu önemli rolü, uzman merkezlere verir. Bu merkezlerin görevleri, ülkeleri arasında büyük farklılıklar göstermektedir (daha fazla ayrıntı için, bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları). Bazı durumlarda, bunlar, eğitimden ayrılmış gençleri belirleme, iletişime geçme ve ilk tavsiyenin verilmesi ve eğitim ya da öğretim programlarına yönlendirme gibi bir dizi görevleri olan belirli hizmetlerdir. Danimarka, Lüksemburg, Birleşik Krallık (İskoçya) ve Norveç'te durum bu şekildedir. Ayrıca, Polonya⁽⁷⁴⁾ ve Avusturya, bu tür merkezlerin ana hedef grubunun dezavantajlı gençler olduğunu çizmektedir.

Danimarka'da, gençlik merkezleri, bir gençlik eğitim programını tamamlamış ve eğitim sistemi ile işgücü piyasasının dışında kalmış 25 yaşından küçük gençlerle iletişime geçmek zorundadır. Bireysel genç kişiyle birlikte, rehberlik danışmanları, onlara tekrar eğitim, öğretim ya da istihdama geri dönmelerine yardımcı olabilecek farklı fırsatları ve programları tartışır.

Ayrıca, Kısım 5.4'te bahsedilen rehberlik hizmetleri ve rehberlik girişimleri, genellikle, sadece eğitime kayıtlı olan öğrencileri değil aynı zamanda yeterliliği olmayıp hali hazırda eğitimi bırakmış olanları da içeren büyük bir hedef grubuna ilişkin faaliyetleri işaret eder. Danimarka'daki gençlik merkezlerinde, İspanya, Yunanistan ve Lüksemburg'taki rehberlik ve danışmanlık merkezlerinde ve Malta'daki "İçeri-

⁽⁷⁴⁾ Polonya'da, Gönüllü İş Birlikleri çerçevesindeki kariyer merkezleri, dezavantajlı gençlerle ilgilenir.

gir" hizmetlerinde durum bu şekildedir. Bu girişimler, Avrupa Komisyonu tarafından önerildiği şekilde, merkezlerin rehberliğe bütüncül bir yaklaşım sunması ve "gençlerin tek bir giriş noktasından ilgili tüm bilgi, tavsiye ve rehberliğe erişimlerinin" sağlanması gerektiğini temin eder (Avrupa Komisyonu 2013a, s. 21) .

Eğitime yeniden-girme, okulu terk edenlerin, yoksun oldukları yeterlilikleri kazanmaları için birçok ülkede var olan bir başka seçenektir. Konsey⁽⁷⁵⁾, rehberliğe güçlü bir vurgunun önceki okul başarısızlığıyla eğitime yeniden girme arasındaki boşluğu doldurabileceğini vurgular. Finlandiya ve İzlanda'da, dönüş, öğrencinin ihtiyaçlarına ve yeteneklerine uyarlanmış bireysel bir plan ve/veya kişisel müfredata dayanmaktadır. Planı hazırlama, danışmanlık ve rehberlik gerektirir.

Birçok Avrupa ülkesinde, mevcut gençlik garanti programları ya da şu anda geliştirilmekte olanlar (bakınız Bölüm 4.5), rehberlik sağlamasına dikkat çeker. Bu, özellikle, gençlik garanti programının hali hazırda okulu terk etmiş ve geri dönmek isteyen gençlere rehberlik imkanının ana (eğer tek değilse) çerçevesini temsil ettiğinde doğrudur. Örneğin, rehberlik ve kariyer eğitiminin gençlik garanti programlarında önemli bir eylem olduğu Letonya ve İsveç'te durum bu şekildedir.

Okulu terk eden gençler ayrıca kısa vadeli rehberlik projeleri ve girişimler tarafından da hedeflenir. Örneğin, Bulgaristan'da ("Çalışma şansı", "Kaliteli eğitim yoluyla işsizlere yönelik istihdam olanaklarının artırılması" ve "Yeni Perspektif") ve Litvanya'da ("Kendine Güven") durum bu şekildedir (bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları). Bu bölümde bahsedilen diğer projeler, okuldaki rehberlikle ilgili olarak, eğitim sistemini terk etmiş kişileri de göz önünde bulundurmaktadır (örneğin, Bulgaristan'daki kariyer rehberliği sistemlerine ilişkin proje – bakınız Ulusal Bilgi Sayfaları)⁽⁷⁶⁾. Ayrıca, İspanya ve İtalya gibi bazı merkezi olmayan ülkeler, çok sayıda bölgesel ve/veya yerel girişimlerin varlığını vurgular.

Telafi amaçlı kullanılan rehberlik yöntemleri, okul düzeyinde kullanılanlara oldukça benzerdir (bakınız Kısım 5.2). Kariyer sınıflarını, bireysel ve grup oturumlarını ve aynı zamanda ziyaretler ve şirketlerdeki iş deneyimleri gibi interaktif faaliyetleri de içerir (örneğin, Romanya). Tüm faaliyetlerin amacı, sınıftaki dersler ve seminerlerle pratik deneyimleri bağdaştırarak gençlere olanak sağlamaktır.

Finlandiya'da, kariyer planları, sosyal hizmetler, eğitim yetkilileri ve istihdam ve ekonomi yetkilileriyle işbirliği içerisinde dernekler ve toplumlar tarafından düzenlenen gençlik çalıştaylarında ele alınır. Bu çalıştaylar, örgün eğitimin bir parçası değildir. Çoklu-uzman rehberliği ve iş ve iş-tabanlı eğitimin bireylere eğitime başvurmaları ya da iş aramaları için olanak sağlayan çevreyi içerir. Bu çalıştaylar, ayrıca günlük yaşam becerilerini öğretir ve günlük faaliyetlerinde yaparak-öğrenme yöntemini kullanır.

Son olarak, tedbir ve müdahale politikalarında olduğu gibi, tüm ülkeler, önemli bir başarı faktörü olarak telafi amaçlarına ilişkin rehberliğin sağlanmasında sektörler-arası işbirliğini tanımlar (sektörler-arası işbirliği ve çoklu-hizmet ortaklıkları hakkında, bakınız Bölüm 4). Çok sayıda çeşitli ajans, eğitim ve öğretime yeniden girmek isteyenlere rehberlik ve danışmanlık sağlamaya katılmaları için teşvik edilir. Kamu istihdam hizmetleri, pek çok ülkede önemli bir rol oynar (örneğin, Belçika (Almanca-konuşan Topluluğu), İtalya ve Norveç), hatta örneğin, rehberliğin telafi edici bir role sahip olarak görülmediği Çek Cumhuriyeti'nde bile önemli bir rol oynar. NGO'lar ve özel-sektör kuruluşları da bazı ülkelerde katılmaktadır.

⁽⁷⁵⁾ Okul terkine ilişkin politikalar hakkında Konsey yasa tasarısı 28 Haziran 2011, OJ C 191, 1.7.2011.

⁽⁷⁶⁾ Rehberlikle ilgili Avrupa'da başlatılmış diğer girişim örnekleri, AB ülkelerinin Avrupa 2020 Stratejisine verdikleri cevaplara ilişkin Eurydice raporunda bulunabilir (EACEA/Eurydice, 2013).

BÖLÜM 6: MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE OKUL TERKİ

Bu raporun önceki bölümleri, genel olarak eğitime odaklanma ya da eğitim ve öğretimi terk etme (ELET) konusu üzerinde durmuştur. Bu kısım, mesleki eğitim ve öğretim terki olgusuna özellikle bakan devam-eden bir Cedefop araştırmasının bulgularını özetlemektedir (ELVET) ⁽⁷⁷⁾.

Metodoloji şunları birleştirir:

- yetişkin yeterlilikleriyle (PIAAC) yetişkin eğitimi araştırma (AES) mikro-verilerinin uluslararası değerlendirme programının ikincil analizi;
- sekiz ülkeyi kapsayan birincil veri toplamayı (Belçika – Fransız ve Flaman Toplulukları, Danimarka, Almanya, Fransa, Hırvatistan, İtalya, Avusturya ve Portekiz);
- masa başı araştırması ve literatür taraması.

Mesleki eğitim ve öğretimin (VET) okul terkini azaltmadaki rolünü anlama, hem okulu bitirmeden ayrılma olgusunu hem de gençleri eğitim ve öğretime çekmek, tutmak ve yeniden bütünleştirme için VET'in potansiyelini analiz etmeyi ima eder. ELVET oranları, ELET genel oranlarından genellikle daha yüksektir. Ancak, birçok ülkede akademik zorluklar ya da başarısızlıklarla karşı karşıya kalan öğrencilerin sık sık VET'e yöneldikleri de dikkate alınmalıdır. Bu nedenle, genel eğitimle karşılaştırıldığında VET'in daha yüksek bırakma oranları göstermesi bile, tamamen ne VET'in kalitesiyle ilgilidir ne de terk etme riski yüksek olanların VET'E yönlendirme eğilimleri bulunan eğitim sistemlerinin seçiciliğiyle ilgilidir. Buna ek olarak, VET, okul terkini işaret etme ya da önlenmesine ilişkin politika ve önlemlerin temel bir unsuru olabilir.

Okul terkini önlemede ya da iyileştirici bir önlem olarak neden Avrupa gençlik istihdam girişimlerinde ⁽⁷⁸⁾ VET'in potansiyelinin tanındığını gösterir. Bu da, Üye Devletleri, gençlik garanti programları kurmaları ⁽⁷⁹⁾ ve eğitim, öğretim ya da istihdam dışındaki gençlerin yeni bir eğitim programına (çıraklık dahil), stajyerliğe ya da doğrudan mevcut boşluklara yerleştirilmelerine olanak sağlaması için teşvik etmektedir. Okulu terk edenler ya da terk etme riski altında olanlar, bu tedbirler için riski olanlar için önemli bir hedef grubu olmalıdır (gençlik garanti programları hakkında, bakınız Kısım 4.5).

Okul terkiyle ilişkin temel sorunların çoğu, genel eğitim ve VET'le benzer olmakla birlikte, bu konuların ölçeği, iki sektör arasında değişebilir ve mesleki programlara özgü bazı zorlukları da vardır.

6.1. VET'ten erken ayrılmayı önleme zorlukları

6.1.1. AB verilerinin ötesinde okul terki

Şu anda ELVET'e ilişkin herhangi bir ortak önlem bulunmamaktadır. ELET'e ilişkin AB göstergesinin altında yatan veriler (bakınız Kısım 1.2), mesleki eğitim yolları olsun ya da olmasın, gençlerin hangi program türünü terk ettiklerini anlamaya olanak sağlamaz. Buna ek olarak, resmi AB verileri, gençleri, "okulu terk edenler" in aynı geniş kategori içindeki çeşitli durumlara yerleştirir, özellikle:

- hiç bir lise programına başlamamış olanlar (hiç-başlamayanlar);
- bir programa başlamış, ancak tamamlamada başarısız olanlar (bitirmeden ayrılanlar); ve
- aslında programı tamamlamış, ancak nihai değerlendirmede başarısız olanlar.

⁽⁷⁷⁾ bakınız, girişte Cedefop yöntemiyle ilgili ayrıntı

⁽⁷⁸⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=1829>

⁽⁷⁹⁾ Gençlik Garanti kurmaya ilişkin Konsey yasa tasarısı 22 Nisan 2013, OJ C 120, 26.4.2013.

Eğitim ve öğretim terkini daha iyi anlama çabasıyla, Avrupa ülkeleri ve bölgeleri, okul terkini önlemek ve çare bulmak için veri toplama ve izlemeye ilişkin bir dizi diğer yaklaşımlar kullanır. Bu ulusal veri toplama araçları sayesinde, 36 Avrupa ülkesinin dışındaki 15 ülke⁽⁸⁰⁾, eğitim yolları arasında bir ayırım yapmayı mümkün kılmak için toplanan verileri analiz etmiştir.

Avrupa ülkeleri ve bölgeleri tarafından benimsenen tanımlamalar, farklı programları, eğitim alanlarını, bölgeleri ve başarı düzeylerinin kapsamını içeren yollar farklılaştığından, bu ülkelerdeki ELVET oranlarının karşılaştırılması çok zordur. Ayrıca, AB göstergesi, okulu terk edenleri belirli bir yaş grubuyla (18 ila 24 yaş) sınırlarken, lise eğitimine katılma açısından ulusal bağlamı yansıtmaya yerine yaş kapsamıyla, ulusal tanımlar, genellikle yaşla sınırlı değildir. Avrupa'da ulusal/bölgesel düzeyde mevcut olan ELVET'e ilişkin farklı göstergeler, genelde öğrenci nüfusu arasındaki tamamlamama ve/veya öğrenci nüfusunun içinde elde edememe ya da aynı yaş grubundaki nüfusun oranını ölçer⁽⁸¹⁾.

Ülkeler arasında ELVET'i anlamak için kullanılan iki ana alternatif gösterge bulunmaktadır:

- pek çok Avrupa ülkesinde ve bölgesinde, ELVET düzeyi ve oranına ilişkin bilgi sağlamak üzere öğrencilerin **tutulamama (ya da tamamlamama) önlemleri** kullanılmaktadır. Ancak, bu önlemlere dayalı olarak, okulu bitirmeden ayrılanları öğrenci hareketliliği vakalarından ayırt etmek mümkün değildir. Bu veriler, tutulamamaya ilişkin hangi programların ya da VET sağlayıcılarının büyük zorluklarla yüzleştiğini anlamaya yardımcı olur fakat okul terkinin gerçek oranlarını yansıtmamaktadır. Belçika (Fransız Topluluğu), Hırvatistan ve Portekiz, VET'e ilişkin bu tür verilerin olduğu örnek ülkelerdir. Danimarka ve İtalya'da, ELVET'e ilişkin mevcut istatistikler, **programı kesintilerinin sıklığını** hesaplayarak okulu bitirmeden ayrılma oluşumunu ölçen yaklaşım örnekleri sağlar;
- nitelikli işgücüne sahip işgücü piyasası kaygılarını yansıtan, belli bir yeterliliğin **elde edememe göstergeleri**, birçok ülkede/bölgede kabul edilmiştir. Bunlar, ilgili, resmi ELVET sertifikasını almada başarısız olan öğrenci nüfusunun oranını (ya da bazı durumlarda, belirli bir yaş grubu) yakalar. Bu ilgili sertifika, ortaöğretim birinci kademe VET ya da lise VET'te tanımlanmıştır. Belçika (Fransız Topluluğu), Almanya ve Avusturya, buna örnektir.

⁽⁸⁰⁾ Bu çalışmada ele alınan Avrupa ülkeleri, AB-28 Üye Devlet, İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn, Karadağ, eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Norveç, Sırbistan ve Türkiye'dir.

⁽⁸¹⁾ İdari verilerin hali hazırda eğitim ve öğretimi terk etmiş gençleri içermemesiyle ilgili olarak, ELET'e ilişkin AB göstergesinin yakalamaya çalıştığı genç nüfustaki kazanıma sahip olamamanın gerçek oranı tam olarak yansıtılamayacaktır.

Şekil 6.1: Seçili ülkelerdeki ELVET'i anlamak için kullanılan alternatif göstergelerin özeti

Ülke	Kullanılan alternatif ELVET göstergelerinin tanımları	Öğrenci hareketliliğinin sağaltımı
Tamamlamama göstergeleri		
Belçika (BE fr)	Kayıtları takip eden yılda Belçika'nın Fransız Topluluğu'ndaki eğitim kurumlarına kayıt olmayan öğrenciler, Topluluğun eğitim sistemini terk etmiş olarak göz önünde bulundurulur.	Okulu terk eden pek çok kişi, okulu bitirmeden ayrıldıktan ya da sözleşmelerini sonlandırdıktan sonra diğer eğitim türlerine kaydolmuş olabilirler.
Danimarka	Dikey verilere dayanarak, bir programı bitirmeden ayrılan, fakat başka bir programa kaydolan ("yeniden seçim") ve bir programı bitirmeden ayrılan, fakat başka bir programa yeniden girmeyen ("yeniden seçim yok") VET öğrencileri.	
Hırvatistan	Bir sınıfı geçen öğrencilerin oranının kayıt olan öğrencilere oranı. Bunlardan, eğitim alanı tarafından VET okullarına ilişkin sayıyı ve oranı çıkarmak olasıdır.	Okul istatistiklerinin, tutulamama oranlarının hesaplanabildiği, her sınıfa ilişkin kayıt ve tamamlama oranları bulunmaktadır.
İtalya	Belirli bir akademik yılda, bir programı bitirmeden ayrılan VET öğrencileri.	Akademik yıllar arasında okulu bitirmeden ayrılanlar dahil edilmezken eğitim kurslarını değiştirenler dahil edilir.
Portekiz	Belirli bir sınıfta kayda ilişkin verileri, bir yıl sonraki kayda ilişkin verilerle karşılaştırır.	Bu veri, okulu bitirmeden ayrılanlarla tekrarı ne birbirinden ayırır ne de yıl içindeki girişleri/çıkışları hesaba katar.
Elde edememe göstergeleri		
Belçika (BE fr)	Ortaöğretimin son yılında tüm öğrenciler içinden lise diploması alamamış gençlerin sayısı.	Eğitilmelerine başka bir yerde devam edip etmeden ya da eğitimlerine devam edip etmemeden bağımsız.
Almanya	Zorunlu eğitimden sonra ortaöğretim birinci kademe (<i>Hauptschulabschluss</i>) diploması alamayıp genel eğitimi terk edenlerin oranının, aynı yaştaki nüfus oranına göre karşılaştırılması.	Mevcut değil – liseye başlama olasılıkları en düşük olan bireyleri kapsar.
Fransa	Anket verilerine göre, bir yıldan fazla (tıbbi sebepler, gebelik, vb. dışında) başlangıç eğitimini bırakmış gençler: (a) Bir yeterlilikleri olmadan; ya da (b) sadece ortaöğretim birinci kademe sertifikası olanlar (<i>Brevet des collèges</i>).	Liseye devam etme yeterliliği alıp (örneğin, <i>Bac professionnelle</i>) fakat başarısız olanlar ELVET olarak sayılmaz.
Avusturya	Son sınıf sertifikasını almadan önce VET programını bırakanlar ("kayıp oranı").	Bu durum, aslına bakılırsa, eğitimlerine başka yerde devam edip etmeme ya da eğitimlerini bırakıp bırakmama açısından bağımsız olduğundan, brüt bir zarardır.
	Belirli bir yıldaki tüm final sınavları arasından kaçırılan final sınavlarının yüzdesi.	Dahil olan ileri eğitim kariyerine ilişkin bilgi yok.
	Asgari resmi yeterliliği kaçıran öğrenciler (ortaöğretim birinci kademe bitirme sertifikası).	Mevcut değil – lisedeki en çok eğitim yollarına devam etmeye yeterli olmayan bireyleri kapsar.

Kaynak: Cedefop.

6.1.2. Özel bir durum olarak çıraklık terki

Çıraklık gibi resmi akreditasyona yol açan birçok iş-tabanlı VET programlarının yönetimi, okul-tabanlı VET'ten farklıdır. Dolayısıyla, birçok ülkede, okul-tabanlı ve iş-tabanlı mesleki programlara ilişkin veriler, hiç değilse, bağımsız olarak toplanır. Almanya ve Avusturya'daki gibi çıraklık sistemlerinde, durum bu şekildedir. Bu ülkeler, öğrencilerin eğitim yollarının ve özellikle ELVET'in tam bir resmini sağlamak için okul ve çıraklıktan elde edilen verileri karşılaştırmada bir dizi zorlukla karşı karşıya kalırlar.

Ek bir karmaşıklık, bir çıraklığı durdurma kararı, bireysel öğrencinin başarısıyla ya da motivasyonu ile tamamen ilgisiz olarak işveren tarafından yapılabilmesi anlamına gelen iş-tabanlı VET'in doğasından kaynaklanır. Veri göstergeleri, okulu bitirmeden ayrılma yerine sözleşmelerin sonlandırması açısından sunulmuştur. Ancak, gençlerin çoğu başka çıraklık sözleşmesi başlattığından ya da eğitim ve öğretime başka bir şekilde devam ettiği için, sözleşme fesih oranı, tipik olarak okul terkinin gerçek oranından çok daha yüksektir. Örneğin, Almanya'da, çıraklığa ilişkin sözleşme fesih oranları 2011 yılında %24.5 iken (BIBB, 2013), yine 2011 yılında gerçekleştirilen bir çıraklık araştırması (Beicht ve Walden, 2013), çırakların %12'sinin 36 ay içinde bir yeterliliğe ulaşmadan ilk çıraklık eğitim kursunu bıraktıklarını göstermiştir⁽⁸²⁾.

Çıraklık terkine ilişkin göstergeler, bu nedenle özel bir durum olarak görülebilir. Eğitim yollarına ilişkin daha fazla bilgi sağlamak için veri bağlantısı (ya da tam entegrasyon) ihtiyacının yanı sıra, ELVET olgusunun tam bir resmine sahip olmak için sözleşme feshinin ya da elde edememenin çoklu nedenlerini izleme ihtiyacı bulunmaktadır.

6.1.3. VET'i terk etmeyi izlemek için veri kullanımı örnekleri

Bazı ülkeler, bir eğitim yolundan diğerine bireysel izlemeye olanak sağlayan yaklaşımlar geliştirmişlerdir (örneğin, Danimarka, Fransa ve Hollanda). Bu durum, doğrudan politika uygulamasını bilgilendirmek için kullanılabilir bilgi olarak, eğitim ve öğretim sistemini terk edenlerle sadece program değiştirenleri ayırt edebilmek için önemli bir adım olarak kabul edilir.

Bazı ülkelerde (örneğin, Belçika (Fransız Topluluğu), Danimarka ve Fransa), veri toplama sistemleri, sadece ulusal düzeyde değil, aynı zamanda bireysel eğitim sağlayıcıları düzeyinde, iyileştirici önlemlere dahil olanlar, yerel ya da bölgesel makamlar tarafından da kullanılır. Belirli bireylere ilişkin bu yalın veriler, sosyal yardım yürütmek ve alternatif eğitim ya da öğretim çözümleri önermek için kullanılır.

6.1.4. VET terkinin ölçme zorlukları

AB tanımı, nitelikli işgücüne sahip işgücü piyasası kaygılarını yansıtarak, yeterli nitelik (uluslararası standart eğitim sınıflandırması (ISCED) 3a ya da 3b ya da 3c düzeyi) elde edememeye ilişkin vurgu yapar. Ancak, çoğu ülke de yeterlilik kazanma yerine okulu bitirmeden bırakma ya da tamamlamamanın olmasını ölçerek öğrencilerin tutulmama ya da program kesintilerine değinen tanımlar kullanmaktadır (ulusal ELET tanımları için, bakınız Kısım 1.3)

Bu alternatif göstergeler, ayrıca mevcut veri toplamanın farklı araçlarıyla da bağlıdır. Çoğu ülke, kimin okulu bitirmeden bıraktığını ve nereden bıraktığını tespit etmek için idari veriler kullanır. Bu süreçte önemli bir zorluk, genellikle farklı bir alt sistemden sorumlu olan bazı yetkililer arasındaki farklı veri setlerinin koordinasyonudur. Sonuç olarak, okul-tabanlı VET'ten kimin ayrıldığını belirlemek mümkün iken, veriler, bu ayrılanların çıraklığa mı yoksa eğitime ve öğretimi tamamen terk ettiklerinin anlaşılabilir anlaşılmasına olanak vermez.

⁽⁸²⁾ Bırakmalarına rağmen yeterliliğe sahip olan kalan çıraklar, bu arada işveren değiştirdiklerini belirtmiştir. Program oryantasyonunu değiştiren gençler yine de bu araştırmada eğitimi bitirmeden ayrılanlar olarak sayılmaktadır (%12'nin parçası), çünkü ilk başta kayıt oldukları yeterliliğe ulaşamadılar (fakat farklı bir yeterlilik elde etmişler).

6.2. VET terkiyle ilişkin veriler

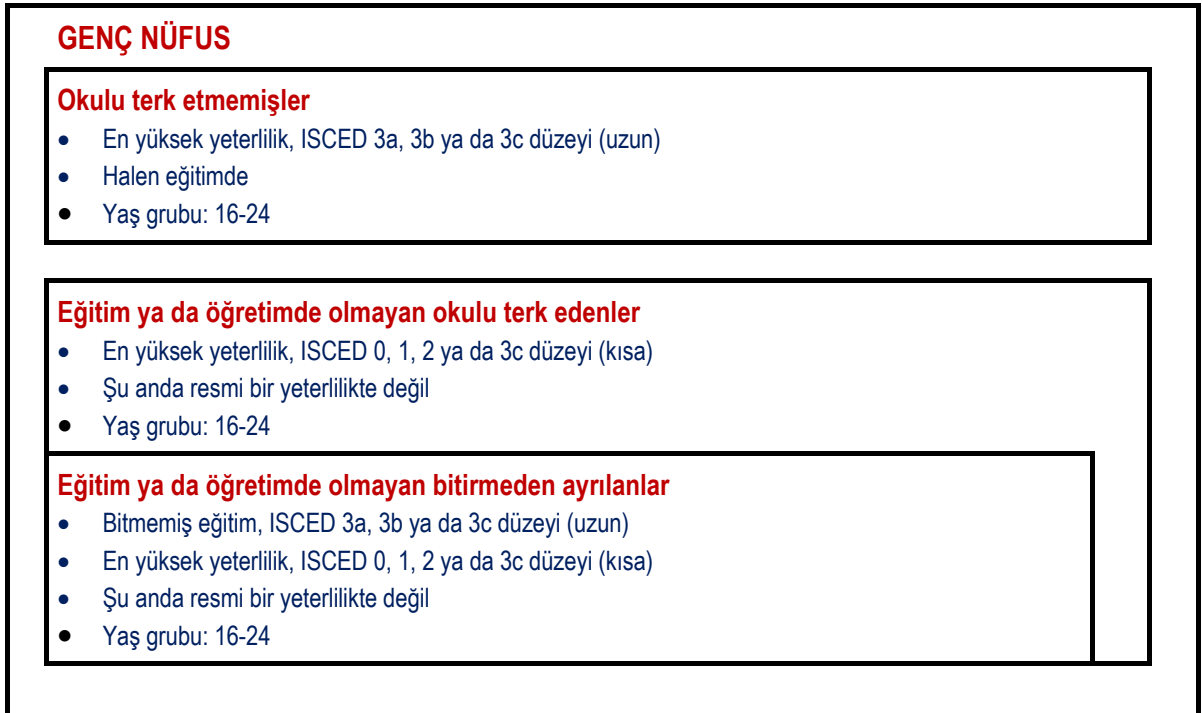
Yukarıda tanımlanan ulusal göstergeler ve ölçüm zorlukları, program ya da okul değiştirmek için ayrılanlarla eğitim ve öğretimi tamamen bırakanlar arasındaki önemli bir eşitsizlik olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) PIAAC veri kümesi, aşağıdakilerin ne ölçüde olduğunu değerlendirmek için kullanılır:

- okul terki, hiç bir liseye başlamayanlardan ziyade, devam eden eğitimi bırakan ya da final sınavında başarısız olanlara yönelik bir konudur; ve
- okulu bitirmeden ayrılanların daha sonra eğitim ve öğretime dönüp dönmeyecekleri ve bunun ne sıklıkta olduğu gibi okulu bitirmeden ayrılmalar belirgindir.

6.2.1. Okul terki ve okulu bitirmeden ayrılmaya ilişkin alternatif uluslararası göstergeler geliştirme

PIAAC 2012 veri kümesi, liseye başlamayanları, bir programı tamamlamayanlardan ayırt etmek için kullanılabilir. Bu yaklaşımda, desteklenen tanım, bitmemiş lise yeterliliklerine ilişkin bilgiyi kullandığından, AB ELET göstergesinin yaklaşımıyla uyumludur. Okulu bitirmeden ayrılanların bir tahmini de dolayısıyla lisede bir programa başlayıp sonra da tamamlamadan başarısız olup okulu terk edenlerin bir payı olarak hesaplanmaktadır ⁽⁸³⁾.

Şekil 6.2: Belirli bir genç nüfusta okulu terk edenlerin alt kümesi olarak görülebilen okulu bitirmeden ayrılmalar ⁽⁸⁴⁾

Kaynak: Cedefop.

PIAAC içinde tespit edilen okul terki oranlarını hesaplamada kullanılan operasyonel tanımlar, işgücü anketine (LFS) dayalı olarak AB'nin ELET önleminden üç açıdan farklılaşır:

⁽⁸³⁾ Lise, ELET'e ilişkin AB göstergesiyle uyum içerisinde tanımlanmaktadır. LFS veri setiyle ilgili olarak, genel ve mesleki-odaklı programları birbirinden ayırmak mümkün değildir.

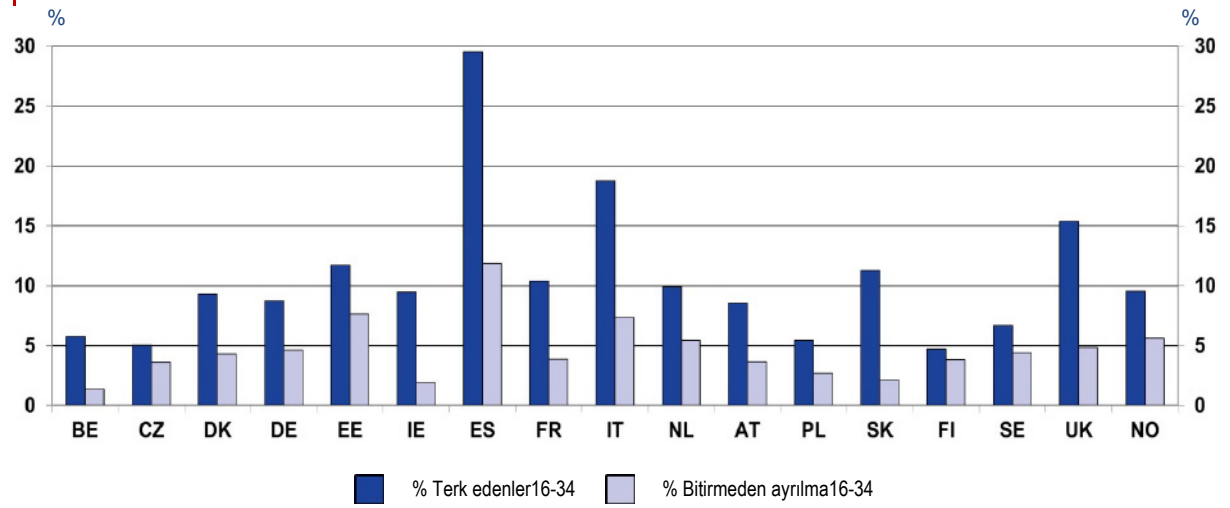
⁽⁸⁴⁾ 16-29 yaşları da dahil olmak üzere uzatılmış yaş kategorisi, örneklem mevcudunu arttırmak ve dolayısıyla rapor edilen tahminlerin güvenilirliği için daha sonraki analizde kullanılmıştır.

- 16-24 yaş grubu (18-24 yerine), PIAAC ölçüsüne dahildir;
- sadece örgün yeterlilik, eğitim ya da öğretime geçerli katılım olarak sayılır; ve
- PIAAC araştırması, sadece 17 Avrupa ülkesinde yapılmıştır ⁽⁸⁵⁾.

Eğitim kazanımının mevcut düzeyinin ölçümüne ilişkin yaklaşım, her nasılsa aynıdır ve daha da önemli olan, okul terki desenleri, hem AB-LFS'ye hem de PIAAC'ye dahil olan 17 ülke genelinde büyük ölçüde tutarlıdır ⁽⁸⁶⁾.

Bu analiz, henüz okulu bitirmeden ayrılmamış terk edenlerden biraz daha az okulu bitirmeden ayrılanların aynı zamanda terk edenler olduğunu göstermektedir. Ortalama olarak, PIAAC'de incelenen 16-34 yaşındakilerin yaklaşık %10'u okulu terk edenler olarak sınıflandırılmıştır. Bunların %44'ü aynı zamanda okulu bitirmeden ayrılanlar olarak da sınıflandırılabilirken geri kalan %56, okulu bitirmeden ayrılma deneyimi yaşamamış, bunun yerine başlamamış kişiler olarak düşünülmektedir. Toplam yaş grubunda, aynı zamanda okulu bitirmeden ayrılanlar olan terk edenlerin oranı %4.44'tür.

Şekil 6.3: Gençler arasında okulu terk etme ve bitirmeden ayrılma oranları (16-34), 2012

	BE	CZ	DK	DE	EE	IE	ES	FR	IT	NL	AT	PL	SK	FI	SE	UK	NO
% Terk edenler16-34	5.78	5.02	9.30	8.73	11.70	9.48	29.57	10.38	18.75	9.91	8.57	5.43	11.30	4.74	6.69	15.37	9.58
% Bitirmeden ayrılma16-34	1.38	3.61	4.32	4.65	7.64	1.91	11.85	3.88	7.37	5.43	3.66	2.72	2.16	3.82	4.44	4.89	5.64

Not: Veriler, ağırlıklı değildir.

Kaynak: Cedefop hesaplaması, OECD, PIAAC'ye dayalı.

Veri kümesine ilişkin daha fazla analiz, VET'in okulu bitirmeden ayrılmada fark yaratabileceğini göstermektedir.

PIAAC verilerine dayanarak, lise düzeyinde (ISCED 3a, b ve c uzun) bitmemiş niteliklere sahip gençlerin yaklaşık %50'si, aşağıdaki nedenlerden dolayı terk edenler olarak sınıflandırılmazlar çünkü ya:

- daha ileri bir lise eğitiminden ayrılmadan önce hali hazırda asgari lise yeterliliği elde etmişlerdir; ya da

⁽⁸⁵⁾ PIAAC araştırması, 2008-2013 döneminde OECD tarafından 33 ülkede yürütülmüştür. 1. aşamayı takip eden veritabanı, AB-16 Üye Devlet ve Norveç'in yanı sıra Avrupa dışından beş ülkeyi de kapsayarak 22 ülkeye ilişkin bilgi içerir. 2. aşamada (2014-2018), PIAAC araştırması, dört diğer Avrupa ülkesini de kapsamak üzere genişletilecektir: Yunanistan, Litvanya, Slovenya ve Türkiye.

⁽⁸⁶⁾ İki gösterge arasında olumlu bir korelasyonla (0.83) olumlu Spearman korelasyonu (0.60) vardır.

- bitirmeden ayrıldıktan sonra bir lise yeterliliği ya da daha yükseğine ulaşmak için devam etmişlerdir.

Bu da, tamamlanmamış niteliklerin durumunda eğitime dönme ve devam etme fırsatlarıyla, eğitim yollarının geçirgenliği belirli bir ölçüde göstermektedir.

ISCED 3a, b ya da c uzun düzeyindeki bir programı bitirmeden ayrılan gençlerin yaklaşık ikide biri (%49), yeterli eğitim kazanımı (lise yeterliliği ya da daha üstü) elde etmek için devam etmiştir, bunlardan:

- %60'ı, VET sayesinde bir ISCED 3 (ya da hatta ISCED 4) yeterliliği elde etmiştir;
- %18'i, genel eğitim sayesinde bir ISCED 3 (ya da ISCED 4) yeterliliği elde etmiştir; ve
- kalan %22, ISCED 5 ya da 6 (VET oryantasyonuna ilişkin soru bu gruba sorulmamıştır) olan bir yeterlilik elde etmiştir.

Bu da, liseyi bitirmeden ayrılan herkesin aşağıdakiler olduğu anlamına gelir:

- %48.8, okulu terk edenlerdir;
- %30.7, VET sayesinde bir ISCED 3 ya da 4 yeterliliği elde etmiştir;
- %9.1, genel eğitim sayesinde bir ISCED 3 ya da 4 yeterliliği elde etmiştir; ve
- Kalan %11.4 için, ISCED 3 yeterliliklerinin oryantasyonu bilinmemektedir.

Şekil 6.4: Yeterli bir eğitim kazanımı elde etmeye devam eden okulu bitirmeden ayrılan gençler, 2012 (%)

Kaynak: Cedefop hesaplaması, OECD, PIAAC'ye dayalı.

Açıklayıcı not

Veriler, 2002-2009 için sunulmuştur. Yeterli eğitim kazanımı, en az ISCED 1997 3a, 3b ya da 3c (uzun) düzeyi olarak tanımlanmıştır.

Bu bulgu, VET'in alternatif yollar ve eğitim ve öğretime yeniden girişi kolaylaştırmada önemli bir rol oynayabileceği görüşünü vurgulamaktadır. "Bitirmeden ayrılma"ya ilişkin alternatif önlemler, bu nedenle, AB'nin ELET standart ölçümüne farklı bir ölçü sağlayabilir. Ancak, PIAAC'dan elde edilen veriler, bitirmeden ayrılmaların hangi programlardan olduğuna ilişkin bilgi vermemektedir.

6.2.2. VET terkine ilişkin ulusal veriler

VET terki oranlarıyla genel eğitim terki oranlarını karşılaştırma

Bazı Avrupa ülkeleri ve bölgelerinde, kullanılan tanımlara ve veri toplama yöntemlerine bakılmaksızın, VET terki oranlarının ELET genel oranından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Belçika'da (Fransız Topluluğu), örneğin, ortaöğretimin son bir yılı içinde tüm öğrenciler arasında bir lise sertifikası elde edemeyen gençlerin payı, 2011 yılında, %14.2 olan lise ile karşılaştırıldığında, mesleki odaklı programlar için %26.6 idi.

Danimarka'da, 2012 yılındaki ELVET oranı – büyük ölçüde temel dersler sırasında çoğu VET öğrencisinin dersleri tekrar seçmesi yüzünden, %48 olarak bildirilmiştir. Akademik uzmanlar ve bakanlık yetkilileri ile yapılan görüşmelere dayanarak, eğer sadece eğitim sistemini bitirmeden ayrılanlar (yeniden seçme olmadan) dahil olsaydı, bu rakamın yaklaşık %30 olduğu tahmin edilirdi. Bu oran, ancak, genel eğitim yollarıyla ilişkilendirildiği zaman okul terki oranlarından çok daha yüksekte kalır (2012 yılında %13).

Avusturya'da, öğrencilerin büyük bir kısmı, eğitim yollarını ya da programlarını değiştirmek için genel eğitimdeki öğrencilerde daha fazla (%16) olarak VET okullarını (%36) ve VET yüksekokullarını (%27) bitirmeden ayrılır. Bitirmeden ayrılanların gerçek oranının – lise eğitimi sırasında eğitim kariyerlerini bırakanlar – VET okullarında (%13), genel eğitim ve VET yüksekokullarında olduğundan (%7) daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir.

Portekiz'de, aksine, tutulamayan öğrencilerin oranları, lise eğitiminin her üç yılında, genel eğitimde, VET'te olduğundan daha yüksektir.

Eğitim akışı ve eğitim alanı itibarıyla okul terk oranları

VET'le genel eğitim programları arasındaki farklılıkların yanı sıra, eğitim akışı ve eğitim alanı itibarıyla da önemli farklılıklar olduğuna dair kanıt bulunmaktadır.

Hollanda'da, örneğin, ELET düzeyleri her eğitim "akışı"nda önemli ölçüde değişir. Mesleki ortaöğretime giden öğrenciler için, hem iş-tabanlı hem de okul-tabanlı VET'in ilk düzeyindeki öğrencilerin ortalamadan daha yüksek ELET oranları vardır (2011/12'de %45 ve %34). Lise düzeyi 3 ve VET kursu düzeyi 4 eğitimi gören öğrenciler için, ELET oranı daha düşük (%4-5) olmasına rağmen oran, kısa düzey 2 dersleri alan öğrenciler ve stajyerler için (%12-13) yüksek kalır – bu da, daha yüksek bir düzeyde VET eğitimi gören öğrencilerin öğrenimlerini tamamlamalarının daha olası olduğunu göstermektedir. Bu oranlar, tüm genel ortaöğretim genelinde okulu terk edenlerin oranıyla karşılaştırıldığında sadece %0.6'dır⁽⁸⁷⁾.

Almanya'da, son çıkılık sınavı başarı oranları ve ayrıca sözleşme fesih oranları, sektörler arasında farklılık göstermektedir. 2011 yılında, sınav başarı ortalama oranlarından daha yüksek ve sözleşme feshlerinde düşük oranlar, diğer sektörlerle oranla kamu yönetiminde kaydedildi.

Hırvatistan'da, tutulamama oranları, içişleri ve güvenlik (%10), gemi yapımı (%7), tekstil ve veteriner bilimi (%6) ile ilgili VET kurslarında yüksektir. Sağlık, hava taşımacılığı, optik ve ekonomide, tutulamama oranları, ulusal ortalamanın (<% 3) altındadır.

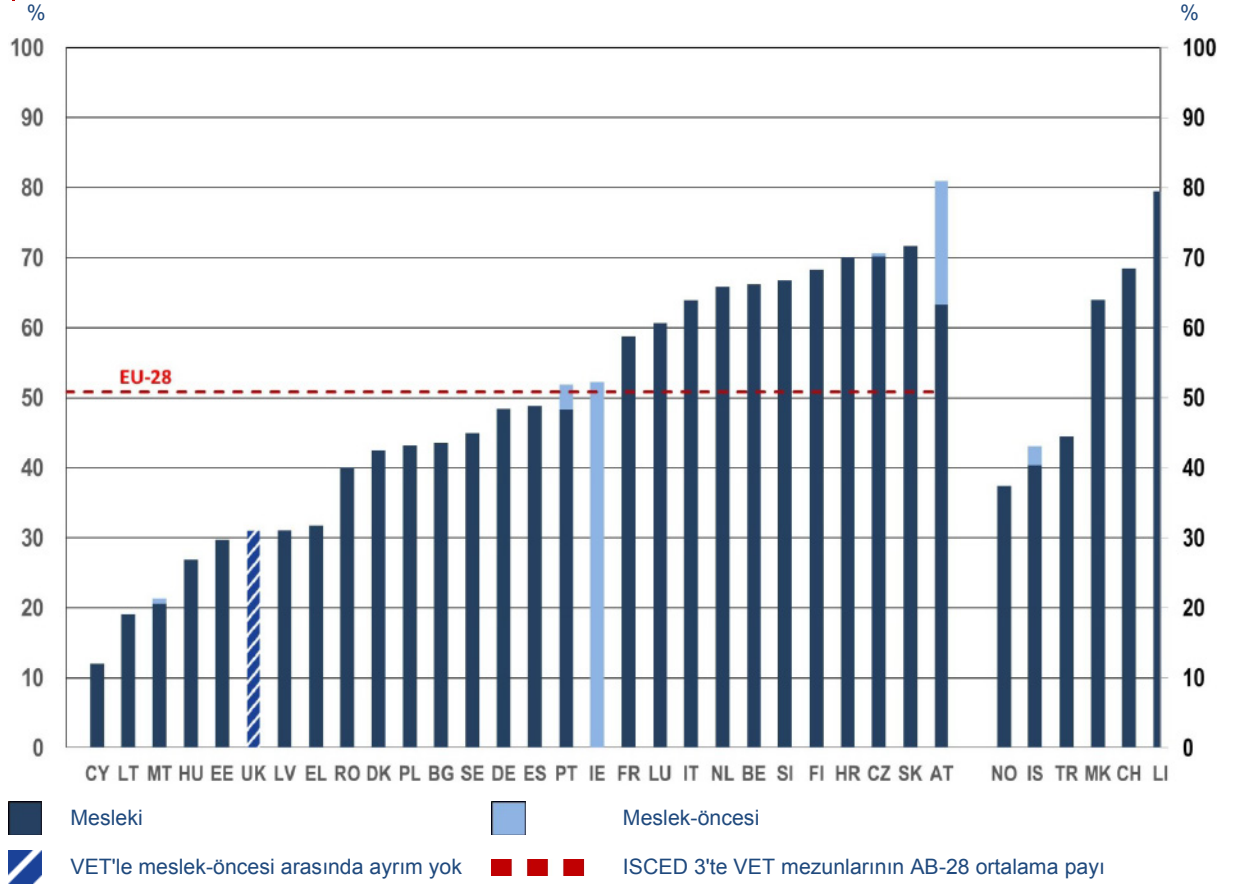
Okul terkinin azaltmada VET'in rolü

Eğitim ve öğretimi terki azaltmada VET'in rolü, sadece VET'i bitirmeden ayrılmayı azaltmakla değil aynı zamanda gençleri eğitim ve öğretime çekme, tutma ve yeniden entegre etmeye ilişkin VET'in potansiyeliyle de ilgilidir.

VET aracılığıyla lise mesleki yollarına kayıt ve lise yeterliliği kazanımı, Avrupa ülkeleri ve bölgeleri arasında önemli ölçüde değişmektedir (bakınız Şekil 6.5). 28 Üye Devletin 20'sinde, mezunların %40'tan fazlası, lise düzeyindeki VET programlarından ve ortalama olarak, iki lise mezununun birden fazlası Avrupa'da meslek öncesi ya da mesleki odaklı programlar izlemiştir. Gençleri liseye çekme açısından, VET, ayrıca AB-28'de lise düzeyindeki programlara kayıtların %50'sini oluşturmaktadır. Lise mezunlarının yüksek oranda VET'ten geldiği ülkelerin de nispeten VET'e yüksek düzeylerde kayıt olunan ülkeler olma eğilimindedir.

⁽⁸⁷⁾ Tüm genel ortaöğretimden gelen okul terkinin tahmin oranı, ortaöğretim birinci kademenin yanı sıra liseyi de içermektedir.

Şekil 6.5: Tüm lise mezunlarının bir payı olarak lise VET mezunları ⁽⁸⁸⁾, 2012

Kaynak: Unesco/OECD/Eurostat'a (UOE) dayanan Cedefop hesaplamaları ⁽⁸⁹⁾ data [educ_grad2].

Acıklayıcı not

2011 verileri, İrlanda, Lihtenştayn ve Türkiye için kullanılmıştır ve 2010 verileri İzlanda için kullanılmıştır. Sunulan değerler DG EAC hesaplamalarına dayanarak ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan (ISCED 4) mezunları içerdiğinden, program oryantasyonu verileri, Birleşik Krallık için uygun değildi.

Şekil 6.6'da, ülkeler, VET öğrencilerinin payına ⁽⁹⁰⁾ ve AB ELET göstergesine göre okul terki düzeyine göre kümelenmiştir. Bu kümelenme şunu göstermektedir:

- VET'te yüksek katılıma sahip olan 10 ülkeden 8'inin AB %10 hedefinin altında ELET oranları vardı; ve
- VET'e düşük katılım gösteren ülkeler olarak sınıflandırılan 12 ülkenin 10'unda ELET oranları, ortalamanın üzerindedir.

⁽⁸⁸⁾ Lise VET, meslek-öncesi, teknik-öncesi, mesleki ya da teknik program oryantasyonuyla ISCED 1997 düzey 3 kursları olarak tanımlanmıştır.

⁽⁸⁹⁾ Eğitim istatistikleri üzerine UOE veri toplama sonuçları, eğitim bakanları ya da ulusal istatistik ofisleri tarafından raporlanarak, ulusal idari kaynaklar tabanında derlenmiştir. Ülkeler, ortaklaşa kararlaştırılan tanımlara dayanarak, idari kayıtlara ilişkin veriler sağlar.

⁽⁹⁰⁾ VET'in rolü, burada lisedeki tüm öğrencilerin payı olarak VET'e kayıtlı ölçülmektedir (%). Nispeten yüksek bir pay, lisede VET-odaklı programlara kayıtlı öğrencilerin %65'inden daha fazlası olarak istatistiksel açıdan belirlenmiştir. Nispeten düşük bir pay, bunun tersine, %44'ten daha azdır.

Şekil 6.6: ELET'ten sakınmak için VET'in rolünün küme analizi

	%10 altı ELET	%10 üzeri ELET
VET öğrencilerinin yüksek oranı (>65 %)	CZ, HR, NL, AT, SI, SK, FI, CH	BE, LU
VET öğrencilerinin ortalama oranı (44-65 %)	DK, PL, SE	BG, DE, ES, FR, IT, RO, MK, NO
VET öğrencilerinin düşük oranı (<44 %)	IE, LT	EE, EL, CY, HU, LV, MT, PT, UK, IS, TR

Kaynak: Cedefop (Eurostat verileri).

Bu, nispeten düşük VET sistemi olan ülkelerin okul terkine ilişkin daha büyük zorluğa sahip olmasının muhtemel olduğunu gösterebilir. Bu bulgu, yine de bir dizi bireysel, işgücü piyasası ve organizasyonel faktörlerin okul terkiyle ilişkili olduğundan biraz dikkatle yorumlanmalıdır. Ayrıca, bazı kaçınılmaz veri tutarsızlığı sorunu da vardır ⁽⁹¹⁾.

6.3. VET terkinin etkileyen faktörler

6.3.1. Bireysel ve aile geçmişiyle ilgili faktörler – VET'in belirliliği

Kısım 2.1, bireyin aşağıdaki özelliklerinin okulu bitirmeden ayrılmayı nasıl artırdığını açıklamaktadır:

- düşük sosyo-ekonomik geçmiş ve özellikle yoksulluk, aile içi şiddet, ebeveynlerin fiziksel ve ruhsal sağlık sorunları ya da ebeveynlerin hiç ya da çok düşük nitelikleri olması;
- göçmen ya da etnik azınlık kökenlilik, özellikle ebeveynlerin düşük eğitim düzeyleri ile ilişkili olduğunda;
- özellikle ebeveynlerin düşük eğitim düzeyi ve etnik azınlık kökenle ilişkili olduğunda erkek cinsiyet.

Bu faktörler, açıkça VET terkinin de etkiler. Ancak, VET'i bitirmeden ayrılmaya bakıldığında bazı ek açıklamalar yapılabilir.

Cinsiyet

Kısım 6.2'de gösterildiği gibi, birçok ülkede VET terki oranları, programlarının türlerine göre farklılıklar olsa da, genel eğitim terk oranları göre daha yüksektir. Bu bağlamda, genelde genç erkeklerin, genç kızlara göre daha fazla VET'e kayıt olasılıklarının daha yüksek olduğu unutulmamalıdır. Bir dizi ülkede, genç erkeklerin VET'e kayıt oranları, genç kızlardan %10 daha fazladır (Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, Estonya, Yunanistan, Fransa, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Avusturya, Polonya, Romanya, Slovenya ve Slovakya). VET'e düşük katılım, farkların oransal olarak daha da fazla olmasına rağmen, bu eğilim, VET'e yüksek katılımın yanı sıra düşük katılımın da olduğu ülkelerde bulunabilir.

Ancak, özellikle VET'e bakarak, genç erkeklerin herhangi bir yeterliliğe sahip olmadan ayrılmaları sistematik olarak genç kızlardan daha fazla değildir. Aslında, cinsiyetin ne ölçüde ayrılmayı etkilediği, özellikle çıraklıkta, hangi mesleğin erkek ya da kız egemen olduğuyla da alakalı gibi görünmektedir.

Örneğin, Alman çıraklık sistemi hakkındaki veriler, kızların, diğer sektörlerden daha fazla erkek egemen mesleklerde daha çok sözleşme feshettiklerini göstermektedir (BIBB, 2013). Çıraklık sözleşmesini feshetme, birçoğu farklı bir çıraklıkta devam ettiği için erken terke eşdeğer olmasa da, veriler, mesleğin özellikle cinsiyetçi olup olmasına bağlı olarak çıraklıkta tutmanın açık bir cinsiyet yanlılığı olduğunu gösterir.

⁽⁹¹⁾ ELET göstergesi, diğer taraftan, genç nüfusun (18-24) okul terki payını ölçerken kayıt ve mezuniyete ilişkin mevcut UOE veri göstergeleri, yaşa bakmaksızın, öğrenci nüfusunu göz önünde bulundurur.

Görünüşte, çıraklığa ilişkin **Birleşik Krallık** verileri, Avrupa yeterlilikler çerçevesi düzey 2'ye karşılık gelen çıraklıklarda kızların tamamlama oranlarının daha yüksek olduğunu gösterirken cinsiyetin artık daha üst düzeydeki yeterliliklere yol açan çıraklıklar için önemli bir faktör olmadığını da göstermektedir (Hogarth ve ark., 2009).

Göçmenlik ya da etnik azınlık köken

Göçmen ya da etnik azınlık kökenli öğrencilerin durumuyla VET karmaşıktır. Ancak, aşağıda incelenen hemen hemen tüm ülkelerde, VET'teki ayrılma oranları, göçmen ya da etnik azınlık kökenli (başlıca Roman) öğrencilerde, diğer öğrencilerden daha fazladır (bakınız Şekil 6.7). Aynı zamanda, birçok ülkede (Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Hollanda), göçmenler ve azınlık öğrenciler, genelde daha yüksek ayrılma oranlarıyla yüz yüze kalan VET programlarında çok fazla temsil edilme eğilimindedir. Diğerlerinde, iyi tutulma oranlarına sahip VET program türlerinde az temsil edilmektedirler (Almanya ve Avusturya).

Şekil 6.7: Seçili ülkelerdeki göçmen (ve etnik azınlık) öğrencilerin VET'e katılımı (batılı olmayan) ve okulu bitirmeden ayrılma ihtimalleri

Ülke	VET'teki göçmen katılımı	VET'in durumu	VET'ten ayrılan göçmenler
Belçika	Fazla temsil edilme (hem Fransız hem de Flaman Toplulukları) (okul-tabanlı)	Düşük – genellikle ikinci bir şans yolu	Fransız Topluluğu'nda, göçmenlerin başarı oranları Flaman Topluluğu'na göre daha iyi
Çek Cumhuriyeti (Roma)	En düşük düzeydeki VET programlarında fazla temsil edilme (okul-tabanlı)	Düşük düzey programların düşük durumu	Diğer etnik azınlıklardan daha yüksek
Danimarka	Az temsil edilme (çıraklık)	İyi	Danimarka kökenlilerden daha yüksek
Almanya	Az temsil edilme (çıraklık)	İyi	Alman kökenlilerden daha yüksek
Fransa	Okul-tabanlı VET'te fazla temsil edilme Çıraklıkta az temsil edilme	Sosyal gruplar arasında değişir	Fransız kökenlilerden okul-tabanlı VET'te daha yüksek ayrılma oranları
Macaristan (Roma)	Fazla temsil edilme (okul-tabanlı VET)	Düşük – genel katılım düşük	Daha yüksek olması muhtemel (Romanların fazla temsil edildiği yerlerde en yüksek VET ayrılma oranları)
Hollanda	Düşük düzeylerde VET programlarında fazla temsil edilme Çıraklıkta az temsil edilme	Sosyal gruplar arasında değişir	Daha yüksek
Avusturya	Özellikle VET yüksekokullarında az temsil edilme	İyi – hem çıraklıkta hem de okul-tabanlı VET'te	Avusturya kökenlilerden daha yüksek

Kaynak: Şu ülkeler için: Belçika, Danimarka, Almanya, Hollanda ve Avusturya, Dag Tjaden'den, 2013, Fransa için, Brinbaum ve Guegnard'dan, 2011, Macaristan için, Açık Toplum Enstitüsü'nden (2007), Çek Cumhuriyeti için, GAC'den uyarlanmıştır, 2010.

Göçmen ya da etnik azınlık kökenli gençlerin VET'ten ayrılma olasılığının daha yüksek olmasının nedenleri çoktur ve karmaşıktır. Genellikle temel eğitimde dil becerileri düzeyiyle bağlantılı olan önceki akademik başarı ya da başarısızlık sorunları, bu olguyu açıklayan faktörlerden bazılarıdır. Bir diğeri ise, ailelerin maddi yoksunlukları ya da yoksul olmalarıdır. Hali hazırda oldukça iyi bilinen bu faktörlere ek olarak, Cedefop araştırması için yürütülen görüşmeler ayrıca aşağıdaki belirgin sorunları işaret etmiştir:

- Ailelerin, genç kişinin küçük aile işletmesinde çalışma beklentisi;

- bazı toplumlarda, hiçbir VET eğitim merkezi ya da VET okulunun olmadığı bir bölge (şehrin belirli bir banliyösü ya da bir kısmı) ile güçlü bir kimlik duygusu vardır;
- Ebeveynlerin eğitim sistemini ve mevcut fırsatları eksik anlamaları nedeniyle ebeveynlerin kendi çocuklarının eğitimine dahil olmamaları.

Ancak, Cedefop araştırması kapsamında gerçekleştirilen görüşmeler, okulu bitirmeden ayrılmayla göçmenlik kökeni arasında sistematik bir ilişki olmadığını teyit etmiştir.

6.3.2. VET'in düzenlenmesine ilişkin faktörler

Bu çalışma yürütülen görüşmeler, VET terimini açıklamak için eğitim ve öğretim sistemiyle kurumlara özgü sorunları özellikle vurgulamıştır. Görüşülen kişiler bir dizi diğer sorundan bahsetse de ⁽⁹²⁾, bu kısım VET'te ortaya çıkan oldukça spesifik ya da güçlü konular üzerinde durur.

Öğrencilerin oryantasyonu

Görüşülen çok sayıda kişi, okulu bitirmeden ayrılan nedenlerinden biri olarak yetersiz öğrenci oryantasyonuna ilişkin sorundan bahsetmiştir. Bu sorun, sadece VET'e özgü değildir, ancak program türü açısından olası çok daha fazla seçenek olduğundan özellikle VET için belirgindir. Görüşülen kişiler tarafından belirtildiği gibi bu konunun birçok yönü vardır:

- öğrenciler ve aileleri, öncelikle genel bir eğitim programını tamamlamayı tercih eder. Genç kişinin önemli zorluklarla karşı karşıya kaldığı durumda, genel eğitimi terk edip VET'e kaydolur. Bu geçiş, mutlaka yine VET'i bitirmeden ayrılıp okulu terk eden kişiler olacağı anlamına gelmez. Ancak, bir programın ilk vaktinden önce sona erdirilmesi sonucu ayrılma ve belirlenmenin gelişimlerinin geri kalanı için olumsuz sonuçları olabilir;
- bir VET programının olumsuz seçimi. Görüşülen pek çok kişi, bir gence "yeterince iyi" olmadığı için belli bir program türüne gitmesini söylemenin gelecekteki devamları için zararlı olduğu gerçeğini de belirtmişlerdir. Bu genç insanların hali hazırda olumsuz benlik saygıları vardır, özellikle önceki akademik zorlukları nedeniyle;
- eğitim yollarının gelecekteki vizyon eksikliği. 15 ya da 16 yaşındaki çoğu gencin, somut bir profesyonel projesi yoktur. Ancak, onlarda genellikle eksik olan şey, ilerideki eğitim yollarındaki ve isteklerindeki öz-yansıma eksikliğidir. Eğitimlerine ilişkin oldukça pasif ve ayrılmaya yönelik bu tutum, aktif bir seçim yapmalarından ziyade belirli bir yolu takip etmeleri söylenen çoğu VET öğrencisinin karşılaştığı önemli bir zorluktur.

Bu bağlamda, görüşülen çoğu kişi, belirli bir program seçmeden önce gençlerin çeşitli meslek faaliyetlerini deneyebilecekleri meslek-öncesi eğitim ya da girişimlerin olası olumlu rolüne dikkat çekmişlerdir. Bu tür programların azaltılıyor olması (örneğin, Fransa'da), daha az popüler olması (Avusturya) ya da VET'e giriş yılının artık bu "keşif şeklinde" düzenlenmediği (Belçika (Fransız Topluluğu)) gerçeği, bazıları tarafından bu durumu erken terkle bağdaştırmaktaydı.

Meslek algısı

Öğrenci oryantasyonuyla ilgili olan bir diğer nokta, eğitim aldıkları mesleğin algısıyla gerçeklik arasındaki uyumsuzluktur. Bu durumun, bazı programlarda ya da eğitim alanlarında, diğerlerinden

---

⁽⁹²⁾ Şunlar gibi: bir sınıfta ya da şirkette bir gruba bağlılık hissinin önemi; gençlerin eğitim ve öğretime katılımlarında ailelerin etkin rolü; öğretmen-öğrenci ilişkisinin önemi; ve gençlerin öz-algı ve isteklerini etkileyen eğitim kurumlarındaki diğer davranış ve ilişki yönleri.

daha yaygın olduğu görülmektedir. Bu durum, genç kişinin eğitimi terk edip, ihtiyaçlarına daha uygun başka bir programa kayıt olabileceği anlamına gelmez. Ancak, bu oryantasyonun, genç kişi kopmadan önce hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu yanlış algılamalar çeşitli konularla bağlantılı olabilir:

- çalışma koşullarıyla ilgili farkındalık eksikliği ve bunlara düşük şekilde hazır olma;
- matematik, fizik ya da fen gibi alanlarda sağlam bir bilgi temeli gerektiren belirli mesleklerin teknik karmaşıklık düzeyinin küçümsenmesi;
- bir programın ne tür mesleklere götürebileceği anlayışının eksikliği.

VET'indaha genel olarak olumsuz imajı

Aileler ya da öğretmenlerin dilinde, VET'e ilişkin çok fazla olumsuz yargı ve ifade vardır. Bu yüzden, gençler VET'e kaydolduklarında, öğrencilerin "yeterince iyi değil" fikrini benimserler ve bu da eğitimden kopma nedenlerinden biridir.

İlginç bir şekilde, bu konudan, uluslararası olarak yüksek kaliteli ve cazip VET'in olduğu yerler olarak kabul edilen Danimarka, Almanya ya da Avusturya'yı da içererek, görüşmeler yapılan tüm ülkelerde söz edilmiştir. Bu, belli bir kısır döngü oluşturur. Daha önemli akademik zorluklarla karşılaşan öğrencilerin, belirli VET programlarında ya da eğitim alanlarında (düşük çekiciliğe sahip olanlar) daha yüksek konsantrasyonları vardır ve kopmaları daha olasıdır (ya da devam etmeyi bırakma).

Program içeriği ve organizasyonu

Görüşülen kişiler, gençlerin bir mesleki program seçtiklerinde, daha pratik ve somut bir eğitim takip etmek istediklerini belirtir. Bunun yerine, bir dizi VET programının uygulamaya geçmeden önce önemli miktarda yapısal bir şekilde teorik eğitim vermesi gerektiği belirtilmiştir. Görüşülen kişiler, teorik bilginin mesleki bağlamda entegre edilmesini ve gençleri hazırladıkları mesleğin bağlamında anlamlı hale getirme ihtiyacını yansıtır. Doğrudan ya da dolaylı olarak, görüşülen kişiler, aşağıdaki şekilde daha fazla yetkinlik bazlı eğitim istemişlerdir:

- genç kişi tarafından anlamlı olarak algılanan başarıları tanımak için; ve
- bilgi, beceri ve yetkinlik öğretimini işbirliği şeklinde birleştirmek.

VET'in bu yaklaşımı kolaylıkla kabul edeceğine ilişkin bir beklenti (ya da hali hazırda bunu yapıyor) varken aynı zamanda gerçeklik hala bu idealin gerisindedir.

Eğitimin mesleki bir kimliğinin ve anlamlı özelliğinin geliştirilmesi

Görüşülen kişilerin de belirttiği gibi, VET'in okul terkiyle mücadele etmede yararlı olabilmesi, VET'in bir başka özelliğidir. İyi kalitede VET, mesleki bir kimliğin gelişimine yol açabilir. Bu, gençlerin eğitim anlamlı olarak görmelerine olanak sağlayan bir ilgi çekici ve motive edici süreç gerektirir. Eğiticiler ya da VET öğretmenleri olan "rol modelleri" sayesinde, gençler, meslek hakkında bir fikir kazanıp kodlarını ilişkilendirir. Uygulama şansı bulurlar, ideal olarak bir iş yerinde ve bunlar bu mesleki kimliğin oluşturulmasına yardımcı olur.

Güçlü şirket-içi eğitimle çıraklık ya da diğer program türleriyle ilgili özel konular

Görüşülen kişiler, ayrıca iş-tabanlı öğrenme için gereken önemli dönemlerle çıraklık ya da programlarla ilgili bir dizi sorundan daha özellikle bahsetmişlerdir:

- *İş-tabanlı eğitim fırsatlarının uygunluğu.* Birçok sistemde, çıraklık yerlerinin olmaması, eğitimi bırakmanın bir nedeni olarak düşünülmektedir, ancak yine de bu bağlamda sık sık söz edilmektedir. Bu ülkelerde, çırak, bir işverenle sözleşme imzalamadan çıraklığa kayıt olamaz (örneğin, Belçika (Fransız Topluluğu), Fransa ve Avusturya). Ancak bu ülkelerde görüşülen kişiler yine gençler için bir yerleşim yeri bulmanın zorluğuna değinmişlerdir;
- *Çalışmaya hazır bulunuşluk.* Bir çıraklık ya da stajyerlikte, gençler, 15 ya da 16 yaşında bir günden diğer güne yetişkin olmak zorundadırlar. İşyerinin kurallarını kabul etmeli ve dakiklik, disiplin, iletişim, kural ve taleplere uyum gibi davranış ve becerilerle ilgili bazı temel normlara uymak zorundadırlar. Görüşülen çoğu kişi, bir çıraklık bulamamamın ya da ilk aylarda bırakmanın temel nedeni olarak çalışmaya hazır bulunuşluğun eksikliğine ilişkin yorum yapmıştır. İşverenler, çıraklardan motivasyon ve bağlılık göstermelerini bekler ve bu olmadığında, sözleşmeyi feshederler. Ayrıca müşteriyle-yüzleşme ve farklı türlerdeki iletişimlerin üstesinden gelme durumlarına da dahil olabilirler, bu, girişte sahip olmadıkları bir olgunluk ve öz-denetim ölçüsü gerektirir;
- *İşyerinde ilişkiler.* İşyerinde karşılayıcı ve destekleyici bir ortam bulma, gençlerin orada tutulma anahtarıdır. Görüşülen kişiler, danışman ya da eğitmenle ilişki iyi olmadığında, gençlerin programı tamamlamama olasılıklarının daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bu, bir yandan yukarıda değinilen işyerinde hazır bulunuşluk konusuyla bağlantılıyken, diğer yandan da bazı sektörlerde (örneğin, yemek), çalışma koşulları ve çalışma ortamının genelde "sert" olduğu da belirtilmiştir;
- *İş-tabanlı eğitimin motivasyonel rolü (olumlu faktör).* Diğer yandan, iş-tabanlı eğitimin, gençlerin tutulmasını destekleyecek güçlü bir potansiyeli vardır. Görüşülen çoğu kişi, iş-tabanlı eğitimin motivasyon potansiyelinden bahsetmiştir. Bir yandan, gerçek bir iş sürecine dahil olmak, gençlerin kendi eğitim ve gelecekleri için anlamlı bir vizyon oluşturmalarına olanak sağlar. Diğer yandan, olumlu çalışma ilişkileri, diğer çalışanlar tarafından yaptıkları işin takdir edilmesi, çok motive edici olabilir ve benlik algısına olumlu bir şekilde katkıda bulunabilir.

6.3.3. İş piyasasıyla ilgili faktörler

VET'i terk etmenin tüm nedenleri, genç kişinin kendisiyle ya da eğitim sistemi ya da kurumun doğasıyla ilgili olmayabilir. Ayrıca itici ya da çekici güç olarak hareket eden bir dizi dış faktör de bulunmaktadır.

İş piyasasının çekiciliği (daha iyi ödeme)

Bir iş bulma, sık sık terk etmenin bir nedeni olarak düşünülmektedir. Görüşülen bazı kişiler, eğitimlerinin son sınıfındaki gençlerin işverenler için özellikle çekici olduğunu kaydetmiştir. Nispeten hali hazırda kalifiyeli (resmi sertifikalarının olmamasına rağmen) ve niteliksiz işgücü olarak istihdam edildiklerinden dolayı nitelikli çalışanlardan daha ucuzdur. Tüm eğitim programını bitirmemiş olsalar bile bu gençlerin hala final sertifikasını geçme olasılıklarının var olması da bu gençleri için bir seçenek olarak görüşülen birkaç kişi tarafından vurgulanmıştır.

İşgücü piyasası düzenlemeleri

Görüşülen kişilerin sadece küçük bir kısmı bu yön üzerinde yorum yapmasına rağmen, işgücü piyasasının düzenlenme düzeyine bağlı olarak bazı farklılıklardan söz etmiştir. Bir işe girmek için resmi bir yeterliliğin gerekli olmadığı ülkeler ve sektörlerde, gençlerin bir eğitim programını tamamlamaya daha az eğilimleri bulunmaktadır. Diğer taraftan, bir işe girmek için bir yeterliliğin gerektiği ülkelerde ve işin oldukça çabuk bir şekilde kavranıp ve şirketlerin de her zaman bir yeterlilikle belgelenen tüm becerileri gerektirmediği sektörlerde, personel kiralamak yerine çırak kullanma yönünde çok büyük bir eğilim vardır. Bunlar, aynı zamanda çıraklığı bırakmanın en yüksek düzeyde olduğu sektörlerdir.

Çalışma koşulları

Belli sektörlerde çalışma koşullarından, terk etmeye ilişkin potansiyel bir itici güç olarak bahsedilmektedir. Gençler, belirli sektörlerdeki (örneğin, şekerleme, şefler, garsonlar, perakende, duvarcılık) uzun saatlerin, genellikle hafta sonları çalışmanın ve fiziksel koşulların ya da baskı ve stres düzeylerinin önemli olduğunun farkındadırlar. Turizm sektöründe, birçok işte önemli mevsimsel değişimler bulunmaktadır. Bu sorunlar, gençleri eğitimi takip etmekten vazgeçirmektedir.

Genel ekonomik bağlam

Görüşülen çoğu kişi, genel depresif ekonomik bağlamın, gençlerin eğitimlerini tamamlamaları için motivasyon kırıcı olduğunu kaydetmiştir. Aynı zamanda, ekonomik bağlam da, bir dizi ülkede, gençlerin çıraklığa girmelerini olumsuz şekilde etkilemektedir. Çırak alma, bir işyeriyle üç-dört yıllık bir taahhüdü gerektirir. Ancak, özellikle mikro-işletmelerde işverenler bu tür taahhütleri yapmada giderek daha tereddütlü olmaktadır.

6.4. VET politikalarının rolü

Bu bölümde analiz edilen önlemler, ya ELVET özel önlemleridir ya da erken terki azaltma aracı olarak geleneksel VET pedagojilerine güvenir. Bu nedenle, ELVET'te dolaylı bir etkiye sahip olabilen önlemler, ancak özellikle VET terkiyle mücadele etmek için özellikle geliştirilmedikleri dikkate alınmamıştır (genel eğitimde ELET'le mücadeleye ilişkin politikalar ve önlemler için, bakınız Bölüm 3).

6.4.1. Kapsamlı ELET stratejilerinde VET'in rolü

Bugüne kadar, dört ülke, eğitim ve öğretim terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir strateji oluşturmuştur (Belçika (Flaman Topluluğu), İspanya, Hollanda ve Avusturya). Buna ek olarak, Bulgaristan ve Malta, son zamanlarda kapsamlı bir ELET stratejisini kabul etmiştir. Almanya gibi diğer ülkelerin, örneğin, aslında okul terkiyle ilişkin kapsamlı bir stratejileri yoktur, ancak çeşitli ulusal girişimler ve eylem çerçeveleri, ELVET belirli hedeflerini içermektedir. Çıraklığa katılım ve tutulmayı teşvik etme, Birleşik Krallık'taki (İngiltere, Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya) stratejilerin önemli bir parçası iken, eğitimin içerilmesine ilişkin İrlanda eylem planı ("Okullarda fırsat eşitliği sunma"), genel eğitim odaklıdır. Kapsayıcı bir şekilde VET terkinin nasıl ele alınacağına ilişkin stratejik düzeyde düşünme, sadece ulusal/bölgesel düzeyde yer almaz. Belçika'nın Flaman Topluluğu'nun benzersiz özelliği, birleşmiş bir stratejiyle ELET'le mücadele etmede pek çok şehre ve okula/VET sağlayıcıları için ileriye etkili bir yaklaşımdır. Ayrıca, Belçika (Flaman Topluluğu), Danimarka ve Hollanda'daki VET sağlayıcılarının, ELVET'e ilişkin yıllık eylem planları hazırlamaları gerekmektedir.

6.4.2. Mevcut ELVET özel politikaları ve önlemleri

Bu kısım, Avrupa ülkelerinde yürürlükte olan ELVET özel önlemleri ve okul terkini azaltma aracı olarak geleneksel VET pedagojilerine güvenen önlemleri açıklamaktadır. Bunlar, Avrupa ve uluslararası literatür⁽⁹³⁾ ya da sekiz ülkedeki (Belçika, Danimarka, Almanya, Fransa, Hırvatistan, İtalya, Avusturya ve Portekiz) görüşmelerle (ulusal paydaşlar ve uygulayıcılar) tespit edilmiştir. Seçilen önlemler, ortaöğretim birinci kademe ve lise düzeyi VET'i ilgilendirir; inceleme, tartışılan bazı ikinci şans önlemlerinin başlangıç ve devam eden mesleki eğitimin (IVET ve CVET) sınırında yer almasına rağmen VET terkiyle mücadele etmek üzere tanımlanan politikaları/önlemleri kapsamaz.

Genel olarak, ilk haritalama, 29 ülkedeki 330 politika ve önlemi⁽⁹⁴⁾ inceleme sonunda tamamlanmıştır ve 100'den fazla önlem ayrıntılı olarak incelenmiştir:

- VET sektörüne özel okul terki önlemleri sadece 20 ülkede tespit edilebilmiştir (Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Bulgaristan, Danimarka, Almanya, Estonya, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Fransa, İtalya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Hollanda, Avusturya, Polonya, Slovenya, Finlandiya, Birleşik Krallık ve Norveç);
- Daha geniş hedef grupları ya da hedefleri olan VET'le ilgili okul terki önlemleri (örneğin, genel eğitim sektörü içinde), başka 11 ülkede tespit edilebilmiştir (Belçika'nın (Almanca-konuşan Topluluğu), Çek Cumhuriyeti, Hırvatistan, Kıbrıs, Letonya bırakarak, Macaristan, Portekiz, Slovakya, İsveç, İsviçre ve İzlanda);
- Üç ülkede seçilen araştırma yöntemi yoluyla tespit edilebilen VET terkini işaret eden herhangi bir önlem yoktur (Romanya, Lihtenştayn ve Türkiye).

Tespit edilen önlemler, tipik bir VET öğrencisinin ya da bırakanın yolculuğu bağlamında (tedbir, müdahale ve telafi), müdahale düzeyinde (sistem düzeyi bireysel sağlayıcılara karşı) ve IVET türünde (okul-tabanlı VET, çıraklığa ve diğer iş-tabanlı eğitime karşı) müdahalenin zamanlamasına göre ele alınmıştır.

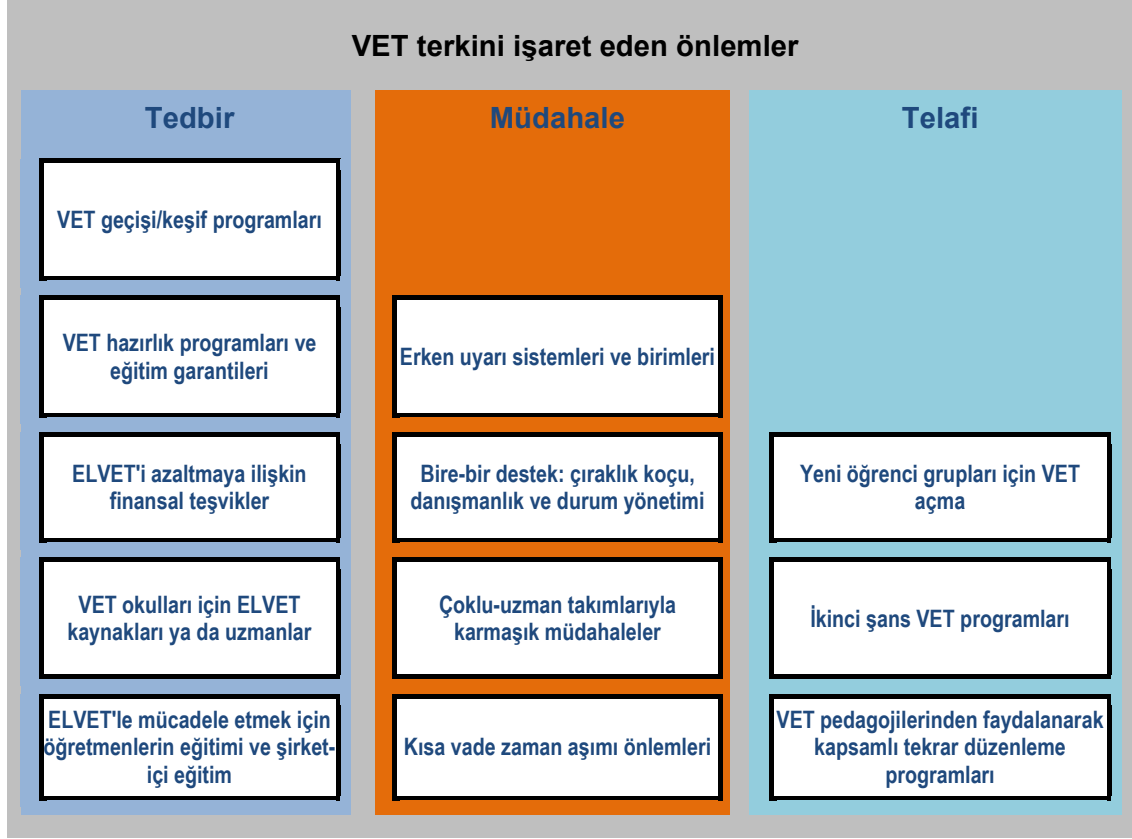

⁽⁹³⁾ Genel raporlar, 106 ülke raporu, iyi uygulama veritabanları ve analitik raporlar da dahil olmak üzere, 2010 yılından itibaren Avrupa ve uluslararası yazın. Bakanlıkların ve eğitim yetkililerinin, VET sağlayıcılarının, sivil toplum kuruluşlarının ya da projelerin internet siteleri gibi hiçbir ulusal, ülkeye özgü kaynaklar bu çalışmanın parçası olarak incelenmemiştir.

⁽⁹⁴⁾ Belçika (üç topluluk), Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, Estonya, İrlanda, Yunanistan, İspanya, Fransa, Hırvatistan, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Hollanda, Avusturya, Polonya, Portekiz, Slovenya, Slovakya, Finlandiya, İsveç, Birleşik Krallık, İsviçre, İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç. Seçilen araştırma yöntemi olarak herhangi bir önlem belirlenmemiştir: Litvanya, Romanya ve Türkiye.

Şekil 6.8: VET'i terk etmeyi işaret eden önlemlerin haritası

Kaynak: Cedefop.

VET terkinin önleme

Tedbir önlemleri⁽⁹⁵⁾, birçok farklı tür ve boyutta olabilir, fakat bu kısımda hem erken terkle hem de VET'e özel olan beş tür incelenmektedir.

Geçiş programları

Birçok VET öğrencisi, eğer yanlış bir seçim yaptıklarını düşünürse eğitime başladıktan kısa bir süre sonra ya tamamen bırakırlar ya da değiştirirler. Daha önce de belirtildiği gibi, VET'i terk edenlerin çoğu, hazırlıksız yanlış bilgilendirilme ve desteklenmeyen geçişlerden kaynaklanır.

Ayrılmaya meyilli gençler için daha fazla *desteklenmiş, hazırlanmış ve bilgilendirilmiş* geçişleri kolaylaştırmak amacıyla ülkelerin kabul etmiş oldukları az sayıda farklı VET özel yaklaşımları vardır. Bazı ülkeler, özellikle VET'e ilgi duyan fakat herhangi bir kursa kaydolmamış gençlere VET eğitim/kariyer keşif programları sunar, farklı kursları belli bir süre denemeleri için bir fırsat sunar, şirket ziyaretleri ve şirketlerde ya da farklı atölyelerde iş-tabanlı eğitim üstlenirler ve kendilerini bir çırak olarak alması için doğru bir VET okulu ya da işveren bulma şanslarını arttırmak için önceki sınav sonuçlarını iyileştirme fırsatı da sunar.

Bu kariyer keşif olanakları, gençlere, meslekleri öğrenmelerine, farklı sektörlerde hangi eğitim ya da işin ne olduğunu anlamalarına ve ilgi alanlarının yanı sıra güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmelerine

⁽⁹⁵⁾ Tedbir önlemleri, gençlerin eğitimlerini tamamlama motivasyonları ve isteklerine ilişkin olumsuz bir etkisi olabilecek risk faktörlerini işaret eden, sağlayıcı düzeyi cevaplarına (müdahale önlemleri) karşı olarak, tipik olarak sistem düzeyi cevaplardır. Bazen, "tedbir"le "müdahale" önlemleri arasındaki fark marjinaldir ve bazı önlemler bu kategorilerden birine potansiyel olarak girebilir.

yardımcı olur. Bu programlar ayrıca mesleki eğitimlerinin birinci yılı sonuna kadar, zorluklarla karşılaştıkları zaman, destek alabilecekleri bir sosyal çalışma görevlisini de içerir. Bu tür bir programa katılım, genellikle bir sertifika ve/veya muafiyetle sonuçlanır ve katılımcıların programın öncesine kıyasla bir eğitim yeri bulmaları için çok daha güçlü bir konumda bulunma fırsatları vardır. Geçiş programları, örneğin, Almanya, Hollanda ve Finlandiya'da tespit edilmiştir.

VET hazırlık programları ve eğitim garantileri

Almanya ve Avusturya gibi bazı ülkeler, zaten bir süredir, VET sektöründe, özellikle çıraklık sektöründe gençlik garanti planları yürütmektedir. Bu ülkelerin, bir eğitim şirketi ile çıraklık sözleşmesi arayan fakat bulamayan tüm gençlere bir eğitim sözleşmesine hazırlanabilecekleri alternatif yollar sunulmasını sağlamak için iyi oluşturulmuş ön-çıraklık programları bulunmaktadır.

Niteliksiz gençlere becerilerini geliştirmede ve iyi bir çıraklık yeri bulmalarını sağlamak için onları daha iyi hazırlamak amacıyla yardımcı olurlar. Genellikle bazı okul-tabanlı eğitimin yanı sıra bir şirkette, çeşitli şirketlerde ya da bir atölyede bir işbaşı eğitim dönemini içerir. Genellikle iş başında, fiili bir çıraklık yeri kadar iyi ödeme yapmaz ve işverenler çoğunlukla devlet tarafından sübvansiyon edilmektedir. Son yıllarda, bu tür programlar Belçika'nın Almanca-konuşan Topluğu ve Danimarka'da da tanıtılmıştır.

Almanya, Lüksemburg ve Birleşik Krallık da (İngiltere, Galler) ayrıca gençleri VET'e hazırlayan köprü/hazırlık programlarına dayanan beceriler sunar (fakat daha ileri eğitim için bir garanti sunmaz). Bir sonraki aşamaya girmek için yeteri kadar nitelikli/becerili olmayan öğrenciler içindir ve eğitimi yakalamaları, yeni beceriler kazanmaları, notlarını iyileştirmeleri ve iş tecrübesi kazanmaları için bir fırsat verilir.

ELVET'i azaltmaya ilişkin mali teşvikler

VET'in performansa dayalı finansmanı, sorunu çözmek için önlemlere yatırım yapmaları için sağlayıcıları teşvik etme hatta "zorlama" yolu olarak ELVET hedeflerine bağlı olabilir. Kişi başına düşen öğrenci fonu, en azından Slovenya, Finlandiya ve Birleşik Krallık'ta yeterlilik tamamlama ve ayrılma oranları ile bağlantılıdır. Buna ek olarak, Birleşik Krallık'ta, sağlayıcı fonu, aynı zamanda uzun vadeli istihdam açısından VET mezunlarının başarı oranına bağlıdır. Örneğin, eski öğrenciler ve çıraklar, eğitimden sonra işe girip girmediklerini görmek amacıyla takip edilebilir.

Fransa'da, teşvikler doğrudan mali olmasa da, ayrılmayı önlemeye ilişkin yaklaşım, öğrencilerin eğitim yolları açısından okullara daha fazla sorumluluk yükler. Okul müdürlerinin gençler eğitimden ayrıldıklarında bu öğrencilerin eğitim yollarından sorumlu olma gibi bir resmi görevleri vardır. Bu da şu demektir; bir yandan ayrılmayı önlemek için teşvik edilirler, diğer yandan ise eğer bir kişi ayrılırsa, ayrılmadan önce eylem alması gerekmektedir.

Okul terkini azaltmaya ilişkin eylem planı olmayan ve düşük performans gösteren ve ceza alabilen ortaöğretim düzeyi VET okullarının (meslek lisesi, *middelbaar beroepsonderwijs* – MBO) olduğu Hollanda'da ödül ve ceza yaklaşımı kullanılmaktadır. Buna karşı çıkanlar, finansman kesildiği takdirde VET okullarını daha da zayıf duruma düşüreceğini belirtmişlerdir. Destekleyenler ise, okulları eylem almaları için ikna etmek için başka hiçbir yol kalmazsa bir şeylerin okulları zorlaması gerektiğini düşünmektedirler.

Özellikle riskli kökeni olan çırakları almaları için işverenlere yönelik mali teşviklere, özellikle ekonomik kriz sırasında ihtiyaç duyulmaktaydı. Daha zayıf çırak adaylarının şansları, daha az yerleşimlere sahip bir pazarda daha sağlam eğitim ya da iş geçmişleri olan adaylar ile rekabet ettiklerinden sıkı işgücü piyasasında azalır. Genel anlamda, bazı ülkelerde, diğerlerine göre daha yeni bir eğilim iken, bir çırak almak isteyen işverenlere bir ücret sübvansiyonu sunmak uzun süredir devam eden bir gelenektir.

Ekonomik çalkantıya rağmen çırak olarak ELVET riski altında olan savunmasız ve düşük nitelikli gençleri almaları için şirketleri teşvik etmeye ilişkin yeni ya da geçici mali teşvikler tanıtılarak çoğu ülkenin VET terk düzeyine ilişkin mali krizin etkilerini azaltmak için teşebbüste buldukları açıktır. Almanya, İrlanda, Finlandiya ve Norveç'te, bu tür sübvansiyon programları, okulu erken terk edenleri hedef almıştır.

ELVET'i azaltmak için işverenlerin teşviklendirilmesinin bir başka yolu, şirketlerin bir yıl ya da tüm çıraklığı boyunca bir çırağın başarılı olması sonucu şirketlerin bir prim aldığı performansa dayalı primlerdir. Bu tür teşvikler, Birleşik Krallık'ta (Kuzey İrlanda) bulunmaktadır.

Öğrencilere verilen çıraklık hibeleri, çıraklıkta kalmaları için öğrencileri teşviklendirebilir. Bazı ülkeler, çıraklık hibelerini durumsal koşullara dayandırırken diğerleri ise evrenselci refah ilkelerine göre dağıtır. Bulgaristan, Litvanya ve Birleşik Krallık'ta, mali kaygılar yüzünden terk riskini azaltmak amacıyla örneğin sorumlulukları yüzünden maddi zorluklar içinde olurlarsa, çıraklara ek mali desteğin verilebileceği belirli ELVET teşvikleri bulunmaktadır.

Okul-tabanlı VET'le ilgili olarak, İsveç'te, eğer öğrenciler, yüksek derece okuldan kaçma gibi ayrılma belirtileri gösterirse, herhangi bir lise düzeyi (akademik ya da mesleki) öğrencisine verilen öğrenci ödeneği kaldırılabilir. Ödeneğin kaldırılması tehdidinin, eğitimde kalınması için bir teşvik olarak hareket ettiği umulmaktadır. Litvanya'da, öğrencilere iyi bir performans ve derse katılım için bir (mali) ikramiye verilebilir.

VET sağlayıcıları için ELVET uzmanlığı ve kaynakları

Bireysel VET sağlayıcılarının her zaman okul terkini işaret eden uzmanlıkları bulunmaz ya da konuyu öncelikli duruma getirme dürtüleri eksiktir. Örneğin, Belçika (Fransız Topluluğu), Danimarka, Fransa, İtalya, Portekiz ve Finlandiya'da, problemi çözmeleri için bireysel VET sağlayıcılarına ek kaynak ya da uzmanlık sunan programlar vardır. Genellikle bu, kapsamlı bir ELVET önleme stratejisi geliştirip uygulamaya yardımcı olmak ya da denetlemek için okula/kuruma bir dış uzmanın gelmesini ya da ek finansmanı içerir. Uzman, bir süre kalır ya da uygulamayı desteklemek için düzenli aralıklarla gelir ve ortaya çıkan problem olduğunda sağlayıcıya mücadele etmesi için yardımcı olur. Uzman, normalde programdan sorumlu makam tarafından istihdam edilir ya da okullara/sağlayıcılara birini istihdam etmeleri için fon verilebilir.

ELVET uzmanlığının sağlayıcılara ilişkin imkânı, daha iyi ELVET veri ihtiyacı için el ele gider. Şu anda bu alandaki gelişmeleri yönlendirmek için yürürlükte olan yeni ELVET veri araçları ve programları olan ülkeler vardır (örneğin, Belçika (Flaman Topluluğu), Bulgaristan, Danimarka, Fransa, İtalya, Hollanda ve Norveç). Yeni araçların çoğu, hem genel hem de mesleki eğitimi kapsar (çıraklıkla ilgili ELVET verileri bu araçların bazılarının alanı dışında olmasına rağmen) ve Danimarka, bir VET özel ELVET veri toplama aracının VET okullarına yardım etmesi ve problemle ilgilenmesi için hazırlandığı tek ülkedir.

ELVET'le başa çıkmak için öğretmenlerin ve şirket-içi eğitimcilerin eğitimi

VET öğretmenlerinin ve şirket-içi eğitimcilerinin risk gruplarıyla çalışmak ve tespit etmek ve eğitimlerine ilgilerini kaybetme işaretleri göstermeye başlayanları desteklemek için kaliteleri ve hazır bulunuşluklarının ELVET üzerine çok etkisi vardır. VET öğretmenlerinin becerilerinin geliştirilmesi, sektörün dezavantajlı kökenden gelen öğrencilerin payının ortalamadan daha yüksek olduğu ülkelerdeki VET sektörü için özellikle uygundur. Son zamanlarda, Estonya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan ve Slovenya'daki VET öğretmenleri, ayrılma işaretleri gösteren öğrencilerle nasıl başa çıkacakları ve destekleyecekleri konularında eğitim almışlardır. Eğitim, öğrencilerin neden okula devamsızlık yaptıklarının nedenini bulmaya, duygusal ya da psikolojik sorunları olan öğrencilerin

nasıl belirleneceği ve bu nedenle risk işaretleri vermeden ayrılmaya gidebileceğini anlamaya, öğrenci motivasyonunun nasıl artırılacağına ve devam oranlarının nasıl iyileştirileceğine ilişkin pratik öneriler içerebilir. Birleşik Krallık'ta (Galler), öğretmenlere yönelik mesleki standartlar, okul terki riski altında olan gençlerin tespiti desteklemek amacıyla getirilmiştir.

Müdahale önlemleri

Erken terk ve VET özel müdahale önlemler⁽⁹⁶⁾, erken uyarı sistemleri ve danışmanlar/sosyal çalışanlar ve uzman ekipleri tarafından sağlanan destekten harici zaman aşımı önlemlere kadar değişir. Gençlerin desteklenmesine ilişkin daha geniş bir çerçevenin bir parçası olarak görüldüğünden, kariyer rehberliği bu uygulamanın bir parçası olarak incelenmemiştir (ELET'le mücadele için eğitim ve kariyer rehberliğinin rolü hakkında, bakınız Bölüm 5).

Erken uyarı sistemleri ve birimler

Erken uyarı sistemleri ve birimleri, öğrenciler ayrılmaya karar vermeden önce rahatsızlık sinyalleri vermeye başladıkları zaman müdahale ihtiyacı olarak geliştirilmiştir. Bazı erken uyarı sistemleri, tamamen devamsızlığı izlemeye odaklanırken diğerleri ise özel bir birime sahip olarak daha kapsamlıdır. Devamsız öğrencileri izlemekten, öğrencilerle neden gelmedikleri konusunda görüşmeler yapmaktan ve ne tür zorluklarla karşılaştıklarını öğrenmekten, aileleriyle iletişim kurmaktan ve mevcut kaynakların yardımcı olamaması durumunda bir öğrenci hakkındaki kaygıyı arttırmaktan sorumlu olarak bir VET okuluna (ya da yetkili makam) uzman birini işe almayı içerebilir.

Bu tür sistemler ya da birimler, örneğin, Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Bulgaristan, Litvanya, Malta, Hollanda ve Slovakya'daki VET okullarında mevcuttur. Bazıları hem genel hem de mesleki eğitimi kapsarken diğerleri ise sadece VET sektörüyle ilgilidir.

Risk durumlarının tespiti için kendi bireysel prosedürlerini kurmak gibi belirli bir "erken uyarı önlemi"nden yararlanmama VET okulları için nadir değildir. Bazı okullarda, bu iş, VET öğrencilerine bireysel eğitim yolu danışmanı atayarak yapılır, problemlerin erkenden tespiti için bir yol olarak, öğretmenlerden öğrencilerin davranış/tutumlarının tam bir değerlendirmesini yapmaları istenir ya da iş-yeri eğitimleri ile düzenli toplantılar yapmaları rica olunur.

Bire-bir destek: çıraklık koçluğu, danışmanlık ve vaka yönetimi

Kötü temel ve çapraz beceriler ve kötü notlar, bir gencin okulu bitirmeden ayrılmasını tetikleyebilir. Aynı zamanda, çırakla şirket-içi eğitimci/işvereni arasındaki çatışmalar ve yanlış anlaşılmalarda çırakın eğitimi terk etme kararına yol açabilir.

Bir çırakın eğitimi terk etmek istediği noktadaki bu durumların artmasını önlemek için, Belçika'da (Almanca-konuşan Topluluğu), Almanya, Avusturya ve Birleşik Krallık'ta çırak koçluk programları geliştirilmiştir. Eğitimlerinin başından sonuna kadar çıraklarla iletişim halinde kalan gönüllü istihdamlıları ya da ücretli eğitimci içerir. Öğrenci, sağlayıcı ve işverenle terk riskini azaltma umuduyla potansiyel problemleri belirleyip birlikte çalışırlar. Eğer dil ve eğitim zorluklarını azaltmak ve/veya teorik bilgi ve uygulama becerilerini güçlendirmek için yardım gerekirse özel eğitim ve sosyopedagojik destek gibi çıraklara yönelik teknik ve akademik destek de sunabilirler. Ayrıca, çatışma yönetimi yardımı da sağlayabilirler.

Eğitmenlik programları çok olumlu sonuçlar doğurabilirken, gönüllü danışmanlara aşırı güven ve birbirleriyle paralel olan farklı çıraklık danışmanlığı/eğitmenliği girişimlerinin aşırı tedarikiyle ilgili

---

⁽⁹⁶⁾ Müdahale önlemleri, VET eğitimleri boyunca gençleri destekleyen önlemlerdir.

mevcut zorluklar, işverenler arasında karışıklığa (Almanya) ve işverenler arasında girişimin farkındalığının eksikliği nedeniyle problemlere yol açabilir (Avusturya).

Okul-tabanlı VET'e devam eden risk altındaki öğrenciler için bire-bir destek sunan danışmanlık, eğitmenlik ve diğer önlemler, Belçika, Fransa, Macaristan ve Avusturya'da tespit edilebilir. Bunlardan bazıları, genel ve mesleki eğitim öğrencilerine yönelik iken, çoğu, Macaristan da bunlardan gibi, VET öğrencilerine yönelik hedeflenmiş faaliyetler mevcuttur. Belçika'nın Flaman Topluluğu'ndaki akran-akrana eğitmenliği, eğitmen/danışman olarak daha önceki eğitimi bırakmış kişileri içerdiğinden özellikle benzersizdir.

Çoklu-uzman ekipleri tarafından yapılan karmaşık müdahaleler

Risk altındaki öğrenciler için gereken desteğin derecesi, kişisel, sağlık ve aile koşullarına göre değişir. Okulu bitirmeden ayrılma riski altında olan öğrenciler olarak belirlenen bazı öğrenciler, örneğin, bir danışmanın yardımıyla eğitimlerine kolaylıkla geri dönebilirler, ancak daha karmaşık sorunları olan öğrencilerin, uygulayıcıların, danışmanların ve eğitmenlerin sunacaklarından daha fazla desteğe ihtiyaçları olabilir. Danışmanlar ya da psikologlar ya da uzman ekibi, örneğin, çok-uzmanlı okul bakım ekipleri ve öğrenci destek hizmetleri gibi bireysel uzmanlardan gelecek desteğe ihtiyaçları olabilir.

Birçok ülkedeki VET mevzuatı, öğrencilerin, kariyer, psikolojik, danışmanlık, özel ve/veya sosyal pedagojik hizmetler gibi hizmetlerden gelen desteğe erişimlerini olması gerektiğini şart koşmuştur. Uygulamada, bu, ancak her zaman olmuyor. Önceki araştırmalar, hatta çoğu VET okulunun, hepsi olmasa da, çok daha fazla zor öğrenci nüfusuna ve ortalamadan daha yüksek terk oranlarına sahip olsa bile ⁽⁹⁷⁾, çoklu-uzman desteğinin VET sektöründe, genel liseden daha nadir olduğunu göstermiştir (ELET'le mücadeleye ilişkin çok-ajanslı ortaklıklar için, bakınız Kısım 4.3).

Belçika, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Macaristan, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Hollanda, Portekiz, Slovenya, Finlandiya ve İzlanda gibi ülkelerin, örneğin son zamanlarda neden VET okullarındaki profesyonel danışmanlığı ve destek hizmetlerinin kullanılabilirliğini güçlendirdiklerinin nedenlerinden biridir ⁽⁹⁸⁾.

Kısa süreli zaman aşımı önlemler

Kısa-vadeli zaman aşımı önlemler, normal sınıf ya da okul ortamı içinde ve dışında kişisel ya da akademik güçlükleri olan VET öğrencilerine bir süre sunar. Önce, kendi kişisel sorunlarını ya da davranış ya da becerilerini ele alıp sonra da eğitimlerini yakalamaları için bire-bir ve küçük destek gruplarına odaklanır. Temel özellikleri, küçük sınıf gruplarını, esnek yaklaşımı, diğer uzmanlarla yakın temas içinde çalışan uzman eğitimcileri/danışmanları ve sınıflara benzeyen okul dışı binaları içerir. IVET öğrencileri için bu tür önlemlerin örnekleri, örneğin, Belçika (Fransız ve Flaman Toplulukları), Almanya, Fransa, Lüksemburg, Macaristan, Avusturya ve Birleşik Krallık'ta tespit edilebilir.

⁽⁹⁷⁾ Örneğin, Avrupa Parlamentosu'nun parçası olarak yürütülen saha çalışmasında gösterilmiştir, 2011.

⁽⁹⁸⁾ Çoğu durumda, genel eğitim sektöründe benzer imkanlar bulunmaktadır.

Telafi önlemleri (VET aracılığıyla yeniden bütünleşme)

VET'in, yeniden bütünleşme alanında büyük bir rolü vardır. Öncelikle, genel eğitimi ya da mesleki eğitimi terk edenlerin çoğu, tekrar eğitime döndüklerinde VET'i seçerler. Bu yüzden, VET sistemleri, ya bitirmeden ayrılmış ya da eğitimlerini bir kurstan, sağlayıcıdan ya da başka bir eğitim türüne değiştirmeye karar veren öğrencilerin önemli bir payına karşılık gelir. İkincisi, ezici bir yoğunluk, eğer tüm iyileştirici önlemler – özellikle kişisel, davranış ya da akademik nedenlerle ana eğitimde mücadele eden gençlerle çalışmak üzere kurulmuş programlar – iş-tabanlı eğitim pedagojileri gibi VET'ten kaynaklanan pedagojilerden faydalanır.

Bunu akılda tutarak, haritalama yoluyla tespit edilen iyileştirici önlemler, iki gruba ayrılmıştır:

- özellikle daha yüksek eğitim için gerekli olan asgari yeterliliği tamamlamadan ayrılan gençler gibi yeni öğrenci gruplarına yönelik VET sistemleri kuran önlemler;
- ikinci şans VET programları; ve
- eğitime geri gelmeyi destekleyen bir yol sağlayan ve önemli bir pedagojik araç olarak VET pedagojilerinden faydalanan önlemler.

Yeni öğrenci grupları için VET açılması

Niteliksiz gençler için VET kurslarına erişim, son zamanlarda Estonya, İspanya, Letonya, Litvanya, Polonya, Slovenya, Slovakya ve Norveç'te açılmıştır. Genellikle bu önceden, örneğin zorunlu eğitim yeterliliği yüzünden VET için yeterli olmayan okulu erken terk edenler için VET'e erişim anlamına gelmektedir.

Mali teşvikler, VET'i, örneğin, Estonya, Yunanistan, Fransa, Litvanya, Slovakya ve İzlanda'da olduğu gibi, okulu erken terk edenlerin VET'e dönmeleri için bir olasılık olarak açmaktadır. Bunların çoğu, eğitim senedi şeklinde gelir.

İkinci şans VET programları

İkinci şans VET programları, hali hazırda eğitiminden ayrılmış fakat örgün eğitime tekrar katılmak için bir şans arayan genç yetişkinler için yeni, resmi VET yolu olarak geliştirilmiştir. İkinci şans VET programlarının bazıları, eğitimi olumsuz nedenlerden ziyade olumlu nedenlerden bırakanlar içindir. Bunlar, örneğin, Bulgaristan, İrlanda, İspanya, İtalya, Kıbrıs, Letonya, Malta ve Polonya'da çeşitli şekillerde bulunabilir.

VET pedagojilerinden faydalanan kapsamlı yeniden katılım programları

Kapsamlı yeniden dahil olma programları, genel eğitim ve VET kökenden gelen gençler için desteklenmiş eğitim yolları sağlar. Genel olan şey ise, (yeniden)katılım sürecinde VET pedagojilerinin kullanılmasıdır. Kapsamlı yeniden dahil olma programları tarafından sağlanan destek hizmetleri, gençlerin eğitime olan ilgilerini yeniden keşfetmelerine ve zamanında okula ya da işe gösterilen önem hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olarak "temel"den başlar. Gençlerin karşılaştığı engelleri tam kapsamlı olarak belirleyip ele alan çok-uzmanlı ekipleri istihdam eder. Gençler daha hazır ve yerleşmiş hissettiklerinde, eğitim ve öğretime katılmalarına fırsat verilir. Eğitim fırsatlarının çoğu, uygulamalı eğitime dayalı atölyeler, şirket görevleri ya da kısa iş yerleştirmeleri gibi VET'ten kaynaklanan pedagojileri kullanmaktadır.

İyileştirici önlemlerin, resmi yeterliliklere gitme eğilimleri yoktur, ancak eğitime tekrar ilgi uyandırma ve öğrencilerin becerilerini artırma yolu olarak kullanılırlar ve bu nedenle bir sığrama tahtası sunar ve bir işte ya da örgün eğitim/öğretim sisteminde yer bulma şanslarını artırır.

Bu tür programlar, birçok ülkede yaygın önlemlerdir. Bunlar, Danimarka'da (üretim okulları), Almanya'da (üretim okulları), Fransa'da (E2C), Lüksemburg'ta (*École de la deuxième chance*, E2C), Avusturya'da (atölyeler), Polonya'da (gönüllü çalışma toplulukları), Slovenya'da (gençler için eğitim projesi (PUM) ve üretim okulları), Finlandiya'da (gençlik atölyeleri) olmak üzere sadece birkaçıdır. Yukarıda bahsedilen önlemlerin tümü, gençlerin eğitimle ilgili akıllarını çelmek için bir yol olarak VET ya da VET pedagojilerini kullanır, fakat nihai hedefleri, öğrencilerin tekrar örgün eğitime ya da istihdama geri dönmeleridir.

KAYNAKÇA

Afsa, C., 2013. Qui décroche? *Education formations* n° 84, décembre 2013, pp. 9-19. [pdf] Available at:

http://cache.media.education.gouv.fr/file/revue_84/52/9/DEPP_EetF_2013_84_decrochage_scolaire_294529.pdf [Accessed 02 September 2013].

Allensworth, E. M., 2005. Dropout rates after high-stakes testing in elementary school: A study to the contradictory effects of Chicago's efforts to end social promotion. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 27(4), pp. 341-364.

Anderson, G., Jimerson, S. and Whipple, A., 2005. Students' ratings of stressful experiences at home and school: Loss of a parent and grade retention as superlative stressors. *Journal of Applied School Psychology*, 21(1), pp. 1-20.

Antonmattei, P., Fouquet, A., 2011. *La lutte contre l'absentéisme et le décrochage scolaire*. Mission permanente d'évaluation de la politique de prévention de la délinquance. [pdf] Available at: http://www.education.gouv.fr/archives/2012/refondonslecole/wp-content/uploads/2012/07/mission_prevention_de_la_delinquance_la_lutte_contre_l_absenteisme_et_l_e_decrochage_scolaires_octobre_20111.pdf [Accessed 24 March 2014].

Armand, A., Bisson-Vaivre, C. and Lhermet, P. (dir.), 2013. *Agir contre le décrochage scolaire: alliance éducative et approche pédagogique repensée*. Rapport de l'inspection générale de l'Education nationale.

Audas, R., Willms, J. D., 2001. Engagement and Dropping Out of School: A Life-Course Perspective. *Working Paper Series*. Human Resources Development Canada, Applied Research Branch, Strategic Policy. [pdf] Available at: <http://sbisrvntweb.uqac.ca/archivage/15292281.pdf> [Accessed 02 September 2013].

Audit Commission (UK), 2010. *Against the odds: Re-engaging young people in education, employment and training*. [pdf] Available at: <http://archive.audit-commission.gov.uk/auditcommission/sitecollectiondocuments/Downloads/20100707-againsttheoddsfull.pdf> [Accessed 16 January 2014].

Audit Scotland, 2013. *Improving Community Planning in Scotland*. [pdf] Available at: http://www.audit-scotland.gov.uk/docs/central/2013/nr_130320_improving_cpp.pdf [Accessed 25 July 2014].

Barrington, B. L., Hendricks, B., 1989. Differentiating Characteristics of High School Graduates, Dropouts, and Nongraduates. *The Journal of Educational Research*, 82 (6), pp. 309-319.

Beekhoven, S., Dekkers, H., 2005. The Influence of Participation, Identification, and Parental Resources on the Early leaving from education and training of Boys in the Lower Educational Track. *European Educational Research Journal*, 4 (3), pp. 195-207. [Online] Available at: <http://www.wvwords.co.uk/pdf/validate.asp?j=eerj&vol=4&issue=3&year=2005&article=4> Beekhoven EERJ 4 3 web [Accessed 01 April 2014].

Beicht, U., Walden, G., 2013. *Duale Berufsausbildung ohne Abschluss: Ursachen und weiterer bildungsbiografischer Verlauf*. [Dual vocational training without degree – causes and further educational pathway]. [pdf] Available at: http://www.bibb.de/dokumente/pdf/a12_BIBBreport_2013_21.pdf

Belfield, C., 2008. *The Cost of Early School-leaving and School Failure*. Research prepared for the World Bank. [pdf] Available at:

<http://siteresources.worldbank.org/INTLACREGTOPPOVANA/Resources/BELFIELDCostofSchoolFailure.pdf> [Accessed 30 July 2013].

Bernard, P.-Y., Michaut, C., 2013. The effects of the fight against early school-leaving: Back to education or school-to-work transition? In: S. De Groof. & M. Elchardus, eds. *Early school-leaving and youth unemployment*. Leuven: Lannoo Campus Press, pp. 132-156.

BIBB, 2013. *Datenreport zum Berufsbildungsbericht 2014. Informationen und Analysen zur Entwicklung der beruflichen Bildung* [Data report on vocational training report 2014. Information and analysis on the development of vocational training].

Black, R., 2007. *Crossing the Bridge: Overcoming Entrenched Disadvantage through Student-centred Learning*. Australia: The R.E. Ross Trust. [pdf] Available at:

<http://www.fya.org.au/wp-content/uploads/2009/05/black2007crossingthebridge.pdf> [Accessed 14 April 2014].

Boudesseul, G., Grelet, Y. and Vivent, C. 2012. Les risques sociaux du décrochage: vers une politique territorialisée de prévention? *Bref du Céreq*, n° 304. [Online] Available at:

<http://www.cereq.fr/index.php/publications/Bref/Les-risques-sociaux-du-decrochage-vers-une-politique-territorialisee-de-prevention> [Accessed 15 July 2014].

Brinbaum, Y., Guegnard, C., 2011. *Parcours de formation et insertion des jeunes issus de l'immigration. De l'orientation au sentiment de discrimination* [Learning path and integration of young people from immigration. From orientation to the feeling of discrimination]. [Online] Available at:

<http://www.cereq.fr/index.php/publications/Net.Doc/Parcours-de-formation-et-insertion-des-jeunes-issus-de-l-immigration> [Accessed 15 July 2014].

Calero Martínez, J., Gil Izquierdo, M. and Fernández Gutiérrez, M., 2011. *Los costes del abandono escolar prematuro. Una aproximación a las pérdidas monetarias y no monetarias causadas por el abandono prematuro en España* (The costs of early school leaving. An approach to the monetary and non-monetary losses caused by early school leaving in Spain). Madrid: Ministry of Education. [Online] Available at:

http://books.google.es/books?id=AX_lfttK6L0C&pg=PA26&lpg=PA26&dq=Los+costes+del+abandono+escolar+prematuro.+Una+aproximaci%C3%B3n+a+las+p%C3%A9rdidas+monetarias+y+no+monetarias+causadas+por+el+abandono+prematuro+en+Espa%C3%B1a&source=bl&ots=UjK3bT_JtN&sig=#v=onepage&q=Los%20costes%20del%20abandono%20escolar%20prematuro.%20Una%20aproximaci%C3%B3n%20a%20las%20p%C3%A9rdidas%20monetarias%20y%20no%20monetarias%20causadas%20por%20el%20abandono%20prematuro%20en%20Espa%C3%B1a&f=false

[Accessed 13 February 2014].

Cedefop, Sultana, R. G., 2004. Guidance policies in the knowledge society. Trends, challenges and responses across Europe. A Cedefop synthesis report. *CEDEFOP Panorama Series 85*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. [pdf] Available at:

http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5152_en.pdf [Accessed 15 April 2014].

Cedefop, 2010. Guiding at-risk youth through learning to work Lessons from across Europe. *Research Paper 3*. [pdf] Available at: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5503_en.pdf

[Accessed 18 July 2014].

Cedefop, 2011. Briefing note - When defining learning outcomes in curricula, every learner matters. [pdf] Available at: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/9060_en.pdf [Accessed 18 July 2014].

Cedefop, 2012. Curriculum reform in Europe: The impact of learning outcomes. *Research Paper 29*. [pdf] Available at: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/5529_en.pdf [Accessed 18 July 2014].

Cedefop ReferNet, 2014. *Early leaving from vocational education and training* (national articles from ReferNet partners).

Cedefop (forthcoming). *The role of VET in reducing early leaving from education and training*.

Cemalcılar, Z., Gökşen, F., 2012. Inequality in social capital: social capital, social risk and drop-out in the Turkish education system. *British Journal of Sociology of Education*, 35 (1), pp. 94-114. [Online] Available at <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01425692.2012.740807> [Accessed 14 March 2014].

Clark, D., 2011. Do Recessions Keep Students in School? The impact of Youth Unemployment on Enrolment in Post-compulsory Education in England. *Economica*, 78, pp. 523-545.

Coles, B. et al., 2010. Estimating the life-time cost of NEET: 16-18 year olds not in Education, Employment or Training. [pdf] Available at: http://www.york.ac.uk/media/spsw/documents/research-and-publications/NEET_Final_Report_July_2010_York.pdf [Accessed 14 January 2014].

Dag Tjaden, J., 2013. *Migrants and vocational education in the European Union: a review of evidence on access and dropout*. [pdf] Available at: http://www.sirius-migrationeducation.org/wp-content/uploads/2013/11/Discussion-paper_VET_2dec.pdf [Accessed 14 January 2014].

Dale, R., 2009. *Early School Leaving: Lessons from Research for Policy Makers*. Report written on behalf of NESSE (Network of experts in social science of education and training). [Online] Available at: <http://www.nesse.fr/nesse/activities/reports/activities/reports/early-school-leaving-report> [Accessed 11 March 2014].

De Witte K. et al., 2013. The Impact of Institutional Context, Education and Labour Market Policies on Early School Leaving: A Comparative Analysis of EU Countries. *European Journal of Education*, 48(3), pp. 331-345.

Dumais, S. A., 2002. Cultural Capital, Gender, and School Success: The role of habitus. *Sociology of Education*, 75, pp. 44-68. [pdf] Available at: https://campus.fsu.edu/bbcswebdav/institution/academic/social_sciences/sociology/Reading%20Lists/Stratification%20%28Gender,%20Race,%20and%20Class%29%20Copies%20of%20Articles%20from%202009/Dumais-SocofEdu-2002.pdf [Accessed 27 March 2014].

EACEA/Eurydice, 2010. *Gender Differences in Educational Outcomes: Study on the Measures Taken and the Current Situation in Europe*. Brussels: EACEA/Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2011. *Grade Retention during Compulsory Education in Europe: Regulations and Statistics*. Brussels: EACEA/Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2012. *Key Data on Education in Europe 2012*. Brussels:EACEA/Eurydice.

EACEA/Eurydice, 2013. *The structure of the European education systems 2013/14: Schematic diagrams*. [pdf] Available at: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/education_structures_EN.pdf [Accessed 25 February 2014].

Ecorys, 2012. *Learning from second chance education: making use of good practices in second chance education to prevent early school leaving*. Interim report to the European Commission. Rotterdam: Ecorys.

Elchardus, M., 2012. *The new educational estates: benefits and costs of education*. Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel. [pdf] Available at: http://www.ond.vlaanderen.be/obpwo/projecten/2009/0907/OBPWO0907_SamenvattingFinaal_Engels_talig.pdf [Accessed 27 January 2014].

Eurofound (European Foundation for the Improvement of the Living and Working Conditions), 2012. *NEETs – Young people not in employment, education and training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*. [pdf] Available at: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2012/54/en/1/EF1254EN.pdf> [Accessed 01 August 2013].

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2009. *Multicultural Diversity and Special Needs Education*. Odense (DK): European Agency for Special Needs and Inclusive Education.

European Commission, 2001. Communication of the European Commission. *Making a European Area of Lifelong Learning a Reality*. [pdf] Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0678:FIN:EN:PDF>

European Commission, 2010. *Reducing early school leaving*. Commission Staff Working Paper accompanying document to the Proposal for a Council Recommendation on policies to reduce early school leaving. Brussels: European Commission.

European Commission, 2011a. *Reducing early school leaving*. [pdf] Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2011:0096:FIN:EN:PDF> [Accessed 25 July 2013].

European Commission, 2011b. *Tackling early school leaving: A key contribution to the Europe 2020 Agenda*. [pdf] Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0018:FIN:EN:PDF> [Accessed 14 April 2014].

European Commission, 2012. *Education and Training Monitor 2012*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [pdf] Available at: http://ec.europa.eu/education/library/publications/monitor12_en.pdf [Accessed 14 April 2014].

European Commission, 2013a. *Reducing early school leaving: Key messages and policy support*. Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving. Brussels: European Commission. [pdf] [Available at: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/ELET-group-report_en.pdf [Accessed 13 February 2014].

European Commission, 2013b. *Study on Educational Support to newly arrived migrant children*. [Online] Available at: <http://bookshop.europa.eu/en/study-on-educational-support-for-newly-arrived-migrant-children-pbNC3112385/> [Accessed 1 April 2014].

European Commission, 2014. *Education and Training Monitor 2014*. Brussels: European Commission.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. *Education and Training in Europe 2020 – Responses from the EU Member States*. Brussels: EACEA/Eurydice.

European Commission/EACEA/Eurydice, 2014. *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe - 2014 Edition*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), 2012. *Recent policy developments related to those not in employment, education and training (NEETs)*. [Online] Available at: <http://www.eurofound.europa.eu/emcc/erm/studies/tn1109042s/index.htm> [Accessed 31 March 2014].

European Parliament, 2011. *Reducing early school leaving in the EU*. Study. Executive Summary. [pdf] Available at: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/460048/IPOL-CULT_ET\(2011\)460048\(SUM01\)_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2011/460048/IPOL-CULT_ET(2011)460048(SUM01)_EN.pdf) [Accessed 31 March 2014].

Fatyga, B., Tyszkiewicz, A. and Zieliński, P., 2001. *Skala i powody wypadania uczniów z systemu edukacji w Polsce. Raport z badań odpadu szkolnego na terenie 32 gmin*. [pdf] Available at: <http://www.isp.org.pl/files/19695389340780001001117708679.pdf> [Accessed 31 March 2014].

Feric, I., Mllas, G. and Rithar, S., 2010. Razlozi i odrednice ranoga napustanja [Reasons and Determinants of Early School Dropout]. *Društvena istraživanja*, 19 (4-5), pp. 108-109. [pdf] Available at: <http://hrcak.srce.hr/file/90522> [Accessed 09 April 2014].

Field, S., Kuczera, M. and Pont, B., 2007. *No More Failures: Ten Steps to Equity in Education*. Paris: OECD.

Flouri, E., Ereky-Stevens, K., 2008. *Urban neighbourhood quality and school leaving age: Gender differences and some hypotheses*. *Oxford Review of Education*, 34 (2), pp. 203-216.

GAC, 2009. *Vzdelanostni drahy a vzdelanostni sance Romskych zakyn a zaku zakladnich skol v okoli vyloucenych romskych lokalit* [Educational pathways and education opportunities of Roma students in primary education in the neighbourhood of segregated Roma communities]. Available at: http://www.msmt.cz/file/1627_1_1 [Accessed 09 April 2014].

Gasquet, C., Roux, V., 2006. Les sept premières années de vie active des jeunes non diplômés: la place des mesures publiques pour l'emploi. *Economie et Statistiques*, 400, pp. 17-43.

Gatt, J., 2012. *Mapping Social Inequality: The Spatial Distribution of Early School Leavers in Malta*. [pdf] Available at: http://www.um.edu.mt/_data/assets/pdf_file/0006/166299/jacquelinegatearticle.pdf [Accessed 3 July 2014].

Hanushek, E. A., Wößmann, L., 2006. Does Educational Tracking Affect Performance and Inequality? Differences-in-Differences Evidence across Countries. *Economic Journal*, 116(510), pp. 63-76.

Hattie, J., 2009. *Visible Learning. A Synthesis of over 800 Meta-analyses relating to achievement*. London: Routledge.

Hogarth, T. et al., 2009. Maximising apprenticeship: completion rates. Coventry: Learning and Skills Council (LSC). [Online] Available at: <http://www.apprenticeships.org.uk/About-Us/~media/Documents/Completions-Research-Final-Report.ashx> [Accessed 3 July 2014].

House of Commons (UK), 2009. *A Children, Schools and Family Select Committee, Young people not in education, employment or training*. [pdf] Available at: www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmchilsch/316/316i.pdf [Accessed 31 March 2014].

Houssemand, C., Meyers, R., 2013. The Role of Parenting in Dropping Out of School: Contributions and Limits of Qualitative Research Methods. *Procedia Social and Behavioural Sciences*, 89. pp. 523-528. [pdf] Available at: <http://orbilu.uni.lu/bitstream/10993/11847/1/Houssemand-Procedia-2013.pdf> [Accessed 31 March 2014].

Hugh, D., 2010. The 'collateral impact' of pupil behaviour and geographically concentrated socio-economic disadvantage. *British Journal of Sociology of Education*, 31, pp. 261-276.

IVIE (Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas), 2013. El abandono educativo temprano: Análisis del caso español [Early school leaving: Analysis of the Spanish case]. [pdf] Available at: <http://www.mecd.gob.es/dctm/inee/documentos-de-trabajo/abandono-educativo-temprano.pdf?documentId=0901e72b8173034a> [Accessed 28 October 2014].

Jacob, B., Lefgren, L., 2009. The Effect of Grade Retention on High School Completion. *American Economic Journal of Applied Economics, American Economic Association*, 1(3), pp. 33-58.

Jimerson, S. R., 2001. Meta-analysis of grade retention research: Implications for practice in the 21st century. *School Psychology Review*, 30, pp. 420-437.

Jimerson, S. R., Anderson G. E. and Whipple, A. D., 2002. Winning the battle and losing the war: Examining the relation between grade retention and dropping out of school. *Psychology in the Schools*, 39, pp. 441-457.

Jimerson, S. R. et al., 2002. Exploring the association between grade retention and dropout: A longitudinal study examining socio-emotional, behavioral, and achievement characteristics of retained students. *The California School Psychologist*, 7, pp. 51-62.

Jimerson, S., Pletcher, S. and Graydon, K., 2006. Beyond grade retention and social promotion: Promoting the social and academic competence of students. *Psychology in the Schools*, 43(1), pp. 85-97.

Jugović, I., Doolan, K., 2013. Is There Anything Specific about Early leaving from education and training in Southeast Europe? A Review of Research and Policy. *European Journal of Education*, 48 (3), pp. 363-377.

Kertesi, G., Kézdi, G., 2010. Iskolázatlan szülők gyermekei és roma fiatalok a középiskolában. Beszámoló az Educatio Életpálya-felmérésének 2006 és 2009 közötti hullámaiból. In: T. Kolosi, I. Gy. Tóth, eds. *Társadalmi Ríport 2010*. Budapest: TÁRKI, pp. 371-407.

Lamb, S., 2008. *Alternative Pathways to High School Graduation: An International comparison*. California Dropout Research Project Report #7. [pdf] Available at: https://omhsbsavage.wikispaces.hcpss.org/file/view/Alternative_Pathways_to_High_School_Graduation%20Study%202008.pdf/242918415/Alternative_Pathways_to_High_School_Graduation%20Study%202008.pdf [Accessed 11 March 2014].

Lavrijsen, J., 2012. *Characteristics of educational systems. How they influence outcomes in the short and the long run*. [pdf] Available at: https://lirias.kuleuven.be/bitstream/123456789/388832/3/SSL_2012+04_1+1+1_Characteristics+of+educational+systems.pdf [Accessed 13 September 2013].

Lavrijsen, J., Nicaise, I., 2013. *Parental background and early school leaving*. Leuven: Steunpunt SSL. [pdf] Available at: http://steunpuntssl.be/Publicaties/Publicaties_docs/ssl-2013.06-1-1-1-parental-background-and-early-school-leaving [Accessed 14 April 2014].

Leinonen, T., 2012. *Nuorten koulutuksen keskeyttäminen ja sen hinta. Sosiaalikehitys Oy Opit käyttöön – hanke*. [pdf] Available at:

http://www.sosiaalikehitys.com/uploads/Nuorten_syrjaytymisen_kustannukset.pdf

[Accessed 27 January 2014].

Luciak, M., European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia (EUMC); 2004. *Migrants, minorities and education - Documenting discrimination and integration in 15 member states of the European Union*. [pdf] Luxembourg: Office for Office Publications of the European Communities.

Available at: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/186-CS-Education-en.pdf

[Accessed 01 April 2014].

Luciak, M., 2006. Minority Schooling and Intercultural Education: a comparison of recent developments in the old and new EU Member States. *Intercultural Education*, 17 (1), pp. 73-80.

Lundahl, L., Nilsson, G., 2009. Architects of their own Future? Swedish career guidance policies. *British Journal of Guidance and Counselling*, 37 (1), pp. 27-38.

Lyche, C., 2010. Taking on the completion challenge: A literature review on policies to prevent dropout and early school leaving. *OECD Education Working Papers*, 53. [Online] Available at: <http://dx.doi.org/10.1787/5km4m2t59cmr-en> [Accessed 29 July 2013].

Mena Martínez, L., Fernández Enguita, M. and Riviére Gómez, J., 2010. Desenganchados de la educación: procesos, experiencias, motivaciones y estrategias del abandono y del fracaso escolar. (Disengaged from education: Processes, experiences, motivations and strategies of early school dropout and school failure). *Revista de Educación*, special issue 2010, pp. 119-145. [pdf] Available at: http://www.revistaeducacion.mec.es/re2010/re2010_05.pdf [Accessed 14 July 2014].

Meschi, E., Swaffield, J. and Vignoles, A., 2011. The relative importance of local labour market conditions and pupil attainment on post-compulsory schooling decisions. *IZA Discussion Paper 6143*. [pdf] Available at: <http://ftp.iza.org/dp6143.pdf> [Accessed 13 September 2013].

Meyers, R., Houssemand, C., 2011. Teachers' perception of school drop-out in Luxembourg. *Procedia Social and Behavioural Sciences*, 15, pp. 1514-1517.

Ministerio de Educación, Política Social y Deporte [Ministry of Education, Social Policy and Sport (ES)], 2008. *Plan para la reducción del abandono escolar* [Plan to Reduce Early School Leaving]. *Documento de trabajo*. [pdf] Available at:

http://www.fapar.org/comunicados_documentos/ABANDONO_ESCOLAR_PREMATURO_Espana_2008.pdf [Accessed 14 July 2014].

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca [Ministry of Education, IT], 2013. *Focus 'La dispersione scolastica'*, Direzione Generale per gli Studi, la Statistica e per i Sistemi Informativi – Servizio Statistico. [pdf] Available at:

http://hubmiur.pubblica.istruzione.it/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/9b568f0d-8823-40ff-9263-faab1ae4f5a3/Focus_dispersione_scolastica_5.pdf [Accessed 16 April 2014].

Ministry of Education and Employment (MT), 2012. *Analysis of Feedback to the Consultation Process on the Draft National Curriculum Framework: Final Report*. [pdf] Available at:

<http://curriculum.gov.mt/en/Resources/The-NCF/Pages/default.aspx#Consultation>

[Accessed 04 July 2014].

Mullis, I.V.S., Martin, M.O., Foy, P., & Drucker, K.T. (2012). *PIRLS 2011 International Results in Reading*. Progress in international reading literacy study (PIRLS). [pdf] TIMSS & PIRLS. Chestnut Hill,

MA (USA): International Study Center, Lynch School of Education, Boston College and IEA (NL). http://timssandpirls.bc.edu/pirls2011/downloads/P11_IR_FullBook.pdf [Accessed 14 July 2014].

Neild, R. C., Balfanz, R. and Herzog, L., 2007. An Early Warning System. *Educational leadership*, 65(2), pp. 28-33.

Network of Experts in Social Sciences of Education and Training - NESSE, 2010. *Early school leaving: Lessons from research for policy makers*. An independent expert report submitted to the EU Commission. [Online] Available at: <http://www.nesse.fr/nesse/activities/reports/activities/reports/early-school-leaving-report> [Accessed 31 July 2013].

Nevala, A.M. et al., 2011. *Reducing early leaving from education and training in the EU*. Brussels: European Parliament. [pdf] Available at: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/studies/download.do?language=en&file=42311> [Accessed 30 July 2013].

OECD, 2003. *Career Guidance: New Ways Forward*. Paris: OECD. [pdf] Available at: <http://www.oecd.org/edu/innovation-education/19975192.pdf> [Accessed 15 April 2014].

OECD, 2007. *No More Failures: Ten Steps to Equity in Education*. Paris: OECD.

OECD, 2010. Closing the Gap for Immigrant Students: Policies, Practice and Performance. *Reviews of Migrant Education*. Paris: OECD.

OECD, 2011. *PISA in Focus: does participation in pre-primary education translate into better learning outcomes at school?* Paris: OECD.

OECD, 2012. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools*. Paris: OECD.

OECD, 2013. *Programme for the international assessment of adult competences – dataset*. [Online] Available at: <http://www.oecd.org/site/piaac/> [Accessed 30 July 2013].

Open Society Institute, 2007. Equal Access to Quality Education for Roma: Volume 1. *Monitoring Reports*. [pdf] Available at: http://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/2roma_20070329_0.pdf [Accessed 30 July 2013].

Petrongolo, B., San Segundo, M. J., 2002. Staying-on at school at 16: the impact of labor market conditions in Spain. *Economics of Education Review*, 21, pp. 353-365.

Psacharopoulos, G., 2007. *The Costs of School Failure – A Feasibility Study*. Analytical Report prepared for the European Commission. [pdf] Available at: http://www.eenee.de/portal/page/portal/EENEEContent/IMPORT_TELECENTRUM/DOCS/EENEE_AR2.pdf [Accessed 30 July 2013].

Research Centre for Education and the Labour Market - ROA, 2013. *Early school leavers*. Maastricht University. [pdf] Available at: http://www.roa.unimaas.nl/pdf_publications/2013/ROA_F_2013_3E.pdf. [Accessed 28 August 2013].

Rousseas, P., Vretakou, V., 2006. *School dropout in secondary education (lower, upper, vocational)*. Athens: Hellenic Pedagogical Institute.

- Rumberger, R., Lim, S. A., 2008. *Why Students Drop Out of School: A Review of 25 Years of Research*. [pdf] Available at: <http://www.slocounty.ca.gov/Assets/CSN/PDF/Flyer+-+Why+students+drop+out.pdf> [Accessed 29 July 2013].
- Shavit, Y., Muller, W., 2000. Vocational Secondary Education. *European Societies*, 2, pp. 29-50.
- Silbergitt, B. et al., 2006. Examining the effects of grade retention on student reading performance: A longitudinal study. *Journal of School Psychology*, 44, pp. 255-270.
- Spinath, B., Spinat, F., 2005. Development of self-perceived ability in elementary school: The role of parents' perceptions, teacher evaluations, and intelligence. *Cognitive Development*, 20, pp. 190-204.
- State Services Commission (NZ), 2012. *Better public services: Supporting vulnerable children*. [Online] Available at: <http://www.ssc.govt.nz/bps-supporting-vulnerable-children> [Accessed 24 April 2014].
- Steiner, M., 2009. *Early School Leaving in Österreich*. Wien: Ausmaß, Unterschiede, Beschäftigungswirkung. Studie im Auftrag der AK-Wien. [pdf] Available at: <http://media.arbeiterkammer.at/PDF/StudieEarlySchoolLeaving.pdf> [Accessed 12 January 2014].
- Thibert, R., 2013. Le décrochage scolaire: diversité des approches, diversité des dispositifs. *Dossier d'actualité - Veille et Analyses*, 84. Lyon: Institut Français de l'Éducation. [pdf] Available at: <http://ife.ens-lyon.fr/vst/DA-Veille/84-mai-2013.pdf> [Accessed 28 March 2013].
- Thompson, C., Cunningham, E., 2000. Retention and social promotion: Research and implications for policy. *ERIC Digest*, 161.
- Traag, T., van der Velden, R.K.W., 2011. Early school-leaving in the Netherlands: the role of family resources, school composition and background characteristics in early school-leaving in lower secondary education. *Irish Educational Studies*, 30 (1), pp.45-62.
- Tumino, A., Taylor, M.P., 2013. *The impact of local labour market conditions on school leaving decisions*. Institute for Social and Economic Research [pdf] Available at: http://www.iza.org/conference_files/FutureOfLabor_2013/tumino_a8618.pdf [Accessed 13 September 2013].
- Utbildningsdepartementet [Swedish Ministry of Education and Research], 2013. *Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun*. [Online] Available at: <http://www.regeringen.se/sb/d/16745/a/209722> [Accessed 12 January 2014].

SÖZLÜKÇE

I. Sınıflandırmalar

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED 1997 ve 2011)

Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması (ISCED), hem ulusal sınırlar içerisinde hem de dışarısında eğitim istatistiklerinin derlemesini ve karşılaştırılmasını kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Eğitim türü (genel/mesleki/meslek-öncesi) ya da öğrencilerin istenen hedefe (yükseköğretim ya da iş piyasasına doğrudan giriş) ulaşması şeklinde iki çapraz-sınıflandırma değişkenini (düzeyler ve eğitim alanları) birleştirir. ISCED 97⁽⁹⁹⁾ sürümü, yedi eğitim düzeyini ayırt eder. En düşük düzey, ISCED 0, okul-öncesi eğitimi kapsar, ancak erken çocukluk eğitimi ve bakımının ilk yıllarını kapsamaz. ISCED metodolojisi, bir eğitim programının belirli bir düzey eğitime ulaşmasına yardımcı olabilen bir dizi eğitim kriterinin bulunduğunu varsayar. Ancak, söz konusu eğitimin düzeyi ve türüne bağlı olarak, ana ve yan kriterlerin hiyerarşik bir sıralama sistemi vardır. Okul-öncesi düzeyde, ana kriterler, programın okul ya da merkezi-tabanda olup olmamasının yanı sıra asgari giriş ve üst yaş limitlerinin içerir; yan kriterler ise personel yeterliliklerini içerir.

ISCED 0 (1997): İlköğretim-öncesi eğitim

Okul-öncesi eğitim, düzenlenmiş eğitimin ilk aşaması olarak tanımlanmaktadır. Okul-tabanlı ya da merkez-tabanlı olup en az 3 yaşında olan çocuklar için tasarlanmıştır.

ISCED 1 (1997): İlköğretim eğitimi

Bu düzey, 5 ila 7 yaşları arası olup tüm ülkelerde zorunludur ve genellikle 4 ila 6 yıl sürer.

ISCED 2 (1997): Ortaöğretim birinci kademe eğitimi

Öğretim genellikle daha konu odaklı olmasına rağmen, ilköğretimin temel programları devam eder. Genellikle, bu düzeyin sonu zorunlu eğitimin sonuna denk gelir.

ISCED 3 (1997): Lise eğitimi

Bu düzey genellikle zorunlu eğitimin sonunda başlar. Giriş yaşı genellikle 15 ya da 16'dır. Giriş koşulları, genellikle zorunlu eğitimin tamamlanmasını içerir, ancak diğer asgari yeterlikler de belirlenmiştir. Eğitim genellikle ISCED 2 düzeyinden daha ders-odaklıdır. ISCED 3 düzeyinin normal süresi iki yıldan beş yıla kadar değişir.

ISCED 4 (1997): Ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan eğitim

Bu programlar, lise eğitimiyle yükseköğrenim arasındaki sınırdaki bulunur. ISCED 3 düzey mezunlarının bilgilerini artırmak için hizmet vermektedir. Tipik örnekleri, öğrencileri 5. düzeydeki eğitime ya da direkt istihdama girmeleri için hazırlamak üzere tasarlanan programlardır.

ISCED 5 (1997): Yükseköğretim (birinci aşama)

Bu programlara giriş, normalde ISCED 3 düzeyinin başarılı bir şekilde tamamlanmasını gerektirir. Bu düzey, büyük ölçüde kuramsal olan akademik oryantasyonu (A tipi) ve genellikle A tipi programlardan daha kısa olan ve istihdama yönelik olan yükseköğrenim mesleki oryantasyonu (B tipi) içerir.

⁽⁹⁹⁾ http://www.uis.unesco.org/ev.php?ID=3813_201&ID2=DO_TOPIC

ISCED 6 (1997): Yükseköğretim (ikinci aşama)

Bu düzey, ileri bir araştırma yeterliliğine giden yükseköğrenime ayrılmıştır (Yüksek lisans ya da doktora).

ISCED sınıflandırması, dünyadaki eğitim sistemlerinin devam eden evrimini yansıtmak için periyodik olarak güncellenmektedir ve yeni ISCED 2011 ⁽¹⁰⁰⁾ sınıflandırması, son zamanlarda ISCED 1997'nin yerini almıştır. ISCED 2011, geliştirilmiş tanımlarla eğitimdeki küresel modelleri daha iyi izlemek için daha geniş bir kapsam sağlamaktadır. Bu amaçla, yükseköğretim ve erken çocukluk eğitim bölümleri önemli ölçüde revize edilmiştir. Buna ek olarak, ISCED 2011, eğitim programları ve eğitim düzeyi için yeni kodlama düzenleri sunmaktadır:

ISCED 0-2 (2011): İlköğretimden daha düşük, ilköğretim ve ortaöğretim birinci kademe (0-2 düzeyleri)

ISCED 3-4 (2011): Lise ve ortaöğretim sonrası yükseköğretim olmayan (3 ve 4 düzeyleri)

ISCED 5-8 (2011): Kısa-döngü yükseköğretim, lisans ya da eşdeğer, yüksek lisans ya da eşdeğer ve doktora ya da eşdeğer (5-8 düzeyleri)

II. Tanımlar

Çok-ajanslı ortaklıklar: farklı disiplinlerden gelen profesyonellerin (öğretmenler, danışmanlar, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, vb.) dezavantajlı çocukları desteklemek üzere yerel/okul düzeyinde birlikte çalıştıkları eğitimin içinde ve etrafında oluşturulmuştur.

Devamsızlık: Okul ya da eğitime ısrarlı olarak katılmama anlamına gelir. Bu raporda, tanım, kronik devamsızlığı, okul reddini ve okuldan kaçmayı içeren bir dizi davranışı kapsar.

Eğitim ve kariyer rehberliği: öncelikle eğitim ve kariyer yolu seçmeleri için öğrencileri desteklemek için kullanılan uygulama anlamına gelir. Eğitim ve kariyer rehberliği, okul rehberlik/danışmanlık hizmetleri tarafından sağlanır ve zorunlu müfredatın parçasını oluşturan bir ders/konu olarak sınıfta öğretilebilir. Rehberlik, öğrencilere bilgi sağlamanın yanı sıra kendi eğitim ya da kariyer seçimlerini yönetmede kara verme ve diğer önemli becerileri geliştirme yollarını arar. Eğitim ve kariyer rehberliği, ayrıca özellikle eğitimi terk etme riski taşıyan öğrenciler için, okuldaki ilerlemelerine yardımcı olmak için psiko-eğitimsel çalışma ya da danışmanlık içerebilir. Eğitim aşamalarıyla diğer yollara geçişlerinde genellikle ek destek de sağlanmaktadır. Rehberlik, ders-dışı etkinliklerle tamamlanabilir ya da dış ortaklarla desteklenebilir (örneğin, iş deneyimi sağlanması gibi).

Eğitim ve öğretimde okul terki (ELET): lise düzeyini tamamlamadan eğitim ya da başlangıç eğitimi bırakan öğrencilerden bahsetmektedir.

Eğitim ve öğretimde okul terkiyle mücadele için kapsamlı strateji: Eğitimin her kademesini kapsayan ve çocukları ve gençleri etkileyen tüm ilgili politika alanlarını içeren bir stratejidir. Önlem, müdahale ve telafi arasında dengeli bir yaklaşım izlemeli ve yüksek risk gruplarının ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli önlemleri içermelidir. Kapsamlı bir strateji, kanıta-dayalı olmalı ve bir ülkedeki belirli koşulları ele almalıdır. Okul terkine ilişkin politika yapımcılarının önlemleri uygulamaları için bir eylem planı ya da yönergeler şeklini alabilir ya da soruna ilişkin bir kanıta-dayalı ve kapsamlı bir yaklaşımı destekleyen ulusal bir program olabilir.

⁽¹⁰⁰⁾ <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/2011-international-standard-classification-education-isced-2012-en.pdf>

Eğitim yolları: genellikle ilköğretimin sonunda ya da bazı ülkelerde daha sonra olmak üzere öğrencilerin yeteneklerine ya da yeterliliklerine göre yönlendirilebilen eğitim türlerinden bahsetmektedir. Bu ihtiyaç, gerektiği gibi akademik/genel ve mesleki yollar arasındaki bir bölünmeyi içermese de, uygulamada durum bu şekildedir. Bu tanım, aynı okuldaki yetenek gruplarına yerleştirilen genel eğitimdeki öğrencileri kapsamaz.

Erken uyarı sistemleri: öğrenme zorlukları ya da diğer problemler yerleşmeden ve dolayısıyla işaret edilmesi daha zor olmadan önce ele alınması gereken müdahale eylemlerine olanak sağlar. Okul performansından düşüş ya da devamsızlık gibi okul terki riski olan öğrencileri tespit etmeye yarayan erken belirtileri arar.

Ev halkı: bir evde ya da evin bir bölümünde birlikte yaşama ve ortak bir bütçe paylaşan iki ya da daha fazla kişi olan bir grup olarak tanımlanır. Tek başına yaşadığını ve kendi bütçesi olduğunu belirten kişi, tek kişilik bir evde yaşıyor olarak kabul edilir. Sadece özel ev halkı araştırmaya dahil edilmiştir.

Gençlik garantisi programları: okul ve iş arasında sorunsuz bir geçiş sağlamayı, işgücü piyasası entegrasyonunu desteklemeyi ve hiçbir gencin eğitim ve öğretim ya da istihdam dışında kalmadığından emin olmak için tasarlanmıştır. "Gençlik garantisi", 25 yaşın altındaki tüm gençlerin, eğitiminden ayrıldıktan sonra işlerini kaybedenlerin ya da hızlı bir şekilde iş bulamayanların, iyi iş teklifi almalarını, süregelen eğitimlerini, çıraklığı ya da stajyerliklerini sağlamayı amaçlamaktadır. İşsiz kaldıktan ya da yaygın eğitimi terk ettikten sonra dört ay içinde böyle bir teklif almaları gerekir.

Hükümetler-arası işbirliği: her türlü problem için daha ortaklaşa ve daha etkili bir yaklaşım sağlamak üzere farklı alanlarda (yatay) ya da (dikey) farklı hükümet düzeyleri arasındaki koordinasyondur. Yatay olarak, işbirliği, farklı bakanlıklar ya da departmanlar arasındaki ya da farklı politika alanlarından sorumlu bir bakanlığın farklı bölümleri arasında olabilir. Dikey olarak, ulusal, bölgesel ya da yerel hükümet ve idari düzeyleri içerebilir.

İşsiz ev halkı: hiçbir üyesi çalışmayan, yani tüm üyeleri işsiz ya da faal olmayan, evlerdir.

Merkezi-üst-düzye düzenlemeler/öneriler: düzenlemeler, kanun, kural ya da bakanlar düzeyinde kamu yetkilileri tarafından öngörülen diğer emirlerdir. Öneriler, zorunlu olmayan araçlar, yöntemler ve/veya stratejilerin kullanımını öneren resmi belgelerdir.

Müdahale politikaları/önlemleri: eğitim terki ve hedeflenen destek sağlama bakış açısıyla eğitimi önceden bırakmayla ilişkilendirilen zorlukların erken işaretlerini gösteren öğrencileri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Müdahale önlemleri, erken çocukluk eğitimi ve bakımından lise eğitimine kadar her düzeydeki bireylere ya da yüksek risk gruplarındaki bireylere yönelik olabilir.

Müfredatlar-arası ders: Tüm müfredatlarda öğretilen ders.

Okul terkinin izleme: okul kariyerlerinin erken bir aşamasında kendi başarılarının temelini ilişkin öğrencileri farklı eğitim (örneğin, akademik ya da mesleki) yollarına ayırma. İzleme sırasında öğrencilerin tam akademik potansiyellerinin tamamlanmadığı durumlar problem teşkil edebilir ve dolayısıyla öğrenciler yanlış ayrıştırılabilir.

Okullarda ırk ayırımına son verme politikaları: "dezavantajlı" okulların toplumsal birlikteliğini geliştirmeyi ve özellikle aileleri düşük eğitim düzeyine sahip olan ve toplumsal açıdan dezavantajlı geçmişleri olan çocukların kazanım düzeylerini iyileştirmeyi amaçlar.

Okulların Sosyo-Ekonomik açıdan ayrışması: Bir okulda benzer sosyo-ekonomik geçmişleri olan öğrencilerin yoğunluğuna değinmektedir. Öğrenci nüfusunun çoğunluğunun genellikle göçmen ya da azınlık statüsüne sahip olarak sosyo-ekonomik dezavantajla etkilendiği okullarda, öğrenci başarısının olumsuz etkilenme eğilimi ve elet riski artar.

Pozitif ayrımcılık önlemleri: dezavantajlı bölgelerdeki okullara hedeflenen destek sağlamayı ve eğitim öncelikli bölgelerle bunların ilişkili programları gibi önlemleri içerir. Eğitim imkanını geliştirmeyi, öğrencilere ek destek vermeyi ve öğrencilerin özel ihtiyaçlarına uyarlanmış yenilikçi öğrenme ortamları oluşturmayı hedeflemektedir. Pozitif ayrımcılık önlemleri, genellikle aktif ağ ve ilgili okullar arasında güçlü bir işbirliği ile birleştirilir.

Risk altındaki gruplar: okul terkinin nedenleri genellikle bireysel olsa da risk altındaki öğrencilerin, yoksul, sosyal açıdan dezavantajlı ya da azınlık/göçmen geçmişi ya da eğitim düzeyi düşük düzeyde olan ailelerden gelme olasılıkları bulunmaktadır. Risk altındaki diğer öğrenciler, genç anneler; bakım evlerinde büyümüş gençler; özel eğitim ihtiyacı olanlar; aile gelirine katkıda bulunmak ya da yetişkin sorumlulukları almak zorunda olanların yanı sıra okulda başarılı olamamış ya da ayrılma öyküsü olanlar gibi savunmasız gruplara dahildir. Kızlara nazaran erkeklerin okulu terk etme olasılıkları daha fazladır.

Sektörler-arası işbirliği: kamu yetkilileri, öğretmenler, aileler, öğrenciler ve bunların temsilcileriyle birlikte sosyal hizmet uzmanı ya da okul psikologu gibi rehberlik merkezleri, sendikalar, işverenler ve diğer uzmanlar gibi kamu, özel ve sivil toplum paydaşların işbirliği.

Sosyo-ekonomik geçmiş: gelir, eğitim, meslek ve ev ortamına dayalı olarak bir bireyin ya da ailenin ekonomik ve sosyal konumunun birleşimi.

Tedbir politikaları/önlemleri: olası problemler risk altındaki gençleri etkilemeden önce bu problemleri belirleyerek eğitim ve öğretimi terk eden öğrencilerin riskini azaltmayı hedeflemektedir. Bu tür önlemler, eğitim ve öğretimin sağlanmasını en uygun hale getirmeyi, eğitim başarısı önündeki engelleri kaldırmayı ve daha iyi öğrenme sonuçları almayı amaçlamaktadır.

Telafi politikaları/önlemleri: okuldan daha önce ayrılıp sisteme yeniden girmek isteyenlere yardımcı olmayı amaçlamaktadır. gençlere, kaçırdıkları yeterlikleri kazandırmak için eğitim ve öğretime yeniden girme yolları sunar. İkinci şans eğitimi, telafi önlemlerinin tipik bir örneğidir.

Ulusal Reform Programı: Avrupa 2020 hedeflerine ulaşmak için büyümeyi ve istihdamı sürdürmeye ilişkin bir ülkenin politika ve önlemlerini sunar. Tüm AB üyesi devletler, Avrupa 2020 stratejisine kendini adanmıştır, ancak her ülkenin farklı ekonomik koşulları olduğundan, kendi Ulusal Reform Programı kapsamında AB genel hedeflerini ulusal hedeflere dönüştürür.

Üst-düzey yetkili makamı: eğitimden sorumlu hükümet düzeyini ifade eder. Çoğu ülke için, bu, ulusal (devlet) hükümettir. Bazı durumlarda ise, karar verme, farklı bir düzeyde olur; Belçika'da Toplulukların hükümetleri, Almanya'da *Länder*, İspanya'da merkezi hükümetin yanı sıra Özerk Toplulukların hükümetleri, Birleşik Krallık'ta devredilmiş idareler ve İsviçre'de kantonlar.

Yoksulluk ya da toplumsal dışlanma riski: Bu Eurostat göstergesi, ya yoksulluk ya da ciddi bir şekilde maddi açıdan yoksun ya da çok düşük iş yoğunluğu olan bir hanede yaşama riski olan kişilerin durumundan bahsetmektedir. Bu özel gösterge, bu gruplardan birine ait bireylerin sayısını özetlemektedir. "**Yoksulluk riski**", harcanabilir geliri ulusal yoksulluk-risk eşliğinin altında olan kişilerin durumunu işaret etmektedir. "**Maddi açıdan yoksunluk**", gerekli ya da arzu edilir unsurların seçimini elde etmedeki ekonomik zorlanma ve yetersizlik ile ilgilidir. "**Çok düşük iş yoğunluğu**", bir hanede yaşayan ve geçmiş yılda kendi potansiyelinin %20'sinden daha az çalışmış kişi sayısını ifade eder. Aynı zamanda, yoksulluğun birden fazla boyutundan muzdarip olan çocuklar sadece bir kez sayılır.

Yönlendirici belgeler: eğitim ve öğretim kurumlarındaki gençlerin eğitimini ve gelişimini yöneten temel merkezi-/üst-düzey çerçeveyi oluşturan resmi belgeler. Şunlardan herhangi birini ya da tümünü içerebilir: öğrenme içeriği, öğrenme hedefleri, hedeflere ulaşma, çocuk değerlendirilmesine ya da eğitim araçlarını model almaya ilişkin yönergeler. Uygulanma yolları açısından farklı esneklik derecelerine olanak sağlayan çeşitli belgeler, aynı anda ve bir ülkedeki ya da devletteki aynı yaş aralığı için bulunabilir (örneğin, eğitim mevzuatı, merkezi-/ üst-düzey müfredat, merkezi yönergeler ve resmi düzenlemeler). Buna karşılık, birkaç alt belgelere ayrılabilmesine rağmen, bir ülkede/bölgedeki müfredata ilişkin tek bir ana merkezi-/ üst-düzey çerçeve olabilir.

ULUSAL BİLGİ SAYFALARI

Belçika – Fransız Topluluğu	146
Belçika – Almanca-konuşan Topluluğu	148
Belçika – Flaman Topluluğu	149
Bulgaristan	152
Çek Cumhuriyeti	153
Danimarka	155
Almanya	157
Estonya	160
İrlanda	161
Yunanistan	163
İspanya	165
Fransa	168
Hırvatistan	171
İtalya	172
Kıbrıs	174
Letonya	175
Litvanya	177
Lüksemburg	179
Macaristan	182
Malta	184
Hollanda	186
Avusturya	188
Polonya	190
Portekiz	193
Romanya	195
Slovenya	197
Slovakya	199
Finlandiya	200
İsveç	202
Birleşik Krallık – İngiltere	204
Birleşik Krallık – Galler	206
Birleşik Krallık – Kuzey İrlanda	208
Birleşik Krallık – İskoçya	210
İsviçre	212
İzlanda	214
Norveç	216
Türkiye	217

Ulusal bilgi sayfaları, Eğitim ve Öğretim Terki (ELET) ve Mesleki Eğitim ve Öğretim Terki (ELVET) hakkında bazı önemli konular için kısa ve öz bir bakış açısı sağlar. Bilgi, 6 konu etrafında yapılandırılmıştır:

- ELET oranı ve ulusal hedef;
- Tanım(lar);
- Ulusal veri toplama;
- Stratejiler, politikalar ve önlemler;
- Sektörler-arası işbirliği;
- Eğitim ve kariyer rehberliği.

ELET'e ilişkin bilgi, Eurostat İşgücü Anketi (LFS) tarafından sağlanan ulusal erken terk oranları dışında başlıca Eurydice ağından gelmektedir.

"Mevcut ELVET politikaları ve önlemleri" alt kısmındaki bilgi, CEDEFOP tarafından sağlanmıştır. ELVET'le mücadeleye ilişkin temel politikalar ve önlemler, mevcut Avrupa ve uluslararası literatürün incelenmesi (2010 sonrası) ya da sekiz ülkede (Belçika, Danimarka, Almanya Fransa, Hırvatistan, İtalya, Avusturya ve Portekiz) gerçekleştirilen görüşmelerle (ulusal paydaşlar ve uygulayıcılar) belirlenmiştir.

Yöntem hakkında daha fazla bilgi için, lütfen bakınız Giriş.

ELET oranı ve ulusal hedef

Bu kısım, erken terk edenler bakımından ülkelerin durumlarını görsel bir şekilde sunmaktadır:

- Erken terk edenlerin oranı bakımından 2009 ve 2013 arasındaki ilerleme, iki yatay çizgiyle temsil edilmektedir.
- 2020 itibarıyla (sadece AB Üye Devletler için) ELET'i azaltmaya ilişkin ulusal hedef, 2009 ve 2013 için istatistiksel çizgilerde dikey olarak gösterilmektedir.

grafiklerde bir referans noktası olarak gösterilmektedir. Dikey kırmızı noktalı bir çizgiyle temsil edilmektedir.

ELET verileri, Ekim 2014 yılında Eurostat Avrupa İşgücü Anketi'nden (bakınız Sözlükçe) elde edilmiştir. Gösterge, en fazla ortaöğretim birinci kademe yeterliliğe sahip (ISCED 0, 1, 2 ya da 3 c kısa) ve anketten dört hafta öncesine kadar eğitim ve öğretimde olmayan 18-24 yaşları arasındaki nüfusun yüzdesi olarak tanımlanmıştır ⁽¹⁰¹⁾.

Erken terki azaltmaya ilişkin AB 2020 hedefi, her ülkenin farklı sosyal ve ekonomik koşullarını yansıtarak Üye Devletler tarafından ulusal hedeflere çevrilmiştir. Üye Devletler tarafından her sene Avrupa Komisyonu'na sunulan Ulusal Reform Programları (NRP'ler), bu ulusal hedeflere ulaşmadaki ilerlemeyi gösterir. Nisan 2011'de, Birleşik Krallık dışındaki, tüm AB 27 ülkesi, ilk defa ELET'i azaltmak için kendi ulusal nicel hedeflerini belirlemiştir. Ulusal grafiklerde gösterilen ulusal hedefler, 2014 NRP'lerde gösterildiği üzere en sona karşılık gelmektedir.

Her türlü devam-eden revizyon, orta hedef ya da ek bölgesel hedefler, grafiğin altındaki yorumda belirtilmiştir.

Tanım(lar)

Bu kısım, ulusal/bölgesel düzeyde kullanılan erken terk edenlerin tanım(lar)ını sunmaktadır: Eurostat tanımı, erken terk edenlerin diğer ulusal tanımları ya da bazı durumlarda, "devamsızlık", "okulu bitirmeden ayrılma" ya da "eğitim, öğretim ya da istihdamda olmama" (NEET) gibi diğer benzer kavramlar.

Erken terkin tanımlanma şekli, genellikle yürürlükteki veri toplama şekliyle bağlantılıdır ve dolayısıyla erken terki özllemek ya da azaltmak için tanımlanan politikalara etkisi olabilir.

Ulusal veri toplama

Bu kısım, Eurostat LFS veri toplamanın yanı sıra (ya da yerine) ulusal düzeyde diğer veri

toplamanın kullanılıp kullanılmadığını belirtir: öğrenci kayıtları/veri tabanları, nitel ya da nicel anketler/araştırmalar ya da diğer araçlar.

Sorumlu yetkililer, hangi düzeyde veri toplandığı ve veri toplama sıklığına ilişkin bilgi de sunulmaktadır. Veri toplamanın kamuya açık hale getirildiği zamanlarda, ilgili kısımlar gösterilmiştir.

Toplanan verilerin türüne ilişkin bilgi (yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik geçmiş, ebeveynlerin eğitim düzeyi, vatandaşlık/uyruk, yerli/yerli-olmayan, anadil, ikamet yeri) karşılaştırmalı raporda sunulmaktadır (bakınız Şekil 1.5).

Stratejiler, politikalar ve önlemler

Bu kısım, üç alt-kısma ayrılmıştır:

- Kapsamlı ELET stratejisi

Kapsamlı stratejiler geliştirme ve uygulama, AB Eğitim Konseyi tarafından önerilmiştir ⁽¹⁰²⁾. Okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir ulusal strateji, tüm eğitim düzeylerini işaret etmeli, farklı politika alanlarından paydaşları içermeli ve tedbir, müdahale ve telafi önlemlerini dengelemelidir. Bazı ülkelerin, ayrıca bu alt kısımda da tanımlandığı üzere, kapsamlı bir stratejiye benzer girişimleri bulunmaktadır.

- ELET'le mücadeleye ilişkin mevcut politikalar ve önlemler

Okul terkiyle mücadele için özellikle geliştirilen fakat aslında ulusal bir strateji oluşturmayan mevcut politikalar ve önlemler bu alt kısımda tanıtılmıştır. Sadece en yeni politikalar ve önlemler (2009 yılından bu yana) göz önünde bulundurulmuştur.

Yüksek erken terk riski altında olan belirli grupları hedefleyen politikalar ve önlemler (örneğin: sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı, göçmen ya da Roman kökene sahip ya da özel eğitim ihtiyacına sahip gençler) de ayrıca belirtilmiştir.

⁽¹⁰¹⁾ Bakınız ayrıca Eurostat tanımı: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:Early_school_leaver.

⁽¹⁰²⁾ Okul terki azaltmaya ilişkin politikalar hakkındaki 28 Haziran 2011 Konsey Kararı, OJ C 191/2011.

Özellikle okul terkiyle mücadeleye ilişkin devam eden politikalar ve özellikle okul terkiyle mücadele etmek için geliştirilmemiş fakat eğitim ve öğretimi erken terk edenlerin oranını düşürmeye katkıda bulunabilecek diğer mevcut politika ve önlemler hakkında daha fazla bilgi de bu karşılaştırmalı raporda bulunmaktadır (bakınız Bölüm 3).

- Özellikle mesleki eğitim ve öğretimi terkle (ELVET) mücadele etmeye ilişkin mevcut önlemler

Daha belirgin bir şekilde ELVET'i önlemek için yürürlükte olan temel önlemlerin bazıları bu alt kısımda ele alınmıştır. Bunlar, ya ELVET'e özel önlemlerdir ya da erken terki azaltmaya yönelik bir araç olarak geleneksel mesleki eğitim ve öğretime (VET) pedagojilerine dayanmaktadır. Bu yüzden, ELVET'e dolaylı etkisi olabilen fakat özellikle bununla mücadele etmek için geliştirilmemiş önlemler, göz önünde bulundurulmamıştır. Ülke başına ELVET'le en çok ilgili olan beş önleme kadar önlem dahil edilmiştir. ELVET'e ilişkin daha fazla bilgi, Bölüm 6'da verilmektedir.

Sektörler-arası işbirliği

Bu kısım, genel eğitimde okul terkiyle mücadele etmeye ilişkin çeşitli hükümetler-arası ve sektörler-arası işbirliği türlerini ele almaktadır:

- eğitim yetkili makamlarının yanı sıra okul terki politikalarını geliştirme ve uygulamaya dahil olan politika alanları;
- farklı eğitim makamları düzeyleri (üst, bölgesel, yere) arasındaki işbirliği;
- yerel/kurumsal paydaşları (müdürler, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları) içeren çok-ajanslı ortaklıklar, vb.).

Mevcut koordine organlarından da ayrıca bahsedilmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Bu kısım, okul terkiyle mücadeleye ilişkin tedbir, müdahale ve/veya telafi önlemi olarak eğitim ve

kariyer rehberliğine yönelik genel eğitimdeki politika ve önlemlere odaklanmaktadır.

Eğitim düzey(ler)i (ilköğretim, ortaöğretim birinci kademe ve lise) belirlenmiştir. Bu kısım ayrıca, eğitim ve kariyer rehberliğinin müfredatı (ayrı bir ders, müfredatlar-arası bir ders ya da eşitli dersler olarak) dahil edilmesi şekline de odaklanmaktadır. Okul düzeyine dahil olan personel türü de kapsanmıştır.

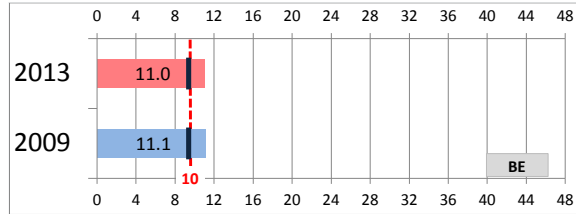
Okula ya içerden ya da dışarıdan müdahale eden dış eğitim ve rehberlik sağlayıcıları da ayrıca sunulmuştur.

Rehberlik hakkında daha fazla bilgi, ülke ülke güncel ve kapsamlı bilgi sunan **EURYPEDIA, Avrupa Ulusal Eğitim Sistemleri Ansiklopedisi**'nde ⁽¹⁰³⁾ de bulunabilir. Bölüm 12, Eğitim desteği ve rehberliğe ayrılmıştır.

⁽¹⁰³⁾ <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurypedia>

Belçika – Fransız Topluluğu

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Belçika, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9.5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir. Belçika'nın Fransız Topluluğu için herhangi bir özel bölgesel hedef tanımlanmamıştır.

Tanım(lar)

21 Kasım 2013 tarihinde kabul edilen kararname⁽¹⁰⁴⁾, okulu terk edenleri, sadece ortaöğretim birinci kademe ya da daha altı eğitime sahip olarak okulu ya da eğitimi terk edenler ve artık eğitim ve öğretimde olmayan kişiler olarak tanımlamaktadır.

Ulusal veri toplama

İstatistik Belçika, Eurostat İşgücü Anketi için istatistik veri toplamadan sorumludur.

Belçika'nın Fransız Topluluğu'ndaki Zorunlu Eğitim Genel Müdürlüğü, yıl boyunca okullar tarafından sağlanan devamsızlık verilerini izler.

Ayrıca zorunlu eğitime uyumlu olarak veri toplamaktan da sorumludur. Bu veriler, Walloon Bölgesi için Fransız Topluluğu düzeyinde her iki yılda bir toplanır. Brüksel-Başkent Bölgesi'nde, Fransız ve Flaman

⁽¹⁰⁴⁾ Okulda gençliğin refahını, okul bütünleşmesini, okul şiddetinin önlenmesini ve okul rehberliğini arttırmaya ilişkin okul araçlarını organize etme hakkındaki kararname (*Décret organisant divers dispositifs scolaires favorisant le bien-être des jeunes à l'école, l'accrochage scolaire, la prévention de la violence à l'école et l'accompagnement des démarches d'orientation scolaire*). 2014/15'te yürürlüğe girecektir. (http://www.gallilex.cfwb.be/fr/leg_res_01.php?ncda=39909&referant=101).

Toplulukları memurlarından oluşan bir birim tarafından her yıl toplanır (bu bölgede, öğrenciler iki topluluktan birine kayıtlı olabilir). Veriler, yayınlanmaz, ancak üst, bölgesel ya da yerel düzeyde, isimsiz olarak istek üzerine mevcuttur.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Belçika'nın Fransız Topluluğu'nun, özellikle okul terkiyle mücadele için tasarlanmış kapsamlı bir stratejisi yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadele etmek için uygulanan temel politikalar ve önlemler şunları hedef almaktadır:

- okul yılının başında öğretmen başına düşen çocuk sayısını azaltarak okul-öncesi okullara küçük çocukların entegrasyonunu kolaylaştırma; tüm okul-öncesi okullardaki beden eğitimi uzmanlarının desteğinin sağlanması;
- sınıf tekrarına ilişkin alternatif uygulamalar hakkında okullarda bilgi ve uzmanlık değişimini teşvik eden bir pilot proje "Kalkış!" (*Décolâge!*) aracılığıyla sınıf tekrarını azaltma;
- mesleki eğitim reformu yoluyla eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma, halen hazırlık aşamasındadır. Sonuçlardan biri olarak, yetişkin eğitimi, yeterliliği olmadan okul sistemini terk eden öğrenciler daha sonra eğitimlerini sürdürümlerini sürdürsünler diye "birimler tarafından yeterlilik" sürecinin bir parçası haline gelecektir;
- okulu bitirmeden ayrılma hakkında öğretmenlere yönelik devam eden mesleki gelişim sunma;
- öğrencilerin kişisel projelerine odaklanarak hayatboyu eğitim ve kariyer rehberliği rolünü güçlendirmek;

- dil desteğine erişimlerini sağlayarak yeni gelen göçmen öğrenci sayısını arttırmak;
- öğretmenleri ve öğrencileri destekleyen mobil ekiplerle arabuluculuk hizmetlerinin görevlerini yeniden belirlemek;
- Bir "Okul Şiddeti ve Bitirmeden Ayrılma Gözlemevi" kurarak "Barışçıl Eğitim Koşullarını sağlamaya ilişkin Eylem Planı"nı (*Plan d'actions visant à garantir les conditions d'un apprentissage serein*) uygulama.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve göçmen kökenli öğrencilere ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Expairs projesi (2012-2014), çoğu okul terkinin gerçekleştiği özellikle VET'in 3. yılında (2. derecenin ilk yılı) ELVET'le mücadele etmenin yollarını arar. Proje, 45 VET okulunu kapsar ve daha iyi okul iklimiyle (örneğin, aileler de dahil olmak üzere öğrenci ve öğretmenlerle toplantılar, öğrenci temsilciliği sistemini tanıtmaya, daha açık iletişim, vb.), bireyselleştirilmiş eğitim yolları ve kariyer planlarıyla, bireysel ve grup proje çalışması gibi yenilikçi pedagojilerle, işverenlerin daha yakından içerilmesiyle (iş bulma günleri, şirket ziyaretleri, motivasyon görüşmeleri), okul geleneklerinin yeniden düzenlenmesiyle (örneğin, öğrenci değerlendirmesi ve okul zaman çizelgesi), öz-güveni arttıran faaliyetlerle, danışmanlığa daha iyi erişimlerle, vb. öğrencilerin motivasyonlarını ve çalışma becerilerini arttırmaya odaklanmaktadır.
- Brüksel'de, çıraklığın sonlandırılmasına yol açabilecek sorunları önlemek için çıraklarla işverenler arasında etkili bir şekilde çalışması için yerel bir çıraklık merkezinde okul terkinine ilişkin yeni bir birim kurulmaktadır.

Sektörler-arası işbirliği

Okulda gençlik refahını, okulun yeniden bütünleşmesini, şiddetin önlenmesini ve mesleki rehberliği arttırmak için zorunlu eğitimle gençlik sektörleri arasında politika işbirliği düzenlenmesi konusunda son zamanlarda bir kararname⁽¹⁰⁵⁾ kabul edilmiştir. 2014/15 öğretim yılında yürürlüğe girecek ve yapısal işbirliği mekanizmalarının yanı sıra bir koordinasyon komitesinin kurulmasını da içerecektir.

Bu kararname, yerel/kurumsal düzeydeki çok-ajanslı ortaklıkları yasal bir zorunluluk haline getirmektedir. Okul müdürleri, öğretmenler, psikologlar, sosyal ve gençlik çalışanları, hemşireler, konuşma ve dil uzmanları ve arabulucuları içermelidir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve rehberlik, şu anda açıkça okul terkiyle mücadele için bir telafi önlemi olarak kabul edilmektedir. Kasım 2013 yılında kabul edilen ve Eylül 2014 yılında yürürlüğe giren "Tanım" kapsamında belirtilen yeni kararnamede, eğitim ve kariyer rehberliği de okul terkiyle mücadele için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak kabul edilmektedir.

Tüm ilköğretim ve ortaöğretim okullarının, özellikle iş dünyası hakkındaki bilinçlendirmeyi arttırmak ve eğitim ve öğretim yolları hakkında bilgi vererek, eğitim sürecine kariyer rehberliğini entegre etmeleri gerekmektedir. Ortaöğretimde buna özel ilgi verilmektedir. Bu konularla ilgilenen öğretmenlerin özel eğitimi bulunmamaktadır.

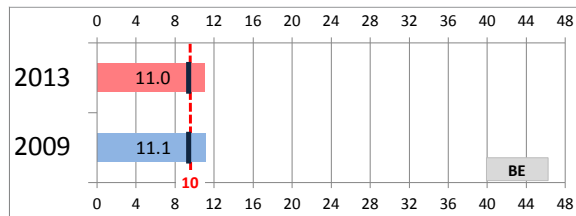
Eğitim ve kariyer rehberliği konusunda tavsiye almak için, öğrenciler ayrıca doğrudan bir psiko-mediko-sosyal merkezi (*centre psychomédico-social* – CPMS) ile temasa geçebilir. Kariyer rehberliği hizmetleri ayrıca *Infor Jeunes* ya da *Service d'information sur les études et les professions* gibi kuruluşlar tarafından da sağlanmaktadır.

⁽¹⁰⁵⁾ http://www.gallilex.cfwb.be/fr/leg_res_01.php?ncda=39910&referant=I01

Okulu terk edenlere yönelik bir telafi önlemi olarak, Okula Yeniden Entegrasyon Hizmetleri, geçici olarak, okulu bitirmeden ayrılan gençleri karşılayarak onlara yardımcı olup çabucak tekrar eğitim ve öğretime dönmeleri konusunda yardımcı olur.

Belçika – Almanca-konuşan Topluluğu

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Belçika, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9.5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir. Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu için herhangi bir özel bölgesel hedef tanımlanmamıştır.

Tanım(lar)

Sadece devamsızlık, zorunlu eğitime uygun olmama olarak tanımlanır.

Ulusal veri toplama

İstatistik Belçika, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu'nda, okulu terk edenler için herhangi bir veri toplama yoktur.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu'nda, özellikle okul terkiyle mücadele için tasarlanmış kapsamlı bir stratejisi yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

Bölgesel Kalkınma Kavramı *Ostbelgien Leben 2025* ⁽¹⁰⁶⁾, 2011 yılından beri uygulanmaktadır. Okul terkiyle ilişkin aşağıdaki özel politika ve önlemleri bütünleştirir:

- genel eğitimden mesleki eğitime geçiş sırasında teşvikler oluşturarak eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma ve hem eğitimlerde hem de mesleki deneyimde kazanılan akademik ve mesleki becerilerin tanınmasına ilişkin önlemler belirleme;
- farklılaştırılmış modüler öğretim yoluyla öğrenme güçlüğü çekip çıraklığa yeni başlayanlar için destek sunma. Bu, modüllere giriş için açık kriterler belirleyerek 2013/14 öğretim yılında daha sistematize olmuştur;
- eğitimin kalitesini arttırmak amacıyla öğretmenlere destek için özel personel kiralama. Öğretilen farklı dersler için teknik danışmanlık grupları oluşturulmuştur. Bir okulun öğrenme kültürünü geliştirmeyi, sistematik yansıma türleri, kalite güvence önlemleri ve geribildirim oluşturmayı amaçlayan bir okul kalkınma danışmanlığı uygulamaya konmuştur;
- eğitim ortamının dışında kalmış ya da bitirmeden ayrılmış öğrenciler için tam-zamanlı bir okul olarak tasarlanan "zaman aşımı" projeleri. Okulu terk etme riski altında olan öğrencilerin eğitim sistemine yeniden entegrasyonlarını kolaylaştırarak okul terki azaltmayı hedeflemektedir.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenen önlemler göçmen kökenli öğrenciler üzerinde durmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET belirli girişim belirlenmemiştir, ancak hem yeni hem de planlı VET reformlarının ülkedeki ELET oranlarını azaltmaya katkıda bulunması beklenmektedir.

⁽¹⁰⁶⁾ <http://www.dgregierung.be>

Örneğin, özellikle okulu terk edenlerle göçmenler için VET'e erişimi genişletme amacıyla 2010 yılında yeni bir çıraklık hazırlık yılı belirlenmiştir.

Sektörler-arası işbirliği

Uzun-sürelili işbirliği, istihdam, gençlik, sosyal işler ve aile politika alanları arasında mevcuttur.

Kurumsal/yerel düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, projeler (örneğin, "zaman aşımı" projesinde, durum yönetimi ekibi, okul müdürüyle psiko-mediko-sosyal merkezinden (*Psycho-medizinisch-soziale Zentrum* – PMS⁽¹⁰⁷⁾ oluşmaktadır), proje koordinatörü ve diğer kurumlar arasında mevcuttur. Öğretmenler de aynı zamanda işbirliğine katılabilir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek üzere bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, zorunlu müfredatlar-arası bir ders olarak ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına yerleştirilmiştir. Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu, 2011 yılında, ilköğretim ve ortaöğretim için kariyer seçimleri ve kariyer rehberliği hazırlamayı amaçlayan bir "Kariyer Seçimi Hazırlama ve Kariyer Rehberlik Beceri Kılavuzu" (*Rahmenplan Schulische Berufswahlvorbereitung und -orientierung*) kabul etmiştir. Kılavuza göre, okulların, öğrencileri ve onlara bakanları, çalışmalar, eğitim ve kariyer olanakları hakkında bilgilendirip tavsiyede bulunmaları gerekmektedir. Kariyer rehberliği, okul eğitiminin bir parçasıdır ve okulla iş dünyası arasında önemli bir bağlantıdır.

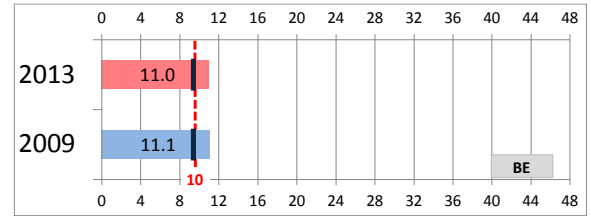
Okulda yer alan profesyoneller, okul terki ya da risk altındaki gruplarla ilgili herhangi bir özel eğitimi olmayan öğretmenlerdir.

Öğrenciler ayrıca, eğitim ve kariyer rehberliği hakkında tavsiye almak için doğrudan PMS ile irtibata geçebilir.

Bir telafi önlemi olarak, Belçika'nın Almanca-konuşan Topluluğu'nun İstihdam Bürosu, gençler ve yetişkinlerin eğitiminden ve kariyer rehberliğinden sorumlu organ olarak görev yapar.

Belçika – Flaman Topluluğu

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Belçika, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9.5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Ulusal hedefe ek olarak, Belçika'nın Flaman Topluluğu, 2016 yılı itibarıyla %5.7 bir ara hedef ile 2020 yılına kadar okul terki oranını %4.3'e düşürmek için bölgesel bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, Belçika'nın Flaman Topluluğu da "okulu terk edenler"e ilişkin bir gösterge kullanmaktadır: belirli bir yılda lise yeterliliğine sahip olmadan eğitimi terk eden öğrenciler.

Ulusal veri toplama

İstatistik Belçika, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadığı sorumludur.

2013/14 yılından bu yana, öğrencilerin ilerlemesi izlenebilir diye bir Flaman okuluna kayıtlı her öğrenci için tek bir kimlik kartına

⁽¹⁰⁷⁾ Eylül 2014 itibarıyla, PMS, *Kaleido*'nun parçasıdır, tüm sağlık, eğitim, gençlik ve sosyal iş konularını ele alarak 0'dan 18 yaşına kadar çocukları takip etmeyi hedefleyen yeni bir yapı.

dayalı olarak ilköğretim ve ortaöğretimdeki tüm öğrenciler için devamsızlık günlük olarak kaydedilir. Bu verinin toplanmasından Flaman Eğitim ve Öğretim Bakanlığı sorumludur. Toplu veriler üst, bölgesel ve yerel düzeyde mevcuttur. 2014 yılı itibarıyla okul düzeyinde de mevcut olmalıdır.

Eğitim ve Okul Kariyerleri Politika Araştırma Merkezi, bu idari veriyi üst ve bölgesel düzeylerde analiz eder ve bunları kamuya açık hale getirir ⁽¹⁰⁸⁾.

Strateji, politika ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Pakt 2020, Ocak 2009'da imzalanmıştır. Belçika'nın Flaman Topluluğu'ndaki okulu terk edenlerin sayısını, bölgesel 2020 hedefi için azaltmayı amaçlamaktadır.

Bu amaca ulaşmak için, kapsamlı bir strateji geliştirilmiştir: "Okul Terkine ilişkin Flaman Eylem Planı" (*Actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten*) ⁽¹⁰⁹⁾. Flaman hükümeti, genel izlemeden sorumludur. Eylem planı, izleme, tedbir, müdahale ve telafi yönlerini kapsar ve 2020 yılına kadar olan sorumlulukları ve zamanlamayı (kısa ve uzun vade) tanımlar. Ana unsurları şunlardır:

- ortaöğretimdeki esnek eğitim yollarının gelişimini destekleme (iyi uygulama, okullara destek);
- daha ileri geçiş yolları açma (özel eğitim ve alternatif eğitim sisteminden gelen öğrenciler için);
- okul müdürleri ve personel için okul terki hizmet-içi eğitimi öncelikleştirme;
- öğretmenlik üzerine iyi uygulama toplama ve yayma;
- okul düzeyinde veri toplamayı kullanılabilir hale getirme ve bunlar analiz etmek için okul kapasitesini artırma ve okul terki okul

politikası hazırlama. Tarama işlemi sırasında, müfettişlik, okul terkini önlemek için uygulanan eylemlerin etkililiğini inceler;

- çeşitli aktörler arasında (okullar, Öğrenci Rehberlik Merkezleri, İstihdam Hizmetleri ve Mesleki Eğitim Ajansı, firmalar, vb.) okul terkiyle mücadele etmek için yerel bir temel anlaşma geliştirilmesi;
- iş unsuruyla ilişkiyi güçlendirme (alternatif eğitim sisteminde, zorunlu stajlı mesleki ortaöğretimde, vb.);
- yetişkinler için meslek-odaklı yollardaki yeterliliği daha ileri geliştirme ve kolaylaştırma.

Flaman eylem planı için tahsis edilen ek bütçe yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

- ilköğretim ve ortaöğretime giren tüm öğrencileri, eğitim dilindeki yetkinliklerde tarama (2014 itibarıyla)
- geçici olarak (beş gün ile altı hafta arasında) okula dahil olmayan öğrenciler için "zaman aşımı" projesi.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenmiş önlemler, okuldan işe geçiş aşamasında ek desteğe ihtiyaç duyan yetersizlikleri olan öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Elet önlemlerinin çoğu (örneğin, okul düzeyinde erken terk verileri, okulu bırakma riski taşıyan öğrencileri desteklemede Öğrenci Rehberlik Merkezleri, ELET'le mücadele etmek için yerel eylem planları ve Eğitim Müfettişliği tarafından okul terkine ilişkin okul eylem planının değerlendirilmesi) ayrıca VET sektörü için de geçerlidir. Bölgesel eylem planı, iş- tabanlı eğitim fırsatlarında bir artış gerektirir. Ayrıca,

- ayrıca VET öğrencileri okulda ya da işe yerleşme sırasında zorluk çekerlerse, bu öğrenciler için iş becerilerini (örneğin,

⁽¹⁰⁸⁾ www.steunpuntssl.be

⁽¹⁰⁹⁾ http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/Actieplan-Vroegtijdig_Schoolverlaten_def.pdf

zamanında gelme, üst personel/iş arkadaşlarıyla nasıl iletişim kurulacağı) geliştirmelerine ilişkin izin almalarına olanak sağlayan köprü programları bulunmaktadır;

- birçok bireysel VET sağlayıcıları ve şehirler, düzenlemeleri ve tepki prosedürlerini bildiren güçlü okuldan kaçmanın izlenmesini sistemleri geliştirmişlerdir;
- birçok sağlayıcı, VET öğrencilerine bireysel eğitim yolu danışmanı atar, öğretmenlerde öğrenci davranışı/ tutumunun tam değerlendirmesini yapmasını talep eder ya da okulu bırakmaya yol açabilecek problemleri tespit etmeye ilişkin çıraklık ve diğer iş yerleştirmeleri sağlayan işverenlerden tüm devamsızlık ve diğer sorunlar için okulu bilgilendirmelerini talep eder.

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkine ilişkin eylem planı, Eğitim ve Öğretim; Çalışma ve Sosyal Ekonomi; Refah, Halk Sağlığı ve Aile Bakanlıklarının yanı sıra Flaman İstihdam Hizmetleri ve Mesleki Eğitim Kurumu, Eğitim ve Öğretim Kalite Ajansı, Eğitim İletişim Ajansı, Girişimcilik Eğitim Merkezi, Öğrenci Rehberlik Merkezi, sosyal ortaklar, vb. arasında işbirliği gerektirir.

Çoğu paydaşın dahil olduğu eylem planının geliştirilmesi için bir tematik çalışma grubu oluşturulmuştur. Ayrıca, sektörler-arası bir yönlendirme grubu, eylem planını uygulamak için yılda en az bir defa toplanır. Her iki grup da eylemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesine katılır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, yasal bir zorunluluktur. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar ve sosyal hizmet çalışanları gibi uzmanları içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmeye ilişkin bir telafi önlemi değil de bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ilköğretim ve ortaöğretimde zorunlu bir müfredatlar-arası derstir. Rehberlik, tüm okul öğretmenleri tarafından yönetilmektedir. Okul terkine ilişkin belli bir eğitim gerekmemektedir, fakat öğretmenlere yönelik CPD programları mevcuttur. CPD ihtiyaçları, her kurum tarafından belirlenir.

Öğrenciler ayrıca, doğrudan Öğrenci Rehberlik Merkezleri'ne gönderilebilir. Bu merkezler, dört alanda öğrencilere rehberlik ve okullara da destek sağlar: eğitim ve öğretim, kariyer eğitimi, psikolojik ve sosyal davranış ve önleyici sağlık hizmetleri.

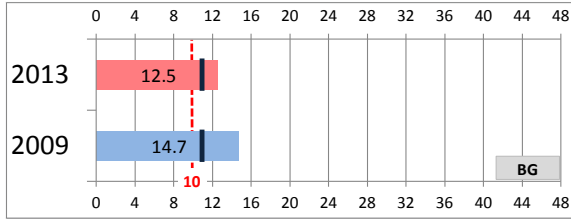
Mevcut telafi önlemleri öncelikle eğitim sisteminde, fakat aynı zamanda, Flaman Kamu İstihdam Hizmetleri ve Mesleki Eğitim Kurumu tarafından da organize edilir (örneğin: okulu terk eden gençlere iş deneyimi sağlamak ya da beceri ve tutumlarını geliştirmeye yardımcı olmak için Avrupa Yapısal Fonları tarafından finanse edilen projeler).

Ayrıca, eğitim ve kariyer olanakları hakkında öğrenci bilgisi için Öğrenci Rehberlik Merkezi internet sitesi ⁽¹¹⁰⁾, şu anda okulu terk edenlere bilgi sağlamaktadır.

⁽¹¹⁰⁾ www.onderwijskiezer.be

Bulgaristan

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Bulgaristan, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %11.0'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terkinin Eurostat tanımı, ulusal bir tanım olara da kullanılmaktadır: 18 yaşın altında olma ve sadece ortaöğretim birinci kademe ya da altına sahip olma.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Enstitüsü (NSI), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. NSI, ayrıca okul terkiyle ilişkin anketler yayınlamaktadır.

Eğitim ve Bilim Bakanlığı, bir internet tabanlı kayıt (ADMIN) ve Bilgi Güvence ve Eğitim Merkezi tarafından düzenli olarak toplanan verileri kullanır. Veriler, daha ziyade okulu bitirmeden ayrılanlar içindir ve yılda üç defa analiz edilir. Üst düzeyde toplanır ve her sene kamuya açıklanır⁽¹¹¹⁾. 2012/13 öğretim

⁽¹¹¹⁾ <http://www.nsi.bg/bg/content/3435/%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%89%D0%B8-%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8-%D0%BF%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B8-%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B5%D0%BD-%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5>
ve
<http://www.nsi.bg/bg/content/3437/%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%89%D0%B8-i-%E2%80%93%D0%BA%D0-%D0%BB%D0%B0%D1%81-%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8-%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%BE%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B8-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86-%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D1%83%D1%87%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%B0-%D0%BF%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8>

yılından itibaren, internet-tabanlı kayıt, çocukların ve öğrencilerin ilerlemesine bir izleme sistemi entegre etmek için geliştirilmiştir.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Ekim 2013 yılında, Bulgaristan, okul terkiyle mücadele etmek üzere, kapsamlı bir strateji kabul etmiştir, "Okul Terkini Azaltma Stratejisi 2013-2020"⁽¹¹²⁾. Ana önlemler şunlardır:

- erken çocukluk döneminden başlayarak eğitim kalitesini ve erişiminin geliştirilmesi;
- mono-etnik kökenli sınıfların oluşumunun önlenmesi ve eğitim sürecindeki tüm katılımcılar için çok kültürlü becerilerin geliştirilmesi;
- finansal nedenlerden dolayı okul terki riski altında olan öğrencileri destekleme;
- mesleki eğitim için modeller geliştirilmesi;
- örgün eğitim ya da yaygın eğitim yoluyla kazanılan yetkinliklerin geçerliliği için ulusal bir sistemin kurulması;
- çeşitli yaş gruplarına adapte olabilen kariyer rehberlik sistemlerinin ayrıntılı olarak ele alınması ve uygulanması;
- olumlu eğitim ortamları ve bireysel destek sağlama;
- bireysel öğrencilerin ilerlemesinin bir anonim takip sistemi ile birlikte erken uyarı sistemleri geliştirme ve uygulama;
- ailelerin katılımını artırma;
- mesafe, akşam ve yarı-zamanlı eğitim; kulüpler, kütüphaneler ve toplum merkezlerinde eğitim fırsatları; ve işyeri eğitimi dahil olmak üzere okulu terk

⁽¹¹²⁾ <http://mon.bg/?h=downloadFile&fileId=1973>

edenlerin yeniden eğitim sistemine dönmeleri için koşullar oluşturma;

- yaygın eğitimin geçerliliği için ulusal bir sistemin kurulması.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilgili tüm temel politikalar ve önlemler yeni kapsamlı stratejiye dahildir.

Risk altındaki gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve azınlık/Roman kökenden gelen öğrencilerin yanı sıra özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- VET sağlayıcıları, erken uyarı işaretlerini ve dolayısıyla risk altında olduğu belirlenen öğrencileri işaret etmek için okul komiteleri oluşturmak zorundadır.
- Okulu terk edenler olarak sınıflandırılan 16+ öğrencileri hedefleyen yeni bir ikili eğitim sistemi tanıtılmaktadır.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, gençlik, sosyal işler, aile, adalet ve sağlık politika alanları arasında okul terkine ilişkin işbirliği, Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın koordinasyonunda geliştirilmektedir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar bulunmaktadır, fakat ortaklık uygulaması henüz tam oluşturulmamıştır. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve gençlik çalışanları gibi profesyonelleri içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ilköğretim ve ortaöğretim birinci kademe müfredatında derslere entegre edilmiş bir ders olarak yerleştirilmiştir. Aynı zamanda ilköğretimden liseye kadar ayrı bir seçmeli ders olarak da öğretilmektedir.

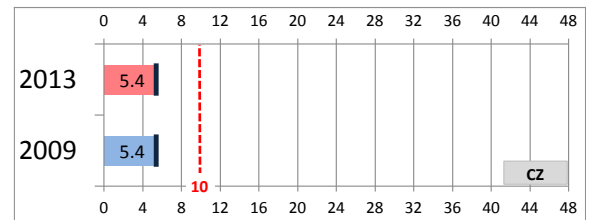
Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özellikle bu konuda eğitim almış öğretmenlerin yanı sıra eğitim ve kariyer danışmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve/veya pedagoğlardır.

Rehberlik, 30/09/2013 tarihinde yürürlüğe girmiş olan yeni "Okulda kariyer rehberliği sistemi"yle son zamanlarda oluşturulmuş olan 28 Kariyer Rehberliği Bölge Merkezi tarafından sağlanmaktadır. Bu bölgesel merkezler aynı zamanda okula da müdahale edebilir.

Telafi önlemleri, "Çalışma şansı", "Kaliteli eğitim yoluyla işsizlere yönelik istihdam olanaklarının artırılması" ya da "Yeni bir bakış açısı" gibi projeler kapsamında test edilmektedir. Rehberlik ve motivasyon yönleri olan bu projeler, çeşitli eğitim türleri kullanarak okulu terk eden gençleri yeniden eğitim ve öğretime entegre etmeyi hedeflemektedir: uzaktan eğitim, akşam eğitimi ve yaygın eğitim.

Çek Cumhuriyeti

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Çek Cumhuriyeti, okul terki oranını %5.5'in altında muhafaza etmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

İstatistiki amaçlar için, Çek Cumhuriyeti, okulu terk edenler için Eurostat tanımını kullanır.

Ulusal veri toplama

Çek İstatistik Ofisi, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

Toplanan ve anonim olan bireysel veriler, talep üzerine mevcuttur. Verilerin işlenmesi için ücret alınabilir.

Eğitimi (özellikle VET'i) terk edenler için bağlamsal bilgi sağlayarak, Ulusal Eğitim Enstitüsü (NÚV) tarafından bu amaca yönelik çeşitli anketler de ayrıca yürütülmüştür.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkine ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Özellikle erken terk riski taşıyan gruplar için kariyer rehberliğinin kalitesini iyileştirmeyi amaçlayan okul terkine ilişkin mevcut temel önlem, *VIP Kariéra II* – KP projesidir (bakınız aşağı).

Okulu terk etme riski altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel girişimi bulunmamaktadır, ancak genel eğitim için bahsedilen önlemlerden bazıları (örneğin, rehberlik önlemleri, okul rehberliğinin çalışması ve danışmanlık merkezleri), VET sektörü için de geçerlidir.

Sektörler-arası işbirliği

Çek Cumhuriyeti'nde, üst-düzyer politika alanları arasında bir işbirliği geleneği vardır. Eğitim, gençlik ve spor (tek bakanlık içinde) politika alanları, okul terkiyle bırakarak mücadele ile ilgili önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile işbirliği yapar.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıkların, özel ek destek gerektiren

öğrencilere ve ailelere destek sağlamak amacıyla yasal bir zorunlulukları bulunmaktadır. Okul müdürleri, öğretmenler (özellikle rehberlik için eğitilmiş öğretmenler ve özellikle okul önleme uzmanları olarak eğitilmiş olanlar), psikologlar, sosyal hizmet çalışanları ve iş piyasası çalışanları gibi profesyonelleri içerir. Konuşma terapistlerinin katılımı başlıca ilköğretimi ilgilendirir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Okullarda rehberlik ve okul rehberliği kolaylıkları sağlamaya ilişkin 2004 Eğitim Yasası ve Kararname 72/2005'de belirtildiği üzere, eğitim ve kariyer rehberliği, okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmektedir. Açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir telafi önlemi olarak düşünülmemektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ortaöğretim müfredatında zorunlu bir entegre dersidir, ancak okullar bunu entegre etme şekillerinde (sosyal bilimler, vatandaşlık eğitimi, çalışma hayatı için hazırlık) serbesttir. Okul danışmanlık hizmetleri, ilköğretim ve ortaöğretimde mevcuttur.

Dahil olan okul personeli, özellikle rehberlik eğitimi almamış öğretmenler, okulda müfredat-dışı rehberlik hizmetleri sunan ve özellikle rehberlikte eğitim almış öğretmenler (*výchovní poradci*) ve özellikle okul önleme uzmanları olarak eğitim almış öğretmenlerdir (*školní metodici prevence*). Bu durumda, okul psikologları ve özel eğitim ihtiyacı uzmanları gibi diğer profesyoneller de müdahale edebilir.

VIP Kariéra (2005-2008) projesinin devamı olan *VIP Kariéra II* – KP⁽¹¹³⁾ sistemik projesi, Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Ulusal Eğitim Enstitüsü'nün ortak girişimi olarak 2010 yılında başlatıldı. Hedefleri, okul terkinin önlenmesi ve risk altındaki grupların belirlenmesi idi. Proje ayrıca, eğitim ve metodolojik destek (örneğin, kariyer danışmanları için bir e-öğrenme eğitimi)

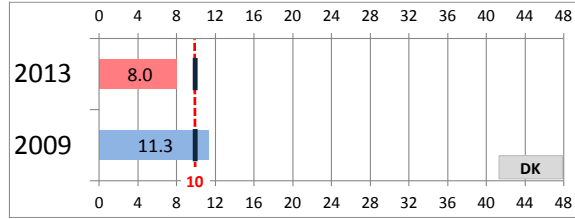
⁽¹¹³⁾ <http://www.nuv.cz/projekty/karierove-poradenstvi>

sağlayarak kariyer danışmanlığının kalitesini arttırmayı, rasyonelleştirmeyi ve daha da ileriye götürmeyi amaçlamaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ayrıca Ulusal Eğitim Enstitüsü'nün bir parçası olan Kariyer Rehberlik Merkezi ve bölgeler tarafından oluşturulan Pedagojik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezleri tarafından dışarıdan temin edilmektedir.

Danimarka

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Danimarka, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'un altına düşürmek için belirlediği ulusal hedefe hali hazırda ulaşmıştır. Okul terkine ilişkin herhangi bir yeni hedef belirlenmemiştir.

2011 Hükümet Programı'nda (*Et Danmark, der står sammen*)⁽¹¹⁴⁾, Danimarka'nın hedefi, gençlerin %95'inin lise ya da mesleki eğitime ulaşmalarını sağlamaktır.

Tanım(lar)

Kullanılan ulusal tanım, bir lise bitirme belgesi olmadan okulu terk eden gençlere karşılık gelmektedir.

Ulusal veri toplama

İstatistik Danimarka, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

Özel bir veritabanı (*Ungedatabasen*), 15-29 yaşlarındaki kişilerin eğitim ve istihdam

⁽¹¹⁴⁾ http://www.stm.dk/publikationer/Et_Danmark_der_staar_sammen_11/Regeringsgrundlag_okt_2011.pdf

durumu ile ilgili olarak Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilmektedir (okullar, belediye yetkilileri ve vergi yetkilileri için yasal raporlama yükümlülüğü). Toplu veriler, üst düzeyde her ay mevcuttur. Veritabanı yeni olduğu için, şu anda sadece 15-17 yaşındakilerle ilgili veriler halka açıktır⁽¹¹⁵⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Danimarka'nın okul terkine ilişkin herhangi bir kapsamlı stratejisi bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Danimarka Hükümeti, Şubat 2014 yılında, "Gelecek için becerikli: Daha iyi ve daha çekici mesleki eğitim ve öğretim programları" (*Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser*)⁽¹¹⁶⁾ denilen mesleki eğitim ve öğretim programlarının önemli bir reformunu kabul etmiştir. Danimarka'da okul terki, özellikle VET ile bağlantılıdır. 2013 ve 2020 yılları arasında, 3 milyar DKK toplam bütçesi, çeşitli girişimlerin uygulanması için tahsis edilmiştir. Temel önlemler şunları hedeflemektedir:

- öğretmenlerin artan öğretim ve işle ilgili yetkinliklerinin artırılmasıyla, okul müdürleri için yönetim ve okul kalkınma programlarıyla, okul-tabanlı faaliyetlerle şirketlerdeki uygulamalı eğitim arasında daha iyi bir bağlantıyla, BT kullanımına ilişkin stratejiyle ve eğitim danışmanlarıyla uygulama aşaması sırasında kalite denetimiyle VET'in kalitesini arttırma;
- bireysel eğitim sağlayarak ve gerekli düzeye ulaşmalarına destek vermek amacıyla eğitimlerine devam etmeme riski olan okul öğrencilerinin erken değerlendirilmesi;

⁽¹¹⁵⁾ <http://www.uvm.dk/Service/statistik/tvaergaaende-statistik/ungedatabasen>

⁽¹¹⁶⁾ <http://www.uvm.dk/~media/UVM/Filer/Udd/Erhverv/-PDF14/140224%20endelig%20aftaletekst%2025%202%202014.ashx>

- kişilerin önceki deneyimleri ve eğitimlerinin üzerine daha fazla inşa ederek ve yetişkin öğrencilere daha fazla uyan öğretim yöntemleriyle gençler ve yetişkinler (25 yaşından itibaren) için VET eğitim yollarını farklılaştırma;
- eğitim ve kariyer rehberliği;
- mesleki eğitim, eğitim yüksekokulları ve liseler arasında paylaşılan ortak kampüsleri teşvik etme;
- VET programlarına erişim kanallarını 12'den 4'e düşürme ve VET programından bağımsız olarak aynı süreyle bir temel program uygulama;
- yükseköğretime geçiş olasılığını iyileştirme;
- ilköğretim ve ortaöğretim birinci kademedeki gençlik eğitime geçiş aşamaları için rehberliğin iyileştirilmesi ve kabul şartlarının açık hale getirilmesi;
- işgücü piyasası için temel yeterlilikleri sağlamak amacıyla bir VET'e ya da gençlik programına başlayamayanlar için hedefli ve esnek programlar sunma;
- daha pratik eğitim yerleştirmeleri sağlama.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ya da göçmen kökene sahip öğrencilere ve özel eğitime muhtaç öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- 2008 yılından bu yana, VET okullarının ELVET'i azaltmaya ilişkin faaliyetleri ve ilerlemeyi rapor ettikleri yerlerde okul terki hakkında yıllık eylem planları (Arttırılmış Tamamlamaya İlişkin Eylem Planları/ *Handlingsplaner for øget gennemførelse*) hazırlamaları gerekmektedir.
- KOLAY sistem, okul-tabanlı programları ve çıraklıkları terk edenleri de dahil olmak üzere, tüm VET sağlayıcılarından terk edenler hakkındaki verileri toplayan bir

platformdur. Veriler, ELVET sağlayıcısı ve farklı coğrafi düzeylerde olmak üzere üç aylık, yıllık ve genel bir bakış sağlamak için kullanılır (UNI-C KOLAY sistemi).

- Tutma Karavan (*Fastholdelseskaravane*) (2008-2013) ve onun takip girişimi Tutma İşgücü (*Fastholdelses taskforce*) (2013-2016), ELVET'i işaret etmek için VET öğretmenlerinin, eğitimcilerin ve okul müdürlerinin yetkinliklerini geliştirerek VET'teki etnik azınlık kökene sahip yüksek sayıdaki öğrencileri çekmek ve tutmak için kurulmuştur. Girişim, özel bir tutma koordinatörü de dahil olmak üzere VET sağlayıcılarına kaynak sağlar.
- Kalite Gözlem girişimi (2010-2013)⁽¹¹⁷⁾, ELVET'i azaltmak için mevcut olan yerel girişimlerle ilgili bilgi ve iyi uygulama eğitimini toplayıp yaymıştır.
- Bir iş-tabanlı çıraklık bulamayan VET öğrencilerine bir alternatif olarak mevcut VET kurumlarına yeni okul-tabanlı çıraklıklar sunmak için 2013 yılında yaklaşık 50 çıraklık merkezi kurulmuştur. Çıraklık merkezleri, mümkün olduğu kadar gerçek iş çevresine yakın olmak için tasarlanmıştır.

Sektörler-arası işbirliği

VET reformu, eğitim, istihdam, gençlik ve sosyal işler politika alanları arasında işbirliği gerektirir. Eğitim Bakanlığı, sosyal ortaklarla (Temel Mesleki Eğitim ve Öğretim Danışma Kurulu, ulusal ticaret komiteleri, yerel eğitim komiteleri) işbirliği yapmaktadır, fakat işbirliği mekanizmaları henüz oluşturulmamıştır.

Çok-ajanslı ortaklıklar, yerel/kurumsal düzeyde kurulmuş ve okul müdürleri, öğretmenler ve rehberlik uzmanlarını dahil etmektedir. Diğer uzman türleri de geçici olarak yer alabilir.

⁽¹¹⁷⁾ <http://www.emu.dk/omraade/eud>

Eğitim ve kariyer rehberliği

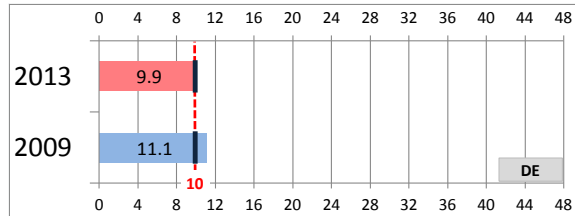
Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ilköğretim ve ortaöğretimde zorunlu bir entegre derstir. Özellikle eğitilmemiş öğretmenler bu dersin müfredatı entegrasyonundan öncelikli olarak sorumlu değillerdir. Lisede, eğitim ve kariyer rehberliği, belediye Gençlik Rehberlik Merkezleri tarafından sağlanmaktadır.

Belediye Gençlik Rehberlik Merkezleri, okul müdürleri ile işbirliği içinde, ortaöğretim birinci kademedeki okulda rehberlik faaliyetleri düzenler. Bu merkezler, aynı zamanda eğitimi terk etmiş kişileri hedef alıp rehberlik sağlanmasından sorumludur. Merkezlerin zorunlu eğitimi tamamlamamış ve eğitim sistemi ya da işgücü piyasasının dışında olan 25 yaşından küçük gençlerle yasal olarak temas kurmakla yükümlüdür. Rehberlik danışmanları, gençlerle, eğitim, öğretim ya da istihdama geri dönmelerine yardımcı olmak amacıyla bu kişilerle farklı fırsat ve programları tartışır.

Almanya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Almanya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10.0'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

AB 2020 ulusal hedefe ek olarak, Federal Hükümet ve *Länder*, a) yeterliliği olmadan okulu terk eden gençlerin sayısını (%8'den %4'e) b) eğitime devam etmeye yeterli

olabilecek fakat mesleki yeterliliğe sahip olmayan genç yetişkinlerin sayısını (%17'den %8.5'e) 2015 itibarıyla yarıya indirmeyi hedeflemektedir ⁽¹¹⁸⁾.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, Almanya, ayrıca "okulu bitirmeden ayrılanları", temel eğitimi tamamlamadan okulu bırakanlar olarak tanımlar.

Ulusal veri toplama

Länder İstatistik Ofisleri (üst düzey yetkililer), Eurostat İşgücü Anketi için istatistik veri toplama sorumludur. Toplanan *Länder* arası veriler, her yıl Daimi Konferans ve Federal İstatistik Bürosu'nda mevcuttur ⁽¹¹⁹⁾.

Bund's ve *Länder*'s istatistik ofisleri de aynı zamanda aylık ve yıllık bazda genel okul istatistiklerinin parçası olarak okulu terk edenlerin yeterlilikleri hakkında veri toplar. Bu veriler, üst düzeyde (Federal/*Länder*) toplanır ve her yıl yayınlanır ⁽¹²⁰⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

2007 yılında uygulanan yeterlilik Girişimi "Eğitimle yola devam etme" (*Aufstieg durch Bildung*) ⁽¹²¹⁾, aşağıdakiler için Federal ve *Länder* yetkili makamları arasında yakın işbirliği anlamına gelir:

- erken bir aşamada öğrenme bozukluklarını belirlemek;
- ikili sistemin eğitim kültürünü güçlendirmek ve pekiştirmek;

⁽¹¹⁸⁾ https://www.bmbf.de/pub/beschluss_bildungsgipfel_dresden_en.pdf

⁽¹¹⁹⁾ <https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/BildungForschungKultur/Internationales/Bildungsindikatoren.html>

⁽¹²⁰⁾ https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/BildungForschungKultur/Internationales/Bildungsindikatoren/1023017137004.pdf?_blob=publicationFile

⁽¹²¹⁾ http://www.bmbf.de/pub/beschluss_bildungsgipfel_dresden_en.pdf

- genel eğitimden mesleki eğitime ve ikili sistemlere geçişi kolaylaştırmak için sistematik yetkinlik profilleri hazırlamak;
- eğitime ilişkin hazırlığı ve okuldan mesleki eğitime geçişi arttırmak için "İş başlatıcı Bağlantı" girişimini başlatmak.

Okulu temel genel eğitim yeterliliği olmadan terk eden öğrencilerin sayısını azaltmayı, ortaöğretim birinci kademedeki bir sonraki eğitim düzeyine ya da ikili sistemde mesleki eğitim ve öğretime geçişi sağlamayı ve okulu bitirmeden ayrılan⁽¹²²⁾ stajyerlerin sayısını düşürmeyi amaçlayan "Eylem çerçevesi", aşağıdaki önlemleri içerir:

- dezavantajlı çocukların bireysel tespiti;
- tüm gün eğitimi genişletmeye devam etme;
- öğretmen eğitimini iyileştirme;
- mesleki oryantasyonu iyileştirme;
- ilk genel eğitim yeterliliğine (*Hauptschule* bitirme sertifikası) ulaşamama riski taşıyan öğrenciler için özel yardım;
- işyerindeki karşılaşmaların yoğunlaştırılması.

"Düşük performans gösteren öğrencileri için destek stratejisi" (*Förderstrategie für leistungsschwächere Schülerinnen und Schüler*)⁽¹²³⁾, aşağıdaki önlemleri içerir:

- uygun tüm gün teklifleri geliştirme ve eğitim ortaklıklarının güçlendirilmesi;
- öğretmen eğitimini geliştirme;
- mesleki rehberliği profesyonelleştirme;

- diğer uzman ve ailelerin katılımı ile öğretmenler tarafından geliştirilen bireysel destek planları;
- daha uzun eğitim dönemleri için kolaylaştırma ve hedeflenen destek;
- uygulamalı ders planlaması;
- *Hauptschule* bitirme belgesi elde etmek için özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere destek.

2. Mevcut politika ve önlemler

Devamsızlık yapanlar için İkinci Şans programı (*Schulverweigerung – Die 2. Chance*), okuldan kaçma sonucunda ortaöğretim ve mesleki eğitimi tamamlamama riski olan gençlere bireysel sosyo-pedagojik destek sunar.

Okul terkiyle ilgili diğer önlemler, ağırlıklı olarak erken çocukluk eğitimi ve bakıma erişimin genişletilmesi ve okula geçişi arttırmak için çocuk eğitimi merkezleri, aile ve okul arasında iletişim kanallarını kurmayı hedeflemektedir.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Bireysel çıraklara, başarılı bir şekilde kurs bitirme oranlarını arttırmak amacıyla eğitimleri sırasında eğitim yılı başında ya da herhangi bir zamanda, sosyal, pedagojik, mali ve diğer destek verilebilir.
- Kıdemli Uzman Servisi'nin (SES) ülke çapındaki eğitim programı (VerA), çıraklara, mesleki, sosyal ve kişisel destek sağlamak için yeni bir kaynaktır. Eğitimler, bire-bir olarak çırakları desteklemek için kendi bireysel deneyimleri sunan gönüllü ve emekli eğitilmiş uzmanlardır.
- Mesleki eğitim öncesi önlemler (*Berufsvorbereitende Maßnahmen – BvB*), okulu erken terk edenler ve diğer düşük nitelikli

⁽¹²²⁾ Handlungsrahmen zur Reduzierung der Zahl der Schülerinnen und Schüler ohne Schulabschluss, Sicherung der Anschlüsse, Verringerung der Zahl der Ausbildungsabbrecher at http://www.kmk.org/fileadmin/veroeffentlichungen_beschluesse/2007/2007_10_18-Handlungsrahmen-Schulabbrecher_01.pdf.

⁽¹²³⁾ http://www.kmk.org/fileadmin/veroeffentlichungen_beschluesse/2010/2010_03_04-Foerderstrategie-Leistungsschwachere.pdf

gençlerle göçmenlere yöneliktir. Bir eğitim şirketi ile çıraklık sözleşmesi arayan fakat bulamayan tüm gençlere bulmak için hazırlanabilecekleri alternatif bir eğitim şekli sağlama yollarını arar. Üç farklı önlem türü vardır: (a) Tanıtım Eğitimi (*Einstiegsqualifizierung* – EQJ), bir eğitim şirketinde ve bir VET okulunda iş deneyimine erişim sağlayan 6-12 aylık bir yerleştirme/stajdır; (b) Mesleki Hazırlık Yılı (*Berufsvorbereitungsjahr* – BVJ), ek bir yıllık eğitimin yanı sıra bir işletmede iş-tabanlı eğitimden oluşur; (c) şirket olmayan kuruluşlardaki mesleki eğitim (*Berufsausbildung in einer außerbetrieblichen Einrichtung* – BaE), çeşitli işletmelerde tamamlanır. Ek destek ile sosyal kurumlar tarafından sunulmaktadır.

- Kariyer/mesleki oryantasyon programı (*Berufsorientierungsprogramme*), uygun ve bilinçli bir VET seçimi yapmalarını sağlayan bir süreç başlatarak ortaöğretim birinci kademedeki öğrencileri hedeflemektedir. Katılımcılara 80 saatlik iş tecrübesi kursuna katılmaları için bir fırsat verilir.

Sektörler-arası işbirliği

Almanya'da, üst düzey politika alanları arasında bir işbirliği geleneği vardır. İstihdam, gençlik ve sosyal işler politika alanları, okul terkine ilişkin işbirliğine katılmaktadır. Federal İstihdam Ajansı, okulları, kariyer-seçmeli hizmetlerinin geliştirilmesinde destekler ve geçiş yönetimini iyileştirmek amacıyla bölgesel paydaşların koordinasyonuna katkıda bulunabilir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, özellikle düşük performans gösteren öğrenciler için bireysel destek planları geliştirmek amacıyla oluşturulmuştur. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları, terapistlerin yanı sıra konuşma ve dil uzmanlarını içerir. Ayrıca okullarda, yetkinliklerin tamamlanması da

kullanılmaktadır (örneğin, özel ihtiyaçları bilen öğretmen ekibiyle branş öğretmenleri).

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Kariyer rehberliği tasarımı üzerine bir deklarasyon, okullar, iş bulma kurumları, sanayi ve ebeveynler ve gençlerin aktif katılımları arasında güvenilir bir işbirliğinin geliştirilmesine imkan veren "Kariyer planlama hayatı planlamadır" (*Berufswegeplanung ist Lebensplanung*) sloganı altında hazırlanmıştır. "Almanya'da Kariyer Eğitimi ve Nitelikli İşgücü Geliştirme Milli Paketi"na katılan ortaklar (*Nationaler Pakt für Ausbildung und Fachkräftenachwuchs in Deutschland*), Federal İstihdam Ajansı, Eğitim ve Kültür İşleri *Länder* Bakanları Daimi Konferansı ve Ekonomi *Länder* Bakanları Konferansı'dır.

Kariyer seçimlerinde gençlere hedeflenen destek sağlamak amacıyla, Almanya'nın sanayi kuruluşları, her ilgilenen okul için şirketlerle ortaklıklar düzenlemeyi, uygulamalı çalışmalarında gençlerin bir fikir edinmelerine yardımcı olmayı, özellikle dezavantajlı gençler için okuldan eğitime geçişleri kolaylaştıracak öğretmenlik ve sponsorluk programlarına destek vermeyi ve şirketlerden gelen uygun teklifler aracılığıyla öğretmenlerin ve okul müdürlerinin devam eden eğitimlerini desteklemeyi planlamaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ortaöğretim birinci kademe müfredatına yerleştirilmiştir. Kurumun türüne bağlı olarak, ya zorunlu derslere entegre edilir ya da ayrı bir ders olarak öğretilir (*Land'a* bağlı olarak zorunlu ya da değil). Lise düzeyinde, rehberlik, müfredatın bir parçası değildir, ancak okul rehberlik hizmetleri tarafından ya da dış uzman merkezleri aracılığıyla sağlanmalıdır.

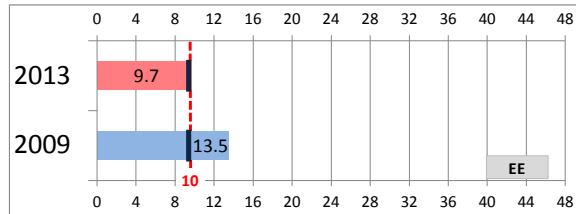
Eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu okul personeli, özellikle rehberlik eğitimi almış öğretmenlerdir (*Beratungslehrer*). Psikologlar gibi diğer uzmanlar da katılabilir.

"Eğitim Zincirleri" (*Bildungsketten*) girişimi, okuldan işgücü piyasasına geçiş aşaması için destek sunarak okulu bitirmeden ayrılma oranını en aşağı düşürmeyi hedeflemektedir.

Bir telafi önlemi olarak, Federal Hükümet, ortaöğretim birinci kademedeki (*Haupt-schulabschluss*) genel eğitime ilişkin ilk bitirme sertifikası almaları için gençleri ve yetişkinleri hazırlamak amacıyla İstihdam Teşvik Yasası'ndaki (*Arbeitsförderungsrecht*) yasal bir hakkı tanıtarak okulu bitirme yaşına gelmiş gençlere yönelik destek programını genişletecektir. *Länder*, yeterlilikleri kazanmak için eğitime dönen kişilere yönelik yeterlilik programları önerecektir.

Estonya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Estonya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9.5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlerin Eurostat tanımının yanı sıra, diğer iki ulusal tanım da kullanılmıştır: bir belge olmadan temel eğitimi bırakan gençler ve lise bitirme belgesi olmadan okulu terk eden gençler.

Ulusal veri toplama

İstatistik Estonya, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

Eğitim ve Araştırma Bakanlığı, her okul tarafından onaylanmış ve yılda bir kez toplanan Estonya Eğitim Bilgi Sisteminin kayıt-

tabanlı verilerinden sorumludur. Bu bilgi kaynağı, aynı zamanda okul terkiyle ilgili göstergeler de dahil olmak üzere, eğitim istatistikleri için İstatistik Estonya tarafından kullanılmaktadır.

Eğitime katılım ile ilgili diğer göstergeler, Eğitim ve Araştırma Bakanlığı tarafından yıllık olarak yayınlanan Kalkınma Planlarında ağırlıklı olarak yayınlanmaktadır. Bakanlık ayrıca kendi internet sitesinde "okulu bitirmeden ayrılma" istatistiklerini de yayınlar⁽¹²⁴⁾.

Toplu veriler, hem üst-düzeyde hem de okul-düzeyinde mevcuttur.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkine ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Son zamanlarda, okul terkiyle mücadele etmek için kabul edilmiş herhangi bir özel politika ve önlem bulunmamaktadır.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, göçmen kökene sahip öğrencilerle özel eğitime muhtaç öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- İşsiz yetişkinlerin, özellikle düşük becerileri olanların, yeniden VET'e (yeniden eğitime dönme ve devam etme) girmelerine destek olmak için 2009 yılında bir eğitim fırsatı programı tanıtılmıştır.
- özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için rehberlik ve eğitim, bu grup içindeki yüksek ELVET oranlarını düşürmek amacıyla VET öğretmenleri için sağlanmaktadır.
- KUTSE programı, VET kurumlarında ek yerler, danışmanlık, kariyer rehberliği ve

(124) http://www.hm.ee/ehis/statistilised_tabelid/-alus_yld_oppeasutused_oppurid.xlsx

önceki iş deneyiminin tanınmasını önererek VET'i terk eden eski öğrencileri geri getirmeyi hedeflemektedir.

- VET'e giriş, zorunlu eğitimi tamamlamadan okulu terk etmiş kişiler de dahil olmak üzere yeni grup öğrenciler için açılmıştır.

Sektörler-arası işbirliği

Mevcut değil.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

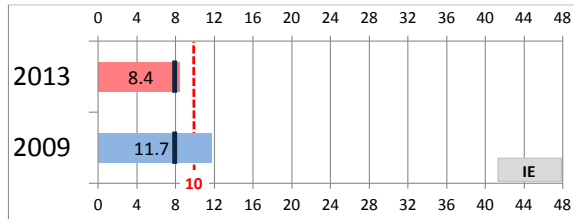
Estonya Milli Müfredatı, hem ilköğretim hem de ortaöğretimde müfredatlar-arası dersi "Hayatboyu Öğrenme ve Kariyer Planlama"yı 2011 yılında tanıtmıştır. Rehberlik, ayrıca ayrı bir seçmeli ders olarak öğretilir. Okul rehberlik hizmetleri, ilköğretim ve ortaöğretimde mevcuttur.

Rehberlikle ilgilenen okul personeli, özel eğitime sahip olan ve olmayan öğretmenler, eğitim ve kariyer danışmanları, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarıdır.

Dış danışmanlık hizmetleri, halen *Innove* Vakfı bünyesinde geliştirilmektedir.

İrlanda

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

İrlanda, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %8'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, ulusal bir tanım da kullanılmıştır: düzenli olarak okula gitmeyen, 6-16 yaşları arasındakilerle ilköğretim-sonrası 3 yılı tamamlamayanlar – hangisi en son ise.

Buna ek olarak, Toplum Eğitim Merkezleri, Gençlik Ulaşım programı kapsamında, erişime öncelik olarak okul terkine ilişkin şu tanımları kullanır: Birinci öncelik grup, kendi *Junior Certificate*'de 5Ds'den daha az olan 16-21 yaşındakilerdir; ikinci öncelik grubu, kendi *Leaving Certificate*'de 5Ds'den daha azına sahip öğrencilerdir.

Ulusal veri toplama

Merkez İstatistik Ofisi (CSO), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur ⁽¹²⁵⁾.

Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Sonrası Öğrenci Veritabanı sayesinde öğrencilerin kayıtlarına ilişkin yıllık veri toplamadan sorumludur ⁽¹²⁶⁾.

Çocuk Aile Kurumu'nun Eğitim Refahı Hizmetleri, "Okuldan gelen Yıllık Katılım" göstergesi için gerekli verileri toplar ⁽¹²⁷⁾.

Bu veriler, üst ve bölgesel düzeyde, yılda bir defa (CSO verileri dışında) toplanır ve kamuya açıktır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

"Okullarda Fırsat Eşitliği Dağıtımı (DEIS)" ⁽¹²⁸⁾, Kapsamlı Eğitim Eylem Planı, 2005 yılı Mayıs ayında, Eğitim ve Bilim Bakanı tarafından başlatılmış ve eğitim dezavantajlılığını ele almak Bakanlığın ana politika girişimidir.

⁽¹²⁵⁾ <http://www.cso.ie/en/qnhsreleasesand-publications/qnhs-specialmodules/>

⁽¹²⁶⁾ <http://www.education.ie/en/Publications/Statistics/>

⁽¹²⁷⁾ <http://www.newb.ie/publications/researchreports.asp>

⁽¹²⁸⁾ http://www.education.ie/en/Publications/Policy-Reports/deis_action_plan_on_educational_inclusion-.pdf

Bu eylem planının amacı, dezavantajlı topluluklardan gelen çocukların ve gençlerin eğitim ihtiyaçlarına öncelik verilmesini ve etkili bir şekilde ele alınmasını sağlamaktır. Temel unsurları, dezavantajlılık düzeyine yoğunlaşarak okul ve okul kümelerine/topluluklara ilişkin mevcut müdahaleleri bir araya getiren ve üzerine inşa eden entegre bir *Okul Destek Programı*'nı (SSP) içerir. Şu anda, DEIS'in Okul Destek Programı'na katılan 852 okul (658 ilköğretim ve 194 ilköğretim sonrası) bulunmaktadır.

Eylem planı aşağıdaki önlemleri içerir:

- öğretmenlerin arttırılmış tahsisi;
- okul-öncesi yaşta olan çocuklara yönelik bir yıl ücretsiz erken çocukluk eğitimi ve bakımı sağlama;
- öğretmenlerin devam eden mesleki gelişimleri;
- düşük kayıt ve personel rakamlarına ilişkin idari müdürlükler;
- dezavantajlılık düzeyini ve okulun büyüklüğüne dikkate alan ek mali desteğin tahsis edilmesine ilişkin yeni bir model;
- okuryazarlık ve aritmetik programları;
- dezavantajlı çocuklara yönelik okullara yemek finansmanı sağlayan Sosyal Koruma Bakanlığı tarafından işletilen *Okul Yemekleri Programı*;
- alternatif müfredat programları: okul başarısızlığı ya da erken terk belirtileri gösteren gençler için öğrenci-merkezli bir yaklaşım sunan *Junior Certificate School Programme* (JCSP) ve öğrencileri yetişkinliğe ve iki yıl içinde iş hayatına hazırlamayı hedefleyen *Leaving Certificate Applied Program*'ı (LCA).
- katılım, okulda tutma ve eğitim ilerlemesi için hedeflenen iyileştirme planlarını kapsayan okul planlamasında yenilik; okuryazarlık, aritmetik ve eğitim kazanımı;

ve aileler, destek kurumları ve diğer eğitim sağlayıcıları ile ortaklık;

- belirli müdahaleler: ailelerle öğretmenler arasında işbirliği şemaları kuran *Okul Aile Birliği Birleşmesi* (HSCL); Çocuk ve Gençlik İşleri Bakanlığı tarafından işletilen ve okullarla aile üyeleri arasında ortaklıklar kuran *Okul Tamamlama Programı* (SCP) ve bu farklı programlar arasındaki entegre işleyişini kolaylaştıran ve Çocuk ve Aile Kurumu altında faaliyet gösteren yasal mevzuat, toplum ve gönüllü ajanslarla Eğitim Refahı Hizmetleri.

2013 yılında Eğitim Dezavantajlılığı için EUR 742.8 milyonluk özel bir bütçe harcaması (*Okul Yemekleri Programı* masrafı da dahil olmak üzere) sağlanmıştır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin tüm ana politikalar ve önlemler kapsamlı stratejiye dahildir.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

ELVET belirli eylemleri, okulu terk edenleri tekrar eğitime çekmenin bir yolu olarak VET ve VET pedagojilerini kullanmaya odaklanmaktadır. Örneğin,

- *Fazla Çırakları Yerleştirme Programı* (RAPS), fazladan çırak alan, aksi takdirde bırakmak zorunda kalacak çıraklar için işverenleri teşvik etmek amacıyla kurulmuştur.
- *Mesleki Eğitim Olanakları Programı* (VTOS), uzun-vadeli işsiz gençlerle yetişkinleri, istihdama hazırlamak ve mesleki eğitime katılmaları için ikinci bir şans sunmak için bu kişilerle çalışır. Eğitim kursları, bir süre okul dışında kalmış kişiler için uygundur.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, gençlik (Çocuk ve Gençlik İşleri Bakanlığı), sosyal işler (Sosyal Koruma Bakanlığı) ve adalet (Adalet ve Eşitlik Bakanlığı) politika alanları, okul terkiyle işbirliği için dahil edilir, ancak işbirliği mekanizmaları henüz oluşturulmamıştır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur. Tüm Okul Rehberlik Programı⁽¹²⁹⁾, okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar ve pastoral bakım personelinin katılımı ile her okulda geliştirilmiştir. Öğrenci destek sistemi içindeki destek ekipleri, bu işbirliği türünün başka bir örneğidir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, müfredata yerleştirilmemiştir, ancak ortaöğretimdeki bütün öğrenciler için mevcuttur. Okulların, hangi yaş gruplarının kendi akademik program çerçevesinde kariyer rehberliği dersleri ya da iletişim zamanı olacağını tanımlayan bir tüm-okul rehberlik planı hazırlamaları gerekmektedir. Bir rehberlik danışmanı ile bireysel toplantılar ya da küçük grup çalışmaları, okul düzeyinde kullanılan başlıca yöntemlerdir.

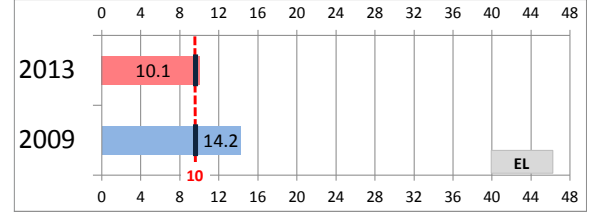
Eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu personel, özellikle rehberlik danışmanlığı için eğitilmiş öğretmenlerdir. Rehberliğin sağlanması için bilgi ve destek içeren bir okul Rehberlik Kılavuzu, okullar için mevcuttur.

Yetişkinler için kaliteli eğitim rehberlik hizmetleri sağlamak için oluşturulan Yetişkin Eğitim Rehberlik Girişimi, gençlerin istihdam edilebilirliğinin artırılmasını ve yeniden eğitim ve öğretime girmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

⁽¹²⁹⁾ http://www.education.ie/en/Publications/Education-reports/Well-Being_PP_Schools_Guidelines_Summary.pdf

Yunanistan

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS)

Yunanistan, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9.7'ye düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlere ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı, okul terkiyle ilişkin başka bir tanım kullanır: zorunlu eğitimi tamamlamam ya da diğer eşdeğer mesleki eğitim ya da öğretimi ve okulu bitirmeden bırakma.

Ulusal veri toplama

Yunanistan İstatistik Kurumu, Eurostat İşgücü Anketi için, üst, bölgesel ve yerel düzeylerde veri toplamadan sorumludur⁽¹³⁰⁾.

Yeni bir bilgi sistemi, "Benim Okulum"⁽¹³¹⁾, tüm ilköğretim ve ortaöğretim okulları için 2013/14 öğretim yılından bu yana faaliyet göstermektedir. Öğrenci veritabanına dayalıdır ve okul terki önlemi için gerekli olan alanları içermektedir. Üst, bölgesel valilik, yerel ve okul düzeyinde toplu biçimde olan mevcut veriler, bir ayda iki defa toplanır ve Eğitim Politikası Enstitüsü (IEP) tarafından yılda iki defa işlenir. Veriler, şu anda halka açık değildir.

IEP'nin bir idari birimi olan yeni "Okulu bitirmeden ayrılanlarla ilgili kayıtları alan ve ilgilenen gözlemevi" (*Paratiritiro gia ta themata katagrafis kai antimetopisis tis mathitikis diarros*), "Benim Okulum" yoluyla toplanan

⁽¹³⁰⁾ <http://www.statistics.gr>

⁽¹³¹⁾ <http://myschool.sch.gr>

bilgilerin tam olmasını ve güvenilirliğini korumak ve verilerin analizinden sorumludur.

İşgücü İstihdam Örgütü'nün Mesleki Eğitim Okulları'nın (EPAS) 2014/15 itibarıyla, okulu terk edenlerin izlenmesi için bir öğrenci veritabanları bulunmaktadır ⁽¹³²⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okulu terk etmeye ilişkin temel politikalar ve önlemler şunlardır:

- risk altında olan öğrencileri desteklemek amacıyla düşük eğitim katılımı ve yüksek okul terki oranı olan bölgelerde eğitim öncelikli bölgeler kurma;
- Müslüman azınlıktan gelen öğrencilerin yanı sıra ülkelere geri gönderilmek istenen yabancı öğrencilerle Roman öğrencilerin okul başarısızlığı ve okulu bitirmeden ayrılmalarıyla mücadele etmeyi amaçlayan okulların pozitif ayrımcılığı. Bu, okul-içi destekleyici müdahalelerle okul ağlarının koordinasyonu ile öğretmenlerin öğretim ve desteğini içerir. Ayrıca, şu şekilde özel müfredat düzenlemeleri belirtilir: yüksek yoğunlukta göçmen, ülkesine geri gönderilmek istenen ya da Roman nüfusunun olduğu bölgelerde; "kültürlerarası okullar", temel öncelik olarak eğitim dilinin öğretimiyle müfredatı öğrencilerin özel eğitim, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına göre uyarlamak; Müslüman azınlığın olduğu yerlerde, Trakya'da faaliyet gösteren, iki dilli Yunanca-Türkçe olan "azınlık okulları";
- zorunlu eğitimde çocuk sahibi olan düşük gelirli aileler için mevcut olan ek gelir faydaları;

- genişletilmiş bir zaman çizelgesi (zorunlu olana ek olarak) ve ekstra faaliyetlerle (eğitim, sanat ve kültürel faaliyetler, İngilizce, ikinci yabancı dil ve BİT) Tüm Gün İlköğretim Okulu'nun tanıtılması;
- tüm gün okul-öncesi ve ilköğretim okulları, öğrencilerin derslere girmelerine yardımcı olabilecek akşam ortaöğretim birinci kademe okulları ve meslek liseleri ve genel eğitime devam etmeyenler için başlangıç mesleki eğitim gibi eğitim yollarının, esnekliğini ve geçirgenliğini artırma;
- iki eğitim döngüsü sunarak mesleki eğitim ve öğretimin kalitesini ve prestijini arttırmak: ortaöğretim ve ortaöğretim sonrası ("çıraklık sınıfı");
- "ODYSSEAS – Göçmenlerin Yunan dilinde, tarih ve kültürde eğitimi" gibi programlar aracılığıyla farklı bir anadili olan çocuklar için dil desteği;
- özellikle özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için okulu terk etme riski altında olan grupların belirlenmesi ve erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi;
- "Okul Şiddeti ve Zorbalığın Önlenmesi için Gözlemevi" kurma.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

İkili sistem, önemli ölçüde genişletilmiştir ve son zamanlarda güncellenmiştir ve bu reformun ELVET oranları üzerinde olumlu bir etki yapması beklenmektedir. Ortaöğretim 2013 reformu (Kanun 4186/2013), çıraklık eğitimi şeklinde gerçekleşen VET'in yeni, opsiyonel dördüncü yılını tanıtmıştır. Çıraklık eğitiminin bu ek yılı, hem işverenler hem de öğrencilere çekici gelmesi beklenen daha yüksek düzeyde bir VET yeterliliğine (EQF5) yol açar. Reform ayrıca, önceki eğitimi tanımaya ilişkin sistemi geliştirir ve bu sayede

⁽¹³²⁾ <http://mathitia.oaed.gr>

ilgili iş deneyimiyle VET'e geri dönen okulu terk etmiş kişilerin faydalanmasını sağlar.

Mali teşvikler de ayrıca VET'e katılımı ve orada kalmayı teşvik etmek için kullanılmaktadır. Örneğin, 18-25 yaş arası gençler, başlangıç VET'te kalmak için finansal destek alabilirler ve işsiz ve düşük nitelikli gençler, iş-tabanlı eğitim ve diğer VET kurslarını almak için mali teşvikler yoluyla eğitime geri çekilebilir.

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkine ilişkin işbirliği, projeler kapsamında test edilmektedir. İstihdam, gençlik, sosyal işler, adalet ve sağlık politika alanlarını kapsamaktadır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklarla ilgili olarak, uzmanlar (okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanlarının yanı sıra konuşma ve dil uzmanları) dahildir, ancak ortaklık uygulaması henüz iyi oluşturulmamıştır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, zorunlu ayrı bir ders olarak ("Okul Kariyer Rehberliği") ortaöğretim birinci kademe müfredatının bir parçasıdır. Ayrıca, Eylül 2011'den bu yana, lisedeki 1. ve 2. yıl öğrencilerinin, ayrı bir ders içerisinde ("Proje") eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgili konulardan haberdar olup ilgilenme fırsatları bulunmaktadır.

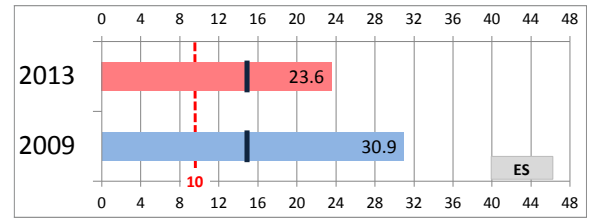
Rehberlikten sorumlu okul personeli, hem özellikle eğitim almış öğretmenlerdir hem de özellikle eğitim almamış öğretmenlerdir.

Kariyer rehberliği, ayrıca Danışma ve Rehberlik Merkezleri (KESYP) tarafından okul dışında da verilmektedir. Kariyer rehberliği dijital araçları, Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'na ait Yeterliliklerin ve Mesleki Rehberliğin Belgelendirilmesi için Ulusal Örgüt (EOPPEP)

aracılığıyla mevcuttur. Bunlar, örneğin, gençlerin kariyer danışmanlığına ilişkin etkileşimli bir internet portalı, eğitim fırsatlarının bir ulusal veritabanı ve mesleki bir oryantasyon testi ve temel beceri öz-değerlendirmesidir.

İspanya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

İspanya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %15'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir. İspanya ayrıca 2015 yılı itibarıyla okul terki oranını %23'e düşürmeyi de hedeflemektedir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlere ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, okul terkine ilişkin ulusal bir tanım da kullanılmaktadır: lise eğitiminin tamamlanmamış ve artık eğitim ve öğretimde olmayan 18-24 yaşları arasındaki gençler.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Enstitüsü, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplama sorumludur.

Özerk Topluluklar, yıllık olarak veri toplar ve bu verileri Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı bünyesindeki İstatistik ve Araştırma Alt Genel Müdürlüğü'ne sunar. Veriler, üst düzeyde yılda bir defa toplanır (Devlet ve Özerk Topluluklar) ve Bakanlığın internet sitesinde çeşitli yayınlarda yılda bir defa mevcuttur ⁽¹³³⁾:

⁽¹³³⁾ <http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/estadisticas/educacion/indicadores-publicaciones-sintesis.html>

- "Kesin Veriler" (*Datos y cifras*): İstatistik ve Araştırma Alt Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan yıllık rapor;
- "İspanya'da Eğitim verileri" (*Las cifras de la educación en España*) de ayrıca İstatistik ve Araştırma Alt Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanır. Öğrenci kayıt verilerini içerir;
- Ulusal Eğitim Değerlendirme Enstitüsü (INEE) tarafından yayınlanan ve okulu terk edenlere yönelik bir göstergeyi içeren "Eğitim göstergelerinin devlet sistemi" (*Sistema estatal de indicadores de la educación*).

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkinin azaltılmasını amaçlayan eğitim politikaları ulusal politika çerçevesi, 2006 Eğitim Anayasası ve yeni Eğitimde Kalitenin İyileştirilmesi Anayasasıdır (*Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa* – LOMCE, 9 Aralık 2013).

2008 yılında, Eğitim Bakanlığıyla Özerk Topluluklar Eğitim İdareleri, "Okul Terkini Azaltma Planı" konusunda anlaştilar (*Plan para la reducción del abandono escolar*)⁽¹³⁴⁾. Önlem tekliflerini ve tavsiyeleri içeren bu belge, İspanya'da okul terkiyle mücadeleye ilişkin genel bir strateji belirlemiştir.

- Eğitim Bakanlığı işbirliği ile Özerk Topluluklar tarafından uygulanan belirli önlemler, "Eğitim ve Öğretimde Okul Terkini Azaltma Programı"nı hazırlamıştır (*Programa para la reducción del abandono temprano de la educación y la formación*)⁽¹³⁵⁾. Program, Bakanlıkla Özerk Topluluklar arasındaki işbirliğinin mevcut tüm eylem ve türlerini

kapsamamaktadır. Merkezileştirme olmamasından dolayı, önlemler her Özerk Toplulukta farklılık gösterebilir. Her biri, kendi toprakları içinde okul terkine ilişkin daha büyük bir etkiye sahip olan özel, eğitim, sosyal ve ekonomik koşulları dikkate alır. Ancak, başarılı önlemler Özerk Topluluklar'da oldukça yaygındır. Bu program çerçevesinde yürütülen önlemler ve daha yeni olarak LOMCE çerçevesinde, tedbir, müdahale ve telafi yönleri ele alır.

En önemli eylemlerden bazıları şunlardır:

- okul terki eylemleriyle ilgili izleme görevini Eğitim Sektörü Komitesi'ne bırakma (Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı ve bölgesel eğitim bakanlıklarını bir araya getiren hükümetler-arası koordinasyon organı);
- özellikle yüksek okul terki oranları gösteren öğrenci gruplarını (göçmenler, etnik azınlıklar) ya da dezavantajlı bölgeleri hedefleyen belirli programlar, farklı organlar ve yerel ve bölgesel yetkililerle işbirliği ve koordinasyonu teşvik etme;
- "Müfredat çeşitlendirme programları", "Başlangıç Mesleki Yeterlilik Programı" (PCPI) (bakınız aşağı) ve mesleki eğitim döngülerine erişim için özel sınavlar gibi eğitim ve öğretim sistemine yeniden girmeye ilişkin yollar öneren diğer önlemler;
- yetkili makamlar tarafından yaygın-öğrenmenin geçerliliğinin kullanımını teşvik eden "Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Programı";
- düşük başarı gösteren ve okul terki riski altında olan öğrencilerle çalışan öğretmenler ve diğer uzmanlar için öğretmen eğitim programları ve destek kaynaklarının geliştirilmesi;
- bireysel destek önlemlerinin uygulanması (örneğin, ortaöğretim birinci kademe sertifikası alınmasına yardım etmek için ek dersler);

⁽¹³⁴⁾ http://www.fapar.org/comunicados_documentos-/ABANDONO_ESCOLAR_PREMATURO_Espana_2_008.pdf

⁽¹³⁵⁾ <http://www.mecd.gob.es/educacion-mecd/areas-educacion/comunidades-autonomas/programas-cooperacion/programa-abandono.html>.

- okul terki riski altında olan öğrencileri belirlemeye ilişkin özel eylemlerle bu öğrencilerin akademik başarılarını desteklemeye ilişkin önlemler, Okul Danışmanlık Bölümleri'nin eylemlerini, akademik desteği ve izleme programlarını teşvik etme;
- okulu terk edenlere yönelik rehberlik ve izleme ve eğitim sistemine yeniden girmelerine yardımcı olmak için alternatif eğitim sağlanması;
- erken uyarı ve devamsızlık yönetim sistemlerini etkinleştirmek için okul terki bilgisinin toplanmasını ve işlenmesini geliştirmek;
- işte çalışırken eğitimin kolaylaştırılması (mesafe ve yarı-katılım eğitiminin geliştirilmesi);
- yerel firmalarla işbirliğini geliştirmek için eğitim kurumlarıyla iş çevresi arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi.

2007 yılından itibaren 2012 yılına kadar, İspanya okul terki stratejisi için toplam bütçe EUR 375 236 401 idi ve 31 Aralık 2013 tarihine kadar yürütülen tüm eylemleri kapsamıştı. 2010 yılına kadar, strateji, Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığıyla Özerk Topluluklar tarafından ortaklaşa finanse edilmekteydi. 2011 yılından bu yana, tamamen Bakanlık tarafından finanse edilmektedir.

Aralık 2013 yılında onaylanan Eğitim Kalitesini İyileştirmeye yönelik yeni Anayasa (LOMCE), bu reformun temel öğelerinden birisi olarak okul terkinin yüksek oranını göz önünde bulundurur ve "Eğitim ve Öğretimde Okul Terkini Azaltma Programı"na dahil olan önlemlerin sürekliliğini sağlar. Eğitimin kalitesinin artırılması, okul terkinin azaltılması ve zorunlu eğitim sonrasına ulaşan gençlerin oranının artırılmasına yönelik reformlar önermektedir. Daha esnek bir eğitim sisteminin uygulanmasını, işgücü piyasası ihtiyaçları doğrultusunda VET'in modernizasyonunu, okullara daha fazla özerkliği ve geçişten bir yıl

önceden eğitim yollarının seçimini düzenlemeyi vurgular.

2. Mevcut politika ve önlemler

Girişimcilik ve Gençlik İstihdamı 2013-2016 Stratejisi (*Estrategia de Emprendimiento y Empleo Joven*)⁽¹³⁶⁾, aynı zamanda ana hedeflerinden biri olarak okul terkinin azaltılmasını belirtir. Okulu terk edenlerin eğitime dönmeleri ve ortaöğretim birinci kademe sertifikası almaları ve çift mesleki eğitimin uzamasına ilişkin mali yardımlar gibi önlemleri içermektedir. Bu stratejinin genel bütçesi, Avrupa Sosyal Fonu, İstihdam Bakanlığı ile Devlet bütçesinden finanse edilmek üzere EUR 3 485 milyondur.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra davranış sorunları, duygusal bozukluklar, motivasyon eksikliği ya da eğitim sistemine uyum sağlamada güçlükler yaşayan öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Başlangıç Mesleki Yeterlilik Programları (*Programas de Cualificación Profesional Inicial – PCPI*), kendi bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak kinetik ve meslek odaklı kurslarla ortaöğretim birinci kademe eğitimi olmayan gençleri çekmek için oluşturulmuştur.
- İkinci şans okulları ve diğer yeniden entegrasyon programları, okulu terk edenleri tekrar eğitime çekmek için VET ve VET pedagojilerinden faydalanır.
- Son yasal değişiklikler, orta ve ileri düzey VET eğitimine erişmek için standart akademik şartları karşılamayan gençler için bir fırsat oluşturmuştur.

⁽¹³⁶⁾ http://www.empleo.gob.es/ficheros/garantiajuve-nil/documentos/EEEJ_Documento.pdf

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir, ancak bazıları hali hazırda iyi oluşturulmuştur. Üst düzeyde (Devlet ve/veya Özerk Topluluklar) yer alan politika alanları, istihdam, sosyal işler, adalet, gençlik ve ailedir. Kadınlar, göç ve kamu güvenliği gibi politika alanları, bazı Özerk Topluluklarda kapsanabilir.

Koordinasyonun yanı sıra okul terki önlemlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi, Eğitim, Kültür ve Spor Bakanlığı'nın yanı sıra Özerk Toplulukların eğitim idarelerinin de temsil edildiği Eğitim Sektörü Komitesi tarafından sağlanmaktadır.

Her Özerk Toplulukta, yukarıda belirtilen sektörlerin katılımı, yürürlükte olan önlem ve anlaşmalara bağlıdır. Her biri, istihdam bölümlerini, vakıfları, belediyeleri, sendikaları, üniversiteleri, sağlık hizmetlerini, vb. içererek farklı eğitim paydaşları arasında kendi düzeylerinde işbirliği çerçeveleri belirlemiştir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, hem yasal bir zorunluluktur hem de iyi oluşturulmuş bir uygulamadır. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları, müfettişler, eğitimciler ve sosyal arabulucular/eğitimcileri içerebilir. Okula yönelik dış uzmanlı ortaklıklar, her Özerk Topluluk tarafından belirlenen sözleşmelere bağlıdır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretimde ele alınacak rehberlik yönleri, her Özerk Topluluk mevzuatına göre yerleştirilmiştir ve uygulanması okullara bırakılmıştır. Bu nedenle, durum büyük ölçüde değişir. Her okulun, tüm öğretim elemanlarının katılımı ile ve Rehberlik Ekiplerinin/Bölümlerin gözetiminde öğretici ve rehberlik eylemlerini uygulamaları gerekmektedir. Rehberlik ayrıca ilköğretim ve

ortaöğretimde okul danışmanlık hizmetleri tarafından da sağlanmaktadır.

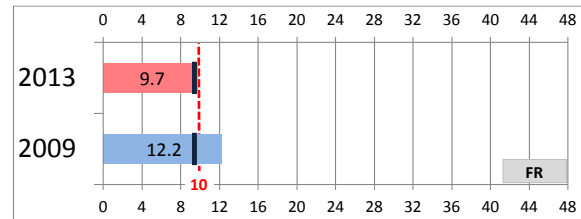
Rehberlikten sorumlu okul personeli, özel eğitimi olan ve olmayan öğretmenlerle sosyal hizmet uzmanları/pedagoglardır.

Dış hizmetler de rehberlik sağlayabilir: Eğitim ve Psiko-Pedagojik Rehberlik Ekipleri (sadece ilköğretim öğrencileri için); Erken Bakım Ekipleri ve Özel Ekipler (hem ilköğretim hem de ortaöğretim öğrencileri için).

Eğitim ve kariyer rehberliği telafi önlemleri, diğer kurumlarla işbirliği anlaşmalarını, okul dışı gençlerin izlenmesinden ve desteklenmesinden sorumlu rehberlik birimlerini telematik araçları ve referans internet portallarını içerir. Özerk Topluluklar aynı zamanda bu alanla ilgili projeleri uygulayabilir.

Fransa

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Not: 2013 zaman serilerinde kırılmalar.

Fransa, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9.5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Başbakan, ayrıca bir ortaöğretim yeterliliği olmadan her yıl eğitimi terk eden öğrenci sayısını yarıya düşürmeye karardır. Bu, şu anda yılda, tüm okulu terk edenlerin %16'sına (135 000) karşılık gelmektedir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlere ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, iki ulusal tanım da kullanılmaktadır: a) "mezun olmadan terk edenler": bir lise

yeterliliği olmadan eğitimi terk eden öğrenciler ve b) "okulu bitirmeden ayrılanlar": lise altındaki bir programa devam edip eğitimi tamamlamadan ayrılanlar (liseye giden programların tamamlanmaması ve aynı düzeydeki bir ilk programın tamamlanmasının ardından lise programını tamamlamama bu tanım içinde dikkate alınır).

Ulusal veri toplama

Ulusal istatistik ofisi (INSEE), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. Veri toplama, sadece üst düzeydedir.

INSEE, ayrıca nüfus sayımına dayalı olarak üst, bölgesel ve yerel düzeyde toplanmış verileri de yayınlamaktadır⁽¹³⁷⁾.

Eğitim Bakanlığı'nın Değerlendirme, Perspektif ve Performans Müdürlüğü, INSEE İşgücü Anketi dayalı olarak son üç yıldaki "mezun olmadan terk edenler"e ilişkin bir gösterge hazırlamıştır. Düzenli olarak toplanan bu bilgiler, okulu terk edenlere ilişkin LFS göstergesiyle birlikte üst düzeyde toplanır ve her yıl yayınlanır⁽¹³⁸⁾. Tam veri toplama, sadece araştırma amaçlı olarak kullanılabilir (yıl n⁻¹).

Bilgi alışverişine ilişkin bakanlıklar-arası sistem (SIEI), okul terki hakkında istatistik ya da herhangi bir ölçütünü hazırlamayı amaçlamaz, ancak bunların belirlenmesi ve çözüm sunulması amacıyla yerel düzeyde okulu terk edenlerle iletişim kurmaya olanak sağlayan bir araçtır. Eğitim Bakanlığı bünyesinde Okul Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yönetilmektedir. Veriler, ulusal, bölgesel, yerel ve kurumsal düzeyde, yılda iki kez toplanır. Bu veriler, gizlidir ve sadece müdürlüğün başındaki kişi tarafından belirlenen kişiler kullanılabilir.

⁽¹³⁷⁾ http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=FOR2&millesime=2010&niveau=1&typgeo=FE&codgeo=1

⁽¹³⁸⁾ Bakınız Bölüm 8 (özellikle 8.23 ve 8.30) *Repères et références statistiques sur les enseignements, la formation et la recherche* at <http://www.education.gouv.fr/cid57096/reperes-et-references-statistiques.html>.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilgili temel politikalar ve önlemler şunlardır:

- farklı önlemlerle sosyal açıdan dezavantajlı geçmişe sahip⁽¹³⁹⁾ gençlerin okulu bitirmeden ayrılmalarının önlenmesi;
- sosyal açıdan dezavantajlı bölgelerden gelen çocuklara öncelik verilerek, 2 yaşından itibaren çocukların okul-öncesi eğitime kaydolmalarının teşvik edilmesi;
- dezavantajlı bölgelerde, okul başına birden fazla öğretmen, ev ve iş için destek ve spor, sanatsal ve kültürel faaliyetler sağlanması;
- özellikle mesleki eğitimdeki öğrencilere yeterli oryantasyonun (mesleki eğitimin ilk yılında referans öğretmenle bireysel rehberlik tartışma) ve oryantasyonlarına devam etmek isteyen lise öğrencilerine diğer eğitim türlerini (*stages passerelles*) deneme fırsatının temin edilmesi. Ortaöğretim birinci kademenin sonundaki öğrencilerin oryantasyona ailenin (pedagojik ekibinin yerine) karar vermesine yönelik bazı deneyler de bulunmaktadır;
- devamsızlıkla mücadele edilmesi (aileler, sosyal hizmetler, genellikle devamsızlık yapan genç öğrencilerden sorumlu kişilerle işbirliği);
- SIEI aracılığıyla okulu bitirmeden ayrılan gençlerin belirlenmesinden ve bu kişilere

⁽¹³⁹⁾ Bakınız ayrıca Öncelikli Eğitime ilişkin bilgi sayfası ([http://www.education.gouv.fr/cid187/l-education-prioritaire.html#Les_constats_du_diagnostic_réalisé_dans_le_cadre_de_la_modernisation_de_l'action_publicique\(MAP\)](http://www.education.gouv.fr/cid187/l-education-prioritaire.html#Les_constats_du_diagnostic_réalisé_dans_le_cadre_de_la_modernisation_de_l'action_publicique(MAP))) ve şu adresteki Öncelikli Eğitim politikasına ilişkin değerlendirme raporu <http://www.modernisation.gouv.fr/sites/default/files/fichiers-attaches/4-educationprioritairerapport-diagnostic.pdf>.

eğitim, iyileştirme ya da yeterlilik seçeneklerine erişim sunmaktan sorumlu belirli yapılar (*Missions de lutte contre le décrochage scolaire* – MLDS). Ayrıca, okul terkine ilişkin pedagojik ekiplere danışmayı da hedeflemektedir;

- bir diploma olmadan eğitim sistemini terk eden gençleri yeniden eğitime almayı hedefleyen Eğitim, Yeterlilik, İstihdam ağları (*Formation Qualification Emploi – FOQUALE*)⁽¹⁴⁰⁾.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- FOQUALE ağları (bakınız yukarı), eğitimlerini bırakmak isteme belirtileri gösteren VET öğrencilerini desteklemeye katılan yerel hizmetleri koordine eder. Yüksek okul terki oranları olan VET okulları, okul belirli eylemleri koordine etmesi ve ailelerle birlikte hareket etmesi için bir kişiyi tayin eder.
- "Gelecekteki İş Sözleşmeleri" (*contrats emplois d'avenir*), az ya da hiç yeterliliğe sahip olmayan gençler için ikinci bir eğitim ve iş deneyimi şans fırsatıdır. İşte edinilen yeterlilikler, katılımcıların yeterlilik düzeylerini arttırarak, değerlendirilir ve sertifikalandırılır.
- İkinci şans okulları (*Écoles de la deuxième chance* – E2C), okulu terk edenlere, kendilerini bir VET yeterliliğine götürecek okul-tabanlı mesleki eğitim ya da çıraklık eğitimi alma imkanı sunar. Hükümet, ikinci şans okullarının mevcut ağını genişletmeyi planlamaktadır.

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin politika işbirliği bulunmaktadır. Hükümet koordinasyonu

altında istihdam, gençlik, sosyal işler ve adalet politika alanlarını kapsamaktadır.

Telafi önlemleriyle ilgili olarak, eğitim, gençlik ve istihdam alanları arasındaki işbirliğinin desteklenmesi için bir politika yaklaşımı son zamanlarda kabul edilmiştir.

2011 yılından bu yana, yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, yerel "Okulu terk edenleri takip etme ve destekleme platformu" (*plates-formes de suivi et d'appui aux décrocheurs*) kapsamında geliştirilmiştir. Okullar, bölgesel ve yerel eğitim hizmetleri, ek profesyonel hizmetler (*Missions locales pour l'insertion des jeunes*), sosyal hizmetler, işverenler, vb. arasındaki ağlardır. Bu platformlar, yerel düzeyde okulu terk edenleri desteklemek üzere veri toplamadan, koordinasyon ve işbirliğinden yasal olarak sorumludur.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur ve okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet çalışanları, gençlik çalışanlarının yanı sıra konuşma ve dil uzmanları gibi uzmanları içerir. Terapistler ve hemşireler de projelerde yer alabilir. Çok-ajanslı ortaklıklar, aynı zamanda özellikle Eğitim Başarı Programları (*programmes de réussite éducative*) ve özel pilot projeler (gençlik için deney fonu tarafından finanse edilen "sosyal deneyler") kapsamında, projeler içinde yer alabilir. Projenin ana amaçlarından biri, okul terkini etkili ve kapsamlı bir şekilde işaret etmek için bir paydaşlar yerel ağı oluşturmaktır (çeşitli kurum ve meslekten yaklaşık 20 paydaş).

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, müfredata yerleştirilmemiştir, ancak okulların ağırlıklı olarak bunu ortaöğretim rehberlik hizmetleri aracılığıyla sağlamaları gerekmektedir. Öğrencilere rehberlik sağlamaktan sorumlu okul personeli, genellikle

⁽¹⁴⁰⁾ http://www.education.gouv.fr/pid25535/bulletin_officiel.html?cid_bo=71326.

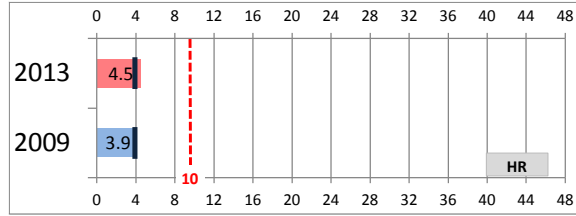
özel eğitimleri olmayan öğretmenlerle rehberlik danışmanlarıdır.

Bilgi ve Oryantasyon Merkezleri (*Centres d'information et d'orientation – CIO*) de ayrıca eğitim/kariyer danışmanları (psikolog olarak eğitim görmüş) ile okula müdahale eder.

Çoğu telafi önlemi, kariyer rehberliğiyle ilgilidir ve yerel olarak *Missions locales pour l'insertion des jeunes* ile yürütülmektedir.

Hırvatistan

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Hırvatistan, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %4'ün altında muhafaza etmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terki, resmi olarak tanımlanmamıştır. Ancak, Hırvatistan'da yayınlanan belgelerde (araştırma kağıtları, basında çıkan haberler, vb.), odak, lise eğitime girmeme ya da tamamlamama üzerinedir.

Ulusal veri toplama

Hırvatistan İstatistik Bürosu tarafından toplanan AB İşgücü Anketi, okul terki için kullanılan tek veri toplamadır.

Öğrencileri eğitim ve mesleki eğitim yollarında izleyen ulusal bir elektronik veri tabanı da bulunmaktadır, ancak şu anda okul terki bağlamında kullanılmamaktadır.

Gençlik Garanti Uygulama Planı'nda da belirtildiği üzere, eğitim, istihdam ve öğretimde olmayan gençlere yönelik bir izleme sistemi,

Mart 2015 itibarıyla Çalışma ve Emeklilik Sistemi Bakanlığı tarafından kurulacaktır. Kamu istihdam hizmetiyle kayıt olmayan okulu bitirmeden ayrılanların sistematik bir analizini içerecektir.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin mevcut herhangi bir politika ya da önlem bulunmamaktadır.

Okulu terk etme riski altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi belirlenmemiştir. Ancak, bireysel VET sağlayıcıları, ELVET riski altındaki öğrencilere ve ailelere destek, rehberlik ve danışmanlık hizmeti sağlayan okul pedagoglarını istihdam eder.

Sektörler-arası işbirliği

Mevcut değil.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmemektedir.

Mevcut Ulusal Çerçeve Programı (resmen 2010 Temmuz ayında kabul edilmiştir), eğitim ve kariyer rehberliğini zorunlu müfredatlar-arası girişimcilik eğitimi içinde kapsamaktadır. Ancak, buna karşılık gelen öğretim planları halen geliştirilmekte ve uygulanmaktadır.

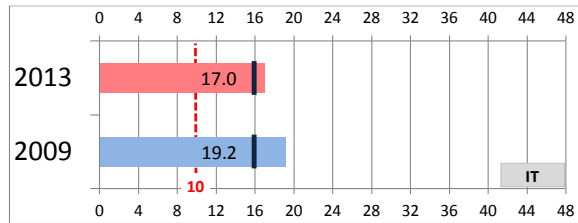
Mevcut eğitim ve kariyer rehberliği, müfredata yerleştirilmemiştir. Ortaöğretim birinci kademe, okul rehberlik hizmetleri tarafından

sağlanmaktadır. Rehberlikten sorumlu okul personeli, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve sosyal pedagoğlardır.

Kariyer hakkında bilgi ve tavsiyeye ilişkin Merkezler (*Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri*), aynı zamanda ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine de dış rehberlik hizmeti sağlayabilir.

İtalya

ELET oranı ve ulusal hedef

İtalya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %16'ya düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, "okulu bitirmeden ayrılma riski altında olma" kavramı da kullanılmaktadır; örneğin, okula herhangi bir resmi bildirim sunmadan akademik yıl içinde eğitimi terk eden öğrenciler.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Enstitüsü (ISTAT), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

Okulu bitirmeden ayrılma riski altında olan öğrencilere ilişkin veriler, Eğitim, Üniversite ve Araştırma Bakanlığı'nın (MIUR) istatistiksel ofisi tarafından öğrenci kayıt yoluyla devam eden bir tabana dayanarak toplanır. Bu veriler, eğitimdeki öğrencilerle ilgilidir (genel ve mesleki/teknik okullar). Üst, bölgesel, yerel ve

kurumsal düzeyde toplanır ve her yıl mevcuttur⁽¹⁴¹⁾.

MIUR ve Devlet/Bölge Konferansı arasında bir anlaşma, mesleki eğitim, eğitim yolları ve çıraklık hakkında veri içeren ulusal öğrenci kaydıyla bölgesel kayıtları entegre etmek için hazırlanmaktadır. Kayıtların entegrasyonu, okul terkinin, okul sisteminden bölgesel mesleki eğitim sistemine kaymasının ayrıştırılmasına olanak sağlayacaktır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır. Ancak, Eğitim, Üniversite ve Araştırma Bakanlığı, şu anda okul terkiyle mücadele etmek için hali hazırda uygulanmış tüm yapısal önlemlerin tek bir çerçevede birleştirilmesi üzerinde çalışmaktadır. Bu planın 2014 yılında hazır olması beklenmektedir.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkine ilişkin temel önlemler ve politikalar şunlardır:

- okulu bitirmeden bırakma riski yüksek olan alanlarda ve öğrenci grupları için okul zamanını uzatmada zorunlu eğitimde entegre öğretim gibi okulu bitirmeden ayrılmayla mücadele etmeye amaçlanmış bir dizi müdahale ve ekonomik önlem;
- öğleden sonra müfredat-dışı faaliyetler uygulama (sportif, kültürel, sanatsal ve eğlence aktiviteleri);
- eğitim sistemi içinde örgün ve yaygın yolların tanınması ve tam entegrasyon yoluyla eğitim sisteminin esnekliğini ve geçirgenliğini artırma;
- öğretmen eğitimini, rehberlikle ilgili farklı aktörlerin katılımıyla hayatboyu eğitim

⁽¹⁴¹⁾ http://hubmiur.pubblica.istruzione.it/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/9b568f0d-8823-40ff-9263-faab1ae4f5a3/Focus_dispersione_scolastica_5.pdf

rehberliği ve ihtiyaçları analiz etmeyi teşvik ederek her Bölgesel Okul Ofisi'nde yerel rehberlik ağları kurma;

- okulu terk edenleri belirlemeye ilişkin öğrenci kayıtlarını geliştirme;
- yetişkin eğitim sistemini yeniden düzenleme. Önceki merkezler ve akşam sınıfları, ortaöğretim birinci kademe ve lise yeterlilikleri almaları için gençlere ve yetişkinlere kişiselleştirilmiş eğitim yolları sağlayarak yeni Yetişkin Eğitimi Merkezleri'nde (CPIA) birleşecektir. Merkezler ayrıca, yabancı yetişkinlere okuryazarlık kursları ve İtalyanca dil kursları sunacaktır;
- azınlıkların ve yetişkinlerin alıkonması için kurumlardaki sınıfları entegre etme.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ulusal ELVET özel önlemi yoktur; ELVET'le ilgili ulusal tedbir, rehberlik ve ikinci şans önlemleri, geniş hedef gruplarına ya da amaçlara sahip olma eğilimindedir.

Ancak, bazı bölgesel ELVET özel önlemleri mevcuttur:

- bazı bölgesel esnek başlangıç VET programları, beceri-tabanlı atölyeleri içerir ve risk altındaki öğrencilere ek danışmanlık ve psikolojik hizmetler sunar;
- okul ağlarının oluşturulması teşvik edilmektedir. Bu tür ağlar, daha az üst üste gelme ile kapsamlı bir yaklaşımı kolaylaştırmak için ELVET eylemlerini bir arada üstlenmesi için teşvik edilir;
- ikili eğitim fırsatlarının genişletilmesi ve VET'in geçirgenliğinin iyileştirilmesi, ELVET gündeminde kritik görünmektedir.

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkine ilişkin istihdam (Çalışma Bakanlığı), gençlik, aile, adalet ve sağlık politika alanları arasında bir işbirliği geleneği vardır.

Hayatboyu rehberlik forumu, Eğitim, Üniversite ve Araştırma Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Bu forumun diğer üyeleri, Çalışma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Devlet/Bölge konferansı, İşçi Profesyonel Gelişim Enstitüsü (ISFOL), İtalyan Sanayiciler Derneği (Confindustria), Ticaret Odaları Birliği (Unioncamere) ve üniversitelerden bazı uzmanlardır. Bu forum, Devlet/Bölge Konferansı bünyesinde kurularak, çeşitli paydaşlar arasında hayatboyu rehberlik için koordinasyon ve işbirliği mekanizmalarını oluşturan bir yönlendirme komitesi içinde birleştirilmiştir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklarla ilgili olarak, okul müdürleri ve öğretmenler, iyi oluşturulmuş ortaklık uygulamalarına dahil olurken psikologlar, sosyal ve gençlik çalışanları, terapistler ve konuşma ve dil uzmanları da bu projelerle işbirliği yapar.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, müfredatlar-arası bir ders olarak ilköğretim ve ortaöğretim müfredatlarına yerleştirilmiştir. Okul danışmanlığı ve bilgilendirme hizmetleri, ortaöğretimde rehberliğin sağlanmasından sorumludur.

Eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu okul personeli, özel eğitimi olmayan öğretmenlerdir. Ancak, Eğitim Bakanlığı, bir defa eğitildikten sonra, kendi Bölgeleri'ndeki diğer bütün öğretmenlerin eğitimi ile meşgul olacak, seçilmiş nitelikli öğretmen ve okul müdürü grupları için CPD faaliyetleri düzenlemektedir. Ulusal Rehberlik Planı, yüksek lisans

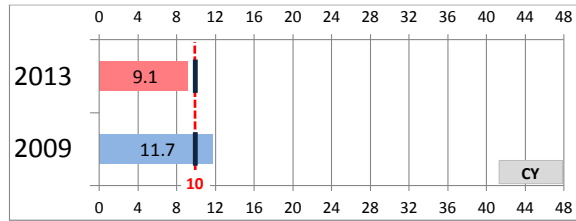
düzeyinde yeterlilikle rehberlikte öğretmenin uzmanlaşma kursları ile gelişimini öngörmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ayrıca okul dışında danışmanlık ve/veya bilgi merkezlerinde (örneğin: *Informagiovani*), eyalet iş merkezlerinde, bölgesel danışma ve bilgi merkezlerinde, üniversitelerde ve liselerde rehberlik merkezlerinde sağlanmaktadır.

Telafi önlemleri, eğitime yeniden girmek isteyenlere rehberlik ve destek içerir. Yerel önlemler, Yetişkin Eğitim Merkezlerinde, İl İş Merkezleri'nde, derneklerde ve özel kuruluşlarda okul öğretmenleri tarafından sağlanmaktadır.

Kıbrıs

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Kıbrıs, hali hazırda 2020 yılı itibarıyla okul terk oranını %10'a düşürmeye ilişkin ulusal hedefine ulaşmıştır. Şu anda belirlenen yeni bir hedef bulunmamaktadır.

Tanım(lar)

Kıbrıs, okulu terk edenler için Eurostat tanımını kullanmaktadır.

Ulusal veri toplama

Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan Kıbrıs İstatistik Hizmeti sorumludur. LFS veri toplama, üst düzeyde toplu bir formatta sunulmaktadır ve kamuya açıktır (¹⁴²).

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilişkin temel önlem ve politikalar şunlardır:

- yeni bir ulusal müfredat ve zaman çizelgesinin revizyonu ile okul-öncesi eğitim kalitesinin artırılması;
- eğitim önceliği alanları belirleyerek pozitif ayrımcılık önlemlerinin uygulanması. Ocak 2015'ten itibaren, başlangıçta nüfuslarının sosyo-ekonomik özelliklerine göre 42 okula uygulanmış, her ilgili okula ulaşması için genişletilmelidir;
- VET sistemindeki reformlar yoluyla eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma;
- psikolojik destek de dahil olmak üzere, kariyer rehberlik hizmetleri sunma;
- düşük başarı gösterenlere destek sağlanması (öğrenci eğitim ve danışmanlık programları);
- eğitim dilinde destek, başlangıç sınıfları ve göçmen öğrenciler için özel başlangıç programları sağlama;
- okuryazarlık problemlerinin erken teşhisine dayalı olarak okulu terk etme riski altında olan grupları belirleme;
- Yeni Modern Çıraklık Programı (¹⁴³), işgücü piyasası ihtiyaçlarını karşılarken, 14-25 yaş arası gençler için uygulanabilir alternatif bir eğitim türü sağlamayı amaçlamaktadır.

Okulu terk etme riski altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal

(¹⁴²) http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/labour_31main_en/labour_31main_en?OpenForm&sub=1&sel=2

(¹⁴³) http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/kepa/kepa_new.nsf/-kepa21_en/kepa21_en?OpenDocument

açından dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi belirlenmemiştir, ancak VET, ikinci şans sistemi reformunda önemli bir rol oynar ve ELVET'le ilgili diğer girişim örnekleri aşağıdakileri içerir:

- Ortaöğretim teknik ve mesleki eğitime katılımı teşvik etmek ve okul terkiyle mücadele etmek için yeni bir akşam teknik okulu (*Esperines techniques scholes*) kurulmuştur (ilki 1999 yılında Lefkoşa'da ve ikincisi 2012 yılında Limasol'da).
- VET'e katılımı ve kalmayı teşvik etmenin bir yolu olarak yükseköğretim kurumlarında VET öğrencileri için ek yerler hazırdır.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, sosyal işler ve sağlıkla ilgili politika alanları, okul terkiyle mücadele konusunda işbirliği içindedir, ancak işbirliği mekanizmaları henüz oluşturulmamıştır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur ve psikologlarla rehberlik uzmanlarını içermektedir. Özel sorunları olan öğrencilere yardım etmek için okul müdürleri, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, terapistler, konuşma ve dil uzmanlarının yanı sıra diğer gerekli uzman personel de projelere katılabilir. Ayrıca gençlik çalışanları da dahil olabilir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmekte, ancak bir telafi önlemi olarak düşünülmemektedir.

Lisede, kariyer rehberliği, zorunlu bir ayrı ders olarak öğretilir ("Kariyer Eğitimi").

Lisede, rehberlik, müfredata yerleştirilmemiştir. Ancak, Kariyer Danışmanlık ve Eğitim Hizmetleri'nden (CCES) gelen kariyer

danışmanları, sınıfta bireysel görüşmeler ve grup seminerleri düzenleyerek, ortaöğretim okullarına müdahale etmek üzere görevlendirirler.

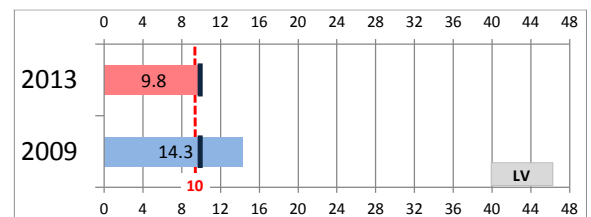
Eğitim ve kariyer rehberliği faaliyetlerinden sorumlu okul personelinin bu konuda uzmanlaşmış lisansüstü belgesi alması gerekmektedir. Buna ek olarak, Eğitim Bakanlığı, yıl boyunca belirli seminerlerle eğitimler düzenler.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ayrıca en az 16 yaşındaki öğrenciler için CCES'yle işbirliği içinde Kıbrıs Gençlik Kurulu aracılığıyla da sağlanmaktadır.

2012 yılı Mart ayında, Kıbrıs, hayatboyu rehberlik konusunda ulusal bir platform olarak hareket edecek Ulusal Hayatboyu Öğrenme kapsamında Ulusal Hayatboyu Rehberlik Forumu'nu oluşturmuştur. Rehberlik sağlayan, rehberliğe ilişkin ulusal bir kalite sistemi oluşturan, konu hakkındaki araştırmayı teşvik eden ve aynı zamanda hayatboyu rehberliğe ilişkin Avrupa ve uluslararası forumlarda Kıbrıs'ı temsil edecek şekilde hareket eden ajansların çalışmalarını koordine edecektir. Forum'da temsil edilen başlıca paydaşlar, Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Çalışma, Refah ve Sosyal Sigortalar Bakanlığı, İnsan Kaynakları Geliştirme Makamı, Kıbrıs Gençlik Kurulu, yükseköğretim kurumları ve diğer sosyal ortaklardır.

Letonya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Letonya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımı kullanılmaktadır.

Ulusal veri toplama

Merkezi İstatistik Bürosu, Eurostat Veri İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

Yerel yetkililer, bir öğrenci kayıt yoluyla devamsızlık hakkında bilgi toplar ve bunu Devlet Eğitim Bilgi Sistemine dört ayda bir yollar.

Her iki veri toplama, üst düzeydedir ve kamuya açıktır ⁽¹⁴⁴⁾ ⁽¹⁴⁵⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkine ilişkin temel önlemler ve politikalar şunlardır:

- düşük başarı gösterenler için zorunlu destek sağlayarak sınıf tekrarını azaltma;
- Devlet Eğitim Bilgi Sistemi'nin geliştirilmesi yoluyla devamsızlık takibinin geliştirilmesi. Yerel yetkililer, Eğitim Bakanlığı'na rapor etmelidir.
- eğitim kurumlarının, ailelere, yerel ya da kamu kuruluşlarına devamsızlık sinyallerinin haber vermeleri gerektiğine ilişkin prosedürleri öngören bir yönetmelik oluşturma;
- eğitim, öğretim ve istihdamda olmayan gençlere eğitim ve kariyer rehberliği sağlayarak ve gençlik garanti programının

dışına çıkmalarını önlemek için gerekli desteği almalarını denetleyerek destekleme;

- okulu terk edenleri belirlemek ve Gençlik garanti programı kapsamında eğitim ve öğretime yeniden girmelerine yardımcı olmak için önlemler uygulama.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel eylemi bulunmamaktadır, ancak VET, okulu terk edenleri hedefleyen ikinci bir şans ve aktif işgücü piyasası önlemleri kapsamında kamu istihdam hizmeti ve diğer paydaşlar tarafından büyük ölçüde kullanılmaktadır.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları, Avrupa Yapısal Fonları (ESF) projeler kapsamında istihdam ve sosyal işler politika alanları ile test edilmektedir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar da farklı uzmanlık türlerinin önemli bir özellik olduğu ortaklıklarda, okul terkinin işaret eden yaklaşık 50 ESF projesinde test edilmektedir. Ortaklığın bileşimi, projeden projeye farklılık gösterir ve okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları, terapistler ve/veya konuşma ve dil uzmanlarını içerebilir.

Okul terki, ayrıca, çeşitli bakanlıklar ve sosyal ortak temsilcilerini içeren bir tartışma platformu olan ulusal rehberlik forumu tarafından ele alınan önemli konulardan biridir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmemektedir, ancak gençlik garanti programı içinde bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

⁽¹⁴⁴⁾ <http://www.csb.gov.lv/en/statistikas-temas/-metodologija/employment-and-unemployment-37087.html>

⁽¹⁴⁵⁾ <http://www.ikvd.gov.lv/izglitiba-iestades-neregistretu-bernu-skaitis-pieaug.html>

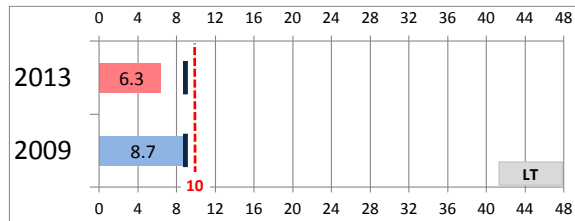
Kariyer rehberliği, ilköğretim ve ortaöğretim müfredatlarında çeşitli zorunlu derslere entegre edilmiştir ⁽¹⁴⁶⁾. Okulların aynı zamanda belirli kariyer danışmanlık hizmetleri de olabilir.

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özellikle eğitim almış ya da almamış öğretmenler, eğitim ve kariyer danışmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, pedagoğlar ve müfredat-dışı faaliyetlerden sorumlu personeldir.

Rehberlik, ayrıca dışarıdan, Gençlik Merkezleri tarafından ve 15 yaşındaki gençler için ise, Devlet İstihdam Ajansı tarafından sağlanmaktadır.

Litvanya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Litvanya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %9'un altına düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir. Ayrıca, son zamanlarda onaylanan Ulusal Eğitim Stratejisi 2013-2022'de ⁽¹⁴⁷⁾ ulusal bir hedef belirlenmiştir: 2022 yılı itibarıyla okul terki oranını %8'in altında muhafaza etme.

Tanım(lar)

Okul terki resmi olarak tanımlanmamıştır, ancak diğer benzer kavramlar kullanılmaktadır:

a) "eğitimde-olmayan çocuk": öğrenci kaydında kayıtlı olmayan 16 yaşından küçük çocuk;

b) "devam-etmeyen çocuk": öğrenci kaydında var fakat bir ay boyunca, gerekçe olmadan zorunlu okul müfredatının öngördüğü derslerin yarısından fazlasını kaçıran çocuk.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Ofisi, Eurostat İşgücü Anketi istatistiksel veri toplamadan sorumludur. Veriler, üst düzeyde toplanır ve yıllık olarak kamuya açıklanır ⁽¹⁴⁸⁾.

Eğitim Bilgi Teknolojileri Merkezi, sürekli olarak öğrenci veritabanı "Eğitim Bilgi Yönetim Sistemi" aracılığıyla veri toplamadan sorumludur. Veriler, yıllık olarak üst ⁽¹⁴⁹⁾, bölgesel ⁽¹⁵⁰⁾ ve yerel ⁽¹⁵¹⁾ düzeylerde toplanır ve kamuya açıktır. Kurumsal düzeydeki veriler, kamuya açık değildir (sadece kayıtlı kişiler için).

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Litvanya'nın okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilişkin temel önlemler ve politikalar şunlardır:

- sosyal açıdan risk altında olan çocuklara yönelik olası zorunlu ECEC katılımı, 4 yaş itibarıyla erken çocukluk eğitimi ve bakımındaki (ECEC) çocuk sayısını artırma, "Anaokulu ve okul-öncesi eğitimin geliştirilmesi" projesi (2012-2015) (Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra) ⁽¹⁵²⁾ aracılığıyla ECEC kalitesi sunma. Bu proje, şunları hedefleyerek

⁽¹⁴⁶⁾ İlköğretimde: 'Ev Ekonomisi ve Teknolojileri'; 'Sosyal Bilimler'; 'Doğal Bilimler'; ortaöğretim birinci kademe: 'Ev Ekonomisi ve Teknolojileri'; 'Sosyal Bilimler'; 'Fizik'; lisede: 'Ev Bilimleri'; 'Fizik'.

⁽¹⁴⁷⁾ http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc?p_id=463390&p_tr2=2

⁽¹⁴⁸⁾ http://osp.stat.gov.lt/viesos-duomenu-rinkmenos/-/asset_publisher/i2LnhXkrXAbI/content/ketvirtinio-qvventoiu-uzimtumo-statistinio-tyrimo-?redirect=http%3A%2F%2Fosp.stat.gov.lt%2Fviesos-duomenu-rinkmenos%3Fp_id%3D101_INSTANCE_i2LnhXkrXAbI%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mod%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-1%26p_p_col_pos%3D3%26p_p_col_count%3D5

⁽¹⁴⁹⁾ <http://svis.emokykla.lt/lt/index/wpage#>

⁽¹⁵⁰⁾ Bakınız Tablo 4 (Nesimokantys vaikai) at http://svis.emokykla.lt/lt/index/a_view/43.

⁽¹⁵¹⁾ http://svis.emokykla.lt/lt/index/wpage_view/39

⁽¹⁵²⁾ <http://www.lrvk.lt/bylos/veikla/priemones13.pdf>

- "Tutarlılığın teşvik edilmesi" programı (2007-2013) tarafından desteklenmektedir:
- a) müfredatı güncelleyerek ve okul koşullarını iyileştirerek okul-öncesi eğitime yatırım yapma ve b) bölgelerdeki eğitim ve sosyal hizmetlere ilişkin "Kırsal Alanlarda Evrensel Çok işlevli Merkezler" in (Universalių daugiafunkcinių centrų kaimo vietovėse steigimas) oluşturulmasıyla kırsal bölgelerdeki gençlere eşit fırsatlar yaratma;
- bireysel ya da grup danışmanlığı aracılığıyla müfredat-dışı bir faaliyet olarak güçlüklere olan öğrenciler için kısa ya da uzun vadeli bir eğitim yardımı sağlamaları için okullara olanak sunma;
  - eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini arttırmak için iki proje geliştirilmiştir:
    - "14-19 yaşlarındaki öğrenciler için bir eğitim yolu seçimine ilişkin daha geniş olanaklar sağlama, Faz II: Modern İş Dünyası tarafından talep edilen Eğitim Kalitesini Temin Etmek için Daha Derin Eğitim Farklılaşması ve Bireyselleştirilmesi" ⁽¹⁵³⁾. Bu projeler, müfredatı bireyselleştirerek ve farklılaştırarak 14-19 yaşları arasındaki öğrencilere, çekiciliğini arttırarak ve mesleki yetkinliklerin geliştirilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarına göre ayarlar yapılabilmesine ilişkin daha geniş olanaklar sunmayı amaçlamaktadır.
    - "Eğitim Sisteminde Alternatif Eğitim" (*Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje*). Bu proje, daha çok öğrenci için temel eğitim edimini kolaylaştırmak için koşullar oluşturmanın yanı sıra ortaöğretimden sonra eğitim ya da öğretim devam eden öğrenci sayısının arttırılmasını hedeflemektedir.
- özel eğitim ihtiyaçları olan öğrenciler için eğitim yardımı ve bireysel eğitim planları ile düşük başarı gösterenleri destekleme;
  - farklı bir anadili olan çocuklara dil desteği sağlama. Ayrıca, bazı okullarda etnik azınlık dillerin de öğretimi sağlanmaktadır;
  - belediyelerin, okul personelinin, ailelerin ve gerekirse Çocuk Esirgeme Komisyonu'nun katılımıyla okul terki riski altında olan grupların belirlenmesine ilişkin bir prosedür oluşturma;
  - Okul terki riski altında olan öğrenciler için bir erken uyarı sistemi olarak "Çocuk Devamsızlığı ve Öğrencilerin Okuldan Kaçması hakkında Ulusal Bilgi Sistemi"nin (*Nesimokančių vaikų ir mokyklos nelankančių mokinių informacinė sistema*) geliştirilmesi;
  - Eğitim faaliyetlerine ailelerin etkin katılımını teşvik etmek amacıyla "Uyumlu Aile ve Sürdürülebilir Okul Topluluğu – Litvanya'nın Geleceği" (Darni šeima ir tvari mokyklos bendruomenė – Lietuvos ateitis) gibi projelerle ailelerle okul dışındaki diğer aktörler arasında bir ağ kurma;
  - Öğrenme motivasyonu ya da sosyal problem güçlüğü olan öğrencilere bir ya da iki yıl eğitim öneren "Gençlik Okulları"nda (*jaunimo mokyklos*), okulu bitirmeden ayrılmış öğrencileri tespit edip yeniden eğitime girmeleri için destekleme. Kurs, genel eğitim ve öğretime yeniden girmelerine yol açabilir.
  - öğrencilerin eğitime ya da istihdama dönme motivasyonlarını arttırmayı hedefleyen "Kendine Güven" projesi (*Pasitikėk savimi*). Hedef gruplar, herhangi bir yeterliliği olmayan bir işte ya da eğitimde olmayan ve aktif işgücü piyasasında yer almayan 16-25 yaşları arasındaki kişilerdir. 21 yaşından altındaki kişiler tekrar eğitime gönderilir. Projeyi geliştirmek ve uygulamaktan sorumlu makam Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı bünyesindeki Litvanya İstihdam Hizmetleri'dir. Gençlik İşleri Bölümü (aynı bakanlık), 10 bölgesel kamu istihdam hizmeti ve 11 NGO gibi diğer

⁽¹⁵³⁾ *Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14-19 metų mokiniams, II etapas: gilesnis mokymosi diferencijavimas ir individualizavimas, siekiant ugdymo kokybės, reikalingos šiuolaikiniam darbo pasauliui*

organlar da dahildir. Bütçe, yaklaşık EUR 1.2 milyondur.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- VET öğretmenleri, potansiyel olarak okulu terk edenlerle ilgili nasıl çalışacakları konusunda eğitim alırlar.
- Çoğu VET sağlayıcısı, katılımı iyileştirmek için öğrenci devam izleme sistemleri ve eylem planları geliştirmiştir.
- 2011 yılından itibaren, çoğu VET sağlayıcısı, potansiyel olarak okulu bitirmeden ayrılanlarla ve okul terkinin azaltmak için aileler ve öğretmenlerle çalışan sosyal pedagogları içeren çocuk refah komisyonları (*vaiko gerovės komisija*) oluşturmuştur.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, gençlik, sosyal işler, aile, adalet, sağlık ve konut politika alanları, okul terkinin ilişkin işbirliğine dahildir, ancak işbirliği mekanizmaları henüz oluşturulmamıştır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, terapistlerin yanı sıra konuşma ve dil uzmanlarını içerir. Her uzmanın işbirliğinin kanunla düzenlendiği okullarda yasal olarak bir çocuk refahı komisyonunun olması gerekmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir, fakat bu amaç için bir tedbir ya da müdahale önlemi olarak düşünülmemektedir.

İlköğretim ve ortaöğretimde, rehberlik bir ya da birkaç zorunlu ders içine entegre edilmiş bir ders olarak müfredata yerleştirilmiştir ve okullar bunu düzenlemekte serbesttir. Buna ek olarak,

belirli bir kariyer rehberliği modülü, bilişsel, yaratıcı, sanatsal ve sosyal faaliyetlerin bir parçası olarak, bir (zorunlu ya da isteğe bağlı) ders şeklinde ortaöğretimde düzenlenebilir.

Ortaöğretim öğrencileri için, rehberlik, aynı zamanda okul danışmanlık hizmetlerinde ve yaygın eğitim faaliyetleri yoluyla dış uzman rehberlik hizmetleriyle de sağlanır.

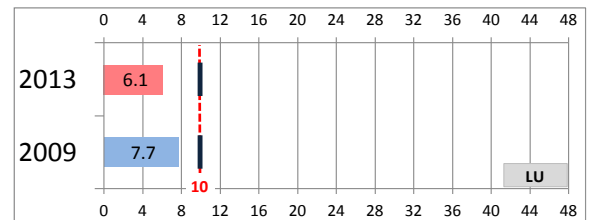
Eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu okul personeli, özel olarak eğitilmiş ya da eğitilmemiş öğretmenler, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve sosyal pedagoglardır. Dış kariyer danışmanları da okul personelinin destekler.

Bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, iki projeye dayanmaktadır:

- "Genel eğitim ve mesleki eğitimde kariyer eğitimi ve izlenmesinin geliştirilmesi" (2010-2014), her birey için kariyer becerisinin gelişimini sağlayan bir kariyer rehberlik sisteminin oluşturulmasını hedeflemektedir. Kullanılan yöntemler, bilgi sağlanması ve danışmanlık, kariyer eğitimi, mesleki uygulamadır. Öğrenciler için Litvanya Yaygın Eğitim Merkezi, projeden sorumludur. Eğitim ve Bilim Bakanlığı, belediye idareleri ve genel ve mesleki ortaöğretim kurumları gibi diğer paydaşlar da katılmaktadır.
- "Kendine güven" projesi (bakınız yukarı).

Lüksemburg

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Not: 2009'da zaman serilerinde kırılmalar.

Lüksemburg, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir. Eğer okul terki oranı %10'un

altında sabitleşirse, ulusal hedef 2015 yılında değiştirilecektir.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, aşağıdaki tanım da kullanılmaktadır: son öğretim yılında okulu bırakıp ve sonraki eğitim-öğretim yılının 15 Kasım öncesine kadar dönmeyen 16 ve 24 yaşları arasındaki ortaöğretim öğrencileri.

Ulusal veri toplama

Eğitim, Çocuk ve Gençlik Bakanlığı, Eurostat İşgücü Anketi istatistiksel veri toplamadan sorumludur. Veriler, üst düzeyde toplanır, ancak ulusal düzeyde kamuya açık değildir.

Bakanlık, ayrıca aylık olarak öğrenci veritabanı yoluyla veri toplamadan sorumludur. Veriler, yıllık olarak, üst düzeyde toplanır ve sadece Bakanlığa, kısmen de Yerel Gençlik Eylem Merkezlerine (*Actions locales pour jeunes – ALJ*) açıktır. Sonuçlar, anketler yoluyla kamuya açık hale getirilir ⁽¹⁵⁴⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı strateji bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin geliştirilen temel önlemler şunlardır:

- başlangıç öğretmen eğitimi ve sürekli mesleki gelişimde okul terkini işaret etme;
- olası bozuklukların ve öğrenme güçlüklerinin erken teşhisi ve müdahalesi için ilköğretim sınıflarına uzman ziyaretleri. 2011 yılından bu yana, yeni bir prosedür, ortaöğretim öğrencileri ve bu öğrencilere bakan kişilerin makul düzenlemeler yapmalarına olanak sağlar (sınıf ortamı, öğrencinin görevleri, sınav);

- küçük öğrenci gruplarına geçici yoğun destek sağlayarak davranışsal zorlukları olan öğrenciler için ortaöğretim merkezlerinde "Mozaik Sınıflar" (*classes mosaïques*);
- İki yeni pilot proje geliştirilmiştir: a) Risk altında olan öğrencileri tespit etmeyi ve bu kişiler için özel önlemler uygulamayı amaçlayan "Okulda kalma" (*Accrochage scolaire*) b) Okul terkine ilişkin ana faktörleri tespit etmeyi ve her okulun özel durumuna göre uyarlanmış önlemler önermeyi amaçlayan "Kuzeydeki ortaöğretim kurumlarında okulu bitirmeden ayrılmayı önleme" (*Prévention de l'abandon scolaire dans les établissements du secondaire du Nord*). Mayıs 2014 yılından bu yana, bu iki proje, Fransa, Slovenya ve İspanya'dan gelen ortaklarla, Avrupa fonları ile finanse edilen üç-yıllık TITA projesine (Okul Terkiyle Mücadele Etmek İçin Ekip İşbirliği: Eğitim, Yenilikçi Araçlar ve Eylemler) dahildir.
- azami iki yıllık bireyselleştirilmiş destekten sonra, aileleri, okulları ve psikologlarla işbirliği içerisinde, tekrar sıradan eğitime dönmelerini kolaylaştırmayı amaçlayan, çok problemlili öğrenciler için *Itzigerstee* pilot projesi.
- ALJ tarafından düzenlenen ve okulu terk edenlere yönelik dört aylık "Evet, yapacağım" (*Yes, ech well*) atölyeleri. Bunlar, motivasyon, takım çalışması, mesleki bir projenin gelişiminin yanı sıra stajyerlik ve bir çiraklık yeri aramayı içerir;
- 16-24 yaşları arasında olup okulu terk edenler için ikinci şans okulları geliştirmek (*Écoles de la deuxième chance – E2C*). E2C'ler, hem genel hem de mesleki eğitim (bir şirkette staj dahil), müfredat dışı faaliyetler ve sosyo-pedagojik destek sağlar;
- okulu terk edenler için kendini geliştirmeye yönelik çok-disiplinli bir yaklaşım sağlayan Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik Merkezi'nin (CPOS) "Dur&Git" eğitim ve rehberlik programı.

⁽¹⁵⁴⁾ <http://www.men.public.lu/fr/publications/secondaire/-statistiques-analyses/decrochage-scolaire/index.html>

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, göçmen kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Yukarıda dahil edilen ELET önlemlerinin çoğu, ayrıca VET sektörü için de geçerlidir. Örneğin, Mozaik Sınıfları dört VET okulunda kurulmuştur ve E2C ikinci şans okulları, VET öğrencileri için mevcuttur ve VET pedagojilerini kullanmaktadır.

ELVET özel eylemleri bakımından, Mesleki tekrar-dahil olma kursları (*Cours d'orientation et d'initiation professionnelles/Insertion professionnelle divers métiers – COIP-IPDM*), VET'e köprü kuran özel bir ELVET önlemidir. Kurslar, 18 yaşın altında olup VET'e giriş gereksinimlerini yerine getiremeyen okulu terk edenler içindir. Köprü kursları, bir yıl sürer ve koçluk, temel yetkinlikleri güçlendirme ve proje çalışmalarıyla resmi VET'e girmeleri için gençleri hazırlar.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, gençlik ve aile politika alanları, ELET'le işbirliğine katılmaktadır.

İşbirliği mekanizmaları, ("Gençlik" (*Jeunes*); "Gönüllü Oryantasyon Hizmeti" (*service volontaire d'orientation*)) projeleriyle test edilmektedir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar halihazırda iyi oluşturulmuştur. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları ve terapistleri içerir. Ortaöğretimdeki her okulun, ihtiyaçları ve öncelikleri belirlemede öğretmenler ve ailelerle işbirliği yapan ve okul dersleri dışındaki faaliyetlerin organizasyonlarının desteklenmesine katkıda bulunan, okulun sağlık hizmetiyle işbirliği yapan mesleki rehberlik sağlamak için yetkili hizmetlerle uzmanları olan bir eğitim psikolojisi ve rehberlik hizmeti vardır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, ilköğretim müfredatına iki yıl için yerleştirilir. Okullar, bu dersin düzenlenmesine karar vermede serbesttir.

Ortaöğretimde, rehberlik, müfredata yerleştirilmemiştir, ancak okulların bunu sağlama zorunlulukları bulunmaktadır. Çoğu ortaöğretim okulunun bir Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik Hizmeti vardır (*Service de psychologie et d'orientation scolaires – SPOS*); teknik ortaöğretim birinci kademenin sonunda, her öğrenci, bir rehberlik profili alır (*profil d'orientation*).

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özel eğitimi olan ve olmayan öğretmenler, eğitim ve kariyer danışmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve pedagoğların yanı sıra müfredat dışı faaliyetlerden sorumlu personeldir.

Son on yılda 300'den fazla öğretmenin eğitilmesiyle, ortaöğretim birinci kademedeki rehberliği güçlendirmek için bir ulusal rehberlik programı geliştirilmiştir.

Çeşitli rehberlik hizmetlerine ilişkin bir Koordinasyon Komitesi 2006 yılında oluşturulmuştur. Ortak bir internet sitesi gibi ortak projeler başlatılmıştır. Eylül 2012 yılında, farklı türde rehberlik ve danışmanlık sağlayan çeşitli kamu hizmetleri ve kurumları, gençlik danışmanlığıyla ilgilenen üç farklı bakanlığın bölümleriyle işbirliği ile Rehberlik Merkezi'nde (*Maison de l'orientation*) birleştirilmiştir. Aşağıdaki yapılar, bu yeni yapının parçasıdır:

- Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik Merkezi (*Centre de psychologie et d'orientation scolaires – CPOS*), SPOS'u koordine eder ve değerlendirir, kendi okullarındaki SPOS'a erişimi olmayan öğrencilere kariyer rehberliği sağlar, rehberlik yöntemleri ve içerik geliştirir, vb.;
- eğitim ve mesleki projeleri desteklemek için bireysel rehberlik sağlayan İstihdam

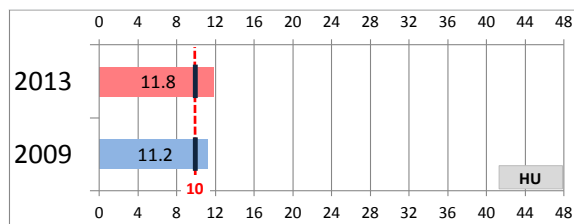
Geliştirme Ajansı'nda Mesleki Rehberlik Servisi (*Service de l'orientation professionnelle de l'Agence pour le développement de l'emploi*);

- eğitim ve kariyer rehberliği faaliyetleri sağlayan ve okulu bitirmeden ayrılma riski altında olan öğrencilerle okul terki riski taşıyan öğrencileri izlemekten, iletişim kurmaktan ve desteklemekten sorumlu Yerel Gençlik Eylem Merkezleri (ALJ);
- Yeni Gelenlerin Okula Entegrasyonu Birimi (*Cellules d'accueil scolaires pour nouveaux-arrivants – CASNA*);
- pratik beceriler kazanmak için gençlik gönüllü hizmeti içinde bir kuruluşta staj yapma olasılığı sunan Ulusal Gençlik Hizmeti (*Service National de la Jeunesse – SNJ*).

Eğitim ve kariyer rehberliğine ilişkin telafi önlemleri, ALJ, CPOS ve SNJ tarafından yürütülmektedir.

Macaristan

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Macaristan, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Macaristan, okulu terk edenlere ilişkin Eurostat tanımını kullanır.

Ulusal veri toplama

Macaristan Merkez İstatistik Ofisi, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan

sorumludur. Bu veri toplama, üst ve bölgesel düzeyde toplanmıştır ve kamuya açıktır ⁽¹⁵⁵⁾.

Tamamlayıcı bilgiler, Tarki ve Eğitim ⁽¹⁵⁶⁾ tarafından 2006 ve 2011 yılları arasında yapılan Macaristan Yaşam Kursu Anketi gibi bazı anketlerde mevcuttur.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Kapsamlı bir okul terki stratejisinin kabulüne ilişkin Hükümet Yasa tasarısı 1603/2014 (XI.4.), 4 Kasım'da yayınlanmıştır ⁽¹⁵⁷⁾. Stratejinin temel önlemleri şunlardır:

- sınıf tekrarını önlemek için ilköğretimdeki temel beceri ve yetkinlikleri pekiştirme;
- ayrımcılığı önlemek için tüm düzeylerde entegre, kapsayıcı eğitimi teşvik etme;
- zorunlu eğitim yaşının 18'den 16'ya düşürüleceği gerçeğini telafi etmek üzere esnek eğitim yolları tanıtmak. Zorunlu okul çağının ötesinde örgün eğitimdeki öğrencileri tutmak için müdahale ve telafi önlemleri belirlenmiştir;
- bireyselleştirilmiş öğretim yöntemleri, öğretmenlik, bireysel gelişim planları, kariyer planları, ailelerin katılımı, bursların yanı sıra yasal düzenlemeler ve mali teşvikler gibi yenilikçi metodolojiyi tanıtmak;
- okul sisteminin etkinliğini arttırmak ve eğitimde eşitliğin iyileştirilmesi amacıyla düşük performans gösteren okulların sonuçlarının iyileştirilmesi;
- genel ve mesleki eğitim, öğretim ve özel eğitimin tüm eğitim düzeylerini kapsayan bir erken uyarı sistemiyle okul terkine ilişkin bir veri toplama tanıtmak;

⁽¹⁵⁵⁾ <http://www.ksh.hu/education>

⁽¹⁵⁶⁾ <http://www.econ.core.hu/file/download/bwp/-bwp1003.pdf>

⁽¹⁵⁷⁾ Okul terkine ilişkin kapsamlı bir stratejinin kabulü hakkındaki "Hükümet Yasa tasarısı 1603/2014 (XI.4.)", 4 Kasım 2014'te yayınlanmıştır, fakat strateji metni, baskıya girerken henüz mevcut değildir.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terki stratejisinin bir parçası olarak uygulanacak politika ve önlemlere ek olarak:

- erken çocukluk eğitimi ve bakımı, Eylül 2015'ten itibaren 3-5 yaşındaki çocuklar için zorunlu hale gelecektir.
- Eylül 2013 yılından bu yana, derslerden sonra sağlanan çeşitli etkinliklerle okul günleri saat 16:00'a kadar sürmektedir.
- "Köprü Programları", lise düzeyindeki meslek okullarında 2013 yılında tanıtılmıştır:
  - Köprü 1: temel eğitimini tamamlayan, ancak bir liseye kabul edilmeyen zorunlu eğitim çağına sonuna kadar gelen öğrenciler için (16). Bu program, öğrencilere, eğitimlerini sürdürmeleri için gerekli olan temel beceri ve yetkinlikleri sağlamaktadır;
  - Köprü 2: temel eğitimini tamamlamamış, ancak en azından 15 yaşına kadar sekiz yıllık temel eğitimin altı yılını tamamlamış ve zorunlu eğitim çağına sonuna kadar gelen öğrenciler için (16). Bu program, bir meslek için gerekli olan becerileri geliştirmeyi ve öğrenme motivasyonlarını arttırmak amacıyla öğrencileri mesleki eğitime hazırlar. Tamamlandıktan sonra, öğrenciler temel eğitimin başarısını kanıtlayan bir sertifika alırlar; eğer mesleki sınavda başarılı olurlarsa, öğrenciler ayrıca kısmi mesleki yeterlilik sertifikası da alır.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi belirlenmemiştir, ancak pek çok genel ELET önlemi – *Útravaló* ve *Arany János* gibi

rehberlik ve burs programları da dahil olmak üzere – belirli VET hatlarını içerir ve yeni "Köprü Programları" (bakınız yukarıya), 86 VET okulunda artık mevcuttur.

VET öğretmen eğitim kursları, okul terki ve savunmasız gruplara ilişkin modülleri içermeye başlamıştır.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, sosyal işler (gençlik ve aile dahil), sağlık, kamu idaresi ve içişleri politika alanları, okul terkiyle ilişkin işbirliğine dahil olmakla birlikte, işbirliği mekanizmaları henüz oluşturulmamıştır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, okul müdürleri, öğretmenler, psikologlar ve hemşireler gibi uzmanları içerir, ancak ortaklık uygulaması henüz oluşturulmamıştır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmemekte, fakat bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, eğitimin tüm düzeylerinde müfredatlar-arası bir derstir. Aynı zamanda çeşitli derslere ya da ders alanlarına entegre edilmiştir. Lisede, seçmeli ders olarak öğretilir. Okul danışmanlık hizmetleri, ortaöğretimde mevcuttur.

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özel eğitimi olan ve olmayan öğretmenlerdir. Şu ana kadar çok az kariyer rehberlik danışmanı mevcuttur. Psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve pedagoglar (son ikisi sadece ortaöğretimde) da rehberliğe müdahale edebilir ancak belirli eğitim olmadan.

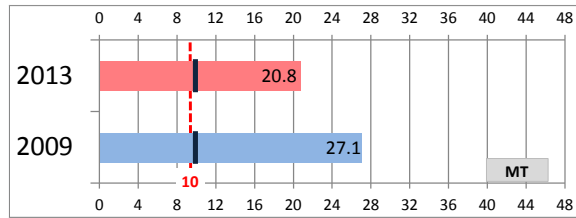
Dış sağlayıcılara gelince, kamu istihdam hizmetleri, temel ve lise eğitim okullarında öğrencilere yönelik kariyer bilgileri sağlar ve kariyer fuarları düzenler. Ayrıca bireysel rehberlik ve kariyer sınıflarında okula müdahale de edebilirler. Buna ek olarak, Ocak 2012 tarihinden itibaren, Ticaret ve Sanayi

Odası'nın ilçe bürolarının da rehberlikte rol oynaması beklenmektedir.

"Köprü programları" (bakınız yukarıya), bir takım nedenlerden dolayı, ortaöğretim birinci kademedен lise düzeyleri arasında geçiş yapmamış öğrencileri hedefleyerek okulu terk edenlere yönelik telafi önlemleri olarak faaliyet göstermektedir.

Malta

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Malta, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Malta, okul terkine ilişkin Eurostat tanımını kullanır.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Ofisi (NSO), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur.

"Elektronik Platform" (E1), devlet okullarında idari amaçlar için kullanılan bir veritabanıdır. Anaokulundan okul düzeyine kadar öğrencileri izlemeye olanak sağlayan benzersiz bir sayıyla her öğrenciyi kaydeder. E1, aynı zamanda okul terki riski altında olan öğrencileri ve devamsızlığı merkezi olarak izlemek için de kullanılmaktadır. Okul terkine ilişkin istatistikler, üst ve kurumsal düzeylerde yıllık olarak toplanır, fakat kamuya açık değildir.

Devlet-olmayan (kilise ve bağımsız) okulların, kendi bireysel öğrenci veritabanları vardır ve

istatistiksel veriler, merkezi olarak Kalite Güvence Departmanı tarafından derlenmektedir.

Buna ek olarak, "Takip Eden Çalışma", zorunlu eğitimden sonra öğrencilerin ne yaptığına ilişkin bilgi toplar (Devlet ve Devlet-olmayan sektörler için). Eğitim Hizmetleri Müdürlüğü'nün (DES) Eğitim Psiko-Sosyal Hizmetleri bünyesindeki rehber öğretmen ve stajyer kariyer danışmanları tarafından yönetilmektedir. Veriler, DES Öğrenci Hizmetleri Dairesi tarafından üst ve kurumsal düzeylerde toplanır ve yıllık olarak hazırlanan bir raporda yayınlanır.

Malta Sanat, Bilim ve Teknoloji Koleji (MCAST), kendi meslek dersleri için bir çıkış anketi hazırlamıştır. Ocak 2014 itibarıyla, bu anket, tüm ileri ve yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Kamuya açık olmayan bu anket, hem okulu bitirmeden ayrılan öğrencileri tespit etmek için bir araç olarak hem de kursları daha etkili bir hale getirmeye ilişkin bir izleme aracı olarak bu öğrencileri yeniden eğitime dahil olmaları için destekler.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Haziran 2014 yılında yayınlanan Malta "Malta'da Okul Terkini Önlemeye İlişkin Stratejik Plan"ı⁽¹⁵⁸⁾ (2014-2020), erken çocukluktan zorunlu eğitimin sonuna ve ilerisine kadar, okul yıllarının en iyisini çıkarmaları için öğrencileri destekleyecek odaklanmış eylemi kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Bu stratejik planın temel tedbir, müdahale ve telafi önlemleri şu şekildedir:

- okul terki azaltmaya ilişkin bir okul-tabanlı yaklaşım için fon sağlanması;
- ebeveynleri/bakıcıları işyerinde ya da eğitimde olan çocuklar için ücretsiz çocuk bakımı sağlanması;

⁽¹⁵⁸⁾ <http://education.gov.mt/esl/Documents/School%-20Leaving%20in%20Malta.pdf>

- çeşitlilik için eğitim; yüksek başarı gösterenlerin ihtiyaçlarını karşılama; ortaokul kurma: bakım toplum okullarını olası hale getirme; öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermek için e-Öğrenme içeriğini geliştirme; daha fazla öğrenci katılımı için mobil teknolojiyi kullanma; sosyal, duygusal ve davranışsal problemleri olan öğrencileri güçlendirme;
- eğitim yolları boyunca olan geçiş sürecini güçlendirme; Ortaöğretim Sertifikası ve Profil potansiyelini parlatma; Malta ortaöğretim okullarında iyi yapılandırılmış bir mesleki süreci tanıtmaya;
- okul terkini işaret etmelerinde öğretmenleri destekleme;
- düzeyler arasında mesleki rehberliği inceleme ve sağlamlaştırma;
- ortaöğretimdeki risk altında olan öğrencileri destekleme; büyük öğrenciler için gençlik çalışanlarının desteğini kullanma; risk altındaki öğrencilerin etrafındaki destek ağlarını güçlendirme;
- zamanında eylem almak için erken uyarı sistemlerini geliştirme;
- okul terkiyle mücadele etmek için aile desteğini kullanma ve güçlendirme; okul-sonrası destek programları aracılığıyla öğrencileri ve aileleri destekleme;
- risk altındaki öğrenciler için etkili bir ikinci şans eğitimine ilişkin stratejik ortaklıklar kurma; daha iyi yaşam şansı için engeli olan kişiler için kaliteli bir ikinci şans eğitimi sunma;
- risk altındaki gençlere ulaşmak için Gençlik Garanti Programı'nı uygulama.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkine ilişkin tüm ana politikalar ve önlemler, kapsamlı stratejiye dahildir.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve göçmen kökenli, gebe gençler / genç

ebeveynler ve cezaevlerindeki gençlerin gelen öğrenciler üzerinde duruldu.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

VET sağlayıcıları, özellikle ortaöğretimi terk edenleri hedef alan kursları işletmektedir. Örneğin, Malta Otelleri Turizm Çalışmaları Kurumu, Restoranlar Derneği ve dört kolej, okulu bitirmeden ayrılanlar için istihdam-öncesi bir eğitim programında birlikte çalışır.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, gençlik, sosyal işler ve aile politika alanları arasında, okul terki hakkında bir işbirliği geleneği vardır. Sağlık politikası alanında projelere katılmaktadır.

Yakın zamanlarda kabul edilen okul terki stratejisi, koordinasyon ve işbirliği sağlamak için NGO'lar, devlet-olmayan sektör ve aile derneklerinin yanı sıra okul terkini işaret etmek için tüm bakanlıkları içererek, Eğitim ve İstihdam Bakanlığı'nın koordinasyonu altında bir bakanlıklar-arası komite oluşturulmasını önermektedir.

2014 yılı sonu itibarıyla, bir "Okul Terki Çalışma Grubu" oluşturulacaktır. Rolü, çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarını belirlemek ve yerel koşullara uyan tedbir önlemlerini geliştirmek için yerel düzeydeki okullara ve diğer varlıklara yardımcı olmaktır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur. Öğrenci Hizmetleri Dairesi içinde belirli bir birim tarafından koordine edilir ve yerel olarak müdahale eder. Okul müdürleri, kolej müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, sosyal destek uzmanları, gençlik çalışanları, konuşma ve dil uzmanları ve diğer uzmanları (merkezi kurumlardaki üst düzey yetkilileri, müfredat liderlerinin yanı sıra sosyal, duygusal ve davranış problemleri uzmanları – SEBD) içerir. Bu uzmanlar, okul terki riski altındaki öğrencileri tespit edip desteklemek ve bireysel vaka yönetimi ve destek için öğrencilerden bahsetmek için çok-disiplinli ekipler olarak okul ve kolejlerde birlikte

çalışırlar. SSD'nın, devamsızlığı, özel ihtiyaç muhtaç öğrencileri, vb. izlemek için öğrencilerin veritabanına erişimi vardır. Bir örnek olarak, Alternatif Eğitim Programı, okullarda ve merkezi düzeyde psiko-sosyal hizmetler, İstihdam ve Eğitim Şirketi (PES), Malta Sanat, Bilim ve Teknoloji Koleji (MCAST), Ulusal Gençlik Ajansı (*Agenzija Żgħażaġħ*) ve özel şirketler arasındaki ortaklık yoluyla uygulanmıştır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına bir ya da birkaç derse entegre edilmiştir. Buna ek olarak, Eylül 2014 itibarıyla, "Kişisel, Sosyal ve Kariyer Geliştirme", tüm ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri için çekirdek müfredatta zorunlu ayrı bir ders olarak tanıtılacaktır.

Mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, ayrıca ilköğretim ve ortaöğretim okullarında da verilmektedir. Yükseköğretim sağlayıcıları ve işyerlerine yapılan oryantasyon ziyaretleri düzenlenmektedir. Öğrencilerin kendi seçtikleri bir işyerinde işbaşı eğitimi için bir hafta geçirmeleri gerekmektedir. Konuk konuşmacılar, ilköğretimin son yıllarda olduğu gibi, kariyer ve zorunlu eğitim sonrasını öğrenciler ve ailelerle tartışmak üzere davet edilir. Öğrenciler, özgeçmiş yazma, iş mülakatı ve diğer yumuşak beceriler için eğitilir.

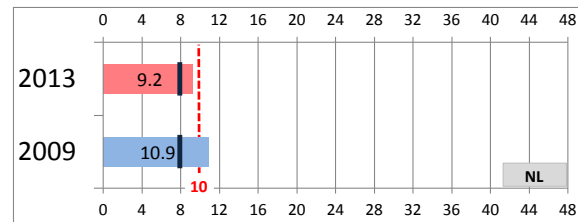
Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özel olarak eğitilmiş ya da eğitilmemiş öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarıdır. İlköğretimde, rehberlik, aynı koleje ait ortaöğretim öğretmenleri tarafından sağlanmaktadır.

Öğrencilerin kariyer danışmanlarıyla bulunduğu, "Kapıda Hizmet" de, yaz tatillerinde, ortaöğretim öğrencilerine okulu bitirdikten sonra ne yapacakları konusunda yardımcı olmak için ortaöğretim okullarında tarafından

düzenlenir. Öğrenciler daha ileri düzey yıllara ilerledikçe hizmetlerin ve bu hizmetlerin sıklığı artar. Bu hizmet, aynı zamanda eğitim ve öğretim sistemine yeniden girmek isteyen okulu terk edenler için de mevcuttur.

Hollanda

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Hollanda, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %8'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlere ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, başka bir ulusal tanım da kullanılmaktadır: temel yeterlilik olmadan okul yılı zamanında okulu terk eden 12-23 yaşları arasındaki öğrenciler (genel lise, üniversite-öncesi ya da en azından bir düzey 2 ortaöğretim mesleki diploma).

Ulusal veri toplama

Hollanda istatistik (CBS), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. Bu veri toplama üst düzeydedir ve kamuya açıktır⁽¹⁵⁹⁾.

Eğitim Bakanlığı'nın bir parçası olan DUO, aynı zamanda çevrimiçi bir öğrenci veritabanı olan, Eğitim Temel Kayıt Veritabanı (BRON) yoluyla ilerlemeleri de dahil olmak üzere öğrencilere yönelik günlük bilgi toplar. Veriler, üst, bölgesel, yerel ve kurumsal düzeylerde toplanır. Okulu terk edenlere ilişkin yalın bilgiler,

⁽¹⁵⁹⁾ <http://www.cbs.nl/en-GB/menu/themas/onderwijs/-cijfers/overig/schoolverlaters.htm?Languageswitch=0>

korunmalı bir çevrimiçi alanı aracılığıyla sadece okulların ve belediyelerin kullanımına açıktır. Aylık ve yıllık raporlar, okullara, belediyelere ve Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı'na gönderilir ve kamuya açıktır ⁽¹⁶⁰⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Hollanda, okul terkiyle mücadeleye ilişkin "Okulu bitirmeden ayrılma Oranlarını Düşürme Dürtüsü" (*Aanval op schooluitval*) ⁽¹⁶¹⁾ denen kapsamlı bir strateji geliştirmiştir ve aşağıdaki önlemleri içermektedir:

- yerel olarak okullardaki bakım yapılarının koordinasyonunu geliştirerek eğitim ve bakım arasındaki boşluğu azaltma;
- okul zorunlu devam (şimdi 18 yaşına kadar) ve yeterlilik yükümlülüğü;
- kariyer yönlendirme ve oryantasyon için bir eylem planı;
- öğrencilerin ilerlemesini izlemek için benzersiz bir sayıda öğrencileri saptayarak okul devamsızlığı ve terk edenlerin kayıtlarını iyileştirilen bir "Dijital Devamsızlık Portalı";
- farklı bir okula geçiş yapmadan meslek-öncesi ortaöğretimden ortaöğretim meslek programlarına öğrenci transferini desteklemeye ilişkin eylemler.

Zaman dilimi 2008-2015'tir. Okul terkiyle mücadele etmeye ilişkin bütçe her bölgeye tahsis edilmiştir ve toplamda yılda yaklaşık EUR 56 milyondur.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkine ilişkin tüm ana politikalar ve önlemler kapsamlı stratejiye dahildir.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenen önlemler, ortaöğretim mesleki eğitimin ilk yılındaki öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

ELET'le mücadele etmek için Hollanda ulusal kapsamlı stratejisiyle ilgili önlemler, hem genel eğitim hem de VET'le ilgilidir ve önlemler her iki sektörde de uygulanmaktadır (bakınız yukarıya).

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı, istihdam, gençlik, sosyal işler ve adalet politika alanlarının dahil olduğu sektörler-arası politika gelişimini koordine eder.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları ve gençlik çalışanları kapsar. Örneğin, "Bakım-danışmanlık-takımları" (*zorg- en adviesteam*), ekstra bakım ya da rehberliğe ihtiyacı olan öğrencileri desteklemek için okulların içinde ve dışında çalışmak üzere okul içindeki uzmanları, gençlik ve sosyal bakım, sağlık, belediye ve polis temsilcilerini içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ortaöğretim birinci kademe müfredatının bir parçasıdır, ancak okullar bunu nasıl organize edecekleri ve içerilecek personel konusunda karar vermede serbesttir.

Eğitmenlik, koçluk, bire-bir rehberlik ve işe yerleştirme gibi daha interaktif yöntemleri kapsamak için 2009-2012 Kariyer Oryantasyonu ve Rehberlik Eylem Planı (*Stimulering LOB*) ⁽¹⁶²⁾ bilgi sağlanmasının ötesini amaçlamaktadır.

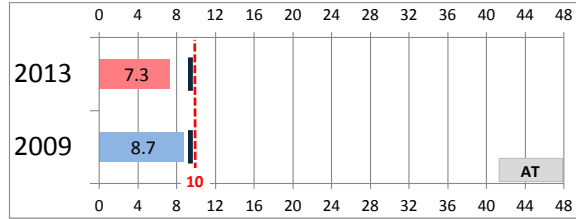
⁽¹⁶⁰⁾ <http://www.vsvverkenner.nl/english/>

⁽¹⁶¹⁾ http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2014/VSV-Boekje_UK_2014.pdf

⁽¹⁶²⁾ http://www.lob-vo.nl/sites/default/files/eind-product_lob_0.pdf

Avusturya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Avusturya, 2020 itibarıyla, erken terk edenlerinin oranını %9.5'ta muhafaza ederek ulusal bir hedef oluşturmuştur. Hali hazırda önceki hedefe ulaşıldığından, daha iddialı bir hedef düşünülmektedir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlerin Eurostat tanımının yanı sıra, diğer ulusal tanımlar da kullanılmıştır:

- bir ortaöğretim birinci kademe bitirme sertifikası olmadan eğitimi terk eden öğrenciler (Avusturya'da zorunlu eğitim 9 yıldır, ancak 9. sınıf lisenin birçok türüne girmek için 8. sınıftaki bir olumlu okul raporu gereklidir) ve
- 9 yıllık zorunlu eğitimden sonra eğitimi bırakan öğrenciler.

Ulusal veri toplama

İstatistik Avusturya, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel veri toplamadan sorumludur. Bu veriler, ulusal düzeyde toplanır⁽¹⁶³⁾.

Okul terkine ilişkin veriler, bir öğrenci veri tabanı üzerinden her yıl üst ve bölgesel düzeylerde toplanır. Her yıl bir anonim format şeklinde kamuya açıklanır⁽¹⁶⁴⁾. Araştırmacılar,

⁽¹⁶³⁾ https://www.statistik.at/web_de/statistiken/bildung_und_kultur/formales_bildungswesen/fruehe_schulabgaenger/index.html

⁽¹⁶⁴⁾ http://www.statistik.at/web_de/static/abschluss_der_sekundarstufe_i_der_14-jaehrigen_-_schuelerinnen_und_schueler_055446.pdf. Bakınız ayrıca *Bildung in Zahlen*: "Temel Göstergeler ve Analizler" http://www.statistik.at/web_de/dynamic/statistiken/bildung_und_kultur/publdetail?id=5&listid=5&detail=461; ve "Tablolar" <http://www.statistik.at/>

bir ücret karşılığında Avusturya İstatistik Ofisi'nden belirli ayrıştırılmış veri ve analizleri alabilir.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Avusturya "Ulusal Okul Terkiyle Mücadele Stratejisi"⁽¹⁶⁵⁾ (*Nationale Strategie zur Verhinderung frühzeitigen (Aus-) Bildungsabbruchs*), diğerleri arasında, aşağıdaki önlemleri içerir:

- 2009 yılından bu yana, erken çocukluk eğitimi ve bakımına (*Kindergarten*) katılmak üzere beş ve altı yaş arasındaki tüm çocuklar (ilköğretimin başlangıcından bir yıl önce) için bir zorunluluk bulunmaktadır;
- sınıf tekrarını önlemek için lisedeki öğretim ve sınav sistemlerinin yeniden düzenlenmesi. Öğretimi dönemeleştirilmiş modüllerde organize edilecektir. Öğrencilere, iki – ya da üçüncü modüllerde (özel durumlarda) zayıf notlarına rağmen bir sonraki sınıfa geçmelerine izin verilecektir. Başarısız oldukları modüller için ek eğitim alacaklardır. Bu sistemin uygulanması 2013 yılında başlamış ve 2017 yılında tamamlanması gerekmektedir;
- okulda uygulanmakta olan kalite yönetim sisteminin bir parçası olarak eğitim ve öğretimin bireyselleştirilmesi;
- okuldaki sosyal çalışmalara ilişkin çeşitli pilot projeler;
- göçmen kökenli öğrencilere sunulan dil desteği;
- zorunlu eğitimin 9. yılında okulu bitirmeden ayrılma riski bulunan öğrencileri hedefleyen özel destek. Gençlik Koçluk Programı (*Jugendcoaching*),

[web_de/dynamic/statistiken/bildung_und_kultur/publdetail?id=5&listid=5&detail=462](http://www.statistik.at/web_de/dynamic/statistiken/bildung_und_kultur/publdetail?id=5&listid=5&detail=462) ve http://www.statistik.at/web_de/static/abschluss_der_sekundarstufe_i_der_14-jaehrigen_-_schuelerinnen_und_schueler_055446.pdf.

⁽¹⁶⁵⁾ https://www.bmbf.gv.at/schulen/unterricht/-ba/schulabbruch_eslstrategie_24401.pdf?4dzqm2

öğretmenlerden risk altındaki öğrencileri tespit etmelerini ve diğer uzmanların yardımıyla, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre gençleri desteklemek için koçlara bahsetmelerini ister.

- okulla aileler arasındaki önlemler mümkün olan en kısa sürede kararlaştırılsın diye eğitim riski altındaki çocukların belirlenmesine ilişkin erken uyarı sistemlerinin oluşturulması;
- devamsızlığa karşı mücadele etmek için bir eylem planının uygulanması (30 saati aşan her türlü kusursuz devamsızlık için, öğrenciler, aileler, okul psikologları ve sosyal hizmet uzmanları arasındaki işbirliği);
- ikinci bir şans eğitim sisteminde reform. Örneğin, "Eğitime Uygun" pilot proje (*AusbildungsFIT*), gençlere, kendi hızlarına göre, temel yeterlilikleri ve sosyal becerileri kazanmaları için ikinci bir şans vermek için tasarlanmış iken "Yetişkin Eğitimi Girişimi" (*Initiative Erwachsenenbildung*), özellikle temel eğitim için, Avusturya genelinde, yetişkin eğitimde yüksek kaliteli ve sürdürülebilir tedarik sağlamayı hedeflemektedir;
- ortaöğretim birinci kademedeki mezuniyet için hazırlık kurslarının sunulması.

2. Mevcut politika ve önlemler

Her okulun, düşük başarı gösterenleri desteklemek için bir plan geliştirmesi gerekmektedir (*standortspezifisches Förderkonzept*).

Risk altındaki gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, göçmen kökenli öğrenciler üzerinde durur.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Çıracılık koçluğu 2012 yılından bu yana pilot aşamasındadır. Amacı, eğitimleri sırasında çıracıları desteklemektir ve bu sayede çıracılık tamamlama oranlarını arttırmaktır.
- Şirket-üstü çıracılık, çıracılık için yer bulamayan gençler için bir "güvenlik ağı"

olarak tanıtılmıştır. Uygulamalı kısım (kısa iş yerleştirmesi), bir eğitim kurumunda ya da çeşitli şirketlerde tamamlanırken okul-tabanlı kısım ise düzenli yarı-zamanlı meslek okullarında sağlanır.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. Şu anda çeşitli sektörler-arası işbirliği örnekleri bulunmaktadır:

- Ayrıca okul terkiyle de ilgilenen, şu anda bakanlıklar arası bir yönlendirme grubu, yeni "18 yaşına kadar Zorunlu Eğitim" politika girişiminin uygulanmasına ilişkin tüm faaliyetleri koordine eder. Bu yönlendirme grubu şu bakanlıkları içermektedir: Eğitim ve Kadın İşleri, Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma, Bilim, Araştırma ve Ekonomi.
- "Gençlik Koçluk Programı" (bakınız yukarıya), Eğitim ve Kadın İşleri Bakanlığı ile işbirliği içinde Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.
- "Bölgesel İstihdam Paktları" (TEP'ler), Federal İstihdam Ajansı, eyaletler, Federal Sosyal Yardım Dairesi ve sosyal ortaklar arasında ortaklıklara dayanır. Amaçları, bölgesel düzeyde istihdama geçişi desteklemektir.
- "Yetişkin Eğitimi Girişimi", eğitimle ulusal ve bölgesel makamlar arasındaki işbirliğine dayanarak, yüksek kaliteli ve sürdürülebilir yetişkin eğitim tedarikini sağlamayı amaçlamaktadır (ortaöğretim birinci kademedeki mezuniyet için temel eğitim ve hazırlık kursları üzerinde durarak).

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, projeler kapsamında bulunmaktadır. Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları, terapistlerin yanı sıra konuşma ve dil uzmanlarını içerebilir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadeleye ilişkin bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretimde, rehberlik hizmetleri, dış rehberlik hizmetleri tarafından sağlanmaktadır. Ortaöğretimde, ayrıca müfredatlar-arası bir konu olarak yerleştirilmiştir. Buna ek olarak, ortaöğretim birinci kademedede, kariyer rehberliği (*Berufsorientierung*), müfredata ya ayrı bir ders olarak ya da bir grup dersin içine entegre edilerek yerleştirilmiştir. Okulların rehberliği müfredatta tanıtılma yolları üzerinde karar vermede biraz özerklikleri bulunmaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliğinden sorumlu okul personeli, belirli nitelikleri olan ve olmayan öğretmenlerle rehberlik uzmanlarıdır. Bireysel danışmanlık ağırlıklı özel eğitimli öğretmenler tarafından yönetilir.

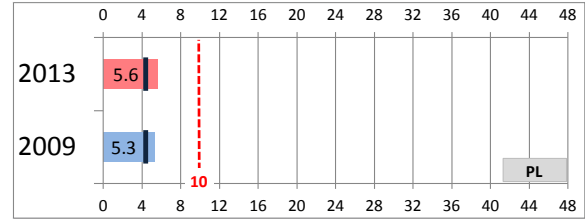
Kapsamlı stratejinin bir parçası olan İleri Eğitim için Bilgi, Rehberlik ve Oryantasyon ve Mesleki Kariyer programı (IBOBB)⁽¹⁶⁶⁾, hem sınıf içinde hem de bireysel danışmanlık yoluyla, zorunlu eğitimin 7 ve 8. yıllarındaki öğrencilere kariyer yönetimi becerileri ve mesleki ve eğitim yolları hakkında bilgi sağlamaya odaklanır.

Bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, yaşı, eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik geçmişine bakılmaksızın, herkes için eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgili hizmetlerin bir ağını koordine etmeyi amaçlayan "Avusturya'da Eğitim Danışmanlığı" aracılığıyla sağlanır. Aynı zamanda hayatboyu öğrenme, eğitime yeniden girme ve dezavantajlı yetişkinlerin entegrasyonunu teşvik etmeyi de amaçlamaktadır.

⁽¹⁶⁶⁾ <https://www.bmbf.gv.at/schulen/bo/index1.html>

Polonya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Polonya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %4.5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terkiyle ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, resmi belgelerde diğer tanımlar da kullanılmaktadır: ortaöğretim birinci kademededen sonra eğitim ve/veya öğretime devam etmeyen öğrenciler; zorunlu eğitimi tamamlamadan eğitim ve öğretimi bitirmeden ayrılan öğrenciler ("okulu bitirmeden ayrılanlar").

Ulusal veri toplama

Merkez İstatistik Ofisi, üst ve bölgesel düzeyde toplanan ve üç aylık bir raporda yayınlanan Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel veri toplar⁽¹⁶⁷⁾.

Zorunlu eğitimi tamamlamada başarısız olan öğrencilere ilişkin veriler, aynı zamanda 2005 yılında tanıtılan Eğitim Bilgi Sistemi (*System Informacji Oświatowej* – SIO) aracılığıyla da toplanmaktadır ve yılda iki defa gerçekleşir. 2012 yılından bu yana, verilerin toplanma yolu ve EIS'nin yapısı ve işleyişi üzerine değişiklikler yavaş yavaş tanıtılmaktadır. Modernleştirilmiş sistem, üç zorunlu eğitim alanının ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde daha iyi izlenmesine olanak sağlayacaktır – ISCED 2'nin tamamlanmasına kadar okul-

⁽¹⁶⁷⁾ Bakınız PL için LFS sonuçları at http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/pw_aktiw_ekonom_ludn_1kw_2013.pdf ve http://www.stat.gov.pl/gus/praca_wynagrodzenia_ENG_HTML.htm.

öncesi eğitim, tam-zamanlı eğitim ya da bir öğrenci 18 yaşına gelene kadar ve 18 yaşına kadar yarı-zamanlı eğitim. Sistem, öğrencilerin ilerlemelerinin izlenmesi 5 yaş itibarıyla başlayacağından, okul terki riskini daha çabuk belirlemeye olanak sağlayacaktır. Yeni EIS sisteminin, 2017 yılı itibarıyla tamamen eskisinin yerine geçmesi beklenmektedir. EIS'deki veri toplama, şu anda yerel düzeyde bölgesel öz-yönetim hükümet birimleri aracılığıyla ve daha sonra da Eğitim Bakanlığı'na ulaşmadan önce bölgesel müfettişlik bürosuna transfer edilmektedir. Yeni sistemde, veri toplama, doğrudan Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen merkezi veri tabanına aktarılacaktır. Bu durum, dahil olan kurumların sayısını azaltacak ve daha geçerli ve güvenilir verilerin elde edilmesine yardımcı olacaktır.

Veri toplama, üst, bölgesel ve yerel düzeyde gerçekleşmektedir. Yeni sistem, aynı zamanda yetkili kişiler için okul düzeyinde veri toplamayı mevcut hale getirecektir. Eğitim Bakanlığı, EIS internet sitesi üzerinden bazı istatistikleri kamuya açık hale getirmektedir⁽¹⁶⁸⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Polonya'nın kapsamlı bir okul terkine ilişkin stratejisi olarak benzer amaçlara sahip iki girişimi bulunmaktadır:

2013 "İnsan Kaynakları Geliştirme Stratejisi 2020" (*Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*)⁽¹⁶⁹⁾ aşağıdakileri hedeflemektedir:

- zorunlu eğitim başlangıç yaşını indirme;
- özellikle kırsal kesimde, erken okul eğitiminin erişilebilirliğini kalitesini artırma;

⁽¹⁶⁸⁾ Bakınız <http://www.cie.men.gov.pl/index.php/dane-statystyczne.html>. Öğrencilere ve okullara ilişkin istatistiksel bilgi, şu adresteki "Eğitim" alanında "Stratejist - İzleme ve Geliştirme Sistemi" projesinin internet sayfasında da bulunabilir <http://strateg.stat.gov.pl/Home/Strateg>.

⁽¹⁶⁹⁾ <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP-20130000640>

- öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmek için ek eğitim sınıfları sağlama;
- tüm eğitim düzeylerinde eğitim ve öğretim kalitesini artırma;
- sosyo-ekonomik ve işgücü piyasası ihtiyaçlarına eğitim ve öğretimi daha iyi bir şekilde ayarlama;
- mesleki eğitimin kalitesini artırma;
- Ulusal Yeterlilik ve Geçerlilik Sistemini geliştirme;
- okuldaki eğitim ve mesleki danışmanlığı güçlendirme.

Buna ek olarak, "Hayatboyu Eğitim İlkesi" (*Perspektywa uczenia się przez całe życie*)⁽¹⁷⁰⁾ strateji belgesi, aşağıdakiler gibi okul terkini önlemeye ilişkin eylemleri içererek öğrencilerin beceri ve yeterliliklerini iyileştirmeyi amaçlamaktadır:

- erken çocukluk eğitimi ve bakımına erişimin iyileştirilmesi;
- gençlerin yaratıcılığının ve yenilikçiliğinin desteklenmesi;
- Ulusal Yeterlilik Sisteminin iyileştirilmesi;
- eğitim ve öğretimin, sürdürülebilir ekonomi ihtiyaçları, işgücü piyasası değişimleri ve sosyal ihtiyaçlara göre ayarlanması;
- Hayatboyu öğrenmenin teşvik edilmesi.

2. Mevcut politika ve önlemler

2012 yılından bu yana, gençliklerinde bu fırsattan yararlanmamış yetişkinler için eğitim ve mesleki becerilerin kazanılmasına geri dönüşü kolaylaştırmak için eylemler uygulanmaktadır. Bu eylemler, mesleki eğitim; yetkinlik ve genel eğitim boşluklarını yakalamaları için yetişkinlere yönelik hızlandırılmış eğitim programlarını tanıtmak; meslek kursları sunmak için şu an eğitim sisteminde olmayan kurumlara iş ve işçi bulma kurumlarıyla ortak eğitim düzenleme hakkının

⁽¹⁷⁰⁾ http://www.men.gov.pl/images/ksztalcenie_kadra/-perspektywy_uczenia_sie_przez_cale_zycie.pdf

tanınmasını içerecek işgücü piyasası ihtiyaçlarına yönelik eğitimlerin ayarlanması gibi okul-dışı programlarda mesleki yeterlilik kazanma ya da takviye yapma olasılığını içerir.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Çoğu yeniden-eğitim ve ikinci şans programları, eğitimi terk edenleri hedefleyen yeniden-eğitim programları ve Gönüllü İşgücü Birlikleri (VLC'ler) (bakınız aşağı) tarafından sunulanlar da dahil olmak üzere VET ve VET pedagojilerine dayanmaktadır. Örneğin, birçok kamu istihdam hizmeti, 30 yaş altındaki işsiz kişiler için yeni eğitim önlemleri tasarlamak ve test etmek amacı ile, "Senin Kariyerin Senin Seçimin" projesini yürütmektedir. Katılımcılar, işbaşı eğitim ve okul-tabanlı VET'te yer alır.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. Çeşitli Bakanlıklar (Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı, Bölgesel Kalkınma Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı), okul terki stratejisinde belirli bakanlıkların detaylı rolleri ve görevlerini ayarlamak için uygulama belgeleri hazırlamaya ilişkin Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içindedir.

"Hayatboyu Eğitim İlkesi" ve "İnsan Kaynakları Geliştirme Stratejisi 2020" stratejik belgelerinin uygulanması (bakınız yukarı), pek çok farklı paydaşın işbirliğini gerektirir: hükümet, yerel ve profesyonel öz-hükümetler, işverenler, NGO'lar ve eğitim ve öğretim sağlayıcıları.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarını içerir. Bu kişilerin, özel ek desteğe ihtiyaç duyan öğrencilere ve ailelere destek sağlama işbirliği için yasal yükümlülükleri bulunmaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, müfredata yerleştirilmemiştir, ancak okul danışma hizmetleri, ortaöğretimde mevcuttur. Okullardaki rehberlik faaliyetleri/sınıflar, özellikle okullar tarafından kiralanan uzman danışmanlar, özel eğitimi olmayan öğretmenler, okul psikologu ve pedagoğlar tarafından sunulmaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği, aynı zamanda öğrencilere ve ailelerine talep üzerine bireysel danışmanlıklar düzenleyerek, dış Rehberlik ve Danışmanlık Merkezleri (*Poradnie psychologiczno-pedagogiczne*) tarafından da ortaöğretim öğrencilerine verilmektedir.

Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı tarafından yönetilen Gönüllü İşgücü Birlikleri (*Ochotnicze Hufce Pracy*), özellikle kaynaştırma eğitiminin dışında kalmış dezavantajlı gençler için, kariyer ve mesleki rehberlik, mesleki bilgi ve hizmet ve mesleki eğitim vermektedir.

Profesyonel Bilgi Mobil Merkezleri (*Mobilne Centra Informacji Zawodowej*), Mesleki Eğitim Merkezleri (*Ośrodki Szkolenia Zawodowego*) ve Gençlik Kariyer Merkezleri (*Młodzieżowe Centra Kariery*) de özellikle okulu terk eden 15-25 yaşları arasındakilere kariyer rehberlik hizmetleri sunar.

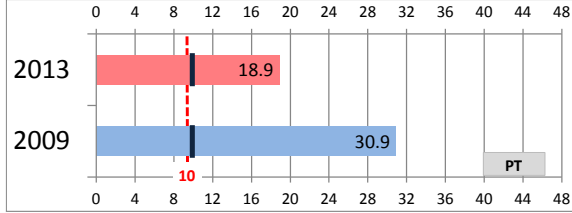
Ocak 2014 yılında tanıtılan yeni "Bilgi, Eğitim ve Büyüme" programının kısımlarından biri, (*Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój' 2014-2020 – POWER*)⁽¹⁷¹⁾, eğitim, öğretim ya da istihdamda olmayan gençlere yönelik bireyselleştirilmiş rehberlik hizmetlerini göz önünde bulundurur. Amaç, bireysel kariyer planları ve eylem için bireysel mesleki rehberlikle danışmanlık hizmeti, katılımcı değerlendirmesi (bilgi, beceri ve potansiyel) ve etkili istihdam arayışı için gençlere eğitim sağlamaktır.

(171)

http://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Documents/PO_WER_08012014.pdf

Portekiz

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Portekiz, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terki resmi olarak tanımlanmamıştır, ancak "okulu bitirmeden ayrılma" ve "devamsızlık" gibi diğer kavramlar kullanılmaktadır.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Ofisi, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. Veriler, her yıl ulusal ve bölgesel düzeyde toplanır⁽¹⁷²⁾.

Eğitim ve Bilim İstatistik Genel Müdürlüğü, yüksek düzeyde devamsızlık sonucu okulu bitirmeden ayrılma riski altında olan öğrencilerin sayısına ve okul yılının sonunda, okulu bitirmeden ayrılmış öğrencilerin sayısına ilişkin 3 ayda bir veri toplamaktan sorumludur. Bu veriler üst, bölgesel, yerel ve kurum düzeylerinde toplanır ve sadece Eğitim Bakanlığı bünyesindeki varlıklar için ticari istihbarat platformunda mevcuttur.

Eğitim Genel Müdürlüğü, aynı zamanda geçici olarak dezavantajlılık bağlamlarında okullarda araştırmalar gerçekleştirir. Bunlar, okulu bitirmeden ayrılan öğrencilerin nedenleri ve bu öğrencilere yönelik okullar tarafından alınan önlemler hakkında daha ayrıntılı bilgi sağlar.

⁽¹⁷²⁾ http://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=INE&xpgid=ine_indicadores&indOcorrCod=0006269&contexto=bd&selTab=ta_b2

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Portekiz Hükümetinin eğitim ve okul başarısının desteklenmesi stratejisi, açıkça beklenen sonuçlardan biri olarak okul terkinin azaltılmasına değinen bir dizi kapsamlı politika önlemini içerir.

Ayrıca, 21 Haziran 2012 Bakanlar Kurulu, temel ve ortaöğretim için "Okul başarısızlığı ve okul terkini önleme önlemleri" özel bir bölüm başlıklı bir kararname-yasasını⁽¹⁷³⁾ onaylamıştır. Bu bölüm, risk altındaki öğrencilerle aileleri hedefleyen temel politika önlemlerini içermektedir.

Bu belgelerde yer alan politika önlemlerinin başlıca örnekleri şunlardır:

- müfredatı revize etme;
- okul yılının sonundaki ek bir dönem sayesinde, geçemedikleri dersleri geçmeleri için ikinci bir şans verilen kişilere ek destek sunarak sınıf tekrarının azaltılması;
- okullara, öğrencilerin başarısızlığı ve okulu bitirmeden ayrılma riski yüksek olan bazı sınıflara ikinci öğretmen tanıtımları için olanak sağlama; öğrenciler arasında işbirlikçi uygulamaları teşvik etme; özellikle, öğrencileri desteklemek, eğitim ve başarılarını teşvik etmek için, sınıflarından bağımsız olarak, geçici esnek öğrenci grupları oluşturma;

⁽¹⁷³⁾ Karanname no. 176/2012 <https://dre.pt/pdf1sdip/2012/08/14900/0406804071.pdf>.
Bakınız ayrıca Normatif Raporlar no 24-A/2012 (Kısım VI): <https://dre.pt/pdf2sdip/2012/12/236000002/0000400010.pdf> ve no 6/2014 (Bölüm IV, nr 3): http://www.google.pt/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.dgicd.min-edu.pt%2Fdata%2F-dgicd%2Flegislacao%2FCalendaro_Escolar%2FDespacho_normativo_6_2014_26%2520maio.pdf&ei=K13_U-CALYTqaJDzqYqB&usq=AFQjCNE8cT9-kxVFimLtEee1OjxF_Mb7gww&sig2=-hjE7HKESwVFB5lhUGvmcVg

- okullar, şirketler ve belediyelerle ortaklık yoluyla mesleki eğitimde ikili modeli deneyerek eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma; VET'e erişim ve kalitenin artırılması;
- ulusal düzeyde öğretmenlere yönelik özel bir devam eden eğitim geliştirilmesi;
- ortaöğretimin sonunda, özel eğitime muhtaç öğrenciler için eğitimden yaşam-bağlamına yumuşak bir geçişi teşvik etme;
- ulusal bir rehberlik merkezi ağı oluşturma;
- okulu bitirmeden ayrılma riski altında olan öğrenciler için bu öğrencileri desteklemek üzere erken destek;
- okul devamsızlığı durumları için belediye komisyonlarını ve okuma, yazma ve matematik gibi temel eğitim alanlarında erken öğrenme gücünü çekenlere yönelik okulları hemen önlem almaya zorlama;
- okul özerkliğini ve okul liderlerinin sorumluluğunu artırma;
- aileler, öğretmenler ve okul psikologları ile işbirliği içinde, öğrenme gücünü olan öğrenciler için Pedagojik Destek Planları oluşturma.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkine ilişkin son zamanlarda geliştirilen temel politikalar ve önlemler şunlardır:

- 0-3 yaşındakiler için pedagojik yönergeler oluşturmak için 2013 yılında erken çocukluk ve bakımının kalitesinin ulusal dış değerlendirmesini başlatma ve 3-6 yaşındakiler için mevcut müfredatın revize edilmesi;
- Öncelikli Müdahale Eğitim Bölgeleri (TEIP). Bu program, gençlere yönelik eğitim, kültür ve sosyal çalışma hakkında eylemleri, eğitimlerini geliştirmek için aile desteğini, küçük sınıfları ya da ek öğretmenleri, müfredat yönetimi içindeki ek esnekliği, erken aşamalar itibarıyla ek mesleki yolları (13 yaş itibarıyla), okulda olmayanlar için ikinci şans eğitim sınıflarını, okul yönetimi, toplum katılımı, vb. iyileştirilmesini içerir;
- tüm ilköğretim öğrencileri için ücretsiz müfredat-dışı faaliyetler sağlama (spor, sanat, İngilizce);
- özellikle okulu bitirmeden ayrılma riski altında olup düşük başarı okul performansı gösterenleri arttırmak için özel olarak tasarlanmış "Daha fazla başarı" programını (Mais Succeso) yukarıya taşıma;
- anadili Portekizce olmayan öğrenciler için ek destek ve müfredata uyumlarını sağlama;
- müfredat-dışı faaliyetlerin geliştirilmesinde öğretmenlere destek için özel personel kiralama, devamsızlığı idare etme ve öncelikli müdahale eğitim bölgeleri olarak kabul edilen sosyal ve ekonomik dezavantajlı bölgelerde bireysel destek sağlanması;
- risk altındaki azınlıkların korunması (CPCJ) için belediye Ortak Komisyonları aracılığıyla okulu bitirmeden ayrılan öğrencilerle risk altındaki öğrencileri tespit etme. Bunlar, belediye personeli, sosyal güvenlik hizmetleri, yerel NGO'lar ve en az bir öğretmen tarafından oluşmaktadır. CPCJ yönetici grubu, aynı zamanda sağlık, eğitim, güvenlik sektörlerinde diğer aktörlerle aile ve yerel derneklerle işbirliği içindedir;
- çocukların ve gençlerin korunması için belediye komisyonlarına iki haftadan daha uzun süren devamsızlık durumunu bildirmeleri için okulları zorunlu hale getirme;
- Eğitim ve Öğretim Entegre Programı'nın (PIEF) tanıtımı ile eğitimin sağlanmasının çeşitlendirilmesi. Bu program, özel müfredat, eğitim ve güçlü bir mesleki odakla 15 yaş üstü olup risk altında olan öğrencilerin ortaöğretim birinci kademeyi tamamlamalarını kolaylaştırır. Öğrenciler, yılın herhangi bir zamanda kayıt olabilir ve kendi hızlarında PIEF çalışmalarını takip edebilir.

Riski altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi belirlenmemiştir, ancak TEIP önlemlerinin bazıları, VET sektörü için de geçerlidir ve PIEF programı güçlü bir VET boyutunu içermektedir (bakınız yukarı).

Sektörler-arası işbirliği

Dayanışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik (Aile dahil); Eğitim ve Bilim; Adalet; Gençlik Spor ve Sağlık bakanlıkları arasında, okul terkine ilişkin bir işbirliği geleneği vardır. Şu anda sorumlu olan risk altındaki Çocuk ve Gençlik Koruma Ulusal Komisyonu, başlangıçta özellikle okul terkine ilişkin hususları koordine etmek üzere tasarlanmamıştı.

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin çok-ajanslı ortaklıklar tüm belediyelerde bulunmaktadır. Risk altındaki Çocuk ve Gençlik Koruma Ulusal Komisyonu, bir öğrenci ciddi devamsızlık sorunları yaşadığında ya da okulu bitirmeden bırakma riski olduğunda harekete geçmekle yükümlüdür. Bunlar, belediye personeli, sosyal hizmetler, NGO'lar ve en az bir öğretmeni içerir. Ulusal Komisyonun yönetici grubu, sağlık, eğitim, güvenlik sektörlerindeki diğer aktörlerin yanı sıra aileler ve yerel derneklerle işbirliği yapmaktadır.

Okul düzeyindeki çok-ajanslı ortaklıklar, okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve gençlik çalışanlarını kapsar. 1991 yılından bu yana, bu çok-disiplinli takımları oluşturmak için yasal bir zorunluluk olmasına rağmen, okul terkine ilişkin işbirliği yapan bu takımlar, ülke genelindeki okulların sadece %30'unda mevcuttur. Uygulama, okul uzmanlarının (öğretmenler ve okul psikologları) bilgi ve kaynak paylaşımı amaçları için yerel ağlar kurmalarıdır. Tüm ilgili paydaşlar, belediyeler tarafından ülke çapında teşvik edilen "Yerel

Eğitim Kurulları" ve "Yerel Sosyal Komisyonları" şeklinde, yerel toplantılar düzenler.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

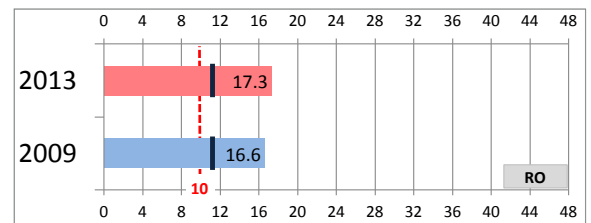
Rehberlik, müfredatı yerleştirilmemiştir. Ancak, müfredat-dışı faaliyetler şeklinde okul danışmanlık hizmetleri tarafından sağlanmaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özel eğitimi olan öğretmenlerle olmayan öğretmenlerle psikologlardır.

Bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, Yeterlilik ve Mesleki Eğitim Merkezleri (*Centros para a Qualificação e Ensino Profissional* – CQEP) tarafından sağlanmaktadır. Bu merkezler, 15 yaşın üzerindeki insanların yanı sıra bir hayatboyu perspektifinde yetişkinleri de hedef alır. Rehberlik, bireysel ve küçük gruplar halinde verilir. Ülke geneli ağındaki 200'den fazla CWEP'i geliştirmek ve izlemekten sorumlu makam, Ulusal Yeterlilik ve Mesleki Eğitim ve Öğretim Ajansı'dır (*Agência Nacional para a Qualificação e o Ensino Profissional* – ANQEP).

Romanya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Romanya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %11.3'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Romanya, okul terkine ilişkin Eurostat tanımını kullanmaktadır.

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Enstitüsü (INS), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel verileri toplar. Veriler, sadece üst düzeyde toplanır, fakat yakında bölgesel düzeyde de mevcut olacaktır. Sonuçlar, INS "Romanya'da İşgücü: İstihdam ve İşsizlik" raporunda üç ayda bir yayınlanmaktadır ve yakında TEMPO, INS çevrimiçi veritabanında da mevcut olacaktır⁽¹⁷⁴⁾.

İstatistik UNICEF/UNESCO Enstitüsü, 2015 itibarıyla okul dışındaki çocukların sayısını azaltmadaki ilerlemeyi izlemek için Okul-dışı Çocuklar Girişimi (OOSCI) bağlamında Romanya ile işbirliği içindedir ve bu konuya ilişkin 2012 yılında çeşitli raporlar yayınlanmıştır⁽¹⁷⁵⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Okul terkine ilişkin kapsamlı strateji, şu anda kabul edilme sürecindedir ve hala 2014 yılında kabul edilmesi beklenmektedir. Okul terkini azaltmayı hedefleyen projeler için daha fazla Avrupa fonu sağlamayı ve bu alandaki tüm politikaları koordine etmeyi hedeflemektedir. Temel önlemler aşağıdakileri göz önünde bulundurur:

- iki programla erken çocukluk eğitim aşamasının işlevsel okuryazarlığı için iyi tesislerin verilmesi:
  - o anaokullarında çalışan yaklaşık 1 000 öğretmen hizmeti sunmayı amaçlayan

Kapsayıcı Eğitim Programı (*Educație Timpurie Incluzivă*)⁽¹⁷⁶⁾;

o hazırlık sınıfı için eğitim materyallerinin teminini amaçlayan Erken Çocukluk Eğitimi Reform Programı (*Reforma Educației Timpurii*)⁽¹⁷⁷⁾.

- öz-farkındalık için eğitim ve kariyer rehberliği faaliyetleriyle destek verme, karar-verme, kişisel kariyer geliştirme planlarının uygulanması, öğrenci ihtiyaçlarına ilişkin rehberliğe odaklanma;
- ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin ilk dört yıllarında (*Rechizite Scolar*)⁽¹⁷⁸⁾ okul malzemeleri sağlanarak dar gelirli ailelerden gelen öğrencileri desteklemeye ilişkin yıllık sosyal programlar; eğitime (tam-zamanlı lisenin yanı sıra VET eğitimi) devam etmek için aylık burs yardımı (*Bani de liceu*)⁽¹⁷⁹⁾; kişisel bilgisayar almak için sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı okulları ve yükseköğretim öğrencileri teşvik etmek için mali yardım (*Euro 200*); ulaşım maliyetlerini geri ödeme ve okul otobüsleri, vb.;
- "Okuldan sonra Okul" (*Școală du pășcoală*) ya da "İyileştirici eğitim programı" (*Program de educație remedială*) gibi programlarla düşük başarı gösterenlere destek;
- "Risk altındaki ya da okulu bitirmeden ayrılma durumundaki gençlerle öğrencilere istihdam sağlamak için Eğitim, Yeterlilik ve Geçişin Kolaylaştırılması" projesi (2009-2012). Avrupa Sosyal Fonu tarafından finanse edilen bu projenin hedeflerinden biri, okul terki riski altındaki grupların belirlenmesi için yöntem ve destek araçlarının geliştirilmesiydi;
- okulu terk edenlere yönelik veri toplamayı geliştirerek ve 2011 ISCED yeterliliğini uygulayarak eğitimdeki istatistiksel araştırmaları yeniden tasarlamak;

⁽¹⁷⁴⁾ <http://www.insse.ro/cms/>

⁽¹⁷⁵⁾ Bakınız *Romanya'da okul dışı çocukların durumunu analiz etme* <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/OOSCI%20Reports/Romanya-oosci-report-2012-en.pdf>, *Okulu bitirmeden ayrılma olgusunun Tertip Analiz Tahmini* http://www.unicef.org/Romanya/studiu_cohorte_EN_2_2_nov_2012_pt_web.pdf ve *Copiii care nu merg la școală. O analiză a participării la educației în învățământul primar și gimnazial* <http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/copiii-care-nu-merg-la-scoala-pt-web.pdf>.

⁽¹⁷⁶⁾ <http://proiecte.pmu.ro/web/guest/peti.jsessionid=-105FE2132DDD14FA41FD6692BEEDE563>

⁽¹⁷⁷⁾ <http://proiecte.pmu.ro/web/guest/preț>

⁽¹⁷⁸⁾ <http://www.edu.ro/index.php/articles/c344/>

⁽¹⁷⁹⁾ <http://www.edu.ro/index.php/articles/c341/-%20and%20http://banideliceu.edu.ro/>

- yerel düzeyde okulu terk etme riski altındaki öğrencileri izlemeye ilişkin bir araç sağlamak ve eğitim sisteminin planlamasını ve izlemesini geliştirmek için Avrupa Sosyal Fonu tarafından 2007 ve 2013 yılları arasında finanse edilen bir proje kapsamında geliştirilen Romanya'da Eğitim Entegre Bilgi Sistemi'nin (IISER) uygulanması;
- öğrencilerin eğitiminde aileleri ve öğrencileri güçlendirerek eğitim sürecini optimize etmeyi amaçlayan eğitim sözleşmesinin uygulanması;
- özellikle kırsal ve Roman nüfuslu bölgelerde, "İkinci bir şans" (*A doua şansă*), gibi programları geliştirme;

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin tüm politika ve önlemler, şu anda gelecekteki kapsamlı stratejinin bir parçası olarak geliştirilmektedir.

Okulu terk etme riski altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi tespit edilmemiştir.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. İstihdam, gençlik, sosyal işler, aile, adalet ve sağlık politikası alanları, Eğitim Bakanlığı koordinasyonu altında okul terkine ilişkin işbirliğine katılmaktadır.

Okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları ve hemşireleri içeren yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur. Psikolog, sosyal hizmet uzmanı, gençlik çalışanları, konuşma ve dil uzmanları, arabalucular ve yerel yetkililerin temsilcileri gibi diğer tür uzmanlar da katılabilmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, zorunlu ayrı bir ders olarak ilköğretim ve ortaöğretim müfredatında yer almaktadır ⁽¹⁸⁰⁾. Aynı zamanda ayrı bir seçmeli ders olarak da öğretilir. Eğitim ve kariyer rehberliği de bireysel ve grupla psikolojik danışma oturumları aracılığıyla okul rehberlik servisleri tarafından sağlanmaktadır.

Avrupa Yapısal Fonları tarafından finanse edilen projeler, şirketler ve NGO'lar da rehberlik desteği sunar. Okullar, katılmayı tercih edebilir ya da eğitim yetkililerinden bunun için bir öneri alabilir (örneğin, yüksek okulu bitirmeden ayrılma oranları yüzünden).

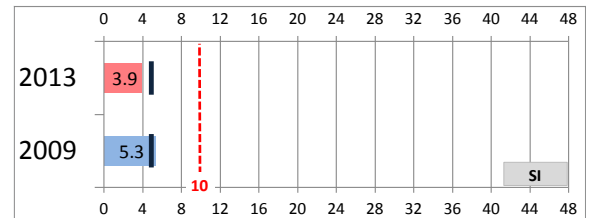
Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, rehberlik eğitimi olan ve olmayan öğretmenlerin yanı sıra rehberlik uzmanları ve psikologlardır.

Kaynak İlçe Eğitim Yardım Merkezleri (CJRAE), ilçe düzeyinde dış eğitim ve kariyer rehberliği sağlar.

Eğitim ve kariyer rehberliği, belirli bir öğretim yılı için normal yaştan dört yaş daha fazla olanları hedefleyen ikinci şans programları aracılığıyla bir telafi önlemi olarak geliştirilmektedir.

Slovenya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Slovenya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %5'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

⁽¹⁸⁰⁾ İlköğretimde "Kişisel Gelişim"; ortaöğretimde "Rehberlik ve Danışmanlık".

Tanım(lar)

Okul terkiyle ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, iki ulusal işlevsel tanım da kullanılmaktadır: a) temel eğitimi (ortaöğretim birinci kademe) başarıyla tamamlayamayan genç yetişkinler. Bu hedef grup, Yetişkin Programı Temel Okulu (*Program osnovne šole za odrasle*) için uygundur; b) herhangi bir mesleki yeterliliğe sahip olmayan ve bir okula kayıtlı olmayan 15-25 yaşları arasındaki işsiz genç yetişkinler. Bu hedef grup, Genç Yetişkinler Eğitim Projesi (*Projekt noučenje zamlajše odrasle*) için uygundur.

Ulusal veri toplama

İstatistik Ofisi (SURS), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel veri toplar. Ulusal düzeyde toplanan sonuçlar, SURS'un internet sitesinde her yıl yayınlanır (¹⁸¹).

SURS aynı zamanda Ulusal Temel Eğitim Araştırması için temel okul belgesi almadan eğitimi terk eden çocuklara ilişkin her yıl veri toplar. Bu veri toplama, öğrencilerin ilerlemelerine ilişkin herhangi bir takip sistemi olmadan üst, bölgesel ve yerel düzeylerde toplanır. Ayrıca, kamuya da açıktır (¹⁸²).

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Slovenya'nın okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir stratejisi yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadele etmek için son zamanlarda herhangi bir politika ve önlem geliştirilmemiştir.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilerin yanı sıra özel

eğitime muhtaç öğrencilere de odaklanmaktadır (hastane tedavisi alan öğrencilerle üstün yetenekli öğrenciler gibi).

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Kişi başına düşen fon, öğrencileri tutmak için VET sağlayıcılarını teşvik eder.
- VET sağlayıcılarının temel kalite güvence göstergeleri, zamanında tamamlama oranlarını, sınavlardaki başarı oranlarını ve mezuniyet sonrası ilerlemeyi içerir.
- Üretim Okulları (*Produkcijška šola*) ve Gençlik Eğitim Projesi (*Projektno učenje mladih*, PUM) gibi ikinci şans programları, VET pedagojilerine dayanmaktadır.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, sosyal işler, aile, adalet ve sağlık politika alanları, geleneksel olarak okul terkiyle ilişkin işbirliğine katılır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur. Eğitim sürecindeki tüm katılımcılara, ailelere ve gerekli olduğunda, sosyal iş merkezleri, polis, savcı ve sağlık kuruluşları gibi ilgili dış ortaklara yardım eden ve işbirliği yapan okul danışmanlık hizmetleri (*svetovalna služba*) tarafından koordine edilirler. Dahil olan uzmanlar, okul müdürleri, öğretmenler ve okul danışmanlık hizmetlerinin (psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ya da konuşma ve dil uzmanları) uzmanlarıdır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmemektedir, ancak bu amaca ilişkin açıkça bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

İlköğretim ve ortaöğretimde, rehberlik, hem müfredatlar-arası bir derstir hem de birkaç zorunlu derse entegre edilmiştir. Özel eğitimi olmayan öğretmenlerle okul rehberlik hizmetlerinin uzmanları tarafından sağlanmaktadır.

(¹⁸¹) <http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/-Demographics/Demographics.asp>

(¹⁸²) http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/-Demographics/09_education/04_elementary_education/02_09528_end_sch_year/02_09528_end_sch_year.asp

Tüm devlet temel okulları ve liselerin öğretmenlere programlar ve burslar, halka bilgi, meslekler ve olası istihdam hakkında bilgi sağlayan bir okul danışmanlığı hizmeti vardır. Bu hizmetler, kariyer rehberlik faaliyetlerini planlamak ve organize etmek için okul liderleriyle işbirliği yapar (özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik bireyselleştirilmiş programları içeren bireysel ve grup kariyer danışmanlığı, misafir öğretmenlerle yapılan konferanslar ve görüşmelerin yanı sıra firmalara ziyaretler).

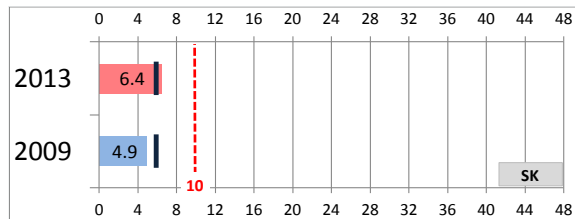
Slovenya İstihdam Hizmeti, kendi Bilgi ve Kariyer Rehberliği Merkezi (*Center za informiranje in poklicno svetovanje – CIPS*)⁽¹⁸³⁾ aracılığıyla herkese dış rehberlik sağlar.

Slovenya Yetişkin Eğitim Enstitüsü (SIAE), yetişkinler (genç yetişkinler de dahil) için eğitim ve kariyer rehberliği dış sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren 14 Yetişkin Eğitiminde Bilgi ve Rehberlik Merkezi (ISIO) ağını kurmuştur.

Eğitim ve kariyer rehberliği, aynı zamanda Yetişkin Programı Temel Okulu ile bir telafi önlemi olarak da sağlanmaktadır.

Slovakya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Slovakya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %6'ya düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okul terki ile ilgili Eurostat tanımını kullanmaktadır.

⁽¹⁸³⁾ <http://www.ess.gov.si/ncips/cips>

Ulusal veri toplama

Ulusal İstatistik Ofisi, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel verileri toplar. Veri toplama, üst düzeydedir.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Slovakya'nın okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir stratejisi bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir politika ya da önlem bulunmamaktadır.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel faaliyeti belirlenmemiştir, ancak bazı genel tutma önlemleri, VET sektörü için de geçerlidir. Örneğin, 2009 yılından bu yana, tüm ortaöğretim okullarının, yüksek düzeydeki devamsızlıkları işaret etmek için önlem alma gibi yasal zorunlulukları bulunmaktadır.

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin resmi olarak sektörler-arası işbirliği olmamasına rağmen, Eğitim Bakanlığı, Bilim, Araştırma ve Spor ve İstihdam ve Sosyal İşler Bakanlığı arasında geleneksel bir işbirliği bulunmaktadır, bunlardan bazıları okul terkiyle ilgili yönleri içerir.

Özellikle okul terkiyle mücadeleyi hedeflememelerine rağmen, yerel/kurumsal düzeydeki çok-ajanslı ortaklıklar, yasal bir yükümlülüktür. Okul müdürleri, öğretmenler ve rehberlik uzmanlarını içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmemektedir.

Rehberlik, müfredatlar-arası bir ders olarak ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına yerleştirilmiştir. Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen personel, özel eğitim öğretmenleridir.

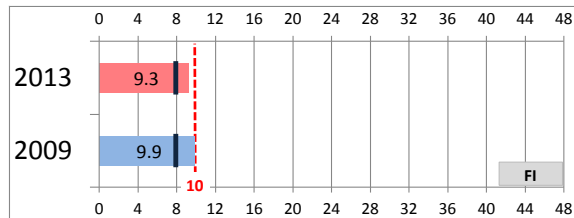
Rehberlik, ayrıca özel eğitimli öğretmenler tarafından okul rehberlik hizmetleri yoluyla sağlanmaktadır. Görevleri, kariyer rehberliğinde danışmanlığın yanı sıra kişisel eğitim, mesleki ve sosyal sorunları çözmeye danışmanlık sağlamaktır. Bu hizmetler, Eğitim Bakanlığı'nın metodolojik gözetiminde yerel eğitim yetkilileri tarafından finanse edilmektedir.

Rehberlik, bölge ve özel olanlar tarafından düzenlenen kamu merkezleri tarafından dışarıdan sağlanır:

- çocuklara bakmakla yükümlü olan kişilerle pedagojik personel de dahil olmak üzere çocuklar için danışma ve bakım önemi sağlayan Pedagojik ve Psikolojik Danışmanlık ve Önleme Merkezleri. Kariyer rehberliği, bu merkezlerdeki temel hizmetlerden biridir;
- gelişim bozukluğu olan çocuklar da dahil olmak üzere engelli çocuklar için danışmanlık hizmeti veren Özel Pedagojik Danışmanlık Merkezleri.

Finlandiya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS)

Finlandiya, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %8'e düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenlere ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, iki ulusal tanım da kullanılmaktadır:

a) bir lise bitirme belgesine sahip olamama; b) 30 yaşın altında olup çalışmayan ve eğitim görmeyen tüm yeni mezunlarla sadece temel eğitime sahip olan gençler (gençlik garantisi için kullanılan tanım).

Ulusal veri toplama

İstatistik Finlandiya, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. Bu veriler, ulusal düzeyde her ay, dört ayda bir ve yıllık olarak toplanır ve aynı sıklıkta mevcuttur⁽¹⁸⁴⁾.

İstatistik Finlandiya, ayrıca okul mezunlarının daha ileri eğitime ve işe kapsamlı geçişleriyle ilgili özel veriler toplar. Veriler, İstatistik Finlandiya'nın bireysel-bazlı toplam verilerini birleştirerek üretilir: mezunlara ilişkin veriler, İstatistik Finlandiya'nın Tamamlanan Eğitim ve Dereceleri Kayıtlarından hazırlanmaktadır; ileri eğitim için olanlar, İstatistik Finlandiya'nın Öğrenci Kayıtlarından; ve istihdamda ve işgücü piyasasında olanların, çeşitli kayıtlardan toplanan veriler de dahil olmak üzere, İstatistik Finlandiya'nın istihdam istatistiklerinden toplanmıştır. Bu veriler, yılda bir kez üst, bölgesel, yerel ve okul düzeyinde toplanır. İstatistik Finlandiya'nın internet sitesinde⁽¹⁸⁵⁾ ve *Vipunen*'de, yerel yetkililerin internet sitesinde⁽¹⁸⁶⁾ kamuya açıktır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Finlandiya'nın okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı stratejisi bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin son zamanlarda geliştirilen politikalar ve önlemler şunları içermektedir:

- öğrencilerin motivasyonlarını yükseltmek amacıyla kendi bireysel öğrenme yollarını oluşturmaları için öğrencilere olanak sağlamayı amaçlayan eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliği artırma. Mesleki

⁽¹⁸⁴⁾ http://www.stat.fi/til/tyti/index_en.html

⁽¹⁸⁵⁾ İngilizce: http://www.stat.fi/til/kkesk/index_en.html.

⁽¹⁸⁶⁾ Sadece Fince: <http://vipunen.csc.fi/fi-fi/ohjeet/Pages/default.aspx>.

eğitim seçenekleri, örneğin, mesleki ve lise yeterliliklerinin birleşimini kolaylaştırmak için çeşitlendirilmiştir;

- mümkün olan en kısa sürede öğrenme güçlüklerini belirlemek amacıyla okul-öncesi ve temel eğitim öğrencilere yönelik desteğin yeniden düzenlenerek düşük başarı gösterenlere desteğin artırılması. Genel destek ve yoğun özel destek, çok-uzmanlı ekiplerin değerlendirmelerine dayanarak sağlanır;
- öğrenci refah hizmetleri ile okulu bitirmeden ayrılmayı önlemek için ailelerle ve okul dışındaki aktörlerle ağ kurma;
- okulu bitirmeden ayrılan öğrencileri belirleme ve okulu terk edenlere yönelik eğitim ve kariyer rehberliği sunan "Gençlik Atölyeleri" ve "Sosyal hizmet Gençlik Çalışması" programları aracılığıyla eğitim ve öğretime yeniden girmeleri için öğrencileri teşvik etme (bakınız aşağı).

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, göçmen ve azınlık/Roman kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Kariyer Başlangıç (*Ammattistartti*) programları, zorunlu eğitimin tamamlanmasından hemen sonra lise VET'te bir yer bulamayan gençler için geçiş desteği sağlar. Amaç, farklı kariyer, VET kursu ve istihdam seçenekleri keşfetmeleri için bir fırsat sunma ve eğitimlerine devam etmeleri için katılımcıları motive etmektir.
- çırak olarak lise düzeyinde yeterliliği olmadan bir genci (okulu terk eden) alan işverenler, ortalama maaş sübvansiyonundan daha fazla alır.
- VET'teki tamamlama oranlarının artırılmasına ilişkin bir program (*Läpäisyn tehostamisen ohjelma*) 2011 yılında oluşturulmuştur. ELVET önlemlerini test

etmek ve uygulamak için yerel ve bölgesel projeler için finansman sağlar.

- kişi başına düşen VET öğrencisinin fonunun küçük bir kısmı, yeterlilik tamamlanması ve okulu bitirmeden ayrıma oranlarıyla bağlantılıdır.

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkine ilişkin işbirliği mekanizmaları, Gençlik Garantisi çerçevesinde geliştirilmektedir. Şu bakanlıkları içerir: İstihdam ve Ekonomi; Eğitim ve Kültür; Sosyal İşler ve Sağlık.

Gençlik Yasası'na (72/2006) göre, tüm belediyelerin yerel yetkililer arasındaki işbirliğinin genel planlaması ve uygulanması için bir gençlik rehberlik ve hizmet ağlarının olması gerekmektedir. Bu ağlar, eğitim, sosyal, sağlık ve gençlik hizmetlerinin yanı sıra iş piyasası ve polis idarecileriyle belediyede aktif olan mesleki eğitim sağlayıcılarını içermelidir.

Yerel/kurumsal düzeydeki çok-ajanslı ortaklıklar, okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve gençlik çalışanlarını kapsar. İşgücü piyasası ortakları ve işverenler de özellikle gençlerin garanti programı için katkıda bulunabilir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

İlköğretimde, kariyer rehberliği, müfredatlar-arası bir ders olarak müfredata yerleştirilmiştir ve tüm öğretmenler tarafından verilir. Ortaöğretim birinci kademe ve lisede, rehberlik, müfredatta zorunlu ayrı bir derstir ("Eğitim ve Kariyer Rehberliği"). Buna ek olarak, okul danışma hizmetleri ortaöğretimde mevcuttur. Dahil olan okul personeli, özel eğitime sahip olan ve olmayan öğretmenlerdir.

Temel eğitimdeki (ilköğretim ve ortaöğretim birinci kademe) rehberlik ve danışmanlık, hem

bireysel hem de grup halinde verilmektedir. Rehberlik ve danışma, kendini tanıma, eğitim ve öğretim seçenekleri ve iş dünyasına odaklanan bir süreklilik olarak hayatboyu kariyer yönetim becerilerinin edinimini teşvik eder.

İşyerlerindeki deneyimler, 7-9 yıllarındaki öğrencilere (13-15 yaşları) eğitim ve mesleklerini seçmelerine ve iş hayatındaki statü ve takdir edilirliliği arttırmalarına yardımcı olmak amacıyla zorunlu müfredata dahil edilmiştir. Diğer kısa iş tecrübeleri de (1 ila 10 gün) uygulanabilir (örneğin: okul personelinin işine alışma, bir ebeveynin iş yerinde deneyim, vb.).

Gençlere yönelik rehberlik aynı zamanda bireyselleştirilmiş rehberliğin de mevcut olduğu internette (Facebook, Messenger, Skype) eDanışmanlık ve Rehberlik Bürosu tarafından da sağlanır.

Yaz Danışmanlık ve Rehberlik Bürosu, temel eğitim sonunda, Finlandiya Ulusal Eğitim Kurulu tarafından yönetilen Ulusal Ortak Başvuru Sistemi aracılığıyla bir yer bulamayan gençleri hedeflemektedir. Eğitim ve kariyer danışmanları, bu kişilere mesleki eğitimde bir yer bulmalarına yardımcı olur: farklı seçenekler hakkında kapsamlı bilgiler internet sitesinin yanı sıra rehber danışmanlardan gelen bireyselleştirilmiş destekle de sağlanır.

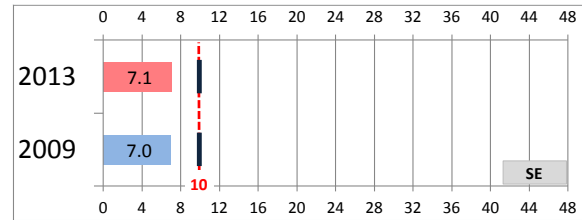
"Gençlik Atölyeleri" ve "Sosyal hizmet Gençlik Çalışmaları", eğitim ve kariyer rehberliğini içeren telafi programlarıdır. Gençlik Atölyeleri, hem fiziksel çevre hem de çok-uzmanlı rehberlik yöntemidir ve resmi eğitim sisteminin bir parçası değildir; iş-tabanlı eğitim ve günlük yaşam becerileri, yaparak-öğrenme yöntemiyle sağlanmaktadır. Sosyal hizmet Gençlik Çalışmaları, eğitim, öğretim ya da istihdamda olmayan 29 yaşın altında gençlere ulaşmayı hedefleyerek, Gençlik Atölyeleri ile işbirliği yapmaktadır. Telafi önlemleri olarak eğitim ve öğretim hizmetleri sunan diğer bölgesel projeler de bulunmaktadır.

Son zamanlarda Finlandiya Eğitim ve Kültür Bakanlığı ve Finlandiya İstihdam ve Ekonomi Bakanlığı tarafından onaylanan ulusal

hayatboyu rehberlik stratejisine göre, yeni bir tek-elden merkezi (*Ohjaamo centres*) 2014-2020'de oluşturulacaktır. Amaç, gençlere rehberlik ve destek sağlayan çok-sektörlü hizmet noktası geliştirmektir. Kısa vadeli hedef ise, uzun-vadeli istihdam becerisi geliştirme amacı ile eğitime ya da çıraklığa dönen gençleri desteklemektir. Tek-elden merkezler, bütünleşmiş çevrimiçi kariyer hizmetleri tarafından desteklenecektir.

İsveç

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

İsveç, 2020 yılı itibarıyla, okul terki oranını %10'a düşürmek için ulusal bir hedef belirlemiştir.

Tanım(lar)

İsveç Ulusal Eğitim Ajansı (*Skolverket*), okul terkini tanımlamaz. Ancak, 2014 Ulusal Reform Programında, okul terki, "ne ortaöğretimi tamamlamış ne de herhangi bir eğitime katılan 18-24 yaşındakilerin oranı" olarak tanımlanır. İsveç Yerel Yönetimler ve Bölgeler Derneği (*Sveriges kommuner och landsting – SKL*), ayrıca başka bir tanım da kullanır: 20 yaşında olup liseyi tamamlamayan gençler (örneğin, bu düzeyde bir final notu ve/veya bir okul diploması elde edememe).

Ulusal veri toplama

İstatistik İsveç, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel veri toplamadından sorumludur. Veriler, üst ve bölgesel düzeylerde toplanır ⁽¹⁸⁷⁾.

Okul terkiyle ilişkin diğer veri toplamları da yürütülmektedir:

- İsveç Ulusal Eğitim Ajansı (*Skolverket*), liseyi terk edenlere ilişkin yıllık istatistik ve üç ya da dört yıl içinde liseyi bitiremeyen öğrencilerin oranını sağlar ⁽¹⁸⁸⁾;
- İstatistik İsveç, farklı yaş gruplarının eğitim düzeylerine ilişkin istatistiğin yanı sıra eğitimde olmayan farklı yaş gruplarındaki kişilerin sayısına ilişkin istatistik de sağlar ⁽¹⁸⁹⁾;
- İsveç Yerel Yönetimler ve Bölgeler Birliği, üç ya da dört yıl içinde liseyi tamamlamayan öğrencilerin oranıyla ilgili olarak belediyeler arasında yıllık bir karşılaştırma yürütmektedir ⁽¹⁹⁰⁾.

Tüm bu veriler, üst, bölgesel ve yerel düzeylerde yılda bir defa toplanır ve kamuya açıktır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

İsveç'in okul terkiyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir stratejisi yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

Son zamanlarda okul terkiyle mücadele için geliştirilen politikalar ve önlemler, örneğin "Halk Lise Girişimi"yle (*Folkhögskolesatsningen*) okulu bitirmeden ayrılanların ve bu kişilerin yeniden eğitime dönmeleri için

⁽¹⁸⁷⁾ <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Arbetsmarknad/Arbetskraftsundersokningar/Arbetskraftsundersokningarna-AKU/23263/Beskrivning-av-statistiken/>

⁽¹⁸⁸⁾ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/-statistik-i-tabeller/gymnasieskola/skolor-och-elever>

⁽¹⁸⁹⁾ <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Utbildning-och-forskning/Befolkningens-utbildning/Befolkningens-studiedeltaqande/9604/9611/>

⁽¹⁹⁰⁾ <http://www.skl.se/vi-arbetar-med/opnarnamforelser>

teşvik edilmelerini içerir. Bu hükümet girişimi, gençlere, onları geri dönmeleri ya da lise düzeyinde eğitime başlamaları için hazırlayan üç aylık bir kurs sunmaktadır.

Yine de, belediyeler kendi eğitim ve politikalarını geliştirmekten sorumlu olduğundan, yerel düzeyde geliştirilen önlemlerin büyük bir çeşitliliği de bulunmaktadır.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, göçmen kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel girişimi tespit edilmemiştir, ancak devam eden VET reformları (VET eğitimi hazırlığını ve özellikle iş-tabanlı eğitim modellerini göz önünde bulunduran) ELVET gündemiyle bağlantılıdır.

Bir lise öğrencisinin (akademik ya da mesleki) eğitim ödeneği, eğer öğrenci okuldan kaçarsa kaldırılabilir. Ödeneğin kaldırılması tehdidi, eğitimde kalmayı teşvik olarak kabul edilir.

Sektörler-arası işbirliği

Belediyeler, yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıkların organizasyonuna karar verir ve bu nedenle uygulamalarda büyük çeşitlilik vardır. Ancak, okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal ve gençlik çalışanları, terapistler, hemşireler, konuşma ve dil uzmanları, özel eğitim uzmanları ve doktorlar dahil etme gibi yasal yükümlülükleri de vardır.

İşbirliği mekanizmaları da Avrupa Sosyal Fonu tarafından desteklenen *Unga In* ⁽¹⁹¹⁾ ve *Plug In* ⁽¹⁹²⁾ projeleri kapsamında denemektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale

⁽¹⁹¹⁾ <http://www.arbetsformedlingen.se/ungain>

⁽¹⁹²⁾ <http://www.skl.se/skolakulturfrtid/skolaforskola/-sklssatsningarutvecklingskolan/pluginfarregymnasie-avhopp.2132.html>

önlemi olarak düşünülmemektedir, ancak gençlik garanti programı çerçevesinde bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

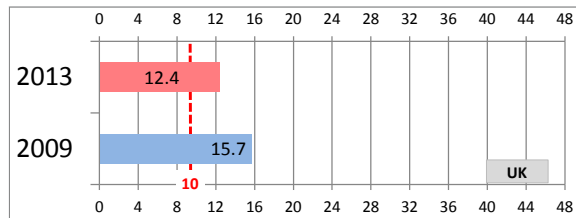
Eğitim ve kariyer rehberliği, müfredata yerleştirilmemiştir, ancak liselerin bunu sağlaması gerekmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin okul rehberlik hizmetlerine erişim hakları bulunmaktadır. Bunlar, özellikle bu konuda eğitim almış eğitim ve kariyer danışmanları tarafından sağlanmaktadır.

Tüm öğretmenler, özellikle bunun için eğitim almamış da olsalar, yine de rehberliğin sağlanmasından sorumludur. Öğrenciler ileri eğitime ilişkin seçimler yapacakları zaman bireysel olarak bu öğrencileri desteklemeleri, okulun faaliyetlerini zenginleştirmeye ve toplumda bunu oluşturmalarına yardımcı olacak kuruluşların, şirketlerin ve diğerlerinin yanı sıra, öğrencileri alacak okullarla temas kurulmasında da yardımcı olmaları beklenir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, okulu terk edenlerin yeniden eğitim ve öğretime entegre olmalarına olanak sağlayan yetişkin eğitimi programları içinde bir telafi önlemi olarak sağlanmaktadır.

Birleşik Krallık – İngiltere

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Birleşik Krallık, Ulusal Reform Programı kapsamında okulu terk edenlerin oranının azaltılması için ulusal bir nicel hedef belirlememiştir. Yine de, İngiltere ulusal bir tanıma dayalı olarak okulu terk edenlerin sayısını azaltmak için taahhütte bulunmuştur (NEET'ler: bakınız aşağı).

Tanım(lar)

Kullanılan terim "Eğitim, İstihdam ve Öğretim'de olmama"dır (NEET). Bir kişi eğer 16-24 yaşları arasında olup eğitim, istihdam ya da öğretimde değilse, NEET olarak kabul edilir⁽¹⁹³⁾.

İngiltere'de, 16-17 yaşındakiler için eğitime tam katılım, 2015 yılı itibarıyla öngörülmektedir⁽¹⁹⁴⁾. Hükümet, 2015 yılı itibarıyla katılım yaşını 18'e yükseltme yönünde hareket ederken, 16-19 yaşları arasındaki gençlerin katılımında daha fazla artış sağlanması taahhüdünü vermiştir.

Ulusal veri toplama

İlk Sürüm İstatistik (SFR), "İngiltere'de 16-18 yaşındakilerin Eğitim, Öğretim ve İstihdama Katılımları", 16-18 yaşlarındaki katılımın kesin ölçüsüdür. Bu ölçü, bir dizi kaynaktan elde edilen verileri birleştirmektedir (okul sayımı, ileri eğitim bireyselleştirilmiş öğrenme kayıtları, Eurostat İşgücü Anketi (LFS) ve Ulusal İstatistik nüfus tahminleri Bürosu da dahil olmak üzere). Veriler, halka açıktır⁽¹⁹⁵⁾.

SFR'nin yanı sıra, üç ayda bir yayınlanan bülten⁽¹⁹⁶⁾, daha uygun ve detaylı (fakat istatistiksel olarak daha az sağlam) NEET istatistikleri sağlar.

Mayıs 2013 yılından bu yana, Ulusal İstatistik Ofisi (ONS), ayrıca LFS veri toplamadan da sorumlu olarak, Eurostat LFS'ye dayalı olarak İngiltere için tüm karşılaştırılabilir verilere ilişkin NEET'ler hakkında bir bülten yayınlamıştır. Veriler, üst düzeyde toplanır ve yıllık olarak mevcuttur⁽¹⁹⁷⁾.

⁽¹⁹³⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/quality/specific/labour-market/articles-and-reports/young-people-who-are-neet.pdf>

⁽¹⁹⁴⁾ Bakınız "Yükümlülük İnşa Etme, Gelecek İnşa Etme" <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130401151715/https://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/HMG-00195-2012.pdf>.

⁽¹⁹⁵⁾ <https://www.gov.uk/government/publications/participation-in-education-training-and-employment-age-16-to-18>

⁽¹⁹⁶⁾ <https://www.gov.uk/government/publications/neet-statistics-quarterly-brief-january-to-march-2014>

⁽¹⁹⁷⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/lms/young-people-not-in-education--employment-or-training--neets-/may-2013/statistical-bulletin.html>

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

"Yükümlülük İnşa Etme, Gelecek İnşa Etme", 16-24 yaşındakilerin eğitim, öğretim ve istihdama katılımlarını en üst düzeye çıkarmaya ilişkin stratejiyi belirler. Okullar, mesleki eğitim, beceriler ve refahın sağlanması için mevcut reformların eğitim, öğretim ve istihdamda olan gençlerin sayısını nasıl arttıracığını belirler. Aynı zamanda, bütün bunların hepsinin ötesinde, en savunmasızlara yapılacak yardım için gerekli olacak önlemleri belirler. Bu yeni önlemler şunlardır:

- gelecekteki eğitim ve öğretim için çocukları hazırlamaya odaklanan yüksek kalitede erken eğitime erişimle çocuklarını her yaşta geliştirmeleri, öğrenmeleri ve katılmaları için teşvik etmeleri ve yardımcı olmaları için ebeveynlere ve ailelere gereken desteği verme;
- tüm gençlerin, kendilerini yükseköğretim ve başarılı bir istihdam için hazırlayan yüksek kalitede eğitim ve öğretime katılmalarına olanak sağlamak üzere katılım yaşını 2013 yılında 17'ye, 2015 yılında ise 18'e çıkarma;
- Genel Ortaöğretim Sertifikası ve sabit işyeri yerleştirmesi olmayanlar için İngilizce ve matematik de dahil olmak üzere, derinlemesine ve genişlemesine, 16-19 yaşındakiler için yeni ve tutarlı mesleki programlar oluşturma;
- daha genç yetişkinlere çıraklık sağlama hedefi, tüm çıraklıklar için tutarlı yüksek kalite, genç çırak lamaları için küçük şirketlere teşvik sunma ve programa katılmaları için işverenleri teşvik etmeye yönelik bürokrasiyi azaltma;
- potansiyellerini yerine getirmek için ilham alıp motive olsunlar diye tüm 12-18 yaşındakiler için okullara bağımsız kariyer rehberlik sağlama görevi verilmesi;

- en savunmasızlar da dahil olmak üzere kişileri destekleyen etkili ve koordineli hizmet sunmaları için yerel ortaklara yardımcı olmak;
- desteklerini daha etkili bir şekilde verebilmeleri için okullara ve yerel hizmetlere olanak sağlayacak 16 yaş sonrası kişilerle ilişkili faktörleri belirlemek için araç geliştirme (NEET göstergelerinin riski);
- sürekli istihdama geçiş için gençlere yardımcı olmayı amaçlayan bir paket program olan yeni bir Gençlik Sözleşmesinin oluşturulması.

2. Mevcut politika ve önlemler

İşverenlerin ve öğrencilerin ihtiyaçlarına daha titiz ve duyarlı hale getirmek için beceri sistemini güncellemeye ilişkin planlar belirleyen *Becerilerde Titizlik ve Duyarlılık* politika belgesi⁽¹⁹⁸⁾, stajyerlik programını tanıtmıştır. Hiç iş deneyimi olmayan ve zayıf temel becerilere sahip gençler için titiz ve maksatlı istihdam öncesi eğitim sağlayacaktır. Altı hafta ile altı ay arasında süren programın temel içeriği, yüksek kaliteli işe yerleştirme, iş hazırlama eğitimi ve İngilizce ve matematik eğitimidir.

Risk altındaki özel gruplar için belirli hedeflenen politika ve önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı geçmişi olan öğrencilerle ayrılma riski olan öğrenciler için mevcuttur (örneğin, çocuklara ve gençlere bakım, sağlık sorunları olanlar, genç bakıcılar, davranış sorunları olan gençler, madde bağımlıları, bakımı bırakanlar ya da evsiz gençler).

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Sağlayıcı fonu, öğrenci ve çırakların başarı oranına bağlıdır. Bu da ELVET'i önlemeye ilişkin destek önlemlerini belirlemeleri için sağlayıcıları teşvik eder.

⁽¹⁹⁸⁾ <https://www.gov.uk/government/publications/rigour-and-responsiveness-in-skills>

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları, istihdam, gençlik, sosyal işler, aile, adalet ve sağlık politika alanlarında birlikte geliştirilmektedir. Sektör işbirliğinden, Eğitim Bakanlığı, İş, Yenilik ve Beceriler Bakanlığı ve Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı tarafından ortaklaşa yayınlanan "Yükümlülük İnşa Etme, Gelecek İnşa Etme"de bahsedilmektedir. Bu belge, önlemlerin uygulanması açısından yerel hükümetten gönüllü ve toplum sektörüne (VCS) kadar bir dizi aktörün katılımının önemini vurgular. Başbakanı ve Bakanlar Kurulu'nu destekleyen Kabine Ofisi, tüm hükümet bakanlıkları arasındaki politika ve işlemlerin etkili bir şekilde geliştirilmesini, koordinasyonunu ve uygulanmasını sağlayarak, gençler için fırsatları arttırmak ve potansiyellerine ulaşmalarına yardım etmek için hükümetler-arası eylemleri koordine etmek üzere Eğitim Bakanlığı ile çalışır.

Stratejiyi takip etmek için herhangi bir resmi koordinasyon organı belirlenmemesine rağmen, yerel yönetimlerin, yerel düzeydeki ortaklıkları koordine etmede önemli bir rol oynaması beklenmektedir. 16-19 yaşındakiler için uygun eğitim ve öğretim sağlanmasını güvence altına alma gibi yasal bir görevleri vardır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur ve okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanlarının yanı sıra konuşma ve dil uzmanları gibi uzmanları içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

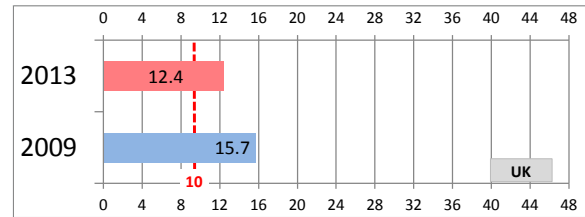
Eğitim ve kariyer rehberliği, müfredata yerleştirilmiştir. Okulların tüm öğrencilere 8. yıldan (12-13 yaşları) 13. yıla kadar (17-18 yaşları) bağımsız kariyer rehberliği sağlama gibi yasal bir zorunlulukları bulunmaktadır, ancak bunun nasıl verileceğine okulların

kendileri karar verir. Yine de, eğitim ve öğretim seçeneklerinin tamamını kapsamada ve öğrencinin yararına olmada tarafsız olmalıdır.

Rehberliğin sağlanmasından sorumlu personel, öğretmenlerin (özel eğitimi ya da değil) yanı sıra danışmanlardır. İmkan, internet- tabanlı hizmeti, telefon hizmetlerini ve/veya uzman bir sağlayıcıdan yüz yüze rehberliği içerebilir.

Birleşik Krallık – Galler

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Birleşik Krallık, Ulusal Reform Programı kapsamında okulu terk edenlerin oranının azaltılması için ulusal bir nicel hedef belirlememiştir. Yine de, Galler ulusal bir tanıma dayalı olarak okulu terk edenlerin sayısını azaltmak için taahhütte bulunmuştur (NEET'ler: bakınız aşağı).

Tanım(lar)

Kullanılan terim "Eğitim, İstihdam ve Öğretim'de olmama"dır (NEET). Bir kişi eğer 16-24 yaşları arasında olup eğitim, istihdam ya da öğretimde değilse, NEET olarak kabul edilir ⁽¹⁹⁹⁾.

Galler'de, 16 ila 18 yaş arasında olanların NEET sayısı 2017 yılı itibarıyla %9.0'a düşürülmelidir ⁽²⁰⁰⁾.

⁽¹⁹⁹⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/method-quality/specific/labour-market/articles-and-reports/young-people-who-are-neet.pdf>

⁽²⁰⁰⁾ <http://Galler.gov.uk/docs/dsjlg/publications/-socialjustice/120625tackpovplanen.pdf>

Ulusal veri toplama

İlk Sürüm İstatistik (SFR), "Eğitim ve işgücü piyasasına gençlerin katılımı", Galler'deki NEET tahminleri için kesin bir ölçüdür. Bir dizi kaynaktan elde edilen verileri birleştirir (okul sayımı, Galler Hayatboyu Öğrenme Kayıtları, Eurostat İşgücü Anketi (LFS) ve Ulusal İstatistik nüfus tahminleri Bürosu). Veriler, yılda bir defa halka açıktır ⁽²⁰¹⁾.

SFR'nin yanı sıra, üç ayda bir yayınlanan bülten ⁽²⁰²⁾, daha uygun ve detaylı (fakat istatistiksel olarak daha az sağlam) NEET istatistikleri sağlar.

Mayıs 2013 yılından bu yana, Ulusal İstatistik Ofisi (ONS), ayrıca LFS veri toplamadan da sorumlu olarak, Eurostat LFS'ye dayalı olarak tüm UK için tüm karşılaştırılabilir verilere ilişkin NEET'ler hakkında bir bülten yayınlamıştır. Veriler, üst düzeyde toplanır ve yıllık ⁽²⁰³⁾ olarak mevcuttur

Tüm veriler, üst ya da yerel düzeyde sağlanmaktadır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

"Gençlik Katılımı ve İlerleme Çerçevesi" ⁽²⁰⁴⁾, uygulanması için, NEET (11-25 yaşındakiler için) indirgeme planının kritik unsurlarını iki yıllık bir takvimle (2013 yılından 2015 yılına kadar) tek bir yerde bir araya getirir. Çerçevenin ve ilgili eylemlerin temel unsurları şunlardır:

- ayrılma riski olan gençlerin belirlenmesi;
- daha iyi aracılık ve destek koordinasyonu;

- gençlerin sistemde daha güçlü izlenmesi ve geçişleri;
- eğitim imkanının gençlerin ihtiyaçlarını karşılamasının sağlanması;
- istihdam için istihdam becerileri ve fırsatların güçlendirilmesi;
- NEET olma riski olan gençlere, daha iyi bilgi, tavsiye ve rehberlik sağlanması ve bu desteğin daha iyi ve koordineli olması için ad yapmış lider bir çalışan temin edilmesi;
- planın başarılı bir şekilde uygulanmasını sağlamak için tüm aktörlerin birlikte çalışmasının sağlanması.

Çerçeve, ayrıca Galler Hükümet politikasının diğer alanlarıyla da bağlantılıdır. Özellikle, ilk fırsatta ayrılmanın olası nedenlerini ele almak için önlemler ortaya koyan "Daha Parlak Bir Gelecek İnşa Etme: Erken Yıllar ve Çocuk Bakımı Planı" ⁽²⁰⁵⁾.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilgili tüm temel politikalar ve önlemler yukarıda belirtilen girişimlere dahildir.

Risk altındaki belirli gruplar için herhangi bir hedeflenen politika ve önlem bulunmamaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

16-18 yaşındakiler için yeni bir "Staj programı" tanıtılmıştır. Gençlerin ileri eğitim, bir çıraklık ya da işte ilerlemeleri için gereken desteği sağlayan esnek bir programdır.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları, istihdam, gençlik, sosyal işler, aile, adalet ve sağlık politika alanlarıyla birlikte geliştirilmektedir. Sektör işbirliğinden, stratejinin uygulanmasına katılmak için farklı aktörlerden beklenen rolleri belirleyen Galler'in strateji belgesinde "Gençlik

⁽²⁰¹⁾ <http://Galler.gov.uk/statistics-and-research/-participation-young-people-education-labour-market/?lang=en>

⁽²⁰²⁾ <http://Galler.gov.uk/statistics-and-research/young-people-not-education-employment-training/?lang=en>

⁽²⁰³⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/lms/young-people-not-in-education--employment-or-training--neets-/may-2013/statistical-bulletin.html>

⁽²⁰⁴⁾ <http://Galler.gov.uk/topics/educationandskills/-skillsandtraining/youthengagement/?lang=en>

⁽²⁰⁵⁾ <http://Galler.gov.uk/topics/educationandskills/-earlyyearshome/building-a-brighter-future-early-years-and-childcare-plan/?lang=en>

Katılımı ve İlerleme Çerçevesi" bahsedilmektedir.

Stratejiyi takip etmek için herhangi bir resmi koordinasyon organı belirlenmemesine rağmen, yerel yönetimlerin, yerel düzeydeki ortaklıkları koordine etmede önemli bir rol oynaması beklenmektedir. 16-19 yaşındakiler için uygun eğitim ve öğretim sağlanmasını güvence altına alma gibi yasal bir görevleri vardır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur ve okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet çalışanları, gençlik çalışanlarının yanı sıra konuşma ve dil uzmanları gibi uzmanları içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği, ortaöğretim birinci kademe ve lise müfredatına yerleştirilmiştir. "Kariyer ve İş Dünyası", 11-19 yaşları arasındaki tüm öğrencilere ayrı bir ders olarak öğretilmektedir. Eğitim sağlayıcıları, bu amaçla geliştirilen çerçeve belgesine değinmeli ve aynı zamanda rehberlik ve araçlardan yararlanmalıdır⁽²⁰⁶⁾. Daha fazla destek ve eğitim, Kariyer Galler tarafından sağlanmaktadır⁽²⁰⁷⁾.

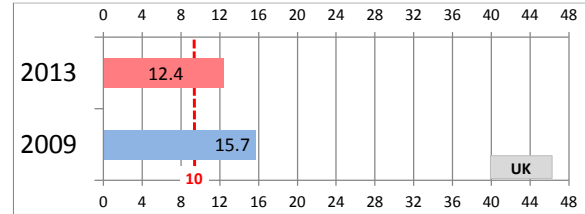
Rehberliğin sağlanmasına katılan okul personeli, öğretmenlerdir (eğitim ve kariyer rehberliğinde uzmanlaşmış ya da uzmanlaşmamış).

⁽²⁰⁶⁾ Bakınız "Kariyerler ve İş Dünyası: Galler'de 11-19 yaşındakiler için bir çerçeve" <http://Galler.gov.uk/docs/dcells/publications/110921careersworldworkframeworke.pdf> ve "Kariyerler ve İş Dünyası: Ek Rehberlik" <http://Galler.gov.uk/docs/dcells/publications/110921careersworkguidanceen.pdf>.

⁽²⁰⁷⁾ <http://www.careersGaller.com>

Birleşik Krallık – Kuzey İrlanda

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Birleşik Krallık, Ulusal Reform Programı kapsamında okulu terk edenlerin oranının azaltılması için ulusal bir nicel hedef belirlememiştir. Kuzey İrlanda, özel bir hedef belirlememiştir, ancak gençlerin hepsinin eğitim fırsatlarına erişebilecekleri ve yararlanabilecekleri bir amaç belirlemiştir.

Tanım(lar)

Kullanılan terim "Eğitim, İstihdam ve Öğretim'de olmama"dır (NEET). Bir kişi eğer 16-24 yaşları arasında olup eğitim, istihdam ya da öğretimde değilse, NEET olarak kabul edilir⁽²⁰⁸⁾.

Ulusal veri toplama

Kuzey İrlanda'da, NEET rakamları, İşgücü Anketi'ne (HIA) dayanmaktadır.

Mayıs 2013 yılından bu yana, Ulusal İstatistik Ofisi (ONS), ayrıca LFS veri toplamadan da sorumlu olarak, Eurostat LFS'ye dayalı olarak tüm UK için tüm karşılaştırılabilir verilere ilişkin NEET'ler hakkında bir bülten yayınlamıştır. Veriler, üst düzeyde toplanır ve yıllık olarak mevcuttur⁽²⁰⁹⁾.

⁽²⁰⁸⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/method-quality/specific/labour-market/articles-and-reports/young-people-who-are-neet.pdf>

⁽²⁰⁹⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/lms/young-people-not-in-education--employment-or-training--neets-/may-2013/statistical-bulletin.html>

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

"Başarıya Giden Yollar: Dışlanmayı önleme ve katılımı teşvik etme", Eğitim, İstihdam ya da öğretimde olmayan (NEET) gençlerin sorunlarını gidermek için tasarlanmış Kuzey İrlanda stratejisidir. Okulu bırakan fakat herhangi bir eğitim, öğretim ya da istihdam türünde olmayan gençleri yeniden dahil etmeye ilişkin önlemlerle ilk etapta NEET kategorisi içine düşenleri önlemek için Kuzey İrlanda Yürütme genelinde alınan eylemlerle birleşir. Temel önlemler şunlardır:

- liderliği, koordinasyonu ve bilgiyi arttırmaya yönelik adımlar;
- gençlerin NEET olmalarını engellemeye ilişkin eylemler; tüm okullardaki erken eğitim imkanını ve standartları yükseltmeye ilişkin Yürütme'nin başlıca girişimlerini içerir, düşük başarı gösterenler için okuryazarlık ve aritmetik sonuçlarını iyileştirme, her gencin eğitim ve öğretim sistemiyle kendi potansiyellerini başarmaları için fırsat sahibi olmalarını sağlamak üzere Yetkilendirme Çerçevesi'ni sunmada okullarla ileri eğitim kolejleri arasındaki işbirliği, sağlık ve sosyal bakım programları, toplum aile destek programları ve erken, etkili yüksek kalitede kariyer tavsiyesi, bilgi tavsiyesi ve rehberlik;
- NEET olan 16-18 yaşındakileri eğitime başlamaları ve işte ilerlemelerine ilişkin fırsatlarla bu kişilere danışman ve destek sağlamak üzere bir dizi girişimle bu bireyleri yeniden kazanma;
- eğitim yollarının esnekliğini ve geçirgenliğini artırma;
- NEET kategorisinde olan ya da girme olasılığı bulunan gençlerin erken teşhisini, güncel kanıtlarını ve zaman içinde izlenmelerini destekleyen bir Kuzey İrlanda izleme sisteminin geliştirilmesi;
- bakanlıklar ve yasal kurumlar, yerel yönetimler, işverenler ve gönüllü ve toplum

sektörü tarafından sağlanan liderlik ve eylemlerin koordinasyonunu geliştirme;

- işsiz olup 18-24 yaşlarında olan kişileri iş deneyimi ve beceri gelişimi fırsatlarıyla yeniden kazanma.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilgili tüm temel politikalar ve önlemler yukarıda belirtilen girişimlere dahildir.

Risk altındaki özel gruplar için belirli hedeflenen politika ve önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı geçmişi olan öğrencilerle ayrılma riski olan öğrenciler için mevcuttur (örneğin, çocuklara ve gençlere bakım, sağlık sorunları olanlar, genç bakıcılar, davranış sorunları olan gençler, madde bağımlıları, bakımı bırakanlar ya da evsiz gençler).

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Eğer bir çırak programı başarılı bir şekilde tamamlarsa şirketler prim alabilir.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. Sektör işbirliği, başarılı bir NEET stratejisi sağlamak için ilgili tüm alanlar arasında etkili bir işbirliğinin olmasını sağlamak için düzenlemeler öneren Kuzey İrlanda'nın strateji belgesinde "Başarıya Giden Yollar: Dışlanmayı önleme ve katılımı teşvik etme" bahsedilmektedir.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, iyi oluşturulmuştur ve okul müdürleri, öğretmenler, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanlarının yanı sıra konuşma ve dil uzmanları gibi uzmanları içerir.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

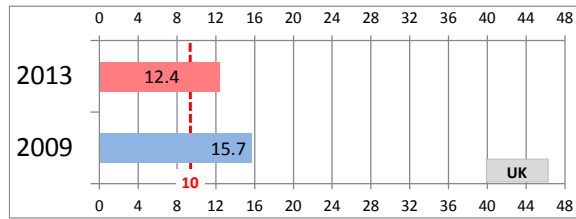
Ortaöğretim birinci kademe ve lisenin ilk iki yılı içinde (11-16 yaş), rehberlik, müfredata yerleştirilmiştir ve özel olarak eğitilmiş ya da eğitilmemiş öğretmenler tarafından "Yaşam ve

İş için öğrenme" kapsamında, entegre bir ders olarak öğretilir.

Lisede, öğrencilerin okulda kariyer uzmanları ve/veya Kuzey İrlanda Kariyer Hizmeti tarafından sağlanan bireysel rehberliğe erişimlerinin olması gerekir.

Birleşik Krallık – İskoçya

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Birleşik Krallık, Ulusal Reform Programı kapsamında okulu terk edenlerin oranının azaltılması için ulusal bir nicel hedef belirlememiştir. Yine de, İskoçya, okul terki oranını %10'a düşürmek için taahhütte bulunmuştur.

Tanım(lar)

Okul terkine ilişkin Eurostat tanımının yanı sıra, İskoçya ayrıca okul terkine ilişkin kendi tanımını da kullanmaktadır: 16 yaşına gelmeden okulu terk eden öğrenci.

Ulusal veri toplama

İskoçya Yeterlilikler Yetkili Makamı (SQA), İskoçya Okulu Terk Edenlerin Yeterlilik Kazanımlarını kaydeder. Veriler, üç ayda bir güncellenir ve üst ve yerel düzeyde toplanır. Yeterlilik kazanımına ilişkin bir rapor, her yıl yayınlanır⁽²¹⁰⁾. İskoçya Beceri Geliştirilmesi (SDS), yılda iki defa Okulu Terk Edenlerin Gittikleri Yer hakkında veri toplar. Birleştirilmiş

SDS/SQA verileri, üst ve yerel düzeyde toplanır ve kamuya açıktır⁽²¹¹⁾.

Yerel yetkililer, yılda bir defa (dahil olmama) ya da iki yılda bir defa (katılım ve devamsızlık) hakkında katılım, devamsızlık ve dahil olmama üzerine veri toplamaktan sorumludur. Üst, yerel ve okul düzeyinde toplanan bu bilgiler, İskoçya Hükümeti tarafından toplanır ve iki yılda bir defa yayınlanır⁽²¹²⁾.

İskoçya, SDS verilerine dayanarak eğitim, öğretim ya da istihdamdaki gençlerin oranını takip etmek için ulusal bir gösterge tasarlamıştır: okuldan ayrıldıktan sonra dokuz ay olumlu ve uzun süreli bir yerdeki (eğitim, öğretim ya da istihdam) okulu terk edenlerin yüzdesi. Bu gösterge, kamuya açıktır⁽²¹³⁾.

Mayıs 2013 yılından bu yana, Ulusal İstatistik Ofisi (ONS), ayrıca LFS veri toplamadan da sorumlu olarak, Eurostat LFS'ye dayalı olarak tüm UK için tüm karşılaştırılabilir verilere ilişkin NEET'ler hakkında bir bülten yayınlamıştır. Veriler, üst düzeyde toplanır ve yıllık⁽²¹⁴⁾ olarak mevcuttur.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

16+ yaşındakilerin eğitim, öğretim ya da işgücü piyasasına girmelerine ilişkin İskoçya'da güçlü bir politika odağı vardır. Tüm gençlerin sonuçlarını iyileştirmeye ve eğitim, öğretim ya da istihdamda olmayan 16-19 yaşındakilerin sayısını azaltmaya odaklanan kapsayıcı "Daha Fazla Seçim, Daha Fazla Şans" stratejik

⁽²¹¹⁾ <http://www.skillsdevelopmentİskoçya.co.uk/-statistics/school-leaver-destination-returns/> ve <http://www.İskoçya.gov.uk/Topics/Statistics/Browse/School-Education/leavedestla/follleavedestat>

⁽²¹²⁾ Bakınız kısımlar "Katılım ve Devamsızlık" ve "Dahil olmama", İskoçya'da Özet İstatistikler <http://www.scotland.gov.uk/Topics/Statistics/Browse/School-Education/Summarystatsforschools> ve "Katılım ve Devamsızlık" hakkında ek veri setleri <http://www.Scotland.gov.uk/Topics/Statistics/Browse/School-Education/PubAttendanceAbsence>.

⁽²¹³⁾ Bakınız Ulusal Gösterge <http://www.Scotland.gov.uk/About/Performance/scotP/erforms/indicator/youngpeople>.

⁽²¹⁴⁾ <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/lms/young-people-not-in-education--employment-or-training--neets-/may-2013/statistical-bulletin.html>

⁽²¹⁰⁾ Bakınız istatistiksel raporlar <http://www.sqa.org.uk/sqa/42397.html>.

çerçevesiyle yapılır. Bu şemsiyenin altında yer alan stratejiler şunlardır:

- "Herkes için Fırsatlar" ⁽²¹⁵⁾ – hali hazırda eğitim, öğretim ya da istihdamda olmayan her 16-19 yaşındaki gencin eğitim ya da öğretimde uygun bir yer teklifine ilişkin açık bir taahhüt. 16. yaş günlerinden 20. yaş günlerine kadar uygun eğitim ya da öğretime yeniden girmek isteyen ayrılmış gençleri desteklemeye odaklanır.
- "Herkes için Fırsatlar"ın sağlanması, hem başlangıçta hem de daha sonraki geçişlerde sağlam bir geçiş planlamasının önemini yansıtan "16 Sonrası Geçiş Politikası ve Uygulama Çerçevesi"nin ⁽²¹⁶⁾ yanı sıra İskoçya Hükümetinin tüm 16-19 yaşındakilerin tutarlı tanımlanmasını, takip edilmesini ve izlenmesini nasıl sağlayabileceğine ilişkin ayrıntı sağlayan "Veri Uygulama Çerçevesi"yle ⁽²¹⁷⁾ desteklenmektedir.

İskoçya Hükümeti, şu anda gençlik istihdam stratejisini yenilemektedir (Kasım 2014 yılında yayınlanması beklenmektedir). İskoçya'da iyileştirilmiş bilgi paylaşım süreçleri, Tüm taahhütler için Fırsatların sağlanmasını desteklemek için eğitim ve öğretimde ilerledikçe gençlerin 20 yaşına kadar izlenmesine olanak sağlamıştır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle ilgili tüm temel politikalar ve önlemler yukarıda belirtilen girişimlere dahildir.

Risk altındaki özel gruplar için belirli hedeflenen politika ve önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı geçmişli olan öğrencilerle ayrılma riski olan öğrenciler için mevcuttur (örneğin, çocuklara ve gençlere bakım, sağlık sorunları olanlar, genç bakıcılar, davranış sorunları olan gençler, madde bağımlıları, bakımı bırakanlar ya da evsiz gençler).

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Finansmanla ilgili ELVET önlemleri bulunmaktadır. Örneğin, başka bir yerde fazla olan çırakları almaları için girişimlerin kullanımına ilişkin teşvikler ve İskoçya kolej fon modeli, finansman düzeyleri, öğrencileri tutmaya bağlı olabilsin diye tutma ile ilgilidir.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. "16 Sonrası Geçişler" çerçevesi ⁽²¹⁸⁾, 16-19 yaşındakilerin eğitim, öğretim ve işe geçişlerini desteklemek için koordinasyon stratejileri üzerine hükümetin görüşlerini sunar. Tüm ilgili politika alanları, okul terkine ilişkin işbirliğine katılmaktadır. Tüm ilgili uzmanların çok-ajanslı ortaklıklara katılmaları gerekmektedir.

İskoçya Hükümeti'nin "Herkes için Fırsatlar", yerel düzeyde, yerel yetkili makamı önderliğinde çok-ajanslı ortaklık yaklaşımıyla sağlanır. Bir dizi sağlayıcı tarafından sunulan ve gençlerin hakkı olan eğitime erişmeleri için gençler desteklenir.

Herhangi bir koordinasyon organı resmi olarak oluşturulmamıştır. Ancak, "Herkes için Fırsatlar" taahhüdü, okul terkine ilişkin işbirliğinin yerel ortakların ortak sorumluluğunda olduğunu belirtir.

Yerel ortaklıklar, iyi oluşturulmuş ve İskoçya stratejisinin merkezinde yer almaktadır. Tüm yerel yetkililer, Toplum Planlama Ortaklıklarını (CPP'ler) geliştirmiştir. Yasal ortakların yanına diğer kuruluşlar da katılmaktadır: İş Merkezi Artı, Kolejler ve SDS. Bu CPP'ler, ortakların rollerini, yerel olarak işsiz olan gençlerin önceliği ve yerel imkanı tespit ederek, SDS ile ortaklaşa bir şekilde, Gençlik İstihdam Eylem Planlarını geliştirmiştir. CPP'lerin rolüne ilişkin ilk denetim raporu 2013 yılında yapılmıştır ⁽²¹⁹⁾.

⁽²¹⁵⁾ <http://www.Scotland.gov.uk/Resource/-/0040/00408815.pdf>

⁽²¹⁶⁾ <http://www.Scotland.gov.uk/Publications/2012/11/3248>

⁽²¹⁷⁾ <http://www.Scotland.gov.uk/Publications/2012/11/2173>

⁽²¹⁸⁾ <http://www.Scotland.gov.uk/Resource/0040/-/00408819.pdf>

⁽²¹⁹⁾ http://www.audit-Scotland.gov.uk/docs/central/2013/nr_130320_-_improving_cpp.pdf

2013/14 yılında, ulusal ve yerel yönetimler, kamu hizmetlerinin özel ve gönüllü sektör ortakları ile çalışmalarını teşvik ederek Tek Sonuç Anlaşmaları (SOA'lar) oluşturmuştur. SOA'lar, okul terkine ilişkin sektörler-arası işbirliğinin izlenmesine ve değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır.

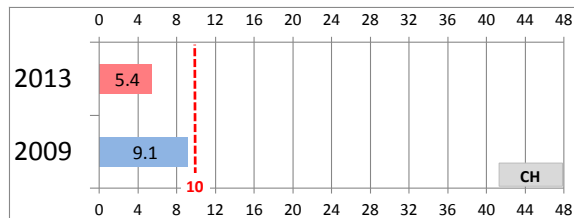
Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkine mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Rehberlik, ilköğretim ve ortaöğretimde bir müfredatlar-arası ders olarak müfredata yerleştirilmiştir. Kariyer yönetim becerilerinin derslerde öğretiminden özel eğitimi olmayan öğretmenler sorumludur. Yerel yetkili eğitim bölümleri ile yapılan anlaşmaya dayanarak, ortaöğretim okullarına müdahale eden Kariyer Bilgi, Tavsiye ve Rehberlik'ten (Kariyer IAG) gelen kariyer danışmanlarının hizmetiyle desteklenmektedir. Kariyer danışmanları, ayrıca bireysel rehberlik sağlamak için yıl boyunca her okulu ziyaret eder. Hizmetleri, tüm yaş grupları (çevrimiçi ve telefon dahil olmak üzere) için mevcuttur ve okulu terk edenler de dahil olmak üzere, risk altındaki kişiler için özel destek hizmetleri sunar.

İsviçre

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

İsviçre'den, AB-üyesi olmayan üye devlet olarak, okul terkine azaltılmasına ilişkin ulusal bir nicel hedef belirlemesi talep edilmemiştir.

Tanım(lar)

Okulu terk edenler İsviçre'de resmi olarak tanımlanmamıştır. Fakat, İsviçre Eğitim Alanı 2011 Ortak Eğitim Politikası hedeflerinde, "Fırsatlardan en iyi şekilde yararlanma" (*Chancen optimal nutzen/Valorisation optimale des chances*)⁽²²⁰⁾, kullanılan kavram, "eğitim ve öğretimi terk edenler"dir; lise eğitimi tamamlamadan okulu terk eden öğrenciler.

Bu belge, 25 yaşın altındakiler arasında lise mezunlarının oranını %95'e arttırma hedefini içermektedir.

Ulusal veri toplama

Federal İstatistik Bürosu (FSO), Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. Üst düzeyde toplanan bu veriler, lise yeterlilik⁽²²¹⁾ oranına tamamlayıcı bilgi olarak yayınlanmaktadır (bakınız aşağı).

FSO, ayrıca her yıl bir öğrenci veri tabanı üzerinden veri toplamadan ve lise yeterlilik oranını sağlamak için Nüfus ve Hane halkı İstatistiklerinden (STATPOP) elde edilen ulusal verileri derlemeden de sorumludur. Bu gösterge, sadece ulusal düzeyde toplanır ve kamuya açıktır⁽²²²⁾.

Eurostat tanımının aksine, bir lise yeterliliğine sahip olmayanlarla sadece yaygın-eğitimde olanlar da okulu terk edenler olarak sayılmaktadır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

İsviçre'nin okul terkine mücadeleyle ilişkin kapsamlı bir stratejisi yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

⁽²²⁰⁾ http://edudoc.ch/record/96061/files/erklaerung_30052011_d.pdf

⁽²²¹⁾ <http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/15/17/blank/01.indicator.404205.4014.html>

⁽²²²⁾ <http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/15/17/blank/01.indicator.405101.4085.html>

Konfederasyon, son zamanlarda yoksulluğu önlemek ve mücadeleye etmek için bir girişim başlatmıştır (*Nationales Programm zur Bekämpfung von Armut/programme national de lutte contre la pauvreté*)⁽²²³⁾. Bu 2014-2018 girişimi, erken çocukluk eğitimi ve bakımına; VET'e geçiş ve VET sırasında öğrencilere destek sağlamaya; ikinci şans eğitimine odaklanmaktadır.

Yeni dil-bölge müfredatları, eğitim ve kariyer rehberliğini sadece müfredatlar-arası bir ders olarak öğretmen yerine daha fazla özel modüller içererek bunun ortaöğretim birinci kademedeki olmasını sağlamaktadır.

"VET Vaka Yönetimi", VET'e ilişkin federal kanunla yasal olarak desteklenen ve tüm kantonlarda uygulanan ulusal bir projedir (2008-2015). Amaç, erken bir aşamada savunmasız gençleri belirlemek ve koordineli ve planlı bir şekilde bu kişilere destek olmaktır.

2010 yılından bu yana, Konfederasyon ve kantonlar, ortaklaşa bir şekilde İsviçre eğitim sistemini izlemektedir. Okulu terk etme riski taşıyan grupları daha iyi tanımlamak amacıyla istatistiksel veri ve araştırma bulgularının toplanmasını ele almaktadır.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, sosyal açıdan dezavantajlı ve göçmen kökene sahip öğrencilere ve özel eğitime muhtaç öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

"VET Vaka Yönetimi" programı (bakınız yukarı) ve yeterli sayıda yüksek kalitede çıraklık sağlama gibi ELVET özel önlemleri mevcuttur.

Sektörler-arası işbirliği

Eğitim ve istihdam politika konularının bir işbirliği geleneği bulunmaktadır. Gençlik,

sosyal işler, aile ve adalet politika alanları da projeler kapsamında işbirliği içindedir.

İsviçre Kantonları Eğitim Bakanları Konferansı (EDK), okul terkini işaret etmede önemli bir rol oynamaktadır.

Siyasi platform, 'Tripartite Agglomerations-konferenz/Conférence tripartite sur les agglomérations' (TAK/CTA), devlet-düzeyleri (Konfederasyon, kantonlar ve topluluklar) arasındaki kurumsal engelleri azaltmayı amaçlamaktadır. TAK/CTA, bazıları okul terkiyle mücadeleyle ilgili olarak, eğitim sektörüne ilişkin çeşitli öneriler yayınlamıştır.

Kurumlar-arası İşbirliği⁽²²⁴⁾ (*Interinstitutionelle Zusammenarbeit/Collaboration interinstitutionnelle – IIZ/CII*), kurumlar-arası işbirliğini geliştirmeye ve çeşitli kurumlar arasındaki işbirliğinin resmi ve gayri resmi modellerini tanımlamaya ilişkin bir araçtır. Bu durum, eğitim ve işgücü piyasası ihtiyacında olan kişilerin hızlı ve sürdürülebilir bir şekilde (yeniden) entegrasyonları ve farklı alanlarda (sosyal işler, eğitim, istihdam, sağlık ve göçmenlerin entegrasyonu ile ilgilenenler) faaliyet gösteren kurumların içerilmesini koordine etmeye ilişkin önlemler için de geçerlidir.

"VET Vaka Yönetimi" (bakınız yukarı), çok-ajanslı bir yaklaşım gerektiren (eğitim, sosyal işler ve istihdam) ulusal bir proje olup bu IIZ koordinasyonuna bir örnektir. Projenin ana özelliklerinden biri, aralarında daha iyi bir koordinasyon sağlayarak mevcut hizmetlerin daha iyi ve daha verimli kullanımını sağlamaktır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar iyi oluşturulmuştur. Öğretmenler, okul müdürleri, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, gençlik çalışanları ve konuşma ve dil uzmanlarını içerir.

⁽²²³⁾ <http://www.bsv.admin.ch/themen/gesellschaft/-00074/01973/index.html?lang=de> ya da <http://www.bsv.admin.ch/themen/gesellschaft/00074/01973/index.html?lang=fr>

⁽²²⁴⁾ <http://www.iiz.ch/dynasite.cfm?dsid=111883>

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Ortaöğretim birinci kademedede, eğitim ve kariyer rehberliği, müfredata yerleştirilmiştir fakat bunun nasıl verileceğine karar vermede her kanton serbesttir. Lise düzeyinde, rehberlik, genellikle müfredatın bir parçası değildir ancak okullar dış uzman merkezleriyle yakın işbirliği içinde bulunarak bunu sağlarlar. Bu hizmetlerin, ülkenin Fransızca-konuşulan kesimindeki okulların çoğunda kalıcı ofisleri vardır.

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen personel, ağırlıklı olarak ortaöğretim birinci kademedede, özel eğitimi olan ve olmayan öğretmenlerdir.

Kural olarak, rehberlik, mesleki ve kariyer rehberliği için dış özel merkezlerle sıkı işbirliğini içerir (*Zentrum für Berufs-, Studien- und Laufbahnberatung/Office de l'orientation professionnelle, universitaire et de carrière*). Her zaman, bireysel danışmanlık, bu özel merkezlerde mevcuttur.

Eğitim ve mesleki rehberlik sınıf içinde verilmediği zaman, kanton düzeyindeki özel merkezlerde, dışarıdan mevcuttur.

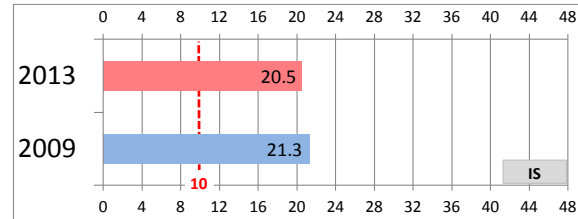
Telafi ile ilgili olarak, aşağıdaki önlemler mevcuttur:

- "VET Vaka Yönetimi" programı (bakınız yukarı), hem eğitimleri süresince hem de işgücü piyasasına girmeleri gerektiğinde mesleki eğitime girme riski taşıyan gençlere uzmanlar tarafından sağlanır;
- "Motivasyon Dönemleri", işsiz gençlere kendi mesleki yollarını seçmelerine olanak sağlamak için sabit bir altı aylık yapı sunma amacıyla tasarlanmış bir işgücü piyasası programıdır;
- VET'e ilişkin federal yasa, bir VET sertifikası almak için yetişkinlere ikinci bir şans olanağı sağlar (kısaltılmış VET;

düzenli VET final sınavlarına doğrudan sınav; önceki eğitimin geçerliliği.

İzlanda

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

İzlanda'dan, AB üyesi olmayan üye devlet olarak, okul terki oranını düşürmesine ilişkin ulusal kapsamlı bir hedef belirlemesi talep edilmemiştir. Ancak, 2011 yılında kabul edilen ekonomi ve toplum için İzlanda 2020 hükümet politikası açıklamasındaki 19 hedeften biri, herhangi bir örgün ortaöğretim eğitimi almayan 25-64 yaşları arasındaki kişilerin yüzdesini 2020 itibarıyla, %30'dan %10'a düşürmektir.

Tanım(lar)

Okul terki ile ilgili Eurostat tanımının yanı sıra, ulusal bir tanım da kullanılmaktadır: lise bitirme sertifikasına sahip olmama.

Ulusal veri toplama

İstatistik İzlanda, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiki veri toplamadan sorumludur. Bu bilgiler, iki yılda bir üst ve bölgesel düzeyde toplanır ve kamuya açıklanır ⁽²²⁵⁾.

İstatistik İzlanda, ayrıca lisede okulu bitirmeden ayrılmaya ilişkin verileri toplamak için bir öğrenci kaydı kullanır. Veriler, okul düzeyinde, yılda bir defa toplanır ve kamuya açıktır ⁽²²⁶⁾.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

⁽²²⁵⁾ <http://www.statice.is/Statistics/Wages,-income-and-labour-market/Labour-market>

⁽²²⁶⁾ <http://www.hagstofa.is/Pages/95?NewsID=5981>

İzlanda'nın okul terkiyle mücadeleye ilişkin herhangi bir kapsamlı stratejisi bulunmamaktadır.

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terkiyle mücadeleye ilişkin son zamanlarda geliştirilen politikalar ve önlemler şunlardır:

- Eğitim düzeyleri arasında rahat bir geçiş sağlamak amacıyla öğrencilere (ve özellikle okulu bitirmeden ayrılma riski altında olarak belirlenen öğrenciler) bireysel destek sunmak için birlikte çalışan zorunlu eğitim danışmanları, lise danışmanları ve belediye sosyal hizmetler projesi, Reykjavik şehrinde, "İleri" proje (*Afram*) gibi işbirlikçi girişimler. Öğrenme güçlüğü olan ya da özel ihtiyaca sahip öğrencilere yönelik özel destek de artırılmıştır.
- 2011 "Eğitim İşleyebilir" (*Nám er vinnandi vegur*) projesinde de belirtildiği üzere, ikinci şans eğitim sistemi reformları test edilmektedir. Amacı, liseden mezun olan öğrenci sayısını ve bu sayede, mezun olduktan sonra uygun iş bulma olasılıklarını arttırmak için ortaöğretime kayıtlı olmayan ve işsiz olanlar (mesleki eğitim ve öğretime odaklanarak) için çeşitlendirilmiş çalışmalara erişimlerini arttırmaktır; uzaktan eğitim teklifinin genişletilmesi, özellikle kırsal ve uzak bölgelerde yaşayanlar için bir diğer önemli ölçüdür.

Risk altında olan gruplara yönelik özel hedeflenen önlemler, özel eğitime muhtaç öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi belirlenmemiştir, ancak bazı genel ELET önlemlerinin güçlü bir VET boyutu vardır (örneğin, bakınız, "Eğitim İşleyebilir" projesi).

Sektörler-arası işbirliği

Okul terkine ilişkin işbirliği mekanizmaları geliştirilmektedir. İstihdam ve sosyal işler

politika alanlarını kapsar. Ayrıca, Başbakanlık Ofisi, işgücü piyasasıyla eğitim sisteminin daha iyi bir entegrasyonu için bir eylem planı hazırlanması konusunda bir görev gücü oluşturmuştur⁽²²⁷⁾. Grup, hükümet yetkililerini, işçi sendikaları, üniversiteler, ortaöğretim okulları ve gençlik kuruluşlarının temsilcilerinden oluşmaktadır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, okul müdürlerini, rehberlik uzmanlarını, psikologları ve sosyal hizmet çalışanlarını kapsar, ancak ortaklık uygulaması, henüz oluşturulmamıştır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

Temel müfredatta (ilköğretim ve ortaöğretim), eğitim ve kariyer rehberliği, hem bir ya da birkaç derse hem de müfredatlar-arası bir derse entegre edilmiştir. Ayrıca, okulların ortaöğretim birinci kademe ve lisede özel rehberlik hizmetlerine erişim sağlamaları gibi bir zorunlulukları bulunmaktadır.

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özel eğitimi olmayan öğretmenlerin yanı sıra eğitim ve kariyer danışmanlarıdır.

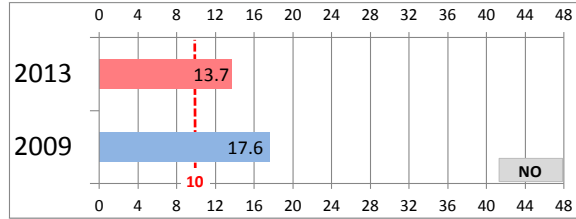
Öğrenciler ayrıca, okul danışmanları ve konuk konuşmacılardan rehberlik alır ve iş yerlerine yapılan saha gezilerine katılırlar.

Ana telafi önlemi, okulu terk edenlerin yeniden entegre edilmelerinden oluşur. Rehberlik ve ihtiyaca göre düzenlenmiş bir müfredat, bu prosedürün ana unsurlarıdır. Rehberlik, öğrencinin ilgi ve yeteneklerini tespit etmeyi mümkün kılar ve teorik eğitimle sanayiye katılım gibi uygulamalı seçenekler sunar.

⁽²²⁷⁾ Bakınız: Başbakanlık Ofisi (2012). *Allir stundi nám og vinnu við sitt hæfi. Tillögur um samþættingu menntunar og atvinnu*. İzlandaca mevcut <http://www.forsaetisraduneyti.is/media/Skyrslur/Menntahopur-tilloguskjal-121112.pdf>.

Norveç

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Norveç'ten, AB-üyesi olmayan üye devlet olarak, okul terkinin azaltılmasına ilişkin ulusal bir nicel hedef belirlemesi talep edilmemiştir. Ancak, Eğitim Bakanlığı, "Yeni Olasılıklar" projesinde (*Ny GIV*)⁽²²⁸⁾, lise 1 düzeyine başladıktan beş yıl sonra, lise eğitimi ve öğretimin tamamlayan gençlerin oranını 2015 yılı itibarıyla %69'dan %75'e kadar arttırma hedefinden bahsetmiştir.

Tanım(lar)

Kullanılan ulusal tanım şu şekildedir: bir lise bitirme sertifikasına ulaşmadan okulu terk etme (lise 1 düzeyinin başlangıcından beş yıl sonra ölçülen).

Ulusal veri toplama

İstatistik Norveç, Eurostat İşgücü Anketi istatistiksel veri toplamadan sorumludur.

Eğitim ve Öğretim Müdürlüğü, ilköğretim ve ortaöğretim ile ilgili veriler sağlayan okul portalını yönetir. Bu veri toplama, bir öğrenci kayıt yoluyla okullar tarafından sağlanmaktadır ve ilçe yetkilileri, İstatistik Norveç'e iletilen veri dosyaları oluşturur. Veriler, genel eğitim için yılda iki defa, mesleki eğitim ve öğretim için aylık olarak toplanır. Üst, bölgesel, yerel ve okul düzeyinde toplanır. Göstergeler, Eğitim ve Öğretim Müdürlüğü tarafından her yıl Okul Portalı'nda⁽²²⁹⁾ yayınlanmaktadır.

2015 yılında, bir lise yeterliliği tamamlayan öğrencilerin %75 hedefine ilişkin ilerlemeyi takip etmek için, "tamamlama barometresi" (*Gjennomføringsbarometer*) oluşturulmuştur. Amaçlarından biri, ilçeler arasındaki bir dizi ortak göstergesi tanımlamak ve tanımlarla veri işlemini uyumlu hale getirmektir. Yılda iki defa Eğitim ve Öğretim Müdürlüğü tarafından yayınlanan tamamlama barometresi⁽²³⁰⁾, Okul Portalı'nda mevcut olan verilerden daha kapsamlıdır.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

2010 yılında başlayan ve Eğitim ve Öğretim Müdürlüğü'nün de dahil olduğu Norveç'in "Yeni Olasılıklar" projesi, üç farklı alt-projeyi kapsamaktadır:

- Geliştirilmiş İstatistik Projesi: başarılı bir şekilde tamamlama ve okulu terk edenler her ilçe ve belediyede aynı şekilde kayıtlı olabilsin diye bir dizi ortak gösterge geliştirilmiştir;
- düşük sonuçlar gösteren öğrencilere yönelik bir takip sistemi geliştirmeyi, ilçe yetkilileriyle (liseden sorumlu) belediyeler (ortaöğretim birinci kademe ve altından sorumlu) arasında işbirlikçi araçların oluşturulmasını ve bu öğrencilere yoğun eğitim (yazları da dahil olmak üzere) sunmayı amaçlayan Geçiş Projesi. Ortaöğretim müfredatı, da ayrıca mesleki eğitim ve öğretimi daha pratik ve daha uygun hale getirmek için reforme edilmiştir;
- Takip Projesi, ne okulda ne de iş yerinde olan 16-21 yaşları arasındaki gençleri hedeflemektedir. Bu kişileri okula ya da işe geri döndürmek için motive etmeyi amaçlamaktadır. Yerel yetkililerle istihdam sektörü arasında kurumlar-arası ve profesyonel işbirliği oluşturulur.

⁽²²⁸⁾ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/kampanjer/ny-giv.html?id=632025>

⁽²²⁹⁾ <https://skoleporten.udir.no/>

⁽²³⁰⁾ <http://www.udir.no/Tilstand/Analyser-og-statistikk/vgo/Gjennomforing/Gjennomforingsbarometer/>

2. Mevcut politika ve önlemler

Okul terki ile ilgili tüm temel politikalar ve önlemler yukarıda belirtilen girişime dahildir.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenen önlemler, ortaöğretim birinci kademenin son yılında %10'un altında başarı gösteren öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

- Özel bir çıraklık sübvansiyon programı – temel programın yanı sıra – özel ihtiyaca muhtaç gençleri ve okulu bitirmeden ayrılma riski yüksek olanları çırak olarak almaları için şirketleri teşvik etmek üzere mevcuttur.
- Eğitim Kanunu, yeterli niteliklere sahip olmayan VET öğrencilerinin çıraklığa girebileceklerini ve daha sonra eksik dersleri girebileceklerini belirtmektedir.

Sektörler-arası işbirliği

İstihdam, gençlik ve sağlık politikaları alanları, okul terki ile ilgili işbirliğine katılmaktadır. İşbirliği mekanizmaları, "Yeni Olasılıklar" projesi kapsamında test edilmektedir.

"Yeni Olasılıklar", çok daha fazla genci, lise eğitim ve öğretimi tamamlamaları ve geçmeleri için merkezi hükümet, bölgesel ilçe yetkilileri ve yerel belediyeler arasında dikey ve uzun süren bir işbirliği kurmayı hedeflemektedir. Koordinasyon, Eğitim Bakanlığı tarafından sağlanmaktadır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklar, okul müdürleri, rehberlik uzmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları ve gençlik çalışanları gibi uzmanları kapsar, ancak ortaklık uygulaması henüz iyi oluşturulmamıştır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul terkiyle mücadele etmek için bir tedbir ve müdahale önlemi olarak düşünülmemektedir, ancak bu amaç için açıkça bir telafi önlemi olarak düşünülmektedir.

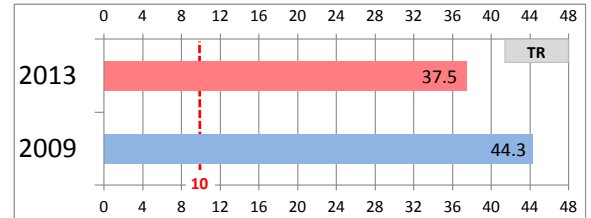
Eğitim ve kariyer rehberliği, ortaöğretimde zorunlu ayrı bir ders⁽²³¹⁾ ve müfredatlar-arası bir ders olarak öğretilmektedir. Ortaöğretim birinci kademe, okul danışmanlık hizmetleri de verilmektedir.

Eğitim ve kariyer rehberliği ile ilgilenen okul personeli, özel eğitimi olan ve olmayan öğretmenler, eğitim ve kariyer danışmanları ve sosyal hizmet çalışanları/pedagoglardır.

Bir telafi önlemi olarak eğitim ve kariyer rehberliği, ortaöğretime katılma hakkına sahip olan fakat eğitim, öğretim ya da istihdamda olmayan 16-21 yaşları arasındaki gençler için yerel olarak düzenlenen takip hizmetleri şeklinde alır. Bu hizmetler, aynı zamanda hedef grupların tespit edilmesi ve izlenmesiyle de ilgilenir.

Türkiye

ELET oranı ve ulusal hedef

Kaynak: Eurostat (LFS).

Türkiye'den, AB-üyesi olmayan üye devlet olarak, okul terkinin azaltılmasına ilişkin ulusal bir nicel hedef belirlemesi talep edilmemiştir.

Tanım(lar)

Türkiye'de, okul terki resmi olarak tanımlanmamıştır, ancak "devamsızlık" kavramı kullanılmaktadır.

Ulusal veri toplama

Türk İstatistik Kurumu, Eurostat İşgücü Anketi için istatistiksel veri toplamadan sorumludur.

⁽²³¹⁾ Ortaöğretim birinci kademe "Eğitim seçimi" ve lisede "Derinlemesine eğitim projesi".

Devamsızlık, Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-okul sistemi aracılığıyla kaydedilir. Bu veriler, yılda bir defa üst, bölgesel ve okul düzeylerinde toplanır, ancak kamuya açık değildir. Yine de, aileler, e-okul sistemi üzerinden çocuklarının ilerlemelerini izleyebilir.

Stratejiler, politikalar ve önlemler

1. Kapsamlı strateji

Türkiye'nin okul teriyle mücadeleye ilişkin kapsamlı bir stratejisi yoktur.

2. Mevcut politika ve önlemler

Milli Eğitim Bakanlığı, zorunlu eğitimin ilk 8 yılında devamsızlıkla mücadeleyi amaçlayan "İlköğretim Okullarında Devamın Arttırılması Projesi"ni başlatmıştır. İki-yıllık proje, AB fonlarından gelen mali destek ile Ekim 2013 tarihinde başlamıştır⁽²³²⁾.

Risk altındaki gruplar için özel hedeflenen önlemler vardır. Özel eğitim ihtiyaçları olan öğrencilerle sosyal açıdan dezavantajlı kökene sahip öğrencilere odaklanmaktadır.

3. Mevcut ELVET-özel önlemler

Herhangi bir ELVET özel önlemi tespit edilmemiştir.

Sektörler-arası işbirliği

İşbirliği mekanizmaları, projeler kapsamında test edilmektedir. Örneğin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Dünya Bankası tarafından finanse edilen Sosyal Riski Azaltma Projesi altında Şartlı Nakit Transferi – ŞNT ile işbirliği içindedir. ŞNT, belirli bir mali destek sayesinde ilköğretim ve ortaöğretim programlarını sürdürmeleri için yoksun ailelerden gelen öğrencileri teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Yerel/kurumsal düzeyde çok-ajanslı ortaklıklarla ilgili olarak, uzmanlar (okul müdürleri ve öğretmenler) dahildir, ancak

ortaklık uygulaması henüz iyi oluşturulmamıştır.

Eğitim ve kariyer rehberliği

Eğitim ve kariyer rehberliği, açıkça okul teriyle mücadele etmek için bir tedbir, müdahale ve telafi önlemi olarak düşünülmemektedir.

Zorunlu ayrı bir ders olarak ortaöğretim müfredatına yerleştirilmiştir: ortaöğretim birinci kademedede "Danışmanlık ve Kariyer Planlama"; lisede ise "Danışmanlık ve Rehberlik". Buna ek olarak, okul rehberlik hizmetleri de ortaöğretimde mevcuttur.

Özellikle eğitim ve kariyer rehberliği için eğitim almış öğretmenler bu dersten sorumlu olmalıdır. Ancak, bu alanda nitelikli öğretmen eksikliği vardır.

Danışmanlık, aynı zamanda Rehberlik ve Psikolojik Araştırma Rehberlik Merkezleri'ndeki (Rehberlik ve Araştırma Merkezleri) uzman danışmanlar tarafından da sağlanabilir.

⁽²³²⁾ <http://tegm.meb.gov.tr/www/ilkogretim-kurumlarina-devam-oranlarinin-arttirilmesi-projesi/icerik/141>

**EĞİTİM, GÖRSEL-İŞİTSEL VE KÜLTÜR
YÜRÜTME AJANSI
EĞİTİM VE GENÇLİK POLİTİKA ANALİZİ**

Avenue du Bourget 1 (BOU2)
B-1049 Brussels
(<http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>)

Sorumlu Yazı İŞleri Müdürü

Arlette Delhaxhe

Yazarlar

Sogol Noorani (Koordinasyon),
Marie-Pascale Balcon, Olga Borodankova, Ania Bourgeois, Sylwia Czort,
Marta Crespo Petit'in katkılarıyla

Düzen ve grafikler

Patrice Brel

Üretim koordinatörü

Gisèle De Lel

**AVRUPA MESLEKİ EĞİTİM
GELİŞTİRME MERKEZİ
CEDEFOP**

Yazarlar

Koordinasyon: Irene Psifidou, Antonio Ranieri
Grafik: Evangelia Bara

EURYDICE ULUSAL BİRİMLERİ

AVUSTURYA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung und Frauen
Abt. IA/1b
Minoritenplatz 5
1014 Wien
Contribution of the Unit: Mario Steiner (external expert)

BELÇİKA

Unité Eurydice de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/012
1080 Bruxelles
Contribution of the Unit: Joint responsibility;
expert: Amandine Huntzinger (Directorate General for
Compulsory Education)

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Contribution of the Unit: Eline De Ridder (coordination);
experts from the Department of Education and Training:
Anton Derks, Marie Kruyfhoof, Carl Lamote, Evi Neven,
Debby Peeters

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen
Gemeinschaft
Autonome Hochschule in der DG
Monschauer Strasse 57
4700 Eupen
Contribution of the Unit: Stéphanie Nix (all data were
checked by the responsible of the pedagogical department
of the Ministry of the German-speaking Community)

BOSNA HERSEK

Ministry of Civil Affairs
Department for Education
Milijana Lale
B&H 1
71000 Sarajevo

BULGARİSTAN

Eurydice Unit
Human Resource Development Centre
Education Research and Planning Unit
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
Contribution of the Unit: Joint responsibility

HIRVATİSTAN

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Contribution of the Unit: Duje Bonacci

KIBRIS

Eurydice Unit
Ministry of Education and Culture
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Contribution of the Unit: Christiana Haperi;
expert: Costas Ierides (Acting Manager at the Cyprus New
Modern Apprenticeship Programme, Ministry of Education
and Culture)

ÇEK CUMHURİYETİ

Eurydice Unit
Centre for International Cooperation in Education
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Contribution of the Unit: Sofie Doškářová, Helena Pavlíková;
external experts: Vladimír Hulík, Pavlína Štastnová,
Lukáš Teplý

DANİMARKA

Eurydice Unit
The Agency for Higher Education
Bredgade 43
1260 København K
Contribution of the Unit: Joint responsibility

ESTONYA

Eurydice Unit
Analysis Department
Ministry of Education and Research
Munga 18
50088 Tartu
Contribution of the Unit: Kersti Kaldma (coordination);
expert: Priit Laanoja (Ministry of Education and Research)

FİNLANDİYA

Eurydice Unit
Finnish National Board of Education
P.O. Box 380
00531 Helsinki
Contribution of the Unit: Aapo Koukku and Matti Kyrö

ESKİ YUGOSLAV MAKEDONYA CUMHURİYETİ

National Agency for European Educational Programmes and
Mobility
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje

FRANSA

Unité française d'Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enseignement
supérieur et de la Recherche
Direction de l'évaluation, de la prospective et de la
performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Contribution of the Unit: expert: Pierre-Yves Bernard
(researcher at the *Centre de recherches en éducation de
l'Université de Nantes*). His work was proofread and
validated by the *Direction générale de l'enseignement
scolaire* (DGESCO), according to the assurance quality
criteria for the work of the Eurydice Network

ALMANYA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
EU Bureau of the German Ministry for Education and Research
Rosa-Luxemburg-Str.2
10178 Berlin
Contribution of the Unit: Hannah Gebel

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Graurheindorfer Straße 157
53117 Bonn
Contribution of the Unit: Thomas Eckhardt and Brigitte Lohmar

YUNANİSTAN

Eurydice Unit
Ministry of Education and Religious Affairs
Directorate for European Union Affairs
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2172)
15180 Maroussi (Attiki)
Contribution of the Unit: Joint responsibility

MACARİSTAN

Eurydice National Unit
Hungarian Institute for Educational Research and Development
Szalay u. 10-14
1055 Budapest
Contribution of the Unit: Coordination; experts: Anna Imre, György Mártonfi, Gábor Tomasz, Tibor Bors Borbély-Peczé

İZLANDA

Eurydice Unit
Education Testing Institute
Borgartúni 7a
105 Reykjavík
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İRLANDA

Eurydice Unit
Department of Education and Skills
International Section
Marlborough Street
Dublin 1
Contribution of the Unit: Breda Naughton (Principal Officer, Curriculum & Assessment Policy Unit), Marian Carr (Assistant Principal, Further Education), Chris Kelly (Assistant Principal, Social Inclusion), Paul O' Brien (Assistant Principal, Labour Market Policy), John O' Neill (Project manager, SOLAS), Gerard Griffin (National Co-ordinator, Youth reach/VTOS)

İTALYA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Contribution of the Unit: Simona Baggiani, Erika Bartolini
expert: Speranzina Ferraro (*Dirigente scolastico, DG per lo studente, l'integrazione e la partecipazione, Ministero dell'Istruzione, dell'università e della ricerca*)

LETONYA

Eurydice Unit
State Education Development Agency
Valņu street 3
1050 Rīga
Contribution of the Unit: Joint responsibility;
experts: Baiba Baškere (Ministry of Education and Science), Ilze Astrīda Jansone (*Euroguidance Latvia*)

LİHTENŞTAYN

Informationsstelle Eurydice
Schulamts des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz

LİTVANYA

Eurydice Unit
National Agency for School Evaluation
Didlaukio 82
08303 Vilnius
Contribution of the Unit: Dr. Sandra Balevičienė, Donata Vaičiūnaitė, Vitalija Paurienė (Policy Analysis Division, National Agency for School Evaluation)

LÜKSEMBURG

Unité nationale d'Eurydice
ANEFORÉ ASBL
58, boulevard Grande-Duchesse Charlotte
1330 Luxembourg
Contribution of the Unit: experts from the Ministry of Education, Children and Youth: Larry Bonifas, Claudine Colbach, Claire Friedel

MALTA

Eurydice Unit
Research and Development Department
Ministry for Education and Employment
Great Siege Rd.
Floriana VLT 2000
Contribution of the Unit: Joint responsibility

KARADAĞ

Eurydice Unit
Rimski trg bb
81000 Podgorica

HOLLANDA

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Etage 4 – Kamer 08.022
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag
Contribution of the Unit: Joint responsibility

NORVEÇ

Eurydice Unit
Ministry of Education and Research
AIK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Contribution of the Unit: Joint responsibility

POLONYA

Eurydice Unit
Foundation for the Development of the Education System
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Contribution of the Unit: Beata Platos;
experts: Anna Borkowska (Centre for Education
Development)

PORTEKİZ

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência
(DGEEC)
Av. 24 de Julho, 134
1399-054 Lisboa
Contribution of the Unit: Isabel Almeida; other contributions:
Luísa Loura, Fernando Reis, Pedro Cunha, Isabel Oliveira

ROMANYA

Eurydice Unit
National Agency for Community Programmes in the Field of
Education and Vocational Training
Universitatea Politehnică București
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 București
Contribution of the Unit: Veronica – Gabriela Chirea, in
cooperation with experts:

- Liliana Preoteasa, Valentin Popescu (Ministry of
National Education)
- Lavinia Elena Bălțeanu, Ruxandra Moldoveanu,
Mihaela Anghel, Gabriela Deacu (National Institute for
Statistics)
- Ciprian Fartușnic, Magda Balica, Speranța Țibu
(Institute of Science Education)
- Luminița Costache (UNICEF Romania)
- Marcela Claudia Călineci (Psychopedagogical Support
Centre Bucharest)

SIRBİSTAN

Ministarstvo prosvete i nauke
Nemanjina 22-26
11000 Belgrade

SLOVAKYA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Svoradova 1
811 03 Bratislava
Contribution of the Unit: Joint responsibility

SLOVENYA

Eurydice Unit
Ministry of Education, Science and Sport
Education Development Office
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Contribution of the Unit: Tanja Taštanoska and Barbara
Kresal Sterniša

İSPANYA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa
(CNIIE)
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
c/General Oraa 55
28006 Madrid
Contribution of the Unit: Flora Gil Traver, Ana I. Martín
Ramos, Adriana Gamazo García, Jorge D. Serrano Duque

İSVEÇ

Eurydice Unit
Universitets- och högskolerådet/The Swedish Council for
Higher Education
Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm
Contribution of the Unit: Joint responsibility

İSVİÇRE

Eurydice unit
Schweizerische Konferenz der kantonalen
Erziehungsdirektoren EDK
Speichergasse 6
3000 Bern 7
Contribution of the Unit: Alexander Gerlings

TÜRKİYE

Eurydice Unit
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Contribution of the Unit: Osman Yıldırım Uğur;
Dilek Güleçyüz; expert: Ferudun Sezgin

BİRLEŞİK KRALLIK

Eurydice Unit for England, Wales and Northern Ireland
Centre for Information and Reviews
National Foundation for Educational Research (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Contribution of the Unit: Claire Sargent

Eurydice Unit Scotland
c/o Intelligence Unit
Education Analytical Services
Scottish Government
Area 2D South, Mail point 28
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Contribution of the Unit: Joint responsibility

Bu ortak Eurydice/Cedefop raporu, Birçok AB ülkesinde ciddi bir mücadele olan eğitim ve öğretimde okul terkine ışık tutar. Okul terkine mücadele ve öğrenci eğitimini desteklemeye ilişkin stratejiler, politikalar ve önlemlerin tasarım ve uygulamasındaki gelişmeleri izleyerek, bu alanda Üye Devletlerin ve Avrupa Komisyonu'nun çabalarına değer katmayı hedeflemektedir. Bu raporda ele alınan temel alanlar, veri toplama ve izleme, tedbir, müdahale ve telafiye ve okul terk riski artmış gruplara odaklanan okul terkine ilişkin stratejiler ve politikalar, eğitim ve kariyer rehberliğinin rolü, yönetim ve sektörler-arası işbirliği ve mesleki eğitim ve öğretim açısından okul terkidir.

Eurydice Ağı'nın görevi, Avrupa'nın farklı eğitim sistemlerinin nasıl organize olduğu ve çalıştığını açıklamaktır. Ağ, ulusal eğitim sistemlerine ilişkin açıklamalar, belirli konular, göstergeler ve istatistiklere yönelik karşılaştırmalı çalışmalar sağlar. Tüm Eurydice yayınları, Eurydice internet sitesinde ya da istek üzerine basılı olarak ücretsiz temin edilebilir. Çalışmaları sayesinde, Eurydice, Avrupa ve uluslararası düzeyde anlayış, işbirliği, güven ve hareketliliği teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Ağ, Avrupa ülkelerinde bulunan ulusal birimlerden oluşmakta ve AB Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür Yürütme Ajansı tarafından koordine edilmektedir. Eurydice hakkında daha fazla bilgi için, bakınız <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>.

